Ledamöter och ersättare

KOMMUNSTYRELSEN

Tid **måndag 3 november 2025 kl. 13:15**

Plats **Stadshuset, våning 9**

Upprop

Val av justerare

Information: Sammanträdet avslutas kl. 15.00, då möte med revisorerna inleds.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Information om plan för service på landsbygden	2025/1307	
2	Delegationsbeslut till kommunstyrelsen 2025-11-03	2025/250	3 - 9
3	Meddelanden till kommunstyrelsen 2025-11-03	2025/846	10 - 12
4	Kurser och konferenser 2025-11-03	2025/847	13
5	Remiss av promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet	2025/1213	14 - 197
6	Remiss strukturbild för Norrbotten 2040	2025/1012	198 - 219
7	Remiss av betänkande av SOU 2025:87 Utredningen om straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel	2025/1253	220 - 232
8	Remiss riksintressepreciseringar för Luleå hamn, riksintressets mark- och vattenanspråk samt påverkansområden utanför detta	2025/1335	233 - 306
9	Revidering av taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter	2025/1552	307 - 324
10	Motion (SD) om gratis broddar för äldre i Luleå	2024/1710	325 - 327
11	Motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten	2024/2278	328 - 345

12	Motion (M) om Luleå kommuns vänorter	2025/165	346 - 361
13	Motion (L) om förändrade regler för studentbostäder	2024/1923	362 - 367
14	Låneram och borgen för Luleå kommunkoncern 2026	2025/1303	368 - 433
15	Avveckling av dotterbolag till Luleå Hamn AB	2025/1372	434 - 442
16	Aktieägaravtal till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB)	2025/1284	443 - 490
17	Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget IT-Norrbotten AB	2025/1378	491 - 513
18	Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Arctic Business Incubator AB	2025/1373	514 - 533
19	Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget BD Pop AB	2025/1374	534 - 560
20	Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Energikontor Norr AB	2025/1375	561 - 576
21	Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Filmpool Nord AB	2025/1376	577 - 593
22	Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Investeringar i Norrbotten AB (Invest i Norrbotten AB)	2025/1377	594 - 609
23	Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Shorelink AB	2025/1379	610 - 645
24	Försäljning av fastighet Björsbyn 1:497	2025/1575	646 - 673
25	Kommundirektörens rapport 2025-11-03	2025/1722	674
26	Finansrapport oktober 2025	2025/1723	675

Delegationsbeslut till kommunstyrelsen 2025-11-03

Ärendenr 2025/250-1.3.2.4

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna redovisningen av anmälda delegationsbeslut.

Beskrivning av ärendet

Beslut fattade på delegation ska anmälas till kommunstyrelsen på nästföljande sammanträde. Följande beslut redovisas enligt gällande delegationsordning:

Delegat	Beslutsdatum
Kommunstyrelsens ordförande	
KLF Hid.nr 2025.10577 Delegationsbeslut avseende Inger Boströms resa till Luleå kommuns vänort Santa Lucía de Tirajana, Gran Canaria, Spanien	2025-10-07
KLF Hid.nr 2025.10944 Delegationsbeslut avseende Mathias Karvonens medverkan vid MR-dagarna 9-10 december 2025	2025-10-20
Samhällsbyggnadsdirektör	
KLF Hid.nr 2025.10648 Delegationsbeslut gällande Luleåförslaget Kullar/Kyrkbyn. 445 000 SEK investeringsmedel och 52 000 SEK driftmedel från Luleåförslagets budgetanslag för år 2025	2025-10-08
KLF Hid.nr 2025.10647 Delegationsbeslut gällande elva Luleåförslag som fått avslag	2025-10-08
IT-chef	
KLF Hid.nr 20285.10748 Delegationsbeslut avseende undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal med Telia Sverige AB	2025-10-08
KLF Hid.nr 2025.10752	2025-10-08

Delegationsbeslut avseende undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal med Graz Sweden AB

Innovation & utveckling chef 2025-10-17
KLF Hid.nr 2025.10954
Delegationsbeslut Personuppgiftsbiträdesavtal (PUB) Hello Future AB

HR-chef
KLF Hid.nr 2025.10228 2025-09-26
Delegationsbeslut direktupphandling konsult för arbetslagsutveckling

Förhandlingschef
KLF 2025/1079-2.3.1.7 2025-10-08
Tvisteförhandling gällande avsked

KLF 2025/1077-2.3.2.7 2025-10-08
Tvisteförhandling gällande avsked

Inköpschef
KLF Hid.nr 2025.10335 2025-06-05
Delegationsbeslut upphandling av Sanering av skadedjur, insekter och sent upptäckta dödsfall samt rensning, sanering av lokaler, avtalsvärdet uppskattas till ca 2 000 000 kr

KLF Hid.nr 2025.10660 2025-10-09
Delegationsbeslut avropsanmälan Adda Elektriska fordon 2024, avtalsvärdet uppskattas till 5000 000 kr

KLF Hid.nr 2025.10998 2025-10-16
Delegationsbeslut för upphandling avseende Terminal- och skyddsglasögon, uppskattat avtalsvärde 1 000 000 SEK.

Mark- och exploateringschef
KLF Hid.nr 2025.10536 2025-10-07
Delegationsbeslut september 2025 avseende godkända arrendeavgifter

KLF Hid.nr 2025.10535 2025-10-07
Delegationsbeslut september avseende tomträttsavgäld 2025

Kommunarkivarie

KLF Hid.nr 2025.10829 Delegationsbeslut om att överta handlingar för slutarkivering	2025-10-15

Räddningstjänsten

KLF Hid.nr 2025.10186 Yttrande avseende ansökan om tillstånd för offentlig tillställning, Köpmantorget, Köpmangatan, Innerstaden	2025-09-25
KLF Hid.nr 2025,10229 Yttrande enligt ordningslagen avseende konsert Lillan, Kyrkogatan, Kalkonen	2025-09-25
KLF Hid.nr 2025.10244 Yttrande avseende ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för befintlig och utökad avfallshantering, Ragnsells	2025-09-25
KLF Hid.nr 2025.10271 Beslut om avslut av ärende enligt lagen om skydd mot olyckor, Svedjeskolan	2025-09-29
KLF Hid.nr 2025.10308 Beslut om avslut av ärende avseende tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) Flerbostadshus, Oxeln	2025-09-30
KLF Hid.nr 2025.10324 Yttrande enligt Miljöbalken avseende samrådsunderlag, Stena Recyling AB	2025-09-30
KLF Hid.nr 2025.10415 Yttrande enligt Plan och bygglagen avseende bygglovsansökan, Skeppsbrogatan	2025-10-01
KLF Hid.nr 2025.10416 Yttrande enligt Plan och bygglagen avseende bygglovsansökan, Hertsön	2025-10-01
KLF Hid.nr 2025.10417 Yttrande enligt Plan och bygglagen avseende platsbesök inför slutsamråd, Storheden	2025-10-01
KLF Hid.nr 2025.10418	2025-10-01

Yttrande enligt Plan och bygglagen avseende bygglovsansökan, Sunderby sjukhus, Sunderbyn	
KLF Hid.nr 2025.10471 Yttrande enligt Plan och bygglagen avseende bygglovsansökan, Luleå centrum	2025-10-01
KLF Hid.nr 2025.10473 Beslut om avslut av ärende Stenåsens förskola, Stengatan, Bergnäset	2025-10-02
KLF Hid.nr 2025.10529 Beslut om återkallelse avseende tillstånd förhantering av brandfarlig vara, Norrmejerier	2025-10-06
KLF Hid.nr 2025.10671 Beslut om föreläggande avseende lagen om skydd mot olyckor (LSO) Kaptensgården, Häradsvägen, Gammelstaden	2025-10-06
KLF Hid.nr 2025.10673 Beslut om avslut av ärende avseende tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) Furuparksskolan, Östergatan, Konsulenten	2025-10-06
KLF Hid.nr 2025.10558 Beslut om avslut av ärende avseende anmälan föreståndare för brandfarliga och explosiva varor, ST1 Uddebo, Oljehamnsvägen, Svartön	2025-10-07
KLF Hid.nr 2025.10559 Yttrande avseende bygglovsansökan för ställverk el / transformatorstation enligt Plan- och bygglagen, Svartöstaden	2025-10-07
KLF Hid.nr 2025.10575 Beslut om föreläggande enligt Lagen om skydd mot olyckor, Mörtgränds gruppboende, Mörtgränd, Hertsön	2025-10-07
KLF Hid.nr 2025.10641 Yttrande avseende samråd för fördjupad översiktsplan Bensbyn - Björsbyn	2025-10-08
KLF Hid.nr 2025.10730	2025-10-08

Yttrande avseende bygglovsansökan för nybyggnad av kontorshus som inrymmer kontor, konferens, laboratorium samt godshantering, Svartön	
KLF Hid.nr 2025.10658 Yttrande enligt alkohollagen avseende ansökan om stadigvarande serveringstillstånd, Kärngården, Bälinge	2025-10-09
KLF Hid.nr 2025.10659 Yttrande enligt ordningslagen avseende ansökan om tillstånd för användande av offentlig plats, Foodtrucks, Köpmantorget	2025-10-09
KLF Hid.nr 2025.10704 Yttrande avseende ansökan om tillstånd för konsert, Ebeneser Kulturcentrum, Skomakargatan, Hunden, Kören LAVA	2025-10-10
KLF Hid.nr 2025.10732 Yttrande avseende bygglovsansökan för ändrad användning av pizzeria/golfsimulator till gym, Björkskatan	2025-10-12
KLF Hid.nr 2025.10736 Yttrande avseende granskningshandling för detaljplan, del av Mjölkudden	2025-10-12
KLF Hid.nr 2025.10915 Beslut om avslut av ärende avseende tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) Arcushallen, Arcusvägen, Karlsvik	2025-10-13
KLF Hid.nr 2025.10781 Yttrande avseende förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om utformning av tillstånd för hantering, överföring, import och export av brandfarliga och explosiva varor	2025-10-14
KLF Hid.nr 2025.10785 Yttrande i ärende avseende förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)	2025-10-14
KLF Hid.nr 2025.10788	2025-10-14

Yttrande avseende ansökan om tillstånd för loppis med DJ, Ebeneser Kulturcentrum, Skomakargatan, Hunden	
KLF Hid.nr 2025.10802 Yttrande avseende samrådshandling för detaljplan, Varvet, Luleå	2025-10-14
KLF Hid.nr 2025.10914 Beslut om avslut av ärende avseende tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) Seminariets förskola, Rektorsgatan, Seminariet	2025-10-16
KLF Hid.nr 2025.10945 Yttrande avseende ansökan om tillstånd för konsert, Jazzkonsert, Ebeneser Kulturcentrum, Skomakargatan, Hunden	2025-10-20
KLF Hid.nr 2025.10671 Yttrande enligt plan- och bygglagen avseende bygglovsansökan, Sunderbyn	2025-10-20
KLF Hid.nr 2025.10959 Beslut om tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor, Duroc Rail, Hästskovägen, Hertsön, Luleå	2025-10-20
KLF Hid.nr 2025.10979 Yttrande avseende ansökan om ändring i befintligt serveringstillstånd, Nooris, Storgatan, Forellen	2025-10-21
KLF Hid.nr 2025.10983 Yttrande enligt ordningslagen avseende ansökan om tillstånd för idrottsevenemang, Battle of Bothnia, Luleå Energi Arena, Bastugatan, Bävern	2025-10-21
KLF Hid.nr 2025.10995 Beslut om avslut av ärende avseende tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), Björkskatan	2025-10-21
KLF Hid.nr 2025.10996 Beslut om avslut av ärende avseende tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), Badplatser	2025-10-21
KLF Hid.nr 2025.11038	2025-10-22

Beslut om avslut av ärende avseende tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) Flerbostadshus, Östergatan, Konsulenten

Meddelanden till kommunstyrelsen 2025-11-03

Ärendenr 2025/846-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lägga redovisade meddelanden till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Följande meddelanden redovisas:

Avsändare	Ämne
Tillgänglighetsrådet 2025-09-25	KLF Hid.nr 2025.10183 Minnesanteckning Tillgänglighetsrådet 2025-09-10
Kommunfullmäktige 2025-08-25	KLF Hid.nr 2025.9102 Protokoll Kommunfullmäktige 2025-08-25
Kultur- och fritidsnämnden 2025-09-26	KLF Hid.nr 2025.10242 Kultur- och fritidsnämndens beslut 2025-09-17 § 106, Evenemangsstöd reviderade kriterier
Miljö- och byggnadsnämnden 2025-09-29	KLF Hid.nr 2025.10253 Miljö- och byggnadsnämndens beslut 2025-09-24, §126, Delårsuppföljning 2, samt plan för Internkontroll 2025
Förvaltningsrätten i Luleå 2025-09-29	KLF Hid.nr 2025.10285 Förvaltningsrätten i Luleå Dom i mål nr 952-25 Laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725)
Socialnämnden 2025-10-01	KLF Hid.nr 2025.10404 Socialnämndens beslut 2025-09-25 § 186, Delårsuppföljning januari-augusti 2025 - Socialnämndens plan för internkontroll 2025
Socialnämnden 2025-10-01	KLF Hid.nr 2025.10407 Socialnämndens beslut 2025-09-25 § 185,

	Delårsuppföljning januari-augusti 2025 - Socialnämndens verksamhetsplan 2025
Kommunfullmäktige 2025-10-02	KLF Hid.nr 2025.10428 Protokoll kommunfullmäktige 2025-09-22
Informationsteknik i Norrbotten AB/IT Norrbotten AB 2025-10-08	KLF Hid.nr 2025.10646 Kallelse till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025-11-06
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-10-06	KLF 2025/1429-2.1.0.1 Information om den offentliga assistenten SVEA
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-10-06	2025/1562-2.4.0.2 Information om gemensamma anslaget KS utvecklingsmedel
Arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen 2025-10-14	KLF 2025/1545-1.3.1.5 Luleå kommun avstår från att svara på remiss av SOU 2025:77 En översyn av den statliga lönegarantin, med motivering att det inte är en prioriterad fråga för kommuner och att remittenten kommer att få in tillräckligt med synpunkter från övriga remissinstanser.
Kommunstyrelseförvaltningen 2025-10-15	KLF 2025/1551-1.3.1.5 Luleå kommun avstår att besvara remiss av EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034, med motivering att vi inte avger ett enskilt eget remissvar utan deltar i framtagandet av Norrbottens kommuners remissvar.
Länsstyrelsen Norrbotten 2025-10-15	KLF Hid.nr 2025.10834 Beslut om tillstånd för ingrepp i fornlämning Kyrkbyn, Gammelstaden
Statens medicinsk - etiska råd 2025-10-16	KLF Hid.nr 2025.10899 Skrivelse stärk den etiska beredskapen

	inför framtida kriser
Sveriges Kommuner och Regioner 2025-10-20	KLF Hid.nr 2025.10976 Information om val av revisorer inför ny mandatperiod
Samhällsbyggnadsutskottet 2025-10-20	KLF 2025/1625 – 2.1.0.2 Information om aktuella frågor och planläge 2025-10-20
Samhällsbyggnadsutskottet 2025-10-20	KLF 2025/1624 – 2.1.0.2 Information om utveckling resecentrum
Samhällsbyggnadsutskottet 2025-10-20	KLF Hid.nr 2025.11034 Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2025-10-20 § 70, Luleåförslaget Landgång till isvägar Varvet-Hägern. Samhällsbyggnadsutskottet beslutar att återremittera ärendet med motiveringen att ärendet behöver kompletteras med förtydligande om mark- och tillståndsfrågor.

Kurser och konferenser 2025-11-03

Ärendenr 2025/847-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Inga kurser och konferenser finns att redovisa.

§ 158

Remiss av promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Ärendenr 2025/1213-1.3.1.5

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta bifogat *Svar på remiss om delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet* som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

EU beslutade 2023 om ett reviderat direktiv om energieffektivitet som syftar till att öka energieffektiviteten i EU och minska utsläppen av växthusgaser. Klimat- och näringslivsdepartementet har tagit fram ett lagförslag för det omarbetade energieffektivitetsdirektivet som är ute på remiss.

Syftet är att ge förslag på hur det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska genomföras i Sverige. Förslaget innehåller bestämmelser om energikartläggningar, energiledningssystem, kostnads-nyttoanalyser och fjärrvärme- och fjärrkyla.

Infrastruktur- och servicenämnden beslutade 2025-09-18 § 19 om nämndens remissvar.

Samhällsomställningskontoret har samordnat och berett ärendet i samarbete med infrastruktur- och serviceförvaltningen och Luleå Energi AB.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att anta bifogat *Svar på remiss om delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet* som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanträdet

Infrastruktur- och serviceförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Samhällsomställningskontoret har fört dialog med infrastruktur- och serviceförvaltningen och Luleå Energi AB i ärendet.

Beslutsunderlag

- Svar på remiss om delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet, KLF Hid: 2025.10385
- Remiss - Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, KLF Hid: 2025.7845
- Missiv till remiss av promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, KLF Hid: 2025.7840
- Infrastruktur- och servicenämndens beslut § 97, KLF Hid: 2025.10165
- Infrastruktur- och servicenämndens svar på remiss Genomförande av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet, KLF Hid: 2025.10166
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande remiss av promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, KLF Hid: 2025.10384

Svar på remiss om genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Diarienr KN2025/01465, Klimat- och näringslivsdepartementet

Kommunens ställningstagande

Luleå kommun ställer sig bakom förslagen om genomförande av delar av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet. Luleå kommun ser positivt på flera av förslagen, men vill lyfta några viktiga synpunkter och förtydliganden som beskrivs mer under *Luleå kommuns synpunkter på förslaget*.

Sammanfattning

EU beslutade 2023 om ett reviderat direktiv om energieffektivitet som syftar till att öka energieffektiviteten i EU och minska utsläppen av växthusgaser. Klimat- och näringslivsdepartementet har tagit fram ett lagförslag för det omarbetade energieffektivitetsdirektivet som är ute på remiss.

Syftet är att ge förslag på hur det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska genomföras i Sverige. Förslaget innehåller bestämmelser om energikartläggningar, energiledningssystem, kostnads-nyttoanalyser och fjärrvärme- och fjärrkyla.

Kommunstyrelseförvaltningen har berett ärendet i samarbete med infrastruktur- och serviceförvaltningen och Luleå Energi AB.

Luleå kommuns synpunkter på förslaget

Behov av granskning och uppföljning av kostnads-nyttoanalyserna
Luleå Kommun noterar att betydande tillägg föreslås i lagen om kostnads-nyttoanalyser avseende restvärmeutnyttjande. De stora förändringarna innebär att tröskelvärdena för när dessa analyser ska genomföras sänks. Detta medför att även mindre datacenter, med en tillförd effekt överstigande 1 MW, kommer att omfattas.

I egenskap av en kommun präglad av industrins energiomställning ser Luleå kommun i stort positivt på dessa regelverksförändringar. Det är angeläget att aktörer med ett stort energibehov ges starkare incitament att analysera möjligheter till energiåtervinning.

Att enbart genomföra en kostnads-nyttoanalys är i sig dock inte en garant för ökad energiåtervinning. Analysens resultat påverkas i hög grad av de

antaganden som ligger till grund för beräkningarna, och genom att justera dessa antaganden kan resultatet i praktiken ofta anpassas till den enskilda aktörens intressen. Det är heller inte tydligt om någon uppföljning görs av de genomförda kostnads-nyttoanalyserna.

Luleå kommun ser det som angeläget att det, i framtiden, görs en mer omfattande granskning och uppföljning av de genomförda kostnads-nyttoanalyserna, i enlighet med den aktuella lagen.

Kommunalt självstyre och resursbehov
Luleå kommun noterar att flera förslag innebär utökade tillsyns- och informationsuppgifter för kommunerna. Det är viktigt att:

- Staten säkerställer resurser och stöd till kommunerna för att kunna fullgöra dessa uppgifter.
- Det sker en proportionerlig avvägning mellan statlig styrning och kommunal självstyrelse.

Fastighetsägare och informationskrav
Luleå kommun stödjer förslaget om ökad transparens i energiinformation till slutanvändare, men vill betona att:

- Kraven måste vara praktiskt genomförbara för fastighetsägare, särskilt mindre aktörer.
- Det bör finnas tydliga riktlinjer från Boverket för hur informationen ska utformas och distribueras.

Klagomålshantering
Luleå kommun ser positivt på att även lägenhetsinnehavare utan direktavtal med energileverantör ges möjlighet att framföra klagomål. Dock bör:

- Det klargöras vilken aktör som ansvarar för att ta emot och hantera dessa klagomål.
- Kommunerna inte ges ett orimligt ansvar i denna hantering utan tillräckligt stöd.

Delade incitament mellan fastighetsägare och hyresgäster
Luleå kommun stödjer förslaget att undanröja hinder för energieffektivisering i byggnader med delade incitament. För att detta ska lyckas krävs:

- Stimulansåtgärder och incitament för samverkan.
- Möjlighet till extern finansiering och stöd till energieffektiviseringsåtgärder.

Energikartläggning i stora företag
Luleå kommun vill särskilt uppmärksamma de administrativa konsekvenserna av de föreslagna kraven på energikartläggning och handlingsplaner för stora företag. Som både kommun och stor fastighetsägare ser vi en risk för att de parallella kraven på energiledningssystem, återkommande kartläggningar och offentliggörande i årsredovisning leder till

en betydande administrativ börda. Det finns även en risk för suboptimering om olika delar av organisationen arbetar med olika planer utan samordning.

Luleå kommun efterfrågar därför tydliga riktlinjer, digitalt stöd och möjlighet till samordning mellan olika krav för att säkerställa effektivt genomförande utan att belasta organisationen oproportionerligt.

Luleå Kommun

Promemoria

Klimat- och näringslivsdepartementet

Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

KN 2025/01465

Juli 2025

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas förslag som huvudsakligen syftar till att genomföra delar av EU:s omarbetade energieffektivitetsdirektiv.

Det föreslås en ny lag som ersätter den nuvarande lagen om energikartläggning i stora företag. Företag med en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 85 terajoule blir som huvudregel skyldiga att ha ett energiledningssystem. Företag med energiledningssystem ska låta genomföra energikartläggningar med de intervall som är relevanta inom systemet. Företag som har en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 10 terajoule ska göra energikartläggningar vart fjärde år. Sådana företag ska också upprätta handlingsplaner baserade på förslag och rekommendationer från energikartläggningarna. Handlingsplanen ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Företag som omfattas av miljöledningssystem eller har ingått avtal om energiprestanda kan under vissa förutsättningar undantas från kraven.

I promemorian föreslås också att fler anläggningar än tidigare ska göra kostnads-nyttoanalyser vid nybyggnation eller omfattande ombyggnation. Skyldigheten utvidgas till att omfatta även anläggningar för produktion av endast värme, tjänsteanläggningar och datacenter. Dessutom föreslås en skyldighet för nya och ombyggda datacenter att utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Det föreslås nya bestämmelser om avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder samt om krav på viss information till lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme.

Det föreslås också bestämmelser om effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem. Ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- eller fjärrkylesystem inte uppfyller kriterierna för att klassas som effektivt föreslås vara skyldigt att upprätta en plan med åtgärder för att systemet ska bli effektivt.

I promemorian föreslås också att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som omfattas av kraven i miljöbalken i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för som nu förnybara energikällor.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Innehållsförteckning

1 Författningsförslag 7
1.1 Förslag till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag 7
1.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken 11
1.3 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619) 12
1.4 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220) 13
1.5 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554) 14
1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag 15
1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag 16
1.8 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079) 17
1.9 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551) 18
1.10 Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263) 20
1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet 27
1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar 30
1.13 Förslag till lag om ändring i fjärrkylelagen (2022:332) 31
1.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader 36
1.15 Förslag till förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag 38
1.16 Förslag till förordning om ändring i fjärrvärmeförordningen (2008:526) 42
1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggningar 48
1.18 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet 49
1.19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning 51
1.20 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser 52
1.21 Förslag till förordning om ändring i fjärrkyleförordningen (2022:335) 53
1.22 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader 58

2 Ärendet....60
3 Energiledningssystem och energikartläggningar....60
3.1 En ny lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag....60
3.2 Företag som ska omfattas av lagen....61
3.3 Krav på att göra energikartläggningar....62
3.4 Genomförandet av energikartläggningar och energikartläggningsrapporter....65
3.5 Handlingsplan i företags årsredovisning....69
3.6 Krav på den som gör energikartläggningar....73
3.7 Krav på att ha ett energiledningssystem....75
3.8 Undantag från kraven om energiledningssystem och energikartläggningar....78
3.9 Anmälan och rapportering om energianvändning....80
3.10 Tillsyn och uppföljning....83
3.11 Ändrade förutsättningar för stöd och bidrag till energikartläggningar....85
3.12 Minskad tilldelning av gratis utsläppsrätter....86
4 Kostnads-nyttoanalyser på energiområdet....87
4.1 Nuvarande bestämmelser....87
4.2 Anläggningar som omfattas....88
4.3 Kostnads-nyttoanalysers innehåll....93
4.4 Kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som driver anläggningen....96
4.5 Krav på datacenter att utnyttja spillvärme....97
4.6 Kostnads-nyttoanalysen ska beaktas vid tillståndsgivning....98
5 Försörjning av fjärrvärme och fjärrkyla....102
5.1 Avtalsenliga rättigheter och information när det gäller fjärrvärme och fjärrkyla....102
5.1.1 Nya bestämmelser i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet....102
5.1.2 Krav på vilka uppgifter som ska finnas i avtal om fjärrvärme och fjärrkyla....103
5.1.3 Information om avtalsvillkor ska lämnas innan ett avtal om fjärrvärme eller fjärrkyla ingås....105
5.1.4 Slutkunder ska få en kopia av avtalet och information om priser, tariffer och standardvillkor....105
5.1.5 Slutkunder och slutanvändare ska få en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren....106
5.1.6 Slutkunder och slutanvändare ska få information om ändrade avtalsvillkor....107
5.1.7 Slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla ska erbjudas ett brett val av betalningssätt....108
5.1.8 Information om fjärrvärme och fjärrkyla till slutkunder med funktionsnedsättning....109

4

5.1.9 Hantering av klagomål från slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla samt vissa slutanvändare av fjärrvärme 109
5.1.10 Information till slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla vid avbrytande av distribution..... 110
5.1.11 Tillsynsmyndighet och sanktioner..... 111
5.2 Effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem..... 111
6 Fossilfria energikällor 114
7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser..... 115
8 Konsekvensanalys..... 118
8.1 Övergripande konsekvenser 118
8.1.1 Statsfinansiella effekter 118
8.1.2 Överensstämmelse med EU-rätten 118
8.1.3 Påverkan på miljön och klimatet 118
8.2 Företag..... 119
8.2.1 Företag som omfattas av krav på energiledningssystem..... 119
8.2.2 Företag som omfattas av krav på energikartläggning..... 120
8.2.3 Företag som kan tilldelas utsläppsrätter under EU:s utsläppshandelssystem..... 121
8.2.4 Certifieringsföretag..... 121
8.2.5 Certifierade energikartläggare 121
8.2.6 Revisorer 122
8.2.7 Företag som omfattas av skyldighet att genomföra en kostnads-nyttoanalys 122
8.2.8 Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag 122
8.2.9 Ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler..... 123
8.3 Myndigheter, kommuner och domstolar..... 124
8.3.1 Boverket 124
8.3.2 Energimarknadsinspektionen..... 124
8.3.3 Energimyndigheten..... 125
8.3.4 Swedac..... 125
8.3.5 Domstolarna 125
8.3.6 Kommuner..... 126
8.4 Konsekvenser för enskilda 127
8.4.1 Fjärrvärme- och fjärrkylekunder..... 127
8.4.2 Lägenhetsinnehavare 127
8.5 Övriga konsekvenser 127
9 Författningskommentar..... 128
9.1 Förslaget till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag 128
9.2 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken..... 139
9.3 Förslaget till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619) 140
9.4 Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220) 140

9.5 Förslaget till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554) 141
9.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag 143
9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag 144
9.8 Förslaget till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079) 145
9.9 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551) 146
9.10 Förslaget till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263) 147
9.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet 155
9.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar 161
9.13 Förslaget till lag om ändring i fjärrkylelagen (2022:332) 161
9.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader 167

Bilaga 1 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning) 169

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Härigenom föreskrivs[1] följande.

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om energiledningssystem och energikartläggningar för att främja förbättrad energieffektivitet i företag med hög energianvändning.

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

1. avtal *om energiprestanda*: ett avtal om en energieffektiviseringsåtgärd som verifieras och övervakas under avtalsperioden, som innebär att byggentreprenaden, leveranserna eller tjänsterna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller annat energiprestandakriterium,
2. *energieffektivitet*: förhållandet mellan vilken nivå av prestanda, tjänster, varor eller energi som kan tas ut och insatsen av energi,
3. *energikartläggning*: ett systematiskt förfarande i syfte att
   a) få kunskap om energianvändningen i en viss verksamhet,
   b) fastställa kostnadseffektiva energibesparande åtgärder,
   c) kartlägga vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och
   d) rapportera om resultaten,
4. *energiledningssystem*: beståndsdelar i en strategi som anger mål för energieffektivitet och en plan för att nå det målet, och som bland annat utgörs av övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av de framsteg som görs,
5. *förbättrad energieffektivitet*: en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar,
6. *företag*: en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning enligt 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078).

Skyldighet att ha ett energiledningssystem

3 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 85 terajoule ska ha ett energiledningssystem som är certifierat av ett oberoende organ i enlighet med relevanta europeiska eller internationella standarder.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

Energiledningssystemet ska vara infört senast två år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning översteg gränsvärdet.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kravet på certifiering enligt 3 § och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering.

Skyldighet att göra energikartläggningar

5 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule ska minst vart fjärde år göra en energikartläggning.

Energikartläggningen ska göras senast ett år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule och därefter minst vart fjärde år så länge den genomsnittliga årliga energianvändningen de tre senaste åren överstiger 10 terajoule.

Ett företag som omfattas av ett energiledningssystem som uppfyller kraven i 3 § och i föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § ska göra energikartläggningen med de intervall som gäller enligt energiledningssystemet.

6 § Resultatet av energikartläggningen ska redovisas i en rapport. Rapporten ska innehålla rekommendationer som baseras på energikartläggningen.

7 § Ett företag som avses i 5 § första stycket ska upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på kompetens och oberoende hos den som gör en energikartläggning,
2. hur en energikartläggning ska göras och vilka uppgifter som ska redovisas i den rapport från kartläggningen som avses i 6 §,
3. vilka uppgifter som ska redovisas i den handlingsplan som avses i 7 §, och
4. att företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen.

Undantag

9 § Ett företag som har ett miljöledningssystem behöver inte ha ett energiledningssystem enligt 3 § eller göra en energikartläggning enligt 5 § första stycket, om

1. miljöledningssystemet har certifierats av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder, och
2. det inom miljöledningssystemet görs en energikartläggning som uppfyller kraven i föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 §.

10 § Ett företag behöver inte upprätta en sådan rapport som avses i 6 § eller en sådan handlingsplan som avses i 7 § om företaget genomför energikartläggningar enligt 5 § tredje stycket eller enligt 9 § 2.

11 § Ett företag som har ingått ett avtal om energiprestanda behöver inte
1. ha ett energiledningssystem enligt 3 §, om avtalet omfattar samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem hade omfattat, eller
2. genomföra energikartläggningar enligt 5 §.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om
1. kravet på certifiering enligt 9 § 1 och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering, och
2. vilka krav ett sådant avtal om energiprestanda som avses i 11 § ska uppfylla.

Uppgifter om faktisk energianvändning och om effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder

13 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren har överstigit 10 terajoule ska varje år lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om
1. den faktiska energianvändningen under det föregående kalenderåret,
2. effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder, och
3. vilken näringsgren företaget verkar inom.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Anmälningsskyldighet

14 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

Ett anmält företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren sjunker under de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

Tillsyn

15 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

16 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen och för uppföljning och utvärdering.

17 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Överklagande

1 § Beslut om förelägganden enligt 17 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Genom lagen upphävs lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag.

3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för energikartläggningar som har påbörjats eller skulle ha påbörjats innan ikraftträdandet.

4. En energikartläggning som ett företag har gjort enligt den upphävda lagen ska vid tillämpningen av 5 § anses vara en energikartläggning enligt den paragrafen. En energikartläggning enligt den upphävda lagen som har omfattat en koncern ska anses vara gjord i alla bolag i den koncernen.

1.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 kap.	
5 §[1]	
Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att 1. minska mängden avfall, 2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, 3. minska de negativa effekterna av avfall, och 4. återvinna avfall.	
I första hand ska *förnybara* energikällor användas.	I första hand ska *fossilfria* energikällor användas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2016:782.

1.3 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs att 4 a kap. 13 § sparbankslagen (1987:619) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

4 a kap.

13 §[1]

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av bankens resultat och ställning, och
2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om årsredovisningen inte innehåller sådana upplysningar som ska lämnas enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, ska revisorerna ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 b § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2024:351.

1.4 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs att det i stiftelselagen (1994:1220) ska införas en ny paragraf, 4 kap. 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	4 kap. §
	11 a §
	Det som sägs i 11 § andra stycket gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.5 Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

Härigenom föreskrivs[1] att det i årsredovisningslagen (1995:1554) ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 c §, av följande lydelse.

6 kap.

1 c §

I ett företag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska förvaltningsberättelsen även innehålla

1. den handlingsplan som avses i 7 § den lagen,

2. en redogörelse för rekommendationerna från den senaste energikartläggning som företaget har gjort, och

3. en redogörelse för i vilken takt som de rekommendationer som avses i 2 genomförs.

Kravet i första stycket gäller inte ett företag som gör energikartläggningar inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem som uppfyller kraven i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

dels att 6 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	6 kap.
	1 b §
	Kreditinstitut och värdepappersbolag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.
2 §[2]	
Utöver vad som följer av *1 §* ska följande upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen:	Utöver vad som följer av *1 och 1 b §§* ska följande upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen:

1. En medlemsbank ska ange summorna av insatsbelopp som ska återbetalas under nästa räkenskapsår enligt 10 kap. 11, 12, 16 och 17 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

2. I ett förslag till dispositioner enligt 6 kap. 2 § första meningen årsredovisningslagen (1995:1554) ska styrelsen ange de överväganden som gjorts med hänsyn till tillämpliga bestämmelser om kapitalskydd enligt rörelselagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

[2] Senaste lydelse 2020:667.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

dels att 6 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	6 kap.
	1 a §
	Ett försäkringsföretag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.
	2 §
Utöver vad som följer av *1 § skall* i förvaltningsberättelsen upplysningar lämnas om	Utöver vad som följer av *1 och 1 a §§ ska* i förvaltningsberättelsen upplysningar lämnas om

1. skade- respektive livförsäkringsrörelsens tekniska resultat för vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren, och

2. företagets konsolidering med avseende på kapitalstyrka vid utgången av vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

1.8 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 28 § revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

28 §[1]

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av företagets resultat och ställning, och
2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det kan ske, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2024:354.

1.9 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551)[2]
dels att 9 kap. 31 a § ska betecknas 31 b §,
dels att 9 kap. 35 a och 38 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska föras in en ny paragraf, 9 kap. 31 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	9 kap.
	31 a §
	Det som sägs i 31 § första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.
35 a §[3]	
Utöver vad som följer av *31 a* och 33 §§ får revisionsberättelsen inte innehålla någon försäkran om bolagets framtida lönsamhet eller om hur effektivt och ändamålsenligt styrelsen eller den verkställande direktören har drivit eller kommer att driva verksamheten.	Utöver vad som följer av *31 b* och 33 §§ får revisionsberättelsen inte innehålla någon försäkran om bolagets framtida lönsamhet eller om hur effektivt och ändamålsenligt styrelsen eller den verkställande direktören har drivit eller kommer att driva verksamheten.
38 §[4]	
I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och	I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och

[2] Senaste lydelse av 31 a § 2016:431.
[3] Senaste lydelse 2016:431.
[4] Senaste lydelse 2024:350.

andra styckena, *31 a* §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

andra styckena, *31 b* §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgifter om moderbolagets företagsnamn och organisationsnummer samt om vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderbolaget har tillämpat.

På koncernredovisningen ska revisorn göra en hänvisning till koncernrevisionsberättelsen. Om revisorn anser att koncernbalansräkningen eller koncernresultaträkningen inte bör fastställas, ska också detta antecknas på koncernredovisningen. Om moderbolaget har fler än en revisor, gäller detta samtliga revisorer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026

1.10 Förslag till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om fjärrvärmelagen (2008:263)[2]

dels att 5 b § ska upphöra att gälla,

dels att 5, 5 a, 6, 18, 27, 28, 30, och 52 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 4 a, 4 b, 6 e, 6 f och 36 a §§, och närmast före 4 a, 5 a, 6 f och 36 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	Effektiva fjärrvärmesystem
	4 a § *Ett fjärrvärmeföretag vars fjärrvärmesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrvärmesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrvärmesystemet inte är effektivt.*
	4 b § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om* *1. vad som är ett effektivt fjärrvärmesystem,* *2. innehållet i planen för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt, och* *3. undantag från kravet på att upprätta en plan.*
5 §	
Ett fjärrvärmeföretag ska se till att uppgifter om fjärrvärmeföretagets	*Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får*

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

[2] Senaste lydelse av 5 b § 2022:334.

priser för fjärrvärme och för en anslutning till fjärrvärmeverksamheten samt om hur ett pris bestäms finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänhet. Om skilda priser gäller för olika kategorier av fjärrvärmekunder har fjärrvärmeföretaget samma skyldighet i fråga om uppgifter om grunderna för indelningen av fjärrvärmekunder i olika kategorier.	*meddela föreskrifter om att fjärrvärmeföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.*
Prisinformationen ska vara korrekt och tydlig.	
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna prisinformation till allmänheten enligt första och andra styckena.	
	Rutiner för hantering av klagomål
5 a §[3]	
Ett fjärrvärmeföretag ska *se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en.*	Ett fjärrvärmeföretag ska *ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrvärmekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt. Det gäller också klagomål från lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme från fjärrvärmeföretaget, men som inte har ingått ett avtal om fjärrvärme med fjärrvärmeföretaget.*
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om *skyldigheten att lämna information enligt första stycket.*	Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om *rutiner för klagomålshantering.*
6 §[4]	
Ett avtal om fjärrvärme ska innehålla uppgifter om	
	1. fjärrvärmeföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,
1. fjärrvärmeföretagets åtagande gentemot fjärrvärmekunden,	*2. vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,*

[3] Senaste lydelse 2022:334.
[4] Senaste lydelse 2022:334.

2. priset för fjärrvärmen och hur det bestäms,

3. var fjärrvärmekunden kan *finna* information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme*,*

4. den tid som avtalet löper,

5. i fråga om avtal som löper under en viss tid, vad som gäller med avseende på förlängning av avtalet,

6. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt fakturering av kunden,

7. huruvida avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,

8. villkoren för uppsägning av avtalet,

9. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,

10. vem som svarar för kostnader för en återställning efter

a) en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,

b) ett underhåll av rörledningarna, eller

c) ett borttagande av anslutningen,

11. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag*, och*

12. när avtalet ingås med en konsument, hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på något annat sätt tillhandahåller den information som *avses i 5 b och 6 c §§.*

3. priset för fjärrvärmen och hur det bestäms,

4. var fjärrvärmekunden kan *hitta* information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme *och de tjänster som fjärrvärmeföretaget erbjuder,*

5. den tid som avtalet löper *på*,

6. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,

7. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt fakturering av kunden,

8. huruvida avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,

9. villkoren för uppsägning av avtalet *och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning,*

10. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,

11. vem som svarar för kostnader för en återställning efter

a) en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,

b) ett underhåll av rörledningarna, eller

c) ett borttagande av anslutningen,

12. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag,

13. hur tvistlösning utanför domstol inleds,

14. hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på något annat sätt tillhandahåller den information som *fjärrvärmeföretaget är skyldigt att lämna enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 och 6 c §§, och*

15. var fjärrvärmekunden kan hitta information om konsumenträttigheter.

Fjärrvärmeföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till

fjärrvärmekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

6 e §

När ett avtal om fjärrvärme har ingåtts ska fjärrvärmeföretaget snarast möjligt till fjärrvärmekunden lämna

1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och

2. en kopia av avtalet.

Ett fjärrvärmeföretag ska ge en fjärrvärmekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Betalningssätt

6 f §

Fjärrvärmeföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en fjärrvärmekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningssättet eller systemet.

18 §

Om fjärrvärmeföretaget gör en ändring av avtalsvillkoren, ska fjärrvärmekunden *skriftligen underrättas* om ändringen senast två månader före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

Ett fjärrvärmeföretag som avser att ändra avtalsvillkoren ska *skriftligen underrätta* fjärrvärmekunden om ändringen *på ett transparent och begripligt sätt* senast två månader före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges samt en upplysning lämnas om att fjärrvärmekunden har rätt att begära förhandling, ansöka om medling och att säga upp avtalet.

Om fjärrvärmeföretaget inte följer bestämmelserna i första och andra styckena, får de ändrade villkoren inte tillämpas.

27 §

Distribution av fjärrvärme till en konsument får avbrytas om konsumenten har *försummat* sina skyldigheter enligt avtalet *och försummelsen är* ett väsentligt avtalsbrott. *Distributionen får dock endast avbrytas om konsumenten inte följer en skriftlig uppmaning att inom en angiven och skälig tid uppfylla sina skyldigheter enligt avtalet.*

Om försummelsen gäller något annat än att konsumenten inte betalat enligt avtalet ska den skriftliga uppmaningen innehålla en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om uppmaningen inte följs.

Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott i distributionen kan medföra en inte obetydlig personskada eller omfattande sakskada får distributionen av fjärrvärme inte avbrytas. Detta gäller dock inte om konsumentens handlande varit otillbörligt.

Distribution av fjärrvärme till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har *åsidosatt* sina skyldigheter enligt avtalet,

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten inte har följt en skriftlig uppmaning att inom en månad vidta rättelse,

4. konsumenten tillsammans med uppmaningen enligt 3 informerats om

a) att distributionen av fjärrvärme kan komma att avbrytas om uppmaningen inte följs, och

b) vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts, och

5. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 5.

28 §

Om en konsument inte betalat enligt avtalet får distributionen av fjärrvärme avbrytas om, *utöver vad som anges i 27 § första och tredje styckena,*

Vid utebliven betalning får distributionen av fjärrvärme *till en konsument* avbrytas *endast* om

1. fjärrvärmeföretagets fordran är ostridig,

24

	2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,
2. konsumenten inte följt *den skriftliga uppmaningen* att *betala fordran och konsumenten därefter delgetts en skriftlig påminnelse att* betala *inom tre veckor från delgivningen,*	*3.* konsumenten inte *har* följt *en skriftlig uppmaning* att *inom en skälig tid* betala *fordran,*
	4. konsumenten, efter att den tid för betalning som avses i 3 löpt ut, har delgetts en skriftlig påminnelse att betala fordran inom en månad från delgivningen,
3. påminnelsen innehöll en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om fordran inte betalas,	*5.* påminnelsen innehöll *a)* en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om fordran inte betalas, *och* *b) information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts,*
4. ett meddelande om innehållet i påminnelsen har *sänts* till socialnämnden i den kommun där konsumenten får fjärrvärme distribuerad.	*6.* ett meddelande om innehållet i påminnelsen har *lämnats* till socialnämnden i den kommun där konsumenten får fjärrvärme distribuerad*,* *7. socialnämnden inte inom den månaden har betalat fordran eller tagit på sig betalningsansvaret för den, och* *8. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.*
Distributionen av fjärrvärme får inte avbrytas om fordran har betalats eller socialnämnden inom den tid som anges i första stycket 2 har meddelat fjärrvärmeföretaget att nämnden betalar fordran.	
Om omständigheterna ger anledning att befara att ett avbrott i distributionen kan medföra en inte obetydlig personskada eller omfattande sakskada får distributionen av fjärrvärme inte avbrytas. Detta gäller dock inte om konsumentens handlande varit otillbörligt.	*Om konsumenten har handlat* otillbörligt*, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 8.*

30 §

Ett fjärrvärmeföretag har rätt till skälig ersättning av en konsument för *kostnader med anledning av* åtgärder enligt 27 och 28 §§.	Ett fjärrvärmeföretag har rätt till skälig ersättning av en konsument för *kostnaderna för* åtgärder enligt 27 och 28 §§*, dock inte för information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts.*
	Avbrytande av distribution till fjärrvärmekunder som inte är konsumenter
	36 a §
	Om ett fjärrvärmeföretag vill avbryta distributionen av fjärrvärme till en fjärrvärmekund som inte är en konsument, ska fjärrvärmeföretaget ge kunden lämplig information om vad kunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska lämnas senast en månad före den planerade bortkopplingen och utan extra kostnad för fjärrvärmekunden.

52 §[5]

Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer 5–9, 18–21, 25–29, 31 och *37*–43 §§ samt föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen.	Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer *4 a,* 5–9, 18–21, 25–29, 31 och *36 a*–43 §§ samt föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

[5] Senaste lydelse 2022:334.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

dels att 1–4 §§ och rubriken närmast före 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 a §, och närmast före 4 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Lagens innehåll *och syfte*	**Lagens innehåll**
	1 §
I denna lag finns bestämmelser om att kostnads-nyttoanalyser ska utföras i vissa fall för att utreda potentialen för användning av högeffektiv kraftvärme*, fjärrvärme eller fjärrkyla* och spillvärme från industrin.	I denna lag finns bestämmelser om att kostnads-nyttoanalyser ska utföras i vissa fall för att utreda potentialen för användning av högeffektiv kraftvärme och spill-värme från industrin*, tjänste-anläggningar och datacenter*.
Lagens syfte är att främja en effektiv energiförsörjning.	
	2 §
Med omfattande uppgradering avses i denna lag en sådan uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar anläggning.	*I denna lag betyder* *datacenter: en byggnad eller en grupp av byggnader som används för att inrymma, ansluta och driva datorsystem, servrar och kring-utrustning för datalagring, data-behandling, datadistribution och relaterad verksamhet,* *omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad över-skrider 50 procent av investerings-kostnaderna för en ny jämförbar anläggning, dock inte installation av utrustning för avskiljning av koldioxid vid en förbrännings-anläggning.*
Som en omfattande uppgradering avses dock inte installation av utrustning för avskiljning av	

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

koldioxid vid en förbränningsanläggning.

3 §

En kostnads-nyttoanalys *enligt denna lag* ska utföras vid planeringen av

1. en *ny* termisk elproduktionsanläggning med *en total tillförd effekt* på mer än *20* megawatt,

2. en *ny* industrianläggning med en *total tillförd effekt* på mer än *20* megawatt *som genererar* användbar spillvärme,

3. *ett nytt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla,* eller

4. *en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla.*

En kostnads-nyttoanalys ska även utföras vid planeringen av en omfattande uppgradering av en sådan befintlig anläggning som avses i första stycket 1, 2 och 4.

Kostnads-nyttoanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen.

En kostnads-nyttoanalys ska utföras vid planeringen av *en nybyggnation eller omfattande uppgradering av*

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än *10* megawatt,

2. en industrianläggning med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än 8 megawatt *i vilken spillvärme kan uppstå*,

3. *en tjänsteanläggning med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 7 megawatt i vilken spillvärme kan uppstå*, eller

4. *ett datacenter med en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt.*

Kostnads-nyttoanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen, *i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen, om det är en annan aktör.*

4 §

En kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att i fråga om

1. en termisk elproduktionsanläggning driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,

2. en industrianläggning *driva anläggningen så att spillvärme tillvaratas för elproduktion eller i*

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,

2. en industrianläggning *eller en tjänsteanläggning utnyttja spillvärme i och utanför anläggningen*,

28

ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla, eller	
3. *ett nytt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla eller en energiproduktionsanläggning inom ett sådant nät utnyttja spillvärme från närliggande industrianläggningar.*	3. *ett datacenter* *a) utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylenät, eller* *b) vidta åtgärder för att säkerställa annan återvinning av spillvärme.* *En kostnads-nyttoanalys ska dessutom innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå om anläggningen byggdes på eller flyttades till en plats där den skulle kunna få avsättning för spillvärme.*
	Användning av spillvärme från datacenter *4 a §* *Ett sådant datacenter som avses i 3 § första stycket 4 ska utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, om en kostnads-nyttoanalys enligt denna lag visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Äldre bestämmelser om kostnads-nyttoanalyser gäller fortfarande i mål enligt miljöbalken om tillstånd och i ärenden om anmälningar som gjorts enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. miljöbalken, om ansökan eller anmälan har gjorts före ikraftträdandet.

1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 34 § i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

8 kap.

34 §[1]

Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning, och

2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2024:359.

1.13 Förslag till lag om ändring i fjärrkylelagen (2022:332)

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om fjärrkylelagen (2022:332)

dels att 1–3 §§ och rubriken närmast före 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 2 a, 2 b, 3 a och 7 a–7 e §§, och närmast före 2 a, 3 a, 7 b, 7 c, 7 d och 7 e §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §
Denna lag innehåller bestämmelser om mätning och fakturering i fråga om fjärrkyla och om information om energianvändning.	Denna lag innehåller bestämmelser om *effektiva fjärrkylesystem, rättigheter för fjärrkylekunder,* mätning och fakturering i fråga om fjärrkyla och om information om energianvändning.
	2 §
I denna lag avses med	
	avtal om fjärrkyla: avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan,
fjärrkyleföretag: den som bedriver fjärrkyleverksamhet,	
fjärrkylekund: den som ingått ett avtal om fjärrkyla med ett fjärrkyleföretag,	
fjärrkyleverksamhet:	
– distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning, om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten, och	
– produktion och försäljning av den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.	
	Effektiva fjärrkylesystem
	2 a §
	Ett fjärrkyleföretag vars fjärrkylesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrkylesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrkylesystemet inte är effektivt.

2 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som är ett effektivt fjärrkylesystem,

2. innehållet i planen för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt, och

3. undantag från kravet på att upprätta en plan.

Information *om energiprestanda och andelen förnybar energi*

Information *till fjärrkylekunder och allmänheten*

3 §

Ett fjärrkyleföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten att lämna sådan information.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.

Avtalet om fjärrkyla

3 a §

Ett avtal om fjärrkyla ska innehålla uppgifter om

1. fjärrkyleföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,

2. vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,

3. priset för fjärrkylan och hur det bestäms,

4. var fjärrkylekunden kan hitta information om fjärrkyleföretagets priser för övriga varor och tjänster samt om konsumenträttigheter,

5. den tid som avtalet löper på,

6. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,

7. villkoren för fakturering,

8. villkoren för uppsägning av avtalet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning,

9. villkoren för ersättning om fjärrkyleföretaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, och

10. hur tvistlösning utanför domstol inleds.

Fjärrkyleföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till fjärrkylekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

7 a §

När ett avtal om fjärrkyla har ingåtts ska fjärrkyleföretaget snarast möjligt till fjärrkylekunden lämna

1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och

2. en kopia av avtalet.

Ett fjärrkyleföretag ska ge en fjärrkylekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Betalningssätt

7 b §

Fjärrkyleföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en fjärrkylekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningssättet eller systemet.

Ändring av avtal

7 c §

Ett fjärrkyleföretag som enligt avtalet har rätt att ensidigt ändra avtalsvillkoren och som vill ändra villkoren till nackdel för en fjärrkylekund, ska skriftligen underrätta fjärrkylekunden om ändringen på ett transparent och begripligt sätt senast två veckor före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

Om fjärrkylekunden är en konsument, ska fjärrkyleföretaget i stället underrätta fjärrkylekunden senast en månad före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges.

Information vid avbrytande av distribution

7 d §

Om ett fjärrkyleföretag vill avbryta distributionen av fjärrkyla till en fjärrkylekund. ska fjärrkyle-företaget ge fjärrkylekunden lämplig information om vad fjärrkylekunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska lämnas senast en månad före den planerade bortkopplingen och utan extra kostnad för fjärrkylekunden.

Rutiner för hantering av klagomål

7 e §

Ett fjärrkyleföretag ska ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrkylekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om rutiner för klagomålshantering.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrkyla som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

1.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om lagen (2022:333) om energimätning i byggnader

dels att 1 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter *och* information om energianvändning.	Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter *samt* information om energianvändning, *priser och avtalsvillkor*.
6 §	
Den som äger en byggnad där system för individuell mätning har installerats enligt 3 eller 4 § ska	
1. se till att mängden energi som används för uppvärmning och mängden tappvarmvatten för hushållsbruk till varje lägenhet läses av, *och*	1. se till att mängden energi som används för uppvärmning och mängden tappvarmvatten för hushållsbruk till varje lägenhet läses av,
2. säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får faktureringsinformation och information om energianvändning och att informationen, på begäran, lämnas till ett företag som lägenhetsinnehavaren har utsett.	2. säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får faktureringsinformation och information om energianvändning och att informationen, på begäran, lämnas till ett företag som lägenhetsinnehavaren har utsett,
	3. på begäran och utan kostnad tillhandahålla lägenhetsinnehavaren information om priser, tariffer och standardvillkor för uppvärmning, och
	4. snarast möjligt informera lägenhetsinnehavaren om nya avtalsvillkor för uppvärmning.
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av information	

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

enligt första stycket 2 och om undantag från dessa krav. *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering och kostnadsfördelning.*	
	6 a § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela* *1. ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av information* *a) enligt 6 § första stycket 2 och om undantag från dessa krav, och* *b) om priser, tariffer och standardvillkor, och* *2. föreskrifter om fakturering och kostnadsfördelning.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

1.15 Förslag till förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Härigenom föreskrivs[1] följande.

Förordningens innehåll

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

2 § Förordningen är meddelad med stöd av
– 4 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag i fråga om 16 och 18 §§,
– 8 § samma lag i fråga om 6–14, 16–19 och 23 §§,
– 12 § samma lag i fråga om 15, 16 och 18 §§,
– 13 § samma lag i fråga om 20 §,
– 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 5 och 22 §§, och
– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ord och uttryck

3 § I denna förordning avses med
förnybar energi: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas,
kostnadseffektiv: tekniskt möjlig och ekonomiskt rimlig.
Övriga ord och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Tillsynsmyndighet

4 § Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är tillsynsmyndighet enligt lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Beräkning av energianvändning

5 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om hur den energianvändning som avses i 3, 5 och 13 §§ lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska beräknas.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

Krav på den som gör en energikartläggning

6 § Den som gör en sådan energikartläggning som avses i 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska ha den kompetens som krävs för uppgiften.

7 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om krav på kompetens hos och certifiering av den som gör en energikartläggning.

8 § Den som gör en sådan energikartläggning som avses i 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska vara oberoende i förhållande till företaget där kartläggningen görs.

Detta hindrar inte att

1. en person som är anställd i företaget gör energikartläggningar hos företaget, förutsatt att han eller hon inte är delaktig i den verksamhet som ska kartläggas, eller
2. en person som haft uppdrag hos företaget gör energikartläggningar hos företaget, förutsatt att det inte finns någon risk för att bedömningarna vid energikartläggningen kan komma att påverkas av det tidigare uppdragsförhållandet.

Den som utför en energikartläggning får inte vara närstående till den som har anlitat honom eller henne.

9 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om krav på oberoende för den som gör energikartläggningar.

Hur en energikartläggning ska göras

10 § En energikartläggning ska

1. omfatta en ingående översyn av den totala energianvändningen i byggnader eller grupper av byggnader, industriprocesser eller industrianläggningar, inbegripet transporter,
2. baseras på aktuella, uppmätta och spårbara uppgifter,
3. ge en tillförlitlig bild av den totala energiprestandan och identifiera de viktigaste möjligheterna till förbättring av den,
4. identifiera kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen, och
5. identifiera vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och
6. bygga på i första hand en analys av livscykelkostnaderna, och i andra hand enkla återbetalningsperioder.

En energikartläggning får även omfatta en översyn av möjligheterna till minskad effektanvändning och mer flexibel energianvändning.

Rapporten från en energikartläggning

11 § Den rapport från energikartläggningen som avses i 6 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska innehålla

1. förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen,

2. andra rekommendationer som baseras på energikartläggningen, och

3. beräkningar som visar vilken potential för besparing de föreslagna eller rekommenderade åtgärderna har.

12 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras och om vad rapporten från kartläggningen ska innehålla.

Handlingsplan

13 § En handlingsplan som tas fram enligt 7 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska vara konkret och genomförbar.

I handlingsplanen ska det anges hur de kostnadseffektiva förslag och rekommendationer som anges i rapporten från energikartläggningen ska genomföras.

14 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen.

Avtal om energiprestanda

15 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om vilka krav ett sådant avtal om energiprestanda som avses i 11 § i lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggning ska uppfylla.

Krav på certifiering

16 § De energiledningssystem och miljöledningssystem som avses i 3 och 9 §§ lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag och den person som avses i 6 § ska ha certifierats av någon som är ackrediterad för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 samt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

En certifiering enligt första stycket ska vara tidsbegränsad.

17 § En person som har certifierats eller på något annat sätt kvalificerats för att göra energikartläggningar i ett annat land i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska anses uppfylla kraven i 16 §, om certifieringen eller kvalifikationerna avser bestämmelser som tagits fram med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955.

Energimyndigheten prövar om förutsättningarna för erkännande av certifiering eller kvalifikationer enligt första stycket är uppfyllda.

18 § Energimyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om särskilda krav på kompetens hos organ som ackrediteras för certifiering.

19 § Energimyndigheten ska föra en förteckning över personer som är certifierade enligt 16 § för att göra energikartläggningar. Om någon som uppfyller kraven i 17 § begär det, ska myndigheten se till att även denne ingår i förteckningen.

Förteckningen ska även innehålla information om vem som har utfärdat certifieringen och enligt vilka bestämmelser den har utfärdats.

Rapportering och lämnande av uppgifter

20 § Energimyndigheten får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas enligt 13 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag samt om hur och vid vilken tidpunkt som uppgifterna ska lämnas.

21 § En anmälan enligt 14 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska göras året efter det kalenderår då den genomsnittliga energianvändningen översteg eller understeg gränsen.

22 § Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vid vilken tidpunkt en anmälan enligt 14 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar företag ska göras.

Krav på att spara uppgifter

23 § Företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Överklagande

24 § I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut om att inte erkänna certifiering eller kvalifikationer enligt 17 § får dock inte överklagas.

---

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Genom förordningen upphävs förordningen (2014:347) om energikartläggning i stora företag.
3. Den upphävda förordningen gäller fortfarande för energikartläggningar som påbörjats och beslut som enligt 5 § den förordningen som fattats före den 1 juli 2026.

1.16 Förslag till förordning om ändring i fjärrvärmeförordningen (2008:526)

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om fjärrvärmeförordningen (2008:526)

dels att 1, 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 4 a–4 f och 10 §§, och närmast före 4 a, 4 b och 4 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §[2]
Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till fjärrvärmelagen (2008:263).	
Förordningen är meddelad med stöd av	
	– 4 b § 1 fjärrvärmelagen (2008:263) i fråga om 4 b § och 10 § 1,
	– 4 b § 2 samma lag i fråga om 4 c § första stycket och 9 § 8,
	– 4 b § 3 samma lag i fråga om 4 c § andra stycket och 10 § 2,
– 5 § *tredje stycket fjärrvärmelagen (2008:263)* i fråga om 8 § 1,	– 5 § *samma lag* i fråga om 4 d–f §§ och 9 § 1,
– 5 a § andra stycket samma lag i fråga om 9 § *1*,	– 5 a § andra stycket samma lag i fråga om 9 § *7*,
– 6 a § andra stycket samma lag i fråga om 9 § 2,	
– 6 a § tredje stycket samma lag i fråga om 7 § och 8 § *2*,	– 6 a § tredje stycket samma lag i fråga om 7 § och 8 § *1*,
– 6 b § andra stycket samma lag i fråga om 9 § 3,	
– 6 c § andra stycket samma lag i fråga om 9 § 4,	
	– 6 e § tredje stycket samma lag i fråga om 9 § 5 och 6,
– 41 § tredje stycket samma lag i fråga om 8 § *3*, *och*	– 41 § tredje stycket samma lag i fråga om 8 § *2*,
– 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 10 §, och	
– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.	
	Ord och uttryck
	4 a §
	I denna förordning avses med
	förnybar energi: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi,

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

[2] Senaste lydelse 2022:337.

termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas,

högeffektiv kraftvärmeproducerad värme: kraftvärme som uppfyller de kriterier som anges i bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen,

kraftvärme: värmeenergi som produceras i en process där elenergi eller mekanisk energi produceras samtidigt,

omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar försörjningsenhet, och

spillvärme: värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem.

Effektivt fjärrvärmesystem

4 b §

Med ett effektivt fjärrvärmesystem enligt 4 a § fjärrvärmelagen (2008:263) avses ett system som

1. till och med den 31 december 2027 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,

b) 50 procent spillvärme,

c) 75 procent kraftvärmeproducerad värme, eller

d) 50 procent av en kombination av förnybar energi, spillvärme och kraftvärmeproducerad värme,

2. från och med den 1 januari 2028 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,

b) 50 procent spillvärme,

c) 50 procent förnybar energi och spillvärme,

d) 80 procent högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, eller

e) 50 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att andelen förnybar energi är minst 5 procent,

3. från och med den 1 januari 2035 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,

b) 50 procent spillvärme,

c) 50 procent förnybar energi och spillvärme, eller

d) 80 procent förnybar energi, spillvärme eller högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

4. från och med den 1 januari 2040 årligen använder minst

a) 75 procent förnybar energi,

b) 75 procent spillvärme,

c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, eller

d) 95 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

5. från och med den 1 januari 2045 årligen använder minst

a) 75 procent förnybar energi,

b) 75 procent spillvärme, eller

c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, och

6. från och med den 1 januari 2050 endast använder förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

För att ett fjärrvärmesystem som är nytt eller vars försörjnings-

44 *enheter genomgår en omfattande*

uppgradering ska vara effektivt krävs också att

1. andra fossila bränslen än naturgas inte används mer i befintliga värmekällor än genomsnittet av årsförbrukningen under de föregående tre kalenderåren med full drift innan uppgraderingen påbörjades, och

2. nya värmekällor i fjärrvärmesystemet inte använder några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med 2030.

4 c §

Den plan för hur ett fjärrvärmesystem kan bli effektivt som ska upprättas enligt 4 a § fjärrvärmelagen (2008:263) ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som krävs för att kraven i 4 b § första stycket 2–5 ska uppfyllas.

En plan behöver inte upprättas om den totala utgående värmen är 5 megawatt eller lägre.

Information till fjärrvärmekunder och allmänheten

4 d §

Ett fjärrvärmeföretag ska se till att uppgifter om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme och för en anslutning till fjärrvärmeverksamheten samt om hur ett pris bestäms finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänheten. Om skilda priser gäller för olika kategorier av fjärrvärmekunder, har fjärrvärmeföretaget samma skyldighet i fråga om uppgifter om grunderna för indelningen av fjärrvärmekunder i olika kategorier.

Prisinformationen ska vara korrekt och tydlig.

4 e §

Ett fjärrvärmeföretag ska se till att information om energiprestanda

	och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänheten.
	4 f § *Ett fjärrvärmeföretag som ingår avtal med konsumenter ska på sin webbplats lämna tydlig information om oberoende användarrådgivning där fjärrvärmekunder och allmänheten kan få råd om tillgängliga energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler.*
8 §[3]	
Energimarknadsinspektionen får meddela föreskrifter om	
1. skyldigheten för fjärrvärmeföretag att lämna prisinformation till allmänheten,	
2. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla, och	*1.* de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla, och
3. skyldigheten för fjärrvärmeföretag att lämna uppgifter om drifts- och affärsförhållanden.	*2.* skyldigheten för fjärrvärmeföretag att lämna uppgifter om drifts- och affärsförhållanden.
9 §[4]	
Energimarknadsinspektionen får meddela ytterligare föreskrifter om	
1. *skyldigheten* för fjärrvärmeföretag att lämna *information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem,*	1. *skyldigheter* för fjärrvärmeföretag att lämna *information som är till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt,*
2. mätning och beräkning av levererad värmeenergi,	
3. fakturering, *och*	3. fakturering,
4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav.	4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav*,*
	5. vilka delar av avtalsinnehållet som ska finnas med i den sammanfattning som avses i 6 e § första stycket 1 fjärrvärmelagen

[3] Senaste lydelse 2022:337.
[4] Senaste lydelse 2022:337.

(2008:263) och hur den ska tillhandahållas,

6. hur fjärrvärmekunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till information om avtalsvillkor,

7. rutiner för klagomåls-hantering, och

8. innehållet i den plan för hur ett fjärrvärmesystem kan bli effektivt som avses i 4 a § fjärrvärmelagen.

10 §

Energimarknadsinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

1. vad som utgör ett effektivt fjärrvärmesystem enligt 4 b §, och

2. undantaget från kravet att upprätta en plan enligt 4 c § andra stycket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggningar

Härigenom föreskrivs att 5 och 19 §§ förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §[1]	
Stöd får inte lämnas om	
1. energikartläggningen omfattar en byggnadsägares skyldigheter enligt lagen (2006:985) om energideklarationer,	
2. företaget deltar i program för energieffektivisering enligt lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering, eller	
3. företaget omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning enligt lagen *(2014:266) om energikartläggning i stora företag*.	3. företaget omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning enligt lagen *(2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag*.
19 §[2]	
I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut enligt 12 a *och* 14 §§ får dock inte överklagas.	I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut enligt 12 a*,* 14 *och 16* §§ får dock inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2014:352.
[2] Senaste lydelse 2018:1050.

1.18 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

dels att 1, 2, 4 och 5 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, och närmast före 1 a § en ny rubrik av följande lydelse,

dels att det närmast före 3 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Tillsynsmyndighet”.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.	
I denna förordning har ord och uttryck samma betydelse som i lagen om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.	
	Ord och uttryck
	1 a §
	I denna förordning har ord och uttryck samma betydelse som i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energi-området.
2 §	
Med högeffektiv kraftvärme-anläggning avses en *termisk elproduktionsanläggning* vars kraftvärmeproduktion uppfyller de kriterier som anges i *bilaga II* till Europaparlamentets och rådets direktiv *2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energi-effektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, i lydelsen enligt rådets direktiv 2013/12/EU*.	Med högeffektiv kraft-värmeanläggning *i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet* avses en *anläggning* vars kraft-värmeproduktion uppfyller de kriterier som anges i *bilaga III* till Europaparlamentets och rådets direktiv *(EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energi-effektivitet och om ändring av för-ordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.*

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

4 §

Skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys enligt lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet omfattar inte

1. de toppbelastnings- och reservanläggningar för elproduktion som planeras vara i drift högst 1 500 driftstimmar per år som ett rullande medelvärde över en period av fem år,

2. *kärnkraftsanläggningar*, *och*

2. *datacenter vars spillvärme används eller kommer att användas i ett fjärrvärmenät eller direkt i datacentret för uppvärmning, varmvatten eller på något annat sätt*, *eller*

3. anläggningar som behöver vara placerade nära en anläggning för geologisk lagring av koldioxid som omfattas av tillstånd enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Statens energimyndighet får meddela närmare föreskrifter om undantagen *enligt* första stycket *1 och 3*.

Statens energimyndighet får meddela närmare föreskrifter om undantagen *i* första stycket.

5 §

Statens energimyndighet får meddela föreskrifter om tröskelvärden, uttryckta som mängden tillgänglig nyttiggjord spillvärme, efterfrågan på värme eller avstånden mellan *industrianläggningar* och fjärrvärmenäten, i syfte att undanta enskilda anläggningar från bestämmelserna i 3 § första stycket *2–4* lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.

Statens energimyndighet får meddela föreskrifter om tröskelvärden, uttryckta som mängden tillgänglig nyttiggjord spillvärme, efterfrågan på värme eller avstånden mellan *anläggningar* och fjärrvärmenäten, i syfte att undanta enskilda anläggningar från bestämmelserna i 3 § första stycket *3 och 4* lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning

Härigenom förskrivs[1] att 4 § förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	4 §
Rådgivningen ska organiseras så att opartiskhet och frihet från kommersiella intressen garanteras och får inte omfatta	
1. besiktningsverksamhet eller delaktighet vid upprättandet av energideklarationer enligt lagen (2006:985) om energideklarationer, eller	
2. verksamhet som berör arbete med energikartläggning enligt lagen *(2014:266) om energikartläggning i stora företag*.	2. *genomförande av energikartläggningar.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

1.20 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 8 § förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	5 kap.
	8 §[1]
Tilldelningen av gratis utsläppsrätter till en anläggning under tilldelningsperioden 2026–2030 eller senare perioder ska minskas med 20 procent om	Tilldelningen av gratis utsläppsrätter till en anläggning under tilldelningsperioden 2026–2030 eller senare perioder ska minskas med 20 procent, om
1. anläggningen berörs av förslag *på kostnadseffektiva åtgärder* som framkommit *i*	1. anläggningen berörs av förslag *och rekommendationer* som framkommit
a) en energikartläggning enligt *6 § lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag*, eller	a) *i en rapport från* en energikartläggning enligt *6 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag*, eller
b) *en sådan kartläggning som avses i 4 § 2 lagen om energikartläggning i stora företag*, och	b) *inom ramen för ett sådant energiledningssystem som avses i 3 § samma lag*, och
2. förslagen inte har *genomförts*.	2. förslagen *eller rekommendationerna* inte har följts.
Tilldelningen ska dock inte minskas om verksamhetsutövaren kan visa att	*I tilldelningsförordningen finns det bestämmelser om under vilka förutsättningar en minskning inte ska göras.*
1. återbetalningstiden för de relevanta investeringar som krävs för att genomföra förslagen överstiger tre år,	
2. kostnaderna för investeringarna är oproportionerliga, eller	
3. den genomfört andra åtgärder som leder till minskade utsläpp av växthusgaser som motsvarar de minskningar som ett genomförande av förslagen hade inneburit.	

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

[1] Senaste lydelse 2023:729.

1.21 Förslag till förordning om ändring i fjärrkyleförordningen (2022:335)

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om fjärrkyleförordningen (2022:335)

dels att 1 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 3 a–d och 7 §§, och närmast före 3 a, 3 b och 3 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	1 §
Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till fjärrkylelagen (2022:332).	
Förordningen är meddelad med stöd av	
	– 2 b § 1 fjärrkylelagen i fråga om 3 b § och 7 § 1,
	– 2 b § 2 samma lag i fråga om 3 c § första stycket och 6 § 8,
	– 2 b § 3 samma lag i fråga om 3 c § andra stycket och 7 § 2,
– 3 § *andra stycket fjärrkylelagen* i fråga om 6 § 1,	– 3 § *samma lag* i fråga om *3 d § och* 6 § 1,
– 4 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 2,	
– 4 § tredje stycket samma lag i fråga om 4 och 5 §§,	
– 5 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 3,	
– 6 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 4, *och*	– 6 § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 4,
	– 7 a § tredje stycket samma lag i fråga om 6 § 5 och 6,
	– 7 e § andra stycket samma lag i fråga om 6 § 7,
– 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 7 §, och	
– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.	
	Ord och uttryck
	3 a §
	I denna förordning avses med
	förnybar energi: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft,

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas,

högeffektiv kraftvärmeproducerad värme: kraftvärme som uppfyller de kriterier som anges i bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen,

kraftvärme: värmeenergi som produceras i en process där elenergi eller mekanisk energi produceras samtidigt,

omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar försörjningsenhet, och

spillvärme: värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem.

Effektivt fjärrkylesystem

3 b §

Med ett effektivt fjärrkylesystem enligt 2 a § fjärrkylelagen (2022:332) avses ett system som

1. till och med den 31 december 2027 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,

b) 50 procent spillvärme,

c) 75 procent kraftvärmeproducerad värme, eller

d) 50 procent av en kombination av förnybar energi, spillvärme och kraftvärmeproducerad värme,

2. från och med den 1 januari 2028 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,

b) 50 procent spillvärme,

c) 50 procent förnybar energi och spillvärme,

d) 80 procent högeffektiv kraft-värmeproducerad värme, eller

e)50 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraft-värmeproducerad värme, under förutsättning att andelen förnybar energi är minst 5 procent,

3. från och med den 1 januari 2035 årligen använder minst

a) 50 procent förnybar energi,

b) 50 procent spillvärme,

c) 50 procent förnybar energi och spillvärme, eller

d) 80 procent förnybar energi, spillvärme eller högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

4. från och med den 1 januari 2040 årligen använder minst

a) 75 procent förnybar energi,

b) 75 procent spillvärme,

c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, eller

d) 95 procent förnybar energi, spillvärme och högeffektiv kraftvärmeproducerad värme, under förutsättning att den totala andelen förnybar energi eller spillvärme är minst 35 procent,

5. från och med den 1 januari 2045 årligen använder minst

a) 75 procent förnybar energi,

b) 75 procent spillvärme, eller

c) 75 procent förnybar energi och spillvärme, och

6. från och med den 1 januari 2050 endast använder förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

För att ett fjärrkylesystem som är nytt eller vars försörjningsenheter genomgår en omfattande uppgradering ska vara effektivt krävs också att

1. andra fossila bränslen än naturgas inte används mer i befintliga värmekällor än genom-snittet av årsförbrukningen under 55

de föregående tre kalenderåren med full drift före uppgraderingen, och

2. nya värmekällor i fjärrkylesystemet inte använder några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med 2030.

3 c §

Den plan för hur ett fjärrkylesystem kan bli effektivt som ska upprättas enligt 2 b § fjärrkylelagen (2022:332) ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som krävs för att kraven i 3 b § första stycket 2–5 ska uppfyllas.

En plan behöver inte upprättas om den totala utgående kylan är fem megawatt eller lägre.

Information till fjärrkylekunder och allmänheten

3 d

Ett fjärrkyleföretag ska se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en.

6 §

Energimarknadsinspektionen får meddela ytterligare föreskrifter om

1. *skyldigheten* för fjärrkyleföretag att lämna information *om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem,*

1. *skyldigheter* för fjärrkyleföretag att lämna information *som är till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt,*

2. mätning och beräkning av bortförd värmeenergi

3. fakturering, *och*

3. fakturering,

4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav.

4. tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav,

5. vilka delar av avtalsinnehållet som ska finnas med i den sammanfattning som avses i 7 a § första stycket 1 fjärrkylelagen (2022:332) och hur den ska tillhandahållas,

56

6. hur fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till information om avtalsvillkor,

7. rutiner för klagomålshantering, och

8. innehållet i den plan för hur ett fjärrkylesystem kan bli effektivt som avses i 2 a § fjärrkylelagen.

7 §

Energimarknadsinspektionen får meddela närmare föreskrifter om

1. vad som utgör ett effektivt fjärrkylesystem enligt 3 b §, och

2. undantaget från kravet att upprätta en plan enligt 3 c § andra stycket.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

1.22 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader

Härigenom föreskrivs[1] i fråga om förordningen (2022:336) om energimätning i byggnader

dels att 1 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 12 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 §	
Denna förordning innehåller bestämmelser som ansluter till lagen (2022:333) om energimätning i byggnader.	
Förordningen är meddelad med stöd av	
– 2 § andra stycket lagen (2022:333) om energimätning i byggnader i fråga om 10 § 1,	
– 5 § 1 samma lag i fråga om 6–8 §§ och 10 § 2–4,	
– 5 § 2 samma lag i fråga om 6 och 7 §§,	
– 5 § 3 samma lag i fråga om 10 § 5,	
– *6 § andra stycket* samma lag i fråga om 11 § *första stycket*,	– *6 a § 1 a* samma lag i fråga om 11 § *1 a*,
	– 6 a § 1 b samma lag i fråga om 11 § 1 b,
– *6 § tredje stycket* samma lag i fråga om 10 § 6, *och*	– *6 a § 2* samma lag i fråga om 10 § 6,
– *8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 12 §, och*	
– 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.	
11 §	
Boverket får meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav.	Boverket får meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av
	1. faktureringsinformation och information om energianvändning och om undantag från dessa krav*, och*
	2. priser, tariffer och standardvillkor.
Boverket får meddela närmare föreskrifter om hur ett bostadshus area ska beräknas.	

[1] Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, i den ursprungliga lydelsen.

12 §
Boverket får meddela närmare föreskrifter om hur ett bostadshus area ska beräknas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2026.

2 Ärendet

Samlade bestämmelser om energieffektivisering infördes på EU-nivå genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (det ursprungliga energieffektivitets-direktivet). Direktivet har ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (ändringsdirektivet). Direktivet har nu omarbetats i sin helhet genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955, förkortat det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet finns i *bilaga 1*.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska i huvudsak vara genomfört den 11 oktober 2025. Denna promemoria, som har tagits fram i Klimat- och näringslivsdepartementet, innehåller förslag för att genomföra de delar av direktivet som rör energikartläggningar och energiledningssystem, kostnads-nyttoanalyser samt fjärrvärme och fjärrkyla.

3 Energiledningssystem och energikartläggningar

3.1 En ny lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Förslag: Det ska införas en ny lag och en ny förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Det ska anges i lagen att den syftar till att förbättra energieffektivitet i företag med hög energianvändning. Den hittillsvarande lagen respektive förordningen om energikartläggning i stora företag ska upphävas.

Skälen för förslaget: I det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet finns bestämmelser om att stora företag ska utföra en energikartläggning. Kartläggningen ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företaget och förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och effektivisera energianvändningen. Om ett företag ska räknas som stort beror på hur många anställda företaget har och dess årsomsättning eller balansomslutning.

Bestämmelser som genomför direktivet i denna del finns i lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag, förordningen (2014:347) om energikartläggning i stora företag och Statens energimyndighets föreskrifter om energikartläggning i stora företag

(STEMFS 2014:2). Statens energimyndighet (Energimyndigheten) är tillsynsmyndighet för regelverket.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet medför relativt omfattande förändringar i förhållande till vad som gällt tidigare. Den avgörande faktorn för om ett företag omfattas av kraven på att göra energikartläggningar är inte längre företagets storlek utan företagets energianvändning. Det har också införts ett nytt krav på att företag med hög energianvändning som huvudregel måste införa energiledningssystem.

För att genomföra de nya reglerna i lagen om energikartläggningar i stora företag skulle det krävas omfattande ändringar. Lagen skulle också behöva byta namn för att bättre spegla dess innehåll. Det är därför lämpligare att ersätta den med en ny lag. Den nya lagen bör ha rubriken lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Den nya lagen syftar till att förbättra energieffektiviteten i företag med hög energianvändning, vilket bör anges i lagen.

En ny förordning om energiledningssystem och energikartläggningar i företag bör ansluta till den nya lagen och ersätta förordningen om energikartläggningar i stora företag.

3.2 Företag som ska omfattas av lagen

Förslag: Med företag ska i den nya lagen avses en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning.

Skälen för förslaget: Enligt den hittillsvarande lagen om energikartläggningar i stora företag är det endast företag som definieras som stora som är skyldiga att göra energikartläggningar. Definitionen av stora företag utgår från kommissionens rekommendation den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2 §).

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet är skyldigheten att göra energikartläggningar inte längre kopplad till ett företags storlek. I stället gäller skyldigheten för företag med en viss genomsnittlig årlig energianvändning. Hur energianvändningen i ett företag ska beräknas beror på definitionen av ett företag. Om ett företag definieras som en koncern, ska hela koncernens energianvändning räknas ihop. Om varje dotterbolag i koncernen i stället ses som ett eget företag, blir endast dotterbolagets egen energianvändning relevant.

Det omarbetade direktivet innehåller ingen definition av vad som avses med företag. Direktivet innehåller dock hänvisningar till kommissionens rekommendation från 2003 om små och medelstora företag (artikel 2.30 och 2.31). Uttrycket företag i direktivet bör därför definieras med utgångspunkt i kommissionens rekommendation. Där anges att ett företag är en enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett juridisk form (artikel 1 i bilagan till rekommendationen). Denna tolkning överensstämmer med den tolkning av företag som kommissionen gjort i sin rekommendation (EU) 2024/2002 av den 24 juli 2024 om riktlinjer för

tolkningen av artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 vad gäller energiledningssystem och energikartläggningar.

Med ekonomisk verksamhet avses inom EU-rätten tillhandahållandet av varor eller tjänster på en viss marknad. Det är inte verksamhetens form, ägare eller syfte som är avgörande. Även icke-vinstdrivande organisationer kan därmed bedriva en ekonomisk verksamhet (se även prop. 2013/14:174 s. 80–82). Det innebär att exempelvis aktiebolag, handelsbolag eller ideella och ekonomiska föreningar kan utgöra företag. Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att företag som helt eller delvis kontrolleras av offentliga organ också ska omfattas av reglerna om energikartläggningar och energiledningssystem.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller också krav på att de företag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska upprätta en handlingsplan. Handlingsplanen och vissa andra uppgifter ska offentliggöras i företagens årsredovisning (artikel 11.2). Detta tyder på att de enheter som omfattas av direktivets krav är enheter som också ska upprätta årsredovisningar. Vilka som är skyldiga att upprätta en årsredovisning framgår av 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078). Alla som räknas upp där är juridiska personer. En definition av företag i den nya lagen bör därför omfatta en juridisk person – snarare än en enhet – som bedriver ekonomisk verksamhet och som måste upprätta en årsredovisning.

Att tolka uttrycket företag på detta sätt innebär exempelvis att det i en koncern kan finnas flera företag som är skyldiga att göra en energikartläggning. Detta förutsätter att energianvändningen i respektive dotterbolag överstiger tröskelvärdet. Omvänt kan det finnas koncerner som inte träffas av lagstiftningen för att verksamheten är uppdelad i flera mindre företag. Risken för att ett företag medvetet delar upp sin verksamhet i fler företag för att inte behöva göra en energikartläggning bedöms dock som liten.

3.3 Krav på att göra energikartläggningar

Förslag: Med energikartläggning ska avses ett systematiskt förfarande i syfte att
- få kunskap om energianvändningen i en viss verksamhet,
- fastställa kostnadseffektiva energibesparande åtgärder,
- kartlägga vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och
- rapportera om resultaten.

Företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 10 terajoule ska göra en energikartläggning vart fjärde år.

Energikartläggningen ska göras senast ett år från det att den genomsnittliga årliga energianvändningen de tre senaste åren översteg 10 terajoule, och därefter vart fjärde år så länge energianvändningen är tillräckligt hög.

62

Energimyndigheten ska få meddela föreskrifter om hur energianvändningen i ett företag ska beräknas.

Ett företag som har ett energiledningssystem som uppfyller kraven i lagen och anslutande föreskrifter ska göra energikartläggningar med de intervall som gäller enligt energiledningssystemet.

Skälen för förslaget

Definitionen av energikartläggning

Definitionen av energikartläggning i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 2.32) motsvarar i stora delar definitionen i lagen om energikartläggning i stora företag (2 §). Enligt den nya definitionen ska dock en energikartläggning också syfta till att kartlägga potentialen för kostnadseffektiv användning eller produktion av förnybar energi.

Energi kan inte produceras, endast omvandlas. Däremot kan de olika formerna av energi som behandlas i energieffektivitetsdirektivet, som t.ex. el och värme, produceras. Den definition av energikartläggning som förs in i den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag bör därför motsvara den i direktivet, med den ändringen att en sådan kartläggning ska syfta till att kartlägga potentialen för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, värme eller kyla från förnybara energikällor.

Företag med en viss minsta energianvändning ska göra en energikartläggning

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 10 terajoule utföra en energikartläggning (artikel 11.2 första stycket). En energianvändning på 10 terajoule motsvarar ca 2,8 gigawattimmar. Ett krav som motsvarar direktivets krav bör därför föras in i den nya lagen.

Vid beräkningen av energianvändningen ska alla energibärare och all energianvändning räknas med. Energianvändning innefattar t.ex. ventilation, belysning, uppvärmning, kylning, transport, datalagring och produktionsprocesser. Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att det som främst ska beaktas vid beräkningen av ett företags årliga energianvändning är de energifakturor som företaget har fått. Även bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor som företaget producerar för sin egen förbrukning bör beaktas. Om ett företag har en mer exakt uppskattning av sin årliga slutliga energianvändning, t.ex. från en tidigare energikartläggning, bör denna information användas. Med år avses kalenderår.

I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11 finns en metod för beräkning av ett företags energianvändning om företaget ingår i en koncern. I ett sådant fall ska energianvändningen i andra företag i koncernen räknas in i företagets egen energianvändning. För ett dotterbolag ska moderbolagets energianvändning räknas som dotterbolagets energianvändning. Denna metod för att beräkna energianvändningen i ett företag är svår att förena med den tolkning av företag som görs i avsnitt 3.2. Kommissionens föreslagna metod leder dessutom till svåröverblickbara konsekvenser, inte minst eftersom det anges i rekommendationen att även energianvändningen i företag som ingår i

koncernen men som ligger i andra medlemsstater ska räknas in i ett företags energianvändning. Det är svårt att se hur ett dotterbolag i en koncern skulle kunna minska energianvändningen i moderbolaget. Det uppstår också frågor om vilket land som ska utöva tillsyn över att beräkningen av energianvändningen är korrekt utförd. Kommissionens metod leder vidare till oklarheter om vilket företag som måste ange vissa uppgifter i sin handlingsplan (se vidare nedan i detta avsnitt). Den metod som beskrivs i kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11 bör därför inte användas.

Metoder för beräkningen av energianvändning bör inte regleras i lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter om hur beräkningen av energianvändningen ska göras (8 kap. 7 § 1 och 11 § regeringsformen). Energimyndigheten bör få meddela föreskrifter om hur energianvändning ska beräknas.

En energikartläggning ska göras vart fjärde år

En energikartläggning ska enligt det omarbetade energieffektivitets-direktivet göras minst vart fjärde år (artikel 11.2 tredje stycket). Det innebär inte någon ändring i förhållande till vad som gäller enligt lagen om energikartläggning i stora företag. Detta krav bör föras över till den nya lagen. För företag som har ett energiledningssystem bör dock andra krav gälla (se vidare nedan i detta avsnitt). För företag som gjort energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag bör särskilda övergångsbestämmelser gälla, se avsnitt 7.

En energikartläggning ska göras senast året efter att energianvändningen överstigit gränsvärdet

Medlemsstaterna ska säkerställa att företag med en genomsnittlig årlig energianvändning de tre senaste åren på minst 10 terajoule genomför en första energikartläggning senast den 11 oktober 2026 (artikel 11.2 tredje stycket). Det innebär att företag vars energianvändning överstiger 10 terajoule den 11 oktober 2025, när det omarbetade direktivet senast ska vara genomfört i nationell rätt, har ett år på sig att uppfylla kravet.

Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att även företag vars genomsnittliga energianvändning överstiger 10 terajoule efter den 11 oktober 2026 ska ha ett år på sig att uppfylla kravet på att göra en energikartläggning. Skälet är att företag vars energianvändning överstiger gränsvärdet vid en senare tidpunkt inte ska ha kortare tid på sig att genomföra energikartläggningar än företag som omfattas av kravet redan när direktivet senast ska genomföras i nationell rätt, dvs. den 11 oktober 2025. Samtliga företag ska behandlas lika och få lika lång tid på sig att göra en energikartläggning, oavsett när energianvändningen steg över gränsvärdet.

I avsnitt 7 föreslås att förslagen i denna promemoria, inklusive kravet på att göra energikartläggningar, ska träda i kraft den 1 juli 2026. Om de företag som vid den tidpunkten har en energianvändning över 10 terajoule skulle vara skyldiga att göra energikartläggningar senast det datum som anges i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, skulle de företagen inte få ett år på sig att uppfylla kravet. Andra företag, vars energianvändning överstiger gränsvärdet ett senare år, skulle också behöva ges en frist

64

på cirka tre månader för att inte behandlas bättre eller sämre än den första gruppen företag. Det är inte en tillfredställande ordning. Skyldigheten för ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger gränsvärdet att göra energikartläggningar bör inträda först ett år efter det att gränsvärdet överstigits. Det innebär att alla företag behandlas likadant, oavsett vilken energianvändning de hade den 11 oktober 2026.

Ett företag som har ett energiledningssystem behöver inte göra energikartläggningar vart fjärde år

Ett företag som har ett energiledningssystem som uppfyller kraven i direktivet omfattas inte av reglerna om att genomföra en energikartläggning vart fjärde år (artikel 11.2 första stycket). En energikartläggning görs i de fallen som en del av energiledningssystemet (se även avsnitt 3.6). Energikartläggningen ska därför göras med de intervall som gäller inom energiledningssystemet. Enligt befintliga standarder för energiledningssystem görs en energiöversyn inom systemet. Den uppdateras ofta varje år. I en sådan översyn kan en energikartläggning ingå. Energikartläggningen måste då göras med de intervall som krävs för att översynen ska kunna göras eller uppdateras i enlighet med standarden. Det bör införas ett krav på företag som har ett energiledningssystem som uppfyller kraven i lagen att göra energikartläggningar med de intervall som gäller inom energiledningssystemet. Energikartläggningarna ska dock utföras på samma sätt som de energikartläggningar som görs enligt huvudregeln, se vidare avsnitt 3.4.

3.4 Genomförandet av energikartläggningar och energikartläggningsrapporter

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras.

En energikartläggning ska

- omfatta en ingående översyn av den totala energianvändningen i byggnader eller grupper av byggnader, industriprocesser eller industrianläggningar, inbegripet transporter,
- baseras på aktuella, uppmätta och spårbara uppgifter,
- ge en tillförlitlig bild av den totala energiprestandan och identifiera de viktigaste möjligheterna till förbättring av den,
- identifiera kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen,
- identifiera vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och
- bygga på i första hand en analys av livscykelkostnaderna, och i andra hand enkla återbetalningsperioder.

En energikartläggning ska också få omfatta en översyn av möjligheterna till minskad effektanvändning och mer flexibel energianvändning.

Energimyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras.

Resultatet av en energikartläggning ska redovisas i en rapport som ska innehålla

– förslag till kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen,
– andra rekommendationer som baseras på energikartläggningen.

Förslagen och rekommendationerna ska åtföljas av beräkningar som visar vilken potential för besparing åtgärderna har. En energikartläggning ska också få omfatta en översyn av möjligheterna till minskad effektanvändning och mer flexibel energianvändning. Energimyndigheten ska få meddela närmare föreskrifter om rapportens innehåll.

Kravet på att upprätta en kartläggningsrapport ska inte gälla vid energikartläggningar som görs inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem.

Skälen för förslaget

Energikartläggningens genomförande

En energikartläggning ska uppfylla de minimikrav som anges i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 11.9 första stycket a och bilaga VI). I lagen om energikartläggning i stora företag anges att en energikartläggning ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företag och förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen (6 §). I övrigt finns bestämmelserna om energikartläggningens innehåll i förordningen om energikartläggning i stora företag (8 §). Det är lämpligt att samla alla bestämmelser om hur energikartläggningar ska genomföras i samma författning. Eftersom bestämmelserna är relativt detaljerade bör de finnas på lägre normnivå än lag. Enligt lagen om energikartläggning i stora företag får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras (11 § 4). Den möjligheten bör alltså finnas kvar.

Det bör på förordningsnivå införas krav på hur energikartläggningen ska göras. Det bör anges att en energikartläggning ska omfatta en ingående översyn av energianvändningen i företaget och baseras på aktuella, uppmätta och spårbara uppgifter. Det bör också anges att energikartläggningen ska ge en tillförlitlig bild av den totala energiprestandan och identifiera de viktigaste möjligheterna till att förbättra den. Kartläggningen bör också identifiera vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor. Om möjligt ska energikartläggningen basera sig på en analys av livscykelkostnaderna i stället för på enkla återbetalningsperioder. Den ska också innehålla förslag till kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen (artikel 2.32 och punkterna a och b i bilaga VI).

Bilaga VI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller också mer detaljerade bestämmelser om hur energikartläggningar ska göras och vad de ska innehålla. Dessa detaljerade bestämmelser bör

66

genomföras på lägre normnivå än lag. Bemyndigandet till Energimyndigheten att meddela ytterligare föreskrifter om hur en energikartläggning ska göras bör därför föras över till den nya förordningen.

Frivillig översyn av effektanvändning och flexibel energianvändning

Under 2022 fick Energimyndigheten i uppdrag att analysera hur användning av energi, effekt och resurser kan effektiviseras för att underlätta utfasning av fossila bränslen genom elektrifiering. I uppdraget ingick bl.a. att analysera om det är ändamålsenligt och effektivt att inkludera ett krav på att en energikartläggning ska innehålla en redovisning av effektdimensionen. I sin redovisning av uppdraget angav Energimyndigheten att det kunde vara lämpligt att överväga att inkludera ett sådant krav i samband med genomförandet av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Effektanvändningen är uttaget av el vid en viss tidpunkt. När en elanvändare använder mycket el under korta stunder uppstår så kallade effekttoppar. De timmar på året när effektuttaget är högst kallas för topplasttimmar. Under sådana topplasttimmar, som oftast uppstår under kalla vinterdagar, kan effektbrist uppstå. Det innebär att utbudet av el inte kan möta den efterfrågan som finns. Det finns olika verktyg för att sänka effekttopparna från elanvändningen, som exempelvis effekttariffer. Effekttariffer innebär att en högre avgift tas ut när en elanvändare använder mycket el under korta stunder, i stället för att jämna ut sin elanvändning över tid. Ett sätt att jämna ut effektanvändningen är att använda flexibla lösningar som att lagra el i batterier eller att omvandla elen till vätgas.

Det finns fördelar med att företag som låter genomföra energikartläggningar också ser över sin effektanvändning och möjligheterna till flexibilitet, och vilka åtgärder som företaget kan vidta för att påverka sin energianvändning. Sådana åtgärder kan minska risken för effektbrist och även leda till minskade kostnader för företagen. Från ett samhällsperspektiv kan åtgärderna också bidra till ett mer resurseffektivt nyttjande av energisystemet. Att använda resurser på ett effektivt sätt bidrar till ett hållbart samhälle och ökad konkurrenskraft, exempelvis genom att fler industrier kan anslutas till elnätet och genom att ökad elektrifiering av industriprocesser och transporter möjliggörs. Det är därför önskvärt att företagen får ett tillförlitligt och verksamhetsanpassat underlag som visar vilken potential som finns med att påverka effektanvändningen.

Alla företag som utför energikartläggningar har dock olika förutsättningar och kan bedriva vitt skilda verksamheter. Det kan därför i ett första skede vara lämpligt att företagen själva får avgöra om det, med hänsyn till den verksamhet som det enskilda företaget bedriver, finns ett behov av att låta energikartläggningen omfatta även minskad effektanvändning och flexibel energianvändning. En energikartläggning bör därför få omfatta dessa aspekter.

En energikartläggning kan anpassas till den verksamhet som kartläggs

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivets krav på genomförande av energikartläggningar gäller oavsett vilken verksamhet företaget bedriver

eller vilka typer av energibärare företaget använder. Kravet på att räkna samman alla energibärare vid beräkningen av energianvändningen innebär t.ex. att både företag som förbrukar stora mängder el och företag som använder stora mängder bränsle kommer att omfattas av kravet på att genomföra energikartläggningar. Hur energikartläggningen ska göras kan dock skilja sig åt mellan företag beroende på hur verksamheten ser ut. Hänsyn bör kunna tas till vilken eller vilka delar av verksamheten det är som använder mycket energi. Ett exempel kan vara att ett företag har ett huvudkontor på en plats och en industriell energiintensiv verksamhet på en annan plats. Det bör då vara möjligt att låta kartläggningen fokusera på den industriella verksamheten där det finns möjlighet att faktiskt förbättra energieffektiviteten. Detta överensstämmer också med kommissionens tolkning i rekommendationen om artikel 11, där det anges att en lämplig metod för att göra energikartläggningen mer kostnadseffektiv är att utesluta områden under en viss andel, t.ex. 10 procent, av den totala energianvändningen. I företag som består av flera olika anläggningar, som butikskedjor, kan ett urval av anläggningar göras för energikartläggningen. Urvalet måste dock vara representativt.

Resultatet från en energikartläggning ska även i fortsättningen redovisas i en rapport

En energikartläggning ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet resultera i en rapport (artikel 2.32). Enligt lagen om energikartläggningar i stora företag ska resultatet från en energikartläggning redovisas i en rapport (6 § andra stycket). Det finns också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i rapporten från kartläggningen (11 § 4). Dessa bestämmelser bör föras över till den nya lagen. Energimyndigheten bör på samma sätt som hittills få meddela sådana föreskrifter.

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska ett företag som gör en energikartläggning ta fram en handlingsplan som baseras på rekommendationer från energikartläggningen (artikel 11.2 fjärde stycket). Det bör därför införas ett krav på att den rapport som ska upprättas från energikartläggningen ska innehålla rekommendationer.

För att rapporten ska kunna användas som underlag till handlingsplanen bör rapporten innehålla dels förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi och för att effektivisera energianvändningen, dels andra rekommendationer baserade på energikartläggningen. Sådana rekommendationer kan t.ex. omfatta rekommendationer om användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor.

Hur rekommendationerna i kartläggningsrapporten ska utformas i praktiken bör kunna anpassas efter den enskilda energikartläggningen och det företag som kartläggs. Det kan dock komma att uppstå behov av enhetlig reglering av rekommendationernas utformning. Sådan reglering bör göras i i föreskrifter på lägre normnivå än lag. Energimyndigheten bör därför få meddela närmare föreskrifter om innehållet i en kartläggningsrapport.

68

Ingen kartläggningsrapport i företag med energi- eller miljöledningssystem

Som framgår av avsnitt 3.3 ska även företag med energi- eller miljöledningssystem genomföra energikartläggningar. Dessa kartläggningar ska genomföras på samma sätt som de energikartläggningar som görs vart fjärde år (se bilaga VI i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, prop. 2013/14:174 s. 92 och kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11). Förslagen gäller alltså för energikartläggningar som görs inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem. Eftersom företag med energi- eller miljöledningssystem är undantagna från kravet på att upprätta en handlingsplan (se avsnitt 3.5), saknas dock skäl att ange att resultatet i en energikartläggning ska redovisas i en rapport med särskilt innehåll. Företag med energi- eller miljöledningssystem som uppfyller kraven i lagen bör därför undantas från kravet på att upprätta en rapport från kartläggningen. Det finns dock ingenting som hindrar att en sådan rapport frivilligt upprättas i samband med energikartläggningen.

3.5 Handlingsplan i företags årsredovisning

Förslag: Företag som är skyldiga att göra en energikartläggning ska upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning. Handlingsplanen och information om i vilken takt som rekommendationerna från kartläggningen genomförs ska inkluderas i förvaltningsberättelsen i företagets årsredovisning.

En revisionsberättelse ska endast behöva innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen innehåller en handlingsplan, rekommendationer och information om genomförandetakt eller inte.

Handlingsplanen ska vara konkret och genomförbar. I den ska det anges hur de kostnadseffektiva förslag och rekommendationer som anges i rapporten från energikartläggningen ska genomföras. Energimyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om handlingsplanens innehåll.

Företag som har ett energi- eller miljöledningssystem ska inte vara skyldiga att upprätta handlingsplaner eller publicera uppgifter i sin årsredovisning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen och i kartläggningsrapporten samt om hur länge sådana handlingar ska sparas. Handlingar från energikartläggningen ska sparas i sju år.

Skälen för förslaget

Företag som ska göra en energikartläggning ska ta fram en handlingsplan

Den handlingsplan som ska tas fram enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska vara konkret och genomförbar. I handlingsplanen ska åtgärder fastställas för att genomföra varje rekommendation från kart-

läggningen som bedöms vara tekniskt eller ekonomiskt genomförbar. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning (artikel 11.2 fjärde stycket).

Eftersom handlingsplanen ska upprättas på grundval av energikartläggningen, är det tillräckligt att det upprättas en handlingsplan per fyraårsperiod. Det finns dock inget som hindrar att ett företag upprättar flera handlingsplaner under fyraårsperioden mellan kartläggningstillfällena.

Av lagen bör endast den grundläggande skyldigheten att upprätta en handlingsplan och att lämna den till företagets ledning framgå. Närmare regler om t.ex. vilka uppgifter som ska ingå i handlingsplanen bör tas fram på lägre normnivå än lag. I det ingår att ange hur detaljerade de åtgärder som listas i handlingsplanen behöver vara. Det bör vara upp till företagen själva att i övrigt utforma handlingsplanen på ett sätt som passar deras verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör alltså få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen. I den nya förordningen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag bör det anges att handlingsplanen ska vara konkret och genomförbar. Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska det i handlingsplanen fastställas åtgärder för att genomföra varje rekommendation från energikartläggningen där det är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart (artikel 11.2 fjärde stycket).

I både lagen och förordningen om energikartläggningar i stora företag används uttrycket kostnadseffektiv, som i förordningen definieras som tekniskt möjlig och ekonomiskt rimlig. Detta uttryck bör definieras på samma sätt i den nya förordningen. Uttrycket kostnadseffektiv får anses motsvara skrivningen i direktivet om att tekniskt eller ekonomiskt genomförbara rekommendationer ska anges i handlingsplanen. Det bör därför anges i den nya förordningen att handlingsplanen ska innehålla uppgifter om hur de kostnadseffektiva förslag och rekommendationer som anges i rapporten från energikartläggningen ska genomföras. Energimyndigheten bör därutöver få meddela ytterligare föreskrifter om handlingsplanens innehåll.

Handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen ska sparas

Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet bedömdes att företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara information om kartläggningen i sju år. Syftet var att möjliggöra effektiv tillsyn. Att just sju år valdes berodde på att det bedömdes underlätta för företagen, eftersom det i bokföringslagen och i skatteförfarandeförordningen (2011:1261) anges att dokumentation ska sparas i sju år (prop. 2013/14:174 s. 97).

I bilaga VI till det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet anges att de uppgifter som används vid energikartläggningarna ska kunna lagras för historisk analys och uppföljning av resultat. I avsnitt 3.10 föreslås att tillsynsmyndigheten enligt den nya lagen ska ha rätt att begära in dokumentation som krävs för tillsynen. Det omfattar bl.a. handlingsplanen och kartläggningsrapporten. Dokumentationen bör på samma sätt som hittills sparas i sju år.

70

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om att handlingsplanen, kartläggningsrapporten och eventuella andra uppgifter från kartläggningen ska sparas under viss tid. Att materialet ska sparas i sju år bör anges i förordning.

Offentliggörande av uppgifter i företagets årsredovisning

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna se till att företagen i sin årsredovisning offentliggör handlingsplanen och uppgifter om i vilken takt som rekommendationerna från energikartläggningen genomförs. Uppgifterna ska också göras tillgängliga för allmänheten. Tillgängliggörandet ska vara i överensstämmelse med nationella eller unionsrättsliga bestämmelser om skydd av företags- och affärshemligheter och konfidentialitet (artikel 11.2 femte stycket).

Bestämmelser om innehållet i en årsredovisning finns i årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. En årsredovisning består som huvudregel av balansräkning, resultaträkning, noter och förvaltningsberättelse. En årsredovisning ska offentliggöras genom att kopior av den lämnas in till Bolagsverket eller hålls tillgängliga.

Företag som ska utföra en energikartläggning bör vara skyldiga att i förvaltningsberättelsen redovisa innehållet i handlingsplanen och information om i vilken takt som rekommendationerna i energikartläggningen genomförs. Direktivets krav på offentliggörande uppfylls därmed.

Handlingsplanen och uppgifter om i vilken utsträckning rekommendationerna har genomförts ska också vara tillgängliga för allmänheten. Vissa aktörer offentliggör sin årsredovisning genom att hålla den tillgänglig. Årsredovisningar som ges in till Bolagsverket får anses vara tillgängliga för allmänheten, eftersom de kan begäras ut därifrån. Företag kan också frivilligt välja att publicera sina årsredovisningar antingen i sin helhet eller i ofullständigt skick.

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ställer inga krav på att någon ska tillgängliggöra eller offentliggöra uppgifter som omfattas av sekretess eller utgör företags- eller affärshemligheter enligt nationell rätt eller enligt EU-rätten. Årsredovisningar är dock som utgångspunkt offentliga i sin helhet och många årsredovisningar registreras och tillgängliggörs direkt när de kommer in till Bolagsverket. Ovan i detta avsnitt föreslås att Energimyndigheten ska få meddela föreskrifter om innehållet i en handlingsplan. I samband med att sådana föreskrifter tas fram bör det övervägas hur mycket information ett företag ska publicera i sin handlingsplan. En avvägning måste göras mellan vikten av att den information som publiceras speglar företagets energieffektivitetsarbete och företagets intresse av att bevara affärs- och företagshemligheter.

Det bör överlåtas till företagen att avgöra hur uppgifterna om rekommendationerna och arbetet med att genomföra dem ska illustreras i årsredovisningen och på vilken detaljnivå de ska anges. Det finns inget som hindrar att ett företag upprättar interna, mer detaljerade handlingsplaner som inte är avsedda för publicering i årsredovisningen. Det som måste offentliggöras är endast sådana handlingsplaner som

upprättas enligt de föreskrifter som kommer att meddelas med stöd av bemyndigandet om vilka uppgifter som ska framgå av handlingsplanen.

Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att medlemsstaterna bör göra det möjligt för vissa företag att integrera handlingsplanen i sin hållbarhetsrapportering. Genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2464 av den 14 december 2022 om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (direktivet om företagens hållbarhetsrapportering) infördes nya regler om att vissa företag ska inkludera viss information i förvaltningsberättelsen i sina årsredovisningar (artikel 19a). De företag som omfattas av direktivet om företagens hållbarhetsrapportering ska bl.a. inkludera information om sina planer för att säkerställa att affärsmodell och strategi är förenliga med begränsningen av den globala uppvärmningen enligt Parisavtalet, s.k. klimatomställningsplaner, i förvaltningsberättelsen (artikel 19a.2 a iii). Detta krav har genomförts i svensk rätt (6 kap. 12 a § årsredovisningslagen). Företag som är skyldiga att inkludera klimatomställningsplaner i sin förvaltningsberättelse bör därmed kunna uppfylla kravet på att offentliggöra sin handlingsplan enligt den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag genom att integrera handlingsplanen i klimatomställningsplanen.

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet kan medlemsstaterna uppmuntra företag att tillhandahålla information i årsredovisningen om energi- och vattenanvändning (artikel 11.4). Det saknas skäl att gå utöver direktivets miniminivå när det gäller vilken information företagen ska tillhandahålla i sin årsredovisning.

Granskningen av vilken information som ska finnas med i årsredovisningen bör begränsas

Det finns inget krav i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet på att den information som enligt direktivet ska finnas i årsredovisningen också ska granskas av en revisor. Medlemsstaterna är dock skyldiga att säkerställa att det finns sanktioner på plats för överträdelser av direktivets bestämmelser (artikel 32).

Revisorer som ska granska årsredovisningar är skyldiga att uttala sig bl.a. om huruvida årsredovisningen har upprättats i överenstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning, se t.ex. 9 kap. 31 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551). Enligt förslagen i denna promemoria kommer årsredovisningslagarna att innehålla krav på att inkludera handlingsplan och annan information om energieffektiviseringsarbetet i årsredovisningen. Om revisorernas skyldigheter avseende revisionsberättelsens innehåll kvarstår oförändrade, kan revisorerna förväntas göra en relativt ingående granskning av uppgifterna om handlingsplan och genomförande av rekommendationer. För att avgöra om det företaget angett i årsredovisningen om takten på genomförandet är korrekt kan det. t.ex. vara nödvändigt att titta på vad ett företag har gjort för att genomföra rekommendationerna från energikartläggningen och om rekommendationen verkligen ska anses vara genomförd. En sådan ingående granskning innebär dels ökade kostnader för de företag som anlitar revisorer, dels att helt nya krav på kompetens kring

72

energieffektivisering skulle ställas på revisorerna. För att undvika detta bör revisorernas granskning av företagens årsredovisningar i de delar som rör handlingsplan och rekommendationer från energikartläggningen begränsas. Direktivets krav får anses vara uppfyllda även om granskningen avgränsas till att endast omfatta om det överhuvudtaget finns uppgifter om handlingsplan, rekommendationer och takt för genomförande av rekommendationerna i årsredovisningen. Om sådana uppgifter saknas i årsredovisningen bör revisorn göra ett uttalande om det i revisionsberättelsen. Att företagen följer krav om t.ex. handlingsplanens utformning etc. omfattas av Energimyndighetens tillsyn, se avsnitt 3.10.

Företag med energi- eller miljöledningssystem behöver inte redovisa uppgifter

Kravet på att ta fram en handlingsplan och att offentliggöra uppgifter i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet gäller inte för företag som har ett energi- eller miljöledningssystem (artikel 11.2). Kravet på att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen bör därför endast gälla företag som ska göra en energikartläggning enligt huvudregeln. Ett företag som har gjort en energikartläggning inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem bör inte omfattas av kraven på att ta fram en handlingsplan eller på att redovisa uppgifter i årsredovisningen.

3.6 Krav på den som gör energikartläggningar

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kompetens och oberoende hos den som gör en energikartläggning.

Den som gör en energikartläggning ska ha den kompetens som krävs och vara certifierad av någon som är ackrediterad för uppgiften. Den ska inte få vara närstående till den som anlitat honom eller henne. Den ska också vara oberoende i förhållande till det företag där kartläggningen görs. Kravet på oberoende ska dock inte hindra att

– en person som är anställd i företaget gör energikartläggningar hos företaget, förutsatt att han eller hon inte är delaktig i den verksamhet som ska kartläggas, eller
– en person som haft uppdrag hos företaget gör energikartläggningen, förutsatt att det inte finns någon risk för att bedömningarna vid energikartläggningen kan komma att påverkas av det tidigare uppdragsförhållandet.

Energimyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om krav på oberoende, kompetens och certifiering när det gäller den som gör energikartläggningar.

Skälen för förslaget

Krav på certifiering

En energikartläggning ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet utföras av kvalificerade eller ackrediterade experter (artikel 11.9 första stycket b). Detta motsvarar i princip de krav som ställdes på energikartläggare i det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet. Vid

genomförandet av det ursprungliga direktivet infördes ett krav på att energikartläggare ska vara certifierade av ett ackrediterat organ (prop. 2013/14:174 s. 87). Det saknas anledning att göra en annan bedömning nu. Det bemyndigande som finns för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kompetens och oberoende bör föras över till den nya lagen (11 § 3). I förordningen om energiledningssystem och energikartläggning i stora företag bör det framgå att en energikartläggare ska ha den kompetens som krävs för att genomföra energikartläggningar. I förordningen om energikartläggning i stora företag anges att den som gör energikartläggningar ska vara certifierad av någon som är ackrediterad för uppgiften (4 §). Det kravet bör finnas kvar.

I dag tas certifieringsordningen för energikartläggare fram av Energimyndigheten. Samma ordning bör gälla även framöver. Det befintliga bemyndigandet i förordningen om energikartläggning i stora företag till Energimyndigheten att anta föreskrifter om certifiering av energikartläggare (10 § första stycket) bör därför också föras över till den nya förordningen.

Krav på oberoende

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska en energikartläggning utföras på ett oberoende sätt (artikel 11.2 a). Samma krav fanns i det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet. Vid genomförandet av det direktivet bedömdes att kravet på oberoende inte hindrar att anställda i ett företag utför energikartläggningar hos företaget, förutsatt att de är certifierade (prop. 2013/14:174 s. 88–89). Detta bör gälla även i fortsättningen. Även energikartläggare som är anställda hos företaget som kartläggs måste alltså vara certifierade.

Kravet på oberoende regleras i förordningen om energikartläggning i stora företag (7 §). En energikartläggare får inte vara närstående till den som anlitar honom eller henne eller ha haft uppdrag hos företaget. Det sistnämnda gäller dock endast om personen inte är anställd i företaget och om det finns risk för att bedömningarna vid energikartläggningen påverkas på grund av det tidigare uppdraget. För energikartläggare som är anställda i företaget gäller att de inte får vara direkt delaktiga i den verksamhet som ska kartläggas (prop. 2013/14:174 s. 89). Dessa krav på oberoende bör finnas kvar. På samma sätt som hittills bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om detta. Energimyndigheten bör få meddela ytterligare föreskrifter om krav på oberoende.

Ömsesidigt erkännande av certifiering eller kvalifikationer från andra länder inom EU eller EES

Av förordningen om energikartläggning i stora företag framgår att en person från ett annat land i EU eller EES som är certifierad eller kvalificerad i det landet enligt bestämmelser som införts för att genomföra det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet också ska anses uppfylla kravet på certifiering (5 §). Det finns ingen anledning att ändra denna ordning. Liksom tidigare bör bestämmelsen om erkännande av utländsk certifiering eller utländska kvalifikationer finnas i förordning. Detsamma

gäller uppgiften för Energimyndigheten att se till att det finns en förteckning över certifierade personer och att personer med utländsk certifiering eller utländska kvalifikationer ska få ingå i förteckningen (6 §). Även möjligheten att överklaga beslut att neka sådana personer att få ingå i förteckningen bör föras över (11 §).

3.7 Krav på att ha ett energiledningssystem

Förslag: Definitionen av energiledningssystem ska ändras så att det framgår att de beståndsdelar som utgör ett energiledningssystem bl.a. ska innefatta övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av framstegen.

Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 85 terajoule ska ha ett energiledningssystem som är certifierat av ett oberoende organ.

Energiledningssystemet ska vara infört senast två år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg gränsvärdet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kravet på certifiering av energiledningssystem och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering.

Skälen för förslaget

Definitionen av energiledningssystem

Definitionen av energiledningssystem i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet är i princip densamma som i det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet. Det har dock lagts till att de beståndsdelar, eller element, som utgör energiledningssystemet ska innefatta faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av framstegen. Definitionen har också ändrats språkligt (artikel 2.16). Det bör föras in en definition av energiledningssystem i den nya lagen som motsvarar definitionen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Företag med en viss minsta energianvändning ska ha ett energiledningssystem

Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 85 terajoule ska införa ett energiledningssystem (artikel 11.1). Ett sådant krav bör alltså införas.

En energianvändning på 85 terajoule motsvarar ca 23,6 gigawattimmar. Alla energibärare och all energianvändning ska tas med vid beräkningen av energianvändningen. Som anges i avsnitt 3.4 kan verkställighetsföreskrifter meddelas om beräkningen av ett företags energianvändning.

Kravet ska börja gälla två år från det att energianvändningen översteg gränsvärdet

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller särskilda tidsgränser för när företag ska genomföra energikartläggningar eller införa energiledningssystem.

De företag som är skyldiga att ha ett energiledningssystem ska ha infört ett sådant senast den 11 oktober 2027 (artikel 11.1 andra stycket). De företagen får alltså två år på sig att införa ett energiledningssystem, räknat från det datum då direktivet senast ska vara genomfört i nationell rätt, dvs. den 11 oktober 2025. Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 11 angett att även företag vars genomsnittliga energianvändning stiger över 85 terajoule efter den 11 oktober 2027 ska ha två år på sig att uppfylla kravet på att ha ett energiledningssystem. Skälet för detta är detsamma som skälet för att företag som ska göra energikartläggningar ska ha ett år på sig att göra det (se avsnitt 3.3), dvs. att behandla alla företag lika.

I avsnitt 7 föreslås att kravet på att införa ett energiledningssystem ska träda i kraft den 1 juli 2026. Om de företag som vid den tidpunkten har en energianvändning över 85 terajoule skulle vara skyldiga att införa ett energiledningssystem senast det datum som anges i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, skulle de företagen inte få två år på sig att uppfylla kravet. Alla företag bör behandlas likadant, oavsett vilken energianvändning de har den 11 oktober 2027. Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger gränsvärdet bör därför vara skyldigt att ha infört ett energiledningssystem först två år efter det att gränsvärdet överskridits.

Krav på energiledningssystemet

Ett energiledningssystem ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet vara certifierat av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder (artikel 11.1). Det ska också innefatta en energikartläggning som uppfyller kraven i direktivet (bilaga VI, se även kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11).

Med oberoende organ avses ett tredjepartsorgan som ska granska att det energiledningssystem som företaget har uppfyller de krav som den europeiska eller internationella standarden ställer. Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet kräver att medlemsstaterna säkerställer att de som tillhandahåller certifiering är ackrediterade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, alternativt att de godkänns enligt konvergerande nationell lagstiftning eller nationella standarder (artikel 28.1 andra stycket).

Enligt förordningen om energikartläggning i stora företag krävs att de organ som certifierar energiledningssystem är ackrediterade för uppgiften (4 §). Detta krav bör även i fortsättningen framgå av förordning. Det bemyndigande som finns i lagen om energikartläggning i stora företag för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om certifiering bör därför föras över till den nya lagen.

Med en internationell standard avses enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet en standard som har antagits av Internationella standard-

iseringsorganisationen (ISO) och som gjorts tillgänglig för allmänt bruk (artikel 2.18). Den mest använda standarden för energiledningssystem är ISO 50001, som är antagen av ISO. Standarden är också antagen av den europeiska kommittén för standardisering och är därmed också en europeisk standard (se artikel 2.17). I Sverige har standarden beteckningen SS-EN ISO 50001:2018. Standarder är upphovsrättsskyddade och ägs av de standardiseringsorgan som antagit dem. Innehållet utarbetas av tekniska kommittéer inom standardiseringsorganet, där organets medlemmar ingår.

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet anges att direktivet inte går utöver kraven i standarden ISO 50001 (skäl 80). Av kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 11 framgår dock att standarden ISO 50001 inte innehåller några krav på att energikartläggningar som uppfyller kraven i direktivet ska genomföras inom ramen för energiledningssystemet. För att säkerställa ett korrekt genomförande av det omarbetade energieffektivitetsdirektivets krav på energiledningssystemen bör därför de energikartläggningar som genomförs inom ramen för energiledningssystem också uppfylla minimikraven i direktivet (bilaga VI).

Som anges i avsnitt 3.3 behöver dock inte företag som inför energiledningssystem göra energikartläggningar vart fjärde år. Energikartläggningarna ska i stället göras med de intervaller som gäller enligt energiledningssystemet. Energikartläggningarna ska genomföras på det sätt och ha det innehåll som framgår av föreskrifter som ansluter till den nya lagen, se avsnitt 3.3.

Hur energiledningssystemet ska införas kan variera beroende på verksamhetens art

Syftet med kravet att företag med hög energianvändning ska ha ett energiledningssystem är att bidra till ökad energieffektivisering. För att ett energiledningssystem ska fungera behöver det utformas med hänsyn till förutsättningarna i en viss verksamhet. Inom ramen för den ofta använda standarden för energiledningssystem, ISO 50001, måste betydande energianvändning identifieras. Med betydande energianvändning avses områden inom företaget med betydande energianvändning eller betydande potential för förbättrad energiprestanda. Ett företag kan t.ex. ha ett energiledningssystem endast på en anläggning med särskilt hög energianvändning och inte låta energiledningssystemet omfatta övriga delar av verksamheten. Ett företag med flera energiintensiva anläggningar kan ha flera energiledningssystem. Det finns också företag med flera energiintensiva anläggningar som för att minska kostnaderna har valt att endast ha ett energiledningssystem på en av anläggningarna. De energieffektiviseringsåtgärder som identifieras och vidtas på den anläggningen kan då ofta tillämpas även på de andra anläggningarna.

Hur kravet på att ha ett energiledningssystem ska tillämpas bör alltså bedömas med hänsyn till förutsättningarna för det enskilda företaget. Det är rimligt att energiledningssystemet fokuserar på de delar av verksamheten som har hög energianvändning och där möjligheten till energieffektivitetsåtgärder är som störst. Delar av företaget med låg energianvändning behöver inte omfattas av energiledningssystemet. I ett företag med en eller ett fåtal energiintensiva anläggningar kan det vara

tillräckligt att en av anläggningarna omfattas av ett energiledningssystem för att kravet ska vara uppfyllt.

En delvis omvänd situation är att ett företag har ett stort antal små verksamheter där den totala energianvändningen överstiger tröskelvärdet. Det kan t.ex. vara ett företag med ett flertal däckverkstäder eller ett företag med restauranger. I de fallen kan energiledningssystemet införas på företagsnivå och inriktas på att hitta energieffektivitetsåtgärder som är tillämpliga i flera individuella verksamheter. I praktiken är det dock vanligt att den här typen av verksamheter omfattas av ett miljöledningssystem. De kan då undantas från kravet på att också omfattas av ett energiledningssystem, se avsnitt 3.8.

3.8 Undantag från kraven om energiledningssystem och energikartläggningar

Förslag: Ett företag som har ett miljöledningssystem eller som har ingått ett avtal om energiprestanda ska inte omfattas av kraven om energiledningssystem och energikartläggningar.

Med avtal om energiprestanda ska avses ett avtal om en energieffektiviseringsåtgärd som verifieras och övervakas under avtalsperioden, som innebär att byggentreprenaden, leveranserna eller tjänsterna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller annat energiprestandakriterium.

För att ett miljöledningssystem ska kunna utgöra grund för undantag ska det ha certifierats av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder. Det ska också inom miljöledningssystemet göras en energikartläggning som uppfyller kraven i de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

För att ett avtal om energiprestanda ska kunna utgöra grund för undantag från kravet på att ha ett energiledningssystem ska det omfatta samma delar av ett företags verksamhet som ett energiledningssystem hade omfattat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimyndigheten – ska få meddela föreskrifter om

- krav på certifiering av miljöledningssystem,
- krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering, och
- vilka ytterligare krav som avtal om energiprestanda ska uppfylla för att kunna utgöra grund för undantag.

Skälen för förslaget

Undantag för företag med ett miljöledningssystem

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet behöver ett företag som har ett miljöledningssystem inte ha ett energiledningssystem eller följa reglerna om energikartläggningar. Ett miljöledningssystem fungerar på ett liknande sätt som ett energiledningssystem, men är bredare genom att det omfattar verksamhetens hela miljöpåverkan och inte bara energianvändningen. För att undantaget ska vara tillämpligt ska miljöledningssystemet ha certifierats av ett oberoende organ enligt

78

europeiska eller internationella standarder. Exempel på standarder för miljöledningssystem är ISO 14001 och EU:s miljölednings- och revisionsordning, Emas. Företaget ska också som en del av ledningssystemet göra en energikartläggning som uppfyller minimikraven i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 11.11 och bilaga VI).

Ett motsvarande undantag för företag med miljöledningssystem finns i lagen om energikartläggning i stora företag (4 §). Det undantaget bör finnas kvar. Även om ett företag med ett miljöledningssystem är skyldigt att göra en energikartläggning behöver företaget inte upprätta någon handlingsplan eller göra energikartläggningen vart fjärde år. Energikartläggningen görs i stället som en del av miljöledningssystemet.

Miljöledningssystem bör på samma sätt som energiledningssystem vara certifierade av ackrediterade organ (artikel 28.1 i det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet). Ett sådant krav gäller redan för miljöledningssystem enligt förordningen om energikartläggning i stora företag (4 §). Krav som rör certifiering och kompetens hos ackrediterade organ bör även i det nya regelverket kunna införas på lägre normnivå än lag. Det bemyndigande som finns för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om certifiering bör föras över till den nya lagen (11 § 4). På samma sätt bör bestämmelsen i förordningen om certifiering av ackrediterade organ föras över till den nya förordningen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag (4 §).

Det befintliga bemyndigandet till Energimyndigheten att meddela föreskrifter om certifiering och kompetens hos certifieringsorgan som vill bli ackrediterade i förordningen om energikartläggning i stora företag (10 § första stycket) bör föras över till den nya förordningen.

Undantag för företag med ett avtal om energiprestanda

Ett företag som har ingått ett avtal om energiprestanda kan under vissa förutsättningar undantas från kravet på att ha ett energiledningssystem eller att göra en energikartläggning.

Ett avtal om energiprestanda är enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ett avtal mellan två parter för att förbättra energieffektiviteten, som verifieras och övervakas under hela avtalsperioden, där leveranserna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller ett annat avtalat energiprestandakriterium (artikel 2.33). Avtalet är alltså en energitjänst som ett företag som vill förbättra sin energieffektivitet köper in och där energitjänsteföretaget åtar sig att genomföra vissa åtgärder för att uppnå en avtalad energibesparing. En definition av avtal om energiprestanda som motsvarar den i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör föras in i den nya lagen.

För att ett avtal ska utgöra grund för undantag från kravet på energiledningssystem ska avtalet omfatta de nödvändiga delarna av ett motsvarande energiledningssystem och uppfylla de krav på avtalets innehåll som finns i direktivet (artikel 11.10 och bilaga XV). Kraven på avtalets innehåll innefattar villkor om bl.a. avtalstid, bestämmelser om mätning och verifiering och sanktioner vid överträdelse (bilaga XV). Att avtalet ska innehålla de nödvändiga delarna av ett energiledningssystem

innebär att avtalet ska omfatta samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem skulle ha omfattat, om ett sådant hade införts.

I de fall ett energiledningssystem endast skulle ha omfattat vissa delar av verksamheten, om ett sådant hade införts, bör avtalet om energiprestanda omfatta minst de delarna av verksamheten. Om ett företag har ett avtal om energiprestanda som avser färre delar av företagets verksamhet än ett energiledningssystem hade gjort, och företagets energianvändning överstiger gränsvärdet på 85 terajoule, ska företaget alltså fortfarande ha ett energiledningssystem. I ett sådant fall bör det dock vara tillräckligt att energiledningssystemet omfattar de delar av företaget som inte omfattas av avtalet om energiprestanda.

Av lagen bör endast framgå att ett företag som har ett avtal om energiprestanda kan undantas från kravet på att ha ett energiledningssystem eller göra en energikartläggning. När det gäller energiledningssystem bör undantaget bara gälla under förutsättning att avtalet omfattar samma delar av energiledningssystemet som ett energiledningssystem hade omfattat. Mer detaljerade krav om avtalets innehåll kan införas på lägre normnivå än lag. Föreskrifterna kommer inte att reglera sådana avtal generellt, utan endast reglera vilka krav som avtalet måste uppfylla för att företaget som tecknat avtalet inte också ska behöva utföra en energikartläggning eller ha ett energiledningssystem. Föreskrifter kommer alltså inte att kunna åberopas av en enskild gentemot en annan enskild, utan kommer i stället att vara vägledande för den tillsyn som ska utövas enligt lagen. De kommer därmed att avse förhållandet mellan enskilda och det allmänna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om vilka krav ett avtal om energiprestanda ska uppfylla. Energimyndigheten bör få meddela sådana föreskrifter.

3.9 Anmälan och rapportering om energianvändning

Förslag: Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren överstiger 10 terajoule respektive 85 terajoule ska anmäla det till tillsynsmyndigheten. Ett företag ska också anmäla när den genomsnittliga årliga energianvändningen de senaste tre åren sjunker under gränsvärdena.

Anmälan om att ett företags energianvändning överstiger gränsvärdena ska ske året efter det kalenderår då den genomsnittliga energianvändningen översteg gränsen. Energimyndigheten ska få meddela närmare föreskrifter om vid vilken tidpunkt som anmälan ska ske.

Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste kalenderåren överstiger 10 terajoule ska årligen lämna uppgifter till Energimyndigheten om

– faktisk energianvändning,
– vilken effekt eventuella energieffektiviseringsåtgärder har haft på energianvändningen, och
– vilken näringsgren företaget verkar inom.

80

Regeringen den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas in. Energimyndigheten ska få meddela sådana föreskrifter samt föreskrifter om hur och vid vilken tidpunkt som uppgifterna ska lämnas.

Skälen för förslaget

Ett anmälningskrav införs

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna se till att information om att ett företag under ett givet år har en energianvändning som överstiger något av gränsvärdena på 85 respektive 10 terajoule görs tillgänglig för tillsynsmyndigheten (artikel 11.3). Företag vars energianvändning överstiger de tröskelvärden som anges i lagen bör därför vara skyldiga att anmäla detta till tillsynsmyndigheten. För att säkerställa att tillsynsinsatser inte riktas mot företag som inte längre omfattas av lagens krav, bör företag också anmäla när den årliga genomsnittliga energianvändningen sjunker under 10 respektive 85 terajoule.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela verkställighetsföreskrifter om anmälan, t.ex. om vid vilken tidpunkt som anmälan ska ske. Informationen bör lämnas senast under det kalenderår som närmast följer på det år då företaget kunde konstatera att dess energianvändning överskridit gränsvärdet. Energimyndigheten bör få meddela föreskrifter om vid vilken tidpunkt som anmälan ska ske.

Information om faktisk energianvändning och om effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder

Medlemsstaterna är enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet skyldiga att uppnå mål för energibesparing i slutanvändningsledet. Målen kan uppnås antingen genom ett kvotpliktsystem eller genom andra policyåtgärder (artikel 8). Även om företag inte är skyldiga att följa förslag eller rekommendationer som ges i energikartläggningar eller inom energiledningssystem finns incitament att göra det, särskilt för företag som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem. Företag som omfattas av den nya lagen kommer därmed sannolikt att bidra till att energibesparingar görs i slutanvändningsledet. För att Sverige ska kunna tillgodoräkna sig denna besparing behöver uppgifter om företags energianvändning och eventuella energibesparing samlas in. Denna typ av uppgifter behövs också för att det ska kunna bedömas om ytterligare åtgärder behövs för att energieffektivitetsdirektivets mål om energibesparing ska nås.

Energimyndigheten ansvarar för årlig uppföljning av kumulativ energibesparing i enlighet med energieffektivitetsdirektivet, se 19 § förordningen (2025:784) med instruktion för Statens energimyndighet. I denna promemoria föreslås att myndigheten också utses till tillsynsmyndighet för den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Därför bör det införas en skyldighet för de företag som omfattas av lagen att lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten, Energimyndigheten, om faktisk energianvändning och om vilken påverkan på energianvändningen eventuellt genomföra energieffektiviseringsåtgärder har haft.

För att myndigheten ska kunna bedöma hur olika sektorer presterar bör det också vara möjligt att ta in information om vilken näringsgren företaget verkar inom. Data bör kunna samlas in på aggregerad nivå. Det innebär t.ex. att företagen inte måste redogöra för effekterna av varje enskild energieffektiviseringsåtgärd utan om åtgärderna lett till att energianvändningen i stort har minskat i företaget och med hur mycket. Information om vilken verksamhet företag bedriver bör kunna lämnas enligt standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI).

Eftersom data behövs från alla företag som ägnar sig åt energieffektiviseringsarbete, bör samtliga företag med en genomsnittlig årlig energianvändning som under de tre senaste åren överstiger 10 terajoule vara skyldiga att lämna uppgifter. Det bör gälla oavsett om de gör energikartläggningar enligt huvudregeln, har ett energi- eller miljöledningssystem eller har ingått ett avtal om energiprestanda. Energimyndigheten kan meddela föreskrifter om hur energianvändningen ska beräknas med stöd av det bemyndigande som föreslås i avsnitt 3.3.

Informationen om faktisk energianvändning i företaget och effekten av energieffektiviseringsåtgärder bör avse ett kalenderår.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om den information som ska lämnas

Företagen måste beräkna sin energianvändning årligen för att veta om de faller in under regelverket om energikartläggningar respektive energiledningssystem. Det bör därmed också vara möjligt att jämföra energianvändningen över flera år för att avgöra om den ökat eller minskat. De data som ska lämnas bör alltså redan finnas tillgängliga för företagen. Skyldigheten att lämna information om årlig faktisk energianvändning och om effekten av eventuella genomförda energieffektiviseringsåtgärder utgör dock en viss ökad administrativ börda för företagen. Att samla in dessa uppgifter från företagen bedöms ändå vara det mest kostnadseffektiva sättet att få in information som gör det möjligt för Sverige att beräkna om energibesparingsmålen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet uppfylls. Den administrativa bördan bör kunna hållas nere genom att lämpliga system inrättas för att förenkla uppgiftslämnandet.

Det är företagen själva som uppger SNI-kod till Skatteverket i samband med att de registrerar sin verksamhet. Statistiska centralbyrån har ett söksystem som kan användas för att hitta rätt SNI-kod.

Detaljnivån för den information som ska lämnas bör regleras på lägre normnivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om detta. Bestämmelser om i vilket format och om vid vilken tidpunkt som uppgifterna ska lämnas kan antas genom verkställighetsföreskrifter. Energimyndigheten bör få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas. Till exempel kan det föreskrivas i myndighetsföreskrifter att den totala energianvändningen ska delas upp på olika energislag.

3.10 Tillsyn och uppföljning

Förslag: Energimyndigheten ska ha tillsyn över att den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar och anslutande föreskrifter följs.

Tillsynsmyndigheten ska ha rätt att begära in de uppgifter och handlingar som krävs för tillsynen. Myndigheten ska också ha rätt att meddela förelägganden för att säkerställa att lagen och anslutande föreskrifter följs. Sådana förelägganden ska få förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten ska också få begära in uppgifter som behövs för utvärdering och uppföljning.

Skälen för förslaget

Tillsyn

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet kräver att medlemsstaterna fastställer sanktioner för överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 32). Medlemsstaterna ska också utse en behörig myndighet som ser till att företag som är skyldiga att göra energikartläggningar gör det i rätt tid och att energikartläggningar uppfyller de krav som ställs i bilaga VI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 11.5 tredje stycket). Det ska därför utses en tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheten bör ha möjlighet att meddela förelägganden vid vite för att se till att lagen följs. Energimyndigheten bör vara tillsynsmyndighet.

Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet angavs att tillsynen över företag som ska utföra en energikartläggning främst skulle omfatta kontroll av om en energikartläggning utförts, oberoendet hos den som utfört kartläggningen och att kartläggningen genomförts enligt reglerna. För företag med energiednings- och miljöledningssystem skulle tillsynen omfatta en kontroll av att företaget hade sådana system och att dessa omfattade energikartläggningar som uppfyllde kraven. Utgångspunkten var att tillsynen främst borde ske genom stickprovskontroller (prop. 2013/14:174 s. 96). Det finns inte anledning att nu göra någon annan bedömning.

Utöver vad som angavs vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet bör tillsynen enligt den nya lagen omfatta innehållet i de avtal om energiprestanda som åberopas för att motivera undantag från kraven. Tillsynen kommer också att omfatta handlingsplanernas innehåll.

Det faktum att tillsynen ska avse sådant som regleras i den nya lagen innebär att den inte omfattar att företagen inkluderat alla nödvändiga uppgifter om energikartläggningar i sina årsredovisningar. Bolagsverket har möjlighet att förelägga företag som lämnat in årsredovisningar som saknar en eller flera delar att komplettera årsredovisningen (se bl.a. 8 kap. 13 § årsredovisningslagen).

Tillsynsmyndigheten bör få begära in de handlingar och uppgifter som behövs för tillsynen. Det omfattar bl.a. rätten att begära in en kartläggningsrapport från utförda energikartläggningar, tecknade avtal om energiprestanda och företagens handlingsplaner. Vid Energimyndighetens tillsyn gäller sekretess för uppgifter om enskildas affärs- eller

driftsförhållanden om det kan antas att den lider skada om uppgiften röjs, se 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) samt bilagan till den förordningen.

Utvärdering och uppföljning

Enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska företag lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för uppföljning och utvärdering (9 §). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas (11 § 6). Regeringen har meddelat sådana föreskrifter i förordningen om energikartläggning i stora företag. Energimyndigheten ska vid uppföljning och utvärdering begära in uppgifter om energianvändning och om förslag till kostnadseffektiva åtgärder (9 §). Detta är uppgifter som också ska ingå i energikartläggningen (8 §). Energimyndigheten får också begära in andra uppgifter för utvärdering och uppföljning.

Regleringen syftar till att genomföra det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet där det angavs att de uppgifter som används vid energikartläggningar ska kunna lagras för analys och uppföljning av resultaten. Vid genomförandet bedömdes därför att företag skulle kunna åläggas att redovisa de besparingsmöjligheter som framkommer vid kartläggningen. Det angavs också att tillsynsmyndigheten ska kunna begära in andra uppgifter, t.ex. vid en samhällsekonomisk utvärdering (prop. 2013/14:174 s. 98 och 99).

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller bestämmelser om att uppgifter från energikartläggningar ska kunna sparas och användas för uppföljning som är identiska med dem i det ursprungliga direktivet (artikel 2.32 och bilaga VI). Av samma skäl som angavs vid genomförandet av det ursprungliga direktivet bör därför tillsynsmyndigheten även i fortsättningen kunna begära in uppgifter för utvärdering och uppföljning. Energimyndigheten använder i dag denna möjlighet för att begära in uppgifter om bl.a. hur företagen genomför sin kartläggning och vilken besparingspotential de har identifierat. Det finns även i fortsättningen ett behov av att kunna begära in sådana uppgifter. Utgångspunkten för insamlingen bör vara rapporterings- och uppföljningskraven i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Det bedöms dock inte finnas något behov av att som i dag i förordning ange vilka uppgifter som Energimyndigheten ska begära in. Uppgifter om energianvändning kommer att lämnas in till Energimyndigheten enligt det förslag som lämnas i avsnitt 3.9. Uppgifter om kostnadseffektiva åtgärder föreslås ingå i rapporten från energikartläggningen (se avsnitt 3.4). Dess innehåll omfattas av tillsynsmyndighetens tillsyn. Det framstår därför som överflödigt att ha ytterligare reglering om att dessa uppgifter får samlas in.

3.11 Ändrade förutsättningar för stöd och bidrag till energikartläggningar

Förslag: Företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska inte kunna få statligt stöd för sina energikartläggningar. Beslut om att kräva tillbaka stöd ska kunna överklagas.

Bidrag ska inte ges till kommuners energi- och klimatrådgivning som omfattar genomförande av energikartläggningar.

Skälen för förslaget

Företag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska inte få statligt stöd

I förordningen (2009:1577) om statligt stöd till energikartläggning anges under vilka förutsättningar ett företag kan få stöd för att genomföra energikartläggningar. Förordningen riktar sig till företag som gör energikartläggningar på frivillig basis. Stöd får inte lämnas om företaget omfattas av skyldigheten att göra energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag (5 §).

Att skyldigheten att genomföra energikartläggningar beror på ett företags energianvändning och inte dess storlek innebär att mindre och fler företag kommer att omfattas av skyldigheten att genomföra energikartläggningar. Det är inte lämpligt att företag som är skyldiga att utföra energikartläggningar kan beviljas statligt stöd för det arbetet. Den befintliga ordningen som innebär att sådana företag är uteslutna från att söka stöd bör därför vara kvar.

Beslut om att kräva tillbaka stöd för energikartläggningar ska kunna överklagas

Enligt utsökningsbalken kan en förvaltningsmyndighets beslut utgöra exekutionstitel om beslutet innefattar betalningsskyldighet och får överklagas (3 kap. 1 § första stycket 6 a utsökningsbalken). Att ett beslut utgör exekutionstitel innebär t.ex. att betalningsskyldigheten kan fullgöras genom att Kronofogdemyndigheten gör en utmätning hos den betalningsskyldige. Beslut om återkrav enligt förordningen om statligt stöd till energikartläggning bör kunna utgöra exekutionstitlar. Det bör därför införas en möjlighet att överklaga sådana beslut.

Kommuners energi- och klimatrådgivning ska inte omfatta genomförande av energikartläggningar

Enligt förordningen (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning kan Energimyndigheten ge stöd till kommuner som genomför energi- och klimatrådgivning. Rådgivningen får inte omfatta verksamhet som berör arbete med energikartläggning enligt lagen om energikartläggning i stora företag (4 §).

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet får medlemsstaterna inrätta mekanismer, som energikartläggningscentrum, för små och medelstora företag, i syfte att tillhandahålla energikartläggningar. En förutsättning är dock att centren inte konkurrerar med privata energikartläggningsmän (artikel 11.6 andra stycket). Bidrag bör därför

inte ges till kommuner för energi- och klimatrådgivning som riskerar att konkurrera med privata energikartläggare. Den bidragsberättigade energi- och klimatrådgivning bör därför inte kunna omfatta genomförande av energikartläggningar. Det innebär att rådgivningen varken får omfatta att göra energikartläggningar åt företag som är skyldiga att göra sådana eller att göra energikartläggningar åt företag som frivilligt väljer att låta genomföra dem.

3.12 Minskad tilldelning av gratis utsläppsrätter

Förslag: Tilldelningen av gratis utsläppsrätter ska minskas med 20 procent för anläggningar som omfattas av skyldigheten att genomföra en energikartläggning eller att ha ett energiledningssystem enligt den nya lagen, om anläggningen inte genomför de förslag och rekommendationer som framgår av energikartläggningen.

Bestämmelserna i förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser om under vilka förutsättningar tilldelningen av utsläppsrätter inte ska minskas ska slopas och ersättas med en hänvisning till EU:s tilldelningsförordning.

Skälen för förslaget: I Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (utsläppshandelsdirektivet) regleras EU:s utsläppshandelssystem. Huvudregeln är att en anläggning måste köpa utsläppsrätter för att kompensera sina utsläpp. Vissa anläggningar kan dock få utsläppsrätter gratis (artikel 10a.1).

Utsläppshandelsdirektivet har i denna del genomförts i svensk rätt genom förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser (5 kap. 8 §). Där anges att tilldelning av gratis utsläppsrätter till en anläggning under tilldelningsperioden 2026–2030 eller senare perioder ska minskas med 20 procent, om anläggningen berörs av förslag på kostnadseffektiva åtgärder som framkommit i en energikartläggning enligt lagen om energikartläggning i stora företag och förslagen inte har genomförts. Det gäller oavsett om energikartläggningen görs som en del av ett energiledningssystem eller inte. Regleringen behöver anpassas till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Tilldelningen av gratis utsläppsrätter bör därför minskas, om anläggningen berörs av förslag eller rekommendationer från en energikartläggning och förslagen och rekommendationerna inte har genomförts. Sådana förslag och rekommendationer kommer att framgå av rapporten från energikartläggningen (se avsnitt 3.4).

Företag som har energiledningssystem behöver inte upprätta några rapporter från de energikartläggningar som görs inom ramen för energiledningssystemet. I utsläppshandelsdirektivet anges dock att även rekommendationer från sådana energiledningssystem ska följas för att inte tilldelningen av utsläppsrätter ska minskas. Även rekommendationer och förslag som framkommit inom ett energiledningssystem bör därför följas för att företaget ska få full tilldelning av utsläppsrätter.

86

Hur regleringen om minskad tilldelning av utsläppsrätter ska tillämpas framgår av kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/331 av den 19 december 2018 om fastställande av unionstäckande övergångsbestämmelser för harmoniserad gratis tilldelning av utsläppsrätter enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG (tilldelningsförordningen). I tilldelningsförordningen finns detaljerade regler om under vilka förutsättningar tilldelningen av gratis utsläppsrätter kan minskas (artikel 22a). Tilldelningen ska bl.a. inte minskas om den verksamhetsutövare som har gjort en energikartläggning eller har ett energiledningssystem kan visa att andra åtgärder vidtagits som minskat utsläppen på motsvarande sätt som om rekommendationerna i energikartläggningen följts. Sådana bestämmelser finns i dag i förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser (5 kap. 8 § andra stycket). Tilldelningsförordningen är direkt tillämplig och de relevanta bestämmelserna ska tillämpas från 1 januari 2024 (artikel 2). Förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser måste därför anpassas för att undvika dubbelreglering. En hänvisning till tilldelningsförordningen bör ersätta de nuvarande bestämmelserna om undantag från huvudregeln om minskad tilldelning i förordningen om vissa utsläpp av växthusgaser.

4 Kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

4.1 Nuvarande bestämmelser

Enligt det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna se till att en kostnads-nyttoanalys utförs vid planeringen av nybyggnation eller omfattande uppgraderingar av vissa anläggningar. Syftet med kostnads-nyttoanalysen är att utvärdera kostnader och fördelar med att driva den nya eller ombyggda anläggningen på ett mer energieffektivt sätt.

Regleringen i energieffektivitetsdirektivet i denna del genomförs i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet (kostnads-nyttoanalyslagen), förordningen (2014:349) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet (kostnads-nyttoanalysförordningen) och Statens energimyndighets föreskrifter och allmänna råd om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet (STEMFS 2014:3).

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet för regelverket och prövar om kostnads-nyttoanalysen uppfyller kraven i lagen och i föreskrifter meddelade med stöd av lagen. Arbetet med att bygga eller uppgradera en planerad anläggning får inte påbörjas innan kostnads-nyttoanalysen har godkänts av tillsynsmyndigheten. Det finns dock inget krav på att åtgärderna i kostnads-nyttoanalysen måste genomföras.

4.2 Anläggningar som omfattas

Förslag: En kostnads-nyttoanalys ska göras vid planeringen av en nybyggnation eller en omfattande uppgradering av
- en termisk elproduktionsanläggning eller en anläggning för produktion av enbart värme med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 10 megawatt,
- en industrianläggning, i vilken spillvärme uppstår, med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på över 8 megawatt,
- en tjänsteanläggning, i vilken spillvärme uppstår, med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 7 megawatt, eller
- ett datacenter med en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt.

En definition av datacenter ska tas in i lagen.

En kostnads-nyttoanalys ska inte längre genomföras vid planeringen av ett nytt fjärrvärme- eller fjärrkylenät eller vid nyplanering eller uppgradering av vissa energiproduktionsanläggningar.

Kärnkraftsanläggningar ska inte längre vara undantagna från skyldigheten att utföra kostnads-nyttoanalyser.

Datacenter vars spillvärme används eller kommer att användas i ett fjärrvärmenät eller direkt i datacentret ska inte omfattas av skyldigheten att utföra kostnads-nyttoanalyser.

Energimyndigheten ska få meddela föreskrifter om tröskelvärden om bl.a. spillvärme och avstånd från fjärrvärmenät i syfte att undanta tjänsteanläggningar och datacenter från skyldigheten att utföra kostnads-nyttoanalyser.

Skälen för förslaget

Termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet innehåller ändrade bestämmelser om vilka typer av anläggningar som omfattas av kravet på att en kostnads-nyttoanalys ska utföras vid planerad ny- eller ombyggnation (artikel 26.7).

Som huvudregel ska kostnads-nyttoanalyser genomföras för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar innan de byggs eller byggs om (3 § första stycket 1 och 2 i kostnads-nyttoanalyslagen). Det är dock endast sådana anläggningar som har en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt som omfattas av kravet. I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet har detta gränsvärde sänkts. Termiska elproduktionsanläggningar omfattas av kravet på att göra en kostnads-nyttoanalys vid nyplanering eller omfattande ombyggnation om de har en genomsnittlig årlig energitillförsel på över 10 megawatt. Industrianläggningar omfattas av kravet om den genomsnittliga årliga energitillförseln är mer än 8 megawatt. Vid beräkningen av den genomsnittliga årliga energitillförseln ska alla energislag räknas med. Eftersom det rör sig om anläggningar som antingen ännu inte byggts eller som ska genomgå omfattande uppgradering, måste beräkningen avse planerad framtida energitillförsel.

Kommissionen har i sin rekommendation av den 2 september 2024 om riktlinjer för tolkningen av artikel 26 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 vad gäller värme- och kylförsörjning föreslagit metoder för beräkning av den genomsnittliga årliga energitillförseln. Enligt rekommendationen ska total energitillförsel tolkas som produktionskapacitet snarare än en energimängd. De alternativ som kommissionen presenterar är att dividera den totala årliga energitillförseln med antalet motsvarande lasttimmar under året, att dividera dagsproduktionen med antalet timmar per dag eller att använda toppbelastningen. Som standardalternativ anger kommissionen att dividera den totala årliga energitillförseln med antalet motsvarande lasttimmar.

Endast sådana industrianläggningar som genererar användbar spillvärme omfattas i dag av kravet på kostnads-nyttoanalyser (3 § andra punkten kostnads-nyttoanalyslagen). Med användbar spillvärme avses spillvärme vid lämplig temperatur. I det omarbetade energieffektivitets-direktivet anges dock inget om att en industrianläggning ska generera spillvärme vid någon viss temperatur. Mot bakgrund av att kostnads-nyttoanalysen ska utvärdera hur spillvärme kan utnyttjas i anläggningen bör endast nya eller uppgraderade industrianläggningar där någon form av spillvärme kan uppstå omfattas av kravet. Annars skulle kravet endast medföra en onödig kostnad för anläggningen, utan att någon vinst i form av ökad energieffektivitet är möjlig.

Spillvärme är värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem, där en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig, se artikel 2 andra stycket 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, förkortat förnybartdirektivet, och skäl 105 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

De ändrade effektgränserna bör föras in i kostnads-nyttoanalyslagen. Hänvisningen till användbar spillvärme när det gäller industrianläggningar bör tas bort. I stället bör det anges att kravet ska gälla för industrianläggningar i vilka spillvärme uppstår.

Tjänsteanläggningar och datacenter

Tjänsteanläggningar och datacenter har inte tidigare omfattats av kravet på att kostnads-nyttoanalyser ska göras vid nyplanering eller ombyggnation. Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska en kostnads-nyttoanalys utföras vid nyplanering eller ombyggnation av en tjänste-anläggning med en genomsnittlig årlig energitillförsel på mer än 7 megawatt. För datacenter gäller samma krav om centret har en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt (artikel 26.7 första stycket c och d).

Vad som är en tjänsteanläggning definieras inte närmare i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Som exempel på vad som kan utgöra en sådan anläggning nämns dock avloppsreningsanläggningar och

anläggningar för flytande naturgas. I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 ges ytterligare två exempel: stora kommersiella byggnader och elektriska undercentraler. Endast sådana anläggningar som inte kan klassificeras som termiska elproduktionsanläggningar, industrianläggningar eller datacenter kan anses vara tjänsteanläggningar. Av samma skäl som när det gäller industrianläggningar bör dock endast tjänsteanläggningar i vilka det uppstår spillvärme omfattas av kraven.

I den svenska språkversionen av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska den genomsnittliga årliga energitillförseln, och inte den genomsnittliga årliga totala energitillförseln, vara avgörande för om en kostnads-nyttoanalys måste utföras vid planeringen av en tjänsteanläggning. I de engelska, tyska och franska språkversionerna av direktivet anges dock att det är den genomsnittliga årliga totala energitillförseln som ska gälla. I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 anges också att det är den genomsnittliga årliga totala energitillförseln som ska användas även för tjänsteanläggningar. Alternativen för hur denna beräkning ska göras är desamma som för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar (se ovan). Därför bör det även för tjänsteanläggningar vara den genomsnittliga årliga totala energitillförseln som avgör om en tjänsteanläggning omfattas av kravet på att göra en kostnads-nyttoanalys.

Med datacenter avses i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet en byggnad eller en grupp av byggnader som används för att inrymma, ansluta och driva datorsystem, servrar och kringutrustning för datalagring, databehandling, datadistribution och relaterad verksamhet, se artikel 2.49 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och punkt 2.6.3.1.16 i bilaga A till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik (energistatistikförordningen). I den svenska språkversionen av energistatistikförordningen anges att byggnaderna ska vara avsedda för de ändamål som anges i definitionen. I den engelska och den franska språkversionen anges dock att byggnaderna ska användas för ändamålet, jfr engelska ”used for” och franska ”servant à héberger”. Det bör införas en definition av datacenter med denna betydelse i kostnads-nyttoanalyslagen.

Det finns flera olika typer av datacenter, t.ex. företags egna datacenter, samlokaliserade datacenter och samutrustade datacenter. I samlokaliserade datacenter installerar och förvaltar en eller flera kunder egna nätverk, servrar, lagringsutrustning och lagringstjänster. I samutrustade datacenter får en eller flera kunder tillgång till nätverk, servrar och lagringsutrustning där de driver egna tjänster medan byggnadens utrustning och stödinfrastruktur tillhandahålls av en datacentralsoperatör, se kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1364 av den 14 mars 2024 om den första delen av inrättandet av ett gemensamt unionssystem för bedömning av datacentraler.

Datacenter ska utföra kostnads-nyttoanalyser om de har en total energitillförsel på över 1 megawatt. Här behöver alltså inte den genomsnittliga årliga totala energitillförseln beräknas. Enligt kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 är total energitillförselnivå den maximala energi som kan flöda genom en viss anläggning. Det är inte den energi som faktiskt flödar genom datacentret utan ett teoretiskt

90

maximum. Mätpunkten ska vara den vid elleveransgränsen eller elleveransgränserna.

Bestämmelser som motsvarar de nya kraven för tjänsteanläggningar och datacenter bör föras in i kostnads-nyttoanalyslagen.

Anläggningar för produktion av enbart värme

Enligt kostnads-nyttoanalyslagen ska en kostnads-nyttoanalys göras vid planeringen av en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla (3 § första stycket 4). Kostnads-nyttoanalysen ska utvärdera kostnaderna och fördelarna med att utnyttja spillvärme från närliggande industrianläggningar.

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet har kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid nyplanering av energiproduktionsanläggningar inom fjärrvärmenät tagits bort, se vidare nedan. Det finns dock starka skäl som talar för att vissa sådana anläggningar fortfarande ska omfattas av kravet på att utföra kostnads-nyttoanalyser. Kostnads-nyttoanalysen bör dock ha ett annat syfte än att utforska möjligheterna att tillvarata spillvärme.

I Sverige produceras ungefär hälften av all fjärrvärme i anläggningar för enbart produktion av värme, ofta kallade värmeverk. Om sådana anläggningar kunde byggas om till att bli kraftvärmeverk, som både producerar el och värme, skulle mer el kunna produceras. Det kan i sig bidra till att säkerställa balansen i elsystemet och trygga elförsörjningen.

Termiska elproduktionsanläggningar, som använder värme för att producera el, omfattas av ett krav på att utföra kostnads-nyttoanalyser i syfte att utvärdera kostnaderna och fördelarna med att bli ett kraftvärmeverk. Att låta värmeverk omfattas av ett sådant krav skulle alltså innebära att kraven blir desamma för termiska elproduktionsanläggningar och för anläggningar för produktion av enbart värme. Ett sådant krav ligger även i linje med EU:s ambition att främja högeffektiv kraftvärme. Det bör därför införas ett krav på att det vid planering av en ny anläggning som är avsedd att producera enbart värme, eller av en omfattande uppgradering av en sådan anläggning, ska utföras en kostnads-nyttoanalys som utvärderar möjligheten att driva anläggningen som ett kraftvärmeverk.

Villkoret att den planerade anläggningen måste ha en viss energitillförsel för att omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys bedöms vara lämpligt även för anläggningar för produktion av enbart värme. En kostnads-nyttoanalys bör därför krävas endast om anläggningens genomsnittliga årliga totala energitillförsel är minst 10 megawatt.

Den genomsnittliga årliga totala energitillförseln kan beräknas enligt något av de tre alternativ som kommissionen föreslår för termiska elproduktionsanläggningar, industrianläggningar och tjänsteanläggningar.

En kostnads-nyttoanalys behöver inte längre göras vid planeringen av ett nytt fjärrvärme- eller fjärrkylenät

Kravet på att göra en kostnads-nyttoanalys ska inte längre gälla för nya fjärrvärme- eller fjärrkylenät och inte heller för energiproduktions-

anläggningar inom ett befintligt fjärrvärme- eller fjärrkylenät (se artikel 26.7). Sådana anläggningar bör därmed inte längre omfattas av kostnads-nyttoanalyslagen, se dock ovan angående anläggningar för produktion av enbart värme. Om den typen av anläggning finns eller planeras inom ett fjärrvärmenät, kan den omfattas av krav på att genomföra en kostnads-nyttoanalys.

Undantag för vissa typer anläggningar

Medlemsstaterna får enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet välja att undanta vissa kategorier av anläggningar från kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys (artikel 26.8). Sådana undantag ska anmälas till kommissionen (artikel 26.8 tredje stycket).

Liksom enligt det tidigare energieffektivitetsdirektivet gäller att toppbelastnings- och reservanläggningar för elproduktion som planeras vara i drift högst 1 500 drifttimmar per år som ett rullande medelvärde över en period av fem år får undantas. Detsamma gäller anläggningar som behöver vara placerade nära en geologisk lagringsplats som godkänts inom ramen för Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006.

Det har tillkommit en möjlighet att undanta datacenter vars spillvärme används eller kommer att användas antingen i ett fjärrvärmenät eller direkt för uppvärmning, tappvarmvatten eller annan användning i den byggnad eller grupp av byggnader eller anläggningar där datacentret är beläget.

Tidigare fick medlemsstaterna göra undantag för kärnkraftsanläggningar. Den möjligheten har slopats i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Sådana anläggningar kommer nu att omfattas av skyldigheten att göra en kostnads-nyttoanalys vid nybyggnation och omfattande ombyggnad. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt lagen om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att utföra kostnads-nyttoanalyser (5 § 6). Föreskrifter om undantag finns i kostnads-nyttoanalysförordningen (4 §). De möjligheter att undanta anläggningar som finns i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör utnyttjas. Undantagen bör även i fortsättningen regleras på förordningsnivå (jfr prop. 2013/14:174 s. 162–163).

Undantag på grundval av tröskelvärden

Medlemsstaterna får fastställa tröskelvärden, uttryckta som mängden tillgänglig nyttiggjord spillvärme, efterfrågan på värme eller avstånden till fjärrvärmenät, i syfte att undanta enskilda anläggningar från kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys (artikel 26.8 andra stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet). Till skillnad från det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet får tröskelvärden endast tillämpas för att undanta tjänsteanläggningar och datacenter. Det innebär att det inte längre går att undanta enskilda industrianläggningar från skyldigheten att genomföra kostnads-nyttoanalyser vid nybyggnation och omfattande ombyggnation.

92

För att minska den administrativa bördan för tjänsteanläggningar och datacenter är det viktigt att fastställa tröskelvärden för sådana anläggningar. Med tröskelvärden är det t.ex. möjligt att undanta anläggningar vars spillvärme inte går att tillvarata för att mängden spillvärme är för låg, eller där det inte finns någon efterfrågan på spillvärme i närområdet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag för skyldigheten att utföra kostnads-nytto-analyser. Kostnads-nyttoanalysförordningen innehåller ett bemyndigande för Energimyndigheten att meddela föreskrifter om tröskelvärden. Detta bemyndigade bör finnas kvar (jfr prop. 2013/14:174 s. 162–163). Bemyndigandet bör dock ändras på så sätt att Energimyndighetens föreskrifter endast får avse tröskelvärden om t.ex. spillvärme i syfte att undanta tjänsteanläggningar och datacenter.

4.3 Kostnads-nyttoanalysers innehåll

Förslag: En kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att i fråga om

- en termisk elproduktionsanläggning eller en anläggning för produktion av enbart värme driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,
- en industri- eller tjänsteanläggning utnyttja spillvärme i eller utanför anläggningen,
- ett datacenter utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylenät eller att vidta åtgärder för att säkerställa annan återvinning av spillvärme.

Kostnads-nyttoanalysen ska för samtliga listade anläggningar också innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att flytta eller bygga sådana anläggningar på en plats där de kan få avsättning sin spillvärme.

Skälen för förslaget

Termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar

Bestämmelserna om vad en kostnads-nyttoanalys för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar ska omfatta är ändrade i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Kraven på vad kostnads-nyttoanalysen ska uppnå för termiska elproduktionsanläggningar är i stort desamma som tidigare (se prop. 2013/14:174 s. 259). Analysen ska göras för att utvärdera kostnaderna och fördelarna med att driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning (artikel 26.7 första stycket a). Vad som avses med högeffektiv kraftvärme framgår av bilaga III till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Kostnads-nyttoanalysen för industrianläggningar ska göras för att bedöma utnyttjandet av spillvärme i och utanför anläggningen (artikel 26.7 första stycket b). Det anges inte längre i direktivet att kostnads-nyttoanalysen också ska innehålla en utvärdering av fördelarna

med att ansluta anläggningen till ett fjärrvärme- eller fjärrkylenät. En sådan bedömning kan dock ingå i bedömningen av om spillvärme kan utnyttjas utanför anläggningen. Andra exempel på användning utanför industrianläggningen är att spillvärmen används för att värma upp en närliggande byggnad, som ett växthus.

Ett krav som motsvarar det i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör införas.

Tjänsteanläggningar och datacenter

Kostnads-nyttoanalysen för tjänsteanläggningar ska, på samma sätt som för industrianläggningar, göras för att bedöma utnyttjandet av spillvärme i och utanför anläggningen (artikel 27.7 första stycket c). Ett motsvarande krav bör därför införas.

Kostnads-nyttoanalysen för ett datacenter ska göras för att bedöma utnyttjandet av spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och anslutning av anläggningen till ett fjärrvärmenät eller ett effektivt fjärrkylsystem baserat på förnybar energi eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme. Analysen ska åtminstone omfatta teknisk genomförbarhet, kostnadseffektivitet och påverkan på energieffektivitet och efterfrågan på lokal värme (artikel 26.7 första stycket d). Kylsystemlösningar som tillåter att spillvärmen avlägsnas eller fångas in på en användbar temperaturnivå med minimal ytterligare energitillförsel ska beaktas (artikel 26.7 andra stycket). Motsvarande krav bör föras in i kostnads-nyttoanalyslagen. I stället för uttrycket ”tillämpningar för återvinning av spillvärme” bör det dock anges att kostnads-nyttoanalysen ska avse åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme. Det kan avse åtgärder både i och utanför datacentret.

Anläggningar för produktion av enbart värme

I avsnitt 4.2 föreslås att även anläggningar för produktion av enbart värme ska omfattas av skyldigheten att göra kostnads-nyttoanalyser. Skälet för detta är att det kan ge incitament till den som planerar att bygga en anläggning för produktion av enbart värme att göra anläggningen till ett kraftvärmeverk, som också kan producera el. I kostnads-nyttoanalysen bör därför kostnaderna och fördelarna med att driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning bedömas.

Lokalisering av en anläggning

Energimyndigheten har i samband med sitt förslag till en nationell fjärrvärme- och kraftvärmestrategi föreslagit att lokaliseringen av en anläggning bör ingå i kostnads-nyttoanalyser. Myndigheten har också lämnat samma förslag som en potentiell åtgärd för att tillvarata ekonomisk potential enligt den heltäckande bedömning som ska göras enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet (artikel 25.1 och bilaga X). Förslaget innebär att den som planerar en ny eller uppgraderad anläggning ska utvärdera kostnaderna och fördelarna med att bygga anläggningen på eller flytta anläggningen till en plats där man kan få bättre avsättning för spillvärme eller köpa spillvärme.

De anläggningar som listas i det omarbetade energieffektivitets-
94 direktivet och som föreslås omfattas av skyldigheten att utföra kostnads-

nyttoanalyser är anläggningar där spillvärme typiskt sett uppstår eller kan uppstå. Det framstår därför inte som nödvändigt att den som planerar att bygga eller uppgradera en sådan anläggning ska utvärdera möjligheterna till att lokalisera anläggningen till en plats där ytterligare spillvärme kan köpas in.

Däremot finns det ett värde i att den som ska uppföra eller uppgradera anläggningen utvärderar om det skulle vara ekonomiskt gynnsamt att placera anläggningen på en geografisk plats där det går att få avsättning för spillvärme. Det kan bidra till att spillvärme tas tillvara i högre utsträckning och därmed också till att effektivisera fjärrvärmesektorn och till att nå målen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet om effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem.

En ökad användning av spillvärme skulle också leda till ett minskat beroende av biobränsle, vilket skulle stärka fjärrvärmesektorns konkurrenskraft. Anläggningen skulle t.ex. kunna placeras där det går att ansluta till fjärrvärmenätet eller nära en industri som kan använda spillvärmen.

Kravet skulle innebära att den som planerar en ny eller uppgraderad anläggning ska göra både en bedömning av förutsättningarna på den nuvarande eller planerade platsen och en bedömning av hur förutsättningarna skulle ändras vid en flytt. Bedömningen bör kunna göras med beaktande av de faktiska förutsättningarna att avsätta spillvärme på en utpekad alternativ plats eller förutsättningarna att avsätta spillvärme, om anläggningen skulle placeras på ett visst avstånd från ett fjärrvärmenät eller en annan anläggning som kan använda spillvärmen. Det skulle samspela med den utvärdering om möjligheterna att tillvarata spillvärme som ska göras för industri- och tjänsteanläggningar enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Kostnads-nyttoanalysen för alla de anläggningar som omfattas av lagen bör därför innehålla en utvärdering av kostnaderna och fördelarna med att anläggningen byggs på eller flyttas till en plats där det går att få avsättning för spillvärmen.

Detaljerade bestämmelser om kostnads-nyttoanalysers innehåll bör finnas på lägre normnivå än lag

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna samla in information om de kostnads-nyttoanalyser som utförs. Informationen ska åtminstone innehålla data om tillgängliga värmeförsörjningsmängder och värmeparametrar, antalet planerade drifts-timmar varje år och anläggningarnas geografiska läge. Kostnads-nyttoanalyser ska lämnas in till tillsynsmyndigheten, Energimyndigheten, för godkännande (8 och 9 §§ kostnads-nyttoanalyslagen). Det enklaste sättet att samla in informationen är därför att den ingår i kostnads-nyttoanalysen som lämnas in till Energimyndigheten.

I bilaga XI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet finns också detaljerade bestämmelser om innehållet i en kostnads-nyttoanalys. I kommissionens rekommendation om tolkningen av artikel 26 finns också viss vägledning om principerna för kostnads-nyttoanalysen och en s.k. femstegsmetod för hur den ska genomföras.

Det första steget är att definiera och fastställa kostnad-nyttoanalysens omfattning och det andra steget är att undersöka spillvärmens

tillgänglighet eller potential. Det tredje steget består i att samla in alla uppgifter som behövs för att genomföra kostnads-nyttoanalysen. I det fjärde steget fastställs ett referensscenario, dvs. ett scenario som kommer att jämföras med den planerade nya eller uppgraderade anläggningen. I det femte och sista steget utförs själva kostnads-nyttoanalysen.

Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet bedömdes att endast de grundläggande kraven på vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla skulle regleras i lag (prop. 2013/14:174 s. 160–162). Ingen annan bedömning görs nu. Bestämmelser som genomför de nya grundläggande kraven på vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla bör därför föras in i kostnads-nyttoanalyslagen.

Bemyndigandena till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om kostnads-nyttoanalyser (7 §) bör finnas kvar. Med stöd av dem kan Energimyndigheten t.ex. meddela föreskrifter om att kostnads-nyttoanalyser ska innehålla sådan information som ska samlas in enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och den information som finns i bilaga XI till direktivet.

Kravet på att offentliggöra information om utförda kostnads-nyttoanalyser

Medlemsstaterna ska se till att den information om utförda kostnads-nyttoanalyser som samlas in också offentliggörs, med vederbörlig hänsyn till dess potentiella känslighet (artikel 26.12). Ovan föreslås att Energimyndigheten ska samla in information om utförda kostnads-nyttoanalyser genom att den informationen ingår i de kostnads-nyttoanalyser som ska lämnas till myndigheten för godkännande. Offentliggörandet bör kunna ske genom att Energimyndigheten sammanställer informationen i kostnads-nyttoanalyserna på aggregerad nivå. Bestämmelser om detta kan tas in i Energimyndighetens instruktion.

4.4 Kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som driver anläggningen

Förslag: Kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som ansvarar för driften av en anläggning.

Skälen för förslaget: I kostnads-nyttoanalyslagen anges att kostnads-nyttoanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen (3 § tredje stycket). När det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet genomfördes bedömdes att det framstod som naturligt att lägga skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys på verksamhetsutövaren. Ytterligare ett skäl för denna ordning var att det är verksamhetsutövaren som är skyldig att ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet (prop. 2013/14:174 s. 159).

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att kostnads-nyttoanalysen genomförs i samarbete med de företag som ansvarar för driften av anläggningen (artikel 26.7 femte stycket). I många fall kommer sannolikt verksamhetsutövaren och den som

96

ansvarar för driften av en anläggning att vara samma person. Mot bakgrund av att termen tjänsteanläggning kan avse olika typer av anläggningar och att det i ett och samma datacenter kan finnas servrar och annan utrustning från olika verksamhetsutövare är det dock inte möjligt att utgå från att så alltid är fallet. För att säkerställa ett korrekt genomförande av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet bör det därför införas ett krav på att kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen.

4.5 Krav på datacenter att utnyttja spillvärme

Förslag: Datacenter med en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt ska utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, förutsatt att kostnads-nytto-analysen visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Skälen för förslaget: Medlemsstaterna ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet se till att datacenter använder spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme. Ett datacenter behöver dock inte använda spillvärme, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart i enlighet med den bedömning som görs i en kostnads-nyttoanalys (artikel 26.6).

Kommissionen har i sin rekommendation om tolkningen av artikel 26 angett att kravet på datacenter att använda spillvärme gäller alla operationella datacenter som överstiger tröskelvärdet på 1 megawatt och som inte använder spillvärme eller andra tillämpningar för spillvärme. Sådana datacenter skulle därmed vara skyldiga att göra en kostnads-nyttoanalys, trots att datacentret inte ska genomgå en omfattande uppgradering, och att bygga om datacentret om kostnads-nyttoanalysen visar att det är ekonomiskt och tekniskt genomförbart. Denna tolkning medför en stor administrativ och finansiell börda för befintliga datacenter och är inte helt i linje med direktivets ordalydelse. Det ligger närmare till hands att tolka direktivet (artikel 26.6 och 26.7) som att endast de datacenter som ska göra en kostnads-nyttoanalys – nyplanerade datacenter eller datacenter som ska genomgå en omfattande uppgradering – måste använda spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme.

Kravet på datacenter att använda spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme bör alltså endast gälla datacenter vars totala energitillförselnivå överstiger tröskelvärdet och som ska byggas eller byggas om och som därför gjort en kostnads-nyttoanalys. I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet anges att datacenter ska använda spillvärme. Eftersom det är utfallet i kostnads-nyttoanalysen som ska vara vägledande för vilka åtgärder datacentret måste vidta, bör det i stället anges att datacentret ska utnyttja spillvärme. Därmed tydliggörs kopplingen till kostnads-nyttoanalysen.

Förutom att datacentret ska utnyttja spillvärme bör det, i likhet med förslaget i avsnitt 4.3, i stället för uttrycket ”tillämpningar för återvinning av spillvärme”, anges att datacentret ska vidta åtgärder för att säkerställa

återvinning av spillvärme. Sådana åtgärder kan vidtas i eller utanför datacentret.

I avsnitt 4.3 föreslås att kostnads-nyttoanalyser för alla anläggningar som omfattas av kostnads-nyttoanalyslagen, inklusive datacenter, ska innehålla en bedömning av kostnaderna och fördelarna med att lokaliseras på en geografisk plats där det går att få avsättning för spillvärme som uppstår i anläggningen. Kravet på att datacenter ska utnyttja spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme innebär inte att datacenter måste lokaliseras på en plats där det är möjligt att återvinna spillvärme. Kostnads-nyttoanalysen ska innehålla en bedömning av vilka förutsättningarna blir för datacenter att själva använda spillvärme eller återvinna den på något annat sätt på den avsedda platsen och hur förutsättningarna skulle ändras på en annan plats. Kostnads-nyttoanalysen är enbart ett underlag för beslutet om var datacentret ska lokaliseras. Den som planerar det nya eller uppgraderade datacentret kan fortfarande välja en plats där det inte är ekonomiskt eller tekniskt genomförbart att använda spillvärme eller andra tillämpningar för spillvärme.

Som framgår av avsnitt 4.2 kan datacenter på olika sätt undantas från kravet att göra en kostnads-nyttoanalys. Om ett datacenter omfattas av ett undantag, finns det ingen skyldighet att använda spillvärme eller andra tillämpningar för återvinning av spillvärme.

Medlemsstaterna ska fastställa sanktioner för överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 32). Tillsynsmyndigheten har enligt kostnads-nyttoanalyslagen möjlighet att förelägga en verksamhetsutövare vid vite att följa lagen eller anslutande föreskrifter (7 §). Några ytterligare sanktioner bedöms inte vara nödvändiga för att berörda företag med datacenter ska följa kravet på att utnyttja spillvärme.

4.6 Kostnads-nyttoanalysen ska beaktas vid tillståndsgivning

Bedömning: Befintliga bestämmelser i miljöbalken och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är tillräckliga för att genomföra kravet i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet på att beakta resultat från kostnads-nyttoanalyser vid tillståndsprövning för vissa anläggningar.

Skälen för bedömningen

Kostnads-nyttoanalysen beaktas vid prövning enligt miljöbalken och anslutande föreskrifter

Medlemsstaterna ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet besluta om tillståndskriterier för att beakta resultatet av den heltäckande bedömning som ska göras enligt direktivet, säkerställa att kraven på att utföra kostnads-nyttoanalyser uppfylls och beakta resultatet av de kostnads-nyttoanalyser som utförts (artikel 26.9).

Bestämmelser om tillståndskriterier och kostnads-nyttoanalyser finns i kostnads-nyttoanalyslagen och miljöbalken med anslutande föreskrifter.

98

I kostnads-nyttoanalyslagen anges att nybyggnation eller omfattande uppgradering inte får påbörjas innan tillsynsmyndigheten har godkänt kostnads-nyttoanalysen för anläggningen (9 §).

En ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till en anläggning där en kostnads-nyttoanalys ska utföras ska innehålla en redovisning av slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys som har godkänts av tillsynsmyndigheten (22 kap. 1 e § miljöbalken). Kravet gäller även ändringstillstånd. En dom som omfattar tillstånd till en sådan anläggning ska innehålla en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttoanalysen (22 kap 25 g §). Bestämmelserna tillämpas även i ärenden som prövas av länsstyrelsen eller av en kommunal nämnd.

Om i stället anmälningsplikt gäller för en miljöfarlig verksamhet och anmälan avser en anläggning som omfattas av kravet på att göra en kostnads-nyttoanalys, ska anmälan innehålla en redovisning av slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys som har godkänts enligt kostnads-nyttoanalyslagen (25 c § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

Genom att slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys ges in till en domstol eller myndighet i samband med en ansökan om tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap. miljöbalken är slutsatserna en del av det underlag som domstolen eller myndigheten beaktar när anläggningen ska bedömas enligt hänsynsregeln i 2 kap. 5 § miljöbalken om hushållning med energi (prop. 2013/14:174 s. 168). Resultatet av en kostnads-nyttoanalys beaktas därmed inom ramen för en tillståndsprocess på det sätt som krävs enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Kostnads-nyttoanalyser ska göras i fler fall

I denna promemoria föreslås att fler typer av anläggningar än tidigare ska omfattas av kravet att göra kostnads-nyttoanalyser. I flera fall kommer sannolikt de anläggningar som numera omfattas av kravet att vara åtminstone anmälningspliktiga enligt miljölagstiftningen. Det gäller främst industrianläggningar, elproduktionsanläggningar, avloppsreningsanläggningar och anläggningar för flytande naturgas. Datacenter kan också omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöbalken, t.ex. beroende på hur de är konstruerade.

Det kan dock inte uteslutas att vissa datacenter eller vissa typer av tjänsteanläggningar inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöbalken och anslutande föreskrifter. I avsnitt 4.5 föreslås att när en kostnads-nyttoanalys har utförts avseende ett datacenter ska datacentret också utformas så att det kan använda spillvärme eller på annat sätt säkerställa återvinning av spillvärme utanför datacentret. En förutsättning för att detta krav ska gälla är att kostnads-nyttoanalysen visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart att utforma datacentret på det sättet. När det gäller datacenter kommer alltså den utförda kostnads-nyttoanalysen att beaktas på grund av att datacenter måste anpassas enligt analysen för att utnyttja spillvärme. Om datacentret omfattas av krav på tillstånd eller anmälan enligt miljöbalken, kommer resultatet av kostnads-nyttoanalysen att beaktas även inom ramen för den prövningen. Det bedöms inte nödvändigt att därutöver föreskriva att resultatet av en kostnads-nyttoanalys ska beaktas i något annat sammanhang.

Det finns inget krav på att följa utfallet i en kostnads-nyttoanalys för tjänsteanläggningar på det sätt som gäller för datacenter. Mot bakgrund av att det ännu är oklart vilka anläggningar som ska anses vara tjänsteanläggningar går det inte att avgöra vilka tillståndsprocesser som potentiellt behöver anpassas för att möta direktivets krav.

Det är sannolikt att de flesta tjänsteanläggningar, oavsett hur de definieras, utgör byggnader enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Nybyggnation av byggnader och vissa ändringar av byggnader omfattas av krav på bygglov (9 kap. 2 § PBL). Även anläggningar som inte är byggnader enligt PBL, t.ex. transformatorstationer, kan omfattas av krav på bygglov, se 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Åtgärder som inte omfattas av krav på bygglov kan omfattas av anmälningsplikt (9 kap. 16 § PBL). Inga åtgärder som är lov- eller anmälningspliktiga får vidtas innan byggnadsnämnden har meddelat ett startbesked (10 kap. 3 § PBL). Ett byggnadsverk får som huvudregel inte tas i bruk i delar som omfattas av ett startbesked innan ett slutbesked har meddelats (10 kap. 4 § PBL). Startbesked och slutbesked anses inte utgöra något tillstånd i egentlig mening, men har i rättspraxis ansetts vara gynnande förvaltningsbeslut som får negativ rättskraft.

Det kan utredas om det finns potentiellt utrymme för att i samband med handläggning av start- eller slutbesked kräva att den som vill bygga eller uppgradera en tjänsteanläggning lämnar in en kostnads-nyttoanalys till byggnadsnämnden. I dag finns det krav på att en byggherre, i ärenden om startbesked där tekniska samråd ska hållas, lämnar in tekniska handlingar till nämnden (10 kap. 18 § PBL). Det kan t.ex. handla om handlingar med uppgifter om energihushållning (prop. 2009/10:170 s. 279 och 471). En förutsättning för att byggnadsnämnden ska meddela startbesked är också bl.a. att en redovisning av ett alternativt energiförsörjningssystem har visats upp för nämnden, om en sådan redovisning krävs enligt lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader (10 kap. 23 § första stycket 4 PBL). En förutsättning för slutbesked är också att byggherren bl.a. har gett in en klimatdeklaration enligt lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader eller gjort sannolikt att det inte finns någon skyldighet att ge in en klimatdeklaration (10 kap. 34 § PBL). Mot den bakgrunden skulle ett krav om att i samband med start- eller slutbesked också ge in en kostnads-nyttoanalys som godkänts av tillsynsmyndigheten möjligen inte framstå som främmande.

Eftersom det i nuläget är osäkert vilka typer av anläggningar som ska anses vara tjänsteanläggningar, framstår det dock inte som lämpligt att föreslå ändringar i plan- och bygglagstiftningen. Eftersom endast anläggningar som inte behöver tillstånd eller är anmälningspliktiga enligt miljöbalken skulle behöva regleras i plan- och bygglagstiftningen finns det också risk att regleringen blir alltför komplex och svår att tillämpa. Innan det finns ytterligare vägledning om hur uttrycket tjänsteanläggningar ska tolkas saknas skäl att närmare utreda ett eventuellt införande av ett krav på att ge in kostnads-nyttoanalyser i samband med handläggningen av start- och slutbesked enligt PBL.

100

Inga nya bestämmelser krävs för att genomföra det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Sammanfattningsvis föreslås inga nya bestämmelser för att genomföra energieffektivitetsdirektivets krav på att införa tillståndskriterier i syfte att beakta utfallet i en kostnads-nyttoanalys (artikel 26.9 b och c). Bestämmelserna i miljöbalken och i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd kommer även i fortsättningen att tillämpas på tillstånds- eller anmälningspliktiga anläggningar som hör till någon av de kategorier av anläggningar som räknas upp i kostnads-nyttoanalyslagen.

Förslaget om att även anläggningar som producerar enbart värme ska utföra kostnads-nyttoanalyser innebär att sådana anläggningar, i den utsträckning verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig, också behöver bifoga en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttoanalysen till sin ansökan enligt miljöbalken eller anmälan enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Krav på att beakta resultaten av den heltäckande bedömningen

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna också besluta om tillståndskriterier i syfte att beakta resultatet av en s.k. heltäckande bedömning avseende värme och kyla som görs för hela medlemsstaten och som ska lämnas in till kommissionen (artikel 26.9 a). Den heltäckande bedömningen avser värme och kyla och ska innehålla bl.a. uppgifter om den nuvarande värme- och kylförsörjningen, en prognos av hur efterfrågan på värme och kyla kan utvecklas de närmaste 30 åren och kartor över efterfrågan på och befintliga och planerade leveranspunkter för värme och kyla. I den heltäckande bedömningen ska det också ingå en analys av den ekonomiska potentialen hos olika tekniker för värme och kyla och även åtgärder för att infria den ekonomiska potentialen (artikel 25 och bilaga X).

Energimyndigheten har efter uppdrag från regeringen levererat underlag till den heltäckande bedömningen för Sverige. Däri framgår att det finns potential för ökad användning av spillvärme inom fjärrvärmesystemet. I avsnitt 4.3 föreslås att anläggningar som måste göra kostnads-nytto-analyser måste överväga kostnaderna och fördelarna med att lokalisera anläggningen till en plats där de kan få avsättning för spillvärmen, t.ex. genom att mata in den i ett fjärrvärmenät. Denna del av den heltäckande bedömningen kommer därmed att beaktas vid prövningen enligt miljöbalken och vid godkännandet av kostnads-nyttoanalysen enligt kostnads-nyttoanalyslagen. Vid utförande av kostnads-nyttoanalysen kan bl.a. de kartor över efterfrågan och potentiella områden för fjärrvärme- och spillvärmesamarbeten som ska finnas i den heltäckande bedömningen användas som underlag.

Det underlag som Energimyndigheten har lämnat till den heltäckande bedömningen visar inte att det finns outnyttjad potential för sådana anläggningar som omfattas av kostnads-nyttoanalyslagen annat än när det gäller spillvärme. Därmed saknas behov av att uttryckligen ange att hela den heltäckande bedömningen ska beaktas vid beslut om tillstånd för eller godkännande av kostnads-nyttoanalysen för sådana anläggningar.

Ingen skyldighet att bygga i enlighet med utfallet i en kostnads-nyttoanalys

Både det tidigare och det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ger medlemsstaterna rätt att undanta enskilda anläggningar från kravet att, i enlighet med tillståndskriterierna, genomföra alternativ vars fördelar är större än kostnaderna (artikel 26.10 i det omarbetade energieffektivitets-direktivet). Vid genomförandet av det ursprungliga energieffektivitets-direktivet bedömdes dock att det inte finns någon skyldighet att bygga en anläggning på ett visst sätt till följd av utfallet i en kostnads-nyttoanalys (prop. 2013/14:174 s. 168). Samma bedömning görs nu (se dock avsnitt 4.5 om datacenter).

5 Försörjning av fjärrvärme och fjärrkyla

5.1 Avtalsenliga rättigheter och information när det gäller fjärrvärme och fjärrkyla

5.1.1 Nya bestämmelser i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet har nya bestämmelser införts om avtalsenliga rättigheter för kunder av fjärrvärme, fjärrkyla och tappvarmvatten för hushållsbruk. De handlar bland annat om utformning av avtal och rättigheter vid ändrade avtalsvillkor och avbrytande av distribution. Bestämmelserna har i allt väsentligt hämtats från motsvarande krav i elmarknadsdirektivet.

Regeringen konstaterade vid genomförandet av ändringsdirektivet att uttrycket hushållsbruk i den svenska språkversionen skulle kunna syfta på både värme, kyla och varmvatten, men att uttrycket bara syftar på varmvatten (prop. 2021/22:124 s. 22). Detta är tydligt i den engelska versionen av direktivet där det står ”heating, district cooling and domestic hot water”. Den tolkningen görs även nu.

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet används uttrycken slutkund och slutanvändare. Med slutkund avses en fysisk eller juridisk person som köper energi för egen slutanvändning (artikel 2.28). Med slutanvändare avses en fysisk eller juridisk person som köper värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk för egen slutanvändning, eller som nyttjar en enskild byggnad eller en enhet i ett flerbostadshus eller en byggnad med flera användningsområden som försörjs med värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk från en central källa, men inte har några direkta eller individuella avtal med en energileverantör (artikel 2.53). Av definitionerna följer att en fysisk eller juridisk person som köper värme, kyla eller varmvatten för hushållsbruk för egen slutanvändning direkt från energileverantören är både en slutanvändare och en slutkund.

Det förekommer inte i Sverige att tappvarmvatten för hushållsbruk överförs och levereras från en central källa till en fysisk eller juridisk person för egen slutanvändning, utan det är fastighetsägaren som med en
102 varmvattenberedare värmer upp det vatten som tillförs fastigheten till den

temperatur som krävs. Det kan inte vara avsett i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet att en fastighetsägare ska betraktas som en energileverantör när denne värmer upp vatten som distribueras till lägenhetsinnehavarna. Lägenhetsinnehavarna är därför inte slutkunder som köper tappvarmvatten från fastighetsägaren för egen slutanvändning. Lägenhetsinnehavarna är inte heller slutanvändare som försörjs med tappvarmvatten från en central källa, men som inte har några direkta avtal med en energileverantör. Kraven i det omarbetade energieffektivitets-direktivet som riktar sig mot denna grupp av slutanvändare är utformade utifrån att det finns en energileverantör som säljer tappvarmvatten till en kund, som i sin tur distribuerar det till exempelvis en lägenhetsinnehavare. Exempelvis så ska energileverantören informera slutkunder om nya avtalsvillkor inom viss tid och slutkunderna ska utan dröjsmål informera slutanvändare om de nya avtalsvillkoren (artikel 21.3). Eftersom fastighetsägaren inte köper tappvarmvatten från en energileverantör, är lägenhetsinnehavarna som använder tappvarmvatten inte heller slutanvändare. Det finns alltså varken slutkunder eller slutanvändare av tappvarmvatten för hushållsbruk i Sverige och därför inte skäl att genomföra direktivet i de delar som avser tappvarmvatten för hushållsbruk.

Det finns juridiska och fysiska personer som köper fjärrvärme från fjärrvärmeföretag för egen slutanvändning och som alltså är slutkunder av fjärrvärme. Det bör därför införas bestämmelser som genomför de krav i direktivet som avser slutkunder av fjärrvärme. Vidare finns det lägenhetsinnehavare som inte har något direkt avtal med fjärrvärmeföretaget utan med fastighetsägaren, och som därför är slutanvändare av fjärrvärme. Bestämmelser som genomför direktivets krav som gäller slutanvändare av fjärrvärme bör införas för fall där lägenheten är försedd med individuell mätning och fjärrvärmen betalas separat från hyran eller årsavgiften.

Marknaden för fjärrkyla är i dagsläget begränsad och det finns få flerbostadshus och byggnader med både bostäder och lokaler anslutna till fjärrkylenätet. Det finns alltså få slutanvändare av fjärrkyla, dvs. användare av fjärrkyla som försörjs med fjärrkyla från en central källa utan att ha ett direkt avtal med ett fjärrkyleföretag. Det finns dock kunder som köper fjärrkyla för egen slutanvändning direkt av fjärrkyleföretag, främst inom tillverkningsindustrin, och som alltså är slutkunder. Bestämmelser som genomför de krav i direktivet som avse slutkunder av fjärrkyla bör därför införas.

Sammanfattningsvis bör de bestämmelser som avser slutkunder genomföras i fråga om fjärrvärme och fjärrkyla. Det görs lämpligen i fjärrvärmelagen respektive fjärrkylelagen med tillhörande föreskrifter. De bestämmelser som endast avser slutanvändare bör genomföras avseende fjärrvärme.

5.1.2 Krav på vilka uppgifter som ska finnas i avtal om fjärrvärme och fjärrkyla

Förslag: De avtal om fjärrkyla som ska omfattas av fjärrkylelagen är avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av

värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan,

Avtal om fjärrvärme eller fjärrkyla ska innehålla uppgifter om bl.a. kontaktuppgifter till fjärrvärme- och fjärrkyleföretaget, vad som gäller vid förlängning och uppsägning av ett avtal, upplysningar om eventuella avgifter som ska betalas vid uppsägning, vilka tjänster som kan kombineras med avtalet och var kunden kan hitta information om avgifter och tariffer för underhållstjänster och kombinerade varor eller tjänster samt konsumenträttigheter.

Skälen för förlaget: Slutkunder ska ha rätt till ett avtal med sin leverantör där vissa uppgifter framgår (artikel 21.2 första stycket).

I fjärrvärmelagen finns bestämmelser om vilka uppgifter ett avtal ska innehålla som i flera delar överensstämmer med direktivets krav (6 §). Vissa ytterligare uppgifter bör dock läggas till för att kraven i direktivet ska vara uppfyllda. Det gäller kontaktuppgifter till fjärrvärmeföretaget, vad som gäller vid förlängning och uppsägning av ett avtal, inbegripet tjänster som kombineras med avtalet, upplysningar om eventuella avgifter som ska betalas vid uppsägning och var kunden kan hitta information om bl.a. avgifter och tariffer för underhållstjänster och kombinerade varor eller tjänster samt konsumenträttigheter. Information om konsumenträttigheter omfattar bl.a. information om behandling av klagomål och annan information som kunden ska få enligt artikel 21.2 h i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Enligt direktivet ska det också framgå av avtalet hur tvistlösning utanför domstol inleds. Om slutkunden är en konsument enligt definitionen i artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG ska dessa mekanismer för tvistlösning utanför domstol uppfylla de krav som anges där (artikel 22.8). I Sverige är direktivet genomfört genom lagen (2015:671) om alternativ tvistlösning i konsumentförhållanden och förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden. När det gäller avtalsrättsliga tvister som initieras av en konsument mot en näringsidkare kan Allmänna reklamationsnämndens verksamhet vara sådan tvistelösning.

Vidare framgår det av direktivet att villkor för ersättning om fjärrvärmeföretaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, inbegripet felaktig eller försenad fakturering, ska anges i avtalet. Detta krav omfattas av det hittillsvarande kravet att det av avtalet ska framgå vilket ersättningsansvar fjärrvärmeföretaget har om det inte uppfyller avtalet (6 § 9 fjärrvärmelagen). Någon författningsändring behövs därför inte i denna del.

För att genomföra direktivets krav bör det därutöver framgå av fjärrvärmelagen att det i avtalet ska anges vilka eventuella tjänster som kombineras med avtalet. I detta inbegrips vilka eventuella underhålls-, reparations- och flexibilitetstjänster, utan tilläggsavgifter, som ingår i avtalet och tjänsternas kvalitet. Vidare bör kvaliteten på fjärrvärmen anges, som exempelvis trycket och temperaturen på den fjärrvärme som levereras.

104

I fjärrkylelagen finns det inga bestämmelser om innehållet i ett avtal. Det bör därför införas krav i fjärrkylelagen som motsvarar den reglering som föreslås för fjärrvärme. Vidare bör en definition om avtal om fjärrkyla införas som anger att avtal om fjärrkyla är avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan.

För att fjärrkylelagen ska överensstämma med fjärrvärmelagen bör det i fjärrkylelagen därutöver införas krav på att priset för fjärrkylan och hur det bestäms ska anges i avtalet. Det innebär att avtalet ska innehålla uppgifter om vad som har betydelse för priset för fjärrkyla. Olika komponenter i en priskonstruktion ska alltså redovisas. Av redovisningen ska det framgå vilken betydelse varje sådan komponent har för priset på fjärrkylan. Kravet innebär också att avtalet ska innehålla uppgifter om hur priset för fjärrkyla fördelar sig mellan det pris som kunden betalar som en fast engångsavgift för anslutningen och det pris som kunden sedan betalar för fjärrkyla under avtalets löptid.

Om avtalet om fjärrkyla innebär att fjärrkylekunden ska betala en s.k. serviceavgift för att fjärrkyleföretaget ska ta hand om underhållet av de installationer som krävs för avkylning genom fjärrkyla, är avgiften en del av priset för fjärrkyla och ska alltså anges i avtalet.

Därutöver bör villkor för fakturering och avtalets löptid anges i avtalet. Villkor för fakturering är exempelvis det faktureringsintervall som har överenskommits och fjärrkyleföretagets sätt att räkna fram uppgifterna i fakturan.

5.1.3 Information om avtalsvillkor ska lämnas innan ett avtal om fjärrvärme eller fjärrkyla ingås

Förslag: Kunderna ska underrättas om avtalsvillkoren innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Skälen för förslaget: Information om avtalsvillkor ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet lämnas innan ett avtal ingås eller bekräftas, även om avtalet ingås genom en mellanhand (artikel 21.2 andra stycket). Krav på sådant informationslämnande bör därför införas för avtal om fjärrvärme och fjärrkyla.

Med mellanhand avses en tredje part som uppträder som ombud eller på något annat sätt förmedlar avtalet från fjärrvärme- eller fjärrkyleföretaget till slutkunden. Det är dock alltid fjärrvärme- eller fjärrkyleföretaget som ansvarar för att informationen lämnas.

5.1.4 Slutkunder ska få en kopia av avtalet och information om priser, tariffer och standardvillkor

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkylekunder ska få en kopia av avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om att

fjärrvärmeföretag och fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för kunderna och allmänheten.

Skälen för förslaget: Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet tillhandahålla slutkunderna en kopia av avtalet och tydlig och transparent information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänsterna (artikel 21.2 fjärde stycket).

Hur informationen ska lämnas till slutkunderna anges inte. Eftersom informationskraven är detaljerade bör de regleras på lägre normnivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få möjlighet att meddela föreskrifter om detta. Energimarknadsinspektionen bör få meddela ytterligare föreskrifter om vilken information, som ska vara till nytta för kunderna och allmänheten, som fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna på sina webbplatser eller på annat sätt. Av fjärrvärmelagen framgår att fjärrvärmeföretag ska se till att uppgifter om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme och för en anslutning till fjärrvärmeverksamheten samt om hur ett pris bestäms finns enkelt tillgängliga för fjärrvärmekunder och allmänhet (5 §). Fjärrvärmeföretag ska också se till att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem på ett enkelt sätt finns tillgänglig för var och en och ge information om oberoende användarrådgivning där fjärrvärmekunderna och allmänheten kan få råd om tillgängliga energieffektiviseringsåtgärder och jämförelseprofiler (5 a och 5 b §§). Kravet på information om energiprestanda och andelen förnybar energi finns också i fjärrkylelagen (3 §). Eftersom kraven är detaljerade bör de föreslagna bemyndigandena utformas så att kraven i stället kan regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag.

I prisinformationslagen (2004:347) finns bestämmelser om vilken prisinformation som ska lämnas av näringsidkare som erbjuder varor och tjänster till konsumenter. Om det finns särskilda bestämmelser om prisinformation till konsumenter i lag eller annan författning så ska de bestämmelserna gälla i stället för bestämmelserna i prisinformationslagen (5 §). Bestämmelserna i prisinformationslagen bör gälla parallellt med bestämmelserna om prisinformation som finns i regelverken för fjärrvärme och fjärrkyla.

5.1.5 Slutkunder och slutanvändare ska få en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen ska ge sina kunder en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om vilka delar av avtalets innehåll som ska finnas med i sammanfattningen.

Användare av fjärrvärme som inte har ett direkt avtal med energileverantören ska på begäran få information om pris, tariffer och standardvillkor av fastighetsägaren. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Boverket – ska få möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av sådan information.

106

Skälen för förslaget: Slutkunder och slutanvändare av fjärrvärme, fjärrkyla och tappvarmvatten för hushållsbruk ska få en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett enkelt och lättillgängligt språk (artikel 21.2 tredje stycket).

Slutanvändare som inte har ingått avtalet direkt med en leverantör, vilket är fallet för vissa slutanvändare av fjärrvärme, ska i stället på begäran få informationen utan extra kostnad (artikel 21.2 femte stycket). Den information som avses bör vara priser, tariffer och standardvillkor. Det överensstämmer med de uppgifter som slutkunder ska få när ett avtal ingåtts (artikel 21.2 fjärde stycket). Vidare ska slutanvändare på begäran få tillgång till allmänna villkor (artikel 21.6). Allmänna villkor bör i detta sammanhang vara detsamma som standardvillkor. Det bör vara fastighetsägaren som ska lämna informationen.

Kravet att slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla ska få en sammanfattning bör införas i fjärrvärme- och fjärrkylelagen. Vad sammanfattningen till slutkunder ska innehålla och hur den ska tillhandahållas bör regleras på lägre normnivå än lag eftersom det är fråga om detaljerade föreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om detta. Energimarknadsinspektionen bör få meddela sådana föreskrifter.

Kraven som gäller information till slutanvändare bör införas i lagen om energimätning i byggnader för lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få möjlighet att meddela föreskrifter om tillhandahållande av informationen. Boverket bör få meddela ytterligare föreskrifter på området.

Leverantörernas villkor ska enligt det omarbetade energieffektivitets-direktivet vara skäliga (artikel 21.2 andra stycket). Vidare ska slutkunder och, i tillämpliga fall, slutanvändare erbjudas skäliga och transparenta allmänna villkor som tillhandahålls på ett enkelt språk och inte hindrar kunderna från att utöva rättigheter som inte följer direkt av avtalet. Slutkunder och slutanvändare ska skyddas mot oskäliga eller vilseledande försäljningsmetoder (artikel 21.6).

Direktivets krav på att villkoren ska vara skäliga och inte hindra kunderna från att utöva rättigheter som inte följer av avtalet samt att slutkunder och slutanvändare ska skyddas mot oskäliga eller vilseledande försäljningsmetoder uppfylls i huvudsak genom lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och marknadsföringslagen (2008:486). Det behövs därför inte någon ytterligare reglering om detta.

5.1.6 Slutkunder och slutanvändare ska få information om ändrade avtalsvillkor

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkylekunder ska i förväg informeras om ändringar av pris och andra avtalsvillkor och om skälen och villkoren för ändringarna. Fjärrkylekunder ska få informationen senast två veckor

före ändringen. Om fjärrkylekunden är en konsument, ska fjärrkyleföretaget i stället underrätta fjärrkylekunden senast en månad före ändringen.

Användare av fjärrvärme som inte har ett direkt avtal med fjärrvärmeföretaget ska snarast möjligt informeras av fastighetsägaren om nya avtalsvillkor.

Bedömning: Kravet på att fjärrvärmekunder ska underrättas om en ändring av avtalsvillkoren senast två månader före den dag då de ändrade villkoren ska börja gälla bör inte ändras.

Skälen för förslaget och bedömningen: Information om ändrade avtalsvillkor ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet i god tid lämnas till slutkunden. Om ändringen avser leveranspriset ska informationen lämnas på ett transparent och begripligt sätt och slutkunden ska särskilt informeras om skälen och villkoren för ändringen. Hur lång tid som ska ha förflutit från underrättelsen till dess att de nya villkoren får börja tillämpas skiljer sig åt beroende på om kunden är en konsument eller inte. En månad ska ha förflutit om kunden är en konsument, medan två veckor gäller för övriga kunder (artikel 21.3).

I fjärrvärmelagen finns en reglering som motsvarar direktivets krav (18 §). Det ska dock ha gått två månader från det att en underrättelse har skickats innan nya avtalsvillkor får tillämpas. Kravet gäller oavsett om kunden är en konsument eller inte. Gränsen på två månader är väl inarbetad och det saknas skäl att ändra den. Även om direktivet medger en kortare tid för underrättelser bör därför kravet på två månader behållas.

I fjärrkylelagen saknas bestämmelser som genomför direktivet i denna del. Krav som motsvarar dem i direktivet bör därför införas.

Enligt direktivet ska slutkunder utan dröjsmål informera slutanvändare om de nya villkoren (artikel 21.3 sista meningen). Det bör därför införas ett krav på att fastighetsägaren ska informera lägenhetsinnehavare som är slutanvändare av fjärrvärme om nya villkor.

5.1.7 Slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla ska erbjudas ett brett val av betalningssätt

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska erbjuda flera betalningssätt och får inte missgynna fjärrvärme- eller fjärrkylekunden på grund av det betalningssätt denne valt. Avgifter för betalningssätt eller system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Skälen för förslaget: Leverantörerna ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet erbjuda slutkunder ett brett val av betalningssätt som inte får medföra oskälig diskriminering mellan kunder. Alla skillnader i avgifter som kan hänföras till betalningssätt eller system för förskottsbetalning ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella och får inte överstiga betalningsmottagarens direkta kostnader för användningen av ett visst betalningssätt eller system för förskottsbetalning (artikel 21.4). Att en kund inte får missgynnas på grund

108

av det betalningssätt denne valt innebär också att ett visst val av betalningssätt inte får medföra att kunden får mindre förmånliga avtalsvillkor eller någon annan form av diskriminerande behandling.

Det anges särskilt i direktivet att hushållskunder som har tillgång till system för förskottsbetalning inte ska missgynnas på grund av dessa system (artikel 21.5).

Bestämmelser som motsvarar direktivets krav bör införas i fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Möjliga betalningssätt bör utgå från gängse praxis på fjärrvärme- respektive fjärrkylemarknaden.

5.1.8 Information om fjärrvärme och fjärrkyla till slutkunder med funktionsnedsättning

Förslag: Kunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om avtalet i tillgängliga format. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om hur fjärrvärme- och fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till all relevant information om sina avtal i tillgängliga format.

Skälen för förslaget: Slutkunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om sina avtal med leverantören i tillgängliga format (artikel 21.6 sista meningen). Bestämmelsen har inte någon motsvarighet i elmarknadsdirektivet men liknande bestämmelser framgår av andra EU-rättsakter. I direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (tillgänglighetsdirektivet) finns bestämmelser om tillgänglighet för produkter och tjänster, dock inte för fjärrvärme- eller fjärrkyleverksamhet. Det direktivet har genomförts genom lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Tillgängliga format kan t.ex. handla om att slutkunden ska kunna ta del av information som kan uppfattas med mer än ett sinne och att informationen ska presenteras på ett begripligt sätt och i ett typsnitt med lämplig storlek och form (se bilaga I till tillgänglighetsdirektivet).

Slutkunder med funktionsnedsättning bör alltså få all relevant information om sina avtal om fjärrvärme och fjärrkyla i tillgängliga format. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela ytterligare föreskrifter om tillgängliggörande av information till fjärrvärme- och fjärrkylekunder med funktionsnedsättning. Energimarknadsinspektionen bör få meddela ytterligare föreskrifter om detta. Sådana föreskrifter bör lämpligen tas fram i samarbete med branschen och företrädare för slutkunderna.

5.1.9 Hantering av klagomål från slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla samt vissa slutanvändare av fjärrvärme

Förslag: Fjärrvärme- och fjärrkylekunder samt lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme, men som inte har ett direkt avtal med energileverantören, ska ha rätt till en snabb, enkel och rättvis

hantering av klagomål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela ytterligare föreskrifter om klagomålshanteringen.

Skälen för förslaget: Leverantörer ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ha rutiner för att kunna hantera klagomål från slutkunder och slutanvändare på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt (artikel 21.7).

I fjärrvärmelagen finns ett etablerat regelverk för förhandlingar om avtalsvillkor och medling. Det saknas dock reglering som motsvarar direktivets krav för andra typer av klagomål. Det bör därför införas ett krav på att fjärrvärmekunder ska ha rätt till en snabb, enkel och rättvis hantering av klagomål. Även fjärrkylekunder bör ha en sådan rätt.

Direktivet bör tolkas som att energileverantören ska hantera klagomål även från den grupp av slutanvändare av fjärrvärme som inte har ingått ett avtal med energileverantören, och alltså inte är slutkunder, trots att energileverantören har ingått avtalet med fastighetsägaren. Även dessa slutanvändare bör därför ha rätt till en snabb, enkel och rättvis hantering av klagomål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela ytterligare föreskrifter om klagomålshanteringen. Energimarknadsinspektionen bör få meddela ytterligare föreskrifter om detta.

5.1.10 Information till slutkunder av fjärrvärme och fjärrkyla vid avbrytande av distribution

Förslag: Vid avbrytande av distribution av fjärrvärme eller fjärrkyla ska fjärrvärme- respektive fjärrkylekunderna senast en månad före bortkopplingen få information om vad de kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska ges utan extra kostnad för kunderna.

Skälen för förslaget: Vid en planerad bortkoppling ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet berörda slutkunder utan extra kostnad få information om alternativa åtgärder senast en månad före den planerade bortkopplingen (artikel 21.9).

Information om vad kunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskottsbetalning, energikartläggning och energirådgivningstjänster.

I fjärrvärmelagen finns bestämmelser om avbrytande av distribution av fjärrvärme till en konsument (27–30 §§). Det finns dock inget krav på att konsumenten ska få information om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts senast en månad före den planerade bortkopplingen. Ett sådant krav bör införas. Kravet bör gälla även i fråga om andra slutkunder än konsumenter och slutkunder av fjärrkyla.

5.1.11 Tillsynsmyndighet och sanktioner

Enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska behöriga myndigheter säkerställa att de konsumentskyddsåtgärder som fastställs i direktivet tillämpas (artikel 21.8). Energimarknadsinspektionen är tillsynsmyndighet över fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Byggnadsnämnderna är tillsynsmyndigheter över lagen om energimätning i byggnader och får tillsynsvägledning från Boverket.

Tillsynsmyndigheterna får besluta om de förelägganden som krävs för att lagarna och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagarna ska följas. Sådana förelägganden får förenas med vite (53 § fjärrvärmelagen, 10 § fjärrkylelagen och 12 § lagen om energimätning i byggnader). Nuvarande lagstiftning uppfyller alltså direktivets krav. Några ytterligare åtgärder för genomförandet är inte nödvändiga.

5.2 Effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem

Förslag: För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem ska vara effektivt ska det fram till den 1 januari 2050 använda minst vissa angivna andelar förnybar energi, spillvärme eller kraftvärmeproducerad värme. Därefter ska systemet endast använda förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem som är nytt eller vars försörjningsenheter genomgår en omfattande uppgradering ska vara effektivt ska det också krävas att det inte förekommer någon ökad användning av andra fossila bränslen än naturgas i befintliga värmekällor jämfört med ett genomsnitt av årsförbrukningen under de föregående tre kalenderåren med full drift före uppgraderingen. Därutöver ska nya värmekällor i fjärrvärme- eller fjärrkylesystemet inte använda några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med 2030.

Ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- eller fjärrkylesystem inte är effektivt, och som har en total utgående värme eller kyla som överstiger fem megawatt, ska senast ett år efter det att systemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt upprätta en plan för hur fjärrvärme- eller fjärrkylesystemet kan bli effektivt. Därefter ska en plan göras vart femte år så länge som systemet inte är effektivt.

Planen ska lämnas in till Energimarknadsinspektionen som ska pröva om planen uppfyller kraven för vad en sådan plan ska innehålla. Energimarknadsinspektionens beslut ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer – Energimarknadsinspektionen – ska få meddela föreskrifter om vad som är ett effektivt fjärrvärme- och fjärrkylesystem samt om innehållet i planen och undantag från kravet att upprätta en plan.

Skälen för förslaget

Effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem

I det omarbetade energieffektivitetsdirektivet införs strängare krav på vad som utgör ett effektivt fjärrvärme- och fjärrkylesystem (artikel 26.1–26.3). Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- och fjärrkylesystem inte uppfyller kraven för att vara effektiva ska upprätta planer i syfte att uppnå kraven. Syftet med att införa de hårdare kraven är att säkerställa en effektivare användning av primärenergi och öka andelen förnybar energi inom värme- och kylförsörjning. För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem ska vara effektivt ska det fram till och med den 31 december 2027 årligen använda minst 50 procent förnybar energi, 50 procent spillvärme, 75 procent kraftvärmeproducerad värme eller 50 procent av en kombination av sådan energi och värme. Kraven skärps sedan successivt med specifika krav för 2028, 2035, 2040, 2045 och 2050. År 2050 ska systemet enbart använda förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme för att vara effektivt.

Medlemsstaterna får som alternativ tillämpa en metod som definierar ett effektivt fjärrvärme- eller fjärrkylesystem baserat på mängden växthusgasutsläpp från systemet per enhet värme eller kyla som levereras till kunderna. Medlemsstaterna får välja att tillämpa den alternativa metoden under en eller flera perioder. Om medlemsstaten väljer att göra det, ska det rapporteras till kommissionen senast sex månader före den relevanta periodens början.

Även om användningen av fossila bränslen i fjärrvärme- och fjärrkylesystemen är begränsad i Sverige är det av stor vikt att den användning av fossila bränslen som finns fasas ut så snart som möjligt. Vid en jämförelse av metoderna är huvudmetoden mest i linje med Sveriges ståndpunkt om utfasningen av fossila bränslen. Sverige bör därför tillämpa huvudmetoden. Det utesluter dock inte en utvärdering av vilken av metoderna som Sverige ska tillämpa inför kommande perioder.

Kraven för att fjärrvärme- och fjärrkylesystem ska vara effektiva ändras med regelbundna intervall. Det är därför lämpligt att det i föreskrifter på lägre normnivå än lag anges vad som är ett effektivt fjärrvärme- eller fjärrkylesystem. Regeringen och Energimarknadsinspektionen bör få meddela föreskrifter om kraven.

Majoriteten av fjärrvärme- och fjärrkylesystemen i Sverige är effektiva

Fjärrvärmeproduktionen i Sverige använder främst energi från förnybara energikällor. Enligt den beräkningsmetod som regleras i förnybart-direktivet uppgick andelen förnybar energi i fjärrvärmeproduktionen 2020 till 72 procent och åren 2021 och 2022 till 81 procent. Prognosen är att andelen förnybar energi 2030 kommer att uppgå till 80 procent och 2040 till 82 procent.

Fram till den 31 december 2027 ska ett fjärrvärmesystem använda minst 50 procent förnybar energi för att vara effektivt. Den successiva upptrappningen innebär att andelen måste uppgå till 75 procent den 31 december 2049. Därefter ska fjärrvärmesystemen endast använda förnybar energi, spillvärme eller en kombination av förnybar energi och spillvärme.

112

Eftersom Sverige har så pass hög andel förnybar energi i fjärrvärmesystemen, uppfyller majoriteten av fjärrvärmesystemen redan i dag kraven som gäller fram till utgången av 2049.

Även inom fjärrkyleproduktionen i Sverige används främst energi från förnybara energikällor. För att framställa fjärrkyla används el, frikyla, fjärrvärme eller spillvärme. Enligt förnybartdirektivets beräkningsmetod för andelen förnybar energi i energisystemet består elen i Sverige till 76 procent av förnybar el. Frikyla utgörs av 100 procent förnybar energi och andelen av fjärrvärmen och spillvärmen som är förnybar uppgår till 81 procent. Eftersom den energi som används för att framställa fjärrkyla består av mer än 75 procent förnybar energi, bedöms även majoriteten av Sveriges fjärrkylesystem redan uppfylla de krav som gäller fram till utgången av 2049.

Krav på fjärrvärme- och fjärrkylesystem vid byggnation och uppgradering

För att ett fjärrvärme- eller fjärrkylesystem ska anses som effektivt ska det när det byggs eller när dess försörjningsenheter genomgår en omfattande uppgradering uppfylla de kriterier för ett effektivt fjärrvärme- eller fjärrkylesystem som är tillämpliga när systemet tas i drift eller fortsätter sin drift efter uppgraderingen. Vidare får användningen av andra fossila bränslen än naturgas i befintliga värmekällor inte öka jämfört med genomsnittet av årsförbrukningen under de föregående tre kalenderåren med full drift före uppgraderingen. Därutöver får eventuella nya värmekällor i systemet inte använda några andra fossila bränslen än naturgas, om de har byggts eller uppgraderats till och med den 31 december 2030 (artikel 26.4).

Kraven aktualiseras när en verksamhetsutövare vill att fjärrvärme- eller fjärrkylesystemet ska anses som effektivt efter t.ex. en omfattande uppgradering av ett fjärrvärmeverk. Skälet för detta kan vara att verksamhetsutövaren vill uppfylla de krav för hållbara investeringar som finns i kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/2139 av den 4 juni 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 genom fastställande av tekniska granskningskriterier för att avgöra under vilka villkor en ekonomisk verksamhet ska anses bidra väsentligt till begränsningen av eller anpassningen till klimatförändringarna och för att avgöra om den ekonomiska verksamheten inte orsakar någon betydande skada för något av de andra miljömålen, den s.k. taxonomiförordningen. I Sverige uppfyller i princip alla fjärrvärme- och fjärrkylesystem kraven för att klassas som effektiva. Kraven kommer därför att få begränsad betydelse.

Krav på fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att ta fram planer för effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem

Ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag vars fjärrvärme- eller fjärrkylesystem inte uppfyller kriterierna för att klassas som effektivt ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet upprätta en plan med åtgärder för hur systemet ska bli effektivt (artikel 26.5). Ett motsvarande krav bör införas i fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Kravet i direktivet gäller endast fjärrvärme- och fjärrkylesystem där den totala utgående värmen och

kylan överstiger 5 megawatt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om undantag från kravet på att upprätta en plan.

Planen bör lämnas in till Energimarknadsinspektionen för godkännande senast ett år från det att systemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt. Därefter bör planen ges in vart femte år så länge som systemet inte är effektivt (jfr artikel 26.5).

Det finns inget krav i direktivet på att åtgärderna i planen ska genomföras. För att planen ska godkännas av Energimarknadsinspektionen bör det därmed endast krävas att företaget har genomfört en kartläggning av hur kraven på ett effektivt system kan nås. Ett beslut om godkännande bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Det grundläggande kravet på att ta fram en plan som ska godkännas av Energimarknadsinspektionen bör regleras i fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen. Regeringen och Energimarknadsinspektionen bör ges möjlighet att meddela föreskrifter om innehållet i planen och om undantag från kravet på att upprätta en plan.

6 Fossilfria energikällor

Förslag: Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd, som inte är av försumbar betydelse, ska i första hand använda fossilfria energikällor.

Skälen för förslaget: Det övergripande målet för svensk energipolitik är att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle (prop. 2017/18:228, bet. 2017/18:NU22, rskr. 2017/18:411). För elproduktionens sammansättning är målet att den 2040 ska bestå av 100 procent fossilfri elproduktion (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254).

Tidigare var målet att elproduktionens sammansättning skulle bestå av 100 procent förnybar elproduktion. Med förnybara energikällor avses exempelvis vattenkraft och vindkraft. Målet ändrades för att möta det kraftigt ökade elbehovet som Sverige står inför till följd av den pågående och kommande elektrifieringen av bl.a. industrier och transporter. För att samhällets ökade behov av el ska kunna tillgodoses krävs en omfattande utbyggnad av både elproduktionskapacitet och elnät. Alla fossilfria energikällor är nödvändiga för att möjliggöra samhällets omställning till klimatneutralitet och för att säkerställa att Sverige kan nå sina klimatmål. Genom att målet nu är fossilfri elproduktion i stället för förnybar elproduktion förtydligas vikten av teknikneutralitet.

Alla som bedriver verksamheter och vidtar åtgärder, som inte är av försumbar betydelse, måste hushålla med råvaror och energi och utnyttja möjligheterna att minska mängden avfall, minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, minska de negativa effekterna av avfall och återvinna avfall (2 kap. 5 § miljöbalken). Dessa krav ger uttryck för

de så kallade hushållnings- och kretsloppsprinciperna och för den s.k. avfallshierarkin (se prop. 2015/16:166). I samma paragraf anges vidare att förnybara energikällor ska väljas i första hand. Sveriges nationella mål är numera att elproduktionen ska vara 100 procent fossilfri 2040. Detta inkluderar kärnkraft. Ny kärnkraft behövs för att tillgodose framtidens elbehov – inte minst på grund av den gröna omställningen – och för att öka leveranssäkerheten i elsystemet. Den behövs även för att vi ska nå klimatmålen. Kraven i miljöbalken bör spegla detta behov och överensstämma med det nationella målet om fossilfri elproduktion. Därför bör den nu aktuella bestämmelsen ändras så att fossilfria energikällor ska väljas i första hand.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De föreslagna lag- och förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Ändringarna i årsredovisningslagarna ska tillämpas för första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2026.

Den upphävda lagen om energikartläggning i stora företag ska fortsätta att gälla för energikartläggningar som har eller skulle ha påbörjats innan den nya lagen trätt i kraft. En energikartläggning som gjorts enligt den upphävda lagen ska anses vara en energikartläggning även enligt den nya lagen. En energikartläggning som har omfattat en koncern ska anses vara gjord i alla bolag i den koncernen.

Den upphävda förordningen om energikartläggning i stora företag ska fortsätta att gälla för energikartläggningar som har påbörjats och beslut som har fattats innan den nya förordningen trätt i kraft.

Ändringarna i kostnads-nyttoanalyslagen ska inte tillämpas i sådana mål och ärenden enligt miljöbalken och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd som inletts före lagens ikraftträdande.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme respektive fjärrkyla ska innehålla, om avtalet ingåtts före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget

Ikraftträdande för samtliga föreslagna författningsändringar

Det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska införlivas av medlemsstaterna senast den 11 oktober 2025 (artikel 36.1). Det är inte möjligt att genomföra de nödvändiga ändringarna i svensk rätt inom den tidsramen. Den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag och de lagändringar som föreslås i promemorian bör dock träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms tidigast kunna ske den 1 juli 2026.

De föreslagna förordningsändringarna bör träda i kraft samtidigt som de lagar som de ansluter till. De förordningsändringar som följdändras på grund av att lagen om energikartläggning i stora företag byter namn bör

träda i kraft samtidigt som den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Lagen om ändring i fjärrvärmelagen och lagen om ändring i fjärrkylelagen

I avsnitt 5.2 föreslås nya bestämmelser om vilka uppgifter avtal om fjärrvärme och fjärrkyla ska innehålla. Dessa förslag kommer att påverka utformningen av avtalen. Det är därför rimligt att äldre föreskrifter fortfarande gäller för innehållet i redan ingångna avtal, inte minst för att begränsa fjärrvärme- och fjärrkyleföretagens administration.

Lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

I Sverige genomförs ofta energikartläggningar etappvis över en fyraårsperiod. Ett företag som har påbörjat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 bör fortsätta följa bestämmelserna i lagen om energikartläggning i stora företag till dess att den kartläggningen är avslutad. Den lagen bör också tillämpas på eventuella efterföljande mål och ärenden som hänför sig till de kartläggningarna. Det innebär att tillsynsmyndigheten i tillsynsärenden som rör en energikartläggning som påbörjas före den 1 juli 2026 ska tillämpa lagen om energikartläggning i stora företag. Tillsynsmyndigheten bör även kunna tillämpa den äldre lagen för att inleda ett tillsynsärende, om ett företag som skulle ha påbörjat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 inte gjort det.

Om företaget också har så hög energianvändning att det omfattas av lagen om energiledningssystem och energikartläggningar, ska nästa kartläggning som företaget påbörjar närmast efter den 1 juli 2026 följa de nya reglerna.

Det bör införas en övergångsbestämmelse som anger att lagen om energikartläggning i stora företag fortfarande gäller för energikartläggningar som påbörjats, eller skulle ha påbörjats, innan den 1 juli 2026.

Ett företag som omfattas av lagen om energikartläggning i stora företag och som också kommer att omfattas av den nya lagen ska fortsätta att göra energikartläggningar minst vart fjärde år från och med dagen för den senast påbörjade energikartläggningen (jfr artikel 11.2 tredje stycket och skäl 80 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet). Det bör anges i en övergångsbestämmelse att en energikartläggning som gjorts enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska anses vara en energikartläggning enligt den nya lagen. Det innebär att om ett företag har påbörjat en energikartläggning den 1 juli 2025 ska nästa energikartläggning påbörjas senast den 1 juli 2029. Den nya kartläggningen ska då göras i enlighet med det nya regelverket.

I avsnitt 3.2 föreslås att en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning ska omfattas av uttrycket företag i bestämmelserna om skyldighet att göra energikartläggningar. Det innebär att ett dotterbolag som har ingått i en koncern som utfört energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag blir skyldigt att genomföra egna energikartläggningar, om dess genomsnittliga årliga energianvändning överstiger gränsvärdet. I ett sådant fall bör dotterbolaget utgå från den senaste energikartläggning som

skett inom koncernen och göra en egen energikartläggning inom fyra år från den. Detta bör framgå av en övergångsbestämmelse.

Ändringarna i årsredovisningslagarna

I avsnitt 3.5 föreslås att företag som måste utföra energikartläggningar ska vara skyldiga att upprätta en handlingsplan. Det föreslås också att handlingsplanen ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen bör gälla från samma år som skyldigheten att upprätta handlingsplanen börjar gälla. Den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. En årsredovisning ska avse ett helår. Eftersom företag som ska göra energikartläggningar för första gången kommer att ha ett år på sig att följa kravet, bör kravet på att offentliggöra information om handlingsplanen i årsredovisningen inte gälla för 2026. Kraven i årsredovisningslagarna bör därför tillämpas för det räkenskapsår som inleds närmast före utgången av 2026.

Företag som har påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa lagen om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dem inträder skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. De ska alltså offentliggöra sin handlingsplan i årsredovisningen för det år då deras första nya energikartläggning genomförts och den första handlingsplanen upprättats.

Förordningen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

I avsnitt 3.1 föreslås att förordningen om energikartläggning i stora företag ska upphävas. Den förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om energikartläggningars innehåll och krav på den som ska göra energikartläggningen. Dessa bestämmelser bör fortfarande gälla för energikartläggningar som påbörjas innan den nya förordningen träder i kraft.

Energimyndigheten kan enligt förordningen fatta beslut om att inte erkänna certifiering eller kvalifikationer som en person från ett annat land fått i det landet (5 §). Sådana beslut bör fortfarande kunna överklagas, om de fattats före det att den nya förordningen träder i kraft. Det bör därför anges i en övergångsbestämmelse att den upphävda förordningen fortfarande gäller för energikartläggningar som genomförts och för beslut som fattats före den nya förordningen trätt i kraft.

Kostnads-nyttoanalyslagen

De nya bestämmelserna om kostnads-nyttoanalyser som föreslås i denna promemoria innebär att vissa anläggningar som inte tidigare behövt genomföra en kostnads-nyttoanalys kommer att omfattas av skyldigheten att göra en sådan. Reglerna innebär också att anläggningar som tidigare behövt göra kostnads-nyttoanalyser inte längre behöver göra dem.

För att inte de nya bestämmelserna om vilka som måste utföra en kostnads-nyttoanalys ska försena pågående processer bör en övergångsbestämmelse införas som anger att bestämmelserna i miljöbalken eller förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd inte ska tillämpas

på mål eller ärenden som har påbörjats när ändringarna i kostnads-nyttoanalyslagen träder i kraft.

8 Konsekvensanalys

8.1 Övergripande konsekvenser

8.1.1 Statsfinansiella effekter

Förslagen bedöms inte ha någon direkt påverkan på statens budget.

8.1.2 Överensstämmelse med EU-rätten

Förslagen i promemorian är till övervägande del en följd av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. De förslag som lämnas i syfte att genomföra direktivet bedöms inte gå utöver vad direktivet kräver.

Förslaget om att företag med energianvändning över 10 terajoule ska redovisa uppgifter om energianvändning och effekt av eventuella energibesparingsåtgärder till Energimyndigheten bedöms vara befogat på grund av Sveriges skyldighet att uppnå de mål om energibesparing som finns i direktivet. Förslaget är proportionerligt och går inte utöver vad som krävs för att uppnå syftet med det.

De förslag som lämnas om vilka anläggningar som ska utföra kostnads-nyttoanalyser och vad sådana analyser ska innehålla går utöver vad direktivet kräver. De bedöms dock vara i linje med direktivets övergripande mål om att främja energieffektivitet. Förslagen bidrar också till EU:s mål om högeffektiv kraftvärme och främjar elproduktion. Förslagen bedöms vara nödvändiga och proportionerliga.

Förslaget att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för förnybara sådana, bedöms inte påverka de krav som ställs på Sverige om produktion av bränslen, el, kyla och värme från förnybara energikällor i förnybartdirektivet.

Förslagen behöver inte anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, eftersom de till största del utgör ett strikt genomförande av EU-rätten. De förslag som går utöver EU-rätten bedöms inte utgöra tekniska föreskrifter eller anmälningspliktiga krav på tjänster.

8.1.3 Påverkan på miljön och klimatet

Syftet med förslagen och de bakomliggande direktivskraven är att öka energieffektiviteten inom Sverige och EU för att uppnå nationella och europeiska energieffektiviseringsmål till 2030. Dessa har sitt huvudsakliga

fokus på en mer effektiv slutlig energianvändning. En mer effektiv slutlig energianvändning inom alla samhällets sektorer antas leda till minskad belastning på miljö och klimat, dels i form av lägre uttag av naturresurser, dels i form av minskade utsläpp av växthusgaser och föroreningar från energiomvandling. Det är dock viktigt att beakta eventuella rekyleffekter, dvs. effekter som kan följa av att minskningen av den totala energianvändningen i systemet inte blir lika stor som den minskning som energieffektiviseringen initialt ledde till.

8.2 Företag

8.2.1 Företag som omfattas av krav på energiledningssystem

Totalt beräknas cirka 850 företag komma att omfattas av skyldigheten att införa energiledningssystem. Av dessa är cirka 300 företag verksamma inom industrisektorn och cirka 550 företag är verksamma inom andra sektorer. Cirka 200 företag i Sverige har hittills infört ett energiledningssystem på frivillig väg. Dessa ingår sannolikt i gruppen som kommer omfattas av de nya lagkraven.

Att införa ett energiledningssystem är en omfattande process som kräver att företaget har personal med relevant kompetens och dessutom anlitar ett ackrediterat tredjepartscertifieringsorgan. Implementeringstiden för ett energiledningssystem är oftast minst ett år, i vissa fall längre beroende på verksamhetens komplexitet. När energiledningssystemet väl är på plats behöver företaget göra löpande uppföljningar. Dessutom krävs en årlig certifiering som brukar ta ungefär en vecka att genomföra. Vart tredje år genomförs en större utvärdering som tar mer tid i anspråk, uppskattningsvis en månad.

Införandet av ett energiledningssystem är framför allt förenat med kostnader för personal och konsulter. Arbetstiden för att införa systemet beräknas till motsvarande ett år för den initiala framtagningen och därefter cirka en månad per år för att underhålla systemet. Kostnaderna per företag blir därmed, räknat på en timkostnad på 1 500 kronor, drygt 3,1 miljoner kronor i initiala kostnader och därefter cirka 260 000 kronor per år.

Processen för att införa miljöledningssystem liknar den för energiledningssystem. För företag med en hög energianvändning som redan har ett miljöledningssystem och därutöver måste göra energikartläggningar förväntas merarbete motsvarande fyra månader för införandet och därefter cirka en månad per år för att underhålla systemet. Kostnaderna per företag blir därmed, räknat på en timkostnad på 1500 kronor, drygt 750 000 kronor i initiala kostnader och därefter ca 260 000 kr per år.

Företag kan också välja att sluta avtal om energiprestanda i stället för att införa miljö-eller energiledningssystem.

Eftersom antalet certifieringsexperter och auktoriserade revisorer som kan bistå vid framtagning och uppföljning av nya energiledningssystem och nya tillägg inom miljöledningssystem är begränsat, finns det risk att det uppstår en brist på sådan expertis i samband med införandet av lagen.

Den tidsfrist på två år som företag ges för att införa kraven kan förväntas minska denna risk något.

Förslaget om att företag med en genomsnittlig energianvändning som överskrider 10 terajoule ska rapportera in vissa uppgifter till Energimyndigheten förväntas leda till en ökad administrativ börda för företagen. De uppgifter som ska lämnas är dock sådana som företaget ändå måste samla in. Företaget måste exempelvis beräkna sin energianvändning årligen för att veta om det faller in under regelverket om energikartläggningar respektive energiledningssystem. Det bör därmed också vara möjligt att jämföra energianvändningen över flera år för att avgöra om den ökat eller minskat. Det är företagen själva som uppger SNI-kod till Skatteverket i samband med att de registrerar sin verksamhet. Statistiska centralbyrån har ett söksystem som kan användas för att hitta rätt SNI-kod. Den administrativa börda som uppstår bör minskas i största möjliga mån genom att lämpliga system inrättas för att förenkla uppgiftslämnandet.

Även kravet på att företag ska anmäla till Energimyndigheten att de överstigit gränsvärdet på 85 terajoule medför en viss administrativ börda för företaget. Mot bakgrund av kravet att uppgifter om årlig energianvändning ändå ska lämnas in till Energimyndigheten får denna börda dock betraktas som försumbar.

8.2.2 Företag som omfattas av krav på energikartläggning

Följden av de nya kraven är att det blir ett företags energianvändning, snarare än dess storlek, som är avgörande för dess skyldighet att göra en energikartläggning. Det medför att fler företag kommer att behöva göra energikartläggningar. Att använda energianvändning som urvalskriterium i stället för storlek medför också att kravet på att genomföra energikartläggningar i större utsträckning kommer att träffa företag som faktiskt har möjlighet att genomföra energieffektiviseringsåtgärder och därmed bidra till mer kostnadseffektiva kartläggningar.

Av de företag som i dag omfattas av krav på att göra energikartläggningar är det ungefär 500 företag som har en energianvändning över 10 terajoule. Det är dock inte givet att samtliga dessa företag kommer att behöva göra energikartläggningar enligt de nya reglerna. Om de ingår i en koncern med flera dotterbolag där varje dotterbolag är skyldigt att upprätta en årsredovisning, är det bara de dotterbolag som har en genomsnittlig energianvändning som överstiger 10 terajoule som måste göra energikartläggningar. Cirka 250 företag som i dag omfattas av kraven på att göra energikartläggningar har lägre genomsnittlig årlig energianvändning än 10 terajoule och kommer därför inte längre att vara skyldiga att göra energikartläggningar.

Cirka 800 företag i industrisektorn och 3 100 företag verksamma i övriga sektorer kommer att omfattas av kravet på att göra energikartläggningar.

Undersökningar hos företag som enligt befintliga regler utför energikartläggningar visar att den genomsnittliga kostnaden för att göra en energikartläggning är cirka 300 000 kronor. Av detta står kostnaden för

120

konsulter för cirka 150 000 kronor. Förslagen i promemorian innebär också att dessa företag inte längre kan få statligt stöd för att genomföra energikartläggningar. Företagen kan alltså inte söka stöd för någon del av de kostnader som uppstår.

Förslaget innehåller krav på att upprätta en handlingsplan som ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Detta krav omfattar enbart juridiska personer som är skyldiga att upprätta en årsredovisning. Arbetet med att upprätta och offentliggöra en handlingsplan kan leda till ökad administration.

När det gäller kravet att rapportera in vissa uppgifter till Energimyndigheten görs samma bedömning för företag som omfattas av kraven på att genomföra energikartläggningar som för företag som måste införa energiledningssystem.

8.2.3 Företag som kan tilldelas utsläppsrätter under EU:s utsläppshandelssystem

Förslagen i promemorian innebär ökade incitament för företag som både omfattas av EU:s utsläppshandelssystem och av skyldigheten att ha ett energiledningssystem eller att genomföra energikartläggningar att genomföra de förslag och rekommendationer som följer av energiledningssystemet eller energikartläggningen.

8.2.4 Certifieringsföretag

Det finns färre än fem ackrediterade certifieringsorgan för energi- och miljöledningssystem i Sverige. Förslagen i promemorian om att vissa företag omfattas av ett energiledningssystem väntas leda till en ökad efterfrågan på certifiering. Även möjligheten till undantag från kraven för företag som har miljöledningssystem kan leda till sådan ökad efterfrågan. Marknaden för certifieringsföretagen kommer därför att öka. Det kommer att behövas fler revisorer för införande och förvaltning av energi- och miljöledningssystem.

I Sverige finns det i dag endast ett certifieringsföretag som är ackrediterat för att certifiera energikartläggare. Förslagen i denna promemoria kommer att leda till ett ökat behov av certifierade energikartläggare och efterfrågan på företagets tjänster kommer att öka. Bedömningen är att företaget har kapacitet att möta efterfrågan. Dock innebär förslagen i promemorian att en ny certifieringsordning måste tas fram för energikartläggare. Det innebär i sin tur att certifieringsföretaget på nytt behöver ansöka om ackreditering hos Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Eftersom ackreditering är ett tidskrävande arbete, kommer det att ta tid och resurser i anspråk för certifieringsföretaget.

8.2.5 Certifierade energikartläggare

Det finns i dag cirka 200 certifierade energikartläggare. Eftersom fler företag kommer att träffas av kravet på att genomföra

energikartläggningar, kommer det sannolikt att behövas fler certifierade energikartläggare. I och med att fler energiledningssystem införs finns det en risk att befintliga certifierade kartläggare väljer att arbeta med implementering och revision av ledningssystem i stället för att arbeta med energikartläggning.

Förslagen i promemorian innebär att en ny certifieringsordning för energikartläggare behöver införas. Detta kan innebära att befintliga kartläggare kan behöva certifiera sig på nytt eller komplettera sin nuvarande certifiering.

8.2.6 Revisorer

Förslagen om att revisorer ska göra ett uttalande om huruvida ett företag har inkluderat information om bl.a. handlingsplan i sin årsredovisning kommer att leda till merarbete för revisorer som granskar årsredovisningar som sådana företag har upprättat. Den avgränsning av granskningens omfattning som gjorts bedöms dock leda till en begränsad ökning av arbetsbördan och därmed också av kostnaderna för de företag som anlitar revisorer.

8.2.7 Företag som omfattas av skyldighet att genomföra en kostnads-nyttoanalys

Förslagen till ändringar i kostnads-nyttoanalyslagen innebär att fler aktörer och nya aktörer omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planerad nybyggnation eller uppgradering. Hur många fler kostnads-nyttoanalyser som kommer att behöva genomföras och skickas in till Energimyndigheten är svårt att bedöma. Varken Statistiska centralbyrån, Energimarknadsinspektionen, Energimyndigheten eller Myndigheten för tillväxtpolitiska studier och analyser för den typen av statistik som skulle behövas för att få fram ett ungefärligt antal. Med tanke på att fler typer av anläggningar kommer att omfattas av kravet på att göra en kostnadsnyttoanalys och avskaffandet av möjligheten till undantag, exempelvis för industrianläggningar som tidigare låg för långt från ett fjärrvärmenät, kommer betydligt fler kostnadsnyttoanalyser att behöva genomföras.

8.2.8 Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag

Fjärrvärme är den vanligaste uppvärmningsformen i Sverige. Det finns cirka 200 fjärrvärmeföretag som äger fjärrvärmenät på olika orter i landet. Fjärrvärmeföretagen varierar i storlek och många av företagen är kommunala bolag. För Sveriges omkring 2 100 000 småhus kommer 18 procent av den totala energianvändningen för värme och varmvatten från fjärrvärme. Motsvarande andel för Sveriges omkring 165 000 flerbostadshus är 90 procent, och för Sveriges cirka 150 000 lokalbyggnader 76 procent.

Fjärrkyla är fortfarande under utbyggnad på den svenska marknaden, men användningen har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Under de

senaste tio åren har fjärrkyleleveranserna legat på cirka 1 terawattimme samtidigt som nätet har växt kontinuerligt till att 2023 vara cirka 540 km långt. Dessa siffror är de högsta i Europa. År 2023 fanns fjärrkyla i 40 svenska kommuner och erbjöds av 40 olika leverantörer. Klimatförändringar och ökade krav på komfort innebär en ökad efterfrågan på fjärrkyla, i form av komfortkyla. Enligt en bedömning förväntas efterfrågan på komfortkyla öka med 1,3 terawattimmar i Sverige under de närmaste decennierna.

Förslagen rörande fjärrvärme och fjärrkyla innebär bl.a. att det införs nya krav om vad avtal om fjärrvärme och fjärrkyla ska innehålla. I fjärrvärmelagen finns bestämmelser om avtalets innehåll, men vissa uppgifter föreslås läggas till. Det finns i dag inga krav på avtalsinnehållet i avtal om fjärrkyla. Förslagen innebär också krav på fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att ge kunderna information om avtalsvillkoren innan avtal ingås och en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, att ge kunder med funktionsnedsättning all relevant information om sina avtal i tillgängliga format och att fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen ska ha fastställda rutiner för att kunna hantera klagomål från kunderna. Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag ska också erbjuda slutkunderna ett brett val av betalningssätt. För fjärrkyleföretag föreslås därutöver nya krav om information vid ändrade avtalsvillkor och vid avbrytande av distribution av fjärrkyla.

Anpassningen till de nya kraven bedöms medföra ökade administrativa kostnader för företagen i form av en engångskostnad. Kostnaden för fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen bedöms totalt uppgå till ca 5 000 000 kronor, vilket inkluderar kostnader för bland annat central justering av avtalsvillkor med lokal anpassning, it-utveckling och postutskick.

Fjärrvärme- och fjärrkyleföretag påverkas också av förslaget att införa kriterier för effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem. För de fjärrvärme- och fjärrkyleföretag som inte är effektiva innebär förslaget att de ska upprätta en plan vart femte år med åtgärder för hur systemet kan bli effektivt. Kravet gäller dock endast fjärrvärme- och fjärrkylesystem där den totala utgående värmen och kylan överstiger 5 megawatt. Eftersom majoriteten av fjärrvärme- och fjärrkylesystem uppfyller direktivets krav för att vara effektiva, bedöms det vara få fjärrvärme- och fjärrkyleföretag som kommer behöva ta fram en plan. Arbetsinsatsen för de fjärrvärme- och fjärrkyleföretag som behöver ta fram en plan bedöms uppgå till 40–160 arbetstimmar, vilket med en timkostnad på 1 100 kronor ger ett totalbelopp på 44 000–172 000 kronor.

8.2.9 Ägare av flerbostadshus och byggnader som innehåller både bostäder och lokaler

Enligt fastighetsregistret finns det omkring 165 000 flerbostadshus i Sverige, innehållande cirka 2 500 000 bostäder. Ett flerbostadshus definieras i registret som en byggnad med minst tre bostäder. För att en byggnad ska klassas som flerbostadshus krävs det dessutom att mer än 50 procent av byggnaden utgöras av bostäder. Byggnaden kan dock även innehålla en lokal (kontor, butik, restaurang etc.).

Förslagen i promemorian innehåller vissa nya informationskrav för den som är ägare av flerbostadshus eller byggnader som innehåller både bostäder och lokaler och som försörjs av fjärrvärme. Detta kommer leda till något ökade administrativa kostnaden för fastighetsägarna.

8.3 Myndigheter, kommuner och domstolar

8.3.1 Boverket

Boverket ska meddela föreskrifter och ge byggnadsnämnden tillsynsvägledning i frågor som rör energimätning i byggnader. Till följd av förslagen om att viss information ska lämnas till lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme behöver Boverket utveckla sin tillsynsvägledning för dessa frågor. Utvecklingsarbetet bedöms rymmas inom Boverkets befintliga budgetramar.

8.3.2 Energimarknadsinspektionen

Energimarknadsinspektionen är sedan tidigare tillsynsmyndighet för fjärrvärmelagen och fjärrkylelagen och kommer i och med förslagen om avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder få en utökad föreskriftsrätt och utökade tillsynsuppgifter.

Avsikten är att Energimarknadsinspektionen bl.a. ska få meddela föreskrifter om skyldighet för fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen att lämna viss information, vilka delar av avtalsinnehållet som ska finnas med i sammanfattningen av avtalsvillkoren och hur den ska tillhandahållas, hur kunder med funktionsnedsättning ska få tillgång till all relevant information och rutiner för klagomålshantering. Inom dessa områden föreslås Energimarknadsinspektionen också få tillsynsansvar.

Tillsynen inom fjärrvärmeområdet kommer också att öka till följd av förslagen om kraven på avtalsinnehåll och information vid avbrytande av distribution av fjärrvärme. Vidare föreslås myndigheten få tillsynsansvar över att kraven rörande betalningssätt efterlevs.

Inom fjärrkylelagen kommer Energimarknadsinspektionen få helt nya tillsynsuppgifter till följd av kraven på avtalsinnehåll, betalningssätt och information vid ändrade avtalsvillkor och vid avbrytande av distribution.

Myndigheten föreslås också få en utökad föreskriftsrätt och utökade tillsynsuppgifter till följd av kraven rörande effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem.

De ytterligare arbetsuppgifterna till följd av förslagen om de avtalsenliga rättigheterna bedöms främst innebära en engångsinsats i form av att ta fram nya föreskrifter i enlighet med förslaget samt löpande tillsynsarbete.

Arbetet med planerna för hur fjärrvärme- och fjärrkylesystem ska bli effektiva bedöms vara en mindre betungande uppgift för myndigheten eftersom det är få fjärrvärme- och fjärrkylesystem som inte är effektiva.

Sammantaget bedöms de ytterligare arbetsuppgifterna rymmas inom myndighetens ekonomiska ram.

8.3.3 Energimyndigheten

Energimyndigheten är ansvarig myndighet för regelverket om energikartläggningar. I denna promemoria föreslås Energimyndigheten också få ansvar för de nya reglerna. Förslagen om energiledningssystem och energikartläggning innebär att Energimyndigheten får rätt att meddela föreskrifter på fler områden än tidigare. Energimyndighetens tillsyn kommer också att omfatta fler områden, t.ex. företagens handlingsplaner. Sannolikt kommer fler företag att omfattas av kraven på att ha energiledningssystem eller att göra energikartläggningar. Sammantaget kommer förslagen därmed att innebära att mer av myndighetens resurser måste läggas på arbetet med energikartläggningar och energiledningssystem. Detta väntas kunna hanteras inom befintlig ram.

Kostnads-nyttoanalyser ska även i fortsättningen lämnas in till Energimyndigheten för godkännande. De nya kraven på fler typer av anläggningar och sänkta tröskelvärden i tillförd effekt innebär att betydligt fler anläggningar kommer att behöva göra en kostnads-nyttoanalys. Det kommer att innebära ett större arbete från Energimyndigheten att godkänna dessa. Energimyndigheten kommer också att behöva offentliggöra information om de kostnads-nyttoanalyser som samlats in. Detta bör kunna ske genom att Energimyndigheten gör en sammanställning på aggregerad nivå av informationen i kostnads-nyttoanalyserna. Även detta bedöms kunna hanteras inom befintlig ram.

8.3.4 Swedac

Förslagen avseende energikartläggning och energiledningssystem kan komma att innebära att fler aktörer ansöker om ackreditering hos Swedac. Det kan därför leda till merarbete för myndigheten. Detta väntas kunna hanteras inom befintlig ram.

8.3.5 Domstolarna

Förslagen i promemorian om energiledningssystem och energikartläggning innebär att fler aktörer kan komma att omfattas av reglerna. Energimyndigheten får som tillsynsmyndighet över regelverket meddela förelägganden mot företag som inte följer reglerna. Sådana beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta kan leda till en ökad måltillströmning för domstolarna. I nuläget bedöms en eventuell ökad måltillströmning kunna hanteras inom befintligt anslag. Den befintliga möjligheten att överklaga beslut om att neka personer med utländsk certifiering eller utländska kvalifikationer föreslås finnas kvar.

Fler aktörer ska utföra kostnads-nyttoanalyser. Även här får Energimyndigheten besluta om förelägganden mot företag som inte följer reglerna. Energimyndigheten ska också godkänna kostnads-nyttoanalyser. Beslut om förelägganden och att inte godkänna en kostnads-nyttoanalys får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Förslagen om utökade avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder och kravet för fjärrvärme- och fjärrkyleföretag att ge in

planer för hur systemen ska bli effektiva förväntas inte leda till någon ökad måltillströmning till förvaltningsdomstolarna.

Förslagen om rättelse i miljöbalken väntas inte få någon effekt för mark- och miljödomstolarna.

Förslaget att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för förnybara sådana, bedöms inte påverka miljöprövningen och prövningsmyndigheterna i någon direkt utsträckning. Det nuvarande kravet att förnybara energikällor ska användas i första hand är en allmän hänsynsregel och är av övergripande karaktär. Vid tillämpningen av bestämmelsen ska en rimlighetsavvägning göras. Detta innebär att hänsynsreglerna innehåller en inbyggd flexibilitet som ger utrymme för avvägningar, och att nuvarande krav inte innebär att endast förnybara energikällor får användas. Förslaget att fossilfria energikällor ska användas i första hand medför att fler energikällor kan prioriteras och tydliggör vikten av teknikneutralitet. En rimlighetsavvägning ska fortfarande göras i det enskilda fallet.

8.3.6 Kommuner

Förslagen i promemorian innebär att kommuner inte kan få statligt bidrag för rådgivning i form av att genomföra energikartläggningar. Eftersom kommuner inte får bidrag för sådan rådgivning i dag bedöms förslaget inte att få någon påverkan på kommunernas rådgivningsverksamhet.

Byggnadsnämnden i kommuner är sedan tidigare tillsynsmyndighet för lagen om energimätning i byggnader. I och med förslagen om att viss information ska lämnas till lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme kommer byggnadsnämnden att få utökade tillsynsuppgifter. Kommuner som tilldelas uppgifter ska få adekvat finansiering med stöd av den kommunala finansieringsprincipen. Mot bakgrund av att byggnadsnämnden i egenskap av tillsynsmyndighet har möjlighet att ta ut avgifter enligt lagen om energimätning i byggnader, och dessa avgifter bedöms kunna täcka de merkostnader som kan uppstå, anses förslagen innebära begränsade ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Därför bedöms inte ytterligare statlig finansiering nödvändig.

En inskränkning i den kommunala självstyrelsen bör inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den. Förslagen om utökade tillsynsuppgifter innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen, eftersom kommunerna blir skyldiga att utföra fler uppgifter. Inskränkningen bedöms dock inte gå utöver vad som anses nödvändigt, då den sker inom ramen för befintlig lagstiftning och syftar till att uppfylla det omarbetade energieffektivitetsdirektivets mål på ett så lite ingripande sätt som möjligt. Övriga förslag bedöms inte ha någon påverkan på den kommunala självstyrelsen.

Förslagen i promemorian påverkar även kommunala bolag, se avsnitt 8.2.8.

8.4 Konsekvenser för enskilda

8.4.1 Fjärrvärme- och fjärrkylekunder

Till följd av förslagen om fjärrvärme- och fjärrkylekundernas avtalsenliga rättigheter ökar transparensen för kunderna och deras ställning i förhållande till fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen stärks. Vidare ökar förslagen deras möjlighet att kontrollera sin energianvändning.

8.4.2 Lägenhetsinnehavare

För lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs av fjärrvärme leder förslagen om rätt till viss information och klagomålshantering till ökad transparens. Lägenhetsinnehavarnas möjlighet att kontrollera sin energianvändning ökar och deras ställning gentemot fastighetsägaren stärks.

8.5 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några effekter för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag

Lagen är ny men motsvarar i stora delar lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning), förkortat det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Flera av de överväganden som gjordes vid genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (det ursprungliga energieffektivitetsdirektivet) är fortfarande aktuella (prop. 2013/14:174).

Två stora skillnader i den nya lagen jämfört med lagen om energikartläggning i stora företag är dels vilka företag som omfattas av kraven, dels kravet på att företag med hög energianvändning måste ha ett energiledningssystem.

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om energiledningssystem och energikartläggningar för att främja förbättrad energieffektivitet i företag med hög energianvändning.

I paragrafen anges lagens innehåll och syfte. Paragrafen berörs i avsnitt 3.1.

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

1. *avtal om energiprestanda*: ett avtal om en energieffektiviseringsåtgärd som verifieras och övervakas under avtalsperioden, som innebär att byggentreprenaden, leveranserna eller tjänsterna i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller annat energiprestandakriterium,
2. *energieffektivitet*: förhållandet mellan vilken nivå av prestanda, tjänster, varor eller energi som kan tas ut och insatsen av energi,
3. *energikartläggning*: ett systematiskt förfarande i syfte att
   a) få kunskap om energianvändningen i en viss verksamhet,
   b) fastställa kostnadseffektiva energibesparande åtgärder,
   c) kartlägga vilken potential som finns för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor, och
   d) rapportera om resultaten,
4. *energiledningssystem*: beståndsdelar i en strategi som anger mål för energieffektivitet och en plan för att nå det målet, och som bland annat utgörs av övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteteten och mätning av de framsteg som görs,
5. *förbättrad energieffektivitet*: en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar.

6. företag: en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning enligt 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078).

I paragrafen anges innebörden av ord och uttryck som används i lagen. Paragrafen överensstämmer delvis med 2 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 244 och 245). Paragrafen genomför artikel 2.8, 2.10, 2.16, 2.32 och 2.33 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.2, 3.3, 3.7 och 3.8.

En definition av *avtal om energiprestanda* införs. Definitionen överensstämmer med artikel 2.33 i energieffektivitetsdirektivet. Definitionen har betydelse för undantaget från kraven på energiledningssystem och energikartläggningar enligt 10 §.

Definitionen av *energikartläggning* ändras till att också omfatta en kartläggning av potentialen för kostnadseffektiv användning eller produktion av bränslen, el, kyla eller värme från förnybara energikällor. Definitionen delas också upp i en punktlista för att förbättra läsbarheten. Enligt både det ursprungliga och det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska energikartläggningen avse en byggnad eller en grupp av byggnader, en industriprocess, kommersiell verksamhet, industrianläggning eller kommersiell anläggning eller privata eller offentliga tjänster (artikel 2.32). Den hittillsvarande uppräkningen av vilka verksamheter som energikartläggningen ska avse slopas för att göra bestämmelsen lättare att läsa. Ingen ändring i sak är avsedd. Definitionen är relevant främst för kravet att genomföra en energikartläggning i 5 §.

Definitionen av *energiledningssystem* ändras språkligt. Det görs också ett tillägg om att de beståndsdelar som energiledningssystemet består av bl.a. ska innefatta övervakning av faktisk energianvändning, åtgärder för att öka energieffektiviteten och mätning av framstegen. Definitionen överensstämmer med artikel 2.16 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Definitionen har betydelse för kravet att omfattas av ett energiledningssystem i 3 §.

Det införs en ny definition av *företag*. För en utvecklad analys av hur uttrycket företag förstås i EU-rätten och betydelsen av ekonomisk verksamhet, se prop. 2013/14:174 s. 244 och 245. Definitionen gör det möjligt att avgränsa beräkningen av energianvändningen till att omfatta energianvändningen hos den minsta juridiska person som bedriver ekonomisk verksamhet och som måste upprätta en årsredovisning. Det betyder att energianvändningen i alla bolag i en koncern inte ska räknas ihop, om koncernen består av dotterbolag som var för sig är skyldiga att upprätta en årsredovisning. Endast de dotterbolag vars energianvändning uppnår de gränsvärden som lagen ställer upp omfattas då av lagens krav, se vidare kommentaren till 3 och 5 §§. Definitionen har betydelse för vilka som omfattas av kraven i bl.a. 3 och 5 §§.

Definitionerna av *energieffektivitet* och *förbättrad energieffektivitet* förs över från lagen om energikartläggning i stora företag. Definitionen av energieffektivitet ändras språkligt. Definitionerna överensstämmer med dem i artikel 2.8 och 2.10 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Definitionen av energieffektivitet har främst betydelse för definitionen av förbättrad energieffektivitet. Definitionen av vad som är förbättrad

energieffektivitet har betydelse för vad som kan utgöra ett avtal om energiprestanda.

Skyldighet att ha ett energiledningssystem

3 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 85 terajoule ska ha ett energiledningssystem som är certifierat av ett oberoende organ i enlighet med relevanta europeiska eller internationella standarder.

Energiledningssystemet ska vara infört senast två år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning översteg gränsvärdet.

Paragrafen innebär att företag med en viss genomsnittlig årlig energianvändning de tre senaste åren ska ha ett energiledningssystem. Paragrafen genomför artikel 11.1 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och motsvarar delvis 4 § lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.7.

I *första stycket* anges skyldigheten för företag med en genomsnittlig årlig energianvändning de tre senaste åren på över 85 terajoule att ha ett energiledningssystem. En definition av energiledningssystem finns i 2 §. Alla energibärare och all energianvändning ska tas med i beräkningen av den genomsnittliga årliga energianvändningen. Energianvändningen innefattar t.ex. ventilation, belysning, uppvärmning, kylning, transport, datalagring och produktionsprocesser. Ett företag som t.ex. har en energianvändning på 80 terajoule 2026, 90 terajoule 2027 och 85 terajoule 2028 har en genomsnittlig årlig energianvändning på 85 terajoule sett över de tre åren. Det företaget omfattas alltså av kravet på att ha ett energiledningssystem, trots att energianvändningen 2026 var lägre än 85 terajoule. Regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om beräkningen av energianvändningen.

Ett energiledningssystem ska certifieras i enlighet med relevanta europeiska eller internationella standarder. En europeisk standard är en standard som har antagits av Europeiska standardiseringskommittén, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering eller Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder och som gjorts tillgänglig för allmänt bruk. En internationell standard är en standard som har antagits av Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och som gjorts tillgänglig för allmänt bruk. Exempel på en standard för energiledningssystem är ISO 50001.

Energiledningssystemet får utformas med hänsyn till det enskilda företagets förutsättningar. Energiledningssystemet kan fokusera på de delar av verksamheten som har hög energianvändning och där möjligheten till energieffektivitetsåtgärder är som störst. Delar av företaget med låg energianvändning behöver inte omfattas av energiledningssystemet. I ett företag med en energiintensiv anläggning och en kontorsbyggnad är det tillräckligt att den energiintensiva anläggningen omfattas av ett energiledningssystem för att kravet ska vara uppfyllt. I företag som har ett stort antal små verksamheter där den totala energianvändningen överstiger tröskelvärdet kan energiledningssystemet införas på företagsnivå och inriktas på att hitta energieffektivitetsåtgärder som är tillämpliga i flera individuella verksamheter.

130

I *andra stycket* anges att skyldigheten för företag med en årlig genomsnittlig energianvändning på minst 85 terajoule att omfattas av ett energiledningssystem inträder två år från att energianvändningen översteg gränsvärdet i första stycket. Företag som inte har något energiledningssystem har alltså två år på sig att följa kravet. Det innebär att om företaget i början av år 2027 konstaterar att den genomsnittliga årliga energianvändningen sett över åren 2024, 2025 och 2026 överstiger gränsvärdet, måste företaget senast i början av år 2029 ha infört ett energiledningssystem.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kravet på certifiering enligt 3 § och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på certifiering och på kompetens hos ackrediterade organ. Den motsvarar delvis 11 § 2 lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 84 och 249). Föreskrifter som meddelas med stöd av paragrafen kommer att genomföra artikel 11.1 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.7.

Med stöd av bemyndigandet kan det meddelas föreskrifter t.ex. om vilka internationella eller europeiska standarder certifiering ska ske emot. Det kan också meddelas föreskrifter om krav på kompetens hos certifieringsorganet, t.ex. att certifieringsorganet ska vara ackrediterat enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Skyldighet att göra energikartläggningar

5 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule ska minst vart fjärde år göra en energikartläggning.

Energikartläggningen ska göras senast ett år från det att företagets genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren översteg 10 terajoule, och därefter minst vart fjärde år så länge den genomsnittliga årliga energianvändningen de tre senaste åren överstiger 10 terajoule.

Ett företag som omfattas av ett energiledningssystem som uppfyller kraven i 3 § och i föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § ska göra energikartläggningen med de intervall som gäller enligt energiledningssystemet.

I paragrafen anges en skyldighet för vissa företag att göra en energikartläggning. Paragrafen genomför artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Paragrafen motsvarar delvis 3 och 4 §§ lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

Första stycket motsvarar delvis 3 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 75–81 och 246). Det är ett företags genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren som avgör om företaget är skyldigt att göra en energikartläggning. Alla energibärare och all energianvändning ska räknas med i beräkningen av energianvändningen. Energianvändningen innefattar t.ex. ventilation, belysning, uppvärmning, kylning, transport, datalagring och produktionsprocesser.

I 8 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur en energikartläggning ska genomföras, se kommentaren till den paragrafen.

En energikartläggning ska göras vart fjärde år. De fyra åren räknas från datumet för den senaste energikartläggningen. Om ett företag har påbörjat en energikartläggning den 1 juli 2026, ska alltså nästa energikartläggning påbörjas senast den 1 juli 2030.

I *andra stycket* anges att en energikartläggning ska göras inom ett år från det att företagets årliga genomsnittliga energianvändning de tre senaste åren översteg gränsvärdet på 10 terajoule. Företag som aldrig har gjort en energikartläggning har därmed ett år på sig att följa kravet. Det innebär att om företaget i början av år 2027 konstaterar att den genomsnittliga årliga energianvändningen sett över åren 2024, 2025 och 2026 överstiger gränsvärdet, måste företaget senast i början av år 2028 ha gjort sin första energikartläggning. Företaget ska därefter göra energikartläggningar vart fjärde år, förutsatt att den genomsnittliga energianvändningen sett över tre år fortfarande överstiger gränsvärdet. Av övergångsbestämmelserna framgår att ett företag som har gjort energikartläggningar enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska fortsätta att göra energikartläggningar med de intervall som företaget redan tillämpar, se kommentaren till övergångsbestämmelserna.

Tredje stycket motsvarar delvis 4 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 83–85 och 246). Ett företag som i och för sig har en genomsnittlig energianvändning som överstiger 10 terajoule men som omfattas av ett energiledningssystem som uppfyller de krav som anges i 3 § och i de föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § behöver inte göra energikartläggningar vart fjärde år. Det gäller alltså även för företag som frivilligt har infört ett energiledningssystem trots att deras genomsnittliga energianvändning inte uppgår till 85 terajoule. De företag som omfattas av ett energiledningssystem utför i stället energikartläggningar inom ramen för energiledningssystemet och med de intervall som gäller enligt det systemet. Enligt befintliga standarder för energiledningssystem görs en energiöversyn inom systemet som ofta uppdateras varje år. I en sådan översyn kan en energikartläggning ingå. Energikartläggningen måste då göras med de intervall som krävs för att översynen ska kunna göras eller uppdateras i enlighet med standarden.

6 § Resultatet av energikartläggningen § ska redovisas i en rapport. Rapporten ska innehålla rekommendationer som baseras på energikartläggningen.

I paragrafen anges hur energikartläggningar ska redovisas. Paragrafen motsvarar 6 § andra stycket lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 92–93 och 247). Övervägandena finns i avsnitt 3.4.

Resultatet av en energikartläggning ska redovisas i en rapport. Energikartläggningar kan genomföras av både interna och externa energikartläggare. Genom att en rapport upprättas säkerställs att företaget får del av resultatet av energikartläggningen i båda fallen. Det ingår i en energikartläggning att rapportera om resultatet av kartläggningen (jfr artikel 2.32 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet). Rapporten från kartläggningen ska innehålla rekommendationer från kartläggningen.

Dessa kan sedan ligga till grund för den handlingsplan som ska upprättas enligt 7 §, se kommentaren till den paragrafen.

7 § Ett företag som avses i 5 § första stycket ska upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning.

I paragrafen anges en skyldighet för företag som ska genomföra en energikartläggning att också upprätta en handlingsplan baserad på rekommendationerna från energikartläggningen. Paragrafen, som genomför artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, har ingen motsvarighet i lagen om energikartläggningar i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

De rekommendationer som handlingsplanen ska baseras på ska framgå av den rapport som ska upprättas enligt 6 §. Föreskrifter med krav på vad handlingsplanen ska innehålla kan meddelas med stöd av 8 §.

Handlingsplanen ska lämnas till företagets ledning. Med företagsledningen avses i första hand styrelsen och den verkställande direktören. I företag där det saknas styrelse och verkställande direktör ska handlingsplanen lämnas till den eller de personer som på motsvarande sätt kan företräda den juridiska personen. Det får dock antas att det i normalfallet är företagets ledning som fastställer handlingsplanen. Frågan om överlämnande aktualiseras därmed endast när handlingsplanen fastställs av någon annan del av företaget.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på kompetens och oberoende hos den som gör en energikartläggning,
2. hur en energikartläggning ska göras och vilka uppgifter som ska redovisas i den rapport från kartläggningen som avses i 6 §,
3. vilka uppgifter som ska redovisas i den handlingsplan som avses i 7 §, och
4. att företag som omfattas av skyldigheten att göra en energikartläggning ska spara handlingsplanen och uppgifter från kartläggningen.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om energikartläggningar och handlingsplaner. Paragrafen motsvarar delvis 11 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 86–95 och 249). Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter som bidrar till genomförandet av artikel 11 och bilaga VI i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.4–3.6.

Första punkten omfattar föreskrifter om krav på kompetens och oberoende hos den som utför energikartläggningar. Punkten motsvarar 11 § 3 lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 86–89 och 249). Med stöd av bemyndigandet kan det meddelas föreskrifter om att den person som utför energikartläggningar ska vara certifierad. Sådana föreskrifter finns i dag.

Genom *andra punkten*, som motsvarar 11 § 4 lagen om energikartläggning i stora företag, kan föreskrifter meddelas om hur energikartläggningen ska göras och vilka uppgifter som ska redovisas i rapporten från kartläggningen (prop. 2013/14:174 s. 90–95 och 249). Bemyndigandet gör det möjligt att meddela föreskrifter som genomför

bilaga VI till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och som säkerställer att rapporten från kartläggningen kan utgöra underlag för den handlingsplan som ska upprättas enligt 7 §. Med stöd av bemyndigandet kan det införas krav på energikartläggningar som motsvarar 6 § första stycket lagen om energikartläggning i stora företag.

Med stöd av *tredje punkten* kan föreskrifter meddelas om vilka uppgifter som ska redovisas i handlingsplanen. Handlingsplanen ska enligt det omarbetade energieffektivitetsdirektivet vara konkret och genomförbar och baseras på rekommendationerna från energikartläggningen (artikel 11.2 fjärde stycket). Åtgärder ska fastställas för varje rekommendation från energikartläggningen, där det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart. De föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet kommer att ange hur precist åtgärderna måste anges. Bemyndigandet har ingen motsvarighet i lagen om energikartläggningar i stora företag.

Bemyndigandet i *fjärde punkten* gör det möjligt att meddela föreskrifter om att handlingsplanen och andra uppgifter från kartläggningen, som rapporten från kartläggningen, ska sparas under viss tid. I 7 § lagen om energikartläggningar i stora företag anges att företag ska spara rapporten från kartläggningen och andra uppgifter från kartläggningen i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser (prop. 2013/14:174, s. 97 och 247). Med stöd av bemyndigandet kan ett motsvarande krav tas in i föreskrifter på lägre normnivå.

Undantag

9 § Ett företag som har ett miljöledningssystem behöver inte ha ett energiledningssystem enligt 3 § eller göra en energikartläggning enligt 5 § första stycket, om

1. miljöledningssystemet har certifierats av ett oberoende organ i enlighet med europeiska eller internationella standarder, och
2. det inom miljöledningssystemet görs en energikartläggning som uppfyller kraven i föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 §.

Paragrafen innehåller ett undantag från kravet på att omfattas av ett energiledningssystem eller följa reglerna om energikartläggningar. Paragrafen motsvarar delvis 4 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 83–85 och 246). Paragrafen genomför artikel 11.11 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.8.

Ett miljöledningssystem fungerar på ett liknande sätt som ett energiledningssystem, men är bredare genom att det omfattar verksamhetens hela miljöpåverkan. För att miljöledningssystemet ska kunna åberopas som grund för att göra undantag från kravet på att omfattas av ett energiledningssystem respektive göra en energikartläggning måste systemet, enligt *första punkten*, vara certifierat av ett oberoende organ i enlighet med europeiska och internationella standarder. En europeisk standard är en standard som har antagits av Europeiska standardiseringskommittén, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering eller Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder och som har gjorts tillgänglig för allmänt bruk. En internationell standard är en standard som antagits av Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och som har gjorts tillgänglig för allmänt bruk. Exempel på standarder för

miljöledningssystem är ISO 14001 och EU:s miljölednings- och miljörevisionsordning, Emas.

Enligt *andra punkten* ska det också utföras en energikartläggning inom ramen för miljöledningssystemet. Energikartläggningen måste uppfylla de minimikrav som gäller för energikartläggningar. De företag som i dag har ett certifierat miljöledningssystem kommer därför också att behöva genomföra energikartläggningar som uppfyller kraven i de föreskrifter som meddelas med stöd av 8 § 2, se kommentaren till den paragrafen. De företagen behöver dock inte se till att det upprättas en rapport från kartläggningen eller upprättas en handlingsplan, se kommentaren till 10 §.

10 § Ett företag behöver inte upprätta en sådan rapport som avses i 6 § eller en sådan handlingsplan som avses i 7 § om företaget genomför energikartläggningar enligt 5 § tredje stycket eller enligt 9 § 2.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar ett företag som gör energikartläggningar inom ramen för energiledning- eller miljöledningssystem är undantagna från kraven på att upprätta en rapport och en handlingsplan från energikartläggningen. Paragrafen genomför artikel 11.1 och 11.11. Övervägandena finns i avsnitt 3.4 och 3.5.

11 § Ett företag som har ingått ett avtal om energiprestanda behöver inte

1. ha ett energiledningssystem enligt 3 §, om avtalet omfattar samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem hade omfattat, eller
2. genomföra energikartläggningar enligt 5 §.

I paragrafen anges i vilka fall företag som tecknat avtal om energiprestanda inte behöver omfattas av ett energiledningssystem eller göra energikartläggningar. Paragrafen, som genomför artikel 11.10 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, saknar motsvarighet i lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.8.

En definition av avtal om energiprestanda finns i 2 §.

Av *första punkten* framgår att ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger 85 terajoule inte behöver införa ett energiledningssystem om företaget har tecknat ett avtal om energiprestanda. En förutsättning är att avtalet omfattar samma delar av företagets verksamhet som ett energiledningssystem skulle ha omfattat om ett sådant hade införts. Som framgår av kommentaren till 3 § kan ett energiledningssystem fokusera på de delar av verksamheten som har hög energianvändning och där möjligheten till energieffektiviseringsåtgärder är störst. Om ett företag har ett avtal om energiprestanda som endast avser vissa delar av företagets verksamhet, ska företaget fortfarande omfattas av ett energiledningssystem om de delar som inte omfattas skulle ha ingått i ett energiledningssystem. I ett sådant fall är det dock tillräckligt att energiledningssystemet omfattar de delar av företagets verksamhet som inte omfattas av avtalet om energiprestanda. Om det t.ex. finns ett avtal om energiprestanda som optimerar belysningen i företaget behöver detta område inte behandlas inom ramen för energiledningssystemet.

I *andra punkten* anges att ett företag som ingått ett avtal om energiprestanda inte måste genomföra energikartläggningar.

Närmare krav på vad ett avtal om energiprestanda ska uppfylla kan framgå av föreskrifter som meddelas med stöd av 12 §, se kommentaren till den paragrafen.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. kravet på certifiering enligt 9 § 1 och om krav på kompetens hos organ som ackrediteras för sådan certifiering, och
2. vilka krav ett sådant avtal om energiprestanda som avses i 11 § ska uppfylla.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka krav på certifiering av miljöledningssystem, krav på kompetens hos ackrediterade organ och på avtal om energiprestanda som ska vara uppfyllda för att ledningssystemet eller avtalet ska kunna vara grund för undantag från reglerna om energiledningssystem och energikartläggningar. Övervägandena finns i avsnitt 3.8.

Första punkten gör det möjligt att meddela föreskrifter om kravet på certifiering av miljöledningssystemet och om krav på kompetens hos det organ som gör certifieringen. Bemyndigandet motsvarar delvis 11 § 2 i lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 83–85 och 249). Ett motsvarande bemyndigande som gäller energiledningssystem finns i 4 §, se kommentaren till den paragrafen.

Genom *andra punkten* får föreskrifter meddelas om vilka krav ett avtal om energiprestanda ska uppfylla. Bemyndigandet saknar motsvarighet i lagen om energikartläggning i stora företag. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas som genomför bilaga XV till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. I bilagan anges bl.a. att avtalet ska innefatta villkor om avtalstid, bestämmelser om mätning och verifiering och sanktioner om avtalet inte följs. Föreskrifterna kan inte reglera vad avtal om energiprestanda i allmänhet ska innehålla. De kan endast ange vilka krav ett avtal måste uppfylla för att kunna vara grund för undantag från kraven på att genomföra energikartläggningar eller att omfattas av ett energiledningssystem.

Uppgifter om faktisk energianvändning och om effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder

13 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de tre senaste åren har överstigit 10 terajoule ska varje år lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om

1. den faktiska energianvändningen under det föregående kalenderåret,
2. effekten av eventuella energieffektiviseringsåtgärder, och
3. vilken näringsgren företaget verkar inom.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

I paragrafen finns en skyldighet för samtliga företag med en genomsnittlig årlig energianvändning över 10 terajoule sett över de senaste tre åren att varje år lämna viss information till tillsynsmyndigheten. Det finns också ett bemyndigande att meddela föreskrifter. Bestämmelsen saknar motsvarighet i lagen om energikartläggning i stora företag. Övervägandena finns i avsnitt 3.9.

Skyldigheten i *första stycket* gäller för samtliga företag med en årlig genomsnittlig energianvändning över 10 terajoule, oavsett om de gör energikartläggningar eller har energiledningssystem, miljöledningssystem eller avtal om energiprestanda. Den information som ska lämnas omfattar den faktiska energianvändningen under det föregående kalenderåret, information om vilken effekt eventuella energieffektiviseringsåtgärder som företaget har vidtagit har haft på energianvändningen under det året och information om inom vilken näringsgren företaget verkar. Informationen kan användas som underlag för utformning av eventuella framtida styrmedel för att nå de mål för energibesparingar på nationell nivå som ställs upp i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. De föreskrifter som antas med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* kan exempelvis ange hur detaljerade uppgifterna om den faktiska energianvändningen och effekterna av eventuella energibesparingsåtgärder behöver vara. I sådana föreskrifter kan också anges vilken standard som ska användas för att ange vilken näringsgren det aktuella företaget verkar inom.

Anmälningsskyldighet

14 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

Ett anmält företag vars genomsnittliga årliga energianvändning de senaste tre åren sjunker under de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska anmäla det till tillsynsmyndigheten.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar ett företag ska anmäla sin energianvändning till tillsynsmyndigheten. Paragrafen, som saknar motsvarighet i lagen om energikartläggningar i stora företag, genomför artikel 11.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.9.

Ett företag ska enligt *första stycket* anmäla till tillsynsmyndigheten när dess årliga genomsnittliga energianvändning de senaste tre åren överskrider gränsvärdena på 10 eller 85 terajoule. Anmälan behöver som huvudregel endast göras en gång.

I *andra stycket* anges att ett företag som redan gjort en anmälan och som omfattas av kraven på nytt ska göra en anmälan om den genomsnittliga energianvändningen sjunker så mycket att gränsvärdena inte längre uppnås. Företaget omfattas då inte längre av kraven i lagen.

Regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om när anmälan ska göras.

Tillsyn

15 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Paragrafen motsvarar 8 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 95–98 och 248). Övervägandena finns i avsnitt 3.10.

Tillsynen över företag som utför energikartläggningen omfattar bl.a. kontroll av om en energikartläggning utförts, oberoendet och kompetensen

hos den som utfört kartläggningen och att kartläggningen genomförts enligt reglerna. För företag med energiednings- och miljöledningssystem omfattar tillsynen en kontroll av att företaget har sådana system och att dessa omfattar energikartläggningar som uppfyller kraven. För företag med avtal om energiprestanda omfattar tillsynen om innehållet i de avtal om energiprestanda som åberopas för att vara grund för undantag från reglerna om energiledningssystem och energikartläggning uppfyller kraven. Tillsynen omfattar också innehållet i handlingsplanen och rapporten från kartläggningen.

I årsredovisningslagen, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag finns krav på att företag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska offentliggöra viss information i sina årsredovisningar. Att dessa krav uppfylls omfattas inte av tillsynen enligt förevarande lag.

16 § Ett företag vars genomsnittliga årliga energianvändning överstiger de gränser som anges i 3 och 5 §§ ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen och för uppföljning och utvärdering.

I paragrafen anges att företag vars årliga energianvändning överstiger 10 respektive 85 terajoule på begäran ska lämna uppgifter som behövs för tillsynen och för uppföljning och utvärdering till tillsynsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 3.9 och 3.10.

Företag som omfattas av tillsynen ska lämna uppgifter som är nödvändiga för tillsynen samt för uppföljning och utvärdering. Bestämmelsen motsvarar delvis 9 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 97–99 och 248). Exempel på handlingar som kan behöva lämnas till tillsynsmyndigheten är den rapport från energikartläggningen som avses i 6 § och den handlingsplan som ska upprättas enligt 7 § samt sådana avtal som avses i 10 §. Den utvärdering och uppföljning som avses är uppföljning av lagens effekter och hur företagen arbetar med energieffektivisering. Exempel på uppgifter som kan lämnas vid uppföljning och utvärdering är uppgifter om hur företagen genomför sina energikartläggningar och vilken besparingspotential de har identifierat.

17 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

I paragrafen regleras tillsynsmyndighetens möjlighet att besluta förelägganden. Den motsvarar 10 § lagen om energikartläggningar i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 97–98 och 248). Paragrafen genomför artikel 32 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.10.

Överklagande

18 § Beslut om förelägganden enligt 17 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen behandlar överklagande av beslut. Den motsvarar 12 § lagen om energikartläggning i stora företag (prop. 2013/14:174 s. 100 och 249).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Genom lagen upphävs lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag.
3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för energikartläggningar som har påbörjats eller skulle ha påbörjats innan ikraftträdandet.
4. En energikartläggning som ett företag har gjort enligt den upphävda lagen ska vid tillämpningen av 5 § första stycket anses vara en energikartläggning enligt den paragrafen. En energikartläggning enligt den upphävda lagen som har omfattat en koncern ska anses vara gjord i alla bolag i den koncernen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.1, 11.2 och 36 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

Genom *andra punkten* upphävs lagen om energikartläggning i stora företag.

I *tredje punkten* anges att den upphävda lagen ska fortsätta att gälla för energikartläggningar som har påbörjats eller skulle ha påbörjats innan den 1 juli 2026. Tillsynsmyndigheten ska tillämpa bestämmelserna i lagen om energikartläggning i stora företag i tillsynsärenden som rör en energikartläggning som har påbörjats före den 1 juli 2026. Tillsynsmyndigheten ska även tillämpa den äldre lagen för att inleda ett tillsynsärende, om ett företag som skulle ha påbörjat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 inte har gjort det.

Av *fjärde punkten* framgår att en energikartläggning som gjorts enligt lagen om energikartläggning i stora företag ska anses vara den senast genomförda energikartläggningen i det företaget. Det innebär att den fyraårsperiod inom vilken nästa energikartläggning ska göras ska räknas från den energikartläggningen.

En energikartläggning som har gjorts i en koncern ska anses gjord i samtliga bolag i den koncernen. Dotterbolag i koncernen som har en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 10 terajoule ska alltså räkna fyraårsintervallet från den senaste energikartläggningen i koncernen.

9.2 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

2 kap. Hänsynsregler

5 § Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att

1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.

I första hand ska *fossilfria* energikällor användas.

Paragrafen ger uttryck för hushållnings- och kretsloppsprincipen och den s.k. avfallshierarkin. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *andra stycket* ändras kravet på att i första hand använda förnybara energikällor till ett krav på att i första hand använda fossilfria energikällor.

9.3 Förslaget till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

4 a kap. Revision

13 § Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av bankens resultat och ställning, och
2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om årsredovisningen inte innehåller sådana upplysningar som ska lämnas enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, ska revisorerna ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 b § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya *tredje stycket* begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 b § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 b § lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

9.4 Förslaget till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

4 kap. Revision

11 a § *Det som sägs i 11 § andra stycket gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554).*

Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen, som är ny, begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen.

9.5 Förslaget till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

1 c § *I ett företag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska förvaltningsberättelsen även innehålla*

1. den handlingsplan som avses i 7 § den lagen,

2. en redogörelse för rekommendationerna från den senaste energikartläggning som företaget har gjort, och

3. en redogörelse för i vilken takt som de rekommendationer som avses i 2 genomförs.

Kravet i första stycket gäller inte ett företag som gör energikartläggningar inom ramen för ett energi- eller miljöledningssystem som uppfyller kraven i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag.

Av paragrafen, som är ny, framgår vilken information som ska finnas i förvaltningsberättelsen i årsredovisningen hos företag som är skyldiga att upprätta en handlingsplan enligt den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Paragrafen genomför artikel 11.2 femte stycket i omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I *första stycket första punkten* anges att förvaltningsberättelsen ska innehålla en handlingsplan som upprättats i enlighet 7 § lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. I 8 § samma lag finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om handlingsplanens innehåll. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen kan uppfyllas genom att handlingsplanen integreras i de planer som ska ingå i hållbarhetsrapporten i förvaltningsberättelsen enligt 6 kap. 12 a § andra stycket.

I *första stycket andra punkten* anges att förvaltningsberättelsen ska innehålla en redogörelse för de rekommendationer som lämnats vid den

senaste energikartläggning som företaget har gjort. Rekommendationerna ska framgå av rapporten från kartläggningen som tas fram enligt 6 § lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Det är upp till företaget att bedöma på vilken detaljnivå det vill redogöra för de rekommendationer som lämnats vid energikartläggningen.

I *första stycket tredje punkten* anges att förvaltningsberättelsen ska innehålla en redogörelse för i vilken takt företaget genomför rekommendationerna från energikartläggningen. Här avses antalet fullt ut genomförda åtgärder för förbättrad energiprestanda jämfört med hela listan över rekommenderade åtgärder för förbättrad energiprestanda. Det finns inget krav på att rekommendationerna måste genomföras. Även i denna del är det upp till företaget att bestämma på vilket sätt det ska illustreras i vilken takt som rekommendationerna genomförs. Det är också upp till företaget att välja hur det vill utforma detta, t.ex. om det ska ske i text, genom en figur eller på något annat sätt.

I *andra stycket* anges att företag som gör energikartläggningar som en del av sitt energi- eller miljöledningssystem inte behöver inkludera uppgifter om handlingsplan, rekommendationer eller genomförandegrad i sin förvaltningsberättelse.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.2 och 36 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

I *andra punkten* anges att lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026. Detta gäller oavsett vilket räkenskapsår företaget tillämpar.

Det framgår av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag att företag som påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa lagen (2014:266) om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dessa företag inträder därför skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de har gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. Det innebär att de företagen ska börja offentliggöra sina handlingsplaner i årsredovisningen för det år då den första handlingsplanen upprättats enligt lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Om företaget upprättar sin första handlingsplan enligt de nya reglerna under 2027, ska handlingsplanen och den ytterligare information som krävs finnas med i årsredovisningen för 2027.

9.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

1 b § *Kreditinstitut och värdepappersbolag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.*

2 § Utöver vad som följer av *1 och 1 b §§* ska följande upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen:

1. En medlemsbank ska ange summorna av insatsbelopp som ska återbetalas under nästa räkenskapsår enligt 10 kap. 11, 12, 16 och 17 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.
2. I ett förslag till dispositioner enligt 6 kap. 2 § första meningen årsredovisningslagen (1995:1554) ska styrelsen ange de överväganden som gjorts med hänsyn till tillämpliga bestämmelser om kapitalskydd enligt rörelselagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag.

I *6 kap. 1 b §* anges vilka bestämmelser i årsredovisningslagen (1995:1554) som kreditinstitut och värdepappersbolag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska tillämpa. Ändringen görs för att genomföra artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

Av paragrafen följer att förvaltningsberättelsen för kreditinstitut och värdepappersbolag som omfattas av reglerna i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska innehålla en sådan handlingsplan som krävs enligt den lagen. Handlingsplanen ska innehålla de uppgifter som framgår av föreskrifter meddelade i anslutning till lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag, se kommentaren till 8 § i den lagen. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen kan uppfyllas genom att handlingsplanen integreras i de planer som ska ingå i hållbarhetsrapporten i förvaltningsberättelsen enligt 6 kap. 12 a § andra stycket årsredovisningslagen.

Förvaltningsberättelsen ska också innehålla rekommendationerna från den senaste energikartläggningen och en redogörelse för i vilken takt som rekommendationerna från kartläggningen genomförs, se kommentaren till 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen. Det är upp till företagen själva att bestämma hur de vill återge rekommendationerna och redogörelsen av deras genomförande. Företagen får alltså välja på vilken detaljnivå de vill ange informationen.

Ändringen i *6 kap. 2 §* är endast en följd av att det införs en ny 6 kap. 1 b §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.2 och 36 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

I *andra punkten* anges att lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026. Detta gäller oavsett vilket räkenskapsår företaget tillämpar.

Det framgår av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag att företag som påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa lagen om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dessa företag inträder därför skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. Det innebär att de företagen ska börja offentliggöra sina handlingsplaner i årsredovisningen för det år då den första handlingsplanen upprättats enligt lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Om företaget upprättar sin första handlingsplan enligt de nya reglerna under 2027, ska handlingsplanen och den ytterligare informationen som krävs finnas med i årsredovisningen för 2027.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

6 kap. Förvaltningsberättelse m.m.

1 a § *Ett försäkringsföretag som ska göra en energikartläggning enligt 5 § lagen (2025:000) om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska även tillämpa 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554) om förvaltningsberättelsens innehåll.*

2 § Utöver vad som följer av *1 och 1 a §§* ska i förvaltningsberättelsen upplysningar lämnas om

1. skade- respektive livförsäkringsrörelsens tekniska resultat för vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren, och
2. företagets konsolidering med avseende på kapitalstyrka vid utgången av vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren.

I *6 kap.1 a §* anges vilka bestämmelser i årsredovisningslagen som försäkringsföretag som är skyldiga att göra energikartläggningar ska tillämpa. Ändringen görs för att genomföra artikel 11.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

Av paragrafen följer att förvaltningsberättelsen för försäkringsföretag som omfattas av reglerna i lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag ska innehålla en sådan handlingsplan som krävs enligt den lagen. Handlingsplanen ska innehålla de uppgifter som framgår av föreskrifter meddelade i anslutning till lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag, se kommentaren

till 8 § i den lagen. Skyldigheten att offentliggöra handlingsplanen i årsredovisningen kan uppfyllas genom att handlingsplanen integreras i de planer som ska ingå i hållbarhetsrapporten i förvaltningsberättelsen enligt 6 kap. 12 a § andra stycket årsredovisningslagen.

Förvaltningsberättelsen ska också innehålla rekommendationerna från den senaste energikartläggningen och en redogörelse för i vilken takt som rekommendationerna från kartläggningen genomförs se kommentaren till 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen. Det är upp till företagen själva att bestämma hur de vill återge rekommendationerna och redogörelsen av deras genomförande. Företagen får alltså välja på vilken detaljnivå de vill ange informationen.

Ändringen i *6 kap. 2 §* är endast en följd av att det införs en ny 6 kap. 1 a §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2025.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna syftar till att genomföra artiklarna 11.2 och 36. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

I *andra punkten* anges att lagen ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter utgången av 2026. Detta gäller oavsett vilket räkenskapsår företaget tillämpar.

Det framgår av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag att företag som påbörjat men inte avslutat en energikartläggning innan den 1 juli 2026 ska följa bestämmelserna i lagen om energikartläggningar i stora företag till dess att energikartläggningen är avslutad. För dessa företag inträder därför skyldigheten att upprätta en handlingsplan först efter att de gjort en första energikartläggning enligt de nya reglerna. Det innebär att de företagen ska börja offentliggöra sina handlingsplaner i årsredovisningen för det år då den första handlingsplanen upprättats enligt lagen om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Om företaget upprättar sin första handlingsplan enligt de nya reglerna under 2027, ska handlingsplanen och den ytterligare informationen som krävs finnas med i årsredovisningen för 2027.

9.8 Förslaget till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

28 § Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av företagets resultat och ställning, och
2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det kan ske, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya *tredje stycket* begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554). Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen.

9.9 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

9 kap. Revision

31 a § *Det som sägs i 31 § första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.*

35 a § Utöver vad som följer av *31 b* och 33 §§ får revisionsberättelsen inte innehålla någon försäkran om bolagets framtida lönsamhet eller om hur effektivt och ändamålsenligt styrelsen eller den verkställande direktören har drivit eller kommer att driva verksamheten.

38 § I fråga om koncern¬revisions-berättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemen¬sam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och andra styckena, 31 *b* §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgifter om moderbolagets företagsnamn och organisationsnummer samt om vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderbolaget har tillämpat.

På koncernredovisningen ska revisorn göra en hänvisning till koncernrevisionsberättelsen. Om revisorn anser att koncernbalansräkningen eller koncernresultaträkningen inte bör fastställas, ska också detta antecknas på koncernredovisningen. Om moderbolaget har fler än en revisor, gäller detta samtliga revisorer.

I *9 kap. 31 a §* regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya *tredje stycket* begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554). Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen.

I *9 kap. 35 a och 38 §§* ändras hänvisningen till 9 kap. 31 a § till att avse 9 kap. 31 b §.

9.10 Förslaget till lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263)

Effektiva fjärrvärmesystem

4 a § *Ett fjärrvärmeföretag vars fjärrvärmesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrvärmesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrvärmesystemet inte är effektivt.*

Paragrafen, som är ny, innehåller krav på fjärrvärmeföretag att i vissa fall upprätta en plan för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 26.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Av paragrafen framgår att ett fjärrvärmeföretag vars fjärrvärmesystem inte är effektivt ska göra en plan för hur detta ska bli effektivt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 4 b § 1 meddela föreskrifter om vad som är ett effektivt fjärrvärmesystem. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten som ska godkänna planen. Från det att ett fjärrvärmesystem inte uppfyller kraven för att vara effektivt har fjärrvärmeföretaget ett år på sig att upprätta och ge in en plan. Det innebär att om ett fjärrvärmeföretag inte uppfyller kraven för att vara effektivt i exempelvis mars ett visst år ska fjärrvärmeföretaget upprätta och ge in en plan senast i mars året därpå. Därefter ska en plan ges in vart femte år så länge fjärrvärmesystemet inte är effektivt.

4 b § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om*

1. *vad som är ett effektivt fjärrvärmesystem,*
2. *innehållet i planen för hur fjärrvärmesystemet kan bli effektivt, och*
3. *undantag från kravet enligt på att upprätta en plan.*

Paragrafen, som är ny, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om effektiva fjärrvärmesystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt fjärrvärmesystem och om den plan för hur ett fjärrvärmesystem ska bli effektivt som ska upprättas enligt 4 a §.

Föreskrifter kan meddelas både om innehållet i planen och om undantag från kravet på att upprätta en plan. De föreskrifter som antas med stöd av bemyndigandet kan delvis genomföra artiklarna 26.1, 26.4 och 26.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, som exempelvis kravet på hur stor andel förnybar energi fjärrvärmeföretaget måste använda i produktionen av fjärrvärme för att fjärrvärmesystem ska vara effektivt och gränsen för när en plan måste upprättas.

Information till fjärrvärmekunder och allmänheten

5 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fjärrvärmeföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.*

Paragrafen, som är ny, ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om vilken information som fjärrvärmeföretag ska lämna på sina webbplatser eller på något annat sätt. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4.

Informationen ska vara till nytta för fjärrvärmekunder och allmänheten. De föreskrifter som meddelas med stöd av paragrafen kan delvis genomföra artikel 21.2 fjärde stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Det handlar bl.a. om tydlig information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster avseende fjärrvärme. Föreskrifter kan också meddelas om sådan information som regleras i hittillsvarande 5–5 b §§, som prisinformation, information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrvärmesystem och information om oberoende användarrådgivning.

Rutiner för hantering av klagomål

5 a § Ett fjärrvärmeföretag ska *ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrvärmekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt. Det gäller också klagomål från lägenhetsinnehavare vars lägenheter försörjs med fjärrvärme från fjärrvärmeföretaget, men som inte har ingått ett avtal om fjärrvärme med fjärrvärmeföretaget.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om *rutiner för klagomålshantering.*

Paragrafen, som är ny, innehåller krav på fjärrvärmeföretag att ha rutiner för hantering av klagomål från fjärrvärmekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.7 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.9.

Enligt *första stycket* ska fjärrvärmeföretag ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrvärmekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt. Kravet gäller också i förhållande till lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme för uppvärmning men som inte har ett avtalsförhållande med fjärrvärmeföretaget, utan med fastighetsägaren. Även de som inte har ett direkt avtalsförhållande med leverantören ska alltså kunna framställa klagomål på hur leverantören fullgör sitt åtagande i förhållande till fastighetsägaren, om lägenhetsinnehavaren drabbas av detta.

Med stöd av *andra stycket* kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela ytterligare föreskrifter om fjärrvärmeföretags rutiner för klagomålshantering. Föreskrifterna kan exempelvis omfatta tidsfrister för klagomålshanteringen och vad som är en enkel och rättvis hantering av klagomål.

Avtalet om fjärrvärme

6 § Ett avtal om fjärrvärme ska innehålla uppgifter om

1. fjärrvärmeföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,

2. vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,

3. priset för fjärrvärmen och hur det bestäms,

4. var fjärrvärmekunden kan *hitta* information om fjärrvärmeföretagets priser för fjärrvärme *och de tjänster som fjärrvärmeföretaget erbjuder,*

5. den tid som avtalet löper på,

6. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,

7. mätning av mängden levererad värmeenergi och rapportering av mätresultaten till kunden samt fakturering av kunden,

8. huruvida avtalet tillåter fjärrvärmeföretaget att göra en ensidig ändring av ett avtalsvillkor och om förutsättningarna för att fjärrvärmeföretaget ska få göra en sådan ändring,

9. villkoren för uppsägning av avtalet *och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning*,

10. fjärrvärmeföretagets ersättningsansvar om det inte uppfyller avtalet,

11. vem som svarar för kostnader för en återställning efter

a) en anslutning till fjärrvärmeverksamheten,

b) ett underhåll av rörledningarna, eller

c) ett borttagande av anslutningen,

12. möjligheten att begära förhandling och att ansöka om medling enligt denna lag,

13. *hur tvistlösning utanför domstol inleds,*

14. hur fjärrvärmeföretaget på sin webbplats eller på något annat sätt tillhandahåller den information som *fjärrvärmeföretaget är skyldigt att lämna enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 och 6 c §§, och*

15. var fjärrvärmekunden kan hitta information om konsumenträttigheter.

Fjärrvärmeföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till fjärrvärmekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som ett avtal mellan ett fjärrvärmeföretag och en fjärrvärmekund ska innehålla och när information om avtalsvillkor ska lämnas. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 första och andra styckena i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

Första stycket reglerar vilka uppgifter avtalet ska innehålla.

I *första punkten*, som är ny, anges vilka kontaktuppgifter till fjärrvärmeföretaget som måste anges i avtalet.

Enligt *andra punkten* ska det anges i avtalet vilka varor och tjänster som avtalet omfattar. Punkten motsvarar i huvudsak hittillsvarande första punkten. Kravet innebär att eventuella tjänster utan tilläggsavgifter som kombineras med avtalet, t.ex. underhålls-, reparations- och flexibilitetstjänster, ska anges. En beskrivning av varorna och tjänsterna bör omfatta en närmare redogörelse av dess egenskaper, t.ex. trycket och temperaturen på den fjärrvärme som levereras.

Tredje punkten motsvarar hittillsvarande andra punkten.

Fjärde punkten motsvarar i huvudsak hittillsvarande tredje punkten. I punkten görs ett tillägg om att det även ska framgå var fjärrvärmekunden kan hitta information om priser för de tjänster som fjärrvärmeföretaget tillhandahåller. Med tjänster avses framför allt kombinerade tjänster, exempelvis att fjärrvärmeföretaget både tillhandahåller tjänster och varor, men även eventuella underhållstjänster. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 5 § meddela föreskrifter om att fjärrvärmeföretagen ska tillhandahålla denna typ av information på sin webbplats eller på något annat sätt.

Sjätte punkten motsvarar i huvudsak hittillsvarande femte punkten. Eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrvärme omfattas också av kravet.

I *nionde punkten*, som i huvudsak motsvarar hittillsvarande åttonde punkten, görs ett tillägg om att eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning ska anges i avtalet. Kravet omfattar också eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrvärme.

Tionde punkten motsvarar hittillsvarande nionde punkten.

I *trettonde punkten*, som är ny, anges att det i avtalet ska framgå hur tvistlösning utanför domstol inleds. Med tvistlösning utanför domstol avses t.ex. Allmänna reklamationsnämndens verksamhet när det är fråga om en tvist mellan en konsument och en näringsidkare.

Fjortonde punkten motsvarar delvis hittillsvarande tolfte punkten. Kravet på att informera hur fjärrvärmeföretaget tillhandahåller den information det är skyldigt att lämna utvidgas till att inte bara gälla mot konsumenter, utan alla fjärrvärmekunder. Vidare omfattar kravet nu all information som fjärrvärmeföretaget är skyldigt att lämna med stöd av 5 §.

Enligt *femtonde punkten*, som är ny, ska det framgå var fjärrvärmekunden kan hitta information om konsumenträttigheter. Kravet omfattar bl.a. information om hantering av klagomål och annan information som kunden ska få enligt artikel 21.2 h i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Enligt *andra stycket* ska fjärrvärmeföretaget lämna informationen om avtalsvillkoren till fjärrvärmekunden innan avtalet ingås. Detta gäller även om avtalet ingås genom en mellanhand. Med mellanhand avses en tredje part som uppträder som ombud eller på något annat sätt förmedlar avtalet från fjärrvärmeföretaget till fjärrvärmekunden. Det är alltid fjärrvärmeföretaget som ansvarar för att informationen lämnas.

Fakturering och tillhandahållande av information

6 e § *När ett avtal om fjärrvärme har ingåtts ska fjärrvärmeföretaget snarast möjligt till fjärrvärmekunden lämna*

1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och

2. en kopia av avtalet.

Ett fjärrvärmeföretag ska ge en fjärrvärmekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller en skyldighet för fjärrvärmeföretag att tillhandahålla viss information till fjärrvärmekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 tredje och fjärde styckena och artikel 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4, 5.1.5 och 5.1.8.

I *första stycket första punkten* anges att fjärrvärmeföretaget ska lämna en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren till fjärrvärmekunden. Exempel på sådana avtalsvillkor är priser och tariffer.

Enligt *första stycket andra punkten* ska fjärrvärmeföretaget lämna en kopia av avtalet till fjärrvärmekunden. Detta kan göras genom att fjärrvärmekunden får ett exemplar av avtalet i fysisk eller elektronisk form.

I *andra stycket* anges att fjärrvärmekunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om avtalet i tillgängliga format. Det kan t.ex. vara att fjärrvärmekunden ska kunna ta del av information som kan uppfattas med mer än ett sinne och att informationen ska presenteras på ett begripligt sätt och i ett typsnitt med lämplig storlek och form.

I *tredje stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådan information som fjärrvärmeföretaget ska lämna till fjärrvärmekunden enligt första och andra stycket. Bemyndigandet omfattar dels vilken information som ska finnas med i den sammanfattning som fjärrvärmekunderna ska få och hur den ska tillhandahållas, dels vilken information fjärrvärmekunder med funktionsnedsättning ska få och hur den ska tillgängliggöras.

Betalningssätt

6 f § *Fjärrvärmeföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en fjärrvärmekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.*

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningssättet eller systemet.

I paragrafen, som är ny, regleras en skyldighet för fjärrvärmeföretag att erbjuda flera betalningssätt och vilka avgifter som får tas ut för det betalningssätt som fjärrvärmekunden väljer. Genom paragrafen genomförs delvis artiklarna 21.4 och 21.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

I *första stycket* anges att ett fjärrvärmeföretag är skyldigt att erbjuda ett brett val av betalningssätt. Vilka val av betalningssätt som erbjuds ska utgå från gängse praxis på fjärrvärmemarknaden. Vidare framgår det att en fjärrvärmekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne har valt. Det innebär att de betalningssätt som ett fjärrvärmeföretag erbjuder inte får medföra oskälig diskriminering mellan kunder och alltså att skillnader i avgifter som kan hänföras till betalningssätt eller system för förskottsbetalning ska vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella. Att en fjärrvärmekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne valt innebär också att ett visst val av betalningssätt inte får medföra att kunden får mindre förmånliga avtalsvillkor eller någon annan form av diskriminerande behandling.

I *andra stycket* finns en begränsning i fråga om möjligheten att ta ut avgifter från fjärrvärmekunder för olika betalningssätt eller system för förskottsbetalning. Sådana avgifter får inte överstiga kostnaderna för att tillhandahålla betalningssättet eller systemet.

Fjärrvärmeföretagets underrättelseskyldighet

18 § *Ett fjärrvärmeföretag som avser att ändra* avtalsvillkoren ska *skriftligen underrätta* fjärrvärmekunden om ändringen *på ett transparent och begripligt sätt* senast två månader före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges samt en upplysning lämnas om att fjärrvärmekunden har rätt att begära förhandling, ansöka om medling och att säga upp avtalet.

Om fjärrvärmeföretaget inte följer bestämmelserna i första och andra styckena, får de ändrade villkoren inte tillämpas.

I paragrafen föreskrivs att fjärrvärmeföretaget ska lämna information till fjärrvärmekunden om ändrade avtalsvillkor. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.6.

I *första stycket* införs ett krav på att fjärrvärmekunden måste underrättas om ändringen på ett transparent och begripligt sätt. Det innebär att informationen om ändringens innebörd ska vara tydlig och enkel att förstå.

Avbrytande av distributionen vid avtalsbrott

27 § Distribution av fjärrvärme till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har *åsidosatt* sina skyldigheter enligt avtalet,

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten inte har följt en skriftlig uppmaning att vidta rättelse inom en månad från det att fjärrvärmeföretaget skickade ut uppmaningen,

4. konsumenten tillsammans med uppmaningen enligt 3 informerats om

a) att distributionen av fjärrvärme kan komma att avbrytas om uppmaningen inte följs, och

b) vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts, och

5. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 5.

I paragrafen anges förutsättningarna för att ett fjärrvärmeföretag ska få avbryta distributionen av fjärrvärme vid en konsuments avtalsbrott som inte gäller bristande betalning. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

I *första stycket första punkten* framgår det att en grundläggande förutsättning för att ett fjärrvärmeföretag ska kunna avbryta distributionen av fjärrvärme är att konsumenten har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet. Detta framgår av hittillsvarande första stycket.

Av *andra punkten* framgår att det måste vara fråga om ett väsentligt avtalsbrott för att distributionen av fjärrvärme ska få avbrytas. Kravet finns i hittillsvarande första stycket.

I *tredje punkten* anges att konsumenten måste få en skriftlig uppmaning att vidta rättelse inom en månad från det att fjärrvärmeföretaget skickade uppmaningen. Uppmaningen skickas alltså på konsumentens risk.

Fjärde punkten motsvarar delvis hittillsvarande andra stycket. Utöver att konsumenten tillsammans med uppmaningen att vidta rättelse måste informeras om att distributionen kan komma att avbrytas om uppmaningen inte följs ska konsumenten också informeras om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts.

Kravet i *femte punkten* tillsammans med kravet i *andra stycket* motsvarar hittillsvarande tredje stycket.

28 § *Vid utebliven betalning* får distributionen av fjärrvärme *till en konsument* avbrytas *endast* om

1. fjärrvärmeföretagets fordran är ostridig,

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten inte *har* följt *en skriftlig uppmaning* att *inom en skälig tid* betala *fordran*,

4. konsumenten, efter den tid för betalning som avses i 3 löpt ut, har delgetts en skriftlig påminnelse att betala fordran inom en månad från delgivningen,

5. påminnelsen innehöll

a) en underrättelse om att distributionen av fjärrvärme kan avbrytas om fordran inte betalas*, och*

b) information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts,

6. ett meddelande om innehållet i påminnelsen har *lämnats* till socialnämnden i den kommun där konsumenten får fjärrvärme distribuerad*,*

7. socialnämnden inte inom den månaden har betalat fordran eller tagit på sig betalningsansvaret för den, och

8. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 8.

I paragrafen framgår vilka förutsättningar som gäller för att ett fjärrvärmeföretag ska ha rätt att avbryta distributionen av fjärrvärme till en konsument som inte har betalat enligt avtalet. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitets-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

Första stycket andra punkten ändras så att det uttryckligen anges att konsumentens försummelse måste vara väsentlig för att distributionen av fjärrvärme ska få avbrytas. Detta innebär inte någon ändring i sak

I *tredje punkten* tydliggörs att konsumenten måste få en skriftlig uppmaning att betala fordran inom en skälig tid. Detta innebär inte någon ändring i sak.

Av *fjärde punkten* framgår att konsumenten efter den skriftliga uppmaningen ska delges en skriftlig påminnelse att betala inom en månad från delgivning, till skillnad från det hittillsvarande kravet på tre veckor, för att distributionen av fjärrvärme ska få avbrytas.

I *femte punkten* införs ett krav på att konsumenten ska få information om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskottsbetalning, energikartläggning och energirådgivningstjänster. Liksom kravet i

hittillsvarande tredje punkten måste konsumenten också få information om att fjärrvärmen kan avbrytas om fordran inte betalas.

Kravet i *sjätte punkten* motsvarar hittillsvarande fjärde punkten.

Kravet i *sjunde punkten* motsvarar hittillsvarande andra stycket med den skillnaden att fristen nu är en månad i stället för tre veckor. *Åttonde punkten* tillsammans med kravet i *andra stycket* motsvarar hittillsvarande tredje stycket och 27 § första stycket.

30 § Ett fjärrvärmeföretag har rätt till skälig ersättning av en konsument för kostnaderna för åtgärder enligt 27 och 28 §§*, dock inte för information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen avbryts.*

I paragrafen anges vilka kostnader ett fjärrvärmeföretag har rätt till ersättning för med anledning av de åtgärder som anges i 27 och 28 §§. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

I paragrafen införs en begränsning som innebär att information om vad konsumenten kan göra för att undvika att distributionen av fjärrvärme avbryts, som en konsument ska informeras om enligt 27 och 28 §§, inte får medföra kostnader för konsumenten.

Avbrytande av distribution till fjärrvärmekunder som inte är konsumenter

36 a § *Om ett fjärrvärmeföretag vill avbryta distributionen av fjärrvärme till en fjärrvärmekund som inte är en konsument, ska fjärrvärmeföretaget ge kunden lämplig information om vad kunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen ska lämnas senast en månad före den planerade bortkopplingen och utan extra kostnad för fjärrvärmekunden.*

I paragrafen, som är ny, anges att ett fjärrvärmeföretag måste lämna viss information till en fjärrvärmekund som inte är en konsument innan distribution av fjärrvärme avbryts. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

En fjärrvärmekund som inte är en konsument måste innan distributionen avbryts få information om vad denne kan göra för att undvika avbrottet. Informationen kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskottsbetalning eller oberoende användarrådgivning om energieffektiviseringsåtgärder och ska lämnas utan extra kostnad.

Tillsyn

52 § Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att fjärrvärmeföretag följer *4 a,* 5–9, 18–21, 25–29, 31 och *36 a*–43 §§ samt föreskrifter och beslut som har meddelats i anslutning till lagen.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

I paragrafen finns regler om tillsyn. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.8 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.11 och 5.2.

154

Av *första stycket* framgår att tillsynen nu också omfattar 4 a, 5 a, 6 e–6 g och 36 a §§.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrvärme som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

Enligt *första punkten* träder lagändringarna i kraft den 1 juli 2026.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för vad ett avtal om fjärrvärme som har ingåtts före den 1 juli 2026 ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

9.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:268) om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om att kostnads-nyttoanalyser ska utföras i vissa fall för att utreda potentialen för användning av högeffektiv kraftvärme och spillvärme från industrin*, tjänsteanläggningar och datacenter*.

Lagens syfte är att främja en effektiv energiförsörjning.

Paragrafen beskriver lagens innehåll.

Första stycket ändras så att det framgår att lagen omfattar även tjänsteanläggningar och datacenter.

Ord och uttryck

2 § *I denna lag betyder*

datacenter: en byggnad eller en grupp av byggnader som används för att inrymma, ansluta och driva datorsystem, servrar och kringutrustning för datalagring, databehandling, datadistribution och relaterad verksamhet,

omfattande uppgradering: en uppgradering vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar anläggning, dock inte installation av utrustning för avskiljning av koldioxid vid en förbränningsanläggning.

I paragrafen anges innebörden av ord och uttryck som används i lagen. Paragrafen genomför artikel 2.49 och 2.50 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Definitionen av *datacenter*, som är ny, motsvarar definitionen i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, se artikel 2.49 som hänvisar till punkt 2.6.3.1.16 i bilaga A till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik. Det finns flera olika typer av datacenter: företags egna datacenter, samlokaliserade datacenter och samutrustade datacenter. I samlokaliserade datacenter installerar och förvaltar en eller flera kunder egna nätverk, servrar,

lagringsutrustning och lagringstjänster. I samutrustade datacenter får en eller flera kunder tillgång till nätverk, servrar och lagringsutrustning där de driver egna tjänster medan byggnadens utrustning och stödinfrastruktur tillhandahålls av en datacentralsoperatör, se kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1364 av den 14 mars 2024 om den första delen av inrättandet av ett gemensamt unionssystem för bedömning av datacentraler.

Definitionen av *omfattande uppgradering* ändras språkligt. Ingen ändring i sak är avsedd.

Skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys

3 § En kostnads-nyttoanalys ska utföras vid planeringen av *en nybyggnation eller omfattande uppgradering av*

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än *10* megawatt,
2. en industrianläggning med en *genomsnittlig årlig total energitillförsel* på mer än *8* megawatt *i vilken spillvärme kan uppstå*,
3. *en tjänsteanläggning med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 7 megawatt i vilken spillvärme kan uppstå*, eller
4. *ett datacenter med en total energitillförselnivå på mer än 1 megawatt.*

Kostnads-nyttoanalysen ska utföras av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i den anläggning som omfattas av analysen, *i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen, om det är en annan aktör.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planeringen av nybyggnation eller omfattande uppgradering av vissa typer av anläggningar. Paragrafen genomför delar av artikel 26.7 första stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

I *första stycket* anges fem olika typer av anläggningar som omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planeringen av en nybyggnation eller omfattande uppgradering. Kostnads-nyttoanalysen bör göras i ett tidigt skede i planeringen, eftersom den syftar till att utgöra underlag för beslut om en anläggnings utformning (jfr prop. 2013/14:174 s. 159). I samtliga fall är energitillförsel en faktor för att avgöra om en viss anläggning omfattas av kravet på att utföra en kostnads-nyttoanalys eller inte. Det som avses är den energitillförsel som den planerade nya eller ombyggda anläggningen kommer att ha. Med total energitillförsel avses produktionskapacitet. I förhållande till den hittillsvarande regleringen omfattar kravet inte bara nya anläggningar utan även omfattande uppgraderingar av de typer av anläggningar som anges i paragrafen.

Enligt *första punkten* omfattas termiska elproduktionsanläggningar och anläggningar för produktion av enbart värme med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 10 megawatt av kravet på att utföra kostnads-nyttoanalyser. Enligt hittillsvarande första punkten är det endast termiska elproduktionsanläggningar med en total tillförd effekt på 20 megawatt som omfattats av kravet. Ändringen innebär alltså att fler termiska elproduktionsanläggningar samt anläggningar för produktion av enbart värme omfattas av kravet.

Genomsnittlig årlig energitillförsel kan mätas genom att dividera den totala årliga energitillförseln med antalet motsvarande lasttimmar under året, dividera dagsproduktionen med antalet timmar per dag eller genom att använda toppbelastning. Regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om hur genomsnittlig årlig energitillförsel ska beräknas.

Andra punkten omfattar industrianläggningar med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på över 8 megawatt. Förutom att kravet även omfattar omfattande uppgraderingar av anläggningar så innebär ändringen att fler industrianläggningar omfattas, eftersom hittillsvarande bestämmelser endast omfattar anläggningar med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt.

Det hittillsvarande kravet på att industrianläggningen ska generera användbar spillvärme för att omfattas av reglerna slopas. Däremot omfattas endast industrianläggningar där det uppstår någon form av spillvärme av kravet. Spillvärme är värme som oundvikligen genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som skulle gå förlorad i luft eller vatten om det inte fanns tillgång till ett fjärrvärme- eller kylsystem, där en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig, se artikel 2 andra stycket 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och skäl 105 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Genomsnittlig årlig total energitillförsel för industrianläggningar ska beräknas på samma sätt som för termiska elproduktionsanläggningar.

I *tredje punkten* anges att en tjänsteanläggning med en genomsnittlig årlig total energitillförsel på mer än 7 megawatt omfattas av kravet. För att en tjänsteanläggning ska omfattas av kravet krävs också att spillvärme kan uppstå i anläggningen. Punkten genomför delar av artikel 26.7 första stycket c i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Endast anläggningar som inte är termiska elproduktionsanläggningar, industrianläggningar eller datacenter är tjänsteanläggningar. Exempel på tjänsteanläggningar är anläggningar för rening av avloppsvatten, anläggningar för flytande gas, stora kommersiella byggnader och elektriska undercentraler.

Genomsnittlig årlig total energitillförsel beräknas på samma sätt som för termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar.

I *fjärde punkten* anges att datacenter med en total energitillförselnivå över 1 megawatt omfattas av kravet på att utföra kostnads-nyttoanalyser. Till skillnad från de andra anläggningstyperna ska alltså inte den genomsnittliga årliga energitillförselnivån beräknas utan den totala energitillförselnivån. Total energitillförselnivå är den maximala energi som kan flöda genom en viss anläggning. Det är inte den energi som faktiskt flödar genom datacentret utan ett teoretiskt maximum. Mätpunkten vid elleveransgränsen eller elleveransgränserna ska användas.

Enligt *andra stycket* ska den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten i anläggningen utföra analysen (jfr prop. 2013/14/:174 s. 159). Kostnads-nyttoanalysen ska utföras i samarbete med den som ansvarar för driften av anläggningen. Bestämmelsen aktualiseras endast när den som driver anläggningen är en annan person än den som bedriver

eller avser bedriva verksamhet där. Situationen kan t.ex. uppstå i ett samlokaliserat datacenter, se kommentaren till 2 §.

Kraven i hittillsvarande första stycket tredje och fjärde punkterna på att utföra en kostnads-nyttoanalys vid planeringen av en ny energiproduktionsanläggning inom ett befintligt fjärrvärme- eller fjärrkylenät upphävs. Det införs dock en övergångsbestämmelse som gäller för sådana analyser som redan har utförts (se kommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna).

Vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla

4 § En kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att i fråga om

1. en termisk elproduktionsanläggning *eller en anläggning för produktion av enbart värme* driva anläggningen som en högeffektiv kraftvärmeanläggning,
2. en industrianläggning *eller en tjänsteanläggning utnyttja spillvärme i och utanför anläggningen*,
3. *ett datacenter*

a) utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylenät, eller

b) vidta åtgärder för att säkerställa annan återvinning av spillvärme.

En kostnads-nyttoanalys ska dessutom innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå om anläggningen byggdes på eller flyttades till en plats där den skulle kunna få avsättning för spillvärme.

Paragrafen reglerar vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla. Den genomför delar av artikel 26.7 första stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

Första punkten ändras på så sätt att även nya eller uppgraderade anläggningar för produktion av enbart värme omfattas av kravet på att en kostnads-nyttoanalys ska innehålla en utvärdering av kostnaderna och fördelarna med att driva anläggningen som en högeffektiv värmeanläggning. Vad som avses med högeffektiv kraftvärme framgår av bilaga III till det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

I *andra punkten* anges att en kostnads-nyttoanalys för en industrianläggning eller tjänsteanläggning ska innehålla en utvärdering av de kostnader och fördelar som skulle uppstå genom att tillvarata spillvärme i och utanför anläggningen. Punkten genomför delar av artikel 26.7 b och c i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

För industrianläggningar innebär detta en ändring i förhållande till hittillsvarande reglering. En kostnads-nyttoanalys ska inte längre avse kostnader och fördelar med att driva anläggningen så att spillvärme tillvaratas för elproduktion eller i ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla. Kostnads-nyttoanalysen får dock även i fortsättningen innehålla en sådan bedömning, om det bedöms vara relevant för den enskilda industrianläggningen. Att bedöma hur spillvärme kan tillvaratas i och utanför industrianläggningar och tjänsteanläggningar är bredare än de krav som hittills gällt för industrianläggningars kostnads-nyttoanalyser. Det kan t.ex. handla om att spillvärmen används för interna processer som kräver värme eller att värmen används för att driva eller bidra med värme till närliggande anläggningar.

I *tredje punkten a* anges att kostnads-nyttoanalysen för datacenter ska innehålla en utvärdering av kostnaderna och fördelarna med att utnyttja spillvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och att ansluta datacentret till ett fjärrvärme- eller fjärrkylenät.

Av *tredje punkten b* framgår att kostnads-nyttoanalysen också ska innehålla en bedömning av kostnaderna och fördelarna med att vidta åtgärder för att på annat sätt än vad som anges i punkten a återvinna spillvärme. Åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärmen kan avse åtgärder innanför och utanför datacentret. Analysen ska omfatta bl.a. teknisk genomförbarhet, kostnadseffektivitet och påverkan på energieffektivitet och efterfrågan på lokal värme (jfr artikel 26.7 d). Den ska även beakta kylsystemlösningar som tillåter att spillvärmen avlägsnas eller fångas in på en användbar temperaturnivå med minimal ytterligare energitillförsel (jfr artikel 26.7 andra stycket).

Enligt *andra stycket*, som är nytt, ska kostnads-nyttoanalyser som görs vid nyplanering eller inför en omfattande uppgradering av de anläggningar som omfattas av lagen innehålla en utvärdering av fördelarna och kostnaderna med att placera anläggningen på en plats där anläggningen kan avsätta sin spillvärme. I kostnads-nyttoanalysen ska det alltså finnas en bedömning av fördelar och kostnader med att bygga eller flytta anläggningen till en geografisk plats där det finns ett fjärrvärmenät eller en annan anläggning som kan ta emot spillvärmen. Kravet innebär att den som planerar en ny eller uppgraderad anläggning ska göra både en bedömning av förutsättningarna på den nuvarande eller planerade platsen och en bedömning av hur förutsättningarna skulle ändras vid en flytt. Bedömningen kan göras med hänsyn till de faktiska förutsättningarna att avsätta spillvärme på en utpekad alternativ plats eller förutsättningarna att avsätta spillvärme om anläggningen skulle placeras på ett visst avstånd från ett fjärrvärmenät eller annan anläggning som kan använda spillvärmen.

Detaljerade bestämmelser om innehållet i en kostnads-nyttoanalys finns i bilaga XI och artikel 26.12. Dessa krav kan införas på lägre normnivå än lag med stöd av 5 § (jfr prop. 2013/14:174 s. 160–162).

Användning av spillvärme från datacenter

4 a § *Ett sådant datacenter som avses i 3 § första stycket 4 ska utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme om en kostnads-nyttoanalys enligt denna lag visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.*

Paragrafen, som är ny, innebär att datacenter i vissa fall är skyldiga att utnyttja spillvärme som uppstår i verksamheten. Paragrafen genomför artikel 26.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.5.

När ett datacenter byggs eller genomgår en omfattande uppgradering ska verksamhetsutövaren, eventuellt i samarbete med den som driver anläggningen, genomföra en kostnads-nyttoanalys. Om kostnads-nyttoanalysen visar att det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart att utnyttja spillvärmen, eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärmen, ska den utnyttjas eller återvinnas. Detta skiljer datacenter från

de övriga typerna av anläggningar som räknas upp i lagen, som inte är skyldiga att följa utfallet i en kostnads-nyttoanalys.

Teknisk genomförbarhet är beroende av datacentrets egenskaper och av tillgången till tekniska lösningar för att utnyttja spillvärmen eller att vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av den, utan att datacentrets syfte och primära verksamhet äventyras.

Ekonomisk genomförbarhet handlar om förmågan att genomföra ett projekt för att utnyttja spillvärme eller att genomföra andra åtgärder för återvinning av spillvärme på ett ekonomiskt lönsamt eller hållbart sätt. Ett projekt är ekonomiskt genomförbart om projektet genererar tillräckliga inkomster eller tillräckligt värde för att vara kostnadstäckande och ge en rimlig riskersättning och avkastning på investeringen. Vid bedömningen av den ekonomiska genomförbarheten ska hänsyn tas till faktorer som produktionskostnader, finansieringsalternativ, risker och vinst- eller besparingspotential.

Kostnads-nyttoanalysen ska innehålla en bedömning av vilka förutsättningarna blir för datacenter att utnyttja spillvärme eller återvinna den på annat sätt på den avsedda platsen och hur förutsättningarna skulle ändras på en annan plats, se kommentaren till 4 §. Kostnads-nyttoanalysen är enbart ett underlag för beslutet om var datacentret ska lokaliseras. Den som planerar det nya eller uppgraderade datacentret är fortfarande fri att välja en plats där det inte är ekonomiskt eller tekniskt genomförbart att använda spillvärme eller andra tillämpningar för spillvärme.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre bestämmelser om kostnads-nyttoanalyser gäller fortfarande i mål enligt miljöbalken om tillstånd och i ärenden om anmälningar som gjorts enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. miljöbalken, om ansökan eller anmälan har gjorts före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

Andra punkten innebär att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla i vissa fall. Enligt 22 kap. 1 e § miljöbalken ska en ansökan om tillstånd för en anläggning som måste göra en kostnads-nyttoanalys enligt förevarande lag innehålla en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttoanalysen och beslutet om att godkänna den. På liknande sätt gäller enligt 25 c § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd att en anmälan om en miljöfarlig verksamhet ska innehålla slutsatserna i en kostnads-nyttoanalys och ett beslut om att analysen godkänts. I 22 kap. 25 g § miljöbalken anges att en dom om tillstånd för en anläggning som måste göra en kostnads-nyttoanalys ska innehålla en redovisning av slutsatserna i kostnads-nyttoanalysen. Äldre bestämmelser i kostnads-nyttoanalyslagen ska fortfarande tillämpas i mål om tillstånd enligt miljöbalken där ansökan gjorts före ikraftträdandet. Mål som är pågående när ändringarna träder i kraft påverkas därmed inte av de ändrade reglerna. Anmälningsärenden som inletts innan ikraftträdandet ska inte heller påverkas av de ändrade reglerna om kostnads-nyttoanalyser.

9.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

8 kap. Revision

34 § Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. I uttalandet ska det särskilt anges

1. om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning, och
2. om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Om det i årsredovisningen inte har lämnats sådana upplysningar som ska lämnas enligt tillämplig lag om årsredovisning, ska revisorn ange detta och, om det är möjligt, lämna behövliga upplysningar i sin berättelse.

Det som sägs i första och andra styckena gäller inte i fråga om de uppgifter som avses i 6 kap. 1 c § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Revisionsberättelsen ska i stället innehålla ett uttalande om huruvida sådana uppgifter finns med i årsredovisningen eller inte.

I paragrafen regleras vad en revisionsberättelse ska innehålla. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

I det nya *tredje stycket* begränsas revisorns skyldigheter avseende de uppgifter som ska finnas i årsredovisningen enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen (1995:1554). Vid upprättande av revisionsberättelsen behöver en revisor endast ange om det i årsredovisningen finns en handlingsplan, en redogörelse för rekommendationer från företagets senaste energikartläggning och en redogörelse för i vilken takt rekommendationerna har genomförts. Revisorn behöver därmed inte göra några ytterligare uttalanden om hur företaget har uppfyllt skyldigheten enligt 6 kap. 1 c § årsredovisningslagen.

9.13 Förslaget till lag om ändring i fjärrkylelagen (2022:332)

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om *effektiva fjärrkylesystem, rättigheter för fjärrkylekunder,* mätning och fakturering i fråga om fjärrkyla och om information om energianvändning.

I paragrafen anges lagens innehåll.

Det görs ett tillägg om att lagen också innehåller bestämmelser om effektiva fjärrkylesystem och rättigheter för fjärrkylekunder. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ordförklaringar

2 § I denna lag avses med

avtal om fjärrkyla: avtal om distribution i rörledning av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning och om försäljning av den distribuerade kylan,

fjärrkyleföretag: den som bedriver fjärrkyleverksamhet,

fjärrkylekund: den som ingått ett avtal om fjärrkyla med ett fjärrkyleföretag,
fjärrkyleverksamhet:
– distribution i rörledningar av kallvatten eller en annan bärare av värmeenergi för avkylning, om en obestämd grupp mottagare inom ett visst geografiskt område får anslutas till verksamheten, och
– produktion och försäljning av den fjärrkyla som distribueras i rörledningarna, om det är distributören som bedriver produktionen och försäljningen.

I paragrafen anges innebörden av vissa ord som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

Det införs en definition av avtal om fjärrkyla. Definitionen har betydelse för bestämmelserna om avtal i 3 a och 7 a §§.

Effektiva fjärrkylesystem

2 a § *Ett fjärrkyleföretag vars fjärrkylesystem inte är effektivt ska upprätta en plan för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast ett år efter det att fjärrkylesystemet inte uppfyllde kraven för att vara effektivt och därefter vart femte år så länge som fjärrkylesystemet inte är effektivt.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om krav på fjärrkyleföretag att i vissa fall upprätta en plan för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 26.5 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Av paragrafen framgår att ett fjärrkyleföretag vars fjärrkylesystem inte är effektivt ska göra en plan för hur detta ska bli effektivt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 2 b § 1 meddela föreskrifter om vad som är ett effektivt fjärrkylesystem. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten som ska godkänna planen. Från det att ett fjärrkylesystem inte uppfyller kraven för att vara effektivt har fjärrkyleföretaget ett år på sig att upprätta och ge in en plan. Det innebär att om ett fjärrkyleföretag inte uppfyller kraven för att vara effektivt i exempelvis mars ett visst år ska fjärrkyleföretaget upprätta och ge in en plan senast i mars året därpå. Därefter ska en plan ges in vart femte år så länge fjärrkylesystemet inte är effektivt.

2 b § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om*
1. vad som är ett effektivt fjärrkylesystem,
2. innehållet i planen för hur fjärrkylesystemet kan bli effektivt, och
3. undantag från kravet på att upprätta en plan

Paragrafen, som är ny, innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om effektiva fjärrkylesystem. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt fjärrkylesystem och om den plan för hur ett fjärrkylesystem ska bli effektivt som ska upprättas enligt 2 a §. Föreskrifter kan meddelas både om innehållet i planen och om undantag från kravet på att upprätta en plan. De föreskrifter som antas med stöd av bemyndigandet kan delvis genomföra artikel 26.1, 26.4 och 26.5 i det

omarbetade energieffektivitetsdirektivet, som exempelvis kravet på hur stor andel förnybar energi fjärrkyleföretaget måste använda i produktionen av fjärrkyla för att fjärrkylesystemet ska vara effektivt och gränsen för när en plan måste upprättas.

Information *till fjärrkylekunder och allmänheten*

3 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna information som är till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten på sina webbplatser eller på något annat sätt.*

Paragrafen, som är ny, ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om vilken information som fjärrkyleföretag ska vara skyldiga att lämna på sina webbplatser eller på något annat sätt. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4.

Informationen ska vara till nytta för fjärrkylekunder och allmänheten. De föreskrifter som meddelas med stöd av paragrafen kan delvis genomföra artikel 21.2 fjärde stycket i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Det handlar bl.a. om tydlig information om tillämpliga priser, tariffer och standardvillkor för tillgång till och utnyttjande av tjänster avseende fjärrkyla. Med stöd av bemyndigandet kan också föreskrifter meddelas om sådan information som regleras i hittillsvarande 3 § om skyldighet för fjärrkyleföretaget att ge information om energiprestanda och andelen förnybar energi i företagets fjärrkylesystem.

Avtalet om fjärrkyla

3 a § *Ett avtal om fjärrkyla ska innehålla uppgifter om*

1. fjärrkyleföretagets namn, adress, telefonnummer och webbplats,

2. vilka varor och tjänster som avtalet omfattar,

3. priset för fjärrkylan och hur det bestäms,

4. var fjärrkylekunden kan hitta information om fjärrkyleföretagets priser för övriga varor och tjänster samt om konsumenträttigheter,

5. den tid som avtalet löper på,

6. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,

7. villkoren för fakturering,

8. villkoren för uppsägning av avtalet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning,

9. villkoren för ersättning om fjärrkyleföretaget inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet, och

10. hur tvistlösning utanför domstol inleds.

Fjärrkyleföretaget ska lämna information om avtalsvillkoren till fjärrkylekunden innan avtalet ingås, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Paragrafen, som är ny, reglerar vilka uppgifter som ett avtal mellan ett fjärrkyleföretag och en fjärrkylekund ska innehålla och när information om avtalsvillkor ska lämnas. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 första och andra styckena i det omarbetade energieffektivitets-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.2.

I *första stycket* anges vilket innehåll ett avtal ska ha.

Av *första punkten* framgår vilka kontaktuppgifter till fjärrkyleföretaget som måste anges i avtalet.

Enligt *andra punkten* ska de varor och tjänster som avtalet omfattar anges. Det innebär att eventuella tjänster utan tilläggsavgifter som kombineras med avtalet, som exempelvis underhålls-, reparations- och flexibilitetstjänster ska anges. En beskrivning av varorna och tjänsterna bör omfatta en närmare redogörelse av dess egenskaper, t.ex. trycket och temperaturen på den fjärrkyla som levereras.

I *tredje punkten* anges att priset för fjärrkylan och hur det bestäms ska framgå av avtalet. Det innebär att avtalet ska innehålla uppgifter om vad som har betydelse för priset för fjärrkyla. Olika komponenter i en priskonstruktion ska alltså redovisas. Av redovisningen ska det framgå vilken betydelse varje sådan komponent har för priset på fjärrkylan. Kravet innebär också att avtalet ska innehålla uppgifter om hur priset för fjärrkyla fördelar sig mellan det pris som kunden betalar som en fast engångsavgift för anslutningen och det pris som kunden sedan betalar för fjärrkyla under avtalets löptid. Om avtalet om fjärrkyla innebär att fjärrkylekunden ska betala en s.k. serviceavgift för att fjärrkyleföretaget ska ta hand om underhållet av de installationer som krävs för avkylning genom fjärrkyla, är avgiften en del av priset för fjärrkyla och ska alltså anges i avtalet.

Av *fjärde punkten* framgår att fjärrkyleföretaget ska ange var fjärrkylekunden kan hitta information om priser för övriga varor och tjänster samt om konsumenträttigheter. Information om konsument-rättigheter omfattar bl.a. information om hantering av klagomål och annan information som kunden ska få enligt artikel 21.2 h i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet.

Enligt *femte punkten* ska det anges i avtalet vilken tid avtalet löper på. Det innebär att om avtalet löper tills vidare så ska det framgå av avtalet och om avtalet tecknas för viss tid så ska den tiden anges.

Enligt *sjätte punkten* ska det framgå vad som gäller för förlängning av ett avtal som löper under viss tid. Kravet omfattar också eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrkyla.

Av *sjunde punkten* framgår att avtalet ska innehålla uppgift om fakturering. Kravet omfattar exempelvis det faktureringsintervall som har överenskommits och hur fjärrkyleföretaget räknar fram uppgifterna i fakturan.

Av *åttonde punkten* framgår att det i avtalet ska anges vilka villkor som gäller vid uppsägning av avtalet och eventuella avgifter som ska betalas i samband med uppsägning. Kravet omfattar också eventuella avtal om tjänster som kombineras med avtalet om fjärrkyla.

Enligt *nionde punkten* ska det anges vilket ersättningsansvar fjärrkyleföretaget har om det inte uppfyller skyldigheterna enligt avtalet. I detta inbegrips exempelvis att villkor för ersättning vid bristande kvalitet på tjänsterna och vid felaktig eller försenad fakturering ska anges.

Enligt *tionde punkten* ska det anges hur tvistlösning utanför domstol inleds. Med tvistlösning utanför domstol avses exempelvis Allmänna reklamationsnämndens verksamhet när det är fråga om en tvist mellan en konsument och en näringsidkare.

Av *andra stycket* följer att fjärrkyleföretaget ska lämna information om avtalsvillkor till fjärrkylekunden innan avtalet ingås. Detta gäller även om
164 avtalet ingås genom en mellanhand. Med mellanhand avses en tredje part

som uppträder som ombud eller på något annat sätt förmedlar avtalet från fjärrkyleföretaget till fjärrkylekunden. Det är alltid fjärrkyleföretaget som ansvarar för att informationen lämnas.

Fakturering och tillhandahållande av information

7 a § *När ett avtal om fjärrkyla har ingåtts ska fjärrkyleföretaget snarast möjligt till fjärrkylekunden lämna*

1. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, och

2. en kopia av avtalet.

Ett fjärrkyleföretag ska ge en fjärrkylekund med funktionsnedsättning all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att fjärrkyleföretag är skyldiga att tillhandahålla viss information till fjärrkylekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.2 tredje och fjärde styckena och artikel 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.4, 5.1.5 och 5.1.8.

I *första stycket första punkten* anges att fjärrkyleföretaget ska lämna en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren till fjärrkylekunden. Exempel på sådana avtalsvillkor är priser och tariffer.

I *andra punkten* framgår att fjärrkyleföretaget ska lämna en kopia av avtalet till fjärrkylekunden. Detta kan göras genom att fjärrkylekunden får ett exemplar av avtalet i fysisk eller elektronisk form.

I *andra stycket* anges att fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få all relevant information om avtalet i tillgängliga format.

I *tredje stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om sådan information som fjärrkyleföretaget ska lämna till fjärrkylekunden enligt första och andra stycket. Bemyndigandet omfattar dels vilken information som ska finnas med i den sammanfattning som fjärrkylekunderna ska få och hur den ska tillhandahållas, dels vilken information fjärrkylekunder med funktionsnedsättning ska få och hur den ska tillgängliggöras.

Betalningssätt

7 b § *Fjärrkyleföretag ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en fjärrkylekund på grund av det betalningssätt som denne har valt.*

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för tillhandahållandet av betalningssättet eller systemet.

I paragrafen, som är ny, regleras en skyldighet för fjärrkyleföretag att erbjuda flera betalningssätt och vilka avgifter som får tas ut för det betalningssätt som fjärrkylekunden väljer. Genom paragrafen genomförs delvis artiklarna 21.4 och 21.5 i det omarbetade energieffektivitets-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.7.

I *första stycket* anges att ett fjärrkyleföretag är skyldigt att erbjuda ett brett val av betalningssätt. Vilka val av betalningssätt som erbjuds ska utgå

från gängse praxis på fjärrkylemarknaden. Vidare framgår det att en fjärrkylekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne valt. Det innebär att de betalningssätt som ett fjärrkyleföretag erbjuder inte får medföra oskälig diskriminering mellan kunder. Skillnader i avgifter som kan hänföras till betalningssätt eller system för förskottsbetalning måste alltså vara objektiva, icke-diskriminerande och proportionella. Att en fjärrkylekund inte får missgynnas på grund av det betalningssätt denne valt innebär också att ett visst val av betalningssätt inte får medföra att kunden får mindre förmånliga avtalsvillkor eller någon annan form av diskriminerande behandling.

I paragrafens *andra stycke* finns en begränsning i fråga om möjligheten att ta ut avgifter från fjärrkylekunder för olika betalningssätt eller system för förskottsbetalning. Sådana avgifter får inte överstiga kostnader för att tillhandahålla betalningssättet eller systemet.

Ändring av avtal

7 c § *Ett fjärrkyleföretag som enligt avtalet har rätt att ensidigt ändra avtalsvillkoren och som vill ändra villkoren till nackdel för en fjärrkylekund, ska skriftligen underrätta fjärrkylekunden om ändringen på ett transparent och begripligt sätt senast två veckor före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.*

Om fjärrkylekunden är en konsument, ska fjärrkyleföretaget i stället underrätta fjärrkylekunden senast en månad före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

I underrättelsen ska skälen för ändringen anges.

I paragrafen, som är ny, regleras vilken information ett fjärrkyleföretag måste lämna till fjärrkylekunden vid ändring av avtalsvillkor som är till nackdel för en fjärrkylekund. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.6.

Av *första stycket* framgår att fjärrkyleföretaget skriftligt måste underrätta fjärrkylekunden om de ändrade villkoren senast två veckor före den dag de ska börja gälla. Att underrättelsen ska vara transparent och begriplig innebär att information om ändringens innebörd ska vara tydlig och enkel att förstå. Underrättelsen kan lämnas både i fysisk och elektronisk form.

I *andra stycket* anges att om fjärrkylekunden är en konsument måste underrättelsen om ändrade avtalsvillkor lämnas senast en månad före den dag de ändrade villkoren ska börja gälla.

Enligt *tredje stycket* ska skälen till ändringen anges i underrättelsen.

Information vid avbrytande av distribution

7 d § *Om ett fjärrkyleföretag vill avbryta distributionen av fjärrkyla till en fjärrkylekund ska fjärrkyleföretaget ge fjärrkylekunden lämplig information om vad fjärrkylekunden kan göra för att undvika att distributionen avbryts senast en månad före den planerade bortkopplingen, och utan extra kostnad.*

I paragrafen anges förutsättningarna för att ett fjärrkyleföretag ska få avbryta distributionen av fjärrkyla. Genom paragrafen genomförs delvis

artikel 21.9 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.10.

För att få avbryta distributionen måste fjärrkyleföretaget informera fjärrkylekunden om vad denne kan göra för att undvika att distributionen avbryts. Informationen kan exempelvis avse betalningsplaner, råd om skuldhantering, anstånd med bortkoppling, system för förskottsbetalning, energikartläggning och energirådgivningstjänster, och ska lämnas utan extra kostnad.

Rutiner för hantering av klagomål

7 e § *Ett fjärrkyleföretag ska ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrkylekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om rutiner för klagomålshantering.

Paragrafen, som är ny, innehåller ett krav på att fjärrkyleföretag ska ha rutiner för hantering av klagomål från fjärrkylekunder. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 21.7 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.9.

Enligt *första stycket* ska fjärrkyleföretag ha rutiner för att hantera klagomål från fjärrkylekunder på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

Med stöd av *andra stycket* kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela ytterligare föreskrifter om fjärrkyleföretags rutiner för klagomålshantering. Föreskrifterna kan exempelvis omfatta tidsfrister för klagomålshanteringen och vad som är en enkel och rättvis hantering av klagomål.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal om fjärrkyla som har ingåtts före ikraftträdandet ska innehålla.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

Enligt *första punkten* träder lagändringarna i kraft den 1 juli 2026.

Av *andra punkten* framgår att äldre föreskrifter fortfarande gäller för vad ett avtal om fjärrkyla som har ingåtts före den 1 juli 2026 ska innehålla.

9.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:333) om energimätning i byggnader

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om energimätning i lägenheter *samt* information om energianvändning*, priser och avtalsvillkor*.

I paragrafen anges lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

Det görs ett tillägg om att lagen också omfattar information om priser och avtalsvillkor.

Avläsning av mätsystem och tillhandahållande av information

6 § Den som äger en byggnad där system för individuell mätning har installerats enligt 3 eller 4 § ska

1. se till att mängden energi som används för uppvärmning och mängden tappvarmvatten för hushållsbruk till varje lägenhet läses av,

2. säkerställa att varje lägenhetsinnehavare får faktureringsinformation och information om energianvändning och att informationen, på begäran, lämnas till ett företag som lägenhetsinnehavaren har utsett,

3. på begäran och utan kostnad tillhandahålla lägenhetsinnehavaren information om priser, tariffer och standardvillkor för uppvärmning, och

4. snarast möjligt informera lägenhetsinnehavaren om nya avtalsvillkor för uppvärmning.

I paragrafen regleras avläsning av mängden energi för uppvärmning och tappvarmvatten för hushållsbruk och tillhandahållande av information. Genom ändringarna genomförs delvis artiklarna 21.2 tredje och femte styckena, 21.3 och 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5 och 5.1.6.

Tredje–femte punkterna är nya.

Enligt *tredje punkten* ska lägenhetsinnehavaren på begäran få information om priser, tariffer och standardvillkor för uppvärmning. Denna information ska ges av fastighetsägaren utan kostnad för lägenhetsinnehavaren.

Av *fjärde punkten* framgår att lägenhetsinnehavaren snarast möjligt ska få information om nya avtalsvillkor för uppvärmning.

Hittillsvarande *andra stycket* flyttas till 6 a § 1 a.

Hittillsvarande *tredje stycket* flyttas till 6 a § 2.

6 a § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela*

1. ytterligare föreskrifter om tillhandahållande av information

a) enligt 6 § första stycket 2 och om undantag från dessa krav, och

b) om priser, tariffer och standardvillkor, och

2. föreskrifter om fakturering och kostnadsfördelning.

I paragrafen, som är ny, ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om tillhandahållande av viss typ av information. Genom paragrafen genomförs delvis artiklarna 21.2 tredje stycket och 21.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.5.

Första punkten a motsvarar hittillsvarande 6 § andra stycket.

Med stöd av *första punkten b* kan ytterligare föreskrifter meddelas om tillhandahållande av priser, tariffer och standardvillkor. Föreskrifterna kan exempelvis avse hur och när informationen ska lämnas.

Andra punkten motsvarar hittillsvarande 6 § tredje tycket.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning)

Klimat- och näringslivsdepartementet
Energienheten, Hållbart och innovativt energisystem
Sandra Lennander
sandra.lennander@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Remissinstanser

1. Alingsås kommun
2. Allmänna reklamationsnämnden
3. Affärsverket svenska kraftnät
4. Amazon
5. Bodens kommun
6. Bokföringsnämnden
7. Bolagsverket
8. Boverket
9. Bromölla kommun
10. Business Sweden
11. Chalmers tekniska högskola AB
12. Degerfors kommun
13. Energieffektiviseringsföreningen (Eneff)
14. Energiföretagen Sverige
15. Energikontoren Sverige
16. Energimarknadsinspektionen
17. E.on
18. Facebook
19. FAR

20. Fastighetsägarna Sverige
21. Finansbolagens Förening
22. Fondbolagens förening
23. Fortum
24. Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden
25. Företagarna
26. Försvarsmakten
27. Försäkringsjuridiska föreningen
28. Förvaltningsrätten i Linköping
29. Google
30. Gotlands kommun
31. Gällivare kommun
32. Gävle kommun
33. Göteborgs Energi
34. Göteborgs kommun
35. Hedemora kommun
36. Helsingborgs kommun
37. Hyresgästföreningen
38. Industrigruppen Återvunnen Energi
39. Innovations- och Kemiindustrierna i Sverige (IKEM)
40. Installatörsföretagen
41. Jernkontoret
42. Jämtkraft
43. Kammarrätten i Jönköping
44. Karlskoga kommun
45. Kommerskollegium
46. Konjunkturinstitutet
47. Konkurrensverket
48. Konsumentverket
49. Kramfors kommun

50. Kungl. Tekniska högskolan
51. Lindesbergs kommun
52. Luleå kommun
53. Länsstyrelsen Dalarnas län
54. Länsstyrelsen Gävleborg
55. Länsstyrelsen Jämtlands län
56. Länsstyrelsen Norrbotten
57. Länsstyrelsen Skåne
58. Länsstyrelsen Södermanlands län
59. Länsstyrelsen Västra Götaland
60. Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen)
61. Malmö kommun
62. Malung-Sälens kommun
63. Microsoft
64. Mobility Sweden
65. Motala kommun
66. Myndigheten för digital förvaltning (DIGG)
67. Mönsterås kommun
68. Naturskyddsföreningen
69. Naturvårdsverket
70. Nordmalings kommun
71. Nynäshamns kommun
72. Näringslivets regelnämnd
73. Ockelbo kommun
74. Orusts kommun
75. Pajala kommun
76. Regelrådet
77. Region Jämtland Härjedalen
78. Region Norrbotten
79. Region Stockholm

80. Region Västra Götaland
81. Region Örebro län
82. Revisorsinspektionen
83. Research Institutes of Sweden (RISE)
84. Simrishamns kommun
85. Skellefteå Kraft
86. Skogsindustrierna
87. Solna kommun
88. Sotenäs kommun
89. Sparbankernas Riksförbund
90. Statens energimyndighet
91. Stockholm Exergi
92. Stockholms kommun
93. Stockholms universitet (Juridiska institutionen)
94. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)
95. Svensk försäkring
96. Svensk Värdepappersmarknad
97. Svenska Bankföreningen
98. Svenska institutet för standarder
99. Svenskt näringsliv
100. Svenska Datacenterföreningen (SDCF)
101. Byggföretagen
102. Sveriges Kommuner och Regioner
103. Sveriges Åkeriföretag
104. Swedish datacenter industry
105. Swedish FinTech Association
106. Teknikföretagen
107. Trelleborgs kommun
108. Vattenfall
109. wePlanet

110. Vänersborgs kommun

111. Ystads kommun

112. Åmåls kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet **senast den 4 november 2025**. Svaren bör lämnas per e-post till kn.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till sandra.lennander@regeringskansliet.se. Ange diarienummer KN2025/01465 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. **Myndigheter under regeringen** är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av promemorian via ett beställningsformulär hos Elanders Sverige AB.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss (SB PM 2021:1). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Truls Borgström
Stf. chef Energienheten

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

§ 97

Remissvar avseende promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Ärendenr 2025/712-1.3.1.5

Infrastruktur- och servicenämndens beslut

Infrastruktur och servicenämnden beslutar rekommenderar kommunstyrelsen besluta att anta remissvaret enligt bilaga SBF Hid: 2025.2913 som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringsdepartementet har skickat remiss till ett antal intressenter däribland Luleå kommun och svaret ska lämnas till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 4:e november. Syftet med remissen är att fånga upp synpunkter från remissinstanserna kring föreslagna förändringar i ett antal lagar som berör området för att omsätta EU-direktivet i svensk lagstiftning.

Infrastruktur- och serviceförvaltningen har via avdelning fastighet samt miljö och bygg sammanställt ett remissvar.

Remissinstanserna erbjuds att lämna synpunkter på hur regeringen anser att EU-direktivet ska införlivas i svensk lagstiftning. Förändringarna är beskrivna i promemorian Genomförande av det omarbetade energieffektivitets-direktivet.

Förändringarna berör flertalet lagstiftningar och förvaltningen har tittat på de delar som berör vår verksamhet kring tillsyn och lovgivning samt fastighetsförvaltning.

Infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskott har 2025-09-04 § 37 föreslagit infrastruktur- och servicenämnden besluta rekommendera kommunstyrelsen besluta att anta remissvaret enligt bilaga SBF Hid: 2025.2913 som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att infrastruktur- och servicenämnden bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts internt inom infrastruktur- och serviceförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Infrastruktur- och serviceförvaltningens förslag till beslut avseende genomförande av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, SBF Hid: 2025.2913
- Bilaga till remissvar avseende Genomförande av det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet, SBF Hid: 2025.2914
- Energieffektiviseringsdirektivet, SBF Hid: 2025.2537
- Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, SBF Hid: 2025.2536
- Remissmissiv av promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, SBF Hid: 2025.2535
- Infrastruktur- och servicenämndens arbetsutskotts beslut 2025-09-04 § 37, SBF Hid: 2025.3037

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Infrastruktur och serviceförvaltningens avdelningar fastigheter och miljö och bygg.

Bilaga till remissvar avseende promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

KN2025/01465 Klimat- och näringslivsdepartementet

Kommunens ställningstagande

Luleå kommun välkomnar ambitionen att stärka energieffektiviseringen i linje med EU:s direktiv. Luleå kommun ser positivt på flera av förslagen, men vill samtidigt lyfta fram några viktiga synpunkter och behov av förtydliganden.

1. Kommunalt självstyrelse och resursbehov

Luleå kommun noterar att flera förslag innebär utökade tillsyns- och informationsuppgifter för kommunerna. Det är viktigt att:

- Staten säkerställer **resurser och stöd** till kommunerna för att kunna fullgöra dessa uppgifter.
- Det sker en **proportionerlig avvägning** mellan statlig styrning och kommunal självstyrelse.

2. Fastighetsägare och informationskrav

Luleå kommun i stödjer förslaget om ökad transparens i energiinformation till slutanvändare, men vill betona att:

- Kraven måste vara **praktiskt genomförbara** för fastighetsägare, särskilt mindre aktörer.
- Det bör finnas **tydliga riktlinjer** från Boverket för hur informationen ska utformas och distribueras.

3. Klagomålshantering

Luleå kommun ser positivt på att även lägenhetsinnehavare utan direktavtal med energileverantör ges möjlighet att framföra klagomål. Dock bör:

- Det klargöras **vilken aktör som ansvarar** för att ta emot och hantera dessa klagomål.
- Kommunerna inte ges ett **orimligt ansvar** i denna hantering utan tillräckligt stöd.

4. Delade incitament mellan fastighetsägare och hyresgäster

Luleå kommun stödjer förslaget att undanröja hinder för energieffektivisering i byggnader med delade incitament. För att detta ska lyckas krävs:

- **Stimulansåtgärder** och incitament för samverkan.
- Möjlighet till **extern finansiering** och stöd till energieffektiviseringsåtgärder.

5. Energikartläggning i stora företag
Luleå kommun vill särskilt uppmärksamma de administrativa konsekvenserna av de föreslagna kraven på energikartläggning och handlingsplaner för stora företag. Som både kommun och stor fastighetsägare ser vi en risk för att de parallella kraven på energiledningssystem, återkommande kartläggningar och offentliggörande i årsredovisning leder till en betydande administrativ börda. Det finns även en risk för **suboptimering** om olika delar av organisationen arbetar med olika planer utan samordning. Luleå kommun efterfrågar därför **tydliga riktlinjer, digitalt stöd och möjlighet till samordning** mellan olika krav för att säkerställa effektivt genomförande utan att belasta organisationen oproportionerligt.

6. Behov av fortsatt dialog
Luleå kommun vill betona vikten av **fortsatt dialog** mellan statliga myndigheter, kommuner och branschaktörer i det fortsatta genomförandet. Det gäller särskilt utformningen av föreskrifter och vägledningar.

Avslutning
Luleå kommun ställer sig i huvudsak positiv till promemorians förslag, men anser att ovanstående synpunkter bör beaktas i det fortsatta arbetet.

Fredrik Thyselius
Avdelningschef fastigheter

§ 66

Remiss strukturbild för Norrbotten 2040

Ärendenr 2025/1012-1.3.1.5

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta remissvaret enligt bilaga
KLF Hid: 2025.10815 som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Region Norrbotten.

Sammanfattning av ärendet

Region Norrbotten har tagit fram ett förslag till Strukturbild för Norrbotten och bjuder in till att lämna synpunkter och förslag som utvecklar Strukturbilden. Strukturbild Norrbotten ska stärka och underlätta kommunernas översiktsplanering genom att anta ett regionalt rumsligt perspektiv. Den beskriver noder och samband som ur ett regionalt perspektiv är strategiskt viktiga samt bygger på de övergripande mål och prioriterade insatsområden som har beslutats av den regionala politiken sedan tidigare, exempelvis genom den Regionala utvecklingsstrategin (RUS).

Efter remiss kommer den av regionen upprättade strukturbilden revideras efter inkomna synpunkter och därefter fastställas av regionfullmäktige.

Luleå kommun har under 2024 och 2025 deltagit i dialoger under framtagande av planen och också lämnat inspel till planen under våren 2025.

Luleå kommun ser positivt på arbetet med en strukturbild för Norrbotten och vill gärna bidra till att utveckla den vidare. Luleå kommun lyfter behovet av tydligare prioriteringar, konkreta insatser och en mer framåtblickande analys som speglar regionens mångfald och potential. Genom att lyfta Luleås roll som regional nod, med starka kopplingar till näringsliv, utbildning och infrastruktur, vill kommunen bidra till en strukturbild som stärker samverkan i regionala frågor, som rumsligt sker lokalt. Fokus bör ligga på funktionella samband, nodernas olika roller och strategiska investeringar för att möta framtidens behov tillsammans.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att anta remissvaret enligt bilaga KLF Hid: 2025.10815 som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Region Norrbotten.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att samhällsbyggnadsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
I beredningen av remissvaret har tjänstepersoner deltagit från kommunstyrelseförvaltningens samhällsomställningskontor och näringslivskontor, infrastruktur- och serviceförvaltningens trafikenhet samt Luleå Energi.

Luleå Hamn och Lumire har getts möjlighet att lämna synpunkter men har inte haft något att erinra.

Beslutsunderlag
- Remissvar gällande Strukturbild Norrbotten 2040, KLF Hid: 2025.10815
- Remiss strukturbild för Norrbotten 2040, KLF Hid: 2025.5892
- Förslag till samrådsversion Strukturbild för Norrbotten, KLF Hid: 2025.5891
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande remiss strukturbild för Norrbotten 2040, KLF Hid: 2025.10814
- Presentation - Strukturbild Norrbotten 2040, KLF Hid: 2025.15952

Svar på remiss Strukturbild Norrbotten 2040

KLF 2025/1012

Luleå kommuns synpunkter

Luleå kommun är positiv till arbetet med att ta fram en strukturbild för Norrbotten och uppskattar möjligheten att bidra till ett gemensamt planeringsunderlag för regionens framtid. Kommunen vill gärna vara en aktiv part i att utveckla strukturbilden till ett verktyg som stärker samverkan mellan kommuner, region och stat. För att uppnå detta föreslår Luleå kommun att strukturbilden tydligare visar prioriterade insatser, lyfter fram länets mångfald och konkretiserar hur olika värden samspelar i den regionala helheten.

För att strukturbilden ska bli ett framåtsyftande stöd i utvecklingsarbetet, ser kommunen behov av att komplettera nulägesbeskrivningen med insatser som bidrar till målen i den regionala utvecklingsstrategin. Genom att inkludera fakta, statistik och analyser som speglar Norrbottens särdrag, kan strukturbilden bli ett mer träffsäkert underlag för gemensam planering.

Strategiska noder

Luleå kommun föreslår att beskrivningen av strategiska noder utvecklas, särskilt vad gäller ortsstruktur. Luleå, med över 80 000 invånare, skiljer sig markant från övriga noder och bör därför beskrivas utifrån sin faktiska storlek och funktion. Genom att koppla noderna till strategiska branscher som IT, gruva och tech, kan strukturbilden tydligare visa hur varje nod bidrar till regionens utveckling. Luleå tekniska universitet, Luleå Industripark och besöksnäringen är exempel på lokala styrkor som bör lyftas fram.

När det gäller flygplatser vill kommunen bidra med ett förtydligande av Luleå Airports roll som regional knutpunkt. Flygplatsens betydelse för näringsliv, kompetensförsörjning och internationella samarbeten är central, liksom dess funktion för besöksnäringen. Ett stationsläge i Antnäs och en järnvägsanslutning till flygplatsen skulle ytterligare stärka tillgängligheten och bidra till uppfyllandet av EU:s krav på urbana noder (läs nedan om funktionella samband).

Luleå hamn är en annan strategisk punkt som kommunen gärna ser att strukturbilden utvecklar vidare. Hamnens roll i industrins gröna omställning, dess betydelse för Försvarsmakten och planerade investeringar i farled och infrastruktur är viktiga att synliggöra. För att maximera nyttan krävs även förbättringar i det anslutande transportsystemet.

Funktionella samband
Strukturbilden kan också stärkas genom att tydligare redovisa funktionella samband och värdekedjor för prioriterade näringar. Luleå kommun vill bidra med kunskap om behovet av smidiga omlastningslösningar och intermodala noder som stödjer hållbara transporter.

Bangårdssystemet i Luleå inkluderar flera funktioner som tillsammans skapar en helhet för uppströms och nedströms flöden av transporter. En ny väg mellan Luleå hamn och E4 (Norrleden), Luleå centralstation, stationsläge i Antnäs inklusive personvagnsuppställning och nattågsuppställning, Malmbangården och Luleå hamn utgör alla viktiga delar för hela bangårdssystemet.

Kapaciteten på järnväg har redan idag stora brister, och under en 5-årsperiod prognostiserar industrin en fördubbling av antalet transporter. Utan åtgärder för ökad kapacitet inom bangårdssystemet kommer effekten av övriga infrastrukturinvesteringar och den regionala utvecklingen att begränsas.

Sweco har på uppdrag av Luleå kommun tillsammans med Trafikverket, LKAB, SSAB, Stegra (H2GS) genomfört flertalet kapacitets- och bangårdsutredningar som pekar på trafikinfarkt 2027. Dagens malmbangård kommer inte att klara de prognostiserade volymerna. Investering i en uppdaterad bangårdslösning är därför tidskritisk.

Luleå kommun har även genomfört en nyttoanalys för en ny väg mellan Luleå hamn och E4 (Norrleden). Analysen visar att mängden tung trafik på befintligt vägnät genom Luleå stadsbygd förväntas öka och att en ny väg leder till nytta, både på lokal och regional nivå. Utvecklade förbindelser till Luleå Hamn stärker hela regionens funktionalitet, genom att förbättra kopplingen mellan strategiska noder och omlastningspunkter för hållbara transporter. En ny väg innebär även ökad redundans i transportsystemet.

Beskrivningar av funktionella samband föreslås därför kompletteras med behov av åtgärder för att säkerställa kapacitet och redundans inom bangårdssystemet på kort och lång sikt.

Godsterminaler är en annan viktig komponent där kommunen gärna ser att strukturbilden utgår från regionens behov och strategiska inriktning. Med tanke på den omfattande utvecklingen i länet är det viktigt att identifiera prioriterade platser för omlastning.

Luleå – Boden utgör tillsammans en urban nod med över 100 000 invånare och en stark funktionell koppling. Kommunen föreslår att detta område redovisas

som en regional nod enligt Ten-t-förordningen, och att stationslägen och byten mellan transportslag lyfts fram i ljuset av ny infrastruktur som Norrbotniabanan.

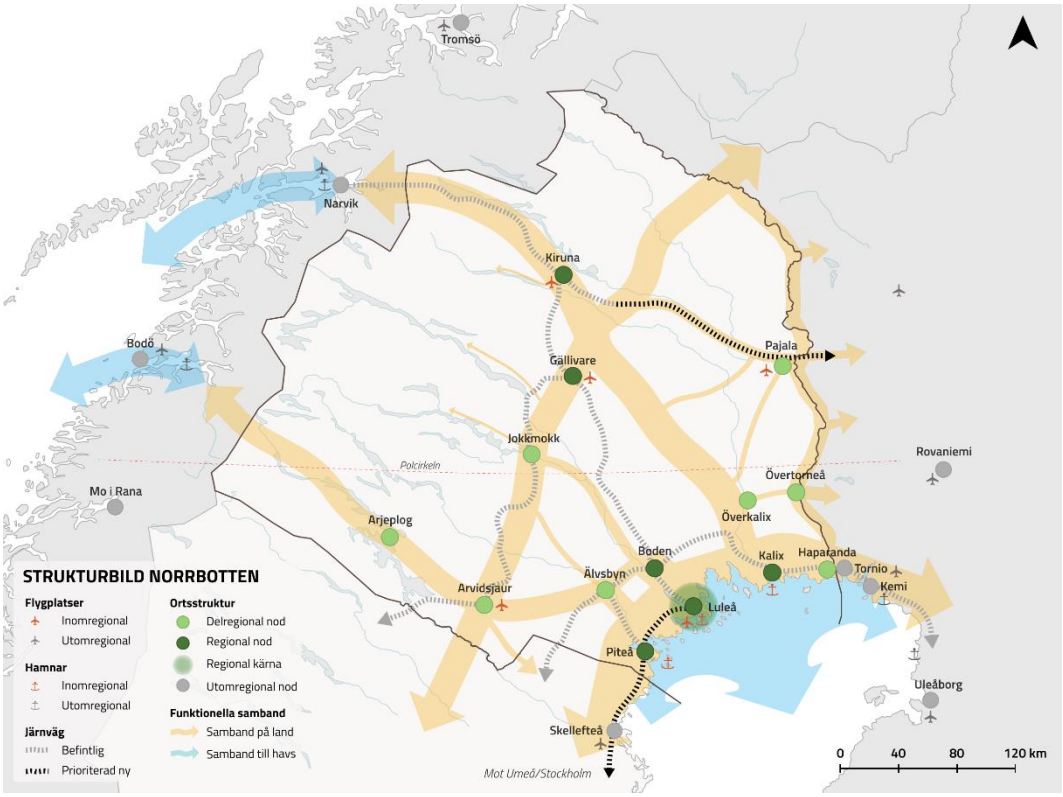
Övriga synpunkter

Luleå kommun kan bidra till att förbättra underlaget för befolkningsprognoser. Statistik över faktisk befolkning i Luleå visar att tidigare prognoser systematiskt underskattat Luleås befolkningstillväxt. Norrbotten och Luleå kan också inom kort förväntas få en betydande ökning av tillfälligt anställda som inte är bosatta i kommunen, men ändå bidrar till högre trafikflöden.

Slutligen, genom att tillsammans utveckla strukturbilden kan vi skapa ett kraftfullt verktyg för Norrbottens framtid.

Luleå Kommun

Strukturbild Norrbotten 2040 - Remissversion

Strukturbild Norrbotten beskriver noder och samband som ur ett regionalt och funktionellt perspektiv är strategiskt viktiga. Strukturbild Norrbotten ska stärka och underlätta kommunernas översiktsplanering genom att anta ett regionalt rumsligt perspektiv. Lokala perspektiv och strukturer hanteras/beaktas i respektive kommuns utvecklingsinriktningar i deras översiktsplaner.

Detta är Region Norrbottens första strukturbild och är baserad på beslut och inriktningar som är fattade eller som pågår i befintliga arbetsprocesser. Strukturbilden bygger på de övergripande mål och prioriterade insatsområden som har beslutats i den Regionala utvecklingsstrategin (RUS), vilket innebär att den kan revideras i samband med revidering av RUS. Planeringsunderlag till genomförande av strukturbilden är ett kontinuerligt arbete som genomförs i dialog med andra planeringsaktörer. Planeringsunderlagen och strukturbilden finns tillgängligt digitalt via kartverktyget Planeringskarta Norrbotten - Utveckla Norrbotten.

Strukturbildens syfte:

1. *Ge stöd för samordning och samhandling kring mellankommunala frågor mellan kommun, region och stat*
2. *Vara vägledande för kommunernas översiktsplanering*
3. *Stimulera till dialog om hur den fysiska planeringen och andra utvecklingsinsatser kan bidra till ett ökat samspel mellan länets tätorter och landsbygder*

Strategiska noder

Strategiska noder synliggör ett geografiskt läge eller funktion som ur ett regionalt perspektiv är viktiga. Det kan vara centralorter som har betydelsefulla funktioner för sitt omland, eller noder för resande eller transporter som är särskilt viktiga för Norrbotten. Länets stora geografi och långa avstånd innebär att strategiska noder får en särskilt viktig roll i att upprätthålla funktioner och tillgänglighet för företag, invånare och besökare. Strategin är att upprätthålla och stärka de strategiska noderna för ett fortsatt livskraftigt Norrbotten.

Ortsstruktur

- **Regional kärna -** *Luleå*

Befolknings- och arbetsplatscentrum för Norrbotten med hög servicegrad som inrymmer alla funktioner inom handel, kultur, utbildning och sjukvård. Orten är residensstad och här har Länsuniversitetet och Länsmuseet sitt säte. Den regionala kärnan är länets knutpunkt för kollektivtrafiken i ett resecentrum. Här finns länets största flygplats, buss- och tågstationer. Resecentrum och dess funktion för byten mellan trafikslag kommer bli allt viktigare när järnvägen byggs ut efter kusten. Den regionala kärnan är även utpekad som regional nod.

- **Regional nod -** *Boden, Gällivare, Kiruna, Piteå, Kalix och Luleå*

De regionala noderna spelar en viktig roll för sitt omland, dels på grund av nodens stora upptagningsområde dels dess bredd av funktioner. Här finns en variation av stora och små arbetsgivare, tätare bostadsbebyggelse av olika upplåtelseformer, en hög servicegrad, flertalet kulturarenor och mötesplatser, idrottsfunktioner samt utbildningsinstitutioner. Den genomsnittliga storleken på delregionala noder är 34 200 invånare.

I de regionala noderna finns det tillgång till vård (sjukhus, hälsocentral och tandvård), utbildningsfunktioner (grundskola, gymnasium samt i vissa fall universitetscampus). De regionala noderna är arbetsmarknadscentrum inom sitt arbetsmarknadsområde, vilket innebär en stor inpendling. Här finns på grund av infrastrukturen (terminaler och hamnar) viktiga funktioner för näringslivets transporter som möjliggör omlastning mellan trafikslag. De regionala noderna har resecentrum som i många fall samlar buss- och tågtrafik. Många av de regionala noderna har en stark besöksnäring som ofta sträcker sig över flera säsonger. Flera av de regionala noderna har särskilt viktiga funktioner för Försvarsmaktens utveckling med utbildningsenheter, regementen och flottiljer.

- **Delregional nod -** *Arvidsjaur, Pajala, Älvsbyn, Jokkmokk, Övertorneå, Överkalix, Arjeplog, Haparanda*

De delregionala noderna spelar likväl som de regionala en viktig regional roll som tätorter, men ombesörjer mindre orter/samhällen i sitt omland. I de delregionala noderna finns en variation av stora och små arbetsgivare, tätare bostadsbebyggelse av olika upplåtelseformer, grundläggande service, kulturarenor och mötesplatser, idrottsfunktioner samt

utbildningsinstitutioner. Den genomsnittliga storleken på delregionala noder är ca 5 500 invånare.

I de delregionala noderna finns det tillgång till vård (hälsocentral och tandvård), utbildningsfunktioner (grundskola och i vissa fall gymnasium). I de delregionala noderna finns det i vissa fall terminaler som är viktiga för godstransporter. De delregionala noderna har busstation i vissa fall finns resecentrum. Många av de regionala noderna har en stark besöksnäring som ofta sträcker sig över flera säsonger. Flera av de regionala noderna har särskilt viktiga funktioner för Försvarsmaktens utveckling med utbildningsenheter, regementen och flottiljer.

- **Utomregional nod -** *Mo i Rana, Bodö, Tromsö, Narvik, Torneå-Kemi, Rovaniemi, Uleåborg, Skellefteå, Umeå*

Norrbotten är ett län med två landsgränser och en länsgräns vilket innebär att det finns många utbyten och samarbeten över dessa administrativa gränser. I Norge, Finland och Västerbotten finns det noder som är viktiga för Norrbotten på olika sätt. Det kan vara samarbeten mellan universitet, besöksmål, handel, platser för omlastning av gods och transporter, flygplatser, eller utbyten av personal.

Vissa noder innefattar orter som finns på två sidor av länsgränsen, ibland med boende på båda sidor, där service finns på ena sidan och infrastrukturen är gemensam. Delad geografi och funktion i noderna är förutsättningar som är viktiga att beakta och samverka kring mellan länder och län.

Flygplatser

- **Inomregional –** *Luleå och Kiruna airport (statliga), Lapland airport, Pajala airport och Arvidsjaur airport (Kommunala)*

Norrbotten har flera regionalt viktiga flygplatser som är en del av det större transportsystemet och spelar en central roll för tillgängligheten, tryggheten och näringslivsutvecklingen i länet. Två är statligt och tre är kommunalt ägda flygplatser. Flyget som transportmedel är avgörande för tillgängligheten i Norrbotten på grund av långa avstånd och den begränsade mängden övrig infrastruktur. Vissa av länets flygplatser är även beredskapsflygplatser vilka är viktiga för försvar och sjukvårdstransporter.

- **Utomregional –** *Skellefteå, Rovaniemi, Bodö, Kittilä, Tromsö, Narvik, Kemi, Uleåborg.*

Utomregionala flygplatser spelar en viktig roll ur ett större systemperspektiv. Ibland kan flygplatserna utanför länets gränser utgöra funktioner för resande från eller till Norrbotten, eller spela en viktig roll ur ett beredskapsperspektiv.

Hamnar

- **Inomregional –** *Luleå hamn, Piteå hamn (kommunala) och Kalix hamn (privat).*

Norrbottens långa kust har flera viktiga hamnar som möjliggör för in- och uttransport av stora mängder gods till och från länet, vissa är allmänna och vissa är privata. Hamnarna är viktiga för regionens näringsliv och behöver komplettera varandra och samverka med övriga delar av transportsystemet.

- **Utomregional –** *Bodö, Narvik, Kemi, Uleåborg*

Utomregionala hamnar spelar en viktig roll ur ett större systemperspektiv, och ibland kan hamnarna utanför länets gränser utgöra funktioner för Norrbotten, eller spela en viktig roll ur ett beredskapsperspektiv.

Funktionella samband

Funktionella samband är stråk eller strukturer inom länet där det finns en hög densitet av exempelvis invånare, företag, upplevelser, infrastruktur och transporter. Strategin är att stärka befintliga funktionella samband dels för att det ger god inverkan för många, dels för att det innebär god hushållning av resurser.

- **Samband på land**

Stråk och strukturer som spelar en viktig regional roll för flöden av människor, varor eller gods. Det kan vara flöden av arbetskraft genom arbetspendling, vardagslivets förflyttningar till fritidsaktiviteter, flöden av besökare eller den stora mängden gods som kommer från, till eller passerar genom Norrbotten. Stråken kan även innefatta samhällen, servicefunktioner, kulturupplevelser och besöksanledningar längs med väginfrastruktur. Stråken kan vara den sista väginfrastrukturen mot länets fjällområden. Storleken på pilarna visar dels på dess mångfunktionalitet, dels densiteten av transporter, pendling och mängden målpunkter.

I de funktionella sambanden på land är det särskilt viktigt att eftersträva goda livsmiljöer, gestaltning och sammanhängande strukturer för hållbart resande. Norrbottens stora geografi krymper och avståndet till våra grannländer och län blir närmare genom att de funktionella stråken utvecklas. De olika stråkens identitet och funktion behöver genomsyra vilken typ av utveckling som ska genomföras idag och i framtiden.

- **Samband järnväg**

Järnvägen är ett särskilt viktigt funktionellt samband att hantera i den fortsatta utvecklingen av Norrbotten. Järnvägen möjliggör för stora och tunga transporter långa sträckor, hållbart resande för invånare och besökare, samt skapar strukturer som är viktiga för Sveriges beredskap mot två landsgränser. Järnvägen är ett system som hänger samman och kan avlasta sig själv om det finns bra och utvecklade alternativa sträckningar. Norrbottens järnvägsinfrastruktur är till stora delar eftersatt och i behov av utveckling. Vissa delar av den befintliga infrastrukturen behöver vidareutvecklas som exempelvis Malmbanan, andra delar finns inte idag och behöver byggas som exempelvis Norrbotniabanan. För Norrbotten och Sverige är Malmbanan och Norrbotniabanan kritiska att få på plats då det är här den största

mängden gods- och persontransporter behöver färdas nu och i framtiden. Utvecklad järnväg kommer att ställa krav på utvecklade stationslägen och kringliggande infrastruktur i framför allt våra regionala noder.

En järnväg mellan Svappavaara och Sodankylä hade på sikt kunnat effektivisera många transporter för gruvnäringen vilket hade haft en god inverkan på lönsamhet, klimat och livsmiljöer.

Samband till havs

Norrbotten är ett län med lång kust och stora skärgårdsområden som är hem för många vattenlevande arter, både växter och djur. Det innebär att det likväl som på land finns en mängd intressen och starka samband till havs. Kustområdet är av värde för fritidsaktiviteter, friluftsliv, besöksnäringen, fiskerinäringen, som boendemiljöer och med stråk för transporter av människor och gods. Inom kustområdet finns farleder för sjöfarten som samspelar med fritidsbåtstrafiken. Vid kustbandet finns formella och mer informella noder för trafiken, exempelvis regionalt viktiga godshamnar och lokalt viktiga småbåtshamnar. På vintern blir vissa delar av kustområdet en förlängning av land då havet fryser till is. Det öppnar upp för bilvägar och skridskobanor som blir mötesplatser för invånare och besökare.

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
Sammanträdesdatum

Referens
RUN-00190-2025

Regionala utvecklingsnämnden

Förslag till samrådsversion av Strukturbild för Norrbotten 2040

Dnr RUN-00190-2025

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna samrådsversionen och att den skickas ut på remiss till kommuner och myndigheter under perioden 1 juni 2025 – 30 september.

Yttrande till beslutsförslaget

Att Region Norrbotten växlar upp arbetet med regional fysisk samhällsplanering och härunder strukturbilder för länet ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin och de prioriterade områdena för attraktiva livsmiljöer och hållbara transporter. Det är även av vikt för länets utveckling att Region Norrbotten stöttar länets kommuner utifrån deras behov i arbetet med den fysiska samhällsplaneringen.

Ärendet

Det regionala arbetet med rumslig planering håller på att utvecklas både på nationell och internationell nivå eftersom många komplexa samhällsplaneringsfrågor kräver ett regionalt perspektiv. Att ta fram strukturbild för Norrbotten är även en prioriterad insats i den Regionala utvecklingsstrategin för Norrbotten 2030 (RUS).
Strukturbilden tar avstamp i det utvecklingsuppdrag som Region Norrbotten har genom Lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630) och förordningen om regionalt tillväxtarbete (2017:583) samt Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133). Arbetet med strukturbilden har särskilt stark koppling till de prioriterade områdena attraktiva livsmiljöer och hållbara transporter i RUS då dessa har särskild geografisk anknytning.
Detta är Region Norrbottens första strukturbild och är baserad på beslut och inriktningar som är fattade eller som pågår i befintliga arbetsprocesser.

Strukturbildens syfte är att:

- Ge stöd för samordning och samhandling kring mellankommunala frågor mellan kommun, region och stat
- Vara vägledande för kommunernas översiktsplanering

- Stimulera till dialog om hur den fysiska planeringen och andra utvecklingsinsatser kan bidra till ett ökat samspel mellan länets tätorter och landsbygder

Strukturbild Norrbotten ska stärka och underlätta för kommunernas översiktsplanering genom att anta ett regionalt rumsligt perspektiv. Ett mer lokalt perspektiv och strukturer på lokal nivå hanteras i kommunernas utvecklingsinriktningar i översiktsplaneringen.

Strukturbild Norrbotten beskriver noder och samband som ur ett regionalt och funktionellt perspektiv är strategiskt viktiga. Noder innefattar exempelvis städer/centralorter som har betydelsefulla roller och funktioner, ex. inom utbildning-, bostads- och arbetsmarknad. Hamnar och flygplatser av särskild vikt för beredskap, näringslivsutveckling och hållbara transporter.

Samband kan vara stråk eller strukturer som spelar en viktig regional roll för flöden av människor, varor eller gods. Det kan vara flöden av arbetskraft genom arbetspendling, vardagslivets förflyttningar inom fritidsaktiviteter, flöden av besökare eller den stora mängden gods som kommer från, till eller passerar genom Norrbotten. Ett stråk kan även innefatta kluster av exempelvis livsmiljöer eller besöksanledningar.

Arbetsprocessen

Förslag till Strukturbild för Norrbotten 2040 har arbetats fram av enheten näringsliv och samhälle i dialog med kommunala översiktsplanerare och strategiska planerare hos myndigheter och kommunförbund. Förslaget är nu redo att gå ut på formell remiss till länets berörda aktörer för att samla in synpunkter och förslag som utvecklar Strukturbilden. Remisstiden är 1 juni 2025 – 30 september. Efter samrådet kommer strukturbilden omarbetas för att införliva inkomna synpunkter innan den fastställs.

Arbetet med strukturbilden och framtagande av planeringsunderlag ska pågå kontinuerligt och i dialog med andra planeringsaktörer. Planeringsunderlagen finns tillgängliga via Utveckla Norrbottens hemsida i det digitala kartverktyget Planeringskarta Norr. När nya förutsättningar eller kunskap insamlats som förändrar strukturbilden ska den ges möjlighet att revideras, förslagsvis samtidigt som RUS.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet utförs inom befintlig ram.

Jämställdhetsperspektiv

Att ta fram en Strukturbild gör det enklare för både kommuner och regionen att göra bedömningar i framtiden om hur kvinnor och män, flickor och pojkar påverkas av prioriteringar inom den strategiska samhällsplaneringen. Andra faktorer som kan synliggöras genom strukturbildens planeringsunderlag är hur planeringens konsekvenser påverkar boende av olika åldrar och på olika bostadsorter.

Barnrättsperspektiv

Beslutet påverkar inte barn direkt. Att ta fram en Strukturbild gör det dock enklare för både kommuner och regionen att göra bedömningar i framtiden om barn påverkas av prioriteringar inom den strategiska samhällsplaneringen eftersom

särskilda analyser kan tas fram som planeringsunderlag. Prövning behöver inte göras för detta ärende.

Beslutsunderlag

Bilaga: Förslag till Strukturbild Norrbotten 2040

Protokollsutdrag skickas till

Regional utvecklingsdirektör

Janus Brandin
Regional utvecklingsdirektör

Lizah Lund
Strateg Näringsliv och samhälle

Remissvar Strukturbild Norrbotten 2040

Övergripande synpunkter

Välkomnar initiativet, men anser att förslaget är mer en nulägesbeskrivning än ett strategiskt verktyg.

Saknar tydliga prioriteringar, fakta och statistik som visar Norrbottens särdrag.

Risk att strukturbilden blir ett hinder för samordning.

Luleå som regional nod

Luleå skiljer sig betydligt från andra noder med fler invånare.

Koppling till strategiska branscher som IT, gruva och tech.

LTU, Industriparken och besöksnäringen.

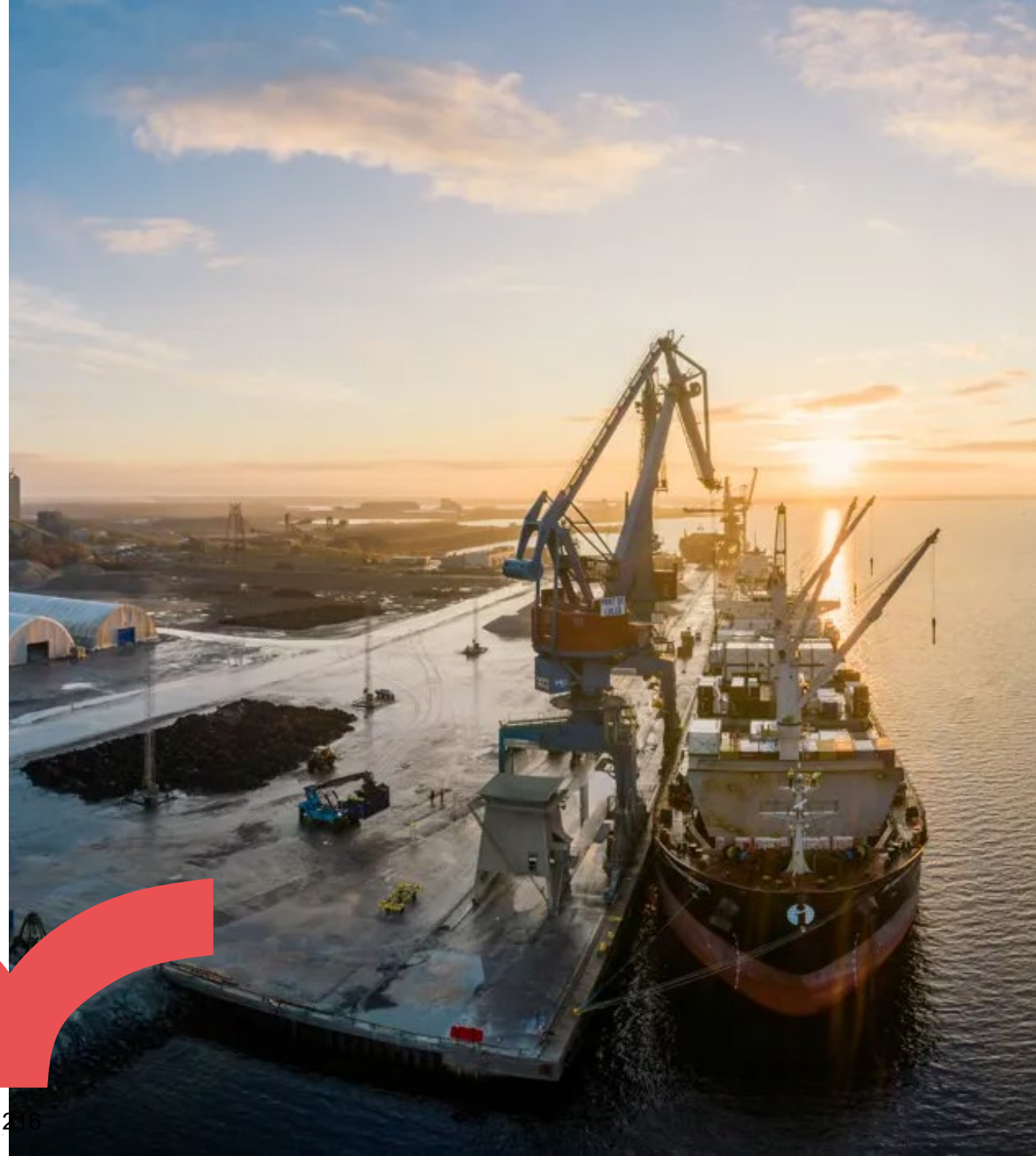
Flygplatsen

- Luleå Airport har näst flest avgångar i Sverige.
- Flyget är avgörande för tillgänglighet och näringsliv.
- Anslutningen mellan järnväg och flygplatsen är fortsatt en viktig framtidsfråga.

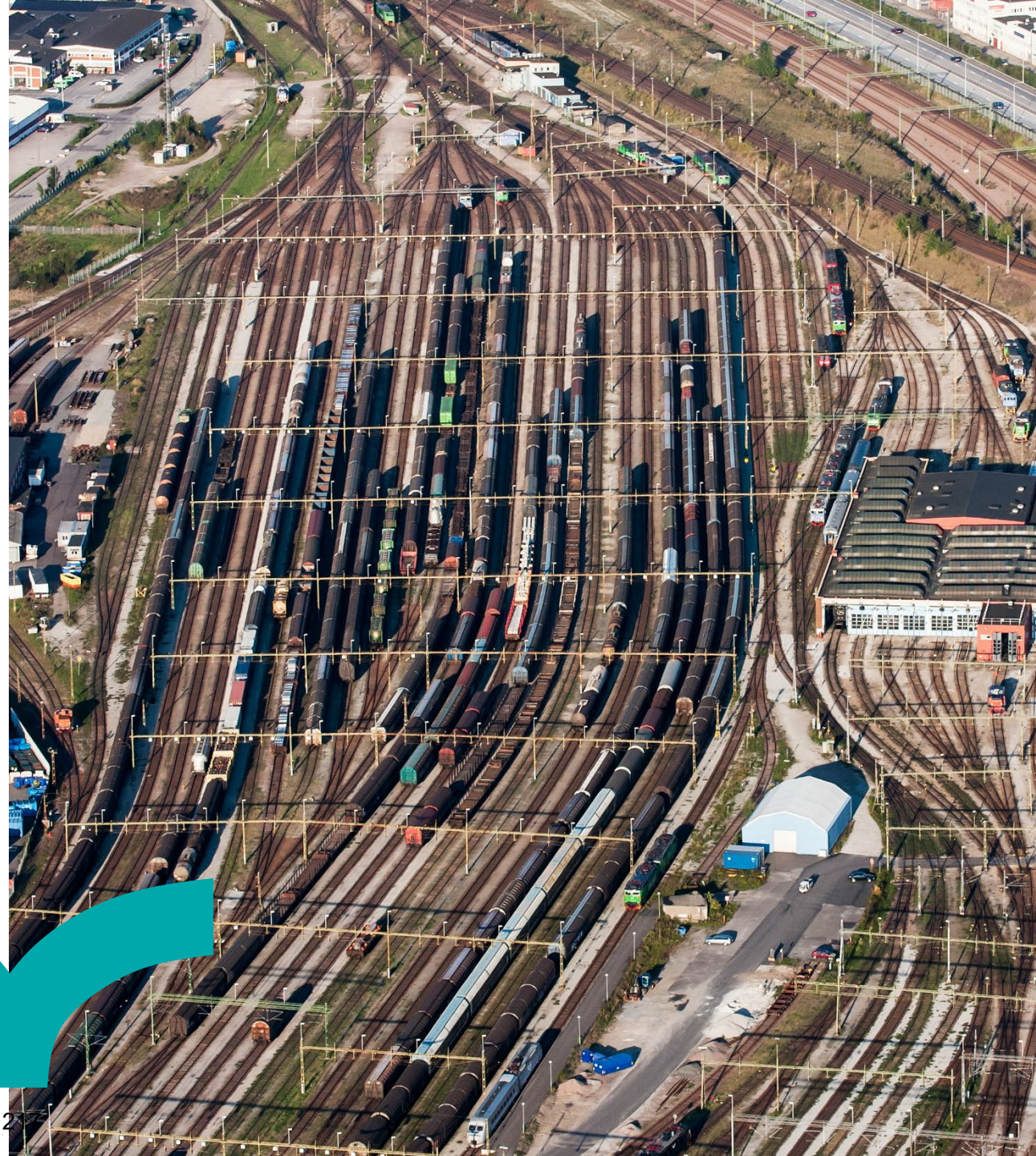
Hamnen

- Luleå hamn är central för grön omställning och försvar.
- Malmporten gör hamnen till Sveriges näst största.
- Brister i anslutande infrastruktur måste åtgärdas.

Bangårdssystemet

- Kapacitetsbrister hotar utvecklingen – risk för trafikinfarkt 2027.
- Ny väg (Norrleden) behövs för effektiv logistik.

Arbetsmarknadsregionen Luleå–Boden

- Över 100 000 invånare – uppfyller kriterier för urban nod.
- Samarbete och kollektivtrafik är avgörande för kompetensförsörjning.
- Stationsläge vid flygplatsen och i Antnäs förordas.

Övrigt

SCBs prognoser underskattar Luleås tillväxt.

Strukturbilden bör kompletteras med aktuell statistik och framtida behov.

§ 159

Remiss av betänkande av SOU 2025:87 Utredningen om straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel

Ärendenr 2025/1253-1.3.1.5

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta bifogat remissvar enligt KLF Hid: 2025.10387 som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Justitiedepartementet.

Reservationer

Matti Björk (M) och Samuel Ek (KD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun är remissinstans över utredningen om straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel.

Luleå kommun avstyrker utredningens förslag. Luleå kommun anser att den nuvarande straffrättsliga lagstiftningen om korruption och tjänstefel är tillräcklig och ser inte att det i utredningen har framkommit tillräckliga argument för att det ska finnas skäl att göra de föreslagna förändringarna.

Kommunen instämmer även i de synpunkter som utredningens expert juristen Lise Donovan (TCO) avgett i sitt särskilda yttrande.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att anta bifogat remissvar som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Justitiedepartementet.

Sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Matti Björk (M) och Samuel Ek (KD) föreslår avslå kommunstyrelseförvaltningens förslag och bifalla eget förslag enligt följande: Att Luleå kommun ställer sig bakom lagförslaget i sin helhet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag och Matti Björk med fleras förlag mot varandra och finner att arbetsutskottet bifaller kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Beskrivning av ärendet
Utredningens övergripande uppdrag har varit att se över den straffrättsliga lagstiftningen om korruption och tjänstefel i syfte att säkerställa att lagstiftningen är effektiv, ändamålsenligt och anpassad till Sveriges internationella åtaganden. Utredningens uppdrag har enligt kommittédirektivet även varit att, oavsett ställningstagande i sak, lämna författningsförslag som innebär att tjänstefelsansvaret utvidgas till att omfatta även annat än åtgärder som vidtagits vid myndighetsutövning.

De delar i utredningen som är av särskilt intresse för kommunen är följande. Bestämmelserna om mutbrott ska av bland annat pedagogiska skäl samlas i en ny lag; *Lag om straff för vissa korruptionsbrott*. En ny straffbestämmelse med rubriken *missbruk av offentlig ställning* föreslås. Den ska till skillnad mot bestämmelsen i brottsbalken om *tjänstefel* inte gälla enbart vid myndighetsutövning utan även vid till exempel offentlig upphandling och omfatta så kallat lag- och domstolstrots. Bestämmelsen ska gälla när åtgärden eller underlåtenheten uppsåtligt görs för att otillbörligt missgynna annan eller uppnå en otillbörlig förmån för sig själv eller för annan. Något undantag för ringa brott föreslås inte. Inte heller görs något undantag för ledamöter av beslutande statliga eller kommunala församlingar.

Straffbestämmelserna om trolöshet mot huvudman och tjänstefel föreslås ligga kvar i brottsbalken och straffnivåerna för tjänstefel skärps. Det finns enligt utredningen inte skäl att ändra avgränsningen ”vid myndighetsutövning” i den nuvarande bestämmelsen om tjänstefel. Motiveringen till detta är att bestämmelsen skulle göra tillämpningsområdet allt för vidsträckt och kan inte motiveras utifrån kartläggningen som gjorts av behovet av en reform.

Dialog
Dialog har hållits med HR-kontoret och inköp och upphandlingskontoret inom kommunstyrelseförvaltningen som delar bedömningarna i remissvaret.

Beslutsunderlag

- Remissvar över betänkandet SOU 2025:87, Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel, KLF Hid: 2025.10387
- Betänkande av SOU 2025:87 Utredningen om straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel, KLF Hid: 2025.8103
- Missiv till remiss av betänkande av SOU 2025:87 Utredningen om straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel, KLF Hid: 2025.8102
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande remiss av betänkande av SOU 2025:87 Utredningen om straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel, KLF Hid: 2025.10386

Remissvar över betänkandet SOU 2025:87, Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel

Ju 2025/01606

Sammanfattning av Luleå kommuns ställningstagande

Luleå kommun avstyrker utredningens förslag. Luleå kommun anser att den nuvarande straffrättsliga lagstiftningen om korruption och tjänstefel är tillräcklig och ser inte att det i utredningen har framkommit tillräckliga argument för att det ska finnas skäl att göra de föreslagna förändringarna.

Kommunen instämmer även i de synpunkter som utredningens expert juristen Lise Donovan (TCO) framfört i sitt särskilda yttrande.

Kommunens synpunkter

Allmänt

Systemet för ansvarsutkrävande av offentligt anställda består av tre huvudsakliga delar: en straffrättslig, en arbetsrättslig och en skadeståndsrättslig. Utredningen anser att i stället för kriminalisering bör i första hand andra handlingsdirigerande alternativ väljas såsom utbildning, information och införande av civilrättsliga regler om skadestånd. Av utredningen framgår att vissa har menat att det finns en övertro på straffrättsliga regler, att de snarast kan verka hämmande på effektiviteten i förvaltningen och leda till ökade handläggningstider.

Kommunen delar denna uppfattning. Det finns också en oro för att en utökad straffrättslig reglering medför att personer i större utsträckning kan komma att kräva att en tjänsteperson i tveksamma fall fattar ett gynnande beslut för den enskilde under ”hotet” att tjänstepersonen annars kommer att bli polisanmäld för tjänstefel. Detta förekommer redan idag. Lagstiftaren har också sett att det finns anledning att skärpa regleringen när det gäller brott riktade mot tjänstepersoner, såsom förolämpning. Enligt kommunens uppfattning finns det större behov av att ge offentligrättsligt anställda möjlighet att utföra sitt arbete på ett korrekt sätt utan att känna oro för okynnesanmälningar till polisen. Det finns en uppenbar risk för att fler polisanmälningar

som saknar grund kommer att göras. Av utredningen framgår att åklagare har betonat att en stor del av anmälningarna om tjänstefel helt saknar substans och görs på grund av missnöje med till exempel ett fattat beslut. Utökade straffrättsliga bestämmelser innebär sannolikt att polis och åklagare behöver lägga mer resurser på att utreda okynnesanmälningar som sedan skrivs av. Det är föga troligt att detta kommer att leda till att allmänhetens förtroende för offentlig verksamhet ökar.

Det framgår av utredningen att det redan finns ett omfattande regelverk och självreglering som syftar till att myndighetspersoners tjänsteutövning ska utföras på ett sakligt och opartiskt sätt. Kommunen delar utredningens uppfattning att det är av mycket stor vikt att allmänhetens förtroende för det offentligrättsliga arbetet upprätthålls och att tron på det demokratiska samhället består. För att uppnå detta behöver avsteg från uppsatta regelverk uppmärksammas och åtgärdas.

Däremot anser kommunen att detta inte uppnås genom att införa strängare straff och fler straffrättsliga bestämmelser, vilket har varit utredningens uppdrag.

I alla verksamheter händer det att förbiseenden görs och fel uppstår. För att komma till rätta med felaktigheter är det av stor vikt att det finns ett öppet klimat i myndigheterna så att medarbetare vågar berätta när något har uppstått som behöver åtgärdas eller rutiner förändrats så att det inte ska upprepas.

Kommunen delar de farhågor som omnämns i utredningen att om regleringen av det straffrättsliga tjänstefelsansvaret går för långt riskerar den att skapa en tjänstemannakår som blir rädd för att göra fel snarare än angelägen om att göra rätt. Detta kan leda till minskad effektivitet och sänkt kvalitet i verksamheter där det snarare finns ett stort behov av att beslut kan fattas i rätt tid. Det kan också medföra att handläggningen blir långsammare av rädsla för att allt inte är tillräckligt kontrollerat och att beslutsfattandet därmed tar längre tid. Det finns även en risk för utökad tystnadskultur där offentligt anställda inte vågar påpeka fel och brister av rädsla för att fokuset ska hamna på det egna agerandet och leda till åtal eller i vart fall att utsättas för polisförhör vilket är tillräckligt skrämmande för en tjänsteperson som enbart försöker utföra sitt arbete utifrån de förutsättningar som gäller.

Många gånger kan misstag också rättas genom att ett felaktigt beslut omprövas eller att beslutet överklagas till nästa instans. Därutöver finns tillsynsmyndigheter som utreder och lämnar kritik över myndigheternas ageranden inom sina specialiserade sakområden. Enbart det förhållandet att JO eller någon annan tillsynsmyndighet kan kritisera handläggningen är ofta tillräckligt ingripande för alla som kämpar med att utföra sitt ofta komplexa arbete på ett korrekt sätt. I de fall felen inte är möjliga att rätta finns i vissa situationer även möjligheter till skadestånd för den skadelidande.

För de jämförelsevis fåtal personer i offentlig verksamhet som medvetet vidtar brottsliga eller andra otillbörliga gärningar för att gynna sina egna eller andras intressen på ett ovidkommande sätt finns det enligt kommunens uppfattning tillräckliga sanktioner både straffrättsligt och arbetsrättsligt för att kunna ingripa mot ett sådant agerande.

Utredningen nämner att ett utökat straffansvar också skulle kunna bidra till att stärka tjänstemännens ställning gentemot otillbörliga politiska påtryckningar och därigenom säkerställa förvaltningens självständighet. Luleå kommun konstaterar att en politisk styrd verksamhet, såsom en kommun, bygger på att politiska beslut fattas där riktningen för verksamheten pekas ut och att tjänstepersoner därefter har till uppgift att verkställa uppdraget. Ett förhållningssätt där tjänstepersoner ska tryggas i sitt uppdrag gentemot politiken genom att peka på risken att uppdraget kan leda till straffrättsliga sanktioner kan inte vara den styrmodell som en offentlig verksamhet ska sträva efter.

Kommunen hyser även en farhåga för att införande av ytterligare straffsanktioner kommer att göra det mindre attraktivt att arbeta i offentlig verksamhet. Kommunen och regioner brottas redan nu med svårigheter att kunna rekrytera medarbetare till alla de viktiga funktioner som krävs för att tillhandahålla den välfärd till medborgarna som de har rätt att förvänta sig. Det behövs snarare att resurser läggs på utbildning, information och skydd för medarbetare mot otillbörliga påtryckningar, hot och våld i syfte att värna integriteten och tryggheten för medarbetare. Det kan samtidigt medföra att allmänhetens förtroende för den offentliga verksamheten stärks.

Missbruk av offentlig ställning

Kommunen avstyrker således även förslaget om införande av en ny straffbestämmelse, som är avsedd att omfatta allt utövande av offentlig tjänst eller offentligt uppdrag. Ett exempel som nämns är upphandlingar. Att genomföra upphandlingar är ett grannlaga arbete som kräver att kravställning och avtalsvillkor tas fram och att kontroll av att dessa är uppfyllda görs vid utvärderingen. Likaså genomförs även bedömningar av hur väl anbuden stämmer överens mot utvärderingsunderlaget. Utfallet av en upphandling innebär att den eller de som tilldelas avtalet får en förmån i form av ett avtal med en offentlig part. De anbudsgivare som förlorat upphandlingen kan uppleva att kraven är riktade för att passa en viss leverantör eller att utvärderingen inte är sakligt gjord vilket medfört att en annan part felaktigt har gynnats. Detta löses för närvarande genom att upphandlingen kan överprövas av domstol, vilket också används i stor utsträckning. Ett förfarande där det dessutom kan bli aktuellt att tjänstepersoner eller förtroendevalda blir polisanmälda för missbruk av offentlig ställning blir ett ytterligare moment som enligt kommunens uppfattning inte är önskvärd.

Såsom Lise Donovan lyfter i sitt särskilda yttrande är det många gånger fråga om processer i komplexa sammanhang, i flera led och med många personer involverade, såväl tjänstepersoner från flera förvaltningar som förtroendevalda. Vem som faktiskt är ansvarig för eventuellt missbruk av offentlig ställning i samband med en upphandling kan därför vara problematisk att avgöra vid en straffrättslig prövning.

Resultatet av en polisanmälan kommer inte heller innebära att en upphandling som är felaktigt utförd blir rättad. Den skadelidande kommer därmed inte att få någon rättelse genom att göra en polisanmälan. De sanktioner som finns redan idag innebär att den skadelidande har möjlighet att begära överprövning och skadestånd eller upphandlingsskadeavgift.

Därutöver anser kommunen att den föreslagna bestämmelsen är alltför vidsträckt och kommer att vara ytterst svår att förstå för den som anser att en felaktighet har begåtts och väljer att göra en polisanmälan. Även om enbart uppsåtliga åsidosättanden är avsedda att träffas av straffbestämmelsen kommer det inte att hindra att allt polisanmäls. Det ges inte heller något undantag för bagatellartade regelbrott eftersom det inte finns någon reglering

av ringa brott. Bestämmelsen kommer med all sannolikhet också att kräva åtskilliga resurser hos såväl polis som åklagare samt även domstolar eftersom utredningen hänvisar till att gränserna för vad som är straffbart kommer att utkristalliseras av rättspraxis.

Luleå Kommun

Regeringskansliet

Remiss

2025-07-25
Ju2025/01606

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

Straffrättsliga åtgärder mot korruption och tjänstefel (SOU 2025:87)

Remissinstanser

1. AB Svenska Spel
2. Arbetsgivarverket
3. Arvika kommun
4. Bolagsverket
5. Bollnäs kommun
6. Brottsförebyggande rådet
7. Business Sweden
8. Centrum för rättvisa
9. Domstolsverket
10. Ekobrottsmyndigheten
11. Exportkreditnämnden
12. FAR
13. Finansinspektionen
14. Företagarna
15. Grums kommun
16. Gällivare kommun
17. Gävle kommun
18. Hofors kommun
19. Hovrätten för Västra Sverige

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-24 46 31
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Rosenbad
E-post: ju.registrator@regeringskansliet.se

20. Huddinge kommun
21. Institutet Mot Mutor
22. Internationella Handelskammarens Svenska Nationalkommitté
23. Jokkmokks kommun
24. Justitiekanslern
25. Kalix kommun
26. Kammarkollegiet
27. Kommerskollegium
28. Konkurrensverket
29. Kriminalvården
30. Krokoms kommun
31. Kronofogdemyndigheten
32. Kävlinge kommun
33. Landsorganisationen i Sverige
34. Lidingö kommun
35. Linköpings kommun
36. Luleå kommun
37. Lunds universitet (Juridiska fakulteten)
38. Lysekils kommun
39. Läkemedelsindustriföreningen
40. Malmö kommun
41. Malmö tingsrätt
42. Norrtälje kommun
43. Nykvarns kommun
44. Oskarshamns kommun
45. Polismyndigheten
46. Regelrådet
47. Region Jämtland Härjedalen
48. Region Kronoberg
49. Region Norrbotten

50. Region Stockholm
51. Region Värmland
52. Revisorsinspektionen
53. Riksdagens ombudsmän
54. Riksidrottsförbundet
55. Skatteverket
56. Skellefteå kommun
57. Skövde kommun
58. Spelinspektionen
59. Sponsrings & Eventsverige
60. Statskontoret
61. Stockholms handelskammare
62. Stockholms tingsrätt
63. Stockholms universitet (Juridiska fakulteten)
64. Strängnäs kommun
65. Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
66. Sundbybergs kommun
67. Svea hovrätt
68. Svensk Handel
69. Svenska Bankföreningen
70. Svenska Journalistförbundet
71. Svenskt Näringsliv
72. Sveriges advokatsamfund
73. Sveriges akademikers centralorganisation
74. Sveriges domareförbund
75. Sveriges Kommuner och Regioner
76. Sveriges Marknadsförbund
77. Södertälje kommun
78. Tierps kommun
79. Tjänstemännens centralorganisation

80. Transparency International Sverige
81. Trelleborgs kommun
82. Tullverket
83. Upphandlingsmyndigheten
84. Vännäs kommun
85. Västerås kommun
86. Åklagarmyndigheten
87. Örebro kommun
88. Östersunds tingsrätt

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet **senast den 7 november 2025**. Svaren bör lämnas per e-post till ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till ju.L5@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Ju2025/01606 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa tryckta exemplar av betänkandet via ett beställningsformulär hos Elanders Sverige AB.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss (SB PM 2021:1). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Daniel Brunson
Ämnesråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

§ 65

Remiss riksintressepreciseringför Luleå hamn, riksintressets mark- och vattenanspråk samt påverkansområden utanför detta

Ärendenr 2025/1335-1.3.1.5

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta remissvaret enligt bilaga
KLF Hid: 2025.10813 som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Trafikverket.

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket har preciserat riksintresseanspråket med tillhörande områden för Luleå hamn. Luleå hamn är ett riksintresse för kommunikationsanläggningar enligt 3 kap 8 § miljöbalken och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Trafikverket har i samverkan med Länsstyrelsen i Norrbotten samt med stöd av Luleå kommun och Luleå hamn AB, tagit fram riksintressepreciseringen. Rapporten utgör förslag till riksintressepreciseringsom nu kommit till Luleå kommun på remiss.

Luleå kommun och Luleå Hamn AB ser fram emot fortsatt samverkan i arbetet med att säkerställa att riksintresset för Luleå hamn tillgodoses i fysisk planering och tillståndsprövning. Luleå kommun och Luleå Hamn AB ställer oss bakom de föreslagna mark- och vattenanspråken samt påverkansområden och understryker vikten av att kommunikationerna till och från hamnen utvecklas i takt med hamnens framtida behov.

Luleå kommuns svar på remissen redovisas i sin helhet i bilaga *Luleå kommuns svar på remiss riksintressepreciseringLuleå hamn*.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att anta remissvaret enligt bilaga KLF Hid: 2025.10813 som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Trafikverket.

Sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att samhällsbyggnadsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Remissvaret har inom Luleå kommun beretts av kommunstyrelseförvaltningens samhällsomställningskontor i dialog med näringslivskontoret och Luleå Hamn AB.

Beslutsunderlag
- Luleå kommuns svar på remiss riksintressepreciseringför Luleå hamn, KLF Hid: 2025.10813
- Remiss Riksintressepreciseringför Luleå Hamn, Remissversion 2025-08-25, KLF Hid: 2025.8834
- Missiv Remiss: Riksintressepreciseringför Luleå Hamn, KLF Hid: 2025.8835
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande remiss riksintressepreciseringför Luleå hamn, riksintressets mark- och vattenanspråk samt påverkansområden utanför detta, KLF Hid: 2025.10812

Svar på remiss gällande Riksintressepreciseringför Luleå hamn

2023/37425

Kommunens ställningstagande

Luleå kommun har tagit del av remissversionen av Riksintressepreciseringför Luleå hamn med datum 2025-08-25. Den föreslagna preciseringen av det befintliga området av riksintresset för hamn och kommunikationer syftar till att redovisa de värden som riksintresset innehåller vilket är vägledande i fysisk planering och tillståndsprövning. Preciseringen är ett viktigt steg i att tydliggöra hamnens funktion och betydelse på nationell och internationell nivå och Luleå hamn som nod i stomnätet inom det transeuropeiska transportnätet samt en allmän hamn av betydelse.

Luleå kommun och Luleå Hamn AB ser fram emot fortsatt samverkan i arbetet med att säkerställa att riksintresset för Luleå hamn tillgodoses i fysisk planering och tillståndsprövning. Luleå kommun och Luleå Hamn AB ställer oss bakom de föreslagna mark- och vattenanspråken samt påverkansområden och understryker vikten av att kommunikationerna till och från hamnen utvecklas i takt med hamnens framtida behov.

Luleå kommun välkomnar informationen om att Trafikverket har för avsikt att vid nästa beslut om uppdatering av riksintressen för kommunikation föreslå en förlängning av riksintresse järnväg fram till och med vändslingan längst ut i öster och att inkludera järnvägsslingan ner mot Uddebohamnen i beslutet.

Farlederna 763 Sandöleden och 764 Sandgrönnleden är av stor betydelse för sjöfartens tillgänglighet till hamnen och bör fortsatt beaktas som egna riksintressen.

Tillväxtverket har 2025-08-29 beslutat om utpekande av riksintresse för industriell produktion, stålproduktion i Luleå. Detta område innefattar befintliga och planerade anläggningar för produktion och framställande av stål i Luleå på Svartön samt även tillgången till kaj och hamn inom området samt funktionen avseende transporter till och från järnväg och det statliga

vägnätet. Riksintresseområdet för industriell produktion överlappar riksintresseområde för hamn och kommunikationer. Viktiga funktioner för Luleå Hamn som logistiknod som överlappar är Stambanan genom Övre Norrlands och Malmbanans sammankoppling med Luleå hamn, vilken har en avgörande betydelse för effektiva transporter via hamnen. Ytterligare en viktig funktion för Luleå hamn som logistiknod och allmän hamn som nu överlappas av riksintresse för industriell produktion är nuvarande och framtida väganslutning till Luleå hamn. Väganslutningen utgörs i nuläget av väg 595 som ansluter till väg 97 och väg E4. Den framtida möjliga kopplingen mellan Luleå hamn och väg E4 är via Gräsörenbron, den så kallade Norrleden. Norrleden är ett i kommunens översiktsplan utpekat vägreservat som utgör en möjlig ny länk mellan Luleå hamn och väg E4, reservatet syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar vägförbindelse med god tillgänglighet för näringslivets transporter, hamnens utveckling, intermodalitet och redundans.

Ett genomförande av Norrleden bedöms få fler effekter än att lösa identifierade brister på nuvarande vägnät och säkra effektiva transporter för näringslivet. Norrleden ger en högre robusthet och redundans i transportsystemet och effektiva multimodala transporter inom TEN-T nätet för regionens näringsliv samt hållbar samhällsutveckling i övrigt.

Pågående investeringar i både befintliga och nya industrier och verksamheter i Luleå hamns närhet och i Boden påverkar transportsystemet i Luleå kommun med ökade prognostiserade godsvolymer på väg, järnväg och med sjöfart. Luleå Hamn och den pågående expansionen av sjöfarten är beroende av en konkurrenskraftig, effektiv och långsiktigt hållbar infrastruktur.

Vägtransporter till Luleå hamn sker idag via Trafikplats Notviken-Bodenvägen och det kommunala vägnätet Bodenvägen-Svartövägen-Uddebovägen. Vägsträckan är rekommenderad vägsträcka för farligt gods och riksintresse för transporter. På den cirka 10 km långa sträckan genom tätbebyggt område finns hinder i höjd- och sidled som försvårar transport av stora odelbara gods. Vägen omges till hög grad av bostadsområden som riskerar att än mer påverkas av trafikbuller, luftföroreningar, minskade möjligheter till aktiva skoltransporter och risker för människor och miljö med ökande flöden av farligt gods. En utveckling mot fler långa lastbilar kommer också generera behov av åtgärder på väginfrastrukturen i detta stråk. Behov som uppstår på kommunalt vägnät är bärighetsåtgärder, kapacitetsåtgärder

och även trafiksäkerhetsåtgärder för både annan fordonstrafik och gång- och cykeltrafik. Fler tunga transporter ökar också kostnader för underhåll av vägnätet. Förutom ökande flöden med lätta lastbilar, tung trafik och farligt gods både på väg och järnväg kommer utvecklingen också att generera tillkommande arbetspendling, både inom kommunen, inom regionen samt behov av periodvis tillrest arbetskraft. Den nuvarande vägkopplingen Bodenvägen, Svartövägen, Uddebovägen till Luleå hamn utgör en tyngdpunkt i Luleås vägnät. Störningar längs denna sträcka, exempelvis trafikolycka, kan ge konsekvenser för såväl personresor, näringslivets långväga och lokala transporter som samhällsviktiga funktioner. Detta bedöms vara särskilt relevant i frågor kring totalförsvar och samhällets motståndskraft.

Luleå kommun värnar om långsiktigt hållbara och intermodala transporter till och från Luleå hamn och dess kunder. Luleå kommun och Luleå Hamn AB saknar en samordning mellan utpekandet av riksintresse för industriell produktion och befintligt riksintresse för hamn och kommunikationer.

Luleå kommuns inspel om pågående planarbete har omhändertagits i rapporten.

Luleå Kommun

TRAFIKVERKET

RAPPORT

Riksintressepreciseringför Luleå hamn

Remissversion 2025-08-25

Trafikverket
Postadress: Sundsbacken 2–4, 972 42 Luleå

E-post: trafikverket@trafikverket.se
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1, ej känslig

Dokumenttitel: Riksintressepreciseringför Luleå hamn

Författare: Cecilia Häckner

Dokumentdatum: 2025-08-25

Ärendenummer: TRV 2023/37425

Kontaktperson: Ingela Jarlbring

Underlagskartor och ortofoton: Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Fotografier: Omslagsfoto Brightnest, i övrigt Luleå kommun/Luleå Hamn AB om inget annat anges

Publikationsnummer:

ISBN:

Tryck: (I förekommande fall, annars tas raden bort)

Förord

Detta skrivs under i slutversionen. Luleå hamn har redovisats som riksintresse sedan år 2001, enligt beslut av Sjöfartsverket. Någon riksintressepreciseringhar tidigare inte tagits fram.

Trafikverket Region Nord, fram t.o.m. 2023-12-31 och från 2024-01-01 den Norra regionen, har i samverkan med länsstyrelsen i Norrbottens län, tagit fram denna rapport. Luleå Hamn AB har som verksamhetsutövare bidragit med underlag liksom Sjöfartsverket och Luleå kommun.

I rapporten redovisas riksintressets mark- och vattenanspråk tillsammans med de områden som ska skyddas för att tillgänglighet eller utnyttjandet av riksintresset inte ska försvåras. Det senare gäller främst påverkansområde buller och vibrationer.

Tidsperspektivet för en riksintressepreciseringär 20–30 år. Förändringar av omständigheter kan göra att en precisering behöver uppdateras. En översyn av behovet ska göras av Trafikverkets region inom ca fem år från publiceringen.

Ett förslag till riksintressepreciseringhar varit ute på extern remiss från 2025-08-25 till 2025-11-28. Efter det har en bearbetning skett.

Denna riksintressepreciseringgäller tills att den uppdateras. Rapporten redovisar de anspråk som följer med riksintresset i form av riksintressets mark- och vattenanspråk samt påverkansområden utanför detta. Det ska tjäna som underlag för kommunernas fysiska planering och tillståndsprövning samt för andra myndigheters handläggning som berör riksintresset.

Helena Eriksson

Regional direktör
Trafikverket, Norra regionen

Innehåll

Förord 3

Sammanfattning 6

1 Inledning 9

1.1 Bakgrund till denna precisering 9

1.2 Syfte 9

1.3 Hur arbetet har bedrivits 9

2 Värdebeskrivning 11

2.1 Kriterier för utpekande 11

2.2 Generell värdebeskrivning 12

2.3 Hamnens betydelser utifrån systemet/nationellt perspektiv 12

3 Riksintressets mark- och vattenanspråk 14

3.1 Hamndelar av riksintresse 14

3.2 Avgränsning av riksintressets mark- och vattenanspråk 15

4 Riksintressets påverkansområden 18

4.1 Innebörd av påverkansområde 18

4.2 Hamnens påverkansområde buller 18

4.2.1 Riktvärden 18

4.2.2 Påverkansområde buller för Trafikverkets prognos - utfall och beräkningar 19

4.3 Övriga påverkansområden 21

4.3.1 System för kommunikation, navigering och övervakning 21

4.3.2 Vilseledande belysning 22

4.3.3 Risk- och säkerhetsaspekter 22

5 Vägledning 23

5.1 Allmänt 23

5.2 Inom mark- och vattenanspråksområden 23

5.3 Inom påverkansområde för buller 24

5.4 Inom övriga påverkansområden 24

5.4.1 System för kommunikation, navigering och övervakning 24

5.4.2 Vilseledande belysning 24
5.4.3 Risk- och säkerhetsaspekter 24
5.5 Remisshantering 24

Källor och referenser 27

Sammanfattning

Trafikverket har preciserat riksintresseanspråket med tillhörande områden för Luleå hamn. I arbetsgruppen har representanter från Trafikverket, lokalt och centralt, Sjöfartsverket, Länsstyrelsen i Norrbottens län samt Luleå kommun och Luleå Hamn AB deltagit. De bullerberäkningar som Luleå hamn AB har tagit fram under hösten 2024 inför miljötillståndsansökan genom akustikkonsulten Efterklang, har kompletterats eftersom bullerberäkningsområdet var för litet. Trafikverkets prognos som har tagits fram genom projekt Malmporten, denna stämmer väl överens med Luleå Hamns prognos.

Riksintresseanspråket ska enligt bestämmelserna i 3 kap. 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomst eller utnyttjande av anläggningen. Det område som ska skyddas är redovisade mark- och vattenanspråk och i bedömningen om åtgärder som påtagligt försvårar tillkomst och utnyttjande av hamnen ska de påverkansområden som sträcker sig utanför mark- och vattenanspråket beaktas. Dessa framgår av kapitel 3 respektive 4. I kapitel 2 redovisas kriterier för utpekande, generell värdebeskrivning (tidigare kallat funktions-beskrivning) samt hamnens betydelse utifrån systemet/nationellt perspektiv.

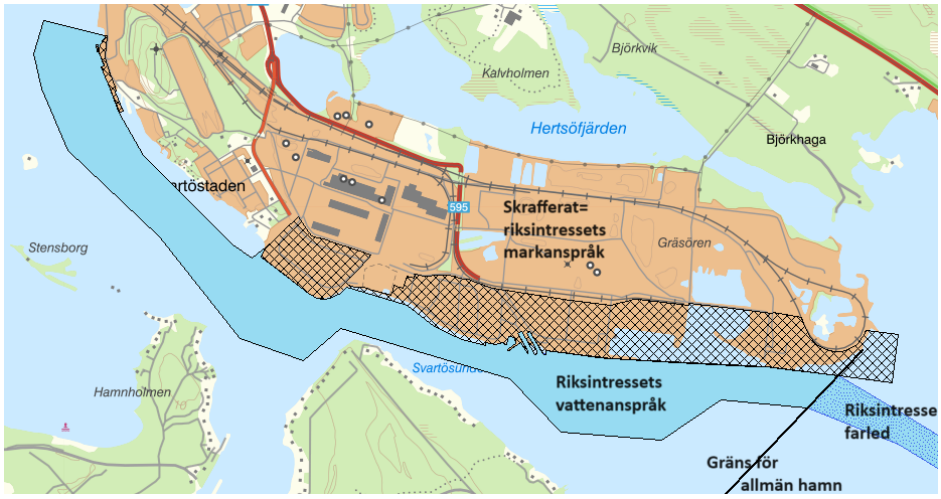
I den tillhörande bilagan redovisas det som är mer av informations-karaktär, en översikt av sjöfarten, en beskrivning av hamnen samt en mer detaljerad beskrivning av påverkansområdet buller. Kortfattat beskrivs också riksintressets behandling i lagstiftningen.

Riksintressets vattenanspråk kring en hamn utgörs av vattenområdet utanför kajer som behövs för manöverutrymme m.m. och fram till området för riksintresse farled. Markanspråket utgörs av kajområden samt den mark som direkt används eller som i framtiden kan komma att användas för sjöfartens behov. För att tillkomst eller utnyttjande av riksintresset inte ska försvåras, måste ytterligare områden beaktas när ny bebyggelse eller markanvändning planeras. Det kan handla om exempelvis bostäder och undervisningslokaler som påverkas av buller och vibrationer från hamnverksamheten.

För att riksintresset och verksamheten ska fungera, är det av stor vikt att kommunikationer till och från hamnen fungerar på ett bra sätt. Marktransportsystemet är av avgörande betydelse för landets nationella tillgänglighet. Utvecklingen av områdena kring hamnen måste ske på ett sådant sätt att den inte påverkas negativt. Tillfartsvägarna till hamnen

från E4 är utpekade som riksintresse för kommunikationer i sin funktion som anslutningsväg till riksintresset Luleå hamn. De utgörs av Bodenvägen, Svartövägen och väg 595 Uddebovägen. Järnvägen är däremot bara utpekad fram till Svartöns början. Trafikverket kommer att föreslå vid nästa beslut om uppdatering av riksintressen för kommunikation, en förlängning av riksintresse järnväg fram t.o.m. vändslingan längst ut i öster. Även järnvägsslingan ner mot Uddebo föreslås ingå i beslutet.

Mark- och vattenanspråk för dagens och framtida behov, redovisas på kartan nedan. Se vidare avsnitt 3.

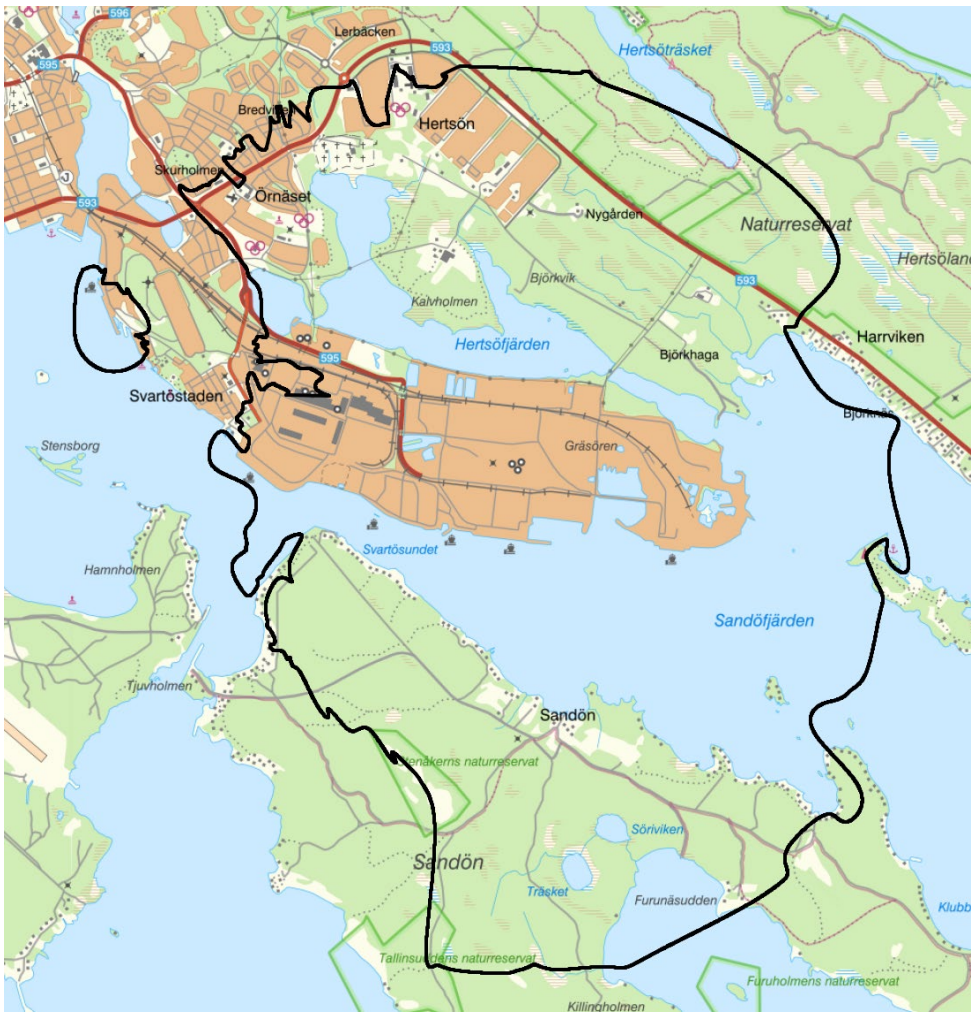

Riksintressets markanspråk, rutskrafferat och vattenanspråket, ljusblått.

Förutom mark- och vattenanspråket redovisas också påverkansområden i form av bullerkurvor. Detta ligger till delar utanför mark- och vatten-anspråket, men behöver uppmärksammas avseende åtgärder som kan påverka hamnens funktion negativt d.v.s. skada riksintresset. Läs mer om påverkansområden i kapitel 4.

Avseende bullerberäkningarna har dessa baserats på Trafikverkets prognos för år 2045, 2000 anlöp per år och en godsmängd om 26 miljoner ton årligen, som väl stämmer överens med Luleå hamns prognos för 2030. Beräkningsscenariot för buller baseras på maximalt nyttjad hamn, d.v.s. att samtliga kajplatser är använda samtidigt. Ljudkällorna är många olika, främst ventilationssystem, fartygsmaskiner, terminaltraktorer, hjälpmaskiner i drift samt skrothantering. Läs mer i avsnitt 4.2.

Kartan på nästa sida redovisar gränsen för kumulativ ekvivalent ljudnivå 40 dBA nattetid. Trafikverket har gjort bedömningen att genom en mindre komplettering av Luleå hamn AB:s framtagna bullerberäkningar genom företaget Efterklang, 2024-10-15, har dessa kunnat användas också i riksintressepreciseringen.

Kumulativ bullerkurva för ekvivalent nivå 40 dBA natt.

1 Inledning

1.1 Bakgrund till denna precisering

Denna riksintressepreciseringär ett sådant underlag som Trafikverket enligt 2§ förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m., ska lämnas till länsstyrelsen. Enligt förordningen ska länsstyrelserna ta de initiativ som behövs för att det i arbetet med miljökonsekvensbeskrivningar och i planerings- och beslutsprocesser tas hänsyn till miljöbalkens bestämmelser i 3 och 4 kap. När bestämmelserna ska tillämpas i prövningen av ett mål eller ärende, ska länsstyrelsen särskilt verka för att riksintressen tillgodoses i den prövningen. Av plan- och bygglagen (2010:900) framgår att det är länsstyrelsen som i förhållande till kommunernas planering tar tillvara och samordnar statens intressen och därvid särskilt verkar för att riksintressen tillgodoses.

I denna rapport preciseras riksintresset Luleå hamn tillsammans med de påverkansområden som behöver skyddas. Riksintressen för anläggningar för kommunikationer ska enligt bestämmelserna i 3 kap 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomst eller utnyttjande av anläggningen.

Det krävs alltid en tydligare beskrivning av ett riksintresse än en rad i en tabell. I riksintressepreciseringar sker en mer detaljerad beskrivning i text och på kartor för att beskriva de värden som utgör grunden för utpekandet.

1.2 Syfte

Riksintressepreciseringen utgår från Trafikverkets riksintresseutpekande och kommer att fungera som ett underlag för kommuner, länsstyrelser, prövande myndigheter och domstolar i ärenden när hänsyn behöver tas till riksintresse och när anspråket ska vägas mot andra riksintressen och mot exempelvis exploateringsintressen. Nyttan av riksintressepreciseringen kommer först att kunna bedömas efter att underlaget har tillämpats i olika ärenden. Riksintressepreciseringen ska också fungera som ett underlag för handläggare inom Trafikverket, kommuner och hamnoperatör samt även kunna fungera som kunskapsunderlag till allmänheten.

1.3 Hur arbetet har bedrivits

Trafikverket har genom Region Nord/Norra regionen hållit ihop arbetet med denna riksintressepreciseringför Luleå hamn. Arbetet inleddes under

juni månad 2023. Ett förslag var ute på remiss under perioden 2025-08-25 till 2025-11-28. Remissen gick ut till statliga myndigheter, Region Norrbotten, Luleå kommun samt Luleå Hamn AB.

Arbetsgruppens inledande möte genomfördes 9 juni 2023 och ytterligare tre möten genomfördes under hösten 2023. Våren 2024 hölls fyra möten och hösten 2024 ett möte 20 november. I arbetsgruppen har representanter från Trafikverket, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Sjöfartsverket samt Luleå kommun och Luleå Hamn AB deltagit.

För redovisningen av påverkansområde buller har beräkningarna som Luleå Hamn AB:s konsult Efterklang AB tagit fram, använts i denna riksintresseprecisering efter viss bearbetning och komplettering.

2 Värdebeskrivning

2.1 Kriterier för utpekande

Enligt Boverkets generella kriterier för riksintressen ska ett utpekande grundas på en nationell bedömning och det ska vara väl dokumenterat att området uppfyller något av nedanstående kriterier:

- Området hyser värden av stor nationell vikt
- Området behövs för att uppfylla Sveriges nationella åtaganden
- Områden behövs för att genomföra eller upprätthålla nationellt viktiga strukturer

De övergripande kriterierna för samtliga transportslag är enligt Boverkets beslut 1999-07-05:

- Mark- och vattenområden för såväl befintliga, planerade, som för vissa framtida kommunikationsanläggningar kan pekas ut som riksintresse
- Anläggningens funktion i transportsystemet är av grundläggande betydelse vid bedömningen
- Funktionen kan vara av internationell (ingå i TEN-T, det Trans Europeiska transportnätverket), nationell eller av särskild regional karaktär. Av särskilt intresse är länkar som sammanbinder andra kommunikationsanläggningar av riksintresse inom transportsektorn eller noder som är av betydelse för samverkan mellan trafikslagen
- Unika lägesbundna naturförutsättningar kan också vara av riksintresse.

Beslut om reviderade kriterier för riksintresseutpekande togs senast 9 december 2024 av Trafikverket. För sjöfarten avseende hamnar gäller:

- Noder som ingår i stomnätet i det transeuropeiska transportnätet
- Allmänna hamnar av nationell och internationell betydelse

Luleå hamn uppfyller båda kriterierna.

2.2 Generell värdebeskrivning

I Trafikverkets rapport ”Funktionsbeskrivningar för trafikslagets anläggningar” från 2022 framgår följande om allmänna hamnar:

”*Allmänna hamnar är av särskild betydelse för den allmänna trafiken. En allmän hamn får inrättas om hamnen är av väsentlig betydelse för den allmänna samfärdseln. En allmän hamn är öppen för allmän sjötrafik, vilket innebär att alla fartyg i princip har rätt att i mån av plats anlöpa hamnen och utnyttja dess resurser. Hamnen fyller en funktion som koppling mellan sjö- och landtransporter. I hamnens verksamhetsområde ingår både ytor på land och i vatten. Allmänna hamnar kan både ha funktionen att hantera persontransporter och godstransporter. Möjligheten till att lasta och lossa fartyg samt att omlasta gods till andra fartyg, järnväg- eller vägtransport är en central funktion för hamnen. Utöver de skador och synergier som generellt kan uppstå för sjöfarten (se avsnitt 4.1) gäller följande för allmänna hamnar:*

- *Med hänsyn till funktionen som koppling mellan sjö- och landtransporter kan hamnar påverkas av händelser och åtgärder både på land och i vatten. Åtgärder som försämrar tillgänglighet eller framkomlighet på anslutande vägar, järnväg eller farled (befintliga eller planerade) kan innebära att hamnens verksamhet påverkas negativt.*

- *Själva hamnområdet där lastning, lossning och lagerverksamhet utförs kan påverkas av utvecklingen i anslutande ytor och om delar av hamnområdet tas i anspråk för andra ändamål till exempel i form av utökade bullerrestriktioner, minskad tid på dygnet när arbete får utföras och minskade ytor för lagerverksamhet.*”

Luleå hamn är dessutom en TEN-T-hamn, en del av det transeuropeiska transportnätet.

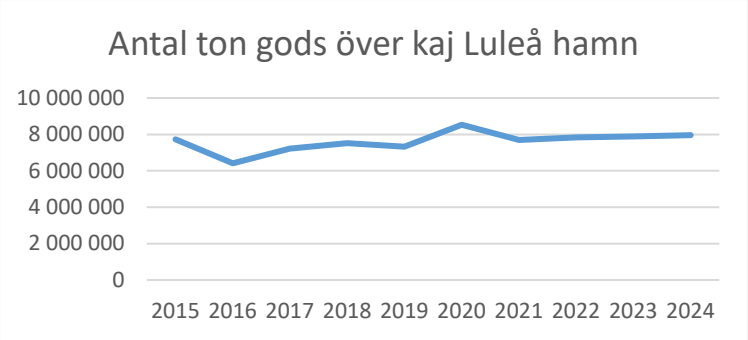
2.3 Hamnens betydelser utifrån systemet/nationellt perspektiv

Luleå hamn är landets fjärde största transporthamn avseende godsmängd över kaj och den nordligaste av de fem hamnar i landet som av EU har pekats ut som strategiskt prioriterad och ingår därmed i TEN-T-nätverket som CORE-hamn. Hamnens betydelse kommer att öka genom de stora industrisatsningar som pågår i området.

Den godsmängd som hanteras årligen är varierar mellan 8 och 9 miljoner ton. År 2024 var hanterad godsmängd 8,2 miljoner ton och antal fartygsanlöp 579. 17 % av Sveriges andel av gods i form av torr bulk går

från Luleå hamn. Störst mängd gods över kaj avser järnmalm från Sandskärskajen, andelen var drygt 60 % av hamnens totalt hanterade godsmängd 2024. Prognosen enligt Trafikverket avseende ökningen av hanterad godsmängd till 2045 är att den kommer att trefaldigas, från 8,2 miljoner ton till 26 miljoner ton.

Nedanstående figur visar utfallet åren 2015–2024.

Figur 2. Godsvolymer Luleå hamn i miljoner ton från 2015 till 2024, källa Sjöfartsverket.

Att landets isbrytare är baserade här stärker hamnens betydelse utifrån ett nationellt perspektiv.

Hamnens koppling till andra hamnar i landet är relativt begränsad. Piteå hamn utgör ett viktigt komplement till Luleå hamn mot bakgrund av att den har tjänster inom containerhantering, projektlaster och hantering av varor kopplat till träindustrin.

Stambanan genom Övre Norrlands och Malmbanans sammankoppling med Luleå hamn har en avgörande betydelse för effektiva transporter av malm- och stålprodukter via hamnen.

3 Riksintressets mark- och vattenanspråk

3.1 Hamndelar av riksintresse

De huvudkriterier som gäller redovisas i avsnitt 2.1 ovan. Nedanstående punkter är ett förtydligande av dessa kriterier.

Det markområde som ingår i riksintresset för en hamn utgörs av följande delar:

- Kajer och förtöjningsanordningar
- Lasthanteringsyta och område med fast lasthanteringsutrustning
- Uppställningsyta, lagringsyta samt byggnader, cisterner och andra anordningar för omhändertagande av gods och lasthanterings-utrustning
- Vägområden/järnvägsområden som är nödvändiga för hamnens verksamhet och inte skyddas på annat sätt

För att bedöma vilka befintliga hamndelar som ingår i riksintresset kan de prövats gentemot kriterierna för utpekande av hamnen. Nedanstående konkretisering av riksintressekriterierna är ett sätt att karaktärisera viktiga funktioner hos hamnen och därigenom få ett underlag för bedömning av vilka hamndelar som bör ingå i riksintresset. En hamndel behöver bara uppfylla ett av kriterierna för att den ska kunna pekas ut som hamndel av riksintresse.

- En samlad hamnfunktion som har en omfattande godshantering
- Ett naturligt hamnläge med möjlighet till anslutning med väg- och järnvägsnät
- Hamn eller hamndel som samverkar med annan anläggning av riksintresse
- Hamn eller hamndel som försörjer eller säkerställer en funktion hos annan anläggning av riksintresse, därmed främjas en långsiktigt hållbar transportlösning
- Hamn eller hamndel som hanterar eller kan komma att hantera speciella produkter och ligger väl till i förhållande till den marknad den betjänar

Det är av vikt att slå vakt om förutsättningar för sådana sjötransporter som ligger väl till sin marknad och övrig infrastruktur.

Även riksintressets vattenanspråk ska preciseras. Det vattenområde som skall ingå i riksintresset för hamnverksamheten utgörs av den vattenyta som avgränsas av strandlinjen inom hamnens landområde och en gräns i vatten, baserad på nedan angivna kriterier:

- Vattenområdet skall innefatta den yta som krävs med hänsyn tagen till anlöpande fartygs behov för manövrering, bogserbåtshantering, vändning, förtöjning, ankring, bunkring, lasthantering och läktring av last samt utförande av rutinmässigt fartygsunderhåll. Annan verksamhet inom utpekat område, till exempel marinor och andra anläggningar för fritidsbåtar, ingår inte i riksintresset men området kan vara utpekat som utvecklingsområde för den riksintresseskyddade verksamheten.
- Inseglingsrännan ingår i vattenområdet. Riksintresset begränsas här i sidled till den del som utgörs av farleden med buffertzon.
- I det fall hamnen har geografiskt separerade hamndelar ingår de förbindelsefarleder som fogar samman dessa inom hamnområdet och riksintresset.

De hamndelar som därmed är av riksintresse, inklusive lasthanterings- och uppställningsytor är: Cementkajen, Svartökajen, SSAB:s kajområde, Uddebohamnen, Strömören, Victoriahamnen samt malmhamnen Sandskär. Läs mer i bilagans kapitel 4.

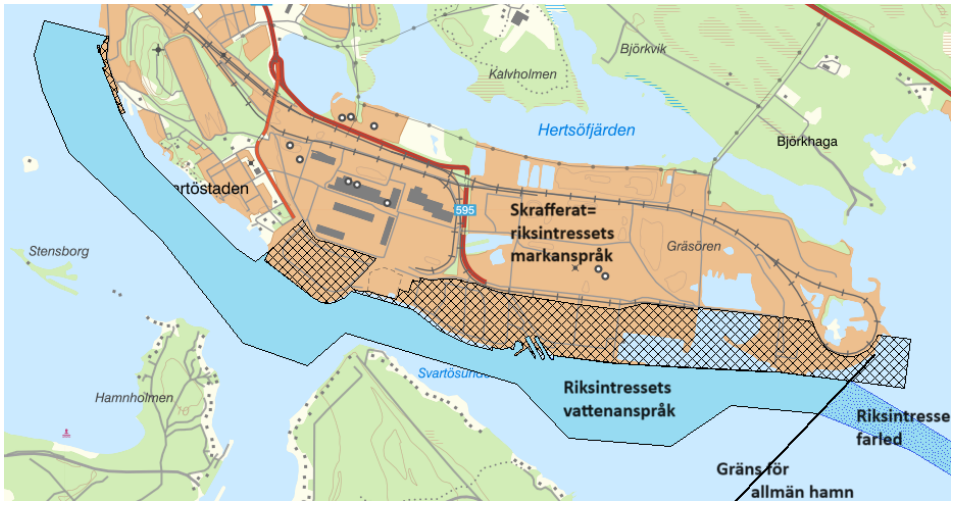
3.2 Avgränsning av riksintressets mark- och vattenanspråk

Markanspråket för en hamn utgörs av det område som krävs för att upprätthålla hamnens funktion för framtiden enligt kriterierna ovan. Markanspråket följer i nordväst kajlinjen för Cement- och Svartökajerna. I övrigt följer den fastighetsgränsen för Heidelberg Materials markområde samt för Svartökajen det område Sjöfartsverket arrenderar. Det sammanhängande större området längre österut består av kajområden med tillhörande markområden för lasthantering, uppställningsytor, byggnader och cisterner för hantering av gods. Det gäller både befintligt och planerat.

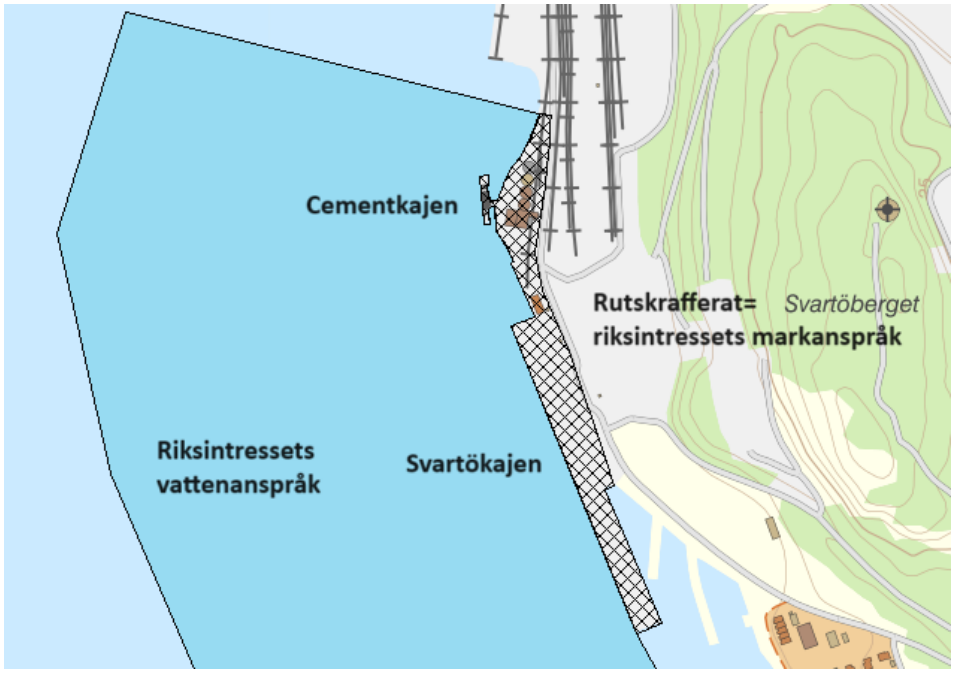
Vattenanspråket för en hamn utgörs av ett område som sträcker sig på utanför kajområdet som behövs för manövrering m.m. enligt ovan och som också ansluter till riksintresse farled. Vattenanspråket följer kajlinjen i östvästlig riktning, d.v.s. i direkt anslutning till befintliga och till-

kommande kajer. Vattenanspråket följer i övrigt det vattenområde som redovisas i projekt Malmporten men så att Cement- och Svartökajerna inkluderas.

Riksintressets vattenanspråk slutar vid gränsen för allmän hamn, där tar riksintresse farled vid.

Karta 1. Avgränsning av markanspråket, rutskrafferat och vattenanspråket, ljusblå yta.

Karta 2. Avgränsning av mark- och vattenanspråk vid Cement- och Svartökajerna.

För att riksintresset och verksamheten ska fungera, är det av stor vikt att kommunikationer till och från hamnen fungerar på ett bra sätt. Mark-transportsystemet är av avgörande betydelse för landets nationella tillgänglighet. Utvecklingen av områdena kring hamnen måste ske på ett sådant sätt att den inte påverkas negativt. Anslutningsvägen väg 595 som via väg 97 ansluter till E4 är fram till dess slut, utpekad som riksintresse för kommunikationer. Järnvägen är däremot bara utpekad fram till

Svartöns början. Trafikverket kommer att vid nästa beslut om uppdatering av riksintressen för kommunikation föreslå en förlängning av riksintresse järnväg fram t.o.m. vändslingan längst ut i öster. Även järnvägsslingan ner mot Uddebohamnen föreslås ingå i beslutet.

4 Riksintressets påverkansområden

4.1 Innebörd av påverkansområde

Ett påverkansområde är ett område utanför ett riksintresses markanspråk, där åtgärder såsom tillkommande bebyggelse i form av exempelvis bostäder, kan komma att påtagligt försvåra hamnens funktion. Åtgärder inom påverkansområdet kan medföra påtagligt försvårande av utnyttjandet av anläggningen genom att exempelvis restriktioner införs på den hamnverksamhet som bedrivs eller är planerad.

Riksintresseanspråket för sjöfarten består dels av riksintressets mark- och vattenanspråk, men också påverkansområden måste beaktas**.** Avseende hamnar gäller det främst buller. Följande kan generellt riskera att medföra en påtaglig skada för funktionen hos riksintresseutpekade hamnar:

- Uppförande av bebyggelse med funktioner som är känsliga för buller, exempelvis bostäder, skolor, förskolor och vissa vårdlokaler inom påverkansområde för buller.
- Uppförande av verksamhetslokaler eller bostäder inom hamnens markanspråk, risk för ”tredje man”.

4.2 Hamnens påverkansområde buller

4.2.1 Riktvärden

Buller från hamnverksamhet omfattas av Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (rapport 6538, 2015). Det finns också Vägledning för hamnverksamhet från 2022, Vägledning om hamnverksamhet. Bestämmelserna ska användas som vägledning vid planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked samt vid prövning av tillstånd för hamnar enligt miljöbalken och bestämmelser meddelade med stöd av den.

Enligt vägledningen för industri- och annat verksamhetsbuller redovisas följande riktvärden för ljudnivå från industriverksamhet, frifältsvärde:

L_{eq} dag (kl. 06–18) =50 dB(A)
L_{eq} kväll (kl. 18–22) samt lördag-, söndag, helgdag (kl. 06–18) =45 dB(A)
L_{eq} natt (kl. 22–06) =40 dB(A)

Utgångspunkt för olägenhetsbedömning är vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler.

Maximala ljudnivåer, L_{Fmax} högre än 55 dB(A), bör inte förekomma nattetid kl. 22-06 annat än vid enstaka tillfällen.

De bullervärden som redovisas i en riksintresseprecisering, ska inte jämföras med verksamhetens bullervillkor i gällande miljötillstånd. Dessa visar inte en faktisk bullersituation som ska bedömas mot miljötillståndet utan endast ett möjligt framtidsscenario. I detta fall är hamnens ansökan om miljötillstånd också ett möjligt framtidsscenario.

Hamnverksamhet genererar också lågfrekvent buller. För denna finns ingen schablonmässig, allmängiltig metod för ljudnivåer inomhus i befintliga bostäder som kan jämföras med nivåer i frekvensbanden 31,5–200 Hz som Folkhälsomyndigheten anger i sina riktvärden. Av denna anledning är det svårt att bedöma om Folkhälsomyndighetens riktvärden för lågfrekvent buller överskrids eller inte. Om nya bostäder blir aktuella bör detta tas hänsyn till vid fasaddimensioneringar.

Trafik som alstras utanför hamnområdet klassas som vägbuller eller järnvägsbuller. Inom hamnområdet räknas trafiken primärt som industribuller.

4.2.2 Påverkansområde buller för Trafikverkets prognos - utfall och beräkningar

Påverkansområdet för buller kopplat till hamnverksamhet orsakas av många olika typer av bullerkällor. Exempel är ventilationssystem, fartygsmaskiner, terminaltraktorer, landgångar och ramper, kylaggregat, lossning och lastning av gods och hjälpmaskiner vid kaj.

Trafikverket har genom projekt Malmporten tagit fram en prognos för antal anlöp, godsmängd och fartygstyper för år 2045 avseende Luleå hamn. Den är på en översiktlig nivå och har bearbetats. Den överensstämmer huvudsakligen med den prognos som Luleå hamn AB har tagit fram.

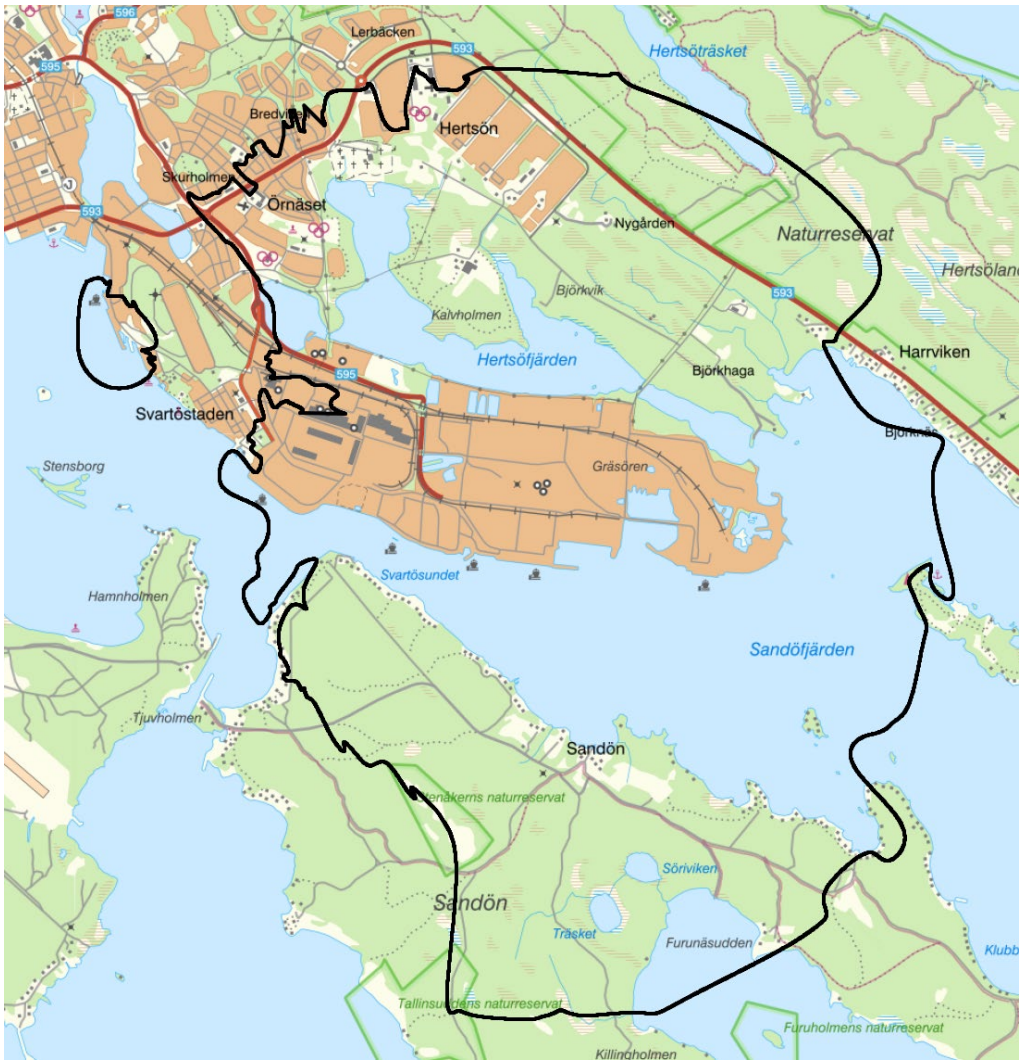
Beräkningarna har utförts av företaget Efterklang enligt beräkningsmodellen Danish Acoustical Laboratory, rapport 32, Environmental noise from industrial plants General prediction method (DAL 32) i beräkningsprogrammet Sound Plan version 8.2. Rapporten är daterad 2024-10-15.

Buller från fartyg är mycket beroende av fartygstypen. Om fartygen är kopplande till landström, kan det reducera fartygens ljudalstring med ca 3 dBA. Ett antal bullerkällor är angivna i Efterklangs rapport. I denna ingår

hjälpmotorer, lastnings-/lossningsutrustning som kranar m.m. Även tågrangering och tågbuller ingår i beräkningarna.

Bullerberäkningarna omfattar både dagens situation och de framtida planerade åtgärderna. Framtidsscenariot inkluderar fartyg vid kaj. Alla kajplatser förutsätts vara belagda samtidigt, ett maximalt scenario.

Bullernivåer för SSAB:s verksamhet ingår inte i beräkningarna, det gäller industriell produktion och inte heller LKAB:s verksamhet vid Sandskär, förutom buller från fartyg vid kaj ingår. LKAB:s framtida bullersituation påverkar inte nära liggande fastigheter. Det kumulativa bullret beräknas öka med ca 1–2 dB(A) jämfört med idag, från 48–50 dB(A) till ca 50–51 dB(A). Resultatet är beroende av de villkor som SSAB, LKAB och Luleå Hamn AB slutligen erhåller. En viss utslätning har gjorts av den beräknade kurvan och mindre ”öar” har tagits bort på kartan nedan.

Karta 3. Resultat av kumulativa beräkningar, ekvivalent nivå 40 dBA nattetid, utan buller-begränsande åtgärder.

Separata beräkningar har gjorts för Cement- och Svartökajerna. Nedan visas en mer tydlig kartbild över detta område.

Karta 4. Cement- och Svartökajerna, kumulativ ekvivalent nivå 40 dB(A), natt.

Läs mer i bilagans kapitel 5.

4.3 Övriga påverkansområden

4.3.1 System för kommunikation, navigering och övervakning

Sjöfarten är beroende av satellitnavigeringssystem (GPS) för korrekt positionering och navigering. För att öka precisionen ytterligare har Sjöfartsverket ett antal referensstationer längs kusterna (D-GPS) som korrigerar satellitsignalerna för mer precisa positioner. Positionerna används även i kommunikationen mellan fartyg i ett automatiskt system för identifikation (AIS) som möjliggör presentation av de omgivande fartygens namn, kurs, fart, typ och destination. AIS-data är dessutom tillgänglig för hamnar och trafikövervakningscentraler. Försök pågår idag även med ett landbaserat positioneringssystem och forskning bedrivs för att utveckla ett nationellt system för satellitnavigering.

Digitala uppgifter om aktuell våghöjd, vindhastighet och strömsättning vid ankomsthamnen kan ofta erhållas som komplement till information från den utrustning som finns ombord som beslutstöd för en säker angöring. Fasta och flytande sjösäkerhetsanordningar säkerställer navigering i farleder och hamnområden.

4.3.2 Vilseledande belysning

Belysning som inte är avsedd för sjöfarten och som på grund av sin intensitet, utseende eller färg kan vara vilseledande för sjöfarten, ska skärmas av eller på annat sätt modifieras. Även reflektioner och blänk från exempelvis solceller, fasadmaterial och bländande glas kan vara direkt olämpliga av säkerhetsskäl. Sådana ärenden ska alltid remitteras till Sjöfartsverket.

4.3.3 Risk- och säkerhetsaspekter

All transportverksamhet medför risker, både för trafikanter och för omgivningen. Vad gäller sjöfarten regleras dessa transporter av omfattande säkerhetskrav som fastställs på internationell nivå.

Sjöfarten räknas ofta som ett av de säkraste transportsätten. Människor som bor och arbetar i en hamns omgivning, utan att ha en direkt koppling till sjöfarten, kallas vanligtvis för ”tredje man”. I fysisk planering behöver hänsyn tas till risken för olyckor, så att ny bebyggelse endast uppförs där risknivån för tredje man är acceptabel.

Vid planering av ny bebyggelse, exempelvis intill trafikleder där farligt gods transporteras, är det praxis att analysera individrisk. Sannolikheten för dödsolyckor bör då inte vara högre än $1x10^{-5}$ per år (=1 per 100 000 år) för att anses vara acceptabel.

Individrisk definieras här som sannolikheten per år att en fiktiv person, som permanent uppehåller sig på en bestämd plats i hamnens närområde, omkommer till följd av ett haveri. I Sverige gäller att bedömning av acceptabel risknivå avgörs i varje enskilt fall. Statistiken visar att antalet olyckor inom sjöfarten minskar kontinuerligt och säkerheten blir allt högre för varje år. Denna utveckling bedöms fortsätta och är den enskilt största anledningen till lägre framtida risknivåer.

Enligt den riskbedömning som har gjorts i samband med Luleå Hamns tillståndsansökan (WSP 2024-11-11) framgår att det fram till år 2030 planeras för nya landytor om 750 000 kvm, att fler kajer byggs och infrastrukturen förstärks. Kapaciteten att frakta gods fyrfaldigas och fyra gånger så mycket fartygstrafik ska kunna tas emot. Mängden farligt gods beräknas endast marginellt att öka.

Förutsättningarna för att erhålla en acceptabel riksnivå bedöms vara fullt hanterbara enligt WSP:s riskbedömning. Utbyggnaden av hamnen möjliggör en rad förbättringar ur ett riskperspektiv. Dock måste riskreducerande åtgärder identifieras och hanteras framöver, särskilt avseende den planerade Allvädersterminalen.

5 Vägledning

5.1 Allmänt

Detta kapitel är en vägledning för hur riksintresseanspråket tillgodoses i planerings- och tillståndsprocesser samt i ärenden avseende lov och förhandsbesked med syfte att hamnen skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av den.

I översiktsplanen ska kommunen redovisa de områden av riksintresse som finns inom kommunen och hur kommunen anser att dessa ska tillgodoses. För en hamn av riksintresse innebär detta att kommunen både behöver redovisa och förhålla sig till dess mark- och vattenanspråk samt dess påverkansområden.

Som verksamhetsutövare och ansvarig för hamnverksamheten, är det den som innehar miljötillståndet, hamnägare/hamnoperatör, som kommunen under detaljplaneprocessen ska samråda med. De ska även underrättas vid granskning och antagande om detaljplanen ligger inom hamnens mark- och vattenanspråk samt påverkansområden. Går kommunens beslut om att anta en detaljplan emot hamnens intressen, kan hamnägare/ hamnoperatör överklaga beslutet till mark- och miljödomstolen i sin roll som sakägare. Överklaganden avseende bygglov skickas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen gör i sina yttranden en bedömning av eventuell påverkan på riksintressen.

För att undvika förgävesplanering, är det väsentligt att ärenden som bygglov, detaljplaner och tillståndsärenden som berör hamn- och vattenområde skickas på remiss till Trafikverket, hamnägare/ hamnoperatör samt Sjöfartsverket i tidigt skede. Det finns ”Överenskommelse om samverkansmodell för sjöfartsrelaterade infrastrukturåtgärder, remisshantering och samverkan inom FOI-området” mellan Trafikverket och Sjöfartsverket daterad 2022-09-30. Innehållet avseende remisshanteringen beskrivs i avsnitt 5.5 Remisshantering nedan.

5.2 Inom mark- och vattenanspråksområden

Inom markanspråket bör inte ny bebyggelse planeras eller andra åtgärder vidtas som inte är kopplad till hamnverksamhet. Detta riskerar att påverka av hamnens funktion negativt.

Om det inom markanspråksområdet planeras för kommersiell verksamhet måste sådan markanvändning vägas mot behovet av mark för eventuell utbyggnad av hamnens infrastruktur.

5.3 Inom påverkansområde för buller

Tillkommande bebyggelse inom påverkansområde för buller, behöver klara riktvärdena för att inte framtida restriktioner för hamnverksamheten vid omprövning av miljötillståndet eller prövning av ett nytt miljötillstånd kan tillkomma. Om ny bebyggelse riskerar att påverka möjligheten till ett nytt eller omprövat miljötillstånd, innebär bebyggelsen en risk för påtagligt försvårande av tillkomsten eller utnyttjandet av hamnen.

5.4 Inom övriga påverkansområden

5.4.1 System för kommunikation, navigering och övervakning

VHF-system och radaranläggningar för trafikledning och trafik-övervakning och även fartygens motsvarande anläggningar kan störas ut av exempelvis starkströmsanläggningar. Större byggnader och anläggningar kan skymma anläggningar avsedda för säker navigation.

5.4.2 Vilseledande belysning

Alla ärenden som kan innebära risk för bländning och störande reflexer ska alltid remitteras till Sjöfartsverket och hamnägare/hamnoperatör. Störande bakgrundsljus kan störa ut fyrar och enslinjer vilket försvårar fartygens navigering. Strålkastare från biltrafik kan påverka farleder med risk för bländning av fartygstrafiken liksom större belysningsmaster.

5.4.3 Risk- och säkerhetsaspekter

En riskbedömning bör tas fram om det planeras för stora förändringar av hamnverksamheten.

5.5 Remisshantering

I tabellen på sidan 27 redovisas vilken aktör som behöver få in remisser i olika typer av ärenden och inom vilket geografiskt område.

I ovan nämnda överenskommelse mellan Sjöfartsverket och Trafikverket från 2022-09-30 redogörs bl.a. för hur remisshanteringen ska fungera mellan myndigheterna.

Trafikverket lämnar främst yttranden med utgångspunkt i det strategiska och trafikslagsövergripande perspektivet men även i rollen som sakägare.

Sjöfartsverket behandlar inkomna remisser inom hela kust- och havsområdet med utgångspunkt i sjöfartens operativa behov och dess intresseområden längs kusterna. Dessa områden är fem km från havs- och kustområdens samt från Vänerns stränder. För Vättern, Mälaren och Hjälmaren gäller två km och för kanaler som är allmän farled en km från strand. Inom dessa områden lämnar Sjöfartsverket egna yttranden. Områdena benämns ”Intresseområde” i tabellen nedan.

Avseende remisser över översiktsplaner redovisar Sjöfartsverket sina synpunkter till Trafikverket. Dessa arbetas sedan in i Trafikverkets yttranden och Sjöfartsverket är med i sändlistan som kopia. Remisser avseende bygglov, detaljplaner och miljöbalksärenden besvaras av Sjöfartsverket inom sina intresseområden och Trafikverket får kopia på yttrandet. Målsättningen är att yttranden ska vara samstämmiga. Vid behov görs avstämningar mellan myndigheterna. Om en remiss bedöms påverka ett riksintresse för sjöfarten negativt ska Trafikverket skicka en underremiss till Sjöfartsverket för synpunkter. Avseende förändringar av riksintressen för sjöfarten, samverkar myndigheterna.

Trafikverket tar emot samtliga typer av remisser som berör mark- och vattenanspråk och påverkansområden. Om hamnägaren får remissen, förutsätts att om hamnoperatören är en annan part, att hamnägaren skickar underremiss till denne.

Ärendetyp	Inom område	Remiss till	Kommentar
Översiktsplaner	Hamnområde Alla ÖP	Hamnägare Trafikverket	SjöV redovisar sina synpunkter till Trafikverket
Detaljplaner	Hamnområde inkl. påverkansområde Intresseområde	Hamnägare, Trafikverket SjöV	
Bygglov	Hamnområde inkl. påverkansområde Intresseområde	Hamnägare, Trafikverket SjöV	
Miljöprövningsärenden kap 9 MB, 11 MB	Hamnområde inkl. påverkansområde Intresseområde + vattenverksamhet	Hamnägare, Trafikverket SjöV	
Ärenden som rör farled	Farledszoner	SjöV, Trafikverket	
Starkströmsanläggningar	Hamn- och vattenområde	Hamnägare, SjöV, Trafikverket	EMC-utredning kan krävas
Genererande av elektromagnetiska fält	Hamn- och vattenområde	Hamnägare, SjöV, Trafikverket	EMC-utredning kan krävas
Vilseledande belysning	Hamnområde	Hamnägare, SjöV, Trafikverket	
Koppling till sjöfart	Närhet hamnområde	SjöV	

Tabell 1. Remisshantering.

Källor och referenser

Trafikverkets beslut 2024-12-09:
Trafikverkets beslutade riksintressen - Bransch

Länk till Trafikverkets riksintressepreciseringar:
Precisering av riksintressen - Bransch (trafikverket.se)

TRAFIKVERKET

BILAGA TILL RAPPORT

Riksintressepreciseringför Luleå hamn

Remissversion 25-08-25

Trafikverket
Postadress: Sundsbacken 2–4, 972 42 Luleå

E-post: trafikverket@trafikverket.se
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1, ej känslig

Dokumenttitel: Riksintressepreciseringför Luleå hamn

Författare: Cecilia Häckner

Dokumentdatum: 2025-08-25

Ärendenummer: TRV 2023/37425

Kontaktperson: Ingela Jarlbring

Underlagskartor och ortofoton: Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Fotografier: Luleå kommun/Luleå Hamn AB om inget annat anges

Publikationsnummer:

ISBN:

Tryck: (I förekommande fall, annars tas raden bort)

Introduktion

Detta dokument är en bilaga till huvudrapporten, Riksintressepreciseringför Luleå hamn. I huvudrapporten presenteras det som har direkt koppling till det som måste skyddas för att inte riksintresset riskerar att påtagligt skadas. I denna bilaga finns avsnitt om sjöfartens regelverk och aktörer, sjöfartens utveckling, en beskrivning av hamnområdet samt en mer detaljerad beskrivning av påverkansområden.

Innehåll

Introduktion 3

1 Sjöfarten - översikt 6

1.1 Sjöfartens organisation 6

1.2 Sjöfartens regelverk 6

2 Transport-, miljö och klimatpolitiska utgångspunkter 8

3 Sjöfartens övergripande utveckling 9

3.1 Internationellt 9

3.2 Nationell utveckling 10

3.3 Det nationella hamnsystemet 11

4 Beskrivning av hamnområdet 13

4.1 Geografiskt läge 13

4.2 Hamnens historik 13

4.3 Hamnområdet idag 14

4.3.1 Geografisk avgränsning 14

4.3.2 Fastighetsägare 15

4.3.3 Gällande detaljplaner 15

4.3.4 Hanterad godsvolym och transportflöden 16

4.3.5 Hamnens verksamhet och delområden 16

4.3.6 Anslutande infrastruktur och kommunikationer 21

4.4 Framtidsscenario för hamnen 24

4.4.1 Åtgärdsvalsstudie 2014 24

4.4.2 Pågående detaljplanearbete 25

4.4.3 Framtida godsvolym 25

4.4.4 Planerade förändringar i hamnområdet 26

4.4.5 Förändrad infrastruktur väg 31

4.4.6 Förändrad infrastruktur järnväg 32

4.4.7 Förändringar i elförsörjningen 33

4.4.8 Förändringar i farled och hamn 33

5 Påverkansområde buller 35

6 Riksintressets i planering och tillståndsgivning..... 37

6.1 Riksintressets behandling i lagstiftningen 37

6.1.1 Bestämmelserna om riksintressen i miljöbalken (1998:808)..... 37

6.1.2 Plan- och bygglagen (2010:900)..... 37

6.1.3 Förordning (1998:896) om hushållning av mark och vatten..... 38

6.2 Miljöprövning/tillsyn av hamnverksamheten enligt miljöbalken (1998:808)... 39

6.2.1 Allmänt 39

6.2.2 Särskilda krav i gällande miljötillstånd..... 39

1 Sjöfarten - översikt

1.1 Sjöfartens organisation

I april 2010 skedde en större omorganisation av myndigheterna för kommunikationer. Sjöfartsverket var tidigare riksintressemyndighet men detta ansvar lades då på det nybildade Trafikverket som fick ansvar för alla fyra trafikslag. Därför råder ett delat ansvar mellan Trafikverket och Sjöfartsverket för den statliga maritima infrastrukturens underhåll och utveckling. Trafikverket har det långsiktiga och strategiska ansvaret medan Sjöfartsverket har ett mer operativt ansvar för farlederna. År 2009 bildades Transportstyrelsen som utöver sjöfartstillsyn och sjösäkerhetsfrågor även övertog Sjöfartsverkets tidigare uppdrag med regler och normering för bland annat lotsning och farleder.

I internationella sammanhang är Sjöfartsverket svensk representant i den mellanstatliga organisationen IALA och Transportstyrelsen företräder Sverige i EU:s tillsynsmyndighet för sjöfart (EMSA) och FN-organet IMO.

1.2 Sjöfartens regelverk

Sjöfarten är till största delen reglerad på internationell nivå. Genom IMO (International Maritime Organization) sker huvuddelen av regleringen. IMO är ett organ inom FN med 175 medlemsländer och 66 mellanstatliga organisationer där bland annat EU-kommissionen ingår.

IMO har till uppgift att normera sjöfarten internationellt och bidra till ökad säkerhet genom konventioner och koder. De tongivande konventionerna är SOLAS (Safety of Life at Sea*)* och MARPOL (Convention for the Prevention of Pollution from ships*)* för ökad sjösäkerhet respektive för skydd av den marina miljön. Sverige har ratificerat samtliga konventioner och koder från IMO och i ett antal fall även infört strängare nationella särkrav samt ingått bilaterala överenskommelser i syfte att ytterligare höja sjösäkerheten.

Avseende sjösäkerhetsfrågor inom EU har EMSA, Europeiska unionens byrå för sjösäkerhet, ansvar för regler och regelutveckling. Genom Sveriges medlemskap i EU, har landet förbundit sig att följa dessa regelverk.

Sjöfartens regelverk gäller oberoende av denna riksintressepreciseringen. Sjöfarten i landet regleras främst genom Sjölagen (SFS 1994:1009), Fartygssäkerhetslagen (SFS 2003:364) och Fartygssäkerhetsförordningen (SFS 2003:438) vilka till stor del är baserade på det internationella

regelverket. Dessutom finns Transportstyrelsens författningssamling som sätter SOLAS och MARPOL i kraft samt reglerar nationell sjöfart som inte omfattas av regler från IMO eller EU. De delar av dessa lagar som berörs i denna riksintresseprecisering är främst de som rör säker navigering och hamnskydd.

2 Transport-, miljö och klimatpolitiska utgångspunkter

Det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Därutöver finns ett funktionsmål och ett hänsynsmål. Funktionsmålet handlar om tillgänglighet och innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska dessutom vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov. Hänsynsmålet handlar om säkerhet, miljö och hälsa. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till det övergripande generationsmålet för miljö och att miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

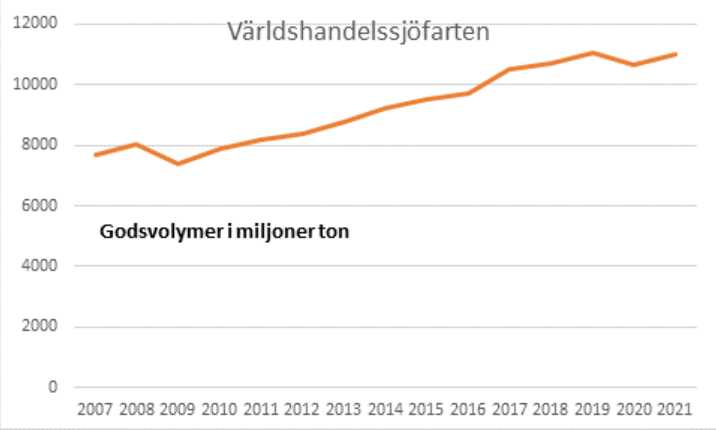
Vid sidan av de transportpolitiska målen finns ett antal beslut om miljö- och klimatpolitiska utgångspunkter. Riksdagen har beslutat om klimatpolitiska mål som innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär därför att växthusgasutsläppen från transportsektorn i princip kommer att behöva vara noll senast år 2045. För detta ändamål beslöt Riksdagen om en klimatlag som trädde i kraft 2018 och som innebär att regeringen vart fjärde år ska ta fram en klimatpolitisk handlingsplan med konkreta förslag på åtgärder för att nå nettomålet senast 2045.

För sjöfarten ska reduktionsplikten inledas för fartyg som anlöper EU-hamnar fr.o.m. 1 januari 2025 enligt EU 2023/1805. Det gäller alla fartyg som har ett tonnage över 5 000 bruttoton. År 2050 ska 80 % reduktion ha uppnåtts.

3 Sjöfartens övergripande utveckling

3.1 Internationellt

Genom sjöfarten går huvuddelen av världens transporter. Världshandelssjöfartens omfattning ökar kontinuerligt och även vid kortvariga avmattningar såsom under 2008 och 2020 har en snabb återhämtning kunnat ske. Bidragande orsaker till ökningarna är de ständiga kapacitetsförbättringar som genomförs med större fartyg och effektivare hamninfrastruktur. Även kapacitetshöjningar i Suez- och Panamakanalerna har förbättrat möjligheterna för en ökad världshandel.

Figur 1. Godsvolymer i miljoner ton i världen, källa OECD.

Trafikslaget har stor kapacitet och trots omfattande trafik är trängsel sällan ett problem i systemet. Sjöfarten har relativt låga kostnader per transporterat ton gods och få godsskador. Sjöfarten är relativt långsam med låg frekvens och kräver ofta omlastning och behovet av effektivitet i lastnings- och lossningshamnarna är därför väsentlig.

Sjöfartens fördelar kommer som bäst till sin rätt för stora volymer över längre avstånd. Stordriftsfördelar är sjöfartens främsta kännetecken. Kostnaden per sänd enhet minskar betydligt. Stordriften inverkar också på bränsleförbrukningen, och gör sjöfarten till ett energieffektivt trafikslag. Trenden med större och större fartyg innebär att hamnar och farleder behöver anpassas och utvecklas.

Omvärldstrender med potentiell sjöfartspåverkan är urbanisering, mer gods i omlopp, förskjutningar i ekonomisk geografi, nya marknader och trängsel på land som ger ökat fokus på att använda vattenresurserna. Samtidigt är omställningen till klimatanpassad sjöfart utmanande och kan leda till längre transporttider och ökade krav på hamnarnas infrastruktur.

En omvärldsförändring kan leda till mer sjöfart ur ett perspektiv men mindre ur ett annat. Detta gör att den totala effekten ofta är svår att förutsäga. Exempelvis kan produktionen komma att förändras så att man producerar mer varor närmre slutkonsumenten. Detta kan leda till ett ökat behov av mindre feederfartyg men minskat behov av oceangående container- eller RoRo-fartyg. Modern stadsplanering kan också innebära att befintliga hamnar i attraktiva sjönära områden omlokaliseras vilket ställer nya krav på infrastrukturen till sjöss och kring nya hamnar.

Det transeuropeiska nätverket (TEN) knyter ihop EU:s medlemsländers nätverk för transporter, telekommunikationer och energi.

I TEN-T ingår infrastruktur som vägar, järnvägar, inre vattenvägar, sjömotorvägar, hamnar, flygplatser, frakt- och lagercentraler samt även rörledningar för t.ex. olja och gas. TEN-T består av ett stomnät (Core network) och ett övergripande nät (Comprehensive network). Indelningen ska utgöra grund för EU:s krav på transportsystemets utveckling av transportnätverket inom EU.

Det övergripande målet för EU:s klimatarbete fastställs i the Green Deal som innebär att EU ska vara klimatneutralt senast 2050 och fram till 2030 ha minskat utsläppen av växthusgaser med 55 %. För transportsektorn slås fast att målet innebär att en reduktion om 90 % är nödvändig till 2050.

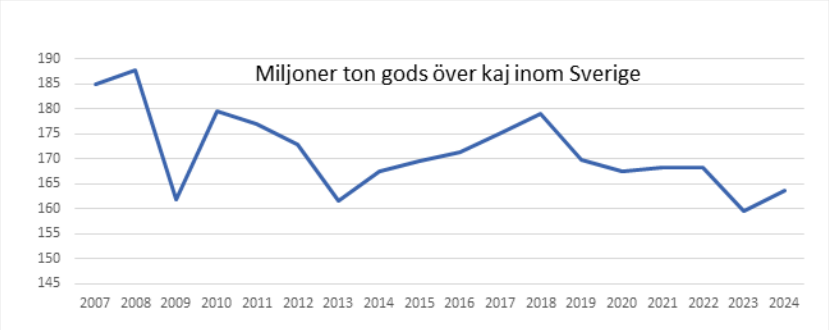
Världshandelssjöfarten ökar, sedan 1990 har godsvolymerna ökat med ca 250 %.

3.2 Nationell utveckling

Sveriges import och export av varor sker till ca 90 % med fartyg och närmare 30 miljoner passagerare reser årligen till och från Sverige sjövägen. Jämfört med den globala utvecklingen sker ingen generell ökning av godsvolymerna i svenska hamnar och återhämtningen efter pandemin 2020 har hitintills uteblivit. Intentionen är att förbättrad infrastruktur i svenska hamnar och farleder för att möta större fartygsstorlekar, ska möjliggöra ökade godsvolymer.

Regeringen införde en nationell godstransportstrategi 2018, bland annat i syfte att främja en överflyttning av godstransporter från väg till järnväg och sjöfart. Strategin omfattar tre inriktningar; konkurrenskraftiga och hållbara godstransporter, omställning till fossilfria transporter samt innovation, kompetens och kunskap. Strategin har till syfte att skapa förutsättningar för effektiva, kapacitetsstarka och hållbara gods-transporter.

Godsmängden hanterad i Sveriges hamnar, har stått relativt still sedan 2010, det har bara varit mindre variationer mellan 160 och 180 miljoner ton gods årligen. 2024 var godsmängden 167 354 miljoner ton, en ökning från 162 525 miljoner ton 2023.

Figur 2. Hanterad mängd gods i landets hamnar mellan år 2007 och 2024. Källa Trafikanalys.

3.3 Det nationella hamnsystemet

Hamnarna är Sveriges portar mot omvärlden för gods- och persontrafik. Svensk ekonomi, svenska företag och anställda är beroende av väl fungerande sjötransporter och effektiva omlastningspunkter i moderna hamnar. Det uttalade syftet med TEN-T är att förbättra gränsöverskridande förbindelser, bygga bort flaskhalsar och integrera olika transportslag.

Luleå hamn ingår i TEN-T-nätverket. De fem utpekade Corehamnarna är förutom Luleå även Göteborgs, Stockholms, Malmö och Trelleborgs hamnar. I landet totalt är 25 hamnar med i TEN-T-nätverket.

Karta 1. Definierade inre vattenvägar, kärnhamnar och övriga hamnar i det övergripande stomnätet enligt TEN-T, källa TEN-T-förordningen 1315/2013.

I landet finns 50 hamnar som är utpekade som riksintresse för kommunikationer. Efter nytt beslut planerat 2026, kommer antalet att reduceras, främst i södra delen av landet. De fyra hamnar som hanterade störst mängd gods 2024 var enligt Trafikanalys Göteborgs hamn med knappt 40 miljoner ton gods, Trelleborgs hamn med 11,6, Luleå hamn med 8,2 och Stockholms hamn med 7,0 miljoner ton. Helsingborgs hamn är inte utsedd som Corehamn men hanterade knappt 8 miljoner ton år 2024. Avseende antal anlöp hade Helsingborgs hamn absolut högst antal det året, beroende på färjetrafiken.

Karta 2. Hamnar av riksintresse i norra Sverige.

4 Beskrivning av hamnområdet

4.1 Geografiskt läge

Luleå hamn är en allmän hamn som till huvuddelen är belägen ca 5 km sydost om Luleå centrum. Cementkajen och Svartökajen ligger närmare, ca 1,5 km därifrån.

4.2 Hamnens historik

Hamnverksamhet i Luleå inleddes redan på 1400-talet, då vid Gammelstad. Landhöjningen gjorde att verksamheten flyttades till Luleås norra sida.

År 1888 färdigställdes Malmbanan. Det innebar att stordriften kunde komma igång på allvar. Malmtågen från Malmberget var avgörande för att Luleå blev den dominerande hamnen i Norrbotten.

Den första malmhamnen, öppnades under 1880-talet samtidigt som Malmbanan. Då byggdes också den första landförbindelsen mellan centrala Luleå och Svartön. I hamnen tippades järnmalmen direkt från järnvägsvagnarna till lastfartygen. En nybyggnad genomfördes på 1950-talet. Järnmalmen lastades då av i upplag öster om Svartöberget och fraktades via rullband till hamnen.

År 1894 fick Luleå anknytning till Stambanan genom övre Norrland och även en reguljär ångbåtsförbindelse till Stockholm inrättades.

De första hamnarna i inre viken var Södra och Norra hamn. I Södra hamn fanns bl.a. ett kolupplag. Verksamheten upphörde 1985 och delar flyttades till Victoriahamnen. En hamnkran finns kvar i Södra hamn, som ett byggnadsminne.

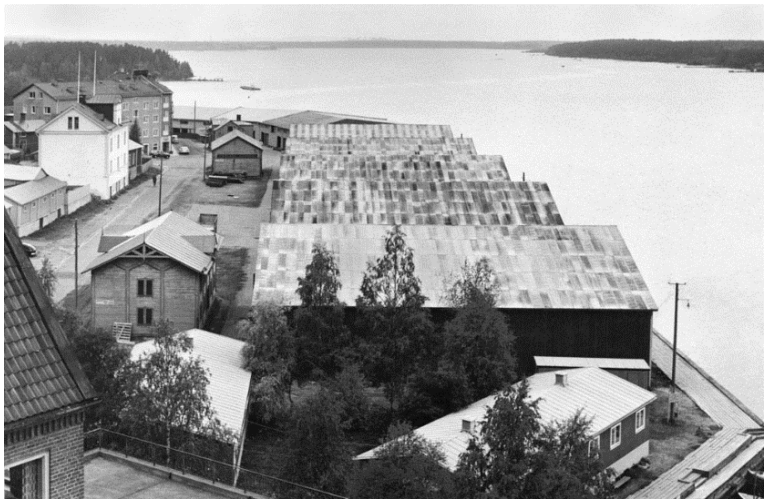

Foto 1. Koksmagasin på 1960-talet, fotograf okänd, Luleå kommuns stadsarkiv.

I samband med stadens 300-årsjubileum 1921, inrättades en expresslinje Stockholm-Umeå-Luleå med ångaren Ragne. Den utökades med ångaren Regin och från Stockholm gick linjen vidare till Malmö och Köpenhamn. 1950 upphörde passagerartrafiken.

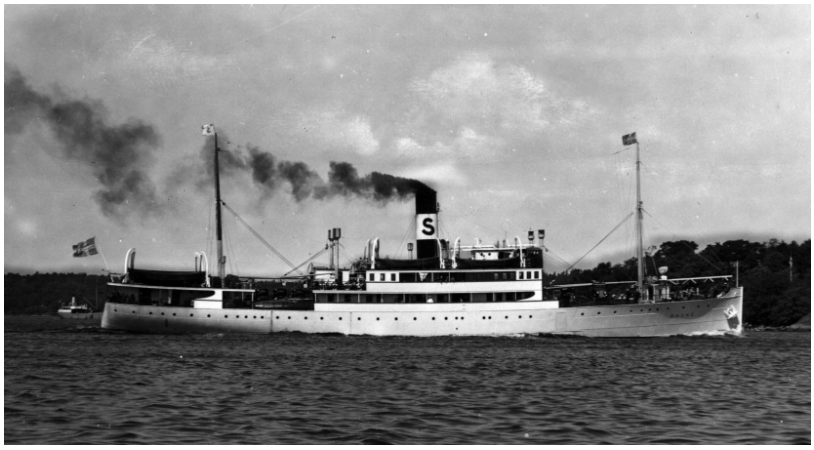

Foto 2. Passagerarfartyget Ragne. Luleå kommuns stadsarkiv.

På 1940-talet byggdes NJA, Norrbottens järnverk (numera SSAB), upp i på Svartön, efter ett riksdagsbeslut. Luleå blev nu känd som ”stål- och hamnstaden”.

Stora delar av Svartön och nuvarande verksamhetsområde har skapats genom utfyllnad av vattenområden. Detta inleddes på 1950-talet. Strömören var en ö som genom utfyllnad införlivades i Svartön kring 1970. Även inför planeringen av Stålverk 80, ett projekt som aldrig kom att förverkligas, införlivades ett antal mindre öar med Svartön.

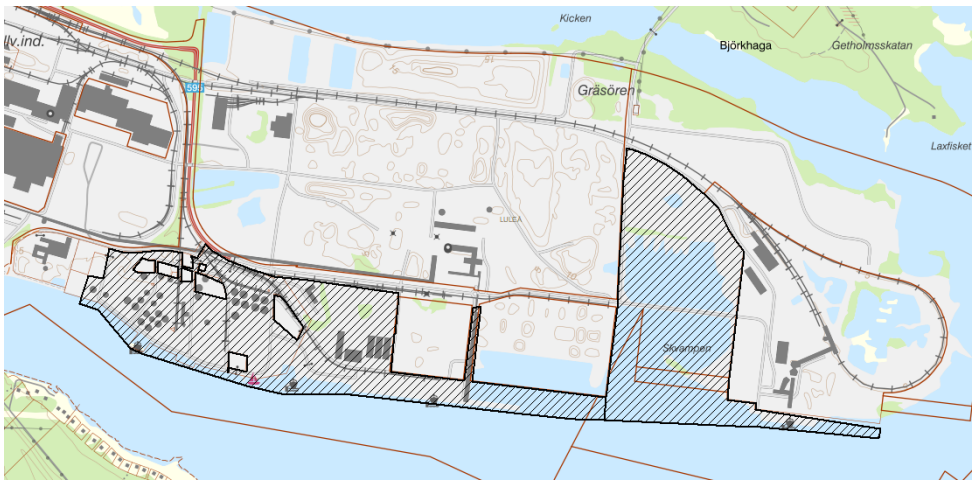
I Strömören finns bl.a. Sjöfartshuset, uppfört kring 1990, som nu inrymmer Luleå hamns huvudkontor. År 1996 invigdes den nuvarande malmhamnsanläggningen i Sandskär. Till den gamla malmhamnen, Svartökajen, flyttades Sjöfartsverkets isbrytare från Stockholm år 2000.

4.3 Hamnområdet idag

4.3.1 Geografisk avgränsning

Hamn- och kajområdet ägs till största delen av Luleå kommun, som har upprättat arrendeavtal med Luleå Hamn AB. Bolaget är sedan i januari 2014 helägt av kommunen, har ca 45 anställda och arbetar aktivt med att förbättra verksamheten avseende miljö och miljöpåverkan. Målsättningen är exempelvis att anlöpta fartyg ska kunna ansluta sig till elnätet vilket innebär minskade luftemissioner och bullernivåer.

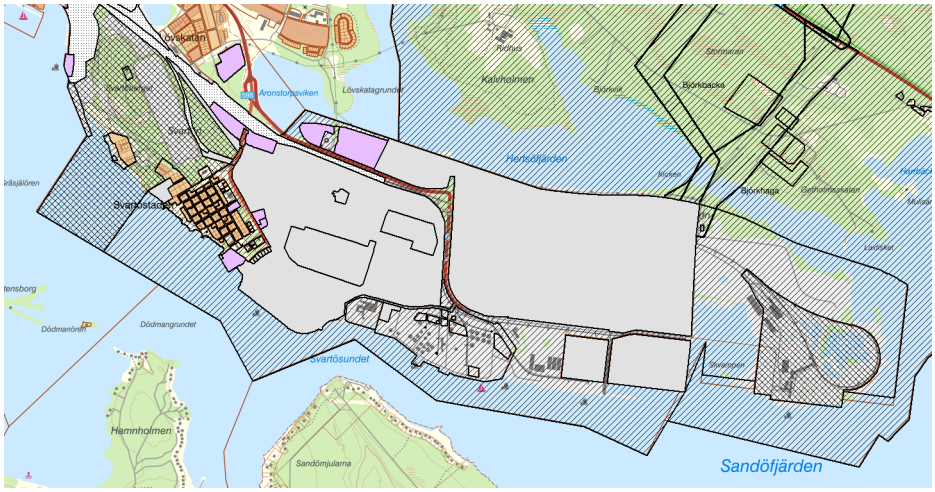
Hamnens arrendeområde omfattar delar av följande fastigheter: Luleå Innerstaden 2:1 (Cementkajen), Svartön 18:60 (Svartökajen), Svartön 18:17, 18:20 samt Hertsön 11:1.

Karta 3. Luleå Hamn AB:s arrendeområde, skrafferat, exklusive Cementkajen och Svartökajen. Uppdateras till slutversionen.

4.3.2 Fastighetsägare

På Svartön ägs marken till största delen av Luleå kommun, SSAB och LKAB. Trafikverket äger järnvägsmark i den nordvästra delen av Svartön.

Karta 4. Luleå kommuns fastigheter, inklusive kommunala bolags, är streckmarkerade, LKAB:s är korsmarkerade och SSAB:s gråmarkerade. Områden markerade med lila är ägda av andra företag. Trafikverkets och Jernhusens spårområden är markerade med vitt prickraster.

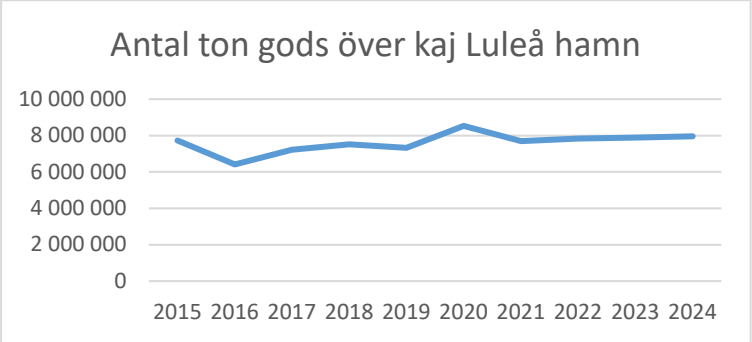
4.3.3 Gällande detaljplaner

Svartön är till stora delar detaljplanelagd förutom vid Cement- och Svartökajerna. Det pågår arbete med nya detaljplaner, se avsnitt 4.4.1.2. Detaljplanen för Victoriahamnen, PL501, antogs 2023-11-23 och detaljplanen för LKAB ReeMAP, PL507, vann laga kraft 2024-09-20.

Detaljplanen KLF 2023/1744, SSAB Omvandling för hållbar industriproduktion på Svartön, del av fastigheten Svartöstaden 13:36, vann laga kraft 2025-01-13. Syftet är att möjliggöra industriverksamhet.

4.3.4 Hanterad godsvolym och transportflöden

Luleå hamns andel av Sveriges totala godsflöde över kaj är ca 5 % men hamnen svarar samtidigt för ungefär 17 % av Sveriges andel av gods i form av torr bulk. Totalt antal anlöp exklusive Svartökajen (isbrytare) var år 2024 579, varav ett kryssningsfartyg. År 2024 hanterades ca 8,2 miljoner ton gods totalt. År 2024 var fördelningen mellan kajerna, Sandskär 5,2 miljoner ton via 323 anlöp, Victoriahamnen 2,8 miljoner ton via 200 anlöp, Uddebo 0,3 miljoner ton via 40 anlöp samt på Cementkajen 0,2 ton miljoner ton via 40 anlöp. En större ökning förutspås i och med verksamhetsförändringar och nyetableringar. Se avsnitt 4.4 Hamnens framtidsscenario.

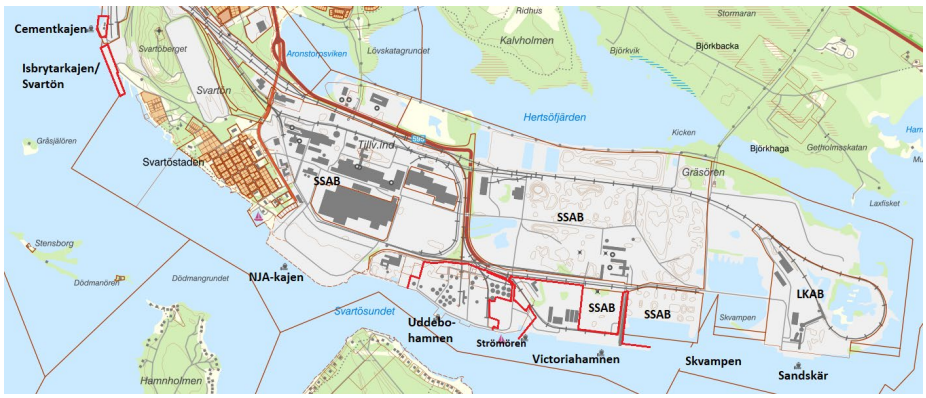

Figur 3. Antal ton gods över kaj åren 2015–2024. Källa Sjöfartsverket.

4.3.5 Hamnens verksamhet och delområden

Luleå hamn är en allmän hamn som består av sex olika hamndelar. Allmänna hamndelar är Victoriahamnen för torrbulk och Uddebohamnen för flytande produkter. Luleå Hamn AB hanterar Uddebo medan vid Victoriahamnen hanteras in- och utgående gods via företaget Shorelink. Godsets in- och utflöden är främst för Norrbottens gruv- och stålindustri. Cementkajen och malmkajen Sandskär är industrikajer.

Hamnens miljötillstånd från 2018 medger att max 20 miljoner ton gods över kaj får hanteras årligen samt att den planerade djuphamnen Skvampen får anläggas. Fartyg om max bruttodräktighet om 150 000 ton får tas emot i den framtida Skvalpens djuphamn. En ansökan om nytt miljötillstånd skickades in i november 2024 som omfattar hantering av 30 miljoner ton gods över kaj per år.

Karta 5. Luleå hamns olika delar/kajområden. Röd linje visar Cementkajen, Svartökajen samt avgränsningen mellan Uddebohamnen, Strömören och Victoriahamnen.

Cementkajen är en av Heidelberg Materials Cement Sverige AB:s 17 depåhamnar för transporter från tillverkningsorterna i Slite och Skövde. Från hamnen i Slite transporteras tre fjärdedelar av landets behov av cement ut, den ingrediens i betong som skapar hållfasthet och stabilitet. Cementleveranserna går från depåerna vidare med speciella bulkbilar eller på järnväg i slutna system. Inom Heidelbergs fastighet vid Svartöberget, Luleå Svartön 18:15, finns lagringsmöjligheter för cementen. Från kajen går ungefär till lika delar med lastbil respektive järnväg. Själva kajen ligger utanför företagets fastighet, utan på kommunens fastighet Luleå Innerstaden 2:1. Kajen har uppförts av och ägs av Luleå Hamn AB som också sköter underhållet.

Tre specialbyggda fartyg med en totalbesättning av 65 personer, fraktar cement till de svenska depåerna. Fartyget som angör Luleå är Vestanhav. Fartygen används också för export. Antal anlöp årligen vid Cementkajen är ca 40 och godsmängden år 2024 var drygt 217 000 ton löscement. Det ligger aldrig mer än ett fartyg förtöjt vid kajen samtidigt. MSB har pekat ut cementtillverkning, liksom stålindustrin, som en viktig samhällsfunktion inom området Industri (MSB 1844).

Svartökajen är hemmahamn för Sjöfartsverkets isbrytare och används också för tillfällig angöring av kryssningsfartyg, ett fåtal årligen. Kajen ägs av LKAB som arrenderar ut den till Luleå Hamn AB. Hamnen i sin tur arrenderar ut den till Sjöfartsverket. På sommarhalvåret ligger upp till fem isbrytare i princip permanent förtöjda vid kajen. Då sker underhåll och reparationer. Vintertid kommer isbrytare in för att göra besättningsbyten, proviantera m.m. Kajerna är till viss del specialanpassade för isbrytarna där de kan koppla upp sig på landström, fjärrvärme och internet. Sjöfartsverket har också servicefordon m.m. inom kajområdet.

Karta 6. Heidelberg Materials Cement Sverige AB:s fastighetsgräns (Luleå Svartön 18:15) samt Sjöfartsverkets arrendeområde på Svartökajen markerade med röda linjer.

SSAB:s kajområde (”NJA-kajen”) används inte längre för kajändamål. Den har inte klarat den besiktning som krävs för fartygsanlöp och delar av järnvägsspåren i dess anslutning är inte längre i drift. Kajområdet används temporärt av Luleå Hamn AB/Projekt Malmporten inför anläggandet av den nya djuphamnen. Kajområdet kommer att nyttjas för detta ändamål fram tills att projekt Malmporten är genomfört. På kajen finns också Hybrit, ett gemensamt projekt mellan SSAB, LKAB och Vattenfall. En pilotanläggning för produktion av järnsvamp med fossilfri teknik har byggts upp inom kajområdet med stöd av ett tillfälligt bygglov.

Foto 3. Hybritanläggningen från sjösidan.

SSAB framställer stål inom sin fastighet Svartöstaden 13:36 genom koksverk, masugn och stålverk. Gods som tas in är kol, kalk m.m. via hamnen. Stålpellets kommer till huvuddelen från malmfälten. Miljötillståndet medger en årlig produktion om 800 000 ton koks och 2 500 000 ton prima stålämnen. In- och utskeppningen för bulkprodukter sker via Victoriahamnen. Stålämnena skickas vidare till Borlänge för vidareförädling, främst via järnväg.

Karta 7. SSAB-kajen används inte som kaj, järnvägsspår i drift är lila.

Uddebohamnen ligger inom kommunens fastighet Svartön 18:20, liksom Strömören. Hamnen har ca 40 fartygsanlöp årligen. Inom Uddebo finns två kajer, Uddebo 1 och Uddebo 2. Inom dessa lossas och lastas årligen ca 300 000–400 000 ton flytande produkter. 2024 var mängden drygt 300 000 ton. I väster finns kajen för inkommande olja och petroleumprodukter, Uddebo 2 och i öster Uddebo 1 för utlastning av stenkolstjära. En del av hamnområdet, ett markområde om ca 400x900 meter, är uthyrt till ett antal företag som bedriver oljelagring och distribution. Området är inhägnat. Distributionen sker mest via tankbilar men även lastning och lossning av järnvägsvagnar sker.

Strömören används av Luleå Hamn AB:s rederi. De tillhandahåller omfattande tjänster med bogserbåtar inklusive isbrytning i hamn. Detta är en förutsättning för att trafiken med de större fartygen ska fungera. Luleå är en vinterhamn med isbeläggning 4–5 månader varje år. Rederiets bogserbåtar bryter is runt hamnen och hela vägen ut till den statliga isbrytargränsen utanför Klubbnäset. Vintertid utför bogserbåtarna även uppdrag i Kalix och Piteå. Här finns också hamnkontoret. Det inrymmer förutom hamnens administrativa del, också Sjöfartsverkets lotsningsverksamhet. Inom denna finns lotsar, båtmän samt flera lotsbåtar och hydrokopter. Kajerna används också av hamnens bogserbåtar, lotsbåtar, Kustbevakningen och andra myndigheter. En mindre mängd gods hanteras i denna del.

Foto 4. Strömören med hamnkontoret i centrum, uppfört ca 1990. Foto: Brightnest.

I **Victoriahamnen** lossas främst material och råvaror för Norrbottens gruv- och stålindustri, bl.a. kol via ”kolpiren” längst österut. Den medger också förtöjning på kajens insida. Kolupplag finns på SSAB:s fastighet (Luleå Svartöstaden 13:36). Hamnen används bl.a. av SSAB och LKAB. Till SSAB går legeringar in och slaggprodukter från SSAB ut från kajen. Hamnen har ca 200 anlöp och omsatte 2024 drygt 2,8 miljoner ton gods, främst bulkgods, d.v.s. gods i oförpackad form. I hamnen finns också en verkstad för underhåll av kranar och andra maskiner. Victoriahamnen ligger inom fastigheten Svartön 18:17.

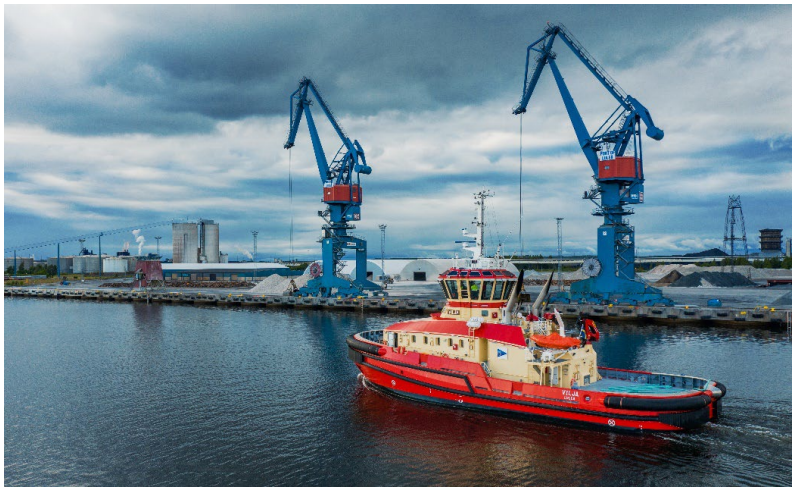

Foto 5. Vy mot Victoriahamnen och en passerande bogserbåt. Foto: Brightnest.

Karta 8. Ungefärlig avgränsning mellan Uddebohamnen, Strömören samt Victoriahamnen markerad med röd linje.

Till **malmhamnen Sandskär** ankommer malm från gruvorna i Gällivare och Kiruna för utlastning, ca en tredjedel av den totala produktionen. LKAB producerar ca 80 % av Europas järnmalm, huvuddelen går ut via Narviks hamn. Sandskärskajen, som ägs av Luleå Hamn AB, har drygt 300 anlöp årligen. Årligen lastas omkring fem miljoner ton malm ombord på fartyg och pråmar. 2024 var godsmängden knappt 5,2 miljoner ton. Inom området hanteras, lagras och sker utlastning av malmprodukter. Där finns också LKAB:s bentonitanläggning. Innanför järnvägsslingan finns ett vattenområde som används för dagvattenhantering. LKAB har också en oljedepå inom Uddeboområdet.

Karta 9. Malmkajen Sandskär, inom kommunens fastighet, markerad med röd linje.

Foto 6. Sandskärskajen. Foto: Brightnest.

4.3.6 Anslutande infrastruktur och kommunikationer

Hamnen och sjöfarten är beroende av landinfrastruktur. Godset ska tas till och från hamnen och vidare till förädling/försäljning. Trenden med allt större fartyg medför också att landinfrastrukturen måste anpassas för allt större godsvolymer, vilket kan innebära betydande kostnader. De största fartygen som ankommer mer sällan än mindre, medför också att det över tid blir en ojämn efterfrågan på kapaciteten på land.

Tillfartsvägarna till hamnen från E4 är utpekade som riksintresse för kommunikationer i sin funktion som anslutningsväg till riksintresset Luleå hamn. De utgörs av Bodenvägen, Svartövägen och väg 595 Uddebovägen. Sträckan är också rekommenderad väg för farligt gods. Riskhanteringsområde och skyddsområde ställer specifika krav och begränsningar på stråket. På den ca tio km långa sträckan genom tätbebyggt område, finns hinder i höjd- och sidled som försvårar transport av exempelvis stort odelbart gods men också längre fordon. Svartövägen,

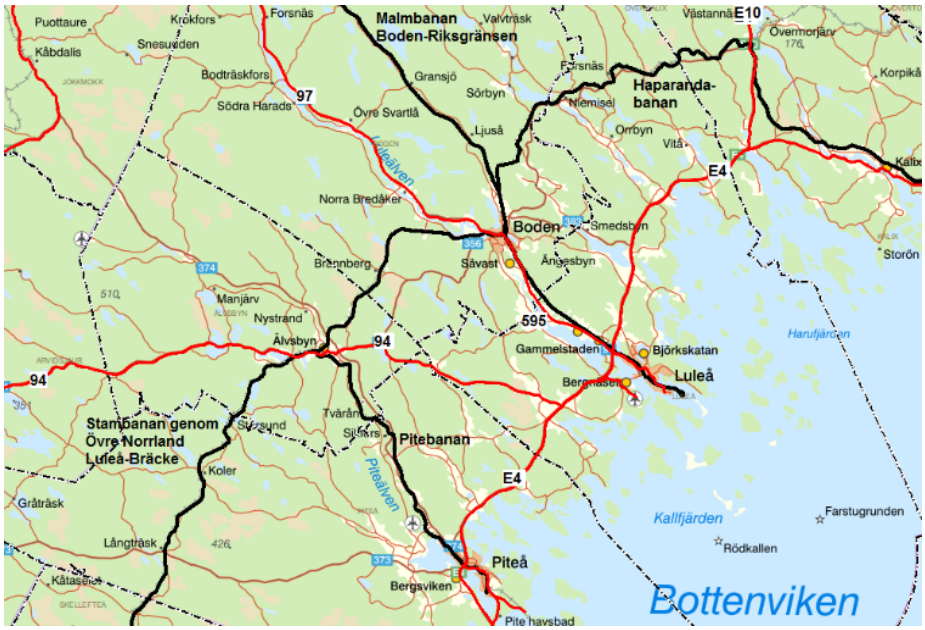
väg 97 med flera vägar omges i hög grad av bostadsbebyggelse. Hamnens utbyggnad kommer att innebära över en fördubbling av dagens trafikmängder på vägen. Det finns brister i den signalreglerade korsningen vid Bodenvägen/Svartövägen och cirkulationsplatsen vid Kronbacksvägen har låg kapacitet norrut.

Väg 595 Uddebovägen ansluter till väg 593 i en cirkulationsplats. Den ansluter i sin tur till väg 616 som längre västerut övergår till statlig väg i korsningen med Residensgatan. Det finns lokala trafikföreskrifter med förbud mot transport av farligt gods genom Luleå centrum. Anslutningen till E4 sker via väg 968, norrut mot trafikplats Gäddvik Norra och söderut mot trafikplats Gäddvik Södra. Trafik norrut på E4 kan ta vägen genom Luleå centrum och nå den statliga vägen 97 som ansluter till E4 i trafikplats Notviken.

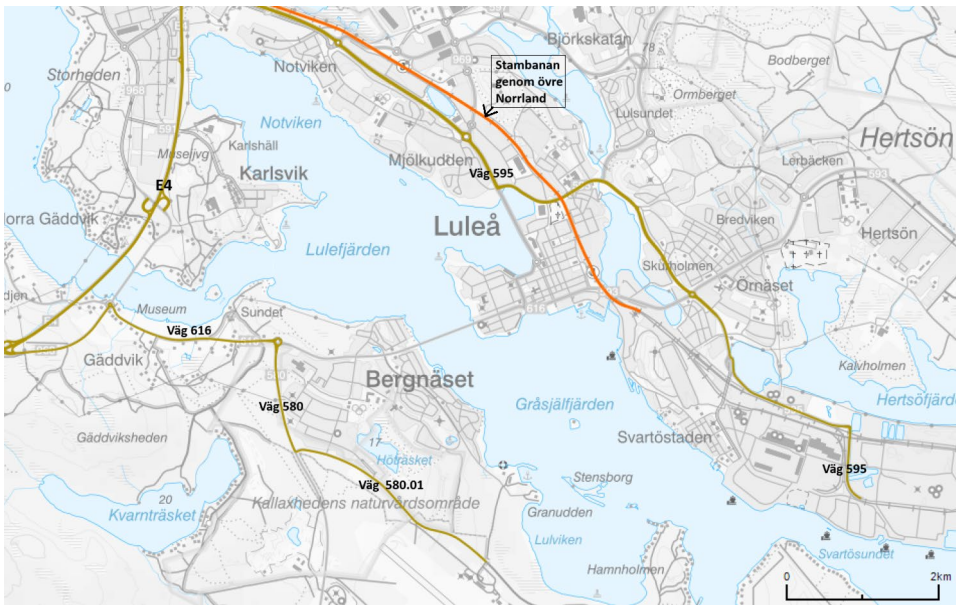
Kommunen har gjort en linjestudie för en ny anslutningsväg från E4 till den statliga vägen 593 och vidare till Luleå hamn, kallad Norrleden, se avsnitt 4.5.1.5. Studien är gjord för att säkra vägreservatet med anledning av planerad utbyggnad av kraftledningsnätet till Svartön genom affärsverket Svenska kraftnät och Vattenfall.

Den anslutande infrastrukturen av särskild vikt är järnvägsförbindelsen till Luleå hamn. Den största mängden gods till och från hamnen transporteras via järnväg.

Stambanan genom Övre Norrland är ett riksintresse för kommunikationer som sträcker sig mellan Luleå och Bräcke i Jämtland. I Boden ansluter Malmbanan mot Kiruna och Riksgränsen och vidare till Narvik. Från Boden och österut mot Haparanda/Torneå går Haparandabanan.

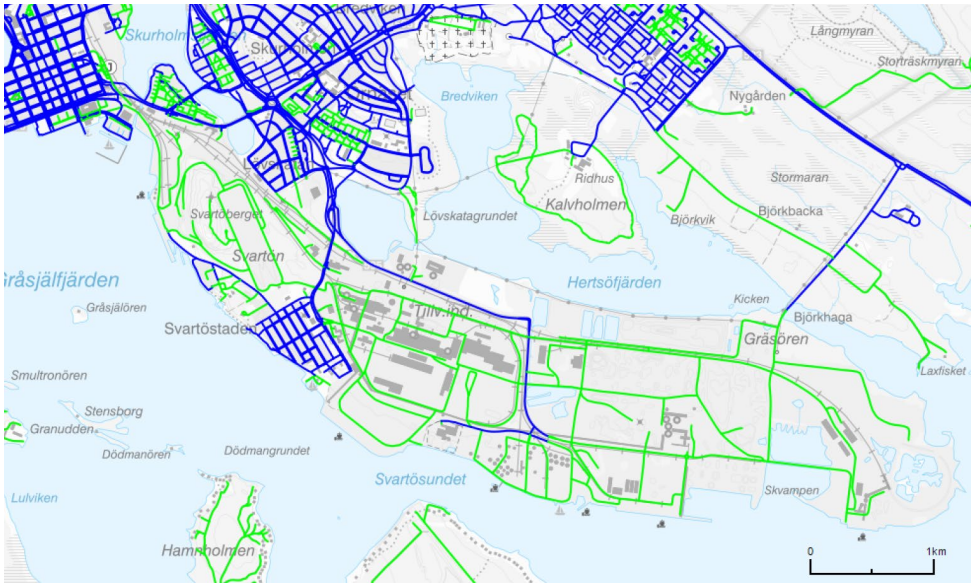

Karta 10. Övergripande vägnät röd linje, järnväg svart linje, samtliga riksintressen.

Karta 11. Riksintresse kommunikation, vägarna E4, 595, 616 och 580 samt järnvägen Stambanan genom Övre Norrland, fram till Svartön, orange linje.

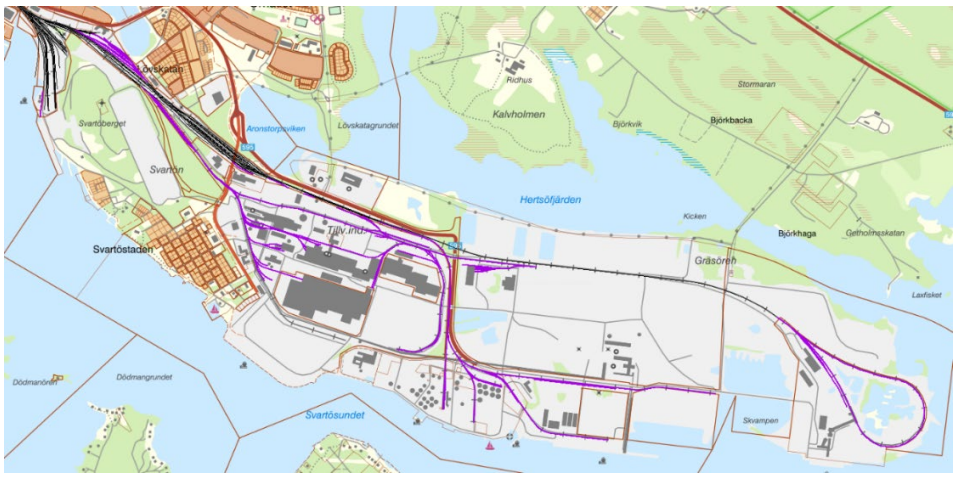
På Svartön finns dels vägar med kommunalt väghållarskap, dels enskilda vägar.

Karta 12. Väghållare på Svartön, kommunens vägnät markerat med blått, övriga med grönt, källa Trafikverket.

Järnvägsnätet på Svartön ägs av Trafikverket, Luleå Hamn AB, SSAB och LKAB och även av Heidelberg Materials vid Cementkajen.

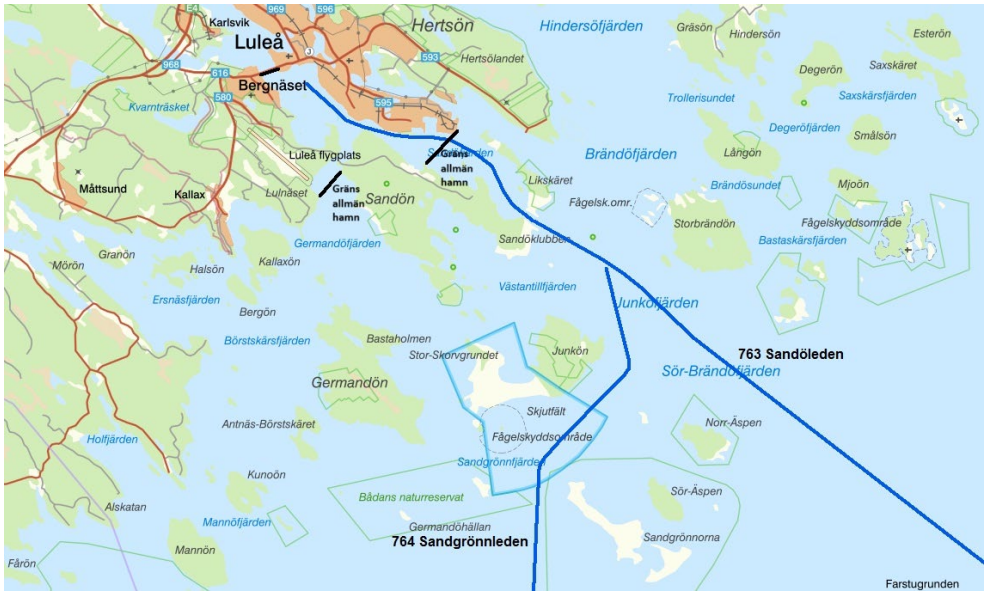
På kartan på nästa sida är Trafikverkets spår markerade med svart och de delar som har annan ägare med lila linje. En del av järnvägen inom SSAB:s fastighet är inte längre i bruk. Luleå Hamn AB har ca 6,5 km sidospår vid Uddebo, Victoriahamnen samt anslutningsspår från Trafikverkets bangård.

Karta 13. Järnvägsnätet på Svartön, svart linje är Trafikverkets spår, lila linje annan ägare.

De farleder som är relevanta för angöring till hamnen är 763 Sandöleden och 764 Sandgrönnleden, båda utpekade som riksintressen för kommunikation.

Avgränsningen av den allmänna hamnen är markerade med svarta linjer på nedanstående karta. Det fattades ett nytt beslut av Sjöfartsverket 2021 om den östra avgränsningen efter att Luleå kommun hade ansökt om en justering.

Karta 14. Farledslinjer för 763 Sandöleden och 764 Sandgrönnleden, blå linjer, avgränsning för allmän hamn är markerad med svarta linjer.

4.4 Framtidsscenario för hamnen

4.4.1 Åtgärdsvalsstudie 2014

Trafikverket tog 2014 fram en åtgärdsvalsstudie, ”Kapacitetsutvidgning för råvarutransporter till och från Norrbotten via Luleå hamn”. Den ligger till

grund för det fortsatta arbetet. Hamnen pekas ut som en viktig nod i hela systemet. Slutsatsen var att för att klara den omfattande ökningen av gods från gruvindustrin, måste kapacitetshöjande åtgärder vidtas. På Malmbanan och Stambanan genom övre Norrland pågår kapacitets-förstärkningar bl.a. i form av förlängning av mötesstationer. Dubbel-spårsutredningar har gjorts. En fördjupning och breddning av farleder in till hamnen har i studien visats vara det bästa alternativet för att minska kostnader och öka effektiviteten av transportkedjan.

4.4.2 Pågående detaljplanearbete

Mot bakgrund av de stora förändringar som planeras inom befintliga verksamheter och även tillkommande, pågår arbete med att upprätta ett antal nya detaljplaner, både på Hertsön och på Svartön.

På Svartön finns ett tiotal gällande detaljplaner och två pågående. Detaljplanerna medger områden för industri, verksamheter, järnväg, hamn och infrastruktur. Ett arbete pågår att samordna planfrågorna för industriparken, som också omfattar delar av Hertsön. Ett planprogram är under framtagande. Detta syftar till att öka transparensen i kommunens planering, samla planeringsunderlag, att effektivt hantera förändringar och samtidigt tillhandahålla en långsiktig planering. Flera parallella planprocesser pågår samtidigt som verksamheterna ansöker om tillstånd och bygglov.

SBF 2022–848, Svartön infrastruktur, för en del av fastigheten Svartö-staden 18:17 m.fl. Syftet är att utreda och samordna trafik- och teknisk infrastruktur inom Luleå industripark. Kapaciteten för logistik och godshantering ska säkerställas. Planarbetet är i tidigt skede och ingen tidplan finns framtagen.

KLF 2023–1101, del av Svartön 18:20 m.fl. Uddebo. Syftet är att möjliggöra utbyggnad av verksamheter för hantering av flytande produkter och bränslen av olika slag. Uddebo avloppsreningsverk ingår i planområdet. Lämpligheten att förtäta med nya verksamheter ska prövas och säkerställa planenlighet för befintlig markanvändning. Planarbetet är i tidigt skede.

4.4.3 Framtida godsvolym

Trafikverket har tagit fram en prognos i samband med upprättad Samlad effektbedömning, SEB, inom muddringsprojektet Malmporten. Prognosen omfattar en godsprognos med volymer, antal anlöp och förväntade fartygstyper som baseras på underlag från aktuella bolag. 26 miljoner ton gods ska kunna hanteras om alla företagsetableringar genomförs, genom

ca 2000 anlöp årligen. Miljötillståndet medger maximalt 20 miljoner ton vilket gör att en ny tillståndsansökan har skickats in till länsstyrelsens miljöprövningsenhet. Hamnens uppskattning är att 29–30 miljoner ton ska kunna hanteras om alla planerade etableringar genomförs.

4.4.4 Planerade förändringar i hamnområdet

Utvecklingen av befintliga verksamheter samt nyetableringen kräver åtgärder av olika slag. Transportstyrelsen har gett sitt godkännande att Luleå Hamn AB kan gå vidare och upphandla en lösning för hamnens utbyggnad och framtida drift. En extern part kan ges möjlighet att finansiera, bygga och operera delar av hamnverksamheten. Upphandlingsprocessen pågår.

Bullernivåerna kommer att öka väsentligt genom den ökande verksamheten. Hanteringen av inkommande metallskrot kommer att vara en stor bullerkälla men också ökningen av antal fartygsanlöp.

Cementkajen. Heidelberg Materials planerar inga förändringar av verksamheten. Kommunens översiktsplan anger dock andra ändamål som bostäder och kontor i detta område.

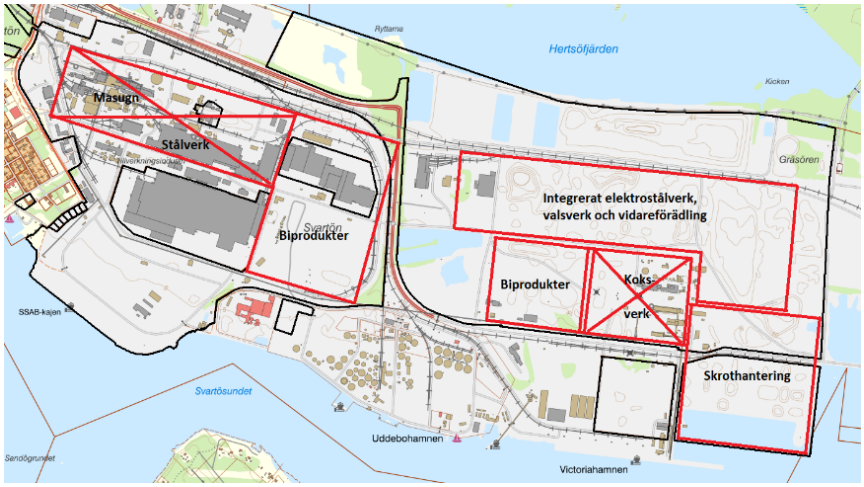
Svartökajen. Sjöfartsverket planerar ingen förändring av verksamheten. Från 2027 kommer det under ett eller flera år, en eller två isbrytare ytterligare att ligga vid kajen. Om kajkapaciteten räcker är inte helt utrett. Kommunens översiktsplan anger andra ändamål som bostäder och kontor.

SSAB-området/NJA-kajen. Kajområdet används inte längre för kajändamål, SSAB använder sig av Victoriahamnen. För att kajen ska kunna tas i drift, krävs förbättringar av konstruktion m.m. för att klara en besiktning.

I januari 2022 beslöt SSAB:s styrelse om att bygga om sitt produktionssystem för tunnplåt. Den befintliga verksamheten med koksverk, masugn och stålverk kommer successivt att avvecklas fram till 2030. Den kommer att ersättas med ett nytt integrerat elektrostålverk, valsverk och vidareförädling inom egen fastighet. Produktionsvolymen kommer att ligga i nivå med dagens men med möjlighet till ett bredare produktutbud. Utsläppen av koldioxid beräknas att minska med 90 % när den nya anläggningen är i drift.

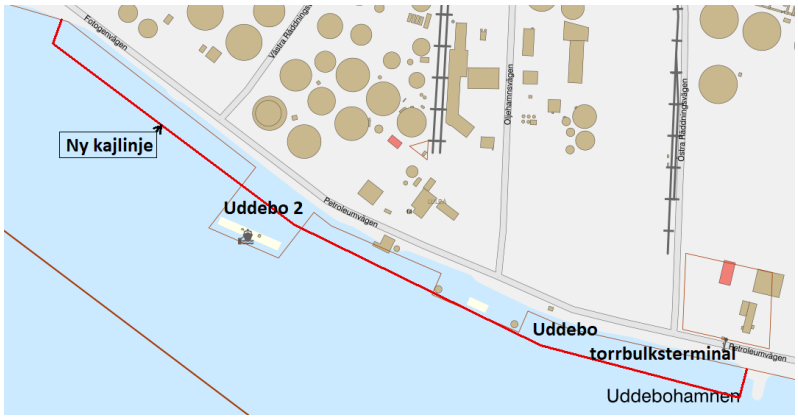
Ansökan om nytt miljötillstånd skickades in till Mark- och miljödomstolen i november 2023 (M 3403–23). En deldom kom i december 2024 som av flera parter har överklagats till Mark- och miljööverdomstolen (M 991–25). Ärendet inkom dit 2025-01-17 och frågan om prövningstillstånd är ännu inte avgjord.

Verksamhetsförändringen påverkar inte omfattningen av antal anställda. In- och uttransporter via Victoriahamnen kommer att öka i och med verksamhetsförändringen och hanteringsmetoderna för gods förändras. Dagens upplägg med transport till Borlänge av stålämnen för vidare-förädling kommer att upphöra. Transporter kan ske direkt till kund från Luleå hamn. Både inkommande metallskrot och utgående stålcoils kommer att gå via fartyg.

Karta 15. SSAB:s fastigheter, svart linje, framtida förändringar tolkat från "Samrådsunderlag – Tillståndsansökan SSAB Luleå – Omställning av stålproduktion daterad 2022-11-17".

Uddebohamnen och Strömören. Torrbulkskajen, Strömöpiren och Strömörens tjänstebåtskaj kommer att byggas om och utökas. En tillstånds-ansökan om rivning av kajen Uddebo 1 lämnades in till Mark- och miljödomstolen i februari 2024. Dagens verksamhet, främst för kalk och kol, kommer att flyttas västerut till kajen Uddebo 2. Vid nya Uddebo 1, kommer det att hanteras torrbulk. Byggskedet kommer att hanteras antingen av Luleå hamn AB eller av en framtida koncessionspart.

Karta 16. Ungefärlig avgränsning av område för planerad ombyggnad av kajer, röd linje, godsskeppning från kajer beräknas vara i drift 2026.

Strömören kommer även fortsättningsvis att drivas av Luleå Hamn AB. Ingen ändring av verksamheten är planerad men vid platsbrist kan

Strömören även att användas för lastning, lossning och lagring av gods i framtiden, förutom den befintliga verksamheten.

Victoriahamnen. I denna del förväntas största förändringar att ske. Det planeras för uppförande av en Allvädersterminal. Miljötillståndet från december 2023 medger sammanlagt tre terminaler. Inom dessa kan fartygslaster hanteras väderskyddade. En extern finansiering krävs för genomförandet. Första godsskeppning via Allvädersterminalen beräknas kunna ske från år 2027 och full drift till år 2030. Terminalen är främst avsedd för hantering av coils (stålrullar). Anläggandet innebär att vattenområdet fördjupas genom muddring samt att nya vattenområden skapas genom utgrävning mellan kajer.

Även en utbyggd hamnplan planeras liksom tempererade lagerhallar för stålrullar, s.k. coilshotell, logistikbyggnader för lagring av olika produkter som järnmalmspellets, kalk, biprodukter och järnvägsanslutningar, behöver byggas ut i anslutning till Allvädersterminalen.

Inkommande gods till hamnen kommer att vara metallskrot och legeringar och utgående gods coils och biprodukter från industrin. Den största ökningen av gods gäller inkommande metallskrot, miljontals ton årligen.

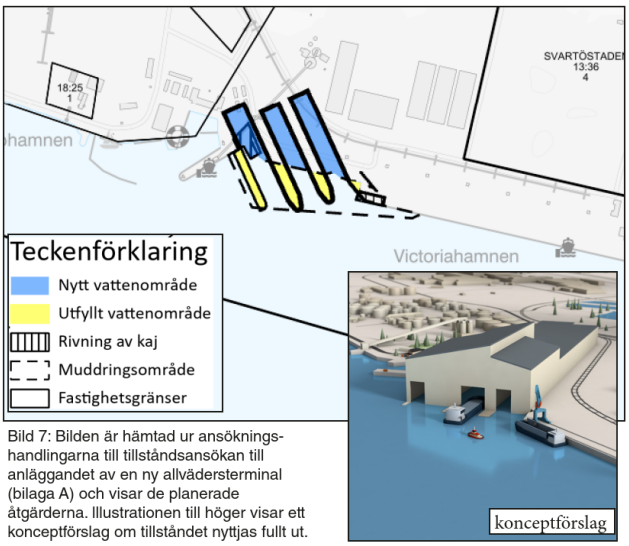

Bild 7: Bilden är hämtad ur ansöknings-handlingarna till tillståndsansökan till anläggandet av en ny allvädersterminal (bilaga A) och visar de planerade åtgärderna. Illustrationen till höger visar ett konceptförslag om tillståndet nyttjas fullt ut.

Foto 7.Illustration från planbeskrivningen. Foto konceptförslag: Brightnest.

Företaget **Stegra**, tidigare namn H2 Green Steel AB, har inlett en etablering av verksamhet i Norra Svartbyn i Bodens kommun. Produktionsstart beräknas till 2026. En miljödom kom i juni 2023 från Mark- och miljödomstolen i Umeå som medger tillverkning av 280 000 ton vätgas och 4 200 000 ton järnsvamp per år samt maximalt 5 000 000 ton vardera direktgjutna och varmvalsade band, 2 100 000 ton glödgade, betade och kallvalsade band, 2 100 000 ton galvaniserade band samt 400 000 ton lackerade band. Antal anställda beräknas till 2 000 i Boden. Uttransporter av färdigt stål planeras att gå via järnväg från Boden till

Luleå hamn och vidare via fartyg. Lagring och utskeppning via Umeå hamn kan också bli aktuellt. Om överenskommelse nås med LKAB om leverans av järnmalm, kommer Malmbanan att få en ökad belastning fram till Boden och även på järnvägen mellan Boden och hamnen samt Malmbangården. Via Victoriahamnen planerar företaget att transportera merparten av sitt gods, inkommande gods samt utgående färdiga produkter. Samrådsunderlag för avgränsningssamråd inför en ansökan om miljötillstånd för tillstånd för verksamhet i Luleå hamn, Victoria-hamnen, har tagits fram 2025-05-22. Den avser lagring av metallskrot, briketterad järnsvamp (HBI), järnmalmspellets och biprodukter från sin produktion i Boden. Lagring förväntas ske mer än tillfälligt. Motsvarande ansökan har tagits fram avseende Umeå hamn avseende lagring av metallskrot.

Skvampens djuphamn. En stor andel av utökningen av transport-volymer i förhållande till idag kommer att ske vid den planerade Skvampens djuphamn. Miljötillstånd erhölls 2017-04-18 från mark- och miljööverdomstolen (M 2414–15 Luleå Hamn AB och M 2415–15 Sjöfartsverket) för anläggandet av den del som ligger mellan Victoriahamnen och Sandskär. 2018-04-11 kom domen i mål M 4684–17 för Luleå Hamn AB och M 4685–17 för Sjöfartsverket. Anläggandet av djuphamnen innebär muddring, utfyllnad av vattenområde samt anläggande av kajer som är dimensionerade för att ta emot de största fartygen som rör sig i Östersjön, benämnt Östersjö max. Arbeten med utfyllnader av vattenområden planeras och vara färdigställda efter 2028.

Landområdet i hamnen kommer att utökas med ca 75 hektar genom utfyllnad med muddermassor. Det skapas två nya kajlägen för stora fartyg, en ca 1,1 km lång kajlinje mellan Sandskärskajen och befintlig kaj i Victoriahamnen.

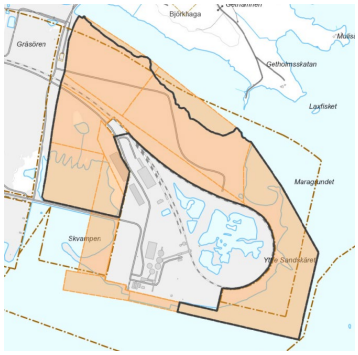
LKAB kan komma att nyttja delar av kajområdet för lastning av malm-produkter och SSAB för införsel av metallskrot och utlastning av stålcoils. Kajen planeras bli omkring 1000 meter lång och få tre/fyra kajlägen. Två kajlägen kan komma att dimensioneras för Östersjömax och ett till två för mindre fartyg. Under isfri period kommer djuphamnen att kunna ta emot fartyg med en lastkapacitet om 160 000 dödviktston och under vintern 75 000. Tio miljoner ton gods ska kunna hanteras årligen. Det motsvarar 60–70 fartyg med storleken Östersjömax. De största fartygen är ca 330 m långa och ca 55 m breda. Arbeten i vatten var planerade att färdigställas under 2027 och därefter skulle färdigställande av kaj- och markytor ske. Tidplanen är förändrad på grund av att inga av de inkomna anbuden kunde accepteras.

Sandskärsområdet. Förutom den befintliga verksamheten i området, planerar LKAB en utökning med ny verksamhet i form av en industripark för framställning av kritiska mineral samt anläggningar för hantering av direktreducerat järn, så kallad järnsvamp. I den planerade industriparken avser LKAB att framställa sällsynta jordartsmetaller och fosfor från apatit som är en biprodukt från LKAB:s järnmalmsbrytning. Även gips kommer att produceras i industriparken. Verksamheten kommer att öka Europas självförsörjandegrad avseende jordartsmetaller, fosfor och mineralgödsel. En försöks- och demonstrationsanläggning för utvinning av fosfor och REE-koncentrat från apatit kommer att uppföras på Svartön och vara klar 2026. Testkörningar kommer att genomföras under 2026–2027. En tillståndsprocess pågår för en industripark på Svartön-Sandskär. Dels sker det inom egen fastighet, dels genom en utökning av området genom förvärv av delar av kommunens fastigheter. I fabriken planeras fosfor och REE-koncentrat från apatit att framställas i stor skala baserat på resultaten från försöken i demonstrationsanläggningen. Råvaran, apatitkoncentrat, kommer att levereras från Malmberget och Kiruna via tåg. Det koncentrat som framställs kommer att gå vidare till en fabrik i Norge, sannolikt på järnväg. Slutprodukter kommer att gå ut via lastfartyg och innebär en volymökning vid Sandskär. Ägandet av kajen kan komma att gå över från Luleå Hamn AB till LKAB. Antal fartygsrörelser med lastfartyg i framtiden bedöms till ca 400 årligen. Detaljplanen har vunnit laga kraft. I den redovisas utfyllnadsområden, både inom markområden och vattenområden som ska bli markområden. Den kaj som kan komma att anläggas för bland annat transport från industriparken, beräknas bli cirka 500 meter lång.

Ortofoto 1. Illustration från LKAB:s kompletterande samråd enligt miljöbalken, 2024-05-13.

Markanvisning till LKAB kommer att ske både innanför och utanför planerat detaljplaneområde.

Karta 17. Markanvisningsområdet, beige färg, hämtat från planbeskrivningen för granskningsskedet, SBF 2021/886.

4.4.5 Förändrad infrastruktur väg

Den kommuntäckande översiktsplanen anger en inriktning för tung trafik mellan E4 och Luleå hamn. Kommunen har genom fördjupade linjestudier säkrat vägreservat mellan väg E4 och Luleå Hamn som tidigare pekats ut och beslutats i den kommuntäckande översiktsplanen. Syftet med vägreservatet är att värna om behovet av vägsystem och ökad redundans till Luleå Hamn.

Det är främst förslagen avseende Norrleden och Söderleden, som redovisas i översiktsplanen från 2021, som av kommunen bedöms vara viktiga delar i det övergripande trafiksystemet och huvudvägnätet för fordonstrafik.

Norrleden, om den genomförs, kommer att binda ihop E4 med Svartön, Hertsöfältet och hamnen. Norrleden skulle enligt kommunens uppfattning bidra till att säkra tillgängligheten för näringslivets transporter, minska risker av farligt godstransporter för människor och miljö samt säkerställa behovet av redundans och intermodalitet till Luleå Hamn. Lokalt skulle centrum och bostadsområdena avlastas från tung trafik. Det leder till en bättre trafiksäkerhet och en ökad framkomlighet. Boendemiljön förbättras och en högre tillgänglighet för gång- och cykelinfrastruktur i de centrala delarna möjliggöras. Lokalt krävs både ombyggnader av befintliga vägar och nyanläggningar.

Karta 18. Preliminära, alternativa väglinjer för Norrleden mot E4, lila linjer.

4.4.6 Förändrad infrastruktur järnväg

Järnvägen på Svartön kommer att påverkas genom de förändrade verksamheterna. Nuvarande järnvägsspår till Victoriahamnen finns på den plats där Allvädersterminalen är planerad, en anledning till att spåren måste flyttas. Upprustning av järnvägen har påbörjats i mindre omfattning. Utbyggnaden kommer att ske i flera steg och budget beslutas årligen. Det finns en bedömning av hur slutläget kommer att se ut till 2030 som kan komma att ändras.

Uppgradering av anläggningen kommer att ske samt en utökning göras av kapaciteteten genom fler spår. En järnvägsterminal planeras med initialt två till tre terminalspår samt separata lastning- och lossningsspår. Terminalspåren kan komma att utökas beroende på framtida behov av godstransporter. Det planeras för närvarande inte för ett dubbelspår mot Trafikverkets anläggning men behov kan uppkomma i framtiden.

Nedanstående skiss redovisar nya spår för coils och tre nya terminalspår,

Ortofoto 2. Utbyggt järnvägssystem fram till ca 2030. Källa Luleå hamn.

4.4.7 Förändringar i elförsörjningen

Det pågår utredningar och studier avseende utbyggnad av elnätet för att säkra elförsörjningen för befintliga och tillkommande verksamheter.

Svenska kraftnät planerar för en utbyggnad på sträckan Svartbyn-Hällmyran. Vattenfall har också projekt som ansluter till Hällmyran och därifrån via Hertsöfältet ner mot Svartön. Delvis planeras ledningarna gå parallellt.

4.4.8 Förändringar i farled och hamn

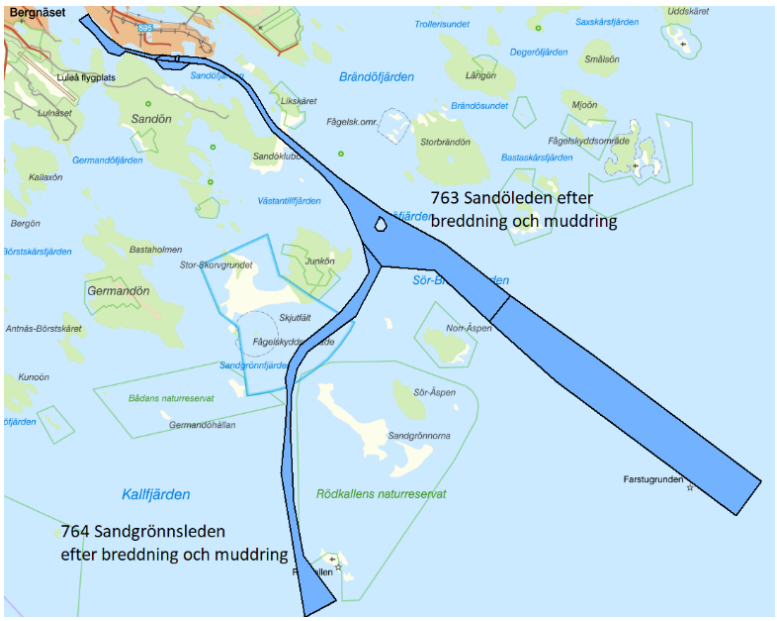
Ett utökat miljötillstånd gavs 2018 av Mark- och miljööverdomstolen i Umeå, dels för Luleå Hamn AB och dels för ett nytt miljötillstånd för åtgärder i farlederna där sökande var Sjöfartsverket.

Projekt Malmporten innebär att sjövägarna till Luleå hamn förbättras för att uppfylla framtidens transportbehov. Malmtransporterna från norra Sverige och Finland börjar nå kapacitetstaket. Malmbanan till Narvik är hårt belastad. De miljökrav för minskade svavelutsläpp som har införts för hela Östersjön från 1 januari 2015, innebär ökade transportkostnader. Större fartyg, fullt lastade, innebär mindre bränsleförbrukning per transporterat ton gods. Genomförandet av projekt Malmporten som bl.a. innebär muddring för ett större farledsdjup, gör att det sommartid kommer att kunna tas emot fartyg som kan lasta och lossa ca 160 000 ton mot dagens maximala 55 000 ton.

Kapacitetsåtgärd farled, beslutad i Nationell plan för infrastruktur 2022–2033, är statligt finansierad fram till hamnområdesgränsen. Innanför gränsen står Luleå Hamn AB för finansieringen.

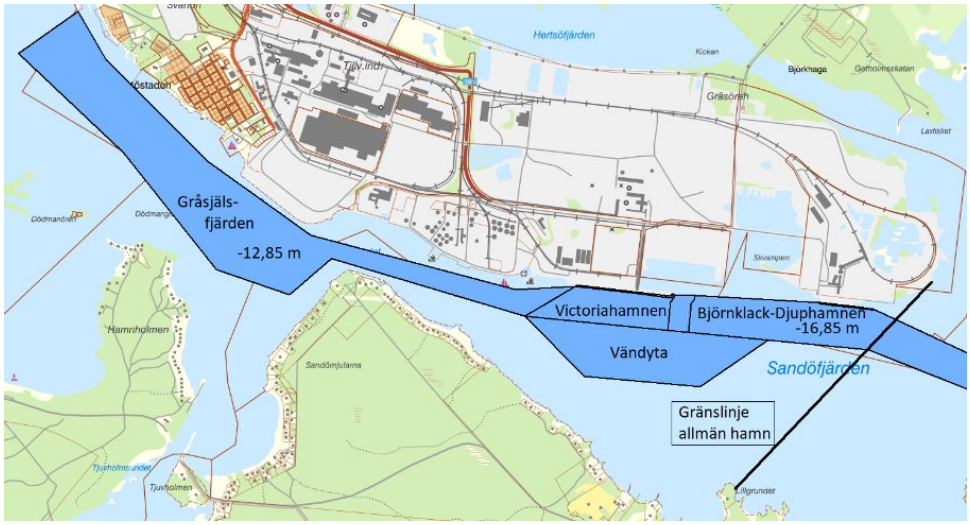
Projektet omfattar förutom muddringsåtgärder i farleder och hamnområde, även borrning och sprängning, uppgraderad farledutmärkning, anläggande av en ny allmän djuphamn, Svampen med tillhörande infrastruktur samt nya landytor. Det är landets största muddringsprojekt i modern tid.

De statligt finansierade åtgärderna gäller farlederna 763 Sandöleden, 764 Sandgrönnleden och 701 Norra Kvarken fram till hamnområdesgränsen. Sandöleden, sommarfarleden, fördjupas från 11,60 meters djup till 16,85. Fartygs djupgående blir max 15,0 meter. Farleden breddas och fördjupas från Björnklack till Victoriahamnen. Den fördjupas också genom Svartösundet. Sandögrönnleden, vinterfarleden, fördjupas från 9,6 till 15,2 meters djup. Fartygs djupgående tillåts till max 13,5 m. Farleden breddas och fördjupas sydväst om Sandgrönnorna till nordost om Junkön.

Karta 19. Farlederna efter projektets genomförande.

Innanför hamnområdesgränsen står Luleå Hamn AB för kostnaderna för muddring farledsyta, vändytor, farledsutmärkning samt erosionsskydd. Hamnbassängen vid Victoriahamnen och Sandskärhamnen fördjupas till 13,5 meter i förhållande till referensnivån RH2000. Luleå Hamn AB står även för åtgärderna avseende Skvampens djuphamn. Sjöfartsverket står huvudsakligen för genomförandet av muddringsarbetena utanför hamnområdet. Muddringsarbetena inleddes 2024 och enligt tidplanen skulle de vara klara i sin helhet 2030.

Karta 20. Åtgärdsområdet innanför hamngränsen, markerat med mellanblått.

5 Påverkansområde buller

Nedan följer en mer detaljerad beskrivning av bullerberäkningarna.

För Cement- och Svartökajerna har det gjorts separata beräkningar. De kumulativa ekvivalenta ljudnivåerna ligger mellan 33 och 46 dB(A) och de maximala mellan 34 och 49 dB(A) när fartyg ligger vid kaj med hjälpmotorer igång. Utan fartygen finns inga ljudnivåer att mäta.

Avseende Uddebo torrbulkshamn och Strömören är ekvivalent ljudnivå L_{eq} 40 dB(A) i två av mätpunkterna och 30 i den tredje. Den momentana nivån L_{Fmax} är 50, 49 respektive 30 dB(A).

Uddebo energiterminal har bedömts få lägre ljudnivåer än övriga kajlägen i tre mätpunkter, ekvivalent ljudnivå L_{eq} om 38, 38 respektive 29 dB(A) och den momentana nivån L_{Fmax} om 43, 43 respektive 34 dB(A).

Avseende Victoriahamnen och Skvampens djuphamn beräknas ljudnivåerna bli högre. Här finns fyra mätpunkter, ekvivalent ljudnivå L_{eq} om 45, 45, 49, 37 respektive 34 dB(A) och den momentana nivån L_{Fmax} om 52, 53, 52, 41 respektive 36 dB(A),

Hela detta hamnområde, från Uddebo i väster och österut fram till och med Skvampen, beräknas ge en kumulativ ekvivalent ljudnivå om 49 dB(A) och maximal ljudnivå om 53 dB(A).

Bullernivåer för SSAB:s verksamhet ingår inte i beräkningarna och inte heller LKAB:s hamnverksamhet vid Sandskär förutom buller från fartyg vid kaj. LKAB:s framtida bullersituation påverkar inte nära liggande fastigheter. Det kumulativa bullret beräknas öka med ca 1–2 dB(A) jämfört med idag, från 48–50 dB(A) till ca 50–51 dB(A). Resultatet är beroende av de villkor som SSAB, LKAB och Luleå Hamn AB slutligen erhåller.

En tidigare bullerutredning som presenterades i juni 2023, visade att godshantering i framtidsscenariot, bara skulle var möjlig vardagar dagtid (kl. 07-18) utifrån dagens bullervillkor. Därefter beslöts att en utredning skulle tas fram för att ta fram förslag till åtgärder för att dämpa bullernivåerna. Den färdigställdes 2024-05-29. Målsättningen var att hitta metoder att minska bullernivåerna till under 45 dB(A) framför allt på Sandön. Skrothantering är det som orsakar de högsta bullernivåerna.

Många av de i utredningen föreslagna åtgärderna, döms ut i rapporten. De åtgärder som anses rimliga och ska utredas vidare är skärm mellan skrotgård och kaj, skärmar inom skrotgården, skärm på Sandön om

fastighetsägare kan acceptera detta, flyttbar bullerkur vid lossning och att lossa skrot inomhus i Allvädersterminalen. Landström kan installeras och det sänker bullernivån. Det går dock inte att ställa krav på att fartygen ansluter sig till landström. Att lossning sker via en bandtransportör kan dämpa ljudet men detta är en fråga som den framtida koncessionsparten måste ta ställning till. Några bullerdämpande åtgärder ingår inte i de redovisade bullerberäkningarna.

6 Riksintressets i planering och tillståndsgivning

6.1 Riksintressets behandling i lagstiftningen

6.1.1 Bestämmelserna om riksintressen i miljöbalken (1998:808)

Miljöbalkens 3 kap. handlar om grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Med stöd av bestämmelserna i hushållningsförordningen (1998:896) pekas områden av riksintresse ut för olika verksamheter och bevarandeintressen. Tillämpningen sker enligt bestämmelserna i miljöbalken.

Enligt 3 kap. 8 § miljöbalken ska område som är av riksintresse för en kommunikationsanläggning skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen.

Miljöbalkens bestämmelser om riksintressen tillämpas inte självständigt. De aktualiseras när så är föreskrivet för tillståndsprövning och planering enligt miljöbalken, plan- och bygglagen, väglagen, lagen om byggande av järnväg och enligt annan lagstiftning. Syftet med bestämmelsen är att skydda funktionen hos en anläggning av riksintresse då konkurrerande markanspråk prövas.

6.1.2 Plan- och bygglagen (2010:900)

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten enligt plan- och bygglagen och kallas ofta för kommunal fysisk planering. Det finns tre typer av kommunala fysiska planer; översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Det är också kommunen som prövar ansökningar och beslutar om bygglov eller förhandsbesked.

Enligt 3 kap. plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen bland annat redovisa hur skyldigheten att ta hänsyn till allmänna intressen kommer att tillgodoses. Riksintressen ska anges särskilt. När det gäller en hamn av riksintresse behöver översiktsplanens redovisning omfatta hamnens mark- och vattenområden samt de påverkansområden som idag och i framtiden bedöms påverkas av bullerstörningar, risker m.m. En antagen översiktsplan ger vägledning för efterföljande planering och bygglovsprövning enligt plan- och bygglagen men är inte juridiskt bindande. Den ger även vägledning för tillståndsprövning enligt annan

lagstiftning rörande miljöbalkens bestämmelser i 3 och 4 kap (1998:808). Den ska vara aktuell.

Som verksamhetsutövare och ansvarig för hamnverksamheten, är hamnägaren/hamnoperatören sådan part som kommuner under planprocessen ska samråda med. De ska även underrätta denne vid granskning och antagande om detaljplanen ligger inom hamnens påverkansområden. Går kommunens beslut om att anta en detaljplan emot hamnens intressen kan hamnoperatören överklaga beslutet till mark- och miljödomstolen. När det finns en lagakraftvunnen detaljplan har avvägningen mellan olika intressen och riksintressen avgjorts i planprocessen. Vid en bygglovsprövning inom ett detaljplanelagt område prövas åtgärden därför endast mot en detaljplans angivna mark-användning och planbestämmelser. Vad som ska omfattas av en bygglovsprövning framgår i 9 kap. plan- och bygglagen och frågan om påtaglig skada på ett riksintresse ingår inte i den prövningen.

Vid planläggning och vid bygglovsprövning utanför detaljplan, ska enligt 2 kap. plan- och bygglagen, hänsyn tas till allmänna intressen. Här ingår bland annat att hänsyn ska tas till riksintressen och att bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet och till risken för olyckor.

I planprocesserna kring översiktsplan, detaljplan och även områdes-bestämmelser, är det länsstyrelsen som ansvarar för att ta tillvara och samordna statliga intressen, däribland riksintressen. Detta sker efter kontakter med andra statliga företrädare, när det gäller trafikfrågor med Trafikverket och när det gäller hamnar av riksintresse även med hamnägaren.

6.1.3 Förordning (1998:896) om hushållning av mark och vatten

Riksintressemyndigheterna ska enligt 1 § Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden (hushållningsförordningen), i samverkan med länsstyrelserna följa utvecklingen av frågor om hushållningen med mark- och vattenområden. Tyngdpunkten i denna verksamhet ska läggas på frågor som har stor betydelse i ett nationellt perspektiv och frågor vars utveckling Sverige enligt internationella åtaganden ska följa.

I proposition 1985/86:3 med förslag till lag om hushållning med natur-resurser m.m. vars bestämmelser har överförts till miljöbalken, uttalas (sid. 167) följande: ”Bestämmelserna tar således sikte inte bara på att

mark skall reserveras för anläggningarna. Markreservationerna skall även innebära krav på hänsyn till andra verksamheter, så att anläggningarna också kan brukas på ett rationellt sätt. Det innebär till exempel att åtgärder som kan försvåra driften av anläggningen inte bör tillåtas i anläggningens närhet. Om exempelvis bostadsbebyggelse tillåts intill ett område som är avsett för en hamn, kan detta begränsa möjligheterna att utnyttja hamnen, eftersom hänsyn tas till bullerstörningarna för de boende.

6.2 Miljöprövning/tillsyn av hamnverksamheten enligt miljöbalken (1998:808)

6.2.1 Allmänt

För att driva en hamn där trafik medges för fartyg med en brutto-dräktighet som överstiger 1 350 ton, krävs tillstånd enligt miljöbalken. Detta regleras i miljöbalken (1998:808) 9 kap 6 § och i miljöprövnings-förordningen (2013:251) 24 kap 1 §. Tillståndsfrågan prövas av Länsstyrelsen. Till tillstånd kopplas även villkor för verksamheten.

En ny tillståndsprövning görs oftast i samband med större förändringar. Utökad verksamhet är ett exempel på en sådan större förändring. Under vissa omständigheter kan även villkor prövas om på tillstånds-myndighetens initiativ utan att själva tillståndet i övrigt ändras. Detta regleras närmare i miljöbalken 24 kap 5 §. Det finns också viss begränsad möjlighet för tillståndshavaren att ansöka om ändring av villkor. Kraven för att medge en sådan ändring är mycket stränga, frågan regleras i 24 kap 13 § miljöbalken. Tillsynen regleras i miljöbalkens 26 kap.

6.2.2 Särskilda krav i gällande miljötillstånd

Hamnen är tillståndspliktig enligt miljöbalken. Hamnens miljötillstånd via miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbotten genom beslut 2010-01-27, dnr 551-571-10, medger att bedriva hamnverksamhet vid Victoriahamnen, Uddebohamnen, Cementkajen. Svartön (gamla malmkajen), Sandskär samt Strömören på fastigheterna Svartön 18:1, 18:15, 18:17, 18:18, 18:19, 18:20, 18:25, 18:26, 18:27, 18:28, och 18:32 samt Hertsön 11:1 i Luleå kommun. Max bruttodräktighet ton som tillåts var 100 000 ton. Exempelvis finns villkor om bullerstörning. Max 12 miljoner ton tillåts årligen sammanlagt inom de olika hamndelarna, Cementkajen, Svartön, Uddebohamnen, Victoriahamnen samt Sandskär. Detta tillstånd har utökats genom en dom 2017-04-18 genom Mark- och miljödomstolen i Umeå, gällande ”Anläggande och drift av ny djuphamn och ändring av

verksamheten vid Luleå Hamn i Luleå kommun" mål M 2414–15. Bruttodräktigheten hos de fartyg som tas emot vid Skvampens djuphamn får uppgå till 150 000 och mängden gods över kaj ökades till 20 000 000 ton per år. Genom samma dom lämnades tillstånd enligt miljöbalken att inom fastigheterna Svartön 18:17, Hertsön 11:1 och Svartöstaden 13:36, anlägga Skvampens djuphamn genom bl.a. muddring, utfyllnad av vattenområde och anläggande av kajer dimensionerade för fartyg av Östersjömax. Vissa villkor för tillståndet ändrades genom Mark och Miljööverdomstolens dom 2018-04-11, mål M 4684–17.

Ett par mindre villkorsändringar beslöts av Miljöprövningsdelegationen 2020-06-08. Anläggandet av en ny Allvädersterminal erhöll tillstånd genom Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt genom dom 2023-12-05.

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbottens län har genom beslut 2020- 06-08 D551-15739-18, 2580–149, ändrat villkor 14 och 15 i grundtillståndet.

En ansökan om tillstånd till en ny torrbulksterminal vid Uddebohamnen har lämnats in till Mark- och miljödomstolen och en dom förväntas 2025.

En ny miljötillståndsansökan har i november 2024 lämnats in till länsstyrelsen i Norrbotten, Miljöprövningsdelegationen. Yrkandena avser tillstånd för fortsatt och utökad hamnverksamhet vid Cementkajen, Svartökajen, Uddebohamnen, Strömören, Victoriahamnen, Skvampen och Malmkajen Sandskär. Fartyg med en bruttodräktighet om maximalt 150 000 ton önskas kunna tas emot. Maximalt önskas 30 000 000 ton gods kunna hanteras över kaj. Hur hantering av kemiska produkter och avfall beskrivs m.m. beskrivs. Buller vid Cementkajen, Svartökajen och malmhamnen Sandskär, ska inte tillsammans ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 50 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 06.00-18.00, 45 dB(A) nattetid kl. 22.00-06.00 och övrig tid maximalt 45 dB(A). Det föreslås att avgörandet avseende slutliga villkor för buller från Uddebo energiterminal, Uddebo torrbulksterminal, Victoriahamnen och Skvampens djuphamnskjuts upp. Förslag till slutliga villkor ska ges in till Miljöprövningsdelegationen senast tre år från det att tillståndet har tagits i anspråk. Provisoriska villkor föreslås.

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00
trafikverket.se

§ 71

Revidering av taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter

Ärendenr 2025/1552-2.4.2.8

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta reviderad taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och likande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter enligt bilaga KLF Hid: 2025.10248.
2. Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timavgifter) med den procentsats för PKV (prisindex för kommunal verksamhet) som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Sammanfattning av ärendet

Befintlig taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter föreslås kompletteras med taxa för handläggning av Gårdsförsäljningstillstånd samt revideras för att tydliggöra för sökande. Förslag till ny taxa framgår av bilaga 1.

Kommunen ska bedriva tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen samt lag om tobaksfria nikotinprodukter. För detta får kommunen ta ut en avgift. Luleå kommun har en taxa för tillsyn enligt dessa lagar som reviderades senast av kommunfullmäktige 2023-09-25 § 176.

Avgiftssystemet för alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter ska ge full avgiftsfinansiering. Taxan ska täcka kostnader för löner, utrymmen, utrustning, utbildning, resor och andra tillhörande kostnader samt kostnader för kontrollköp. Här betonas vikten av att kommunen inte subventionerar denna verksamhet med tanke på folkhälsan

Ändringsförslag i taxan framgår av överstrykningar och blå färgmarkering i bilaga.

Miljö- och byggnadsnämnden har föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta reviderad taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och likande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter enligt bilaga KLF Hid:

2025.10248, och att miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timavgifter) med den procentsats för PKV (prisindex för kommunal verksamhet) som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Sammanträdet
Avdelning miljö- och bygg föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer miljö- och byggnadsnämndens förslag under proposition och finner att samhällsbyggnadsutskottet bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet
Alkohollagen (2010:1622) ändrades den 1 juli 2025, då en ny paragraf (8 kap. 1 §) infördes som möjliggör för gårdar och jordbruk att sälja alkoholhaltiga drycker direkt till konsumenten under vissa förutsättningar. Detta medför att en taxa för handläggning och tillsyn av gårdsförsäljning behöver läggas till i ordinarie taxa. Detta framgår i bilaga 1.

Avdelningen har gjort en revidering av taxorna för att anpassa dem till hur handläggningen av ärenden fungerar idag samt för att förenkla och tydliggöra för de som skall söka. Det handlar om textbearbetning samt förtydligande kring den årliga avgiften för att det ska bli enklare att förstå taxan. Det innebär att paragraftext har flyttats och därmed fått nytt nummer. Vissa förtydliganden har lagts till men innebörden har inte förändrats. Det som har tillkommit under 4§ är ett tillägg från gällande delegationsordning att Sektionschef har rätt att besluta om nedsättning av avgift. Borttagande av 8 § då denna del inte tillämpas med extra avgift för tillsyn under kvällar och helger. I vårt uppdrag ingår kvällstillsyn och att de verksamheter som bedriver, exempelvis nattklubb, skall behöva betala en extra tillsynsavgift känns inte rimligt. De förändringar i taxan, tabell 1 syftar till att tydliggöra för de som söker tillstånd samt att vi inkluderar kunskapsprovet i de avgifter som gäller nya tillstånd. Vi plockar dessutom bort de delar som inte används och sammanför exempelvis ändringar till en taxa. Själva taxan är beräknad på antal rimliga alt faktiska handläggningstimmar.

Beslutsunderlag

- Befintlig taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter,
  KLF Hid: 2025.10247
- Förslag på taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter,
  KLF Hid: 2025.10248
- Miljö- och byggnadsnämndens beslut 2025-09-24, § 125,
  KLF Hid: 2025.10246

§ 125

Revidering av taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter

Ärendenr A-2024-31

Miljö- och byggnadsnämndens beslut

1. Miljö- och byggnadsnämnden beslutar rekommendera kommunfullmäktige besluta att anta reviderad taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och likande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter enligt bilaga MBF Hid: 2025.1066.
2. Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timavgifter) med den procentsats för PKV (prisindex för kommunal verksamhet) som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Sammanfattning av ärendet

Befintlig taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter föreslås kompletteras med taxa för handläggning av Gårdsförsäljningstillstånd samt revideras för att tydliggöra för sökande. Förslag till ny taxa framgår av bilaga 1.

Kommunen ska bedriva tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen samt lag om tobaksfria nikotinprodukter. För detta får kommunen ta ut en avgift. Luleå kommun har en taxa för tillsyn enligt dessa lagar som reviderades senast av kommunfullmäktige 2023-09-25 § 176.

Avgiftssystemet för alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter ska ge full avgiftsfinansiering. Taxan ska täcka kostnader för löner, utrymmen, utrustning, utbildning, resor och andra tillhörande kostnader samt kostnader för kontrollköp. Här betonas vikten av att kommunen inte subventionerar denna verksamhet med tanke på folkhälsan

Ändringsförslag i taxan framgår av överstrykningar och blå färgmarkering i bilaga.

Avdelning miljö och bygg har föreslagit miljö- och byggnadsnämnden besluta att rekommendera kommunfullmäktige besluta att anta reviderad taxa enligt

Signature reference: 9bdd02ea-df54-44b7-9f99-c8bdeaa07909

alkohollagen och lag om tobak och likande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter enligt bilaga MBF Hid: 2025.1066. Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timavgifter) med den procentsats för PKV (prisindex för kommunal verksamhet) som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Sammanträdet
Avdelning miljö och bygg föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer avdelning miljö och byggs förslag under proposition och finner att miljö- och byggnadsnämnden bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet
Alkohollagen (2010:1622) ändrades den 1 juli 2025, då en ny paragraf (8 kap. 1 §) infördes som möjliggör för gårdar och jordbruk att sälja alkoholhaltiga drycker direkt till konsumenten under vissa förutsättningar. Detta medför att en taxa för handläggning och tillsyn av gårdsförsäljning behöver läggas till i ordinarie taxa. Detta framgår i bilaga 1.

Avdelningen har gjort en revidering av taxorna för att anpassa dem till hur handläggningen av ärenden fungerar idag samt för att förenkla och tydliggöra för de som skall söka. Det handlar om textbearbetning samt förtydligande kring den årliga avgiften för att det ska bli enklare att förstå taxan. Det innebär att paragraftext har flyttats och därmed fått nytt nummer. Vissa förtydliganden har lagts till men innebörden har inte förändrats. Det som har tillkommit under 4§ är ett tillägg från gällande delegationsordning att Sektionschef har rätt att besluta om nedsättning av avgift. Borttagande av 8 § då denna del inte tillämpas med extra avgift för tillsyn under kvällar och helger. I vårt uppdrag ingår kvällstillsyn och att de verksamheter som bedriver, exempelvis natt-klubb, skall behöva betala en extra tillsynsavgift känns inte rimligt. De förändringar i taxan, tabell 1 syftar till att tydliggöra för de som söker tillstånd samt att vi inkluderar kunskapsprovet i de avgifter som gäller nya tillstånd. Vi plockar dessutom bort de delar som inte används och sammanför exempelvis ändringar till en taxa. Själva taxan är beräknad på antal rimliga alt faktiska handläggningstimmar.

Signature reference: 9bdd02ea-df54-44b7-9f99-c8bdeaa07909

Beslutsunderlag

- Bilaga 1: Förslag på taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, MBF Hid: 2025.1066
- Bilaga 2: Befintlig taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter med ändringsförslag, MBF Hid: 2025.1067
- Avdelning miljö och byggs förslag gällande revidering av taxa enligt alkohollagen och lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter, MBF Hid: 2025.1065

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Signature reference: 9bdd02ea-df54-44b7-9f99-c8bdeaa07909

LULEÅ KOMMUN

Detta dokument är elektroniskt signerat.

Signed by: Hans Olof Peder Lundkvist
Date: 2025-09-26 10:10:18
BankID refno: 01998512-94f3-7baf-a4d6-fc6eef2226ad

Ordförande: Peder Lundkvist

Signed by: Berndt Åke Ingemar Hällgren
Date: 2025-09-26 13:39:03
BankID refno: 019985d1-4a3a-7d53-b3db-589245772c93

Justerare: Berndt Hällgren

Signed by: Arvid Eino Tore Johansson
Date: 2025-09-26 13:40:02
BankID refno: 019985d2-9613-7e34-9a88-73d491d1da73

Sekreterare : Arvid Johansson

Signature reference: 9bdd02ea-df54-44b7-9f99-c8bdeaa07909

Taxa enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter

Enligt 8 kap 10 § alkohollagen, 8 kap 1-2 §§ lag om tobak och liknande produkter, 40 § lag om tobaksfria nikotinprodukter får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgift för en kommunal nämnds kostnader för prövning och kontroll enligt dessa lagar.

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Luleå kommuns kostnader för prövning och tillsyn enligt

- alkohollagen (2010:1622)
- lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088)
- lag om tobaksfria nikotinprodukter (2022:1257)

2 § Avgift enligt denna taxa ska betalas för

1. Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälningar och tillståndsansökningar
2. Handläggning och andra åtgärder vid tillsyn i övrigt

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1. Handläggning av klagomål som visar sig vara ogrundade och inte kräver någon utredning och där verksamhetsutövaren samtidigt har uppfyllt kravet på egenkontroll inom det område som klagomålet avser.
2. Handläggning som föranleds av att beslut av nämnd överklagas

4 § Beslut om avgift eller om nedsättning eller efterskänkande av avgift enligt denna taxa fattas av miljö-och byggnadsnämnden eller av sektionschef på delegation.

Generellt om avgifter

5 § Avgiftsbeloppen i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober

Dokumenttyp Taxa	Dokumentnamn	Fastställd	Giltighetstid From 2025-01-01
Dokumentansvarig Avdelningschef miljö och bygg	Senast reviderad	Beslutsinstans KF	Dokument gäller för Miljö- och byggnads-nämnden

månad året före det år taxan börjar gälla.

Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timavgifter) med den procentsats för PKV (prisindex för kommunal verksamhet) som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

6 § Vid tillämpning av denna taxa är timavgiften 1308 kronor per hel timme handläggningstid/tillsynstid.

7 § I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje handläggare vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, restid, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. Sådan avgift tas ut för varje påbörjad halv timme nedlagd handläggningstid. ~~I handläggningstiden skall inte räknas in sådan restid som vid ett och samma resetillfälle överstiger en timme.~~

8 § ~~För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00, lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar, tas avgift ut med 1,5 gånger ordinarie timavgift.~~

Avgiftens erläggande

8 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Luleå kommuns miljö- och byggnadsnämnd. Betalning ska ske inom tid som anges i beslut om avgift eller i räkning. I ärenden om tillstånd ska avgift betalas innan handläggning påbörjas.

Serveringstillstånd, provsmakningstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd

9 § Den som ansöker om ~~serverings~~tillstånd eller ansöker om/anmäler ändring av verksamhet ska betala avgift enligt tabell 1.

Prövnings- och anmälningsavgifter enligt alkohollagen	***Kronor 2025***
Nytt stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten, cateringverksamhet eller slutna sällskap* (inklusive kunskapsprov)	11 118 ~~9 446~~
Ny ansökan om Gårdsförsäljning (inklusive kunskapsprov)	8502
~~Nytt stadigvarande tillstånd för cateringverksamhet eller slutna sällskap~~	9156 ~~9 446~~
Ägarbyte av stadigvarande tillstånd	9 446
~~Utvidgade tillstånd (stadigvarande)~~	~~4 993~~
~~Utvidgade tillstånd (tillfälliga)~~	~~2 024~~
~~Utökade serveringstider~~	~~2 834~~
Permanent ändring** av tillstånd	3924
Tillfällig ändring** av tillstånd	1962
~~Varje enskild ansökan om gemensam serveringsyta~~	~~2 834~~
~~Ansökan om att kretsen av personer med betydande inflytande förändras~~	~~2 834~~
~~Begäran om egen omprövning av beslut~~	~~2 834~~
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten för tillståndshavare i kommunen ~~en dag~~	6540
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten (inklusive kunskapsprov)	7848
~~Tillfälliga tillstånd till allmänheten mer än en dag tillkommer avgift per dag. Maximal totalkostnad får inte överskrida kostnaden för ett nytt stadigvarande tillstånd~~	~~676~~
Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap ~~(inklusive tillsynsavgift)~~	1308 ~~1 215~~
Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap vid två till fem tillfällen under ett kalenderår (inklusive kunskapsprov ~~tillsynsavgift~~)	1962 ~~2 024~~
Kunskapsprov (inklusive 2 omprov)	Timavgift
Provsmakningstillstånd vid tillverkningsställe utan serveringstillstånd	9156 ~~9 446~~
~~Provsmakningstillstånd vid tillverkningsställe med serveringstillstånd~~	~~4 724~~
Tillfälligt provsmakningstillstånd vid arrangemang ~~en dag~~	5232 ~~2 024~~

~~Tillfälligt provsmakningstillstånd vid arrangemang mer än en dag tillkommer avgift per dag~~ ~~Maximal totalkostnad får inte överskrida kostnaden för ett nytt stadigvarande tillstånd~~	~~676~~
Anmäla cateringlokal, första gången lokalen används	1308
Övrig tillsyn eller handläggning	Timavgift

10 § För ordinarie tillsyn ska innehavaren av ~~serverings~~tillstånd och gårdsförsäljningstillstånd betala årlig tillsynsavgift enligt tabell 2. Avgiften är uppdelad i en fast del och en rörlig del. Den fasta delen betalas av samtliga näringsidkare med stadigvarande tillstånd och gårdsförsäljningstillstånd.. Den rörliga delen baseras på tillståndsinnehavarens omsättning av alkoholdrycker.
Omsättningen redovisas årligen i en restaurangrapport. Har restaurangrapport inte lämnats i tid kan förseningsavgift debiteras enligt tabell 2. ~~med 654 kronor efter första påminnelsebrevet och 1308 kronor de efterföljande påminnelsebreven.~~
Krävs uppföljande kontrollbesök ~~för att följa upp brister som konstaterats vid ordinarie tillsyn~~ tillkommer en ~~extra kontroll~~avgift baserad på handläggningstid.

Tabell 2

Årlig tillsynsavgift	***Kronor/år 2025***
Fast avgift	*2616* ~~*2 024*~~
Fast avgift gårdsförsäljning	4578
Rörlig avgift baserad på årsomsättning av alkoholdrycker räknat i kronor.	
0 – 50 000	1962 ~~2 024~~
50 001 – ~~100 000~~ 250 000	2616 ~~2 699~~
~~100 001 – 250 000~~	~~4 049~~
250 001 – 500 000	5232 ~~5 397~~
500 001 – 1 000 000	6540 ~~6 747~~
1 000 001 – ~~1 500 000~~ 2 000 000	9154 ~~8 098~~
~~1 500 001 – 2 000 000~~	~~9 446~~
2 000 001 – ~~3 000 000~~ 4 000 000	15696 ~~13497~~
~~3 000 001 – 4 000 000~~	~~16 194~~
4 000 001 – ~~5 000 000~~ 6 000 000	21582 ~~18896~~
~~5 000 001 – 6 000 000~~	~~21 595~~

6 000 001 – 8 000 000	24198 ~~24 292~~
8 000 001 – ~~12 000 000~~ 10 000 000	26814 ~~26 992~~
~~12 000 001 – 16 000 000~~	~~29 692~~
~~16 000 001 -~~	~~32 391~~
10 000 001 – 20 000 000	32046
20 000 001 -	39240
Extra årlig avgift per timme	2616 ~~2 699~~
Uppföljande kontrollbesök	Timavgift ~~1308~~
Påminnelseavgift för försenad restaurangrapport	1308

11 § Årlig tillsynsavgift omfattar kalenderår. Avgiften ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs. Beviljade tillstånd under gällande kalenderår debiteras timtaxa vid eventuell tillsyn.

~~Nystartad verksamhet faktureras fast avgift samt tillsynsavgift baserad på inlämnad budget. Avgiften ska sedan betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs.~~

12 § Extra årlig avgift betalas för öppethållande efter kl 01:00 ~~(längst till 03:00)~~

Försäljning av folköl, tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare eller tobaksfria nikotinprodukter

13 § Den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller anmälningspliktig försäljning av folköl, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare eller tobaksfria nikotinprodukter ska betala en avgift för anmälan enligt tabell 3.

Avgift för tillsyn tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid /tillsynstid. Vid timdebitering multipliceras timavgiften med den aktuella nedlagda tiden i det enskilda ärendet

Tabell 3

Anmälningsavgifter för försäljning av folköl, tobaksvaror eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	***Kronor 2025***
~~Anmälan om försäljning av folköl~~	~~1 308~~
Ansökan om stadigvarande tillstånd för försäljning av tobaksvaror (inklusive ägarbyte)	~~7 997~~ 9156

Ansökan om tillfälligt tillstånd för försäljning av tobaksvaror.	6540
Anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	1 308
Anmälan om försäljning av tobaksfria nikotinprodukter	1 308
~~Handläggning av anmälan som på grund av brister i anmälan eller egenkontrollprogram överstiger 1 timme.~~	~~Timavgift~~
~~Ändring av tillstånd för försäljning av tobaksvaror – fullständig prövning~~	~~7 997~~
~~Ändring av tillstånd för försäljning av tobaksvaror av enklare slag~~	~~2 699~~
Stadigvarande ändring av tillstånd för försäljning av tobaksvaror.	3924
Tillfällig ändring av tillstånd för försäljning av tobaksvaror.	Timavgift
~~Ansökan om tillfälligt tillstånd att sälja tobaksvaror en dag.~~	~~4 921~~
~~Tillfälliga tillstånd till allmänheten mer än en dag tillkommer avgift per dag.~~ ~~Maximal totalkostnad får inte överskrida kostnaden för ett nytt stadigvarande tillstånd~~	~~676~~
Tillsyn av servering och försäljning av folköl	Timavgift
Tillsyn av försäljning av tobaksvaror, e-cigaretter och tobaksfria nikotinvaror	Timavgift
~~Tillsyn i övrigt~~ Övrig tillsyn eller handläggning.	Timavgift

Taxa enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter

Enligt 8 kap 10 § alkohollagen, 8 kap 1-2 §§ lag om tobak och liknande produkter, 40 § lag om tobaksfria nikotinprodukter får kommunfullmäktige meddela föreskrifter om avgift för en kommunal nämnds kostnader för prövning och kontroll enligt dessa lagar.

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Luleå kommuns kostnader för prövning och tillsyn enligt

- alkohollagen (2010:1622)
- lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088)
- lag om tobaksfria nikotinprodukter (2022:1257)

2 § Avgift enligt denna taxa ska betalas för

1. Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälningar och tillståndsansökningar
2. Handläggning och andra åtgärder vid tillsyn i övrigt

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för

1. Handläggning av klagomål som visar sig vara ogrundade och inte kräver någon utredning och där verksamhetsutövaren samtidigt har uppfyllt kravet på egenkontroll inom det område som klagomålet avser.
2. Handläggning som föranleds av att beslut av nämnd överklagas

4 § Beslut om avgift eller om nedsättning eller efterskänkande av avgift enligt denna taxa fattas av miljö-och byggnadsnämnden eller av sektionschef på delegation.

Generellt om avgifter

5 § Avgiftsbeloppen i denna taxa är bestämd med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Dokumenttyp Taxa	Dokumentnamn	Fastställd	Giltighetstid From 2026-01-01
Dokumentansvarig Avdelningschef miljö och bygg	Senast reviderad	Beslutsinstans KF	Dokument gäller för Miljö- och byggnads-nämnden

Miljö- och byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (timavgift enligt 6 § nedan) med den procentsats för PKV (prisindex för kommunal verksamhet) som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

6 § Vid tillämpning av denna taxa är timavgiften 1308 kronor per hel timme handläggningstid/tillsynstid.

7 § I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje handläggare vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, restid, inspektioner, revisioner, provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt i ärendet samt föredragning och beslut. Sådan avgift tas ut för varje påbörjad halv timme nedlagd handläggningstid.

Avgiftens erläggande

8 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Luleå kommuns miljö- och byggnadsnämnd. Betalning ska ske inom tid som anges i beslut om avgift eller i räkning. I ärenden om tillstånd ska avgift betalas innan handläggning påbörjas.

Serveringstillstånd, provsmakningstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd

9 § Den som ansöker om tillstånd eller ansöker om/anmäler ändring av verksamhet ska betala avgift enligt tabell 1.

Tabell 1

Prövnings- och anmälningsavgifter enligt alkohollagen	***Kronor 2025***
Nytt stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten, cateringverksamhet eller slutna sällskap* (inklusive kunskapsprov)	11 118
Ny ansökan om Gårdsförsäljning (inklusive kunskapsprov)	8 502
Ägarbyte av stadigvarande tillstånd	9 156
Permanent ändring** av tillstånd	3 924
Tillfällig ändring** av tillstånd	1 962
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten för tillståndshavare i kommunen	6 540
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten (inklusive kunskapsprov)	7 848
Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap	1 308
Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap vid två till fem tillfällen under ett kalenderår (inklusive kunskapsprov)	1 962
Provsmakningstillstånd vid tillverkningsställe utan serveringstillstånd	9 156
Tillfälligt provsmakningstillstånd vid arrangemang	5 232
Anmäla cateringlokal, första gången lokalen används	1 308
Kunskapsprov	Timavgift
Övrig tillsyn eller handläggning.	Timavgift

10 § För ordinarie tillsyn ska innehavare av stadigvarande tillstånd och gårdsförsäljningstillstånd betala årlig tillsynsavgift enligt tabell 2. Avgiften är uppdelad i en fast och en rörlig del. Den fasta delen betalas av samtliga näringsidkare med stadigvarande tillstånd och gårdsförsäljningstillstånd. Den rörliga delen baseras på tillståndsinnehavarens omsättning av alkoholdrycker.
Omsättningen redovisas årligen i en restaurangrapport. Har restaurangrapport inte lämnats i tid kan förseningsavgift debiteras enligt tabell 2.

Krävs uppföljande kontrollbesök tillkommer en avgift baserad på handläggningstid.

Tabell 2

Årlig tillsynsavgift	***Kronor/år 2025***
Fast avgift	2 616
Fast avgift gårdsförsäljning	4 578
Rörlig avgift baserad på årsomsättning av alkoholdrycker räknat i kronor.	
0 – 50 000	1 962
50 001 –250 000	2 616
250 001 – 500 000	5 232
500 001 – 1 000 000	6 540
1 000 001 –2 000 000	9 154
2 000 001 –4 000 000	15 696
4 000 001 –6 000 000	21 582
6 000 001 – 8 000 000	24 198
8 000 001 –10 000 000	26 814
10 000 001 – 20 000 000	32 046
20 000 001 -	39 240
Extra årlig avgift per timme	2 616
Uppföljande kontrollbesök	Timavgift
Påminnelseavgift för försenad restaurangrapport	1 308

11 § Årlig tillsynsavgift omfattar kalenderår. Avgiften ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår som verksamheten bedrivs. Beviljade tillstånd under gällande kalenderår debiteras timtaxa vid eventuell tillsyn.

12 § Extra årlig avgift betalas per timme för serveringstider efter kl 01:00.

Försäljning av folköl, tobaksvaror, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare eller tobaksfria nikotinprodukter

13 § Den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller anmälningspliktig försäljning av folköl, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare eller tobaksfria nikotinprodukter ska betala en avgift för anmälan enligt tabell 3.

Avgift för tillsyn tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid /tillsynstid. Vid timdebitering multipliceras timavgiften med den aktuella nedlagda tiden i det enskilda ärendet

Tabell 3

Anmälningsavgifter för försäljning av folköl, tobaksvaror eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	***Kronor 2025***
Ansökan om stadigvarande tillstånd för försäljning av tobaksvaror (inklusive ägarbyte)	9156
Ansökan om tillfälligt tillstånd för försäljning av tobaksvaror.	6540
Anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	1308
Anmälan om försäljning av tobaksfria nikotinprodukter	1308
Stadigvarande ändring av tillstånd för försäljning av tobaksvaror.	3924
Tillfällig ändring av tillstånd för försäljning av tobaksvaror.	Timavgift
Tillsyn av servering och försäljning av folköl	Timavgift
Tillsyn av försäljning av tobaksvaror, e-cigaretter och tobaksfria nikotinvaror	Timavgift
Övrig tillsyn eller handläggning.	Timavgift

§ 68

Motion (SD) Gratis broddar för äldre i Luleå

Ärendenr 2024/1710-1.1.1.5

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har inlämnat en motion om gratis broddar för äldre i Luleå och föreslår

- att Luleå kommun utreder möjligheterna att erbjuda gratis broddar för kommunmedborgare som är 65 år eller äldre.

Ett antal olika aspekter behöver utredas för att kunna ta ställning till ett införande av gratis broddar för äldre i Luleå kommun, varför motionens förslag om att utreda frågan föreslås bifallas.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen.

Sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att samhällsbyggnadsutskottet bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Motionären hänvisar till Socialstyrelsens rapport ”Fallprevention – En kostnadseffektiv åtgärd?” från 2022. Enligt rapporten behöver ca 100 000 personer per år i åldersgruppen 65 år eller äldre uppsöka vård till följd av fallolyckor. Bland de som skadar sig avlider ca 2000 personer till följd av sina fallolyckor. En preventiv åtgärd är enligt Socialstyrelsen att äldre använder broddar vid vinterväglag. Motionären hänvisar till Övertorneå kommun, som sedan ett antal år tillbaka erbjuder gratis broddar till pensionärer för att förebygga fallolyckor.

Flera kommuner har infört utdelning av gratis broddar, exempelvis Göteborg, Övertorneå och Oskarshamn. Dessa kommuner rapporterar positiva effekter,

men också utmaningar såsom låg användningsgrad, fel storlekar och att broddarna inte alltid upplevs som stabila. Samtidigt har andra kommuner, som Uppsala och Ekerö, valt att avslå liknande motioner med hänvisning till:

- Likställighetsprincipen: Att erbjuda en förmån till en viss grupp kan strida mot kommunallagen.
- Konkurrensskäl: en kommun ska agera konkurrensneutralt och får inte agera på sådant sätt att konkurrensen på den lokala marknaden snedvrids. Att gynna ett företag kan samtidigt innebära att ett annat missgynnas, vilket kan strida mot lagstiftning.
- Ekonomiska skäl: Kostnaden för inköp, distribution och administration kan vara betydande.
- Alternativa insatser: Fysisk träning, fixartjänster och förbättrad hemmiljö har starkare evidens för att förebygga fall.
- Individens ansvar: Vissa kommuner anser att det är den enskildes ansvar att införskaffa halkskydd.

För att kunna ta ställning till ett eventuellt införande av gratis broddar för äldre i Luleå kommun behöver kommunen utreda bland annat dessa olika aspekter samt bedöma om en sådan åtgärd är motiverad i relation till andra insatser som sker på området. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför bifalla motionen om att utreda möjligheterna att erbjuda gratis broddar för kommunmedborgare som är 65 år eller äldre.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) om gratis broddar för äldre i Luleå, KLF Hid: 2024.8458
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande motion (SD) Gratis broddar för äldre i Luleå, KLF Hid: 2025.10819

Motion till kommunfullmäktige Luleå

Gratis broddar för äldre i Luleå

Enligt Socialstyrelsens[1] rapport från 2022 behöver cirka 100 000 personer per år i åldersgruppen 65 år eller äldre uppsöka vård till följd av fallolyckor. Bland de som skadar sig avlider ca 2000 till följd av sina fallolyckor. Samhället har som skyldighet att göra sitt yttersta för att säkerställa en god livskvalitet till den äldre generationen som förtjänstfullt arbetat och gjort sin plikt för Sverige. Socialstyrelsen fastställer i sin rapport att en preventiv åtgärd mot fallolyckor bland äldre är att använda broddar. Rapporten uppskattar att man kan minska äldres fallfrekvens med hela 58% genom att använda broddar vid vinterväglag.

I Övertorneå kommun erbjuder man sedan ett par år tillbaka gratis broddar till pensionärer för att motverka fallolyckor. Luleå har precis som Övertorneå ett subarktiskt klimat med långa kalla vintrar och korta somrar. Därav torde det vara naturligt att erbjuda gratis broddar till äldre även i Luleå kommun. Detta är inte enbart positivt för de äldres livskvalitet utan också ekonomiskt gynnsamt för kommunen. Genom att investera i preventiva åtgärder kan Luleå kommun spara in dels lidande för den äldre som drabbas, dels stora kommunala kostnader som hemtjänst och övrig omsorg.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- att Luleå kommun utreder möjligheterna att erbjuda gratis broddar för kommunmedborgare som är 65 år eller äldre

För Sverigedemokraterna Luleå

Dexter Krokstedt

2024-09-22

[1] Socialstyrelsen - https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-5-7923.pdf

§ 156

Motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten

Ärendenr 2024/2278-1.1.1.5

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att:
    a. bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica,
    b. avslå motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana,
    c. avslå motionens förslag nummer två avseende att göra en översyn av kommunens övriga vänortssamarbeten,
    d. anse motionens förslag nummer tre som besvarad.
2. Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion om revidering av vänortssamarbeten.

Motionären skriver följande:
”Vänortssamarbeten har historiskt sett varit ett sätt att främja internationellt utbyte och samarbete mellan kommuner. Det kan i vissa fall finnas ett värde i att samarbeta över nationsgränserna, men i sådana fall bör samarbeten främst prioriteras inom Norden, med undantag för särskilt motiverade fall. Ett exempel på ett sådant fall torde vara Ukraina.

Luleå kommun har i dagsläget vänortssamarbeten med flera internationella orter, däribland orter i Spanien, Nicaragua och Bosnien. Dessa samarbeten kräver både tid och resurser i form av administration, planering och ibland resor. Till exempel har Luleå kommun deltagit i ett luciasamarbete med en ort på Gran Canaria, där politiker och kommuninvånare har skickats för representation. Vad denna resa tillför Luleåborna är i högsta grad oklart. Sverigedemokraterna ser inte hur en sådan resa på något sätt kan gynna skattebetalarna i Luleå kommun.

Det är inte rimligt för en förhållandevis liten kommun i norra Sverige att underhålla vänortssamarbeten med orter i tropiska länder långt bort från Sverige. Av denna anledning anser Sverigedemokraterna att det inte är försvarbart för Luleå kommun att fortsätta samarbetet med följande orter:

- *Santa Lucia de Tirajana, Gran Canaria, Spanien*
- *Puerto Cabezas, Nicaragua*
- *Zenica, Bosnien Hercegovina"*

Med anledningen av det som står skrivet i motionen föreslår motionären kommunfullmäktige:

1. Att Luleå kommun avslutar vänortssamarbetena med följande vänorter: Santa Lucia de Tirajana, Puerto Cabezas och Zenica.
2. Att en översyn görs av kommunens övriga vänortssamarbeten för att granska hur de gynnar medborgarna i Luleå kommun.
3. Att framtida vänortssamarbeten endast sker med kommuner inom de nordiska länderna, med undantag för särskilt motiverade fall såsom ett samarbete med en ort i Ukraina.

Kommunfullmäktige har beslutat 2024-12-16 § 193 att motionen får ställas och överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunfullmäktige har 2025-06-16 § 123 beslutat att återremittera ärendet med motiveringen att hur civilsamhället påverkas av ett avbrutet samarbete behöver utredas.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag
Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica. Anledningen till detta är att det inte har funnits något samarbete mellan Luleå kommun som organisation och de två vänorterna i decennier och att det inte finns några planer att påbörja något samarbete.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att avslå motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana. Kommunstyrelseförvaltingen föreslår att det genomförs en översyn av samarbetet först för att undersöka om det finns ett fortsatt intresse hos de berörda förvaltningarna när det gäller samarbete med Santa Lucia inom språkutveckling, skol- och ungdomsutbyte, kulturutbyte med mera. Vidare bör översynen även belysa hur ett eventuellt avbrutet samarbete mellan Luleå kommun och Santa Lucía kan påverka den mångåriga luciatraditionen i Santa Lucía de Tirajana.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att avslå motionens förslag nummer två avseende att göra en översyn av kommunens övriga vänortssamarbeten. Översyn av vänortssamarbetet med Santa Lucia föreslås att genomföras i samband med motionens förslag nummer ett avseende avveckling av vänorts-

samarbete med Santa Lucia. Vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica föreslås att avslutas. Vänortssamarbeten med Tromsö och Kemi är en del av kommunens prioriterade samarbeten inom närområden enligt kommunens översiktsplan.

Kommunens framtida samarbeten och geografiska prioriteringar för samarbete styrs av Luleå kommuns översiktsplan. Nordiskt samarbete som motionären refererar till i sin motion är en del av närområdet och den arktiska plattformen.

Luleå kommun och Ivano-Frankivsk har undertecknad ett samarbetsavtal i maj 2025 efter att kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina. Med anledning av detta föreslår kommunstyrelseförvaltningen att anse förslag nummer tre som besvarad.

Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica, avslå motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana, avslå motionens förslag nummer två avseende att göra en översyn av kommunens övriga vänortssamarbeten, anse motionens förslag nummer tre som besvarad, samt att kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet
Luleå kommun har fem vänorter i dagsläget:

- Kemi, Finland
- Tromsö, Norge
- Santa Lucia de Tirajana, Gran Canaria, Spanien
- Puerto Cabezas, Nicaragua
- Zenica, Bosnien Hercegovina

Med vänorterna Tromsö och Kemi finns ett pågående samarbete, bland annat via internationella nätverk och organisationer, medan Luleå kommuns samarbete med Puerto Cabezas och Zenica är vilande.

Ett skriftligt avtal mellan Luleå kommun och Puerto Cabezas undertecknades i januari 1988 i Puerto Cabezas av kommunstyrelsens vice ordförande Sigfrid Andersson. Kommunstyrelseförvaltningen har haft skriftväxling med Latinamerikakommittén angående kommitténs samarbete med Puerto Cabezas. Enligt informationen från Latinamerikakommittén bestod samarbetet bland annat av materialinsamling i lokaler som kommunen tillhandahöll utan hyreskostnad. Latinamerikakommittén uppger att det fanns en överenskommelse mellan Luleå kommun och kommittén, där kommunen stod för insamlingslokal medan kommittén ansvarade för verksamheten och insamlingarna. Enligt uppgift från kommittén upphörde detta lokalstöd år 2019.

Samarbetet mellan Latinamerikakommittén och Puerto Cabezas bestod också av biståndsprojekt tillsammans med SIDA, insamlingar av pengar till drabbade efter orkaner med mera.

Luleå kommun som organisation har dock inte haft ett eget samarbete med Puerto Cabezas på flera decennier och har i dagsläget inga planer på att återuppta ett sådant samarbete. Enligt Luleå kommuns styrande dokument, Översiktsplanen, ska kommunens internationella arbete främst fokusera på närområdet, den arktiska regionen och samarbeten inom Europeiska unionen.

Kommunstyrelseförvaltningen ser mycket positivt på att Latinamerikakommittén, i likhet med många andra föreningar i Luleå, engagerar sig internationellt. Samtidigt är det inte kommunens uppdrag eller ansvar att finansiera eller stödja föreningars biståndsverksamhet.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att det finns flera föreningar i Luleå med internationellt engagemang. Luleå kommun har dock inte möjlighet att ingå vänortsavtal med alla de orter runt om i världen som olika lokala föreningar har samarbeten med.

Med Zenica ingick Luleå kommun ett vänortsavtal 1997. I enlighet med vänortsavtalet har samarbetet handlat om demokrati, administration, infrastruktur, utbildning, socialtjänst, miljöfrågor och IT. Det har inte funnits något samarbete med Zenica på länge. Kommunstyrelseförvaltningen har undersökt om det finns någon civilsamhällesaktör i Luleå med koppling till Zenica i Bosnien och Hercegovina, men i nuläget verkar det inte finnas någon aktiv bosnisk förening i Luleå.

Vänortsrelationen med Santa Lucia bygger på det långvariga arbete som Lionsföreningen i Luleå har bedrivit som innebär att en av Norrbottens luciakandidater årligen deltog i Luciatraditionen i Santa Lucia de Tirajana. Inom ramen för vänortssamarbetet med Santa Lucia har det genomförts några gemensamma projekt med fokus på ungdomar, skolutbyte och erfarenhetsutbyte kring bland annat förebyggande åtgärder för att minska tidiga skolavhopp. I dagsläget finns det inga gemensamma pågående projekt med Santa Lucia.

Luleå kommun har även ett samarbetsavtal med Uleåborgs stad för att tillsammans främja hållbar tillväxt och attraktivitet i vår gemensamma region.

Luleå kommun och Ivano-Frankivsk har undertecknad ett samarbetsavtal i maj 2025 efter att kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina.

Dialog

Dialog har förts med kommunstyrelseförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, Latinamerikakommittén och med dåvarande internationell strateg.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten, KLF Hid: 2024.12168
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-16 § 123, KLF Hid: 2025.6705
- Svar från Latinamerikakommittén angående vänort Puerto Cabezas, KLF Hid: 2025.10153
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten, KLF Hid: 2025.10382

Motion till kommunfullmäktige Luleå

Revidering av vänortssamarbeten

Vänortssamarbeten har historiskt sett varit ett sätt att främja internationellt utbyte och samarbete mellan kommuner. Det kan i vissa fall finnas ett värde i att samarbeta över nationsgränserna, men i sådana fall bör samarbeten främst prioriteras inom Norden, med undantag för särskilt motiverade fall. Ett exempel på ett sådant fall torde vara Ukraina.

Luleå kommun har i dagsläget vänortssamarbeten med flera internationella orter, däribland orter i Spanien, Nicaragua och Bosnien. Dessa samarbeten kräver både tid och resurser i form av administration, planering och ibland resor. Till exempel har Luleå kommun deltagit i ett luciasamarbete med en ort på Gran Canaria, där politiker och kommuninvånare har skickats för representation. Vad denna resa tillför Luleåborna är i högsta grad oklart. Sverigedemokraterna ser inte hur en sådan resa på något sätt kan gynna skattebetalarna i Luleå kommun.

Det är inte rimligt för en förhållandevis liten kommun i norra Sverige att underhålla vänortssamarbeten med orter i tropiska länder långt bort från Sverige. Av denna anledning anser Sverigedemokraterna att det inte är försvarbart för Luleå kommun att fortsätta samarbetet med följande orter:

- Santa Lucia de Tirajana, Gran Canaria, Spanien
- Puerto Cabezas, Nicaragua
- Zenica, Bosnien Hercegovina

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

- att Luleå kommun avslutar vänortssamarbetena med följande vänorter: Santa Lucia de Tirajana, Puerto Cabezas och Zenica
- att en översyn görs av kommunens övriga vänortssamarbeten för att granska hur de gynnar medborgarna i Luleå kommun
- att framtida vänortssamarbeten endast sker med kommuner inom de nordiska länderna, med undantag för särskilt motiverade fall såsom ett samarbete med en ort i Ukraina.

För Sverigedemokraterna Luleå

Dexter Krokstedt

2024-12-05

§ 123

Motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten

Ärendenr 2024/2278-1.1.1.5

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet med motiveringen att hur civilsamhället påverkas av ett avbrutet samarbete behöver utredas.

Reservationer

Dexter Krokstedt (SD), Ilkka Isaksson (SD), Ingrid Cannerfelt (SD), Thomas Larsson (SD), Arvid Persson (M), Fredrik Wiberg (M) och Inger Oja (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Dexter Krokstedt (SD) har lämnat in en motion om revidering av vänortssamarbeten.

Motionären skriver följande:
"Vänortssamarbeten har historiskt sett varit ett sätt att främja internationellt utbyte och samarbete mellan kommuner. Det kan i vissa fall finnas ett värde i att samarbeta över nationsgränserna, men i sådana fall bör samarbeten främst prioriteras inom Norden, med undantag för särskilt motiverade fall. Ett exempel på ett sådant fall torde vara Ukraina.

Luleå kommun har i dagsläget vänortssamarbeten med flera internationella orter, däribland orter i Spanien, Nicaragua och Bosnien. Dessa samarbeten kräver både tid och resurser i form av administration, planering och ibland resor. Till exempel har Luleå kommun deltagit i ett luciasamarbete med en ort på Gran Canaria, där politiker och kommuninvånare har skickats för representation. Vad denna resa tillför Luleåborna är i högsta grad oklart. Sverigedemokraterna ser inte hur en sådan resa på något sätt kan gynna skattebetalarna i Luleå kommun.

Det är inte rimligt för en förhållandevis liten kommun i norra Sverige att underhålla vänortssamarbeten med orter i tropiska länder långt bort från Sverige. Av denna anledning anser Sverigedemokraterna att det inte är försvarbart för Luleå kommun att fortsätta samarbetet med följande orter:

- *Santa Lucia de Tirajana, Gran Canaria, Spanien*
- *Puerto Cabezas, Nicaragua*
- *Zenica, Bosnien Hercegovina"*

Med anledningen av det som står skrivet i motionen föreslår motionären kommunfullmäktige:

1. Att Luleå kommun avslutar vänortssamarbetena med följande vänorter: Santa Lucia de Tirajana, Puerto Cabezas och Zenica.
2. Att en översyn görs av kommunens övriga vänortssamarbeten för att granska hur de gynnar medborgarna i Luleå kommun.
3. Att framtida vänortssamarbeten endast sker med kommuner inom de nordiska länderna, med undantag för särskilt motiverade fall såsom ett samarbete med en ort i Ukraina.

Kommunfullmäktige har beslutat 2024-12-16 § 193 att motionen får ställas och överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag
Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica. Anledningen till detta är att det inte har funnits något samarbete med de två vänorterna på länge och att det inte finns några planer att påbörja något samarbete.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att avslå motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att det genomförs en översyn av samarbetet först för att undersöka om det finns ett fortsatt intresse hos de berörda förvaltningarna när det gäller samarbete med Santa Lucia inom språkutveckling, skol- och ungdomsutbyte, kulturutbyte med mera.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att avslå motionens förslag nummer två avseende att göra en översyn av kommunens övriga vänortssamarbeten. Översyn av vänortssamarbetet med Santa Lucia föreslås att genomföras i samband med motionens förslag nummer ett avseende avveckling av vänortssamarbete med Santa Lucia. Vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica föreslås att avslutas. Vänortssamarbeten med Tromsö och Kemi är en del av kommunens prioriterade samarbeten inom närområden enligt kommunens översiktsplan.

Kommunens framtida samarbeten och geografiska prioriteringar för samarbete styrs av Luleå kommuns översiktsplan. Nordiskt samarbete som motionären refererar till i sin motion är en del av närområdet och den arktiska plattformen.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina. Med anledning av detta föreslår kommunstyrelseförvaltningen att anse förslag nummer tre som besvarad.

Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-05-05 § 70 föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica, avslå motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana, avslå motionens förslag nummer två avseende att göra en översyn av kommunens övriga vänortssamarbeten, och anse motionens förslag nummer tre som besvarad. Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Kommunstyrelsen har 2025-06-02 § 136 föreslagit kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica, avslå motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana, avslå motionens förslag nummer två avseende att göra en översyn av kommunens övriga vänortssamarbeten, avslå motionens förslag nummer tre, och att kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Sammanträdet

Mathias Karvonen (V) föreslår återremittera ärendet med följande motivering: *Det har framkommit att civilsamhället har haft ett kontinuerligt utbyte med en av vänorterna, hur civilsamhället påverkas av ett avbrutet samarbete behöver utredas.*

Dexter Krokstedt (SD) föreslår att bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Mathias Karvonens förslag om återremiss under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Votering begärs och genomförs där en Ja-röst innebär att ärendet återremitteras, en Nej-röst innebär att ärendet ska avgöras idag.

Efter rösträkning redovisar ordföranden att 59 röster avlagts vara 42 ja-röster och 14 nej-röster. Tre ledamöter avstår från att delta i omröstningen. Omröstningen resulterar i att kommunfullmäktige bifaller Mathias Karvonens förslag om återremiss.

Beskrivning av ärendet

Luleå kommun har fem vänorter i dagsläget:

- Kemi, Finland
- Tromsö, Norge
- Santa Lucia de Tirajana, Gran Canaria, Spanien
- Puerto Cabezas, Nicaragua
- Zenica, Bosnien Hercegovina

Med vänorterna Tromsö och Kemi finns ett pågående samarbete, bland annat via internationella nätverk och organisationer, medan samarbetet med Puerto Cabezas och Zenica är vilande.

Med Puerto Cabezas inleddes en vänortsrelation 1988, dock utan skriftligt avtal. Inledningsvis bestod samarbetet mycket av insamlingar i Luleå av sådant som behövdes i Puerto Cabezas, bland annat till en skola för synskadade. Sedan dess har vänortsrelationen i praktiken varit vilande.

Med Zenica ingick Luleå kommun ett vänortsavtal 1997. I enlighet med vänortsavtalet har samarbetet handlat om demokrati, administration, infrastruktur, utbildning, socialtjänst, miljöfrågor och IT. Det har inte funnits något samarbete med Zenica på länge.

Vänortsrelationen med Santa Lucia bygger på det långvariga arbete som Lionsföreningen i Luleå har bedrivit som innebär att en av Norrbottens luciakandidater årligen deltog i Luciatraditionen i Santa Lucia de Tirajana. Inom ramen för vänortssamarbetet med Santa Lucia har det genomförts några gemensamma projektet med fokus på ungdomar, skolutbyte och erfarenhetsutbyte kring bland annat förebyggande åtgärder för att minska tidiga skolavhopp. I dagsläget finns det inga gemensamma pågående projekt med Santa Lucia.

Luleå kommun har även ett samarbetsavtal med Uleåborgs stad för att tillsammans främja hållbar tillväxt och attraktivitet i vår gemensamma region.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina.

Dialog

Dialog har förts med kommunstyrelseförvaltningens näringslivskontor.

Beslutsunderlag

- Motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten, KLF Hid: 2024.12168
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande motion (SD) om revidering av vänortssamarbeten, KLF Hid: 2025.4633
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-05-05 § 70, KLF Hid: 2025.4965
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-02 § 136, KLF Hid: 2025.6101

Beslutet skickas till

Motionären
Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret

Luleå 2025-09-03

Till Nataliia Hammarberg
Luleå kommun

Angående Luleås vänort Puerto Cabezas

Innan vi besvarar dina 4 frågor så behövs nog en återblick på varför Luleå 1985 skaffade denna vänort och vad som har skett under åren sedan dess.

Efter ett långt diktaturstyre störtades den USA-stödda diktatorn Somoza, sommaren 1979, av den sandinistiska befrielsefronten FSLN. Det blev startpunkten för återuppbyggnaden av det krigshärjade och fattiga lilla landet i Centralamerika.

Alfabetiseringskampanjer startade, skolor och sjukhus började byggas, man såg fram emot en ny bättre framtid i fred och återuppbyggnad.
Trodde alla, men efter en kort tid återkom krigshandlingar från anhängarna till diktatorn, (de s.k. ”Contras) och med stöd och finansiering av stormakten USA. De ville ha tillbaka en följsam diktator. USA:s minering av hamnarna i Nicaragua resulterade i en fällande dom i Haagdomstolen 1986. Krigshandlingarna och sabotagen från Contras pågick ända fram till 1990.

Vi i Luleå hade redan1979 innan diktatorn störtades samlat pengar till ett fältsjukhus, men som efter diktatorns fall i stället gick till ett dagis. Det stora engagemanget för Nicaragua, som lyckats störta sin diktator, var förståeligt. Vi hade sett så många blodiga diktaturer i Latinamerika, exempelvis Pinochet i Chile och Videla i Argentina. Latinamerikakommittén startade för övrigt efter Pinochets militärkupp i september 1973.

Sverige gav via SIDA anslag till att bygga upp landets gruvindustri.
Många norrbottningar och lulebor deltog i återuppbyggnaden av Nicaragua. Flera geologer, geofysiker och gruvingenjörer från Norrbotten åkte ned för att hjälpa. Forskningssamarbete med LTU inleddes. Forskningsstudenter från Nicaragua anlände till Luleå.

Många ungdomar och pensionärer från Luleå och Norrbotten åkte på trädplanterings- och kaffeplockningsbrigader samt deltog i skolbyggnationer i Nicaragua.
Nicaragua hade kaffe som en av de få exportintäkterna.

Även statsminister Olof Palme besökte Nicaragua 1984.

Flera orter i Sverige startade vänortssamarbete med olika städer i Nicaragua ex.vis Lund och Leon. Eftersom vi hade medlemmar bland de som arbetade i Nicaragua fick vi bra information och kännedom om att det behövdes enormt mycket internationellt stöd, eftersom det mesta saknades.

Vi började då våra propåer att även Luleå skulle få en vänort i Nicaragua.

Nicaraguas ambassadör Jorge Jenkins kom till Luleå i april 1984 och träffade representanter för universitetet och kommunen. Vi fick även besök under våren 1985 av Gladys Baez, en av de starka kvinnorna som deltagit i revolutionen, som nu hade blivit parlamentariker. Hon förde fram förslaget att Luleå borde bli vänort till Puerto Cabezas.

Puerto Cabezas, en hamnstad som har många likheter med Luleå. Staden ligger vid den norra atlantkusten, har gruvorter i närheten, skogsbruk, har flera olika ursprungsbefolkningar och genom åren behandlats styvmoderligt av de styrande regimerna på stillahavskusten. De hade dåliga vägförbindelser till den folkrikare sidan av landet.

Kommunalrådet Sven Köhler ställde sig positiv till förslaget. Att upprätta förbindelser med ett fattigt land långt bort var lite annorlunda än de tidigare som fanns i Sveriges närhet.
Men att Luleå skulle uppmuntra sin befolkning att vidga sina vyer och se lite längre var självklart för Sven Köhler och de då styrande socialdemokraterna i Luleå. För övrigt hade Piteå redan då en vänort i Karibien, den f.d. slavön St Barthélemy.

Sven Köhler la fram vänortsförslaget till kommunfullmäktige som antog det i **augusti 1985** med stor majoritet. En av våra medlemmar, Sten-Åke Elming, som då arbetade som geofysiker för LTU, i Nicaragua, fick i uppdrag att överlämna kommunens standar till borgmästaren Alta Hooker i Puerto Cabezas. Hon besökte senare Luleå.

Här överlämnades Luleå standar av Sten-Åke Elming, till borgmästaren Alta Hooker och en lokal tjänsteman, hösten 1985.

Vid återvändandet till Luleå överlämnande ”sändebudet” Sten-Åke gåvor i form av hantverk och musik från Puerto Cabezas till kommunens vänortskommitté; Svante Edberg, Margaretha Lindbäck, Sigfrid Andersson, Gustaf Sundström och Vera Flodström.

Vi i Latinamerikakommittén startade, tillsammans med ABF, en materialinsamling i lokaler som kommunen tillhandahöll utan hyreskostnader. Ett enormt insamlingsarbete med 31st 30-kubikmeters-containrar skickades från Luleå till vänorten Puerto Cabezas. SIDA stod för transportkostnaderna.
Containrarna innehöll skolbänkar, sjukhussängar, rullstolar, sjukvårdsutrustning, 4000 m² takplåt, en traktor, 2 st sjukvårdstransportbåtar (tillverkade i Karlsvik) med 60 hk motorer och mycket mycket mera. Detaljerade innehållsförteckningar till dessa containrar finns arkiverade på Arkivcentrum på Björkskatan. I detta insamlingsarbete var kommunfullmäktiges vice ordförande Sigfrid Andersson, tillika medlem i Luleås vänortskommitté, en idog aktiv kämpe.

Gatubild från vänorten vid besöket 2004

31 st containers packades och skickades till Puerto Cabezas.

Överenskommelsen mellan Luleå kommun och Latinamerikakommittén var att kommunen stod för insamlingslokalen och vi för arbetet och insamlingarna. Efter att SIDA drog in fraktstödet för containrarna övergick vi till att driva en Loppis och på det sättet kunna skicka pengar i stället för gods. Tyvärr drog kommunen in sitt lokalhyresstöd kort tid efter att nestorn Sigfrid Andersson hade avlidit och vi blev vräkta från vår lokal på Kronan januari 2019. (Lokalen står vad vi vet fortfarande tom.)

Sigfrid representerade Luleå kommun vid ett officiellt besök januari 1988 i Puerto Cabezas.
Med i delegationen fanns även medlemmar från Latinamerikakommittén, Sten-Åke Elming från LTU och ett TV-team, Boris Ersson och Ulf Aneer, från SVT. I ett entimmesprogram i SVT, Norra Magasinet, skildrades Luleå och Norrbottens olika engagemang i Nicaragua och Puerto Cabezas. Kan påpekas att mötet i Puerto Cabezas skulle ha ägt rum före årsskiftet 87-88 men på grund av en attack från Contras dagarna mellan jul och nyår blev mötet framflyttat. På stadens sjukhus låg skadade contrasterrorister.

Vid mötet i Puerto Cabezas ”kommunhus” överlämnades officiella gåvor från Luleå och skrevs under ett vänortsavtal mellan de båda städerna.

Senare kom även den nye borgmästaren Henry Herman från Puerto Cabezas till Luleå och mottogs av vänortskommittén; Gustaf Sundström, Sigfrid Andersson, m.fl.

Vänortskommitténs ordförande Gustaf Sundström tar emot borgmästare Henry Herman i Luleå.

Under åren som gått har vi som sagts bedrivit omfattande biståndsprojekt tillsammans med SIDA, exempelvis:

- Kulturhuset i staden blev renoverat
- Radiostationen fick bl.a. ny bandspelarutrustning
- Blindföreningen Maricela Toledo fick bl.a. blindskriftsmaskiner och annan utrustning av SRF (Synskadades förening) i Luleå. För övrigt besökte SRF:s Sigge Poromaa Puerto Cabezas.
- En skolmatsal kunde med vår och Sidas stöd byggas i intilliggande gruvbyn Siuna
- 4000 m2 ny takplåt (inköpt av KAMI i Kalix) som kom väl till användning efter en av de återkommande karibiska orkanerna.

En av sjukvårdstransportbåtarna

Representanter för blindföreningen och medlemmar från Latinamerikakommittén vid besöket i stadens skola för blinda.

Orkaner:
I slutet av oktober 1998 kom orkanen **Mitch** som orsakade bortåt 20 000 människors liv i Centralamerika. Vi samlade pengar utanför alla större köpcenter i Luleå.

2005 kom orkanen Wilma och 2007 drabbade orkanen **Fenix** Puerto Cabezas. Enorm materiell förstörelse.
Vi drog igång en insamling utanför butiker runt om i Luleå och tillsammans med intäkter från vår Loppis knde vi skicka iväg 47000 kr och med SIDA-stöd blev det 20-dubblat.

2020 orkanerna Eta och Iota
Vi samlade in 50 000 kr till kvinnoorganisationen AMICA i Puerto Cabezas. Pengarna skickades via Diakonia (fd Frikyrkan hjälper) som med tillägg från SIDA gav ca 1 miljon kr.

2021
Kraftiga skyfall drabbade Nicaraguas atlantkust däribland Luleås vänort Puerto Cabezas.

2023 skickade vi bidrag till de blindas förening via My Right (handikapprörelsernas biståndsorganisation).

Hösten 2025: Två av våra medlemmar åker till Nicaragua och Puerto Cabezas.

Ja det här var lite av allt det vi gjort för Luleå och dess vänort Puerto Cabezas.

----------ooo----------

Nu till orsaken till att du ställer dina frågor, motionerna från Sverigedemokraterna och Moderaterna till kommunfullmäktige, om att avskaffa Puerto Cabezas som vänort.

Citat från SD:s motion: *”Dessa samarbeten kräver både tid och resurser i form av administration, planering och ibland resor”*

Vårt svar: Kommunens kostnader för administration, planering och resor har under dessa 40 år varit försumbara. Det är Latinamerikakommitténs medlemmar, SRF och andra föreningar som stått för kostnaderna och arbetet. Detta var helt i enlighet med Sven Köhlers och kommunföreträdarna att det inte skulle vara samma besökstäthet som till kommunens andra vänorter.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag: ”*Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica. Anledningen till detta är* ***att det inte har funnits något samarbete med de två vänorterna på länge*** *och att det inte finns några planer att påbörja något sam arbete.”*

Vårt svar: Denna text visar på okunnighet. Ingen från Kommunstyrelseförvaltningen har varit i kontakt med oss.

Kommunstyrelseförvaltningen: *”Med Puerto Cabezas inleddes en vänortsrelation 1988, dock utan skriftligt avtal. Inledningsvis bestod samarbetet mycket av insamlingar i Luleå av så dant som behövdes i Puerto Cabezas, bland annat till en skola för synskadade. Sedan dess har vänortsrelationen i praktiken varit vilande.”*

Vårt svar: Vänortsrelationen med Puerto Cabezas inleddes 1985. Skriftligt avtal undertecknades januari 1988 i Puerto Cabezas av Kommunstyrelsens vice ordförande Sigfrid Andersson. Avtalsunderskriften finns dokumenterad i ett TV-program från mars 1988. En kopia av programmet är överlämnat till vänortskommittén. Texten från Kommunstyrelseförvaltningen verkar skriven av någon som inte velat ta reda på fakta.

Moderaternas motion: ”*Men i ett läge där kärnverksamheterna verkar under effektiviseringskrav och den ekonomiska soliditeten försämras krävs det att vi politiker prioriterar vad skat tepengarna ska gå till, särskilt i frågor som inte ingår i kommunens kärnuppdrag. I ett sådant läge framstår vissa av dessa samarbeten som märkliga ekonomiska prioriteringar.”*

Vårt svar*:* Kommunens kostnader för Puerto Cabezas vad gäller administration, planering och resor har under dessa 40 år varit försumbara. (Kommunstyrelseförvaltningen kan kanske redovisa vilken årskostnad som kommunen haft jämfört med de andra vänorterna.)

Då återstår slutligen dina frågor.

En del frågor kan ställas som inte kan besvaras på ett sådant sätt så att hela bilden av ett sammanhang framkommer, därför hör våra svar på frågorna samman med vår inledande text.

1. *Vilka aktiviteter bedriver Latinamerika kommitten tillsammans med Puerto Cabezas?*
2. *Om det inte finns några gemensamma aktiviteter i dagsläget, när bedrevs de senast*

Svar på fråga 1 och 2: Eftersom kommunen drog bort sitt lokalstöd för vår insamling/Loppis så har det försvårat vårt biståndsarbete. Men vi fortsätter ändå utifrån de förutsättningar som vi nu har. Under september kommer för övrigt ett par av våra medlemmar att besöka Puerto Cabezas.

3. *På vilket sätt har Luleå kommun varit delaktigt i ert samarbete med Puerto Cabezas?*

Svar på fråga 3: Denna fråga borde väl egentligen kommunen själva svara på. Men vi har i den inledande texten beskrivit hur det har fungerat under de här fyrtio åren

4. *På vilket sätt skulle Luleå kommuns uppsägning av formella vänortssamarbete med Puerto Cabezas påverka ert arbete med civilsamhället i Puerto Cabezas?*

Svar på fråga 4: Självklart skulle det vara en negativ påverkan. Vi har exempelvis vid insamlingarna till de orkandrabbade kunnat hänvisa till att det är Luleås vänort som har drabbats.

Med solidaritetshälsningar
Latinamerikakommittén
genom
Rolf Viklund
Höstvägen 40
97633 Luleå
070-3039815
e-post laklule@gmail.com

§ 157

Motion (M) avseende Luleå kommuns vänorter

Ärendenr 2025/165-1.1.1.5

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att:
    a. bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica,
    b. avslå motionens förslag nummer ett avseende avveckling av vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana,
    c. anse motionens förslag nummer två som besvarad.
2. Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Sammanfattning av ärendet

Arvid Persson (M) har lämnat in en motion angående Luleå kommuns vänorter.

Motionären skriver följande:
”I dagsläget har Luleå kommun följande vänortssamarbeten: Kemi i Finland, Tromsö i Norge, Santa Lucia de Tirajana i Gran Canaria Spanien, Puerto Cabezas i Nicaragua och Zenica i Bosnien Hercegovina. Det rör sig inte om en betydande del av kommunens budget. Men i ett läge där kärnverksamheterna verkar under effektiviseringskrav och den ekonomiska soliditeten försämras krävs det att vi politiker prioriterar vad skattepengarna ska gå till, särskilt i frågor som inte ingår i kommunens kärnuppdrag. I ett sådant läge framstår vissa av dessa samarbeten som märkliga ekonomiska prioriteringar. Vinsterna av stärkt nordiskt samarbete och integration är uppenbara, inte minst när detta förväntas inom ramen för NATO. Därför ser jag inte att samarbetena med Kemi och Tromsö bör upphöra. Avseende de övriga vänortssamarbetena är vinsterna med dessa inte lika uppenbara. Eftersom vi har ett krig i vårt närområde verkar det helt befängt att ha samarbeten med dessa orter, som inte befinner sig i en allvarlig situation, när situationen är katastrofal i Ukraina.”

Med anledningen av det som står skrivet i motionen föreslår motionären kommunfullmäktige:

1. Att Luleå kommun avvecklar vänortssamarbetena med Santa Lucia de Tirajana, Puerto Cabezas och Zenica.
2. Att Luleå kommun ska utreda möjligheten till ett vänortssamarbete i Ukraina.

Kommunfullmäktige har beslutat 2025-01-27 § 2 att motionen får ställas och överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunfullmäktige har 2025-06-14 § 124 beslutat att återremittera ärendet med motiveringen att hur civilsamhället påverkas av ett avbrutet samarbete behöver utredas.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag
Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica. Anledningen till detta är att det inte har funnits något samarbete mellan Luleå kommun som organisation och kommunerna i de två vänorterna i decennier och att det inte finns några planer att påbörja något samarbete från Luleå kommuns sida.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att avslå motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att det genomförs en översyn av samarbetet först för att undersöka om det finns ett fortsatt intresse hos de berörda förvaltningarna när det gäller samarbete med Santa Lucia inom språkutveckling, skol- och ungdomsutbyte, kulturutbyte med mera. Vidare bör översynen även belysa hur ett eventuellt avbrutet samarbete mellan Luleå kommun och Santa Lucía kan påverka den mångåriga luciatraditionen i Santa Lucía de Tirajana.

Luleå kommun och Ivano-Frankivsk har undertecknad ett samarbetsavtal i maj 2025 efter att kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina. Med anledning av detta föreslår kommunstyrelseförvaltningen att anse förslag nummer två som besvarad.

Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica, avslå motionens förslag nummer ett avseende avveckling av vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana, anse motionens förslag nummer två som besvarad, samt att kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Matti Björk (M) föreslår bifalla motionen.

Ordföranden (S) föreslår bifalla kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag och Matti Björks förslag mot varandra och finner att arbetsutskottet bifaller kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Beskrivning av ärendet

Luleå kommun har fem vänorter i dagsläget:

- Kemi, Finland
- Tromsö, Norge
- Santa Lucia de Tirajana, Gran Canaria, Spanien
- Puerto Cabezas, Nicaragua
- Zenica, Bosnien Hercegovina

Med vänorterna Tromsö och Kemi finns ett pågående samarbete bland annat via internationella nätverk och organisationer, medan Luleå kommuns samarbetena med Puerto Cabezas och Zenica är vilande.

Ett skriftligt avtal mellan Luleå kommun och Puerto Cabezas undertecknades i januari 1988 i Puerto Cabezas av kommunstyrelsens vice ordförande Sigfrid Andersson. Kommunstyrelseförvaltningen har haft skriftväxling med Latinamerikakommittén angående kommitténs samarbete med Puerto Cabezas. Enligt informationen från Latinamerikakommittén bestod samarbetet bland annat av materialinsamling i lokaler som kommunen tillhandahöll utan hyreskostnad. Latinamerikakommittén uppger att det fanns en överenskommelse mellan Luleå kommun och kommittén, där kommunen stod för insamlingslokal medan kommittén ansvarade för verksamheten och insamlingarna. Enligt uppgift från kommittén upphörde detta lokalstöd år 2019.

Samarbetet mellan Latinamerikakommittén och Puerto Cabezas bestod också av biståndsprojekt tillsammans med SIDA, insamlingar av pengar till drabbade efter orkaner med mera.

Luleå kommun som organisation har dock inte haft ett eget samarbete med Puerto Cabezas på flera decennier och har i dagsläget inga planer på att återuppta ett sådant samarbete. Enligt Luleå kommuns styrande dokument, Över-

siktsplanen, ska kommunens internationella arbete främst fokusera på närområdet, den arktiska regionen och samarbeten inom Europeiska unionen.

Kommunstyrelseförvaltningen ser mycket positivt på att Latinamerikakommittén, i likhet med många andra föreningar i Luleå, engagerar sig internationellt. Samtidigt är det inte kommunens uppdrag eller ansvar att finansiera eller stödja föreningars biståndsverksamhet.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att det finns flera föreningar i Luleå med internationellt engagemang. Luleå kommun har dock inte möjlighet att ingå vänortsavtal med alla de orter runt om i världen som olika lokala föreningar har samarbeten med.

Med Zenica ingick Luleå kommun ett vänortsavtal 1997. I enlighet med vänortsavtalet har samarbetet handlat om demokrati, administration, infrastruktur, utbildning, socialtjänst, miljöfrågor och IT. Det har inte funnits något samarbete mellan Luleå kommun som organisation och Zenica på länge. Kommunstyrelseförvaltningen har undersökt om det finns någon civilsamhällesaktör i Luleå med koppling till Zenica i Bosnien och Hercegovina, men i nuläget verkar det inte finnas någon aktiv bosnisk förening i Luleå.

Vänortsrelationen med Santa Lucia bygger på det långvariga arbete som Lionsföreningen i Luleå har bedrivit som innebär att en av Norrbottens luciakandidater årligen deltog i Luciatraditionen i Santa Lucia de Tirajana.
Inom ramen för vänortssamarbetet med Santa Lucia har det genomförts några gemensamma projekt med fokus på ungdomar, skolutbyte och erfarenhetsutbyte kring bland annat förebyggande åtgärder för att minska tidiga skolavhopp. I dagsläget finns det inga gemensamma pågående projekt med Santa Lucia.

Luleå kommun har även ett samarbetsavtal med Uleåborgs stad för att tillsammans främja hållbar tillväxt och attraktivitet i vår gemensamma region.

Luleå kommun och Ivano-Frankivsk har undertecknat ett samarbetsavtal i maj 2025 efter att kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina.

Dialog

Dialog har förts med kommunstyrelseförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, Latinamerikakommittén och med dåvarande internationell strateg.

Beslutsunderlag

- Motion (M) avseende Luleå kommuns vänorter, KLF Hid: 2025.797
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-16 § 124, KLF Hid: 2025. 6706
- Svar från Latinamerikakommittén angående vänort Puerto Cabezas, KLF Hid: 2025.10153
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande motion (M) avseende Luleå kommuns vänorter, KLF Hid: 2025.10383

Motion angående Luleå kommuns vänorter

I dagsläget har Luleå kommun följande vänortssamarbeten: Kemi i Finland, Tromsö i Norge, Santa Lucia de Tirajana i Gran Canaria Spanien, Puerto Cabezas i Nicaragua och Zenica i Bosnien Hercegovina. Det rör sig inte om en betydande del av kommunens budget. Men i ett läge där kärnverksamheterna verkar under effektiviseringskrav och den ekonomiska soliditeten försämras krävs det att vi politiker prioriterar vad skattepengarna ska gå till, särskilt i frågor som inte ingår i kommunens kärnuppdrag. I ett sådant läge framstår vissa av dessa samarbeten som märkliga ekonomiska prioriteringar. Vinsterna av stärkt nordiskt samarbete och integration är uppenbara, inte minst när detta förväntas inom ramen för NATO. Därför ser jag inte att samarbetena med Kemi och Tromsö bör upphöra. Avseende de övriga vänortssamarbetena är vinsterna med dessa inte lika uppenbara. Eftersom vi har ett krig i vårt närområde verkar det helt befängt att ha samarbeten med dessa orter, som inte befinner sig i en allvarlig situation, när situationen är katastrofal i Ukraina.

Med anledning av ovanstående föreslår jag:

- Att Luleå kommun avvecklar vänortssamarbetena med Santa Lucia de Tirajana, Puerto Cabezas och Zenica.

- Att Luleå kommun ska utreda möjligheten till ett vänortssamarbete i Ukraina.

Arvid Persson (M)

§ 124

Motion (M) avseende Luleå kommuns vänorter

Ärendenr 2025/165-1.1.1.5

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet med motiveringen att hur civilsamhället påverkas av ett avbrutet samarbete behöver utredas.

Reservationer

Matti Björk (M), Fredrik Wiberg (M), Arvid Persson (M), Kristoffer Sundström (M), Inger Oja (M), Hans Å Strandberg (M), Signar Hammargren (M), Dexter Krokstedt (SD), Ilkka Isaksson (SD), Ingrid Cannerfelt (SD) och Thomas Larsson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Arvid Persson (M) har lämnat in en motion angående Luleå kommuns vänorter.

Motionären skriver följande:
”I dagsläget har Luleå kommun följande vänortssamarbeten: Kemi i Finland, Tromsö i Norge, Santa Lucia de Tirajana i Gran Canaria Spanien, Puerto Cabezas i Nicaragua och Zenica i Bosnien Hercegovina. Det rör sig inte om en betydande del av kommunens budget. Men i ett läge där kärnverksamheterna verkar under effektiviseringskrav och den ekonomiska soliditeten försämras krävs det att vi politiker prioriterar vad skattepengarna ska gå till, särskilt i frågor som inte ingår i kommunens kärnuppdrag. I ett sådant läge framstår vissa av dessa samarbeten som märkliga ekonomiska prioriteringar. Vinsterna av stärkt nordiskt samarbete och integration är uppenbara, inte minst när detta förväntas inom ramen för NATO. Därför ser jag inte att samarbetena med Kemi och Tromsö bör upphöra. Avseende de övriga vänortssamarbetena är vinsterna med dessa inte lika uppenbara. Eftersom vi har ett krig i vårt närområde verkar det helt befängt att ha samarbeten med dessa orter, som inte befinner sig i en allvarlig situation, när situationen är katastrofal i Ukraina.”

Med anledningen av det som står skrivet i motionen föreslår motionären kommunfullmäktige:

1. Att Luleå kommun avvecklar vänortssamarbetena med Santa Lucia de Tirajana, Puerto Cabezas och Zenica.

2. Att Luleå kommun ska utreda möjligheten till ett vänortssamarbete i Ukraina.

Kommunfullmäktige har beslutat 2025-01-27 § 2 att motionen får ställas och överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag
Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica. Anledningen till detta är att det inte har funnits något samarbete med de två vänorterna på länge och att det inte finns några planer att påbörja något samarbete.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att avslå motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att det genomförs en översyn av samarbetet först för att undersöka om det finns ett fortsatt intresse hos de berörda förvaltningarna när det gäller samarbete med Santa Lucia inom språkutveckling, skol- och ungdomsutbyte, kulturutbyte med mera.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina. Med anledning av detta föreslår kommunstyrelseförvaltningen att anse förslag nummer två som besvarad.

Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Kommunstyrelsen har 2025-06-02 § 137 föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica, avslå motionens förslag nummer ett avseende att avveckla vänortssamarbete med Santa Lucia de Tirajana, anse motionens förslag nummer två som besvarad, samt att kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att genomföra en översyn av Luleå kommuns vänortssamarbete med Santa Lucia.

Sammanträdet
Mathias Karvonen (V) föreslår återremittera ärendet med följande motivering: *Det har framkommit att civilsamhället har haft ett kontinuerligt utbyte med en av vänorterna, hur civilsamhället påverkas av ett avbrutet samarbete behöver utredas.*

Arvid Persson (M), Dexter Krokstedt (SD) och Matti Björk (M) föreslår bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Mathias Karvonens förslag om återremiss under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Votering begärs och genomförs där en Ja-röst innebär att ärendet återremitteras, en Nej-röst innebär att ärendet ska avgöras idag.

Efter rösträkning redovisar ordföranden att 59 röster avlagts vara 42 ja-röster och 14 nej-röster. Tre ledamöter avstår från att delta i omröstningen. Omröstningen resulterar i att kommunfullmäktige bifaller Mathias Karvonens förslag om återremiss.

Beskrivning av ärendet

Luleå kommun har fem vänorter i dagsläget:

- Kemi, Finland
- Tromsö, Norge
- Santa Lucia de Tirajana, Gran Canaria, Spanien
- Puerto Cabezas, Nicaragua
- Zenica, Bosnien Hercegovina

Med vänorterna Tromsö och Kemi finns ett pågående samarbete bland annat via internationella nätverk och organisationer, medan samarbetena med Puerto Cabezas och Zenica är vilande.

Med Puerto Cabezas inleddes en vänortsrelation 1988, dock utan skriftligt avtal. Inledningsvis bestod samarbetet mycket av insamlingar i Luleå av sådant som behövdes i Puerto Cabezas, bland annat till en skola för synskadade. Sedan dess har vänortsrelationen i praktiken varit vilande.

Med Zenica ingick Luleå kommun ett vänortsavtal 1997. I enlighet med vänortsavtalet har samarbetet handlat om demokrati, administration, infrastruktur, utbildning, socialtjänst, miljöfrågor och IT. Det har inte funnits något samarbete med Zenica på länge.

Vänortsrelationen med Santa Lucia bygger på det långvariga arbete som Lionsföreningen i Luleå har bedrivit som innebär att en av Norrbottens luciakandidater årligen deltog i Luciatraditionen i Santa Lucia de Tirajana.
Inom ramen för vänortssamarbetet med Santa Lucia har det genomförts några gemensamma projektet med fokus på ungdomar, skolutbyte och erfarenhetsutbyte kring bland annat förebyggande åtgärder för att minska tidiga skolavhopp. I dagsläget finns det inga gemensamma pågående projekt med Santa Lucia.

Luleå kommun har även ett samarbetsavtal med Uleåborgs stad för att tillsammans främja hållbar tillväxt och attraktivitet i vår gemensamma region.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-04-07 § 91 att ingå samarbete med Ivano-Frankivsk i Ukraina.

Dialog
Dialog har förts med kommunstyrelseförvaltningens näringslivskontor.

Beslutsunderlag
- Motion (M) avseende Luleå kommuns vänorter, KLF Hid: 2025.797
- Kommunstyrelseförvaltningens Förslag till beslut gällande motion (M) avseende Luleå kommuns vänorter, KLF Hid: 2025.4643
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-05-05 § 71, KLF Hid: 2025.4966
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-02 § 137, KLF Hid: 2025.6102

Beslutet skickas till
Motionären
Kommunstyrelseförvaltningen, näringslivskontoret

Luleå 2025-09-03

Till Nataliia Hammarberg
Luleå kommun

Angående Luleås vänort Puerto Cabezas

Innan vi besvarar dina 4 frågor så behövs nog en återblick på varför Luleå 1985 skaffade denna vänort och vad som har skett under åren sedan dess.

Efter ett långt diktaturstyre störtades den USA-stödda diktatorn Somoza, sommaren 1979, av den sandinistiska befrielsefronten FSLN. Det blev startpunkten för återuppbyggnaden av det krigshärjade och fattiga lilla landet i Centralamerika.

Alfabetiseringskampanjer startade, skolor och sjukhus började byggas, man såg fram emot en ny bättre framtid i fred och återuppbyggnad.
Trodde alla, men efter en kort tid återkom krigshandlingar från anhängarna till diktatorn, (de s.k. ”Contras) och med stöd och finansiering av stormakten USA. De ville ha tillbaka en följsam diktator. USA:s minering av hamnarna i Nicaragua resulterade i en fällande dom i Haagdomstolen 1986. Krigshandlingarna och sabotagen från Contras pågick ända fram till 1990.

Vi i Luleå hade redan1979 innan diktatorn störtades samlat pengar till ett fältsjukhus, men som efter diktatorns fall i stället gick till ett dagis. Det stora engagemanget för Nicaragua, som lyckats störta sin diktator, var förståeligt. Vi hade sett så många blodiga diktaturer i Latinamerika, exempelvis Pinochet i Chile och Videla i Argentina. Latinamerikakommittén startade för övrigt efter Pinochets militärkupp i september 1973.

Sverige gav via SIDA anslag till att bygga upp landets gruvindustri.
Många norrbottningar och lulebor deltog i återuppbyggnaden av Nicaragua. Flera geologer, geofysiker och gruvingenjörer från Norrbotten åkte ned för att hjälpa. Forskningssamarbete med LTU inleddes. Forskningsstudenter från Nicaragua anlände till Luleå.

Många ungdomar och pensionärer från Luleå och Norrbotten åkte på trädplanterings- och kaffeplockningsbrigader samt deltog i skolbyggnationer i Nicaragua.
Nicaragua hade kaffe som en av de få exportintäkterna.

Även statsminister Olof Palme besökte Nicaragua 1984.

Flera orter i Sverige startade vänortssamarbete med olika städer i Nicaragua ex.vis Lund och Leon. Eftersom vi hade medlemmar bland de som arbetade i Nicaragua fick vi bra information och kännedom om att det behövdes enormt mycket internationellt stöd, eftersom det mesta saknades.

Vi började då våra propåer att även Luleå skulle få en vänort i Nicaragua.

Nicaraguas ambassadör Jorge Jenkins kom till Luleå i april 1984 och träffade representanter för universitetet och kommunen. Vi fick även besök under våren 1985 av Gladys Baez, en av de starka kvinnorna som deltagit i revolutionen, som nu hade blivit parlamentariker. Hon förde fram förslaget att Luleå borde bli vänort till Puerto Cabezas.

Puerto Cabezas, en hamnstad som har många likheter med Luleå. Staden ligger vid den norra atlantkusten, har gruvorter i närheten, skogsbruk, har flera olika ursprungsbefolkningar och genom åren behandlats styvmoderligt av de styrande regimerna på stillahavskusten. De hade dåliga vägförbindelser till den folkrikare sidan av landet.

Kommunalrådet Sven Köhler ställde sig positiv till förslaget. Att upprätta förbindelser med ett fattigt land långt bort var lite annorlunda än de tidigare som fanns i Sveriges närhet.
Men att Luleå skulle uppmuntra sin befolkning att vidga sina vyer och se lite längre var självklart för Sven Köhler och de då styrande socialdemokraterna i Luleå. För övrigt hade Piteå redan då en vänort i Karibien, den f.d. slavön St Barthélemy.

Sven Köhler la fram vänortsförslaget till kommunfullmäktige som antog det i **augusti 1985** med stor majoritet. En av våra medlemmar, Sten-Åke Elming, som då arbetade som geofysiker för LTU, i Nicaragua, fick i uppdrag att överlämna kommunens standar till borgmästaren Alta Hooker i Puerto Cabezas. Hon besökte senare Luleå.

Här överlämnades Luleå standar av Sten-Åke Elming, till borgmästaren Alta Hooker och en lokal tjänsteman, hösten 1985.

Vid återvändandet till Luleå överlämnande ”sändebudet” Sten-Åke gåvor i form av hantverk och musik från Puerto Cabezas till kommunens vänortskommitté; Svante Edberg, Margaretha Lindbäck, Sigfrid Andersson, Gustaf Sundström och Vera Flodström.

Vi i Latinamerikakommittén startade, tillsammans med ABF, en materialinsamling i lokaler som kommunen tillhandahöll utan hyreskostnader. Ett enormt insamlingsarbete med 31st 30-kubikmeters-containrar skickades från Luleå till vänorten Puerto Cabezas. SIDA stod för transportkostnaderna.
Containrarna innehöll skolbänkar, sjukhussängar, rullstolar, sjukvårdsutrustning, 4000 m² takplåt, en traktor, 2 st sjukvårdstransportbåtar (tillverkade i Karlsvik) med 60 hk motorer och mycket mycket mera. Detaljerade innehållsförteckningar till dessa containrar finns arkiverade på Arkivcentrum på Björkskatan. I detta insamlingsarbete var kommunfullmäktiges vice ordförande Sigfrid Andersson, tillika medlem i Luleås vänortskommitté, en idog aktiv kämpe.

Gatubild från vänorten vid besöket 2004

31 st containers packades och skickades till Puerto Cabezas.

Överenskommelsen mellan Luleå kommun och Latinamerikakommittén var att kommunen stod för insamlingslokalen och vi för arbetet och insamlingarna. Efter att SIDA drog in fraktstödet för containrarna övergick vi till att driva en Loppis och på det sättet kunna skicka pengar i stället för gods. Tyvärr drog kommunen in sitt lokalhyresstöd kort tid efter att nestorn Sigfrid Andersson hade avlidit och vi blev vräkta från vår lokal på Kronan januari 2019. (Lokalen står vad vi vet fortfarande tom.)

Sigfrid representerade Luleå kommun vid ett officiellt besök januari 1988 i Puerto Cabezas.
Med i delegationen fanns även medlemmar från Latinamerikakommittén, Sten-Åke Elming från LTU och ett TV-team, Boris Ersson och Ulf Aneer, från SVT. I ett entimmesprogram i SVT, Norra Magasinet, skildrades Luleå och Norrbottens olika engagemang i Nicaragua och Puerto Cabezas. Kan påpekas att mötet i Puerto Cabezas skulle ha ägt rum före årsskiftet 87-88 men på grund av en attack från Contras dagarna mellan jul och nyår blev mötet framflyttat. På stadens sjukhus låg skadade contrasterrorister.

Vid mötet i Puerto Cabezas ”kommunhus” överlämnades officiella gåvor från Luleå och skrevs under ett vänortsavtal mellan de båda städerna.

Senare kom även den nye borgmästaren Henry Herman från Puerto Cabezas till Luleå och mottogs av vänortskommittén; Gustaf Sundström, Sigfrid Andersson, m.fl.

Vänortskommitténs ordförande Gustaf Sundström tar emot borgmästare Henry Herman i Luleå.

Under åren som gått har vi som sagts bedrivit omfattande biståndsprojekt tillsammans med SIDA, exempelvis:

- Kulturhuset i staden blev renoverat
- Radiostationen fick bl.a. ny bandspelarutrustning
- Blindföreningen Maricela Toledo fick bl.a. blindskriftsmaskiner och annan utrustning av SRF (Synskadades förening) i Luleå. För övrigt besökte SRF:s Sigge Poromaa Puerto Cabezas.
- En skolmatsal kunde med vår och Sidas stöd byggas i intilliggande gruvbyn Siuna
- 4000 m2 ny takplåt (inköpt av KAMI i Kalix) som kom väl till användning efter en av de återkommande karibiska orkanerna.

En av sjukvårdstransportbåtarna

Representanter för blindföreningen och medlemmar från Latinamerikakommittén vid besöket i stadens skola för blinda.

Orkaner:
I slutet av oktober 1998 kom orkanen **Mitch** som orsakade bortåt 20 000 människors liv i Centralamerika. Vi samlade pengar utanför alla större köpcenter i Luleå.

2005 kom orkanen Wilma och 2007 drabbade orkanen **Fenix** Puerto Cabezas. Enorm materiell förstörelse.
Vi drog igång en insamling utanför butiker runt om i Luleå och tillsammans med intäkter från vår Loppis knde vi skicka iväg 47000 kr och med SIDA-stöd blev det 20-dubblat.

2020 orkanerna Eta och Iota
Vi samlade in 50 000 kr till kvinnoorganisationen AMICA i Puerto Cabezas. Pengarna skickades via Diakonia (fd Frikyrkan hjälper) som med tillägg från SIDA gav ca 1 miljon kr.

2021
Kraftiga skyfall drabbade Nicaraguas atlantkust däribland Luleås vänort Puerto Cabezas.

2023 skickade vi bidrag till de blindas förening via My Right (handikapprörelsernas biståndsorganisation).

Hösten 2025: Två av våra medlemmar åker till Nicaragua och Puerto Cabezas.

Ja det här var lite av allt det vi gjort för Luleå och dess vänort Puerto Cabezas.

----------ooo----------

Nu till orsaken till att du ställer dina frågor, motionerna från Sverigedemokraterna och Moderaterna till kommunfullmäktige, om att avskaffa Puerto Cabezas som vänort.

Citat från SD:s motion: *”Dessa samarbeten kräver både tid och resurser i form av administration, planering och ibland resor”*

Vårt svar: Kommunens kostnader för administration, planering och resor har under dessa 40 år varit försumbara. Det är Latinamerikakommitténs medlemmar, SRF och andra föreningar som stått för kostnaderna och arbetet. Detta var helt i enlighet med Sven Köhlers och kommunföreträdarna att det inte skulle vara samma besökstäthet som till kommunens andra vänorter.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag: ”*Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att bifalla motionens förslag nummer ett avseende att avsluta vänortssamarbetena med Puerto Cabezas och Zenica. Anledningen till detta är* ***att det inte har funnits något samarbete med de två vänorterna på länge*** *och att det inte finns några planer att påbörja något sam arbete.”*

Vårt svar: Denna text visar på okunnighet. Ingen från Kommunstyrelseförvaltningen har varit i kontakt med oss.

Kommunstyrelseförvaltningen: *”Med Puerto Cabezas inleddes en vänortsrelation 1988, dock utan skriftligt avtal. Inledningsvis bestod samarbetet mycket av insamlingar i Luleå av så dant som behövdes i Puerto Cabezas, bland annat till en skola för synskadade. Sedan dess har vänortsrelationen i praktiken varit vilande.”*

Vårt svar: Vänortsrelationen med Puerto Cabezas inleddes 1985. Skriftligt avtal undertecknades januari 1988 i Puerto Cabezas av Kommunstyrelsens vice ordförande Sigfrid Andersson. Avtalsunderskriften finns dokumenterad i ett TV-program från mars 1988. En kopia av programmet är överlämnat till vänortskommittén. Texten från Kommunstyrelseförvaltningen verkar skriven av någon som inte velat ta reda på fakta.

Moderaternas motion: ”*Men i ett läge där kärnverksamheterna verkar under effektiviseringskrav och den ekonomiska soliditeten försämras krävs det att vi politiker prioriterar vad skat tepengarna ska gå till, särskilt i frågor som inte ingår i kommunens kärnuppdrag. I ett sådant läge framstår vissa av dessa samarbeten som märkliga ekonomiska prioriteringar.”*

Vårt svar*:* Kommunens kostnader för Puerto Cabezas vad gäller administration, planering och resor har under dessa 40 år varit försumbara. (Kommunstyrelseförvaltningen kan kanske redovisa vilken årskostnad som kommunen haft jämfört med de andra vänorterna.)

Då återstår slutligen dina frågor.

En del frågor kan ställas som inte kan besvaras på ett sådant sätt så att hela bilden av ett sammanhang framkommer, därför hör våra svar på frågorna samman med vår inledande text.

1. *Vilka aktiviteter bedriver Latinamerika kommitten tillsammans med Puerto Cabezas?*
2. *Om det inte finns några gemensamma aktiviteter i dagsläget, när bedrevs de senast*

Svar på fråga 1 och 2: Eftersom kommunen drog bort sitt lokalstöd för vår insamling/Loppis så har det försvårat vårt biståndsarbete. Men vi fortsätter ändå utifrån de förutsättningar som vi nu har. Under september kommer för övrigt ett par av våra medlemmar att besöka Puerto Cabezas.

3. *På vilket sätt har Luleå kommun varit delaktigt i ert samarbete med Puerto Cabezas?*

Svar på fråga 3: Denna fråga borde väl egentligen kommunen själva svara på. Men vi har i den inledande texten beskrivit hur det har fungerat under de här fyrtio åren

4. *På vilket sätt skulle Luleå kommuns uppsägning av formella vänortssamarbete med Puerto Cabezas påverka ert arbete med civilsamhället i Puerto Cabezas?*

Svar på fråga 4: Självklart skulle det vara en negativ påverkan. Vi har exempelvis vid insamlingarna till de orkandrabbade kunnat hänvisa till att det är Luleås vänort som har drabbats.

Med solidaritetshälsningar
Latinamerikakommittén
genom
Rolf Viklund
Höstvägen 40
97633 Luleå
070-3039815
e-post laklule@gmail.com

§ 69

Motion (L) om förändrade regler för studentbostäder

Ärendenr 2024/1923-1.1.1.5

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Reservationer

Sana Suljanovic (M) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Thomas Söderström (L) har lämnat in en motion om förändrade regler för studentbostäder.

Med anledningen av det som står skrivet i motionen föreslår motionären kommunfullmäktige besluta att:

- Lulebo ges i uppdrag att förändra reglerna för studentbostäder, så att nyutexaminerade kan ansöka om, eller på annat sätt tillåtas, att bo kvar under en begränsad period, med krav som säkerställer en smidig övergång från studier till arbetsliv.

Kommunfullmäktige har 2024-10-21 § 150 beslutat att motionen får ställas och överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunstyrelseförvaltningens motivering

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att motionen avslås. Om studenter får bo kvar i studentlägenheter efter avslutade studier kan detta leda till att nya studenter kan komma att stå utan bostad, då studentlägenheter är upptagna av hyresgäster som inte längre studerar.

Detta kan i sin tur leda till att nya studenter hyr vanliga lägenheter i brist på studentlägenheter, med följden att när de före detta studenternas kontrakt på studentlägenheter avslutas kan vanliga lägenheter vara uppbokade av nya studenter.

Även ett tidsbegränsat innehav efter avslutade studier (t ex tre månader) leder till en negativ bortträngningseffekt. När studenterna avslutar sina studier i maj/juni påbörjas antagningen av nya studenter och så snart de får antagningsbesked söker de en studentlägenhet. Studierna börjar i augusti och då

vill Lulebo kunna erbjuda nya studenter någonstans att bo. Nyutexaminerade studenter har då möjlighet att söka en ordinarie lägenhet när studierna avslutas, då deras kötid till dessa inte nollställs när de erhåller en studentlägenhet.

Lulebos uthyrningssystem erbjuder hyresgäster att ställa sig både i studentlägenhetskön och i den vanliga lägenhetskön. Kötiden nollställs bara för den typ av lägenhet kunden skriver kontrakt på, den andra kön påverkas inte. Det är av vikt att studenter som erhåller studentlägenheter står kvar i ordinarie bostadskö under studietiden för att på så sätt ha en större chans att erhålla ny lägenhet efter avslutade studier.

Av Lulebos studentlägenheter (1 013) är i september 2025:

- 892 uthyrda.
- 106 är spärrade för renovering, främst på Väderleden, Björkskatan, på grund av problem med många vattenskador.
- Det konstateras även en stor utmaning att få lägenheterna på Björkskatan uthyrda, där huvudanledningen är att studenterna vill bo närmare/på campus och flyttar från Björkskatan så snart de får tillgång till en lägenhet på Porsön.
- 15 är i uthyrningsprocessen, dvs kontrakt ej skrivet än.

Kötid för att få erbjudande är, för närvarande, minst två år förutom 1 rum med kokvrå (möblerad) på Björkskatan där kötiden är sex-tolv månader. Det beror på avståndet till LTU. Motsvarande lägenheter (1 r o k med kokvrå) på Porsön har en kötid på ca två år.

I dagsläget är det mellan 50–100 personer som anmäler intresse på en ledig studentlägenhet. Förra året, 2024, var det mellan 10–20 (ibland färre) sökande på varje ledig studentlägenhet. Det är med andra ord en väsentlig skillnad mellan åren.

Lulebos ståndpunkt är att det inte är rimligt att låta studenter med avslutade studier bo kvar i studentlägenheter med den höga efterfrågan det finns på dessa bland nya studenter. Att Lulebo överväger att omklassificera ca 100 studentlägenheter på Björkskatan till vanliga lägenheter (som även studenter får hyra via den ordinarie bostadskön) beror främst på att studenter inte önskar bo i det området och har inneburit vakanser för bolaget. Dessa lägenheter hade inte varit möjliga att hyra ut läsåret 2025/2026 p g a de omfattande renoveringar som måste ske.

I denna fråga finns det dock en målkonflikt med och ena sidan god tillgång på lägenheter för nyutexaminerade studenter som vill bo kvar i Luleå och andra sidan en god tillgång på studentlägenheter för nya studenter. Åtgärden för att

minska denna målkonflikt är att Lulebo har uppdrag att fördubbla bostadsbyggandet under den rådande konjunkturen.

Dialog med Luleå Studentkår och deras svar:
Vi har redan tagit del av motionen via Teknologkåren och har förståelse för intentionen att underlätta för nyutexaminerade att etablera sig i Luleå. Samtidigt ser vi, precis som ni, att den nuvarande bostadssituationen för nyanlända studenter är ansträngd. Vår bedömning är därför att en förändring av reglerna riskerar att försvåra för nya studenter att hitta bostad – något som är en kritisk fråga för både Luleå tekniska universitet och studentkårerna.

För att få ett så tydligt underlag som möjligt arbetar vi just nu tillsammans med Teknologkåren och LTU med att kartlägga den faktiska bostadssituationen. Det arbetet är viktigt för att vi ska kunna ge ett mer formellt yttrande, men redan nu kan vi konstatera att tillgången på studentbostäder behöver säkerställas innan en förändring som denna kan bli aktuell.

Vi uppskattar att ni på Lulebo delar er bakgrundskunskap och erfarenhet i frågan. Vi hör gärna av oss om vi behöver mer detaljer kring exempelvis genomgångskontakt och studiekontroller under vårt pågående arbete.

Dialog har förts med Teknologkåren och deras svar redovisas i bilaga.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Sana Suljanovic (M) föreslår bifalla motionen.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag och Sana Suljanovics förslag mot varandra och finner att samhällsbyggnadsutskottet bifaller kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Dialog
Dialog har genomförts med Lulebo AB.

Beslutsunderlag

- Motion (L) Förändrade regler för studentbostäder, KLF Hid: 2024.9117
- Svar från Teknologkåren på motion (L) om förändrade regler för studentbostäder, KLF Hid: 2025.10105
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande motion (L) om förändrade regler för studentbostäder, KLF Hid: 2025.10820

Förändrade regler för studentbostäder

Det har nyligen rapporterats att det finns ett överskott av studentbostäder i Luleå. Samtidigt står många nyutexaminerade studenter inför utmaningen att hitta fortsatt boende medan de etablerar sig på arbetsmarknaden, vilket ofta resulterar i att de flyttar till andra kommuner. Genom att justera reglerna för studentbostäder kan vi erbjuda dessa studenter möjligheten att bo kvar i sina nuvarande bostäder under en övergångsperiod, i väntan på att de kan etablera sig på den ordinarie bostadsmarknaden.

Denna motion ligger i linje med Liberalernas mål att minska trösklarna för studenter att stanna kvar i vår kommun och därigenom skapa en mer välkomnande atmosfär. Genom att införa specifika villkor, såsom en begränsad boendetid, kan vi säkerställa att tillgången på studentbostäder inte urholkas över tid. En kvot eller ett maximalt antal bostäder som kan omfattas av denna möjlighet bör smidigt kunna justeras årligen för att anpassa sig till eventuellt överskott av bostäder.

Lulebo bör föra en dialog med studentorganisationerna vid LTU för att säkerställa att denna förändring genomförs på ett sätt som inte skapar problem och som möter de verkliga behoven hos de nyutexaminerade.

Med anledning av detta föreslår vi att kommunfullmäktige beslutar att:

- Lulebo ges i uppdrag att förändra reglerna för studentbostäder, så att nyutexaminerade kan ansöka om, eller på annat sätt tillåtas, att bo kvar under en begränsad period, med krav som säkerställer en smidig övergång från studier till arbetsliv.

Luleå 2024-10-18

Thomas Söderström (L)

LIBERALERNA LULEÅ
Lulsundsgatan 34 b · 972 41 LULEÅ
lulea@liberalerna.se· lulea.liberalerna.se

Svar på motion (L) om förändrade regler för studentbostäder

Gällande studentbostäder anser Teknologkåren följande:

- Ingen ska behöva avstå från studier vid LTU på grund av bostadsproblem.
- Studentbostäder ska endast kunna upplåtas så länge studier bedrivs, med undantag för studieuppehåll på maximalt två år, till exempel för praktik, engagemang inom kåren m.m.

ur Teknologkårens åsiktsdokument, fastställd av Kårfullmäktige 2021-11-04

Teknologkåren vill att alla studenter vid LTU ska ha tillgång till en trygg och bekväm bostad, till ett pris överkomligt för en student. De senaste åren har bostadssituationen för studenter vid LTU varit relativt god, med utbud som generellt under året överstigit efterfrågan. Samtidigt har bostadssituationen för ordinarie hyresrätter i kommunen upplevts som förhållandevis sämre, med långa kötider och relativt höga hyror på de få lägenheter som funnits tillgängliga.

I detta kontext kan motionen anses rimlig, i alla fall utifrån perspektivet att kommunen vill att fler utexaminerade studenter vid LTU integreras i kommunen och stannar kvar i Luleå efter sina studier. Teknologkåren har ingen ståndpunkt i frågan om studenters integration med samhället, och varken förespråkar eller motsätter sig att studenter vid LTU ska känna sig välkomna att stanna kvar i Luleå efter studierna.

I år, och även historiskt, har dock bostadssituationen sett annorlunda ut. Vi har observerat hur en rad olika faktorer gjort att marginalerna i utbudet på studentbostäder i Luleå minskat, och Luleå har nedgraderats från grönt till gult enligt Sveriges förenade studentkårers mått. Vi har som studentkår förståelse för att frågan är komplex och beroende av en mängd olika faktorer, men måste alltid i första hand förespråka att de studentbostäder som finns i första hand ska räcka åt de studenter som aktivt studerar.

Vi är glada att några av kommunens politiker valt att engagera sig i frågor som gäller studenter och studenternas trivsel i Luleå, och välkomnar dialogen om studentbostadssituationen. Uppdraget som motionen föreslår har potential att skapa verktyg för att bättre nyttja våra studentbostäder i de tider då studentbostäder står tomma, och det är i sig inte något negativt. Dock måste det tas i beaktning att bostadssituationen förändras kontinuerligt, och ett överflöd i studentbostäder vissa år kan fort bli ett underskott när koordination och kommunikation mellan involverade parter inte finns.

Teknologkåren ställer sig därför positiv till en utökad dialog om studentbostäder, men måste ställa sig **emot** den specifika motionen i fråga. Vi önskar att politiken, snarare än att ge specifika detaljstyrningar i komplexa frågor, istället ser till att ansvar tas från kommunens sida för att koordination sker om bostadssituationen mellan LTU, kårerna, kommunen och bostadsbolagen.

Med vänliga hälsningar,
Adam Gatmon, Kårordförande Teknologkåren

Teknologkåren
Org. nr: 8970005388
971 87 Luleå

Kansliet
Tfn: 0920-944 44

Hemsida: www.teknologkaren.se
E-post: kansli@teknologkaren.se

§ 145

Låneram och borgen för Luleå kommunkoncern 2026

Ärendenr 2025/1303-2.4.2.5

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att nyupplåna, dvs öka kommunens skulder under år 2026, med totalt 760 mkr.
2. Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2026.
3. Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Luleå Kommunföretag AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 6 336 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader, från och med år 2026.
4. Kommunfullmäktige ingår också såsom för egen skuld borgen för Luleå Kommunföretag AB:s till skulden tillhörande löpande räntor från räntederivat.
5. Borgensavgiften för år 2026 fastställs för bolagen enligt följande:
    - Lulebo AB 0,39 %.
    - Luleå Hamn AB 0,89 %.
    - Luleå Energi AB 0,25 %.
    - Luleå Lokaltrafik AB 0,65 %.
    - Luleå Miljöresurs AB 0,45 %.
    - Nordiskt Flygteknikcentrum AB 1,07 %.
6. Administrationsavgiften för internbanksverksamheten för år 2026 fastställs till 0,015 %.

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med finanspolicyn ska kommunfullmäktige besluta om kommunens upplåning respektive om borgen för Luleå kommunföretag AB och helägda dotterbolag. Kommunfullmäktige ska även besluta om borgensavgift respektive administrativ avgift för de kommunala bolagen.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att nyupplåna, dvs öka kommunens skulder under år 2026, med totalt 760 mkr, besluta att kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2026, besluta att såsom för egen

skuld ingå borgen för Luleå Kommunföretag AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 6 336 mkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader, från och med år 2026, och besluta att kommunfullmäktige ingår också såsom för egen skuld borgen för Luleå Kommunföretag AB:s till skulden tillhörande löpande räntor från räntederivat. Vidare att borgensavgiften för år 2026 fastställs för bolagen enligt följande:

- Lulebo AB 0,39 %.
- Luleå Hamn AB 0,89 %.
- Luleå Energi AB 0,25 %.
- Luleå Lokaltrafik AB 0,65 %.
- Luleå Miljöresurs AB 0,45 %.
- Nordiskt Flygteknikcentrum AB 1,07 %.

Samt att administrationsavgiften för internbanksverksamheten för år 2026 fastställs till 0,015 %.

Sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Låneram

Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-17 § 133, i Mål och budget 2026 med plan för 2027-2028 om en möjlig nyupplåning under 2026 med 760 mkr. Luleå kommun bedöms att vid utgången av 2025 ha befintliga lån om 1 760 mkr, vilket skulle innebära en total låneram 2026 på 2 520 mkr.

Förslag låneram 2026

Nyupplåning	760 mkr
Prognos befintliga lån 2025	1 750 mkr
Prognos total låneram Luleå kommun	**2 520 mkr**

Borgensram

All nyupplåning i Luleå kommunföretagskoncernen sker i moderbolaget, i enlighet med finanspolicyn. Luleå Kommunföretag AB har beslutat om ett lånebehov om 6 336 mkr vilket de ansöker om kommunal borgen för. Borgensramen baseras på en bedömning om 4 778 mkr i befintliga lån vid utgången av 2025 samt en möjlig nyupplåning med 1 558 mkr för 2026. Luleå Kommunföretag AB:s styrelse har i enlighet med finanspolicyn fastställt hur

låneramen ska fördelas till dotterbolagen inom koncernen i form av kreditlimiter.

Vid eventuellt nytecknande av räntederivat (swap), i samband med Luleå Kommunföretag AB:s upplåning, kräver vissa banker en kommunal borgen för tillhörande löpande räntor från derivatet. Föreslås därför att kommunfullmäktige borgar för ett eventuellt sådant åtagande under 2026.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-22 § 160, att Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av projekt Malmporten omfattande muddring, byggande av djuphamnskaj med tillhörande hamnplan samt uppfyllnad av mark till en kostnad om som mest 3 189 miljoner kronor i 2025/05 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex. För år 2026 beräknas totalt 425 mkr att behöva användas vilket ingår i föreslagen borgensram till Luleå Kommunföretag AB.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-11-20 § 214, att Luleå kommun garanterar att gå i borgen såsom för egen skuld för Luleå hamn AB:s projekt Port common till en kostnad om som mest 1 500 miljoner kr i 2023/08 års nivå vilket ska justeras enligt konsumentprisindex. För år 2026 beräknas totalt 900 mkr att behöva användas vilket ingår i föreslagen borgensram till Luleå Kommunföretag AB.

Förslag borgensram 2026

Total borgen Luleå Kommunföretag AB	**6 336 mkr**
Lulebo AB	3 050 mkr
Luleå Hamn AB, koncern	1 900 mkr
varav Malmporten	*425 mkr*
varav Port Common	*900 mkr*
Luleå Lokaltrafik AB	200 mkr
Nordiskt Flygteknikcentrum AB	6 mkr
Luleå Energi AB, koncern	700 mkr
Luleå Miljöresurs AB	280 mkr
Oförutsedda händelser (LKF)	200 mkr

Borgensavgift
När ett koncernbolag lånar pengar och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs det att kommunen ska ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en borgensavgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara

marknadsmässig och motsvara vad bolagen skulle erhålla om de hade tecknat lån utan kommunal borgen. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Räntepåslaget eller borgensavgiften får varken vara för hög eller för låg då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Beräkning av borgensavgift måste ske på marknadsmässiga grunder.

Luleå kommun har från och med 2023 gett en extern part i uppdrag att analysera kommunens nivå avseende borgensavgift samt ta fram marknadsmässiga nivåer. Föreslagna borgensavgifter baserar sig på utredningens förslag som beräknas årligen.

Administrationsavgift för internbanksverksamhet
För lån och placeringar inom internbanken tillkommer en administrationsavgift om 0,015 %, vilket ska motsvara självkostnaden för internbanken. Administrationsavgiften är minskad från 0,02 % år 2025 med anledning av bolagens ökade nyttjande av internkontokrediter.

Dialog
Dialog har förts med de kommunala bolagen.

Beslutsunderlag
- Beslut från Luleå Kommunföretag AB:s styrelse avseende behov av borgen år 2026, KLF Hid: 2025.10337
- Marginalrapport Luleå Energi AB, KLF Hid: 2025.10338
- Marginalrapport Lulebo AB, KLF Hid: 2025.10339
- Marginalrapport Luleå Hamn AB, KLF Hid: 2025.10340
- Marginalrapport Luleå Lokaltrafik AB, KLF Hid: 2025.10341
- Marginalrapport Luleå Miljöresurs AB, KLF Hid: 2025.10342
- Marginalrapport Nordiskt Flygteknikcentrum AB, KLF Hid: 2025.10343
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-17 § 133, KLF Hid: 2025.6835
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-10-06 § 160, KLF Hid: 2025.10439
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande låneram och borgen för Luleå kommunkoncern 2026, KLF Hid: 2025.10336

TeamEngine E-Signing

Låneram och borgen för Luleå Kommunföretags-koncernen 2026

Luleå Kommunföretag AB**s beslut**
Luleå Kommunföretag AB:s styrelse beslutar:
att Luleå Kommunföretag AB under år 2026 har rätt att nyupplåna, dvs öka bolagets skulder under år 2026, med totalt 1 558 mkr.
att Luleå Kommunföretag AB under år 2026 har rätt att omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2026.
att fastställa låneram, dvs en kreditlimit på koncernkontot, för respektive dotterbolag inom Luleå Kommunföretag AB:s totala låneram enligt framlagt förslag.
att rekommendera kommunfullmäktige att bevilja borgen för Luleå kommunföretag AB om totalt 6 336 mkr för 2026

Sammanfattning av ärendet

Inledning
Kommunfullmäktige ska i enlighet med finanspolicyn besluta om borgensram för Luleå Kommunföretag AB. Luleå Kommunföretag AB:s styrelse ska därefter fastställa moderbolagets låneram samt hur den ramen ska fördelas ut i form av kreditlimeter till respektive dotterbolag.

Beskrivning av ärendet samt förslag till beslut.
Moderbolagets totala låneram bygger på bolagens samlade kontokrediter. Var och ett av bolagens kontokrediter bygger i sin tur på bolagens uppgifter om hur stor del av kommande investeringar som kan finansieras med egna medel och hur stor del som behöver lånas upp på den externa lånemarknaden. Investeringarna beslutats av bolagens styrelser efter en slutlig tilldelad ram av Luleå Kommun företag AB fastställts.

Bolagens största planerade investeringar för 2026:

Lulebo AB	- Nyproduktion Kallkällan 10 152 lgh färdigställs, 80 mkr - Nyproduktion Hertsön 28 lgh färdigställs, 40 mkr - Nyproduktion, Projekt B, 25 mkr - Nyproduktion, Projekt K, 25 mkr - Underhåll, Projekt E 180 mkr
Luleå Hamn AB	- Projekt Malmporten 25 mkr - Projekt Framtiden Hamn 300 mkr - Byta vattenledning Oljehamnsvägen 25 mkr - Kajrenovering Strömören 60 mkr
Luleå Lokaltrafik AB	- Bussinvestering 11 biogasbussar - Bussinvesteringar 2 elbussar - Fastighet 2 mkr - Utökad elmatning för tankning elbussar 5 mkr

TeamEngine Document E-Sign ID: 890AB34F-DE37-4A98-9BD8-4DF97181D651. Page 1 of 4.

TeamEngine E-Signing

Luleå Energi-koncern	- Fibernät 23 mkr - Bandtork pelletsfabrik 5 mkr - Grön omställning fjärrvärmen 26 mkr - Förstärkning och förtätning av Fjärrvärmenätet 88 mkr - Mätare 4 mkr - Lokal- och regionalnätsledningar 101 mkr - Nätstationer och kabelskåp 14 mkr - Lokal -och regionalnätsstationer 35 mkr - Produktionsanläggningar 13 mkr
Luleå Miljöresurs AB	- Nytt insamlingssystem (fordon, kärl m.m.) 80 mkr

Luleå Kommunföretag AB:s befintliga lån bedömdes vid beräkning av borgensärendet uppgå till 4 778 mkr vid utgången av 2025. Dotterbolagens totala lånebehov uppgår till 6 336 mkr år 2026, vilket skulle innebära en möjlig nyupplåning under 2026 med 1 558 mkr,

I Luleå Kommunföretag AB:s borgen år 2026 ingår Malmporten med 425 mkr och Port Common/framtidens hamn med 900 mkr.

I förslaget ingår även en reserv i moderbolaget för oförutsedda händelser om 200 mnkr, vilken vid behov kan tas i anspråk efter samtal med vd för Luleå Kommunföretag AB och internbanken vid Luleå kommun samt beslutas av Luleå Kommunföretag AB:s styrelse.

Luleå Kommunföretag AB avser att för 2026 fördela låneramen i form av kreditlimiter till dotterbolagen enligt följande:

Fördelning av borgen:

mkr	**2026**	**2025**
Lulebo AB	3 050	2 850
Luleå Hamn AB	1 900	2 550
varav Malmporten	*425*	*1 250*
varav Port Common	*900*	*800*
Luleå Lokaltrafik AB	200	150
Nordiskt Flygteknikcentrum AB	6	10
Luleå Energi-koncernen	700	550
Luleå Miljöresurs AB	280	200
Oförutsedda händelser	200	400
Summa Luleå Kommunföretag AB	**6 336**	**6 710**
Lulebo AB:s egna lån	**0**	**0**

TeamEngine Document E-Sign ID: 890AB34F-DE37-4A98-9BD8-4DF97181D651. Page 2 of 4.

Information om borgensavgifter för 2026
När ett koncernbolag lånar själv och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet ska kommunen ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en borgensavgift, räntepåslag, utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens borgensavgift ska vara marknadsmässig och motsvara mellanskillnaden av räntekostnad med respektive utan kommunal borgen. Vid sidan av EU-lagstiftning måste även Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Borgensavgiften får varken vara för hög eller för låg då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Beräkning av borgensavgift måste ske på marknadsmässiga grunder.

Kommunfullmäktige kommer att fastställa borgensavgifter för 2026.

Information om administrationsavgift för internbanksverksamhet
För lån och placeringar inom internbanken tillkommer en administrations-avgift som ska motsvara självkostnaden för internbanken.

Kommunfullmäktige kommer att fastställa administrationsavgifter för 2026.

Carina Sammeli

Carina Sammeli
Date: 2025-09-29 18:12 CEST
Signed with Swedish BankID
Role: Styrelseledamot (S)- Ordförande
Signed via account: carina.sammeli@lulea.se

Fredrik Hansson

Fredrik Hansson
Date: 2025-09-30 08:44 CEST
Signed with Swedish BankID
Role: Styrelseledamot (S) - Vice ordförande
Signed via account: fredrik.hansson@lulea.se

MARGINALRAPPORT

Luleå Energi AB

2025-04-07

Resultat

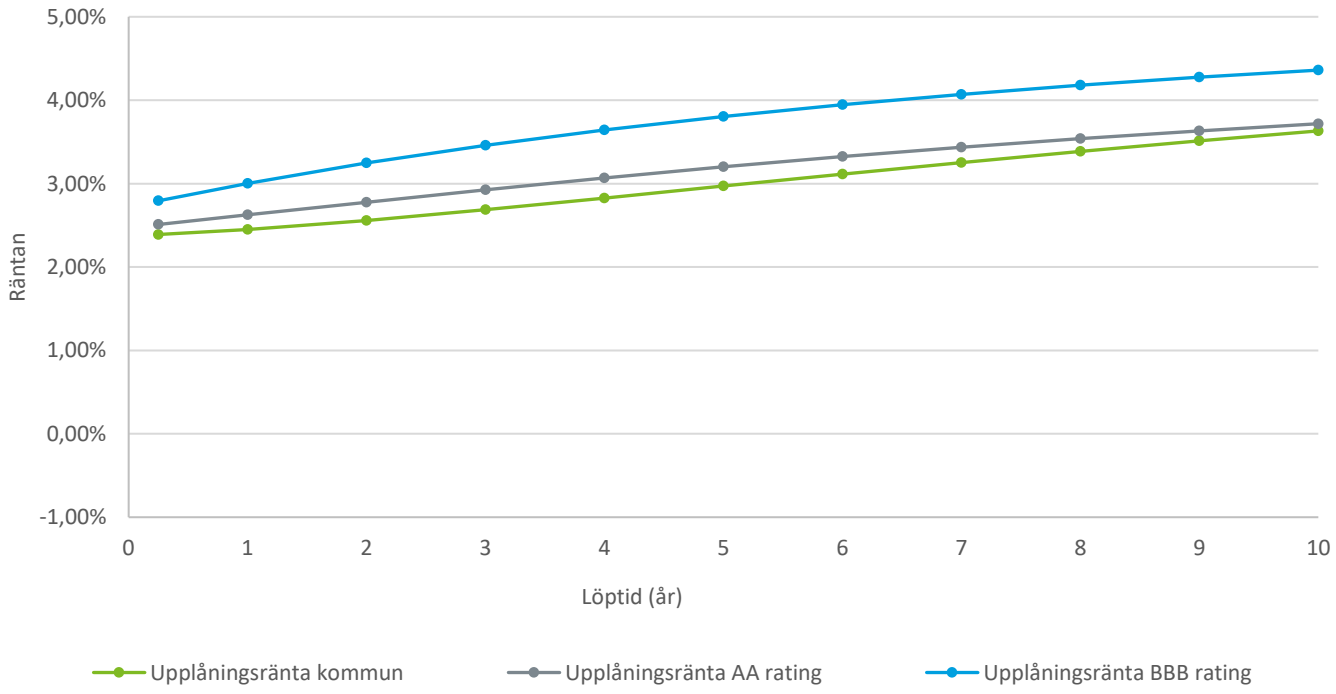
Marginalen har beräknats till **0,25%**.

Räntekurvor 2025-03-31

Denna rapport är framtagen för att bistå med ett beslutsunderlag avseende fastställande av marginal för interna lån alternativt borgensavgift. Beräkningsmodellen utgår från vad motsvarande privatägda bolag skulle kunna låna till på egna meriter och utgår från aktuella och relevanta marknadsnoteringar samt det enskilda bolagets individuella kreditvärdighet.

Nedan är uppskattad upplåningskostnad för:

1. Kommunen
2. Bolag med AA-rating
3. Bolag med BBB-rating

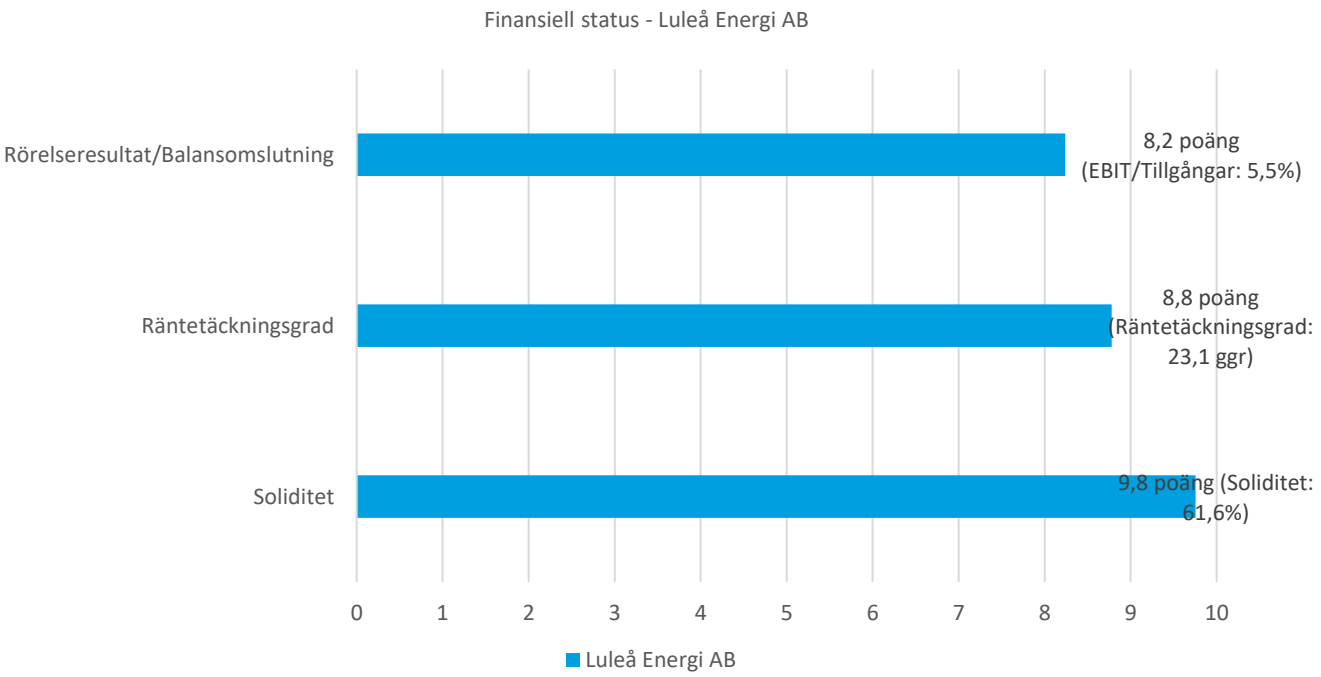
Individuell justering

För att erhålla rätt nivå inom räntespannet görs en analys av Luleå Energi AB:s finansiella status. Det jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige som har ett tillgångsvärde över 100 miljon SEK.

Finansiell status erhålls genom att jämföra följande tre nyckeltal:

- Rörelseresultat/Balansomslutning - Resultat före räntenetto och skatt i förhållande till totala tillgångar vilket ger ett mått på lönsamhete
- Räntetäckningsgrad - Resultat före finansnetto i förhållande till räntekostnader vilket speglar bolagets förmåga att täcka räntekostnader
- Soliditet - Justerat eget kapital i förhållande till totalt kapital vilket speglar bolagets betalningsförmåga på lång sikt

Utfall

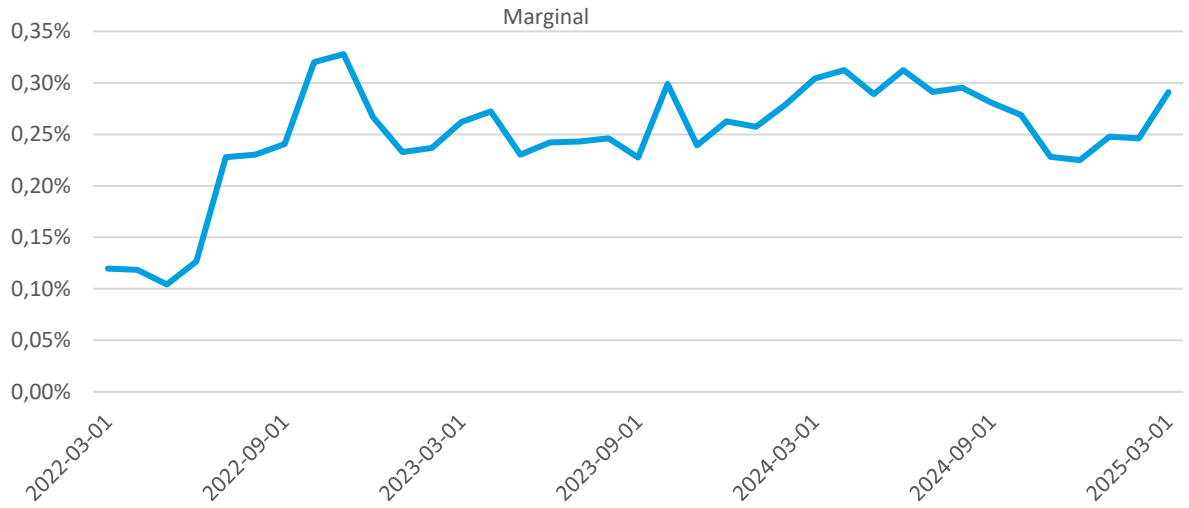

Luleå Energi AB har erhållit **26,8** poäng av 30 möjliga. **10,8%** av räntespannet adderas på AA-kurvan och bildar bolagets räntekurva. Därtill tas hänsyn till bolagets omsättning.

Marginalen grundar sig på aktuell kapitalbindning och marginalen ökar med längre bindningstid. Aktuell kapitalbindning uppgår till 2,7 år per 2025-04-07

Marginal över tid

Marginalen förändras över tid beroende på att förutsättningarna på marknaden samt i bolaget förändras. Nedan illustreras utvecklingen av marginalen de senaste tre åren.

Rullande 3 års medelvärde för marginalen är beräknad till **0,25**%.

Appendix

1. Regelverk

När en kommun ställer ut lån till ett koncernbolag krävs ett räntepåslag. Om koncernbolaget lånar själv och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs också att kommunen skall ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en avgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är enligt lag inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara marknadsmässig och motsvara den bolagen skulle erhålla om de hade varit ett fristående bolag utan kommunalt ägande. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Påslaget får varken vara för högt eller för lågt då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Internprissättningen av lån samt beräkning av borgensavgift måste alltså ske på marknadsmässiga grunder.

2. Metod marginalberäkning

Beräkning av borgensavgift respektive räntepåslag som tar sin utgångspunkt från publikt tillgänglig marknadsdata vilket sedan justeras individuellt per bolag baserat på dess finansiella status. Modellen baseras på följande parametrar:

- Genomsnittlig ränta på kommunens externa lån, inklusive eventuella derivat
- Ett bolagsspecifikt marginal, där marginalen ska motsvara en marknadsmässig ränteskillnad gentemot kommunens upplåning och vad det enskilda bolaget skulle kunna låna till på egna meriter om det vore privatägt

För att identifiera rätt nivå på det bolagsspecifika påslaget görs detta i fler steg. Till att börja med tas utgångspunkten i olika räntekurvor vilka motsvarar upplåningskostnaden för bolag med en liknande kreditvärdighet. Genom detta erhålles marknadsmässiga nivåer, samt adekvata relationer mellan upplåningskostnaden för låntagare med olika kreditvärdighet. Följande tre räntekurvor används:

Räntekurva kommun:	Obligationer utgivna av kommuner
Räntekurva AA:	Obligationer utgivna av bolag med AA-rating
Räntekurva BBB:	Obligationer utgivna av bolag med BBB-rating

Vi utgår från att ett kommunalt bolag inte kan ha högre kreditvärdighet än AA, och ligger därför på eller över AA-kurvan. För att erhålla rätt nivå inom spannet av AA- och BBB-kurvan görs en analys av det individuella bolagets finansiella status som jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige. När räntenivån för det enskilda bolaget räknats fram jämförs det med kommunkurvan och skillnaden ger ett påslag. Därtill görs en justering beroende av omsättning.

Därefter görs en genomsnittsberäkning av påslaget de senaste tre åren. Det genomsnittsberäknade påslaget läggs sedan på den faktiska upplåningskostnaden för kommunen.

2.1 Marknadsräntor

För att beräkna marknadsräntor utgår vi från obligationer utgivna i SEK av emittenter med olika nivåer av kreditvärdighet (rating). Detta innebär att vi erhåller relevanta nivåer för samtliga räntenivåer för olika kreditkategorier anpassade efter svenska förhållanden

Disclaimer

Som grund för denna rapport har källor använts som i god tro har bedömts vara tillförlitliga. Söderberg & Partners kan inte garantera riktigheten i denna information eller ta på sig något ansvar för fullständighet. Söderberg & Partners ansvarar inte för direkta eller indirekta skador eller förluster, inklusive men inte begränsat till, förlorad och utebliven vinst, som kan uppkomma till följd av användandet av denna rapport eller dess innehåll. Mottagaren ansvarar helt för eventuellt vidare användande av innehållet i denna rapport såsom underlag till bokföring, publicering av finansiell information, beräkning av nyckeltal och riskmått mm.
Söderberg & Partners Wealth Management AB:s behandling av personuppgifter sker i enlighet med Bolagets dataskyddspolicy, se ”Så behandlar Söderberg & Partners dina personuppgifter” på www.soderbergpartners.se.

MARGINALRAPPORT

Lulebo AB (just.soliditet)

2025-04-07

Resultat

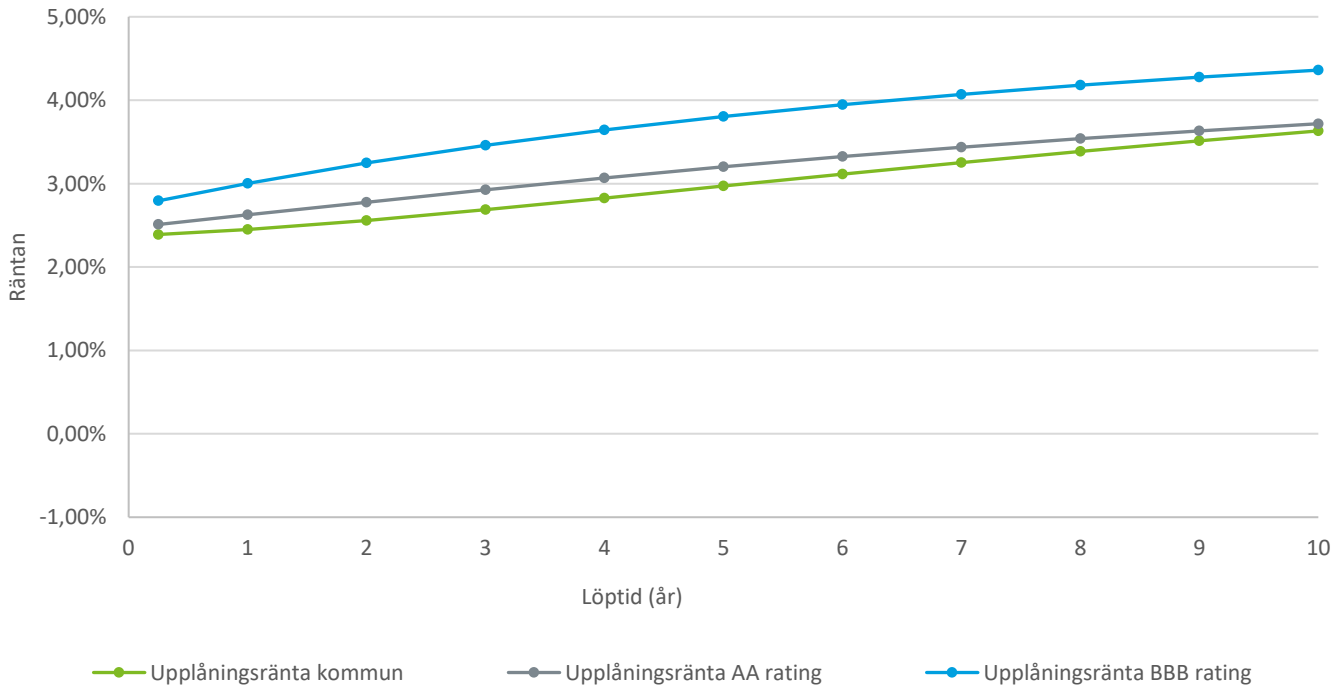
Marginalen har beräknats till **0,39%**.

Räntekurvor 2025-03-31

Denna rapport är framtagen för att bistå med ett beslutsunderlag avseende fastställande av marginal för interna lån alternativt borgensavgift. Beräkningsmodellen utgår från vad motsvarande privatägda bolag skulle kunna låna till på egna meriter och utgår från aktuella och relevanta marknadsnoteringar samt det enskilda bolagets individuella kreditvärdighet.

Nedan är uppskattad upplåningskostnad för:

1. Kommunen
2. Bolag med AA-rating
3. Bolag med BBB-rating

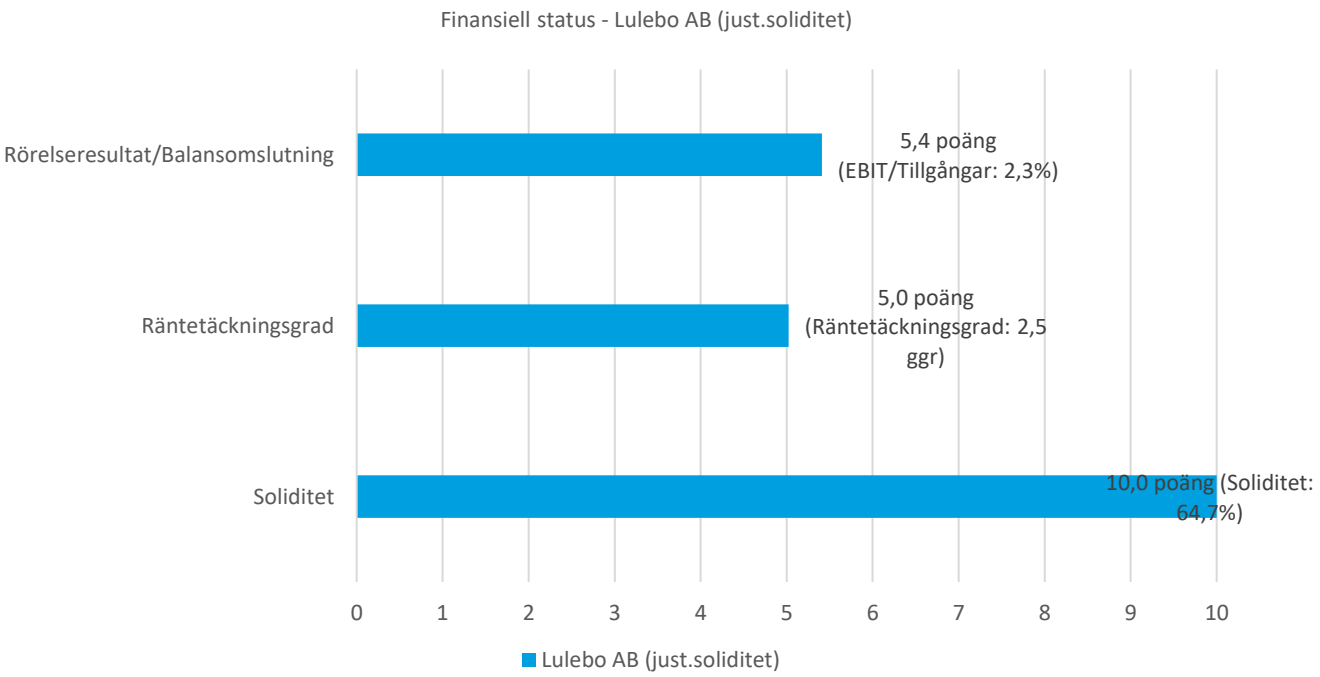
Individuell justering

För att erhålla rätt nivå inom räntespannet görs en analys av Lulebo AB (just.soliditet):s finansiella status. Det jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige som har ett tillgångsvärde över 100 miljon SEK.

Finansiell status erhålls genom att jämföra följande tre nyckeltal:

- Rörelseresultat/Balansomslutning - Resultat före räntenetto och skatt i förhållande till totala tillgångar vilket ger ett mått på lönsamhete
- Räntetäckningsgrad - Resultat före finansnetto i förhållande till räntekostnader vilket speglar bolagets förmåga att täcka räntekostnader
- Soliditet - Justerat eget kapital i förhållande till totalt kapital vilket speglar bolagets betalningsförmåga på lång sikt

Utfall

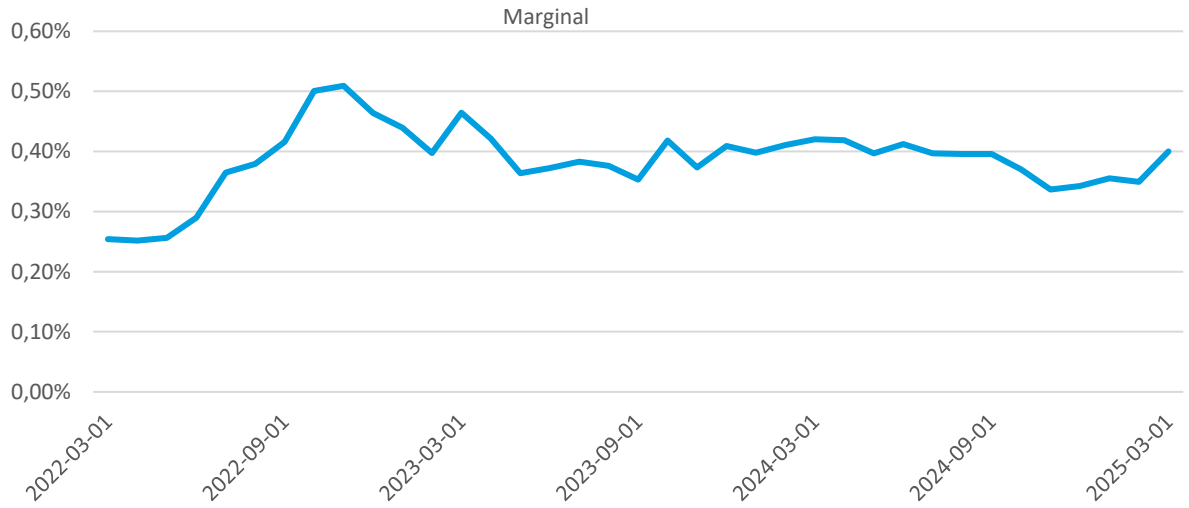

Lulebo AB (just.soliditet) har erhållit **20,4** poäng av 30 möjliga. **31,9%** av räntespannet adderas på AA-kurvan och bildar bolagets räntekurva. Därtill tas hänsyn till bolagets omsättning.

Marginalen grundar sig på aktuell kapitalbindning och marginalen ökar med längre bindningstid. Aktuell kapitalbindning uppgår till 2,7 år per 2025-04-07

Marginal över tid

Marginalen förändras över tid beroende på att förutsättningarna på marknaden samt i bolaget förändras. Nedan illustreras utvecklingen av marginalen de senaste tre åren.

Rullande 3 års medelvärde för marginalen är beräknad till **0,39**%.

Appendix

1. Regelverk

När en kommun ställer ut lån till ett koncernbolag krävs ett räntepåslag. Om koncernbolaget lånar själv och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs också att kommunen skall ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en avgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är enligt lag inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara marknadsmässig och motsvara den bolagen skulle erhålla om de hade varit ett fristående bolag utan kommunalt ägande. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Påslaget får varken vara för högt eller för lågt då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Internprissättningen av lån samt beräkning av borgensavgift måste alltså ske på marknadsmässiga grunder.

2. Metod marginalberäkning

Beräkning av borgensavgift respektive räntepåslag som tar sin utgångspunkt från publikt tillgänglig marknadsdata vilket sedan justeras individuellt per bolag baserat på dess finansiella status. Modellen baseras på följande parametrar:

- Genomsnittlig ränta på kommunens externa lån, inklusive eventuella derivat
- Ett bolagsspecifikt marginal, där marginalen ska motsvara en marknadsmässig ränteskillnad gentemot kommunens upplåning och vad det enskilda bolaget skulle kunna låna till på egna meriter om det vore privatägt

För att identifiera rätt nivå på det bolagsspecifika påslaget görs detta i fler steg. Till att börja med tas utgångspunkten i olika räntekurvor vilka motsvarar upplåningskostnaden för bolag med en liknande kreditvärdighet. Genom detta erhålles marknadsmässiga nivåer, samt adekvata relationer mellan upplåningskostnaden för låntagare med olika kreditvärdighet. Följande tre räntekurvor används:

Räntekurva kommun:	Obligationer utgivna av kommuner
Räntekurva AA:	Obligationer utgivna av bolag med AA-rating
Räntekurva BBB:	Obligationer utgivna av bolag med BBB-rating

Vi utgår från att ett kommunalt bolag inte kan ha högre kreditvärdighet än AA, och ligger därför på eller över AA-kurvan. För att erhålla rätt nivå inom spannet av AA- och BBB-kurvan görs en analys av det individuella bolagets finansiella status som jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige. När räntenivån för det enskilda bolaget räknats fram jämförs det med kommunkurvan och skillnaden ger ett påslag. Därtill görs en justering beroende av omsättning.

Därefter görs en genomsnittsberäkning av påslaget de senaste tre åren. Det genomsnittsberäknade påslaget läggs sedan på den faktiska upplåningskostnaden för kommunen.

2.1 Marknadsräntor

För att beräkna marknadsräntor utgår vi från obligationer utgivna i SEK av emittenter med olika nivåer av kreditvärdighet (rating). Detta innebär att vi erhåller relevanta nivåer för samtliga räntenivåer för olika kreditkategorier anpassade efter svenska förhållanden

Disclaimer

Som grund för denna rapport har källor använts som i god tro har bedömts vara tillförlitliga. Söderberg & Partners kan inte garantera riktigheten i denna information eller ta på sig något ansvar för fullständighet. Söderberg & Partners ansvarar inte för direkta eller indirekta skador eller förluster, inklusive men inte begränsat till, förlorad och utebliven vinst, som kan uppkomma till följd av användandet av denna rapport eller dess innehåll. Mottagaren ansvarar helt för eventuellt vidare användande av innehållet i denna rapport såsom underlag till bokföring, publicering av finansiell information, beräkning av nyckeltal och riskmått mm.
Söderberg & Partners Wealth Management AB:s behandling av personuppgifter sker i enlighet med Bolagets dataskyddspolicy, se ”Så behandlar Söderberg & Partners dina personuppgifter” på www.soderbergpartners.se.

MARGINALRAPPORT

Luleå Hamn AB

2025-04-07

Resultat

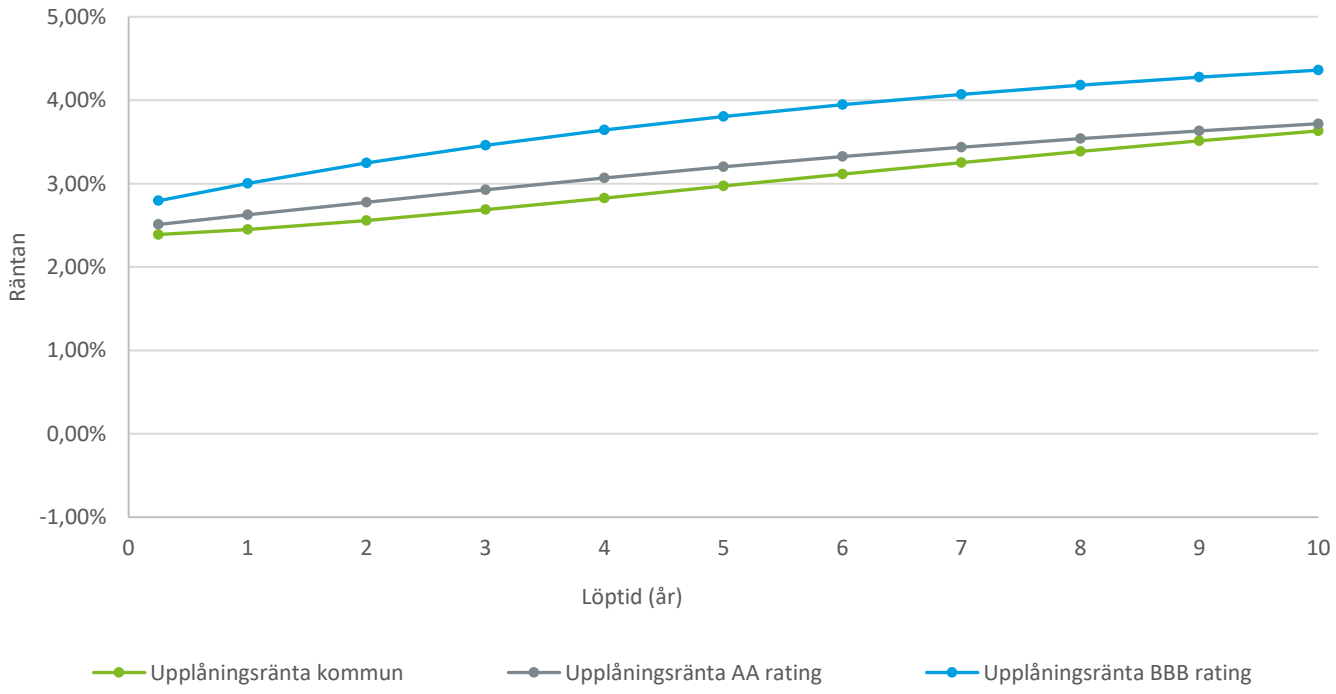
Marginalen har beräknats till **0,89%**.

Räntekurvor 2025-03-31

Denna rapport är framtagen för att bistå med ett beslutsunderlag avseende fastställande av marginal för interna lån alternativt borgensavgift. Beräkningsmodellen utgår från vad motsvarande privatägda bolag skulle kunna låna till på egna meriter och utgår från aktuella och relevanta marknadsnoteringar samt det enskilda bolagets individuella kreditvärdighet.

Nedan är uppskattad upplåningskostnad för:

1. Kommunen
2. Bolag med AA-rating
3. Bolag med BBB-rating

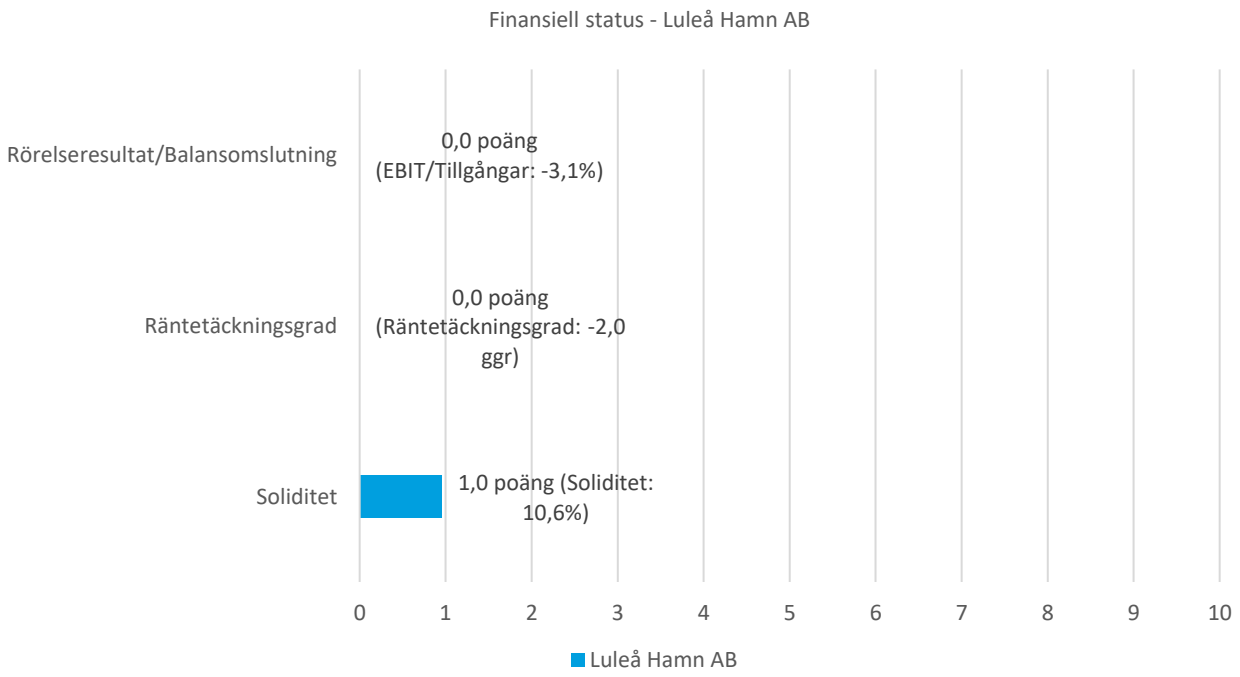
Individuell justering

För att erhålla rätt nivå inom räntespannet görs en analys av Luleå Hamn AB:s finansiella status. Det jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige som har ett tillgångsvärde över 100 miljon SEK.

Finansiell status erhålls genom att jämföra följande tre nyckeltal:

- Rörelseresultat/Balansomslutning - Resultat före räntenetto och skatt i förhållande till totala tillgångar vilket ger ett mått på lönsamhete
- Räntetäckningsgrad - Resultat före finansnetto i förhållande till räntekostnader vilket speglar bolagets förmåga att täcka räntekostnader
- Soliditet - Justerat eget kapital i förhållande till totalt kapital vilket speglar bolagets betalningsförmåga på lång sikt

Utfall

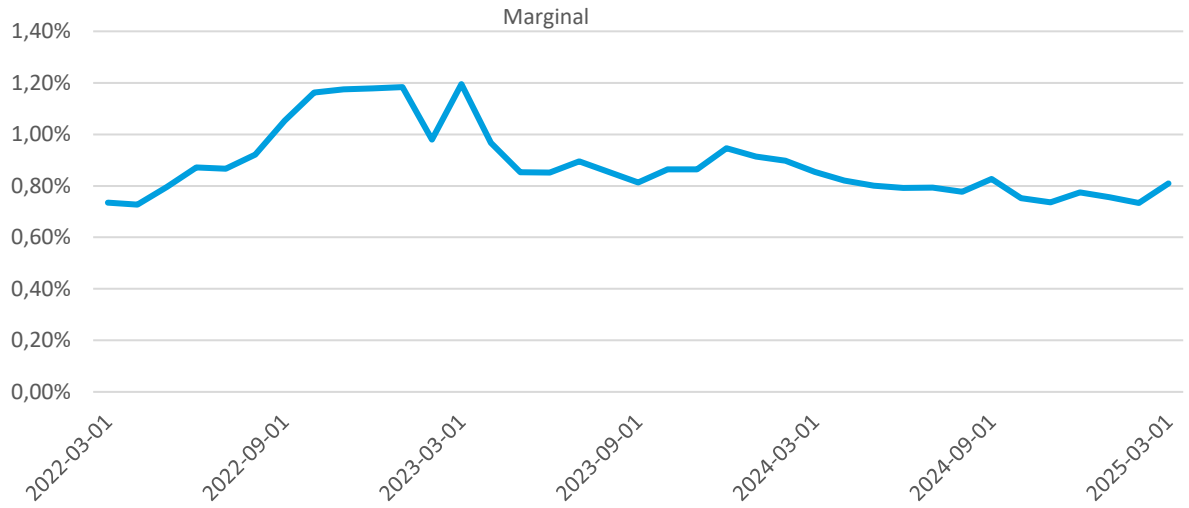

Luleå Hamn AB har erhållit **1,0** poäng av 30 möjliga. **96,8%** av räntespannet adderas på AA-kurvan och bildar bolagets räntekurva. Därtill tas hänsyn till bolagets omsättning.

Marginalen grundar sig på aktuell kapitalbindning och marginalen ökar med längre bindningstid. Aktuell kapitalbindning uppgår till 2,7 år per 2025-04-07

Marginal över tid

Marginalen förändras över tid beroende på att förutsättningarna på marknaden samt i bolaget förändras. Nedan illustreras utvecklingen av marginalen de senaste tre åren.

Rullande 3 års medelvärde för marginalen är beräknad till **0,89**%.

Appendix

1. Regelverk

När en kommun ställer ut lån till ett koncernbolag krävs ett räntepåslag. Om koncernbolaget lånar själv och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs också att kommunen skall ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en avgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är enligt lag inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara marknadsmässig och motsvara den bolagen skulle erhålla om de hade varit ett fristående bolag utan kommunalt ägande. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Påslaget får varken vara för högt eller för lågt då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Internprissättningen av lån samt beräkning av borgensavgift måste alltså ske på marknadsmässiga grunder.

2. Metod marginalberäkning

Beräkning av borgensavgift respektive räntepåslag som tar sin utgångspunkt från publikt tillgänglig marknadsdata vilket sedan justeras individuellt per bolag baserat på dess finansiella status. Modellen baseras på följande parametrar:

- Genomsnittlig ränta på kommunens externa lån, inklusive eventuella derivat
- Ett bolagsspecifikt marginal, där marginalen ska motsvara en marknadsmässig ränteskillnad gentemot kommunens upplåning och vad det enskilda bolaget skulle kunna låna till på egna meriter om det vore privatägt

För att identifiera rätt nivå på det bolagsspecifika påslaget görs detta i fler steg. Till att börja med tas utgångspunkten i olika räntekurvor vilka motsvarar upplåningskostnaden för bolag med en liknande kreditvärdighet. Genom detta erhålles marknadsmässiga nivåer, samt adekvata relationer mellan upplåningskostnaden för låntagare med olika kreditvärdighet. Följande tre räntekurvor används:

Räntekurva kommun:	Obligationer utgivna av kommuner
Räntekurva AA:	Obligationer utgivna av bolag med AA-rating
Räntekurva BBB:	Obligationer utgivna av bolag med BBB-rating

Vi utgår från att ett kommunalt bolag inte kan ha högre kreditvärdighet än AA, och ligger därför på eller över AA-kurvan. För att erhålla rätt nivå inom spannet av AA- och BBB-kurvan görs en analys av det individuella bolagets finansiella status som jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige. När räntenivån för det enskilda bolaget räknats fram jämförs det med kommunkurvan och skillnaden ger ett påslag. Därtill görs en justering beroende av omsättning.

Därefter görs en genomsnittsberäkning av påslaget de senaste tre åren. Det genomsnittsberäknade påslaget läggs sedan på den faktiska upplåningskostnaden för kommunen.

2.1 Marknadsräntor

För att beräkna marknadsräntor utgår vi från obligationer utgivna i SEK av emittenter med olika nivåer av kreditvärdighet (rating). Detta innebär att vi erhåller relevanta nivåer för samtliga räntenivåer för olika kreditkategorier anpassade efter svenska förhållanden

Disclaimer

Som grund för denna rapport har källor använts som i god tro har bedömts vara tillförlitliga. Söderberg & Partners kan inte garantera riktigheten i denna information eller ta på sig något ansvar för fullständighet. Söderberg & Partners ansvarar inte för direkta eller indirekta skador eller förluster, inklusive men inte begränsat till, förlorad och utebliven vinst, som kan uppkomma till följd av användandet av denna rapport eller dess innehåll. Mottagaren ansvarar helt för eventuellt vidare användande av innehållet i denna rapport såsom underlag till bokföring, publicering av finansiell information, beräkning av nyckeltal och riskmått mm.
Söderberg & Partners Wealth Management AB:s behandling av personuppgifter sker i enlighet med Bolagets dataskyddspolicy, se ”Så behandlar Söderberg & Partners dina personuppgifter” på www.soderbergpartners.se.

MARGINALRAPPORT

Luleå Lokaltrafik AB

2025-04-07

Resultat

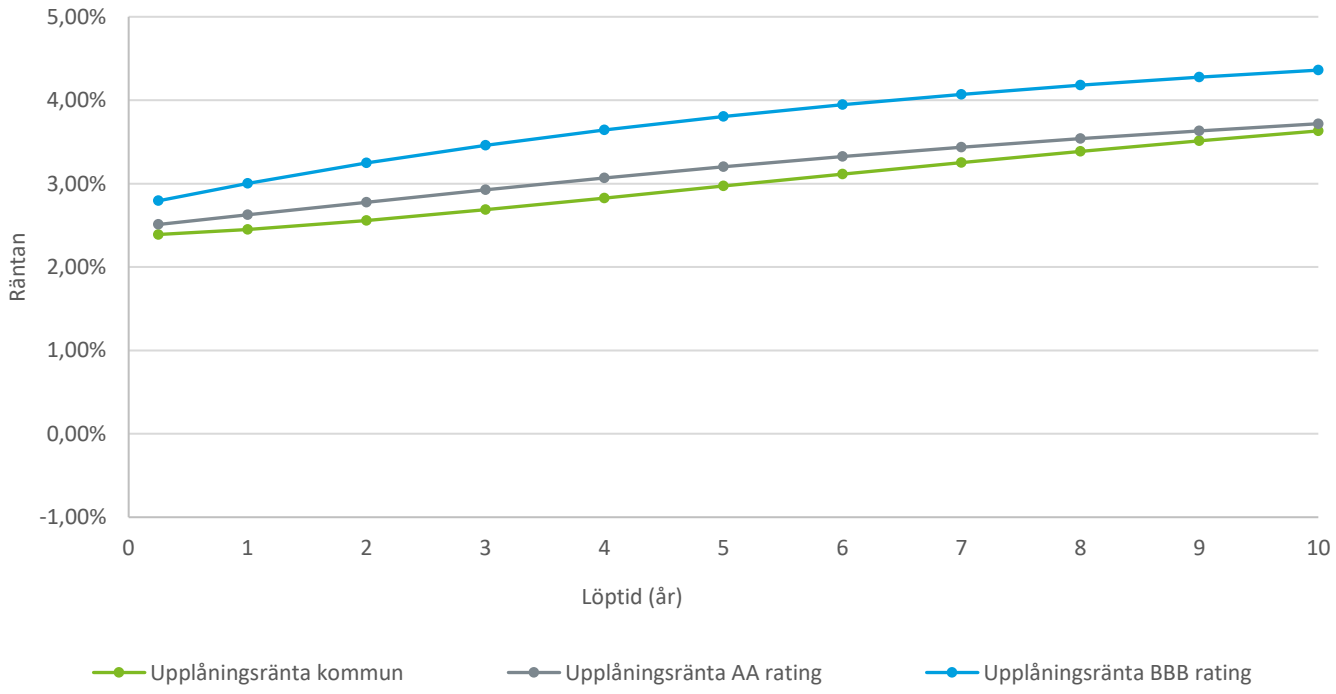
Marginalen har beräknats till **0,65%**.

Räntekurvor 2025-03-31

Denna rapport är framtagen för att bistå med ett beslutsunderlag avseende fastställande av marginal för interna lån alternativt borgensavgift. Beräkningsmodellen utgår från vad motsvarande privatägda bolag skulle kunna låna till på egna meriter och utgår från aktuella och relevanta marknadsnoteringar samt det enskilda bolagets individuella kreditvärdighet.

Nedan är uppskattad upplåningskostnad för:

1. Kommunen
2. Bolag med AA-rating
3. Bolag med BBB-rating

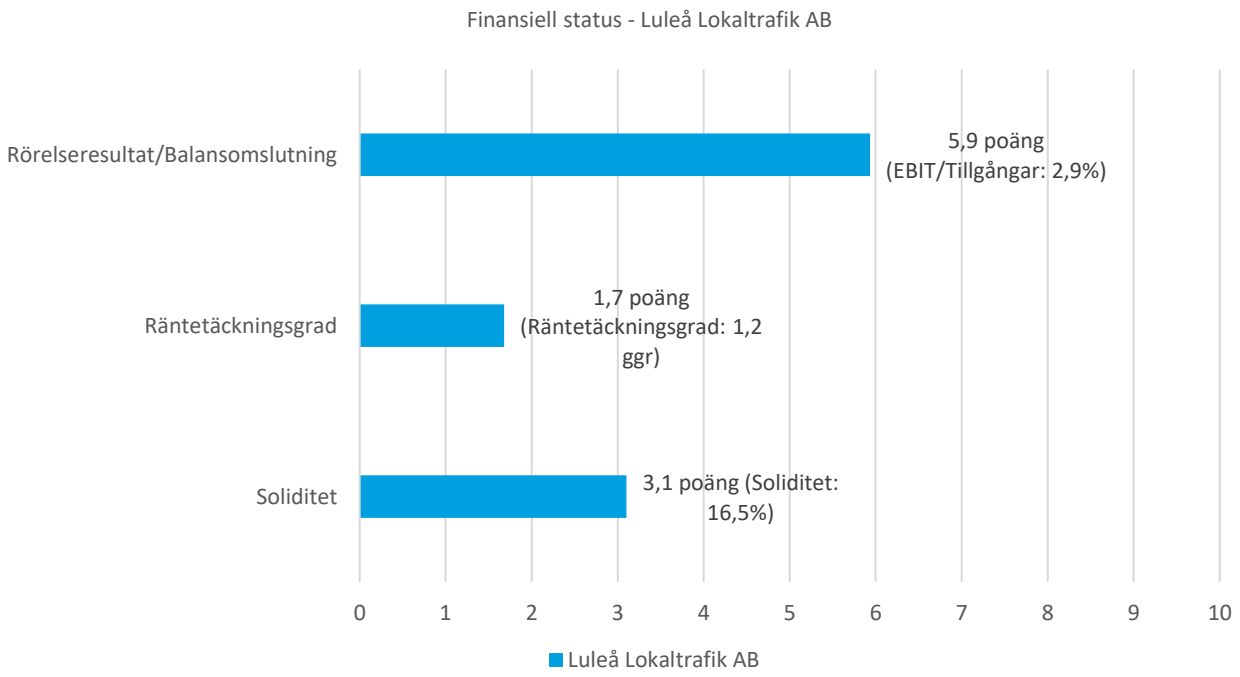
Individuell justering

För att erhålla rätt nivå inom räntespannet görs en analys av Luleå Lokaltrafik AB:s finansiella status. Det jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige som har ett tillgångsvärde över 100 miljon SEK.

Finansiell status erhålls genom att jämföra följande tre nyckeltal:

- Rörelseresultat/Balansomslutning - Resultat före räntenetto och skatt i förhållande till totala tillgångar vilket ger ett mått på lönsamhete
- Räntetäckningsgrad - Resultat före finansnetto i förhållande till räntekostnader vilket speglar bolagets förmåga att täcka räntekostnader
- Soliditet - Justerat eget kapital i förhållande till totalt kapital vilket speglar bolagets betalningsförmåga på lång sikt

Utfall

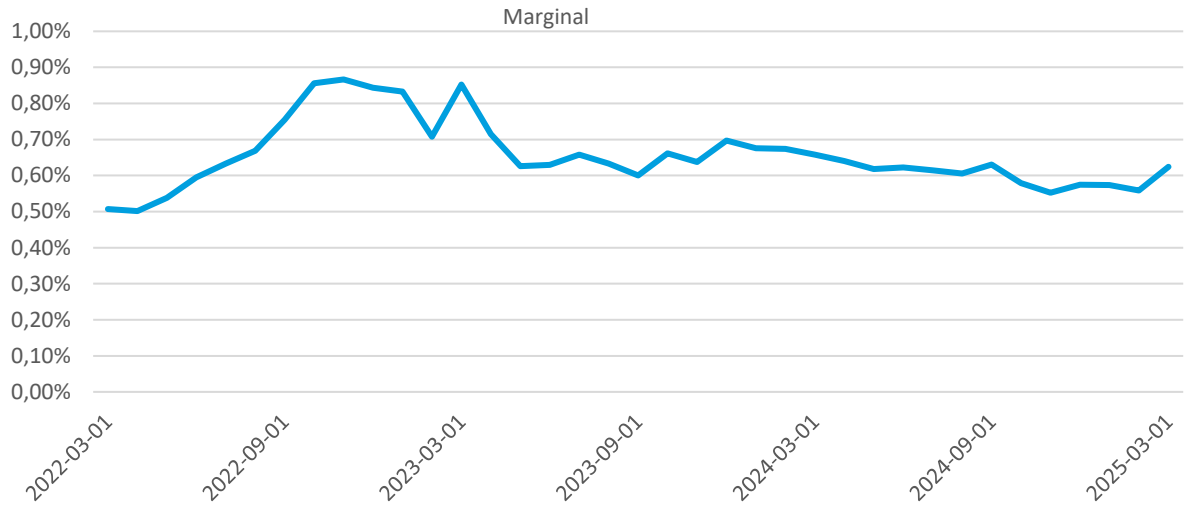

Luleå Lokaltrafik AB har erhållit **10,7** poäng av 30 möjliga. **64,3%** av räntespannet adderas på AA-kurvan och bildar bolagets räntekurva. Därtill tas hänsyn till bolagets omsättning.

Marginalen grundar sig på aktuell kapitalbindning och marginalen ökar med längre bindningstid. Aktuell kapitalbindning uppgår till 2,7 år per 2025-04-07

Marginal över tid

Marginalen förändras över tid beroende på att förutsättningarna på marknaden samt i bolaget förändras. Nedan illustreras utvecklingen av marginalen de senaste tre åren.

Rullande 3 års medelvärde för marginalen är beräknad till **0,65**%.

Appendix

1. Regelverk

När en kommun ställer ut lån till ett koncernbolag krävs ett räntepåslag. Om koncernbolaget lånar själv och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs också att kommunen skall ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en avgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är enligt lag inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara marknadsmässig och motsvara den bolagen skulle erhålla om de hade varit ett fristående bolag utan kommunalt ägande. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Påslaget får varken vara för högt eller för lågt då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Internprissättningen av lån samt beräkning av borgensavgift måste alltså ske på marknadsmässiga grunder.

2. Metod marginalberäkning

Beräkning av borgensavgift respektive räntepåslag som tar sin utgångspunkt från publikt tillgänglig marknadsdata vilket sedan justeras individuellt per bolag baserat på dess finansiella status. Modellen baseras på följande parametrar:

- Genomsnittlig ränta på kommunens externa lån, inklusive eventuella derivat
- Ett bolagsspecifikt marginal, där marginalen ska motsvara en marknadsmässig ränteskillnad gentemot kommunens upplåning och vad det enskilda bolaget skulle kunna låna till på egna meriter om det vore privatägt

För att identifiera rätt nivå på det bolagsspecifika påslaget görs detta i fler steg. Till att börja med tas utgångspunkten i olika räntekurvor vilka motsvarar upplåningskostnaden för bolag med en liknande kreditvärdighet. Genom detta erhålles marknadsmässiga nivåer, samt adekvata relationer mellan upplåningskostnaden för låntagare med olika kreditvärdighet. Följande tre räntekurvor används:

Räntekurva kommun:	Obligationer utgivna av kommuner
Räntekurva AA:	Obligationer utgivna av bolag med AA-rating
Räntekurva BBB:	Obligationer utgivna av bolag med BBB-rating

Vi utgår från att ett kommunalt bolag inte kan ha högre kreditvärdighet än AA, och ligger därför på eller över AA-kurvan. För att erhålla rätt nivå inom spannet av AA- och BBB-kurvan görs en analys av det individuella bolagets finansiella status som jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige. När räntenivån för det enskilda bolaget räknats fram jämförs det med kommunkurvan och skillnaden ger ett påslag. Därtill görs en justering beroende av omsättning.

Därefter görs en genomsnittsberäkning av påslaget de senaste tre åren. Det genomsnittsberäknade påslaget läggs sedan på den faktiska upplåningskostnaden för kommunen.

2.1 Marknadsräntor

För att beräkna marknadsräntor utgår vi från obligationer utgivna i SEK av emittenter med olika nivåer av kreditvärdighet (rating). Detta innebär att vi erhåller relevanta nivåer för samtliga räntenivåer för olika kreditkategorier anpassade efter svenska förhållanden

Disclaimer

Som grund för denna rapport har källor använts som i god tro har bedömts vara tillförlitliga. Söderberg & Partners kan inte garantera riktigheten i denna information eller ta på sig något ansvar för fullständighet. Söderberg & Partners ansvarar inte för direkta eller indirekta skador eller förluster, inklusive men inte begränsat till, förlorad och utebliven vinst, som kan uppkomma till följd av användandet av denna rapport eller dess innehåll. Mottagaren ansvarar helt för eventuellt vidare användande av innehållet i denna rapport såsom underlag till bokföring, publicering av finansiell information, beräkning av nyckeltal och riskmått mm.
Söderberg & Partners Wealth Management AB:s behandling av personuppgifter sker i enlighet med Bolagets dataskyddspolicy, se ”Så behandlar Söderberg & Partners dina personuppgifter” på www.soderbergpartners.se.

MARGINALRAPPORT

Luleå Miljöresurs AB

2025-04-07

Resultat

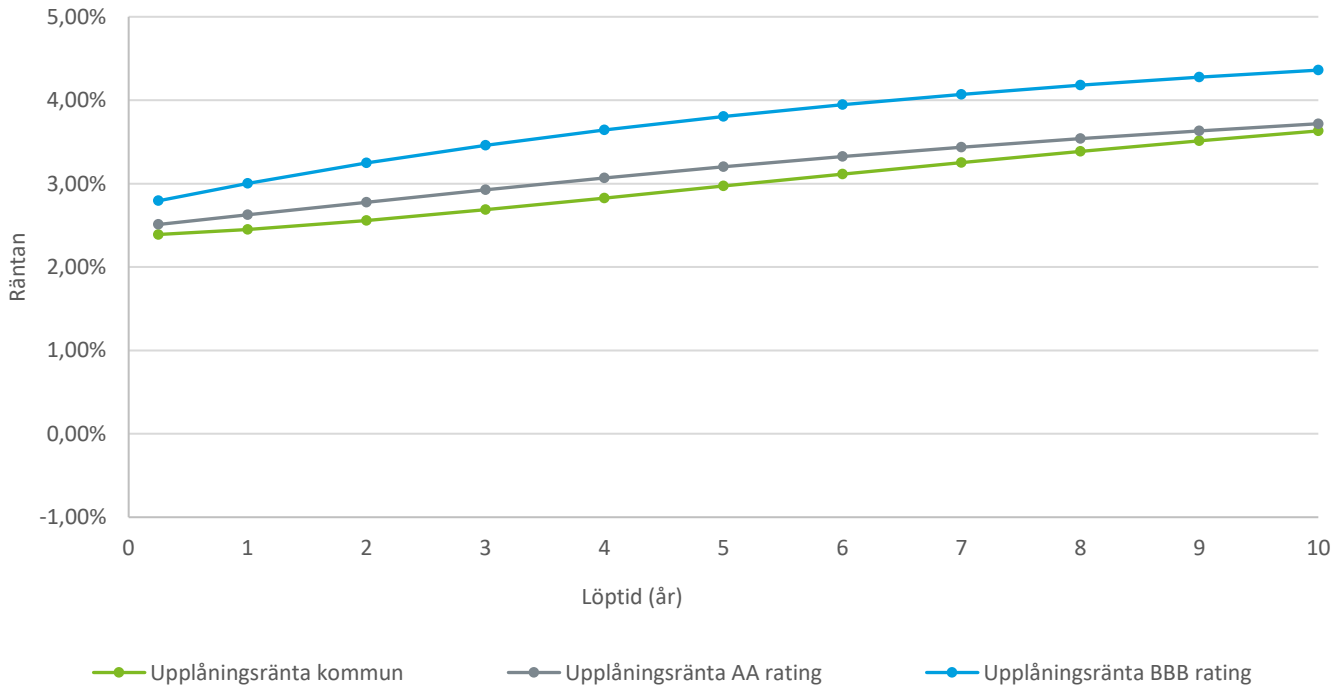
Marginalen har beräknats till **0,45%**.

Räntekurvor 2025-03-31

Denna rapport är framtagen för att bistå med ett beslutsunderlag avseende fastställande av marginal för interna lån alternativt borgensavgift. Beräkningsmodellen utgår från vad motsvarande privatägda bolag skulle kunna låna till på egna meriter och utgår från aktuella och relevanta marknadsnoteringar samt det enskilda bolagets individuella kreditvärdighet.

Nedan är uppskattad upplåningskostnad för:

1. Kommunen
2. Bolag med AA-rating
3. Bolag med BBB-rating

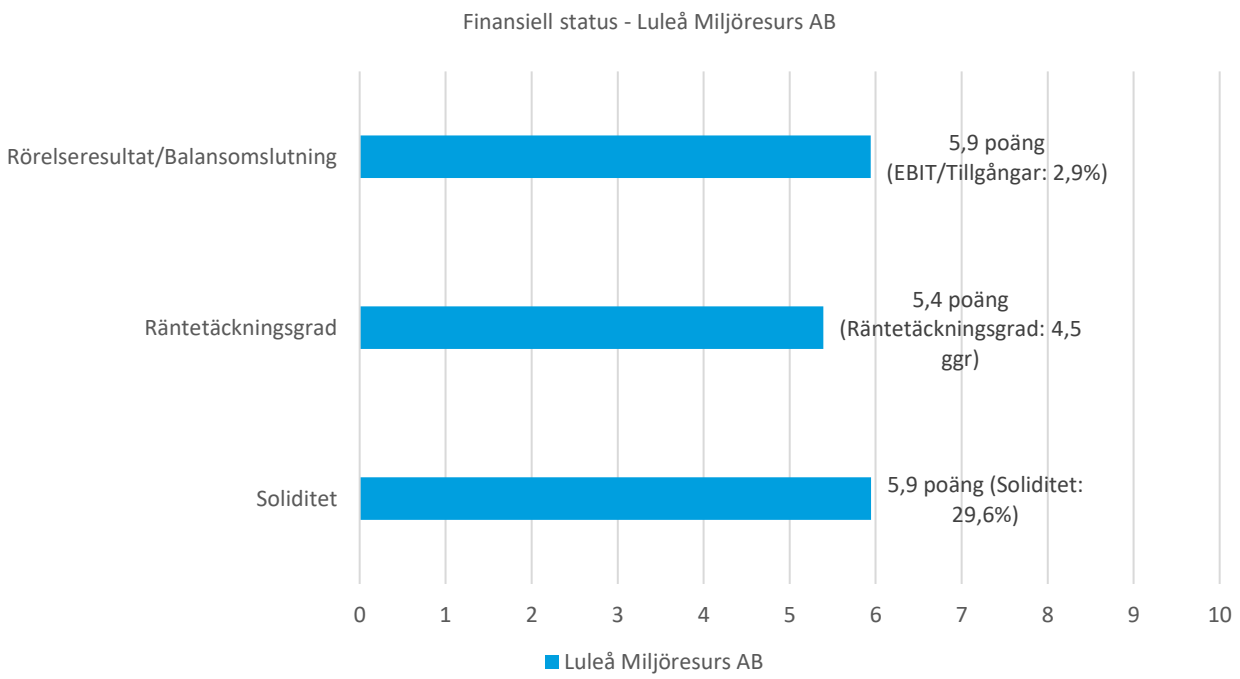
Individuell justering

För att erhålla rätt nivå inom räntespannet görs en analys av Luleå Miljöresurs AB:s finansiella status. Det jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige som har ett tillgångsvärde över 100 miljon SEK.

Finansiell status erhålls genom att jämföra följande tre nyckeltal:

- Rörelseresultat/Balansomslutning - Resultat före räntenetto och skatt i förhållande till totala tillgångar vilket ger ett mått på lönsamhete
- Räntetäckningsgrad - Resultat före finansnetto i förhållande till räntekostnader vilket speglar bolagets förmåga att täcka räntekostnader
- Soliditet - Justerat eget kapital i förhållande till totalt kapital vilket speglar bolagets betalningsförmåga på lång sikt

Utfall

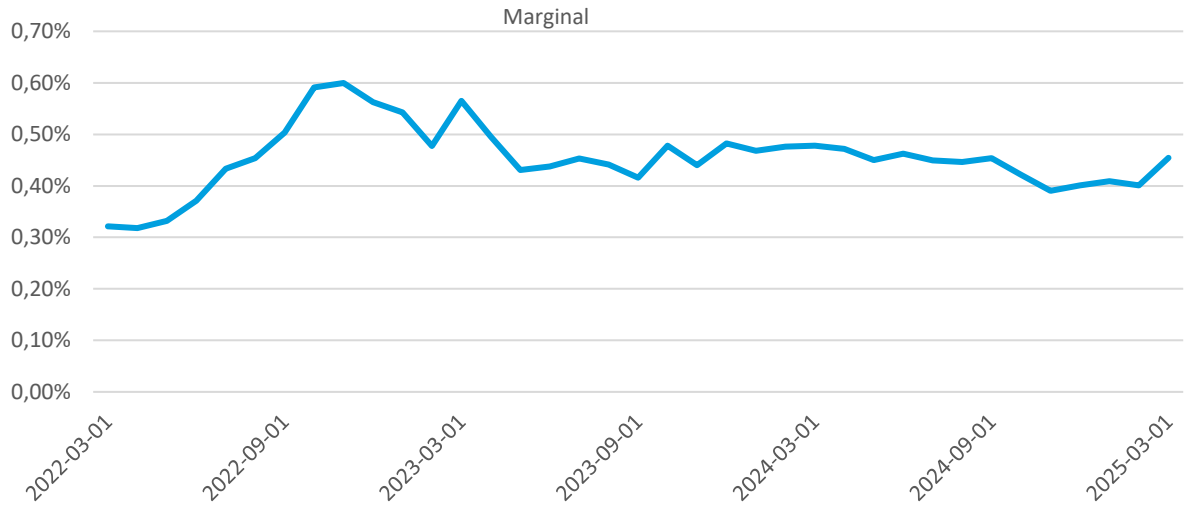

Luleå Miljöresurs AB har erhållit **17,3** poäng av 30 möjliga. **42,4%** av räntespannet adderas på AA-kurvan och bildar bolagets räntekurva. Därtill tas hänsyn till bolagets omsättning.

Marginalen grundar sig på aktuell kapitalbindning och marginalen ökar med längre bindningstid. Aktuell kapitalbindning uppgår till 2,7 år per 2025-04-07

Marginal över tid

Marginalen förändras över tid beroende på att förutsättningarna på marknaden samt i bolaget förändras. Nedan illustreras utvecklingen av marginalen de senaste tre åren.

Rullande 3 års medelvärde för marginalen är beräknad till **0,45**%.

Appendix

1. Regelverk

När en kommun ställer ut lån till ett koncernbolag krävs ett räntepåslag. Om koncernbolaget lånar själv och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs också att kommunen skall ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en avgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är enligt lag inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara marknadsmässig och motsvara den bolagen skulle erhålla om de hade varit ett fristående bolag utan kommunalt ägande. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Påslaget får varken vara för högt eller för lågt då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Internprissättningen av lån samt beräkning av borgensavgift måste alltså ske på marknadsmässiga grunder.

2. Metod marginalberäkning

Beräkning av borgensavgift respektive räntepåslag som tar sin utgångspunkt från publikt tillgänglig marknadsdata vilket sedan justeras individuellt per bolag baserat på dess finansiella status. Modellen baseras på följande parametrar:

- Genomsnittlig ränta på kommunens externa lån, inklusive eventuella derivat
- Ett bolagsspecifikt marginal, där marginalen ska motsvara en marknadsmässig ränteskillnad gentemot kommunens upplåning och vad det enskilda bolaget skulle kunna låna till på egna meriter om det vore privatägt

För att identifiera rätt nivå på det bolagsspecifika påslaget görs detta i fler steg. Till att börja med tas utgångspunkten i olika räntekurvor vilka motsvarar upplåningskostnaden för bolag med en liknande kreditvärdighet. Genom detta erhålles marknadsmässiga nivåer, samt adekvata relationer mellan upplåningskostnaden för låntagare med olika kreditvärdighet. Följande tre räntekurvor används:

Räntekurva kommun:	Obligationer utgivna av kommuner
Räntekurva AA:	Obligationer utgivna av bolag med AA-rating
Räntekurva BBB:	Obligationer utgivna av bolag med BBB-rating

Vi utgår från att ett kommunalt bolag inte kan ha högre kreditvärdighet än AA, och ligger därför på eller över AA-kurvan. För att erhålla rätt nivå inom spannet av AA- och BBB-kurvan görs en analys av det individuella bolagets finansiella status som jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige. När räntenivån för det enskilda bolaget räknats fram jämförs det med kommunkurvan och skillnaden ger ett påslag. Därtill görs en justering beroende av omsättning.

Därefter görs en genomsnittsberäkning av påslaget de senaste tre åren. Det genomsnittsberäknade påslaget läggs sedan på den faktiska upplåningskostnaden för kommunen.

2.1 Marknadsräntor

För att beräkna marknadsräntor utgår vi från obligationer utgivna i SEK av emittenter med olika nivåer av kreditvärdighet (rating). Detta innebär att vi erhåller relevanta nivåer för samtliga räntenivåer för olika kreditkategorier anpassade efter svenska förhållanden

Disclaimer

Som grund för denna rapport har källor använts som i god tro har bedömts vara tillförlitliga. Söderberg & Partners kan inte garantera riktigheten i denna information eller ta på sig något ansvar för fullständighet. Söderberg & Partners ansvarar inte för direkta eller indirekta skador eller förluster, inklusive men inte begränsat till, förlorad och utebliven vinst, som kan uppkomma till följd av användandet av denna rapport eller dess innehåll. Mottagaren ansvarar helt för eventuellt vidare användande av innehållet i denna rapport såsom underlag till bokföring, publicering av finansiell information, beräkning av nyckeltal och riskmått mm.
Söderberg & Partners Wealth Management AB:s behandling av personuppgifter sker i enlighet med Bolagets dataskyddspolicy, se ”Så behandlar Söderberg & Partners dina personuppgifter” på www.soderbergpartners.se.

MARGINALRAPPORT

Nordiskt Flygteknikcentrum AB

2025-04-07

Resultat

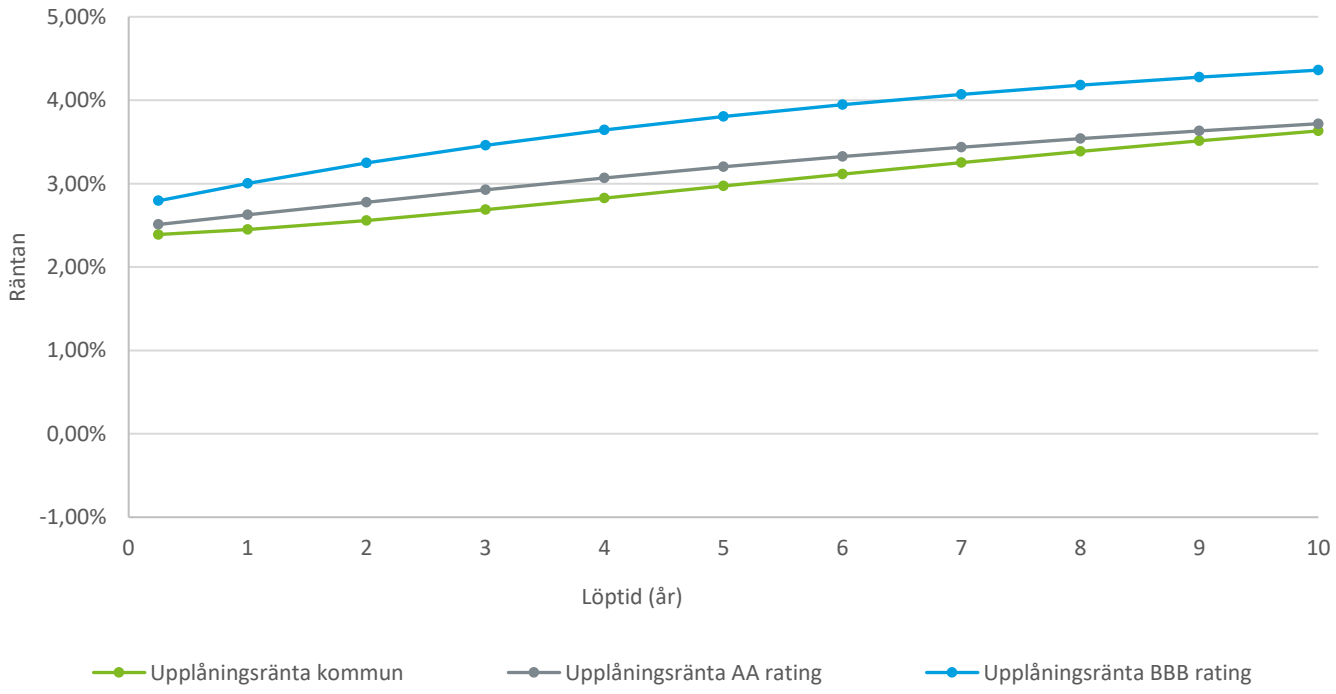
Marginalen har beräknats till **1,07%**.

Räntekurvor 2025-03-31

Denna rapport är framtagen för att bistå med ett beslutsunderlag avseende fastställande av marginal för interna lån alternativt borgensavgift. Beräkningsmodellen utgår från vad motsvarande privatägda bolag skulle kunna låna till på egna meriter och utgår från aktuella och relevanta marknadsnoteringar samt det enskilda bolagets individuella kreditvärdighet.

Nedan är uppskattad upplåningskostnad för:

1. Kommunen
2. Bolag med AA-rating
3. Bolag med BBB-rating

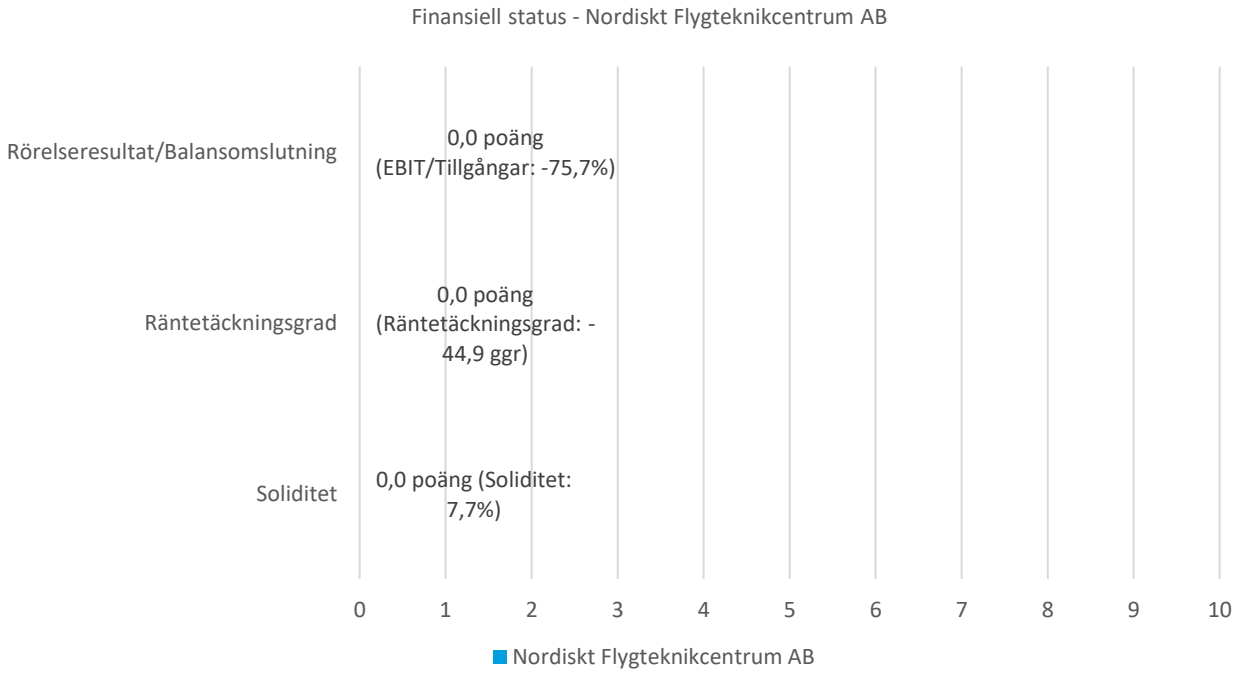
Individuell justering

För att erhålla rätt nivå inom räntespannet görs en analys av Nordiskt Flygteknikcentrum AB:s finansiella status. Det jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige som har ett tillgångsvärde över 100 miljon SEK.

Finansiell status erhålls genom att jämföra följande tre nyckeltal:

- Rörelseresultat/Balansomslutning - Resultat före räntenetto och skatt i förhållande till totala tillgångar vilket ger ett mått på lönsamhete
- Räntetäckningsgrad - Resultat före finansnetto i förhållande till räntekostnader vilket speglar bolagets förmåga att täcka räntekostnader
- Soliditet - Justerat eget kapital i förhållande till totalt kapital vilket speglar bolagets betalningsförmåga på lång sikt

Utfall

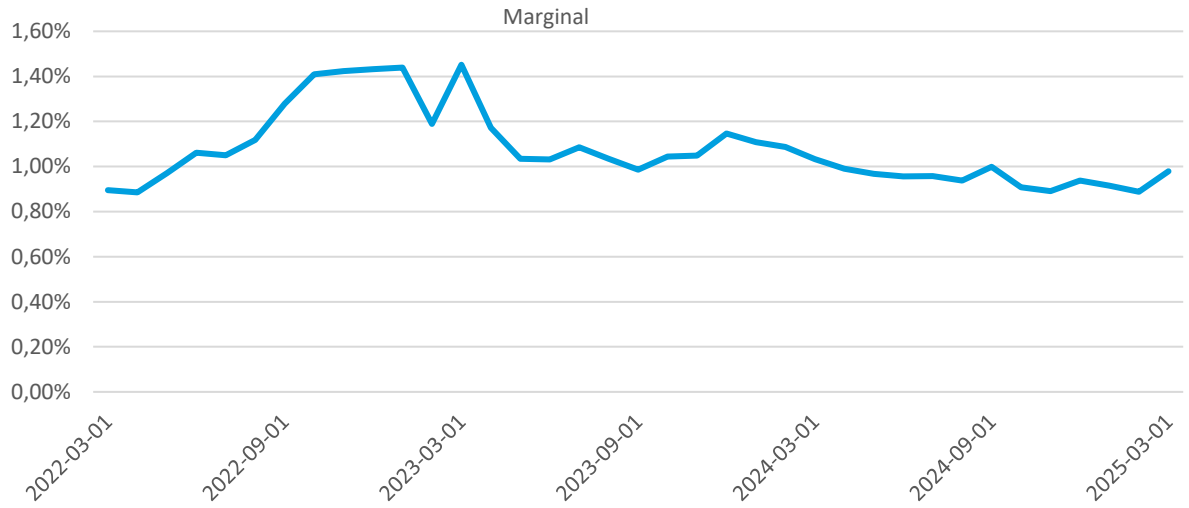

Nordiskt Flygteknikcentrum AB har erhållit **0,0** poäng av 30 möjliga. **100,0%** av räntespannet adderas på AA-kurvan och bildar bolagets räntekurva. Därtill tas hänsyn till bolagets omsättning.

Marginalen grundar sig på aktuell kapitalbindning och marginalen ökar med längre bindningstid. Aktuell kapitalbindning uppgår till 2,7 år per 2025-04-07

Marginal över tid

Marginalen förändras över tid beroende på att förutsättningarna på marknaden samt i bolaget förändras. Nedan illustreras utvecklingen av marginalen de senaste tre åren.

Rullande 3 års medelvärde för marginalen är beräknad till **1,07**%.

Appendix

1. Regelverk

När en kommun ställer ut lån till ett koncernbolag krävs ett räntepåslag. Om koncernbolaget lånar själv och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs också att kommunen skall ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en avgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning avseende statsstöd. Det är enligt lag inte tillåtet att ge offentligt ägda företag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara marknadsmässig och motsvara den bolagen skulle erhålla om de hade varit ett fristående bolag utan kommunalt ägande. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas i beaktande. Påslaget får varken vara för högt eller för lågt då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Internprissättningen av lån samt beräkning av borgensavgift måste alltså ske på marknadsmässiga grunder.

2. Metod marginalberäkning

Beräkning av borgensavgift respektive räntepåslag som tar sin utgångspunkt från publikt tillgänglig marknadsdata vilket sedan justeras individuellt per bolag baserat på dess finansiella status. Modellen baseras på följande parametrar:

- Genomsnittlig ränta på kommunens externa lån, inklusive eventuella derivat
- Ett bolagsspecifikt marginal, där marginalen ska motsvara en marknadsmässig ränteskillnad gentemot kommunens upplåning och vad det enskilda bolaget skulle kunna låna till på egna meriter om det vore privatägt

För att identifiera rätt nivå på det bolagsspecifika påslaget görs detta i fler steg. Till att börja med tas utgångspunkten i olika räntekurvor vilka motsvarar upplåningskostnaden för bolag med en liknande kreditvärdighet. Genom detta erhålles marknadsmässiga nivåer, samt adekvata relationer mellan upplåningskostnaden för låntagare med olika kreditvärdighet. Följande tre räntekurvor används:

Räntekurva kommun:	Obligationer utgivna av kommuner
Räntekurva AA:	Obligationer utgivna av bolag med AA-rating
Räntekurva BBB:	Obligationer utgivna av bolag med BBB-rating

Vi utgår från att ett kommunalt bolag inte kan ha högre kreditvärdighet än AA, och ligger därför på eller över AA-kurvan. För att erhålla rätt nivå inom spannet av AA- och BBB-kurvan görs en analys av det individuella bolagets finansiella status som jämförs med finansiell status på övriga kommunal- och regionsägda bolag i Sverige. När räntenivån för det enskilda bolaget räknats fram jämförs det med kommunkurvan och skillnaden ger ett påslag. Därtill görs en justering beroende av omsättning.

Därefter görs en genomsnittsberäkning av påslaget de senaste tre åren. Det genomsnittsberäknade påslaget läggs sedan på den faktiska upplåningskostnaden för kommunen.

2.1 Marknadsräntor

För att beräkna marknadsräntor utgår vi från obligationer utgivna i SEK av emittenter med olika nivåer av kreditvärdighet (rating). Detta innebär att vi erhåller relevanta nivåer för samtliga räntenivåer för olika kreditkategorier anpassade efter svenska förhållanden

Disclaimer

Som grund för denna rapport har källor använts som i god tro har bedömts vara tillförlitliga. Söderberg & Partners kan inte garantera riktigheten i denna information eller ta på sig något ansvar för fullständighet. Söderberg & Partners ansvarar inte för direkta eller indirekta skador eller förluster, inklusive men inte begränsat till, förlorad och utebliven vinst, som kan uppkomma till följd av användandet av denna rapport eller dess innehåll. Mottagaren ansvarar helt för eventuellt vidare användande av innehållet i denna rapport såsom underlag till bokföring, publicering av finansiell information, beräkning av nyckeltal och riskmått mm.
Söderberg & Partners Wealth Management AB:s behandling av personuppgifter sker i enlighet med Bolagets dataskyddspolicy, se ”Så behandlar Söderberg & Partners dina personuppgifter” på www.soderbergpartners.se.

§ 133

Mål och budget 2026 med plan 2027-2028

Ärendenr 2025/882-1.3.3.2

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta mål och budget för 2026 med plan 2027–2028 i enlighet med Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag enligt bilaga KLF Hid: 2025.6181.
2. I samband med beslut om delårsrapporten per augusti respektive år tar kommunstyrelsen ställning till om en utdelning från bolagskoncernen upp till 50 mkr för 2026 och upp till 25 mkr för 2027 ska tas ut eller inte.

Reservationer

Matti Björk (M), Fredrik Lundström (M), Arvid Persson (M), Inger Oja (M), Hans Å Strandberg (M), Kristoffer Sundström (M), Fredrik Wiberg (M), Dexter Krokstedt (SD), Ilkka Isaksson (SD), Thomas Larsson (SD), Ingrid Cannerfelt (SD), Bo Larsson (-), Ingrid Vesterlund (-), Arne Nykänen (C), Carola Lidén (C), Anne-Lie Ottosson (C), Eric Lundvall (C), Samuel Ek (KD), Andreas Bergström (KD), Nicklas Kemppainen (KD), Thomas Söderström (L), Ylva Mjärdell (L), Jonas Brännberg (SAV) och Ann-Christin Holmström (SAV) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Mål och budget visar hur Luleå kommunkoncern kommer att arbeta för att nå visionen om framtidens Luleå 2040 i form av mål och hur budgeten ska fördelas.

Förslaget till mål och budget för 2026–2028 innehåller planeringsförutsättningar och utifrån dem fem prioriterade områden och tilläggsuppdrag.

Luleå kommunkoncern ska i alla verksamheter inför 2026, med utgångspunkt i sina grunduppdrag, besluta om målsättningar för att bidra till kommunfullmäktiges prioriterade områden:

- Välfungerande vardag för alla
- Mer Luleå för fler luleåbor
- Trygg i Luleå
- Klimatsmart och naturpositiv
- Blomstrande näringsliv

De prioriterade områdena med tillhörande effekter är de som senare följs upp i delårsrapport och årsredovisning och måluppfyllelsen är en del vid bedömningen om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning i verksamheten.

Resultat
Resultatbudgeten visar på ett positivt resultat för år 2026 med 60 miljoner kronor. År 2027 och år 2028 blir det budgeterade resultatet positivt med 84 miljoner kronor respektive 115 miljoner kronor. De beräknade resultatnivåerna i plan och budget 2026–2028 är under förutsättning att nämnderna klarar en budget i balans. Det ingår inte heller vinster eller förluster som uppstår vid försäljning av exploateringsfastigheter och mark, då det råder osäkerhet vilket år dessa kommer att infalla samt till vilket belopp.

Investeringar
De planerade investeringarna för åren 2026–2028 uppgår till totalt 4 612 miljoner kronor. De beräknas under 2026 uppgå till 1 503 miljoner kronor, för 2027 till 1 612 miljoner kronor och för 2027 till 1 497 miljoner kronor.

God ekonomisk hushållning
Nedanstående finansiella mål har beslutats av kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-05-05 och kommer behandlas av kommunstyrelsen 2025-06-02 samt av kommunfullmäktige 2025-06-16.

Årsresultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 1–3 %
Resultaten under 2026, 2027 och 2028 har budgeterats till 60 miljoner kronor (1,0 %), 84 miljoner kronor (1,3 %) respektive 115 miljoner kronor (1,7 %). Det innebär att målet kommer att nås under planperioden 2026–2028.

Soliditeten ska vara minst 55 %
Under 2026–2028 kan investeringarna endast till mindre del finansieras med egna medel vilket medför en ökad nyupplåning om 710 miljoner kronor år 2026, 840 miljoner kronor år 2027 och 680 miljoner kronor år 2028. Soliditeten som i 2024 års bokslut uppgick till 64 procent beräknas vid 2027 års slut uppgå till 55 procent. År 2028 bedöms soliditeten understiga 55 % vilket beror på det fortsatt höga behovet av investeringar. Fram till år 2027 bedöms målet uppnås, från år 2028 behöver resultatnivåerna ökas eller investeringsnivåerna sänkas för att uppnå målet 55 % soliditet.

Respektive nämnds budgetavvikelse ska vara noll eller positiv
Lika viktigt för god ekonomisk hushållning är ett effektivt och ändamålsenligt användande av kommunens resurser i verksamheten och att resurserna är rätt anpassade utifrån de demografiska förutsättningarna. Det ställs allt högre krav på kommunens verksamheter, verksamheter ska bedrivas med god kvalitet och ett effektivt resursutnyttjande. Vissa verksamheter genomgår stora förändringar så som demografiska förändringar, konkurrensutsättning, förändrade målgrupper samt en efterfråga som ökar snabbare. Målet är att budgetavvikelserna ska vara noll eller positiv för respektive nämnd.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta mål och budget för 2026 med plan 2027–2028.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2025-06-02 § 110 föreslagit kommunfullmäktige beslutar att anta mål och budget för 2026 med plan 2027–2028 med föredragen korrigering och med Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets ändringsförslag i enlighet med bilaga KLF Hid: 2025.5859.

Kommunstyrelsen har 2025-06-02 § 162 beslutat att bordlägga ärendet till kommunstyrelsens sammanträde 2025-06-17.

Kommunstyrelsen har 2025-06-17 § 164 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta mål och budget för 2026 med plan 2027–2028 i enlighet med Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag enligt bilaga KLF Hid: 2025.6181 och att i samband med beslut om delårsrapporten per augusti respektive år tar kommunstyrelsen ställning till om en utdelning från bolagskoncernen upp till 50 mkr för 2026 och upp till 25 mkr för 2027 ska tas ut eller inte. Vid ärendets behandling reserverade sig Matti Björk (M), Kristoffer Sundström (M), Ingrid Vesterlund (-), Arne Nykänen (C), Samuel Ek (KD) och Thomas Söderström (L) mot beslutet.

Sammanträdet

Carina Sammeli (S), Mathias Karvonen (V), Fredrik Bruhn (S), Ulrika Lundberg (V), Bodil Wennerbrandt Sevastik (S), Maritha Meethz (S), Fredrik Hansson (S), Bertil Bartholdsson (V), Peder Lundkvist (S), Nina Berggård (V), Carina Diaz (V), Maria Müller (S) och Björn Diamant (S) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Matti Björk (M), Arvid Persson (M), Kristoffer Sundström (M), Fredrik Wiberg (M) och Inger Oja (M) föreslår bifalla Moderaternas förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027–2028 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2025.6428.

Dexter Krokstedt (SD) föreslår bifalla förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027-2028 i enlighet med Motion (SD) om mål och budget för 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.6410.

Arne Nykänen (C), Carola Lidén (C) och Anne-Lie Ottosson (C) föreslår bifalla Centerpartiets förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027–2028 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2025.6362.

Samuel Ek (KD), Nicklas Kemppainen (KD) och Ingrid Vesterlund (-) föreslår bifalla Kristdemokraternas förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027-2028 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2025.6430.

Thomas Söderström (L), Ylva Mjärdell (L) och Fredrik Hjälte (L) föreslår bifalla Liberalernas förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027-2028 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2025.6429.

Jonas Brännberg (SAV) föreslår bifalla Socialistiskt Alternativs förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027-2028 i enlighet med Motion (SAV) om mål och budget för 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.6411.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag, Matti Björks med fleras förslag, Dexter Krokstedts förslag, Arne Nykänen med fleras förslag, Samuel Ek med fleras förslag, Thomas Söderström med fleras förslag och Jonas Brännbergs förslag vart och ett för sig under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag.

Beskrivning av ärendet

Utgångspunkter i budgetarbetet 2026–2028

Budgetarbetet utgår ifrån de finansiella målen i kommunens policy om god ekonomisk hushållning samt nedanstående:

- En befolkningsprognos har beställts via SCB och använts vid framtagandet av de preliminära ramarna. I befolkningsprognosen är en ökning 400 personer år 2026, 450 personer år 2027 samt 500 personer för år 2028 och framåt inräknad. Prognosen följer inte den långsiktiga visionen om att kommunen ska vara 100 000 invånare år 2040, men målsättningen och behovet är att invånarantalet kommer att öka betydligt mer efter år 2028 då det pågår en ökande tillväxt med nya industriområden och bostadsområden.
- Internräntan fastställs till 2,75 %, (fg år 2,50 %) vilket är i nivå med Sveriges kommuner och regioners (SKR) beräkning.

- PO-pålägg fastställs till 40,66 % (41,39 %) vilket är i nivå med Sveriges kommuner och regioners (SKR) beräkning.
- Kompensation för prisuppräkningar ges till nämnderna. Prisuppräkningen är uppräknad enligt index SKR:s prognoser per april. Uppräkning av internhyra och lokalvård kompenseras enligt information från infrastruktur- och serviceförvaltningen.
- Kompensation för löneuppräkningar avsätts till central pott på finansförvaltningen och fördelas ut till nämnderna i efterhand.
- Pensioner, skatteintäkter och statsbidrag beräknas utifrån prognoser per april från KPA Pension respektive Sveriges kommuner och regioner (SKR).
- Budgetramarna är beräknade på en oförändrad skattesats, 22,50 kr per 100 skattekronor.
- Demografiskt motiverad kompensation/avdrag för socialnämnden, arbetsmarknads- och gymnasienämnden och barn- och utbildningsnämndens verksamheter baseras på beräkningar i de fastställda demografiska modellerna.
- Volymkompensation för infrastruktur- och servicenämnden och KS/kommunstyrelseförvaltningen som avser kostnader för främst exploateringsverksamheten baseras på beräkningar i den fastställda volymmodellen.

Skatteintäkter och statsbidrag

Som underlag till förslag för budget för år 2026–2028 har Sveriges Kommuner och Regioners prognos från april, cirkulär 25:21 använts, vad gäller skatteintäkter och statsbidrag. Skatteunderlagsprognosen är beräknad utifrån SCBs befolkningsprognos för Luleå kommun med en ökning på 400 invånare år 2026, 450 invånare år 2027 samt 500 invånare från år 2028 och framåt.

TKR	År 2026	År 2027	År 2028
Skatteintäkter	5 360 428	5 605 616	5 862 870
Generella statsbidrag	843 504	865 053	866 100
Total, tkr	6 203 931	6 470 669	6 728 970

Sammanställning av förslag till nämndernas kommunbidrag för budget år 2026 och flerårsplan 2027-2028

Kommunstyrelseförvaltningens ekonomikontor har sammanställt förslag till förändring av nämndernas kommunbidrag enligt nedan (tkr)

KS/ Kommunstyrelseförvaltningen

KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	Anm	ÅR 2026	ÅR 2027	ÅR 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		280 928	284 999	284 999
Förändring prisuppräkning	1	-151	-303	3 788
Volymmodell/tomträtter	2	429	429	429
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-909	-909	-909
Internränta höjning 2,5 till 2,75	4	3 484	4 488	5 362
Slutligt kommunbidrag, tkr		283 781	288 704	293 669

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Ramförändring volymmodell år 2025 enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen

KS/ Kollektivtrafik

KS/ Kollektivtrafiken	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag LLT, 2025-2027		153 037	158 591	158 591
Kommunbidrag LT, 2025-2027		27 913	28 750	28 750
Korrigering LT, budget 2025	1	3 573	2 736	2 736
Förändring prisuppr LLT	2	265	-1 049	2 764
Förändring prisuppr LT, uppr 3%	3	0	945	1 917
Slutligt kommunbidrag, LLT		153 302	157 542	161 355
Slutligt kommunbidrag, Länstrafiken		31 486	32 431	33 403
Totalt kommunbidrag, tkr		184 788	189 973	194 758

1. Korrigering enligt sammanställning från Länstrafiken Norrbotten, höjningen beror på högre avtalskostnader för befintliga avtal, nya avtal samt indexkostnader.
2. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
3. Prisuppräkning 3 % för Länstrafiken år 2027 och år 2028.

KS/ Räddningstjänst

KS/ Räddningstjänsten	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		76 918	77 662	77 662
Förändring prisuppräkning	1	2	-9	752
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-293	-293	-293
Internränta höjning 2,5 till 2,75	3	586	1 038	1 630
RIB-station, beslutat KF	4	5 000	5 700	10 000
Objektsekonomi	5	1 500	1 500	1 500
Slutligt kommunbidrag, tkr		83 713	85 598	91 251

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
3. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.
4. RIB-station Sörbyarna som beslutats av kommunfullmäktige
5. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.

Arbetsmarknads- och gymnasienämnd

Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	Anm	År 2026	År 2027	År2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		472 422	476 266	476 266
Förändring prisuppräkning	1	451	888	7 195
Demografisk volymminskning, netto	2	-901	-2 840	-11 994
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-1 773	-1 773	-1 773
Återföring av tidigare kompensation för PO till fristående aktörer	4	-160	-160	-160
Objektsekonomi, gymnasiet	5	-5 600	-5 600	-5 600
Objektsekonomi, amf	5	-300	-300	-300
Internränta höjning 2,5 till 2,75	6	888	1 219	1 556
Slutligt kommunbidrag, tkr		465 027	467 700	465 190

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas.
4. År 2026 sänks personalomkostnadspålägget (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, det innebär att delar av den kompensation som tidigare getts till fristående aktörer kommer minskas.
5. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.
6. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.

Barn- och utbildningsnämnd

Barn- och utbildningsnämnd	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		1 859 559	1 858 748	1 858 748
Förändring prisuppräkning	1	827	1 375	18 054
Demografisk volymminskning, netto	2	-9 702	-19 492	-25 107
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-6 545	-6 545	-6 545
PO sänkning fristående aktörer	4	-440	-440	-440
Internränta höjning 2,5 till 2,75	5	6 344	7 792	9 233
Forskarskolan från år 2027	6	0	1 200	1 200
Objektsekonomi, förskolor	7	6 000	6 000	6 000
Objektsekonomi, grundskolor	7	8 200	8 200	8 200
Hertsöskolan	8	6 350	12 700	12 700
Hertsöskolan, engångskostnad flytt	9	2 000	0	0
Slutligt kommunbidrag, tkr		1 872 593	1 869 538	1 882 043

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas.
4. År 2026 sänks personalomkostnadspålägget (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, det innebär att delar av den kompensation som tidigare getts till fristående aktörer kommer minskas.
5. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.
6. Forskarskolan kompenseras från anslaget för KS utvecklingsmedel från år 2027 och framåt. År 2026 finns redan i befintlig ram.
7. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.
8. Skolstruktur, ökade hyreskostnader Hertsöskolan.
9. Skolstruktur, flyttkostnader Hertsöskolan.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		396 933	402 450	402 450
Förändring prisuppräkning	1	589	1 070	7 243
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-638	-638	-638
Internränta höjning 2,5 till 2,75	3	2 955	3 853	4 461
Brottsofferjouren flytt till SOC	4	-475	-475	-475
Objektsekonomi	5	-6 700	-6 700	-6 700
Slutligt kommunbidrag, tkr		392 664	399 560	406 341

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas.
3. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.
4. Verksamhetsbidrag Brottsofferjouren överförs till socialnämndens kommunbidrag enligt ärende 2024/2200.
5. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.

Socialnämnd

Socialnämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		2 209 614	2 261 099	2 261 099
Förändring prisuppräkning	1	1 634	3 451	22 590
Demografisk volymökning, netto	2	4 258	8 775	42 881
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-8 348	-8 348	-8 348
Brottsofferjouren flytt från KFN	4	475	475	475
Internränta höjning 2,5 till 2,75	5	7 441	9 019	10 735
Objektsekonomi	6	3 900	3 900	3 900
Slutligt kommunbidrag, tkr		2 218 974	2 278 371	2 333 332

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas.
4. Verksamhetsbidrag Brottsofferjouren överförs från kultur- och fritidsnämndens kommunbidrag enligt ärende 2024/2200.
5. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.

6. Införande av objektsekonomi för att få rätt hyresnivå på respektive fastighetsobjekt samt att möjliggöra reinvesteringar för 150 miljoner kronor årligen.

Infrastruktur- och servicenämnd

Infrastruktur- och servicenämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		401 347	412 512	412 512
Förändring prisuppräkning	1	282	643	8 154
Volymmodell, netto	2	2 977	3 719	19 620
PO sänkning från 41,39-40,66	3	-788	-788	-788
Internränta höjning 2,5 till 2,75	4	9 353	19 663	26 130
Slutligt kommunbidrag, tkr		413 171	435 749	465 628

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. Ramförändring volymmodell år 2025 samt prognos för år 2026–2028 enligt separat beräkning.
3. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas.
4. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.

Miljö- och byggnadsnämnd

Miljö- och byggnadsnämnden	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		31 174	31 195	31 195
Förändring prisuppräkning	1	132	269	843
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-206	-206	-206
Internränta höjning 2,5 till 2,75	3	40	77	112
Slutligt kommunbidrag, tkr		31 140	31 335	31 944

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas.
3. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnd	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		12 684	12 859	12 859
Förändring prisuppräkning	1	27	58	266
PO sänkning från 41,39-40,66	2	-50	-50	-50
Slutligt kommunbidrag, tkr		12 661	12 867	13 075

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, det innebär att tidigare kompensation återförs till finansförvaltningen.

Valnämnd

Valnämnd	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		4 111	1 637	1 637
Förändring prisuppräkning	1	26	53	87
Internränta höjning 2,5 till 2,75	2	1	1	1
Slutligt kommunbidrag, tkr		4 138	1 691	1 725

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 höjs internräntan till 2,75 % från tidigare 2,50 %, vilket innebär att nämnden kompenseras för höjningen.

Kommunrevision

Kommunrevision	Anm	År 2025	År 2026	År 2027
Kommunbidrag enl beslut 2025-2027		3 230	3 299	3 299
Förändring prisuppräkning	1	15	10	77
PO sänkning från 41,39-40,24	2	-3	-3	-3
Slutligt kommunbidrag, tkr		3 242	3 306	3 373

1. Prisuppräkning baserad på 2024-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 25:21, april.
2. År 2026 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 41,39 % till 40,66 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas.

Finansförvaltning
Kommunens finansförvaltning hanterar bland annat skatter och statsbidrag, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter, avskrivningar, räntekostnader, borgensavgifter, utdelningar mm, för kommunen som helhet. Inom finansförvaltningen finns även ett antal poster för kommande och oförutsedda behov som i nuläget inte har lagts ut på nämnderna.

Finansförvaltningen	Anm	År 2026	År 2027	År 2028
Pensionskostnader	1	374 158	386 626	399 965
Återförda pensionskostnader	1	-256 518	-266 009	-275 852
Lönerevision	2	244 416	382 759	526 976
Arbetsgivaravgifter	3	899 225	932 496	966 999
Återförda PO-pålägg	3	-896 638	-929 813	-964 216
Semesterlöneskuld, avgångsvederlag	4	1 000	1 000	1 000
KS Utvecklingsmedel	5	18 610	18 100	18 100
Återförda kapitalkostnader	6	-718 785	-804 309	-880 474
Övrig intäkt	7	-2 500	-2 500	-2 500
Avskrivningar	8	439 731	462 350	482 750
Tillfälliga poster				
Bosättningsuppdraget	9	1 500	1 500	1 500
Driftskostnader Hertsö badhus	9	2 700	2 700	2 700
Luleå-förslaget	9	1 000	1 000	1 000
Räddningstjänsten, behov enligt tidigare beslut	9	1 500	1 500	1 500
Skolstrukturen	9	0	49 300	49 300
Återställning deponi	9	10 000	0	0
Nordiskt flygteknikcentrum, driftskostnader	9	2 000	2 000	2 000
Lokalvård och vaktmästare	9	4 500	4 500	4 500
Finansiella intäkter och kostnader				
Borgensintäkter	10	-20 000	-23 000	-25 000
Utdelning finansiella intäkter	11	-2 000	-2 000	-2 000
Övriga finansiella intäkter	12	-1 200	-1 200	-1 200
Räntekostnader lån, pensioner	13	75 093	105 411	124 817

1. Beräknade pensionskostnader enligt pensionsprognos samt internt återförda pensionskostnader.
2. Anslag för lönerevision enligt SKRs prognos för löneökningar.
3. Beräknade arbetsgivaravgifter och återförda PO-pålägg på lönekostnader.
4. Beräkning av semesterlöneskuldens årliga ökning.
5. KS utvecklingsmedel består av de tidigare anslagen: Näringslivsbefrämjande åtgärder, strategiska utvecklingsinsatser, sociala investeringar och folkhälsoinsatser samt anslagen för KF och KS oförutsedda händelser.
6. Beräknade avskrivningar samt internränta och internt återförda kapitalkostnader för dessa poster.
7. Periodiserad realisationsvinst från fastighetsaffär, upplöses i samma takt som hyreskontraktet på 20 år.
8. Beräknade avskrivningar för år 2026–2028.

9. Tillfälliga poster på finansförvaltningen.
10. Borgensintäkter från koncernbolag för ställd säkerhet vid upplåning.
11. Beräknad utdelning från Kommuninvest år 2026–2028.
12. Ränteintäkter på utlåning.
13. Övriga räntekostnader inkluderar räntekostnader på långfristiga lån samt räntekostnad på pensionsskuld.

Investeringsramar 2026–2028

Förslag till investeringsramar för 2026–2028 enligt tabeller nedan (tkr).

Investeringsbudget 2026-2028	2026	2027	2028	Summa
Skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	1 164 300	1 223 100	1 233 815	3 621 215
Avgiftsfinansierad verksamhet, VA	339 150	389 150	263 350	991 650
Summa	**1 503 450**	**1 612 250**	**1 497 165**	**4 612 865**

Investeringsbudget 2026-2028	2026	2027	2028	Summa
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	319 900	397 900	374 200	1 092 000
KS/Räddningstjänsten	9 400	12 450	33 115	54 965
Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	1600	1600	1600	4 800
Barn- och utbildningsnämnd	114 300	178 300	190 800	483 400
Kultur- och fritidsnämnd	21 250	38 450	70 200	129 900
Miljö- och byggnadsnämnd	500	500	500	1 500
Socialnämnd	59 000	59 000	186 000	304 000
Infrastruktur- och servicenämnden	638 050	534 600	377 100	1 549 750
Valnämnden	300	300	300	900
Summa skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	**1 164 300**	**1 223 100**	**1 233 815**	**3 621 215**
VA-verksamhet	339 150	389 150	263 350	991 650
Summa investeringar kommunen	**1 503 450**	**1 612 250**	**1 497 165**	**4 612 865**

Större investeringar som prioriteras 2026–2028

Skattefinansierade investeringar 3 621 miljoner kronor

- Exploatering av nya arbetsplatsområden på Hertsöfältet/Svartön, Ektjärn, Rutvik Södra, Storporsön, Kyrkåkra och Sunderbyn, nytt bostadsområde Hertsöheden, Bävern, Rutvik, Sunderbyn, Riga samt fortsatt utbyggnad av bostadsområdet på Kronandalen.
- Avsatt medel under perioden för skolstruktur inklusive sporthallar och övriga ytor.
- Avsatt medel för nya gruppboenden samt vård och omsorgsboenden.
- Reinvesteringar av fastigheter.
- Reinvesteringar av gator, vägar, belysning, gång- och cykelvägar.
- Nyinvestering i gång- och cykelvägar.
- Avsatt medel för säkerhetsåtgärder.
- Avsatt medel för ny bussdepå.

VA-verksamhetens investeringar 991 miljoner kronor

- Fortsatta investeringar för vatten och avlopp: Östra länken, Råneå, Luleå-Boden, Uddebo, Lövskär, Porsön, Antnäs/Alvik och Bensbyn samt reinvesteringar i verk och nät.

Förslaget till investeringsbudget 2026–2028 innebär för perioden en beräknad nyupplåning på cirka 2 230 miljoner kronor. Vid utgången av 2025 beräknas låneskulden uppgå till cirka 1 800 miljoner kronor vilket ger en total låneskuld vid utgången av 2028 om cirka 4 030 miljoner kronor.

Dialog

Planeringsprocessen inför 2026–2028 startade med underlag i form av exempelvis RISE omvärldsrapport, uppföljning av övergripande mål till 2040 (närvärld) och redovisning av resultat i årsredovisningen (invärld).

I mars presenterade nämnder och bolag, vid tre halvdagskonferenser, resultat föregående år samt en framåtblick och syn på utmaningar inför 2026–2028.

Under mars och april har en strategisk grupp för investeringar prioriterat bland de gemensamma behoven inom kommunorganisationen.

I mars och april har Luleå Framtidsforum genomförts där en slutrapport med rekommendationer tagits fram.

I mitten av mars fastställde kommundirektören budgetförutsättningar till verksamheterna. Nämnderna beslutade sedan under april om konsekvensbeskrivningar av budgetförutsättningarna 2026–2028.

I slutet på april träffades förvaltningsdirektörer och verkställande direktörer för samordning. Utkastet har behandlats av kommundirektörens ledningsgrupp. Därefter har det i mitten av maj presenterats för samtliga politiska partier i fullmäktige. Underlag som stöd till de politiska grupperna delgavs i samband med det.

Beslutsunderlag

- Förslag till Luleå kommuns mål och budget 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.5819
- Sammanställning Konsekvensbedömningar 2026, KLF Hid: 2025.5820
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande Luleå kommuns mål och budget 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.5818
- Korrigerad version - kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande Luleå kommuns mål och budget 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.5860
- Korrigerad version – Förslag till Luleå kommuns mål och budget 2026-2028, KLF Hid: 2025.5861
- Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiets förslag till mål och budget 2026-2028, KLF Hid: 2025.5859
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-06-02 § 110, KLF Hid: 2025.5934
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-02 § 162, KLF Hid: 2025.6131
- Korrigerat förslag från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiets förslag till mål och budget 2026-2028, KLF Hid: 2025.6181
- Moderaternas förslag till mål och budget 2026-2028, korrigerad version, KLF Hid: 2025.6428
- Centerpartiets förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.6362
- Kristdemokraternas förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.6430
- Liberalernas förslag till mål och budget för 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.6429
- Motion (SD) Mål och budget 2026 med plan 2027-2028, KLF Hid: 2025.6410
- Motion (SAV) om plan och budget 2026-2028, KLF Hid: 2025.6411
- Kommunstyrelsens beslut 2025-06-17 § 164, KLF Hid: 2025.6516

Beslutet skickas till

Alla nämnder och kommunala bolag
Kommunstyrelseförvaltningen, sektor Ledning och stöd
Räddningstjänsten

§ 160

Genomförande projekt Malmporten

Ärendenr 2025/1147-3.4.7.1

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av projekt Malmporten omfattande muddring, byggande av djuphamnskaj med tillhörande hamnplan samt uppfyllnad av mark till en kostnad om som mest 3 189 miljoner kronor i 2025/05 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.
2. Detta beslut ersätter tidigare kommunfullmäktigebeslut 2022-12-19 § 243: Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt byggande av kaj med tillhörande hamnplan 1 068 meter, enligt beskrivet, till en kostnad om som mest 2 600 miljoner kronor i 2021/08 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Reservationer

Ann-Christin Holmström (SAV) och Jonas Brännberg (SAV) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige tog 2022-12-19 beslut om att ställa sig bakom genomförandet av projekt Malmporten och därmed uppdra till Luleå Hamn AB och Luleå Kommunföretag AB att slutförhandla för projekt Malmportens övergripande finansierings- och samverkansavtal.

Beslutet innefattade också att kommunen går i borgen för Luleå Hamn AB:s investering i Malmporten till en kostnad på 3 150 miljoner kronor (februari 2025), vilket är en justering av kostnaden med kanalindex från kommunfullmäktiges beslut i december 2022. Beloppet kommer även att räknas upp med kanalindex.

Luleå hamn AB:s åtagande i projekt Malmporten är muddring inom hamnområdet inklusive återställning av ursprungligt djup vid kajerna, uppföra en djuphamnskaj inklusive hamnplan samt uppfyllnad av Inre, Mellan och Yttre Skvampen. Miljötillstånd för åtgärderna erhölls 2018.

Kommunfullmäktiges beslut i december 2022 var baserat på uppförande av en djuphamnskaj på 1 068 meter. Fortsatt utredningsarbete inom projekt Malmporten inklusive reviderade planer från de industriella nyetableringar i regionen som är beroende av Luleå hamn, visar att det är klokast och ekonomiskt mest hållbart över tid att bygga den nya djuphamnskajen i etapper. Byggandet kan då anpassas till kundernas behov och en bättre balans uppnås mellan investeringsutgifter och inkomster från kunderna. Utnyttjandegraden av varje investeringsetapp i ny kaj kan då hållas hög.

Grundläggningen av den nya kajen, som sker på 19 meters djup, måste ske initialt för hela den framtida kajlängden. Det som inte ska användas i ett första skede måste täckas över för att när utbyggnad ska ske tas bort.

Bedömningen är att beslut om genomförande av muddring och etappvis byggnation av kaj, uppfyllnad av mark etc. inom projektet Malmporten är en principiell fråga som väsentligt kan påverka kommunkoncernens ekonomi och därför bör beslutas av kommunfullmäktige enligt kommunallagen. Ärendet har enligt gällande ägardirektiv och företagspolicy beretts och samordnats i samverkan med moderbolaget, Luleå Kommunföretag AB.

Därför föreslår kommunstyrelseförvaltningen att Luleå kommun går i borgen såsom för egen skuld för Luleå Hamn AB:s investeringar inom projekt Malmporten vilka i huvudsak omfattar muddring, anläggande av ny djuphamnskaj samt uppfyllnad av nytt landområde till en kostnad om som mest 3 150 miljoner kronor (februari 2025). Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Ärendet har tidigare varit föremål för beslut i Luleå Hamn AB:s styrelse och information i Luleå Kommunföretag AB:s styrelse samt kommunstyrelsen.

Projektet ligger i linje med Luleå kommuns Vision 2040 och Agenda 2030.

Kommunstyrelsen har 2025-09-08 § 190 föreslagit kommunfullmäktige besluta att Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av projekt Malmporten omfattande muddring, byggande av djuphamnskaj med tillhörande hamnplan samt uppfyllnad av mark till en kostnad om som mest 3 150 miljoner kronor i 2025/02 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex. Detta beslut ersätter tidigare kommunfullmäktigebeslut 2022-12-19 § 243: Luleå kommun kommer gå i borgen såsom för egen skuld för projekt Malmporten och Luleå Hamn AB:s investeringar och genomförande av muddring samt byggande av kaj med tillhörande hamnplan 1 068 meter, enligt beskrivet, till en kostnad om

som mest 2 600 miljoner kronor i 2021/08 års nivå. Beloppet kommer att justeras enligt kanalindex.

Sammanträdet

Carina Sammeli (S), Dexter Krokstedt (SD), Matti Björk (M), Evelina Rydeker (MP), Arne Nykänen (C) och Bertil Bartholdson (V) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Jonas Brännberg (SAV) lämnar in följande protokollsanteckning:
SAV är i grunden positiva till den här investeringen:

- *Det är en viktig klimatinvestering - transport till sjöss är energisnålt och kan potentiellt ske med fossilfria bränslen.*
- *Hamnen är en viktig del av nationell infrastruktur i norra Sverige. En av Sveriges största hamnar. Kopplat till stora industrier och järnväg, och till viktiga möjliga nya industrier.*
- *Det är länge sedan farleden uppdaterades,. Sedan dess industrier växt och sjöfarten förändrats.*

Det som dock är helt skevt i den här historien är det ekonomiska ansvaren. Medan det ses som självklart att det är staten som har det övergripande ansvaret för järnvägen och stora flygplatser så ska denna investering landa nästan helt i knät på en kommun, Luleå kommun.

Om borgensbeslutet på 3,2 miljarder skulle falla ut så skulle Luleås kommuns totala skulder över en natt ökas med 220%, från dagens 1,45 miljrader till 4,65 miljarder. Luleås låneskuld öka från 18 000 kr per invånare till 58000 kr per invånare. Det är en orimlig risk för en enskild kommun, för en investering som handlar om hela landet och regionens ekonomiska utveckling.

Det självklara vore att staten tog det fulla ansvaret för det som är en riksangelägenhet. Vi anser inte att kommunledningen har drivit denna fråga tillräckligt hårt mot staten. Därför reserverar vi oss mot beslutet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Ända sedan Luleå fick stadsprivilegier 1621 har hamnen och sjöfarten haft en central betydelse stadens näringsliv. På grund av landhöjningen beslöts år 1648 att staden skulle flyttas från dagens Gammelstad till centrumhalvö. Senare har hamnanläggningarna flyttats till nuvarande placeringar på Svartön. Förflyttningen har således skett allt längre nedströms Luleälven och hamnarna har blivit allt större. Sjöfarten har sedan 1888 dominerats av utskeppning

av järnmalmsprodukter. År 1943 tillkom stålindustrin som en viktig kund till hamnen. Den nuvarande utvecklingen av regionens näringsliv pekar på att transporterna över Luleå hamn kommer att öka kraftigt och innefatta allt fler godsslag.

Två omfattande muddringsarbeten har genomförts för att öka Luleå hamns kapacitet och effektivitet. Under åren 1960 – 1963 genomförde LKAB en modernisering av farleden in till Luleå genom att öppna det s.k. Klubbnäsgenombrottet och skapade på detta sätt ett effektivt alternativ till insegling via Tjuvholmssundet. I början av 1970-talet genomfördes nästa större muddring av farleden som gav möjligheten för fullastade Panmax-fartyg att anlöpa Luleå hamn.

Landhöjning och igenslamning sedan muddringen på 1970-talet har inneburit att Panmax-fartyg inte längre kan anlöpa Luleå hamn med full last. Dellossning måste ske i annan hamn eller till havs utanför Luleå, så kallad läktring. Panmax-fartyg som idag ska anlöpa Luleå hamn kan, beroende på design, vara lastade med max 50 000 ton, dvs med endast cirka 60 % av full lastkapacitet. På initiativ av hamnens kunder inleddes 2009 kartläggningar och utredningar rörande kapacitetsökning av farled och hamn.

År 2012 påbörjades projekt Malmporten vars syfte är att säkra att Luleå är en effektiv hamn för sjöfarten under kommande decennier. Projektet är ett samarbete mellan Sjöfartsverket och Luleå hamn AB med deltagande från Trafikverket, Luleå kommun och Luleå hamns kunder. Hamnen i Luleå är strategiskt viktig för kommunens och regionens nuvarande och framtida industrier och utgör en väsentlig nod i försvaret av norra Skandinavien inklusive Finland. Luleå hamn ingår i Europeiska unionen nätverk av viktiga hamnar och utsågs 2011 till CORE-hamn, en av Sveriges fem CORE-hamnar och EU:s 83. Luleå hamn är nordligaste noden för två av Europeiska unionens transportkorridorer (TENT-T nätverket), nämligen Skandinavien-Medelhavet och Skandinavien Rotterdam.

I en åtgärdsvalsstudie genomförd av Trafikverket 2014, med fokus på gruv- och malmindustrins transportbehov, visades att en kapacitetsutvidgning med muddring av farled och vändytor för fartyg med 15 meters djupgående i farled och vändytor ger bäst samhällsekonomisk lönsamhet. I samband med muddringen så måste även en kaj för fartyg med ett djupgående på max 15 meter byggas för att erhålla den fulla effekten av investeringen.

Genomförande av projekt Malmporten är en förutsättning för att bibehålla Luleå hamns roll som ett effektivt transportnav för den norrbottniska exportindustrin och säkerställa möjligheterna att framöver kunna ge den framväx-

ande gröna industrin rätta transportmöjligheter för såväl inkommande råvaror som utgående klimatneutrala produkter. Alternativet att inte investera innebär att över tid kommer allt mindre fartyg kunna anlöpa Luleå hamn.

Projektet Malmporten består av fyra huvudsakliga delar:
Muddring av de statliga allmänna farlederna samt muddring i Norra kvarken. Detta ingår som en del i nationella planen för infrastruktur (statens 12-åriga investeringsplan för infrastruktur som revideras vart fjärde år) som Trafikverket och Sjöfartsverket ansvarar för. Finansieringen sker via statliga medel.
Muddring inom Luleå hamns hamnområde, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar. Uppförande av ny djuphamnskaj med hamnplan, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar. Uppfyllnad av mark innanför den nya djuphamnen, som Luleå Hamn AB ansvarar för och finansierar.

Vid fullmäktiges beslut i februari 2021 var Luleå hamns plan att två nya djuphamnskajer på vardera 280 meter skulle anläggas. Under 2021–2022 tillkännagav fler företag att de hade för avsikt att investera i nya produktionsanläggningar med delvis ny produktionsteknik för att erbjuda marknaden fossilfria produkter. Det var cirka fem mycket stora etableringar som planerades, alla med behov av en hamn. Mängden gods över Luleå hamns kajer skulle öka ca fyra gånger och därmed fanns behov av betydligt fler angöringsplatser av fartyg. Layouten för djuphamnen ändrades till en lång kaj på drygt en kilometer. Fullmäktige beslutade i december 2022 att ändra beslutet från februari 2021 så att en kaj på totalt 1 068 meter skulle kunna byggas.

Sedan dessa har investerarna ansökt om och några har fått tilldelning av effekt för sina respektive investeringar. Dagsläget för tilldelad effekt är kortfattat så att något av företagen kan genomföra sitt planerade projekt, några kan genomföra sin första fas medan andra företag fortfarande väntar på tilldelning av effekt. Som en konsekvens av detta så kommer expansionen av Luleå hamn också att ske i etapper. Långsiktigt har företagen kvar sina ursprungliga tillväxtplaner, vilket Luleå hamn måste ta i beaktande i sin strategiska planering av hamnens expansion.

Behovet av kajlängd avgörs av kundernas behov. Uppförande av kajen kommer därför att ske i etapper allt efter att Luleå hamns kunder avropar behov av att hantera mer gods över kaj. Den första etappen av anläggande av djuphamnskajen innefattar Luleå hamns behov idag samt uppförande av ett båtläge för LKAB i enlighet med ingånget markansvisningsavtal.

Byggnationen av kajen kommer att finansieras via avgifter på gods över kajen. Genom att bygga i etapper kan investeringskostnader och intäkter balanseras på ett bra sätt och kajutnyttjandet kan hållas högt. Godsavgiften, som tas ut av

kajoperatören, ska täcka Luleå hamns investeringskostnader. Kajoperatören kan vara en koncessionshavare som har avtal med Luleå Hamn AB och betalar en koncessionsavgift till hamnbolaget.

Muddringen är planerad att genomföras i delmoment under perioden 2026-2029. Kostnaden för Luleå hamns muddring inom hamnområdet kommer att täckas av den så kallade fartygsavgift som Luleå hamn debiterar samtliga fartyg som ska anlöpa Luleå hamn. Fartygsavgiften tas ut per dräktighetston och beslutas årligen av Luleå Hamn AB:s styrelse.

Under tertial 1 2025 analyserade möjliga optimeringar av Luleå Hamns åtgärder inom projekt Malmporten.

Muddring av farled, hamnområde samt för grundläggning av djuphamnskajen har varit ute på upphandling. Inkomna offerter låg betydligt över budget, varför Sjöfartsverket och Luleå hamn gemensamt beslutade att avbryta upphandlingen. En konsekvens av beslutet blev att även upphandlingen av kajbyggnationen avbröts, då muddring krävs för grundläggande av kajen. Under första tertialen 2025 har projekt Malmportens planer reviderats, affärsmodellen kompletterats, diskussioner inletts med länsstyrelsen om förlängning av miljötillstånden och simulering av fartygstrafik i farleden genomförts. Nya förfrågningsunderlag är under framtagande. Sjöfartsverket och Luleå hamn har för avsikt att gå ut med en ny upphandling under tredje kvartalet 2025. En utfyllnad av Skvampen kan ske och försäljning av mark till LKAB kan genomföras i enlighet med ingånget markanvisningsavtal.

Hamnens preliminära investeringskalkyler visar att förväntade framtida intäkter på sikt kommer att innebära att investeringen är lönsam för Luleå Hamn AB.

Luleå hamn AB tillsammans med kommunkoncernen och Sjöfartsverket ska undersöka möjligheterna att ansöka om offentlig finansiering nationell och inom EU för att minska den totala kostnaden och därmed öka lönsamheten.

För åtgärd gällande muddring innanför hamnområdesgräns och ny allmän djuphamn som ska finansieras av Luleå Hamn AB, ska upplåning ske inom ramen för kommunens internbank och i enlighet med kommunens finanspolicy. Det innebär att Luleå kommun går i borgen för det finansiella åtagandet såsom för egen skuld. Projekt Malmportens finansiella tyngdpunkt ligger enligt nuvarande tidplan efter 2025. Enligt kommunens finanspolicy fastställer kommunfullmäktige borgen och låneramar för Luleå kommun och Luleå Kommunföretag AB koncernen. Årligen tas beslut för följande år.

Vad gäller genomförande-, teknisk och kommersiell risk svarar Luleå hamn för den som aktiebolag.

Dialog

Dialog har förts mellan Luleå Hamn AB, Sjöfartsverket och Trafikverket. Dialog har även förts med kunder till Luleå hamn.

Internt inom kommunen har dialog förts såväl inom bolagskoncernen som med kommunens olika instanser. Dialog har också förts med politiker och beslutsfattare på alla nivåer samt med aktörer inom EU.

Beslutsunderlag

- Luleå Kommunföretags styrelsebeslut gällande Malmporten, Styrelseprotokoll 2025-06-18, KLF Hid: 2025.8181
- Kommunfullmäktiges beslut gällande Malmporten 2021-02-22 § 57, KLF Hid: 2021.1445
- Kommunfullmäktiges beslut gällande Malmporten 2022-12-19 § 243, KLF Hid: 2022.8207
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande genomförande projekt Malmporten, KLF Hid: 2025.8180
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-08-11 § 128, KLF Hid: 2025.8464
- Kommunstyrelsens beslut 2025-09-08 § 190, KLF Hid: 2025.9691

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomkontoret

§ 146

Avveckling av dotterbolag till Luleå Hamn AB

Ärendenr 2025/1372-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna att Luleå Hamn AB avvecklar och likviderar sitt spanska dotterbolag Puerto de la Selleta och dess filial.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Hamn AB har beslutat att uppdra åt VD för Luleå Hamn AB att inleda processen för att avveckla Luleå Hamn AB:s spanska dotterbolag, Puerto de la Selleta, och dess svenska filial.

Upphandlingen av en ny bogserbåt genomfördes som ett så kallat förhandlat förfarande under perioden 2016–2017. Spanska varv erbjöd ett finansieringsupplägg som spanska staten tillhandahöll, ett så kallat tax-lease upplägg. Detta upplägg innebar att köparen startar ett spanskt dotterbolag och att det nya fartyget ägs av bolaget under några år och leasas av den slutliga ägaren. Innan slutligt val av leverantör efterfrågade Luleå Hamn ägarens tillstånd att, om en spansk leverantör skulle bli aktuell, få inrätta ett spanskt dotterbolag. Luleå kommun tillsåg att erbjudandet var lagligt och godkänt av EU-kommissionen, varefter kommunfullmäktige den 19 juni 2017 beslutade att ge Luleå Hamn AB möjlighet att inrätta ett dotterbolag för detta ändamål.

Upphandlingens milstolpar har varit följande:

- 19 juni 2017: Kommunfullmäktige beslutar ge Luleå Hamn AB rätt att bilda ett dotterbolag.
- 17 augusti 2017: Styrelsen i Luleå Hamn AB fattar beslut om att skriva kontrakt med det spanska varvet Gondan samt att bilda ett spanskt dotterbolag.
- 9 juni 2019: Den nya bogserbåten Vilja anländer till Luleå hamn.

Vilja är nu överförd till Luleå Hamn AB:s anläggningsregister och avförd från dotterbolaget. Därav fyller inte längre dotterbolag med filial något syfte.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att godkänna att Luleå Hamn AB avvecklar och likviderar sitt spanska dotterbolag Puerto de la Selleta och dess filial.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts med Luleå Hamn AB och Luleå kommunföretag AB.

Beslutsunderlag
- Utdrag styrelseprotokoll Luleå Kommunföretag AB 2025-06-18, punkt 4, KLF Hid: 2025.10346
- Protokoll Luleå Hamn AB:s styrelse 2025-06-05, KLF Hid: 2025.10347
- Kommunfullmäktiges beslut 2017-06-19 § 138, KLF Hid: 2017.4172
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande avveckling av dotterbolag till Luleå Hamn AB, KLF Hid: 2025.10345

4. Beslut
Avveckling av dotterbolag, Luleå Hamn AB

Göran Carlsson, senior rådgivare Luleå Hamn AB föredrog beslutsärende att avveckla sitt dotterbolag Puerto de la Selleta. Luleå Hamn AB har beslutat att uppdra VD att inleda process för att avveckla Luleå Hamn AB:s spanska dotterbolag, och dess filial.
Spanska varv erbjöd ett s.k. tax-lease upplägg där köparen startar ett spanskt dotterbolag. Innan slutligt val av leverantör efterfrågade Luleå Hamn ägarens tillstånd att få inrätta ett dotterbolag.

- 19 juni 2017: Fullmäktige beslutar ge Luleå Hamn rätt att bilda ett dotterbolag.
- 17 augusti 2017: Styrelsen fattar beslut om att skriva kontrakt med det spanska varvet Gondan samt att bilda ett spanskt dotterbolag.
- 9 juni 2019: Vilja anländer till Luleå hamn.

Vilja är nu överförd till Luleå Hamn ABs anläggningsregister och avförd från dotterbolaget och därav fyller inte längre dotterbolag med filial något syfte.

Styrelsen för Luleå Kommunföretag AB beslutar
***att** föreslå kommunfullmäktige att fullmäktige beslutar att godkänna att Luleå Hamn AB avvecklar och likviderar sitt spanska dotterbolag Puerto de la Selleta och dess filial.*

Bilaga 4.0-4.1

Styrelsen för Luleå Hamn AB

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum

2025-06-05

Plats och tid	Sjöfartshuset, Bryggan kl. 09:00-12:00
Beslutande	Daniel Smirat Nils-Olov Lindfors Fredrik Lundström Carl-Anders Johansson Jan Nyberg Jan Anders Perdahl Birger Isaksson Birger Isaksson *fr §6*
Frånvarande	Carl-Anders Johansson Jenny Alman
Övriga närvarande Erik Metsävainio *§4-5* Andreas Starenhed *§4-5* Andreas Lantto *§4-5*	Anders Dahl Tina Magito Sofia Kohkoinen Göran Carlsson
Utses att justera	Jan-Anders Perdahl
Justeringens plats och tid	

Underskrifter

Protokollförare: Sofia Kohkoinen

Paragraf 1-10

Ordförande: Daniel Smirat

Justerande: Jan-Anders Perdahl

BEVIS/ANSLAG

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Sammanträdesdatum

Datum för anslags uppsättande

Datum för anslags nedtagande

Förvaringsplats för protokollet

Underskrift

Utdragsbestyrkande

TeamEngine Document E-Sign ID: 131A2D5D-B237-4BDC-97A2-7E6BAF227AE2. Page 1 of 4.

Styrelsen för Luleå Hamn AB

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Sammanträdesdatum

2025-06-05

§ 1 Mötets öppnande
Ordförande förklarade mötet för öppnat.

§ 2 Godkänna dagordning
Dagordningen godkändes av mötet. VD informerar om att avtal järnväg inte längre är en beslutspunkt utan en informationspunkt.

§ 3 Protokolljustering
Till protokolljusterare för dagens möte valdes Jan-Anders Perdahl

§ 4 Beslut affärsmodell
Erik Metsävainio och Andreas Lantto presenterar övergripande principer för affärsmodellen.

Styrelsen beslutar att fastställa finansiell modell för Nya Luleå Hamn, Målbild 2028/2029 (scenario 2) samt Långsiktig målbild 2032+ (scenario 3).

§ 5 Avtal järnväg
Andreas Starenhed presenterar status samt förutsättningar för finansieringsavtal järnväg.

Styrelsen beslutar att lägga informationen till handlingarna.

§ 6 KF-ärende Malmporten
Göran Carlsson presenterar bakgrunden till ärendet för justering av formulerat beslut.

Styrelsen beslutar att uppdra åt VD att bereda föredraget ärende mot Kommunfullmäktige genom nästa instans LKFAB Styrelse.

§ 7 KF-ärende dotterbolag
Göran Carlsson presenterar bakgrund till ärendet om avveckling av dotterbolaget Puerto de la Selleta.

Styrelsen beslutar att uppdra åt VD att bereda föredraget ärende mot Kommunfullmäktige genom nästa instans LKFAB Styrelse.

TeamEngine Document E-Sign ID: 131A2D5D-B237-4BDC-97A2-7E6BAF227AE2. Page 2 of 4.

§ 8 Övriga frågor

Fanns inga övriga frågor att ta upp.

§ 9 Nästa möte

Nästa ordinarie styrelsemöte är den 11 juni kl. 09:00-15:00. Ett extra styrelsemöte är inplanerat till den 1 juli kl. 09:00-12:00.

§ 10 Mötet avslutas

Ordförande tackar deltagarna och avslutar dagens möte.

_____

Daniel Smirat
ordförande

_____

Jan Anders Perdahl
justerare

_____

Sofia Kohkoinen
protokollförare

Sofia Kohkoinen
Sofia Kohkoinen
Date: 2025-06-10 13:44 CEST
Signed with Swedish BankID
Role: Protokollförare
Signed via account: sofia.kohkoinen@portlulea.com

JAN ANDERS PERDAL
JAN ANDERS PERDAL
Date: 2025-06-11 20:13 CEST
Signed with Swedish BankID
Role: Justerare
Signed via account: jan_anders_perdahl@hotmail.com

Daniel Smirat
Daniel Smirat
Date: 2025-06-13 15:25 CEST
Signed with Swedish BankID
Role: Ordförande
Signed via account: daniel.smirat@lulea.se

§ 138

Förvärv av dotterbolag vid behov till Luleå hamn AB

Ärendenr 2017/789-1.4.1.1

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att Luleå Hamn AB får förvärva ett dotterbolag om behovet uppstår under upphandling av en ny bogserbåt för Luleå Hamn AB.

Sammanfattning av ärendet

Luleå Hamn är i behov av en ny bogserbåt som kostar omkring 130-150 mkr. Grunden till investering beror till största delen på att Sjöfartsverket ställer nya krav på bogserbåtar utifrån nya säkerhetsaspekter som började gälla 2016. Den typ av båt som ska köpas in är av hybriddrift och går både på diesel och el, vilket också ger stora positiva miljöeffekter genom dess eldrift.

Inköpsprocessen sker genom ett så kallat förhandlat förfarande i två steg. I steg 1 har båtvarv fått skicka in intresseanmälningar och i steg 2 har man valt ut 6 av dessa varv där den bästa anbudsgivaren ska väljas.

Luleå kommunföretag AB har 2017-05-23 § 16 förslagit kommunfullmäktige besluta att om behovet av dotterbolag uppstår under upphandlingen av en ny bogserbåt för Luleå Hamn AB, besluta att Luleå Hamn AB får förvärva ett dotterbolag.

Kommunstyrelsen har 2017-06-07 § 183 föreslagit kommunfullmäktige besluta att Luleå Hamn AB får förvärva ett dotterbolag om behovet uppstår under upphandling av en ny bogserbåt för Luleå Hamn AB.

Sammanträdet

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att fullmäktige bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

- Luleå Kommunföretag ABs protokoll 2017-05-23 § 16, KLF Hid 2017.3578
- Kommunstyrelsens protokoll 2017-06-07 § 183, KLF Hid 2017.3782.

§ 138 (forts.)

Beslutet skickas till
Luleå kommunföretag AB
Ekonomikontoret
Luleå Hamn AB

§ 147

Aktieägaravtal till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB)

Ärendenr 2025/1284-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta nytt aktieägaravtal med Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB).

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har valt att organisera en del av sin verksamhet i kommunala bolag tillsammans med andra ägare.

Gällande IT Norrbotten AB är Luleå kommuns ägarandel 3,79 %, Region Norrbotten 47 % och resterande delas av övriga kommuner i Norrbotten.

IT Norrbotten bildades 1996. Mot bakgrund av att Regionen och samtliga kommuner i Norrbottens län tillsammans ville möjliggöra ett länsgemensamt fibernät och säkerställa konnektivitet till samtliga kommuner i Norrbotten fick bolaget år 2005 uppdraget att förvalta det gemensamma fibernätet. Regionen fick därigenom möjlighet att ha förbindelse till samtliga sina verksamhetsställen i respektive kommun och kommunerna fick möjlighet till konnektivitet för bland annat kommunal samverkan.

IT Norrbotten främsta ändamål har sedan starten varit regional konnektivitet, med bibehållen kontroll och rådighet, som ger möjlighet till anpassade lösningar för både Regionens och de enskilda kommunernas specifika behov. Idag tillhandahåller IT Norrbotten skräddarsydda regionala datakonnektivitetstjänster gentemot Regionen och kommunikations- och datacenterlösningar mot varje kommun beroende på önskemål.

En betydande del av IT Norrbottens verksamhet är därutöver att tillgodose privata aktörers behov av konnektivitet. Som en följd av marknadsutvecklingen har IT Norrbottens roll därför utvidgats till en samordnade affärsroll vid behov av digitala förbindelser som innefattar flera lokala stadsnät. Vilket har inneburit att nyttjandegraden har ökat i stadsnätens fiberinfrastruktur och blivit en viktig del i säkerställandet av de lokala stadsnätens lönsamhet.

Till följd av omvärldsutvecklingen och säkerhetsläget har även risk- och krismedvetenheten kring samhällsviktig infrastruktur ökat. Från statligt håll har Post- och telestyrelsen genom projektet Motståndskraft och uthållighet erbjudit de lokala stadsnäten både utbildning och beredskapsmaterial som ska kunna användas i händelse av kris och krig. Ett villkor för detta har varit att det finns en länsövergripande samordning av de lokala stadsnäten. IT Norrbotten har därför fått uppdraget och har i dag en medarbetare engagerad på deltid som Regional beredskapssamordnare, finansierad av PTS.

Utbildning och beredskapsmateriel som härigenom tillförs de lokala stadsnäten är av stor betydelse för att säkerställa driften av länets samhällskritiska infrastruktur i händelse av kris och krig.

Processen för framtagandet
På grund av förändrade omvärldsförutsättningar och behovet av att förnya de dispositionsavtal som tecknades mellan ägarna och bolaget 2005, fick Region Norrbotten i mars 2023 i uppdrag av ägarsamrådet att tillsammans med bolaget, se över aktieägaravtalet och dispositionsavtalen. Syftet är att säkerställa att bolaget även framöver kan upprätthålla ett gemensamt och sammanhållet regionnät.

Ett omfattande arbete har genomförts inom ramen för uppdraget, vilket även lett till att andra styrande dokument – såsom bolagsordning och ägardirektiv – har uppdaterats. Förslaget till aktieägaravtal har under hösten 2024 och våren 2025 behandlats i bolagets styrelse, en utsedd referensgrupp, kommundirektörsgruppen, kommunalrådsgruppen samt vid ett flertal ägarsamråd. Slutligen kunde ägarsamrådet den 22 april 2025 enas om ett förslag till nytt aktieägaravtal.

Det nya aktieägaravtalet
Befintligt aktieägaravtal är till följd av bolagets nuvarande och kommande verksamhet inte helt ändamålsenlig. I det nya aktieägaravtalet har således följande delar förtydligas:

a) Det är även fortsättningsvis ägarna eller dess bolag som i första hand tillhandahåller fiber till det gemensamma regionala fibernätet i syfte att ha ett rådigt offentligt ägt nät.
b) När det gäller IT Norrbottens verksamhet så förtydligas IT Norrbottens nuvarande roll att i förvaltningen av det länsgemensamma nätet, även vid behov kunna hyra och äga nät. Vilket är nödvändigt för att säkerställa konnektivitet i hela länet och en ekonomisk hållbar förvaltning.

c) Bolagets samordnande roll avseende de kommunöverskridande affärerna tydliggörs, där i första hand dessa affärer ska ske via de lokala stadsnätens fiberinfrastruktur i respektive kommun.
d) Bolagets roll avseende det statliga beredskapsarbetet läggs in i aktieägaravtalet för att möjliggöra långsiktigt engagemang och samarbete tillsammans med de kommunala stadsnäten.

Att notera att i uppkommande ägarsamråd ska det förtydligas att: *frågor rörande ägarnas gemensamma finansiering av regionnät ska upp på ägarsamråd, för att bereda ägarna möjlighet att ta ställning och därefter att besluta enligt sina respektive interna beslutsordningar, innan investering sker.*

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta nytt aktieägaravtal med Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB).

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts vid ägarsamråd. Inför samrådet har kommunen haft möjlighet att ge synpunkter på förslaget som överlämnats till ägarombudet.

Beslutsunderlag
- Förslag till nytt Aktieägaravtal IT Norrbotten, KLF Hid: 2025.103649
- Gällande aktieägaravtal IT Norrbotten AB, KLF Hid: 2025.103650
- Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025-04-22, KLF Hid: 2025.103651
- Presentation - IT Norrbottens ägarsamråd 2025-03-19, KLF Hid: 2025.103652
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande aktieägaravtal till Informationsteknik Norrbotten AB (IT Norrbotten AB), KLF Hid: 2025.10348

AKTIEÄGARAVTAL

mellan aktieägarna i

Informationsteknik i Norrbotten AB

556537-6877

IT NORRBOTTEN

Innehåll

1. **Parter** 3
2. **Parternas aktier** 3
3. **Ägarnas syfte med Bolaget** 4
4. **Bolaget och dess verksamhet** 4
5. **Finansiering och vinstdisposition** 6
6. **Ledning av Bolaget** 7
7. **Särskilda besluts- och majoritetsregler** 8
8. **Avtalsbrott** 9
9. **Sekretess** 9
10. **Meddelanden** 10
11. **Ändringar** 10
12. **Avtalstolkning** 10
13. **Bolagets upphörande** 10
14. **Avtalstid** 10
15. **Tvistlösning** 11

Parter

1.1 Detta aktieägaravtal har ingåtts mellan Arjeplogs kommun, Arvidsjaurs kommun, Bodens kommun, Gällivare kommun, Haparanda kommun, Jokkmokks kommun, Kalix kommun, Kiruna kommun, Luleå kommun, Pajala kommun, Piteå kommun, Älvsbyns kommun, Överkalix kommun, Övertorneås kommun och Region Norrbotten.

1.2 Detta aktieägaravtal benämns i löpande text som ”Avtalet”. Respektive kommun och Region Norrbotten benämns i detta Avtal individuellt som ”Part” och gemensamt som ”Parterna”.

1.3 Parterna är aktieägare i Informationsteknik i Norrbotten AB, vilken benämns ”Bolaget”. Parterna har ingått detta Avtal för att tydliggöra syftet med Bolaget, reglera Bolagets verksamhet samt Parternas inbördes rättigheter och skyldigheter i egenskap av aktieägare.

1.4 I anledning av att Parterna i detta aktieägaravtal är Region Norrbotten och kommunerna i Norrbotten, så är Parterna överens om att Avtalets skyldigheter även gäller för av Part ägt bolag i den mån det är tillämpligt.

1.5 Om Bestämmelse i detta Avtal skulle vara i strid med Bolagets bolagsordning i dess nuvarande eller framtida lydelse ska detta Avtal har företräde Parterna emellan.

1.6 Avtalet ersätter tidigare ingånget aktieägaravtal mellan Parterna.

2. Parternas aktier

2.1 Fördelning

2.1.1 Region Norrbotten äger 47 procent av aktierna och kommunerna äger tillsammans 53 procent av aktierna, vilket innebär att respektive kommun äger 3,785 procent.

2.1.2 Parterna är överens om att eftersträva att ägarfördelningen mellan Regionen och kommunerna ska bestå, samt eftersträva att kommunerna även framledes kommer att äga en lika stor andel var av aktierna i Bolaget.

2.2 Överlåtelse av aktier

2.2.1 Utöver vad som följer av bestämmelserna i detta Avtal så föreligger ett strikt överlåtelseförbud av Bolagets aktier, vilket innebär att ingen av Parterna har rätt att överlåta, pantsätta eller utfärda option avseende sina aktier i Bolaget.

2.2.2 Part har rätt att efter beslut i enlighet med pkt 7.3 överlåta sina aktier i Bolaget till eget helägt aktiebolag. Detta kan endast ske under förutsättning av det övertagande bolaget tillträder detta Avtal och att den överlåtande Parten lämnar en skriftlig garantiförpliktelse för fullföljandet av detta Avtals skyldigheter. Den skriftliga garantiförpliktelsen ska godkännas av Bolagets styrelse innan aktieöverlåtelsen sker och antecknas i aktieboken.

2.2.3 Om Part sagt upp Avtalet enligt pkt 14.2 ska Part överlåta sina aktier i samband med Avtalets upphörande till kvarvarande kommunala Parter som önskar överta aktierna. Aktieöverlåtelsen ska då ske i förhållande till övertagande Parters inbördes aktieägande och till ett marknadsmässigt värde. Aktierna ska värderas av en oberoende värderingsman utsedd av Stockholms handelskammaren, SCC, på initiativ av Bolaget. Överlåtande Part står kostnaden för värderingen.

2.2.4 Vid överlåtelse av aktier i Bolaget ska Parts ingångna avtal med Bolaget avseende upplåtelse och förvaltning av fiber fortsatt gälla på oförändrade villkor under kvarvarande löptid.

3. Ägarnas syfte med Bolaget

3.1 Bakgrunden till att Parterna bildade bolaget var att möjliggöra ett länsgemensamt fibernät och sedermera säkerställa konnektivitet till samtliga kommuner i Norrbotten. Detta för att Regionen skulle kunna ha förbindelse till sina verksamhetsställen i respektive kommun och dels för att kommunerna skulle kunna säkerställa konnektivitet för kommunal samverkan. Genom Bolaget säkerställdes den regional konnektivitet, med bibehållen kontroll och rådighet samt möjlighet till anpassade lösningar för Parternas specifika behov.

3.2 Parterna är överens om att syftet med bolaget alltjämt är att säkerställa det offentliga Norrbottens rådighet över ett sammanhängande regionalt fiberbaserat höghastighetsnät som möjliggör säkra förbindelser och tjänster för de specifika ändamål som Parterna har nu och i framtiden.

3.3 Bolaget ska även erbjuda tjänster till andra aktörer för att främja utvecklingen i respektive kommun och av regionen som helhet. Tjänsteerbjudandet ska i första hand baseras på möjlig kapacitet i de kommunala och regionala näten.

3.4 Bolaget ska vid förfrågan stödja Länsstyrelsens samordning av länets krisberedskap avseende digitala kommunikationer. Bolaget behöver också ha ett regionalt samordningsansvar för de statliga beredskapsinsatser som ankommer Parterna eller av parter ägda bolag inom sektorn elektronisk kommunikation. Samordningsansvaret avser främst Post och telestyrelsens stöd gällande Motståndskraft och Uthållighet (MoU) samt myndighetens samordning inför eller vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

4. Bolaget och dess verksamhet

4.1 Bolagets firma är Informationsteknik i Norrbotten AB och har sitt säte i Bodens kommun.

4.2 Bolagets verksamhet och ändamål framgår av Bolagets vid var tid gällande bolagsordning.

4.3 Bolagets verksamhet ska över tid ha en ekonomiskt stabil grund och bedrivas med egna genererade medel, med iakttagande av de kommunalrättsliga principer som framgår av bolagsordningen. Bolaget ska i sin verksamhet även följa de ägardirektiv som beslutats, exempelvis uppdrag som stödjer regional utveckling.

4.4 Det fiberbaserade höghastighetsnätet

4.4.1 Parterna är överens om att upprätthålla ett regionalt sammanbundet fiberbaserat höghastighetsnät. Detta sker i enlighet med redan ingångna dispositionsavtal eller framtida upplåtelse och förvaltningsavtal mellan de kommunala Parterna och Bolaget.

4.4.2 Bolaget har även möjlighet att själv anlägga alternativt anskaffa fibernät för att säkerställa ett fungerande och vid behov redundant sammanhållet höghastighetsnät.

4.4.3 Varje kommunal Part ska upplåta minst två separata fibervägar inom den egna kommunen till Bolaget för att säkerställa redundans i det fiberbaserade höghastighetsnätet.

4.4.3.1 I de fall en kommunal Part inte kan upplåta de två separata fibervägar, ska Parten istället erlägga ersättning till Bolaget. Ersättningen ska motsvara en skälig marknadsmässig ersättning för förhyrning av motsvarande fibervägar.

4.4.3.2 Om Bolaget bedömer att fler än två fibervägar behövs för att tillgodose andra kommuners behov, för att förstärka redundansen eller av andra skäl som Bolaget anser nödvändiga, ska Bolaget ansvara för att anskaffa dessa ytterligare fibervägar. Kostnaderna för dessa extra fibervägar ska bäras av Bolaget och fördelas solidariskt mellan samtliga ägare, där Regionen bär 47 procent av kostnaden och kommunala ägare 53 procent fördelat i proportion till respektive kommunal ägares invånarantal. Bolaget ska dock alltid samråda med ägarna innan beslut fattas om större investeringar eller förhyrningar som förutsätter finansiering från ägarna enligt denna paragraf.

4.5 Bolagets verksamhet

4.5.1 Parterna är överens om att Bolaget genom förvaltningen av det fiberbaserade höghastighetsnätet ska erbjuda och tillhandahålla behovsanpassade tjänster till respektive Part. De tillhandhållna tjänsterna anpassa och baseras på Parternas specifika och gemensamma behov.

4.5.2 Bolaget ska prioritera ägarnas behov av digital konnektivitet i det regionala nätet. Bolaget ska även möjliggöra för externa parter att köpa digital konnektivitet och tillhandahålla digitala tjänster för att möjliggöra både regional och kommunal utveckling.

4.5.3 Parterna är överens om att Bolaget ska verka som kontakt- och samordningspunkt gentemot aktörer som önskar få avtal om konnektivitet som omfattar fler än en kommun. Bolaget ska vara avtalspart gentemot den aktuella aktören och samordna

affären med underliggande samarbetsavtal med respektive kommuns nätägande bolag eller den kommunala förvaltningen.

4.5.4 Bolaget ska vid behov kunna fungera som kontaktpunkt för de kommunala stadsnäten vid Länsstyrelsens samordning av länets krisberedskap avseende digitala kommunikationer. Bolaget ska också ha ett regionalt samordningsansvar för de statliga beredskapsinsatser (MoU) och samverkan i kris (SISG) som ankommer Parterna eller av parter ägda bolag inom sektorn elektronisk kommunikation.

4.6 Lojalitet

4.6.1 Bolaget förvaltar det gemensamma regionala fibernätet. Parterna är överens om att respektive kommuns nätägande bolag eller dess förvaltning ska efter offertförfarande tillhandahålla lokala accesser och aktivt främja Bolagets samordningsuppdrag enligt pkt 4.5.3.

4.6.2 Parterna är överens om att Bolagets tjänsteerbjudande i första hand ska baseras på möjlig kapacitet i de kommunala och regionala näten.

4.6.3 Parterna är även överens om att respektive Part bör nyttja av Bolaget erbjudna tjänster i det förvaltade nätet, dock utan begränsning för Part eller dess bolag att även nyttja andra leverantörer av liknande tjänster.

5. Finansiering och vinstdisposition

5.1 Bolaget ska i första hand bedriva sin verksamhet med egna genererade medel.

5.2 Parterna är överens om att Bolagets vinstmedel ska balanseras för att finansiera Bolagets framtida kostnader och investeringar. Vinstutdelning ska således endast ske undantagsvis och endast under förutsättning att beslut antagits enligt pkt 7.2. Vid vinstutdelning ska detta ske i proportion till antalet ägda aktier om inte annat har överenskommits i separata avtal.

5.3 I det fall bolagets verksamhet genererar underskott eller inför större i investeringar i bolagets kommande verksamhet kan det beslutats om att ägarna ska tillskjuta medel efter beslut enligt pkt 7.2 eller pkt 7.3.

5.4 I det fall Parterna ska lämna lån till Bolaget eller ska ställa ut borgensförbindelser alternativt ovillkorade aktieägartillskott till följd av beslut enligt pkt 7.2 ska detta ske i proportion till antalet ägda aktier och till lika villkor för parterna, såvida inte parterna kommer överens om annat i separata avtal.

5.5 Om Part eller Parter efter beslut enligt pkt 7.3 åtar sig att lämna villkorade aktieägartillskott ska det ske med villkor om högst en avkastningsränta enligt 5 § räntelagen och med förbehåll om full återbetalning av givna villkorade aktieägartillskott innan en vinstutdelning sker.

6. Ledning av Bolaget

6.1 Bolagets styrelse

6.1.1 Bolagets styrelse ska bestå av fem (5) ledamöter och högst två (2) ersättare (suppleanter), om inte Parterna kommer överens om annat och ändringen införs i Bolagsordningen.

6.1.2 Bolaget ska ha nomineringskommitté bestående av Norrbottens Kommuners presidium och två ledamöter från Regionstyrelsen (ordföranden och en ledamot från oppositionen). Nomineringskommittén nominerar styrelsens ordförande, ledamöter och suppleanter. Vid ägarsamråd inför bolagsstämman ska nomineringskommittén samråda och diskutera nomineringar tillsammans med ägarna.

6.1.3 Styrelsen ska sättas samman med hänsyn tagen till Bolagets verksamhet och utvecklingsskede. Styrelsens sammansättning ska präglas av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens och erfarenhet som är relevant för styrelsearbetet. En jämn könsfördelning i styrelsen ska eftersträvas.

6.1.4 Bolagstämman utser styrelsens ordförande på en mandattid om fyra (4) år. Ledamot och suppleant kan utses på en mandattid om ett (1) eller två (2) år, för att bibehålla kontinuitet i styrelsen.

6.1.5 Styrelsen utser själv inom sig vice ordförande och vid behov andra funktionärer.

6.1.6 Arvode ska utgå till styrelsens ledamöter och suppleanter. Arvodesnivån föreslås av nomineringskommittén och beslutas årligen vid bolagstämman för kommande år utefter ledamöternas funktion i styrelsen. Styrelseledamöter och suppleanter har därutöver rätt till ersättning för skäliga kostnader i samband med styrelsearbete, inklusive resekostnader, om dessa inte redan ombesörjts av Bolaget.

6.2 Ägarsamråd

6.2.1 Parterna ska genom Bolagets försorg genomföra regelbundna ägarsamråd där respektive part har möjlighet att delta, vilket normalt ska ske två (2) gånger per år.

6.2.2 Ägarsamrådet är parternas forum för diskussioner, samråd och beslut avseende bolagets policys, verksamhetsinriktning, finansiering och utvecklingssatsningar.

6.2.3 Vid ägarsamrådet ska särskilt diskuteras parternas eventuella behov av justeringar i detta aktieägaravtal, liksom eventuella förändringar i Bolagets ägardirektiv, inför kommande beslut på ordinarie- eller extra bolagstämma.

6.2.4 Envar av Parterna äger rätt att ta del av räkenskaper och andra handlingar som rör Bolagets verksamhet, i den omfattning det behövs för att Parten ska kunna bedöma Bolagets ställning och resultat. Vidare har envar av Parterna rätt att ta del av

erforderlig information om Bolaget för att respektive region/kommunstyrelse ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt och sitt uppföljningsansvar över Bolaget.

6.2.5 Ett ordinarie ägarsamråd ska alltid ske en (1) till två (2) månader inför kommande bolagstämma.

6.3 Bolagstämma

6.3.1 Parterna ska utse och anmäla varsitt ombud för deltagande och utövande av partens röst- och talerätt vid Bolagets bolagsstämma. Vid bolagstämman har även ledamot av fullmäktige i respektive region/delägarkommun efter anmälan rätt att närvara och ställa frågor till styrelsen.

6.3.2 Parterna förbinder sig att på bolagstämma utöva sin rösträtt i överensstämmelse med de åtaganden och intentioner som anges i detta Avtal.

6.4 Revisorer

6.4.1 För granskning av Bolagets årsredovisning jämte bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Bolaget ska en auktoriserad revisor med suppleant väljas av bolagstämman på förslag av Bolaget. Revisorn och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls under det fjärde året efter revisorsvalet.

6.4.2 Bolaget ska även granskas av en lekmannarevisor. Lekmannarevisor och dess suppleant samt mandattid bestäms av Regionfullmäktige. Bolaget svarar för kostnaden för lekmannarevisor samt sakkunnigt biträde till revisorn.

7. Särskilda besluts- och majoritetsregler

7.1 Parterna är överens om att aktiebolagslagens besluts- och majoritetsregler för beslut vid bolagsstämma och styrelsemöte ska gälla för beslut i Bolaget, dock med tillämpande och tillägg för de särskilda besluts- och majoritetsregler som särskilts angivits i detta Avtal.

7.2 Följande frågor ska behandlas på bolagsstämman. För godtaget beslut krävs att ingen av Parterna aktivt röstar emot förslag till:

a) väsentlig förändring av inriktningen av Bolagets verksamhet;
b) förvärv eller avyttring av utomstående aktier eller verksamheter;
c) emission av aktier, optioner eller ingående av avtal som ger rätt till aktier i Bolaget;
d) lån/borgensförbindelse eller ovillkorade aktieägartillskott från ägarna till Bolaget.
e) beslut om utdelning;
f) likvidation av Bolaget.

7.3 För godtaget beslut i följande frågor, oavsett om de avhandlas på ett ägarsamråd eller vid en bolagsstämma, krävs godkännande av Parter som sammanlagt representerar minst femtiotre (53) procent av aktierna i Bolaget:

a) Bolagets lämnande av lån, garantier eller liknande förbindelser som inte utgör en del av den löpande verksamheten;

b) Parts lämnande av villkorade aktieägartillskott till Bolaget.
c) Parts överlåtelse av sina aktier i Bolaget till eget helägt aktiebolag;
d) Inlösen av Parts aktie till följd av avtalsbrott.

7.4 Part ska ha tidsmässig möjlighet för att respektive region/kommunfullmäktige ska kunna ta ställning till ett förslag innan ett beslut som är av principiell betydelse eller av större vikt behandlas. Det åligger respektive Part att själv säkerställa att så sker, i annat fall förbinder sig Part att avstå eller lägga ned sin röst när frågan behandlas på bolagstämman. De frågor som är angivna under pkt 7.2 ska alltid anses vara av principiell betydelse och av större vikt.

8. Avtalsbrott

8.1 Om Part bryter mot bestämmelse i detta Avtal som har väsentlig betydelse för Bolaget eller övriga Parter och inte vidtar rättelse inom sextio (60) dagar efter skriftlig uppmaning från Bolaget eller annan Part, ska den felande Partens samtliga aktier inlösas och övergå till Bolaget efter godkännande enligt pkt 7.3, där den felande Parten ej deltar vid beslutet.

8.2 Parterna är överens om att följande är att anses som väsentlig betydelse för Bolaget som alltid kan föranleda inlösen enligt pkt 8.1;
Parts överträdelse och brott mot endera av:
a) pkt 4.4.1, Upplåtelse och förvaltningsavtal (dispositionsavtal);
b) pkt 4.4.3, Ersättning avseende fibernät;
c) pkt 4.6.1, Lokala accesser och Bolagets samordningsuppdrag.

8.3 Vid inlösen av aktier till Bolaget enligt 8.1ska detta ske till trettio (30) procent av marknadsmässigt värde, där aktierna värderats av oberoende värderingsman utsedd av Stockholms handelskammaren, SCC, vilket sker på initiativ av Bolaget som också står kostnaden för värderingen.

8.4 Vid inlösen av aktier i Bolaget ska Parts ingångna avtal med Bolaget avseende upplåtelse och förvaltning av fiber fortsatt gälla på oförändrade villkor under kvarvarande löptid.

9. Sekretess

9.1 Part förbinder sig att inte för utomstående avslöja eller för egen del utnyttja information och kunskap om Bolaget eller Part såsom affärsförhållanden, avtal, ekonomiska och tekniska uppgifter, om inte informationen.

- blivit allmänt känd på annat sätt än på grund av brott mot detta Avtal eller annan sekretessförbindelse gentemot Bolaget eller Part; eller
- ska lämnas ut med stöd av tvingande lag.

Parterna lyder under offentlighetsprincipen och Parterna accepterar att handlingar hanteras i enlighet därmed och att någon skadeståndsskyldighet inte kan uppstå i anledning härav.

Denna sekretessförbindelser gäller för Part så länge denne är aktieägare i Bolaget samt under en period om två (2) år därefter.

10. Meddelanden

10.1 Meddelande från Part till Bolaget eller annan Part ska vara skriftligt utformat för att kunna göras gällande avseende rättigheter och skyldigheter enligt detta Avtal.

10.2 Meddelande ska anses ha kommit mottagaren tillhanda

a) Om det skickas med bud, den dag meddelandet överlämnas; eller
b) Fem (5) bankdagar efter avlämnande för postbefordran om det skickats med rekommenderat brev; eller
c) Vid avsändandet av e-post, förutsatt att mottagandet bekräftats.

11. Ändringar

11.1 Ändringar och tillägg till detta Avtal ska för att vara bindande vara i skriftlig form och undertecknade av behöriga företrädare för Parterna.

11.2 Utöver vad som uttryckligen framgår av Avtalet har Part inte rätt att överlåta, pantsätta eller på annat sätt disponera över eller upplåta säkerhetsrätt avseende rättigheter eller skyldigheter enligt Avtalet.

12. Avtalstolkning

12.1 Svensk rätt ska tillämpas på detta avtal.

12.2 Rubrikerna i detta Avtal är införda enbart i redaktionellt syfte och ska inte inverka på tolkningen av Avtalets bestämmelser.

12.3 Om någon bestämmelse eller del därav i detta Avtal skulle befinnas ogiltig eller annars inte kunna göras gällande ska detta inte få till följd att Avtalet i övriga delar är ogiltigt. I sådant fall ska istället skäliga jämkningar göras vid tolkningen av Avtalet.

13. Bolagets upphörande

13.1 Vid bolagets upphörande ska Parterna likvidera bolaget och fördela tillgångarna utifrån Parternas inbördes ägarandel. I samband med likvidationen ska Parternas avtal med Bolaget upphöra utan ersättningsansvar för endera Part. Kommunal part har vidare rätt att överta av Bolaget ägd infrastruktur i den egna kommunen till det anskaffningspris som Bolaget erlagt med avdrag för eventuella statliga stöd.

14. Avtalstid

14.1 Detta Avtal träder i kraft när det undertecknats av samtliga Parter och gäller med en initial avtalstid fram till och med 2035-06-30. Om avtalet inte sagts upp senast 24 månader innan den initiala avtalstidens utgång, så övergår Avtalet till att gälla löpande med en uppsägningstid om 24 månader.

14.2 Om Part sagt upp avtalet enligt pkt 14.1 ska Part överlåta sina aktier till övriga Parter i samband med Avtalets upphörande enligt pkt 2.2.3.

15. Tvistlösning

15.1 Tvist som uppstår i anledning av detta Avtal ska slutligen avgöras i allmän domstol med Luleå tingsrätt som första instans.

15.2 Parterna ska verka för att den information som utväxlas i samband med domstolsförhandlingar i möjligaste mån beläggs med sekretess.

Aktieägaravtal

För Informationsteknik i Norrbotten AB, organisationsnummer 556537-6877.

Aktieägaravtal har ingåtts av Arjeplogs kommun, Arvidsjaurs kommun, Bodens kommun, Gällivare kommun, Haparanda kommun, Jokkmokks kommun, Kalix kommun, Kiruna kommun, Luleå kommun, Pajala kommun, Piteå kommun, Älvsbyns kommun, Överkalix kommun, Övertorneås kommun och Norrbottens läns landsting (nedan kallade parterna).

Avtalet reglerar Parternas samarbete i rollen som aktieägare i det gemensamt ägda bolaget Informationsteknik i Norrbotten AB, organisationsnummer 556537-6877.

§1 Bolagets ändamål
Bolaget ska erbjuda ett länsgemensamt fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service, för ett utökat tjänsteutbud, som bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling i regionen.

IT Norrbotten ska

- förvalta och utveckla det länsgemensamma fiberbaserade höghastighetsnätet – Lumiora.
- verka för att nätet kommer till en praktisk användning för näringsliv och offentlig service så att en mångfald av tjänster skapas.
- vara ett projektkontor, där IT Norrbotten är ägarnas förlängda arm gällande samordning och beställar-kompetens.
- verka som katalysator för den regionala utvecklingen och tillväxten inom bolagets verksamhetsområde.

§2 Fördelning av aktier och aktiekapital
Bolaget ska ha ett aktiekapital på lägst 300 000 SEK och högst 1 200 000 SEK. Antal aktier ska vara lägst 300 och högst 1 200 stycken med ett belopp på 1 000 SEK. Varje aktie motsvarar en röst.

Kommunerna äger tillsammans 53% av aktierna och Norrbottens läns landsting 47% av aktierna.

Om aktie övergår till annan ägare regleras förfarandet kring detta genom klausulen om hembud i gällande bolagsordning.

§3 Finansieringsprinciper
Målsättningen är att driva bolagets förvaltningsverksamhet utifrån självkostnadsprincipen. Bolaget ska härvid erbjuda den länsgemensamma IT-infrastrukturen till lägsta möjliga kostnad, dock med hänsyn tagit till gällande marknadspriser så att inte fungerande marknader sätts ur spel. Bolaget ska slutligen följa villkoren som följer av de sk Dispositionsavtal som är tecknade med samtliga nätägare, dvs med var och en av länets fjorton (14) kommuner.

I det fall parterna väljer att samordna nya IT-infrastrukturprojekt via bolaget är målsättningen att dessa ska drivas i enlighet med självkostnadsprincipen dvs projektets uppdragsgivare bär fullt ansvar för verksamhetens finansiering och resurser för projektets styrning.

Bolaget ska förhålla sig till de villkor som staten utfärdat för stöd till utbyggnad av IT-infrastruktur, SFS 2003:62. Förordningen tar bla upp kriterier som Öppen ledning, vilket innebär att samtliga aktörer på marknaden ska ges samma rätt att trafikera nätet och samma villkor vid förhyrning av svartfiber.

Redovisning av bolagets ekonomi ska ske på sådant sätt att samtliga bolagets pågående projekt/verksamheter ska kunna rapporteras åtskiljt från bolagets övriga verksamhet.

I det fall Parterna ska lämna lån till bolaget eller ska ställa ut borgensförbindelser ska detta ske i proportion till antalet ägda aktier i bolaget och till lika villkor för parterna, såvida inte parterna kommer överens om annat i separat avtal.

Bolagets vinst delas ut i proportion till antalet ägda aktier, såvida inte annat har överenskommit i separat avtal.

Parterna är överens om att bolaget inte ska dela ut någon vinst om bolagets soliditet understiger 100%, efter det att nödvändiga avsättningar gjorts till förebyggande och oplanerat underhåll.

Bolagets vinst ska även kunna nyttjas till att minska bolagets riskexponering genom amortering av bolagets fasta kostnader i de avtal som ingåtts för bildandet av regionnätets infrastruktur, exempelvis årsavgifter till Song Networks eller kanalisationsavgifter till Vattenfall.

I det fall bolagets verksamhet genererar ett underskott ska parterna täcka detta i proportion med antalet ägda aktier.

§4 Nominering till styrelsen
Styrelsen utses av bolagsstämman. En grupp bestående av Kommunförbundet Norrbottens presidium och två personer från landstingsstyrelsen (ordförande och en från oppositionen) samråder och diskuterar nomineringar tillsammans med parterna på ägarsamråd.

Styrelsen sätts samman med hänsyn till bolagets verksamhet och utvecklingsskede. Styrelsen ska präglas av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. Utöver den kompetens som krävs med hänsyn till verksamheten ska bolagets behov av generell politisk kompetens och erfarenheter tillgodoses. En jämn könsfördelning ska eftersträvas.

§5 Ägarsamråd
Parterna ska genomföra regelbundna ägarsamråd minst en gång per år. Målsättningen är att ordinarie ägarsamråd ska ske 1-2 månader före årsstämman.

Ägarsamrådet ska vara parternas forum för diskussioner, samråd och beslut avseende bolagets policys, verksamhetsinriktning, finansiering och satsningar.

På ägarsamrådet diskuteras och förankras dessutom parternas eventuella behov av justeringar i detta aktieägaravtal, liksom eventuella ägardirektiv till bolaget, för kommande beslut på extra bolagsstämma eller årsstämma. Förslag till styrelsesammansättning och lekmannarevisorer diskuteras på ägarsamrådet.

§6 Bolagsstämma
Delägare ska utse ett ombud som utövar delägarens rösträtt vid bolagsstämman. Vid bolagsstämma äger ledamot av fullmäktige i respektive delägarkommun rätt att närvara och att framställa frågor till styrelsen.

§7 Lekmannarevisorer
En lekmannarevisor utses av landstingsfullmäktige.

§8 Nya avtalsparter
För att ny part ska kunna tillträda detta avtal krävs enighet mellan parterna såvida inte en sådan situation som regleras under § 11 föreligger.

§9 Frånträde av hembudsrätt
Norrbottens läns landsting förbinder sig att inte använda sin hembudsrätt i det fall en kommuns aktier faller under hembud, enligt bolagsordningen.

§10 Aktiefördelning mellan kommunerna
Parterna är överens om att eftersträva att ingånget avtal avseende kommunernas ägarförhållande sinsemellan bibehålls, så att kommunerna även i framtiden kommer att äga en lika stor andel var av bolaget.

§11 Parts rätt att sätta annan i sitt ställe
Om aktie övergått till annan och parterna inte utnyttjat lösningsrätten, i enlighet hembudsklausulen i gällande bolagsordning, har en ny ägare rätt tillträda detta avtal.

I andra fall äger part i detta avtal inte rätt att sätta annan i sitt ställe såvida inte övriga parter i avtalet är överens om detta.

§12 Avtalstid och förlängning
Detta avtal träder i kraft i och med att det undertecknats av partnerna och gäller till och med 2010-12-31.

Uppsägning av detta avtal ska ske skriftligen minst nio månader före avtalstidens utgång. I annat fall förlängs avtalet med ett år åt gången.

§13 Kontraktsbrott och samarbetets upphörande
Vid parts kontraktsbrott, som är av väsentlig betydelse för annan part/parter, har dessa rätt till inlösen av kontraktsbrytande parts aktier, om inte rättelse sker av den avtalsbrytande parten inom 60 dagar efter att denne erhållit skriftligt meddelande om avtalsbrottet.

Vid inlösen av avtalsbrytande parts aktier ska dessa, så långt det är möjligt, fördelas lika mellan de parter som skriftligen anmält att de vill förvärva inlösta aktier. Överskjutande aktier ska fördelas genom lottning.

Om part säger upp detta avtal har övriga parter rätt att lösa in uppsägande parts aktier, såvida inte parterna kommer överens om annat.

Värdering av aktie i samband med inlösen ska ske till 75% av marknadsvärdet, såvida inte parterna kommer överens om annat. Marknadsvärdet ska fastställas genom en av parternas godkänd värderingsman. Om ej enighet om lösenbeloppets storlek kan uppnås ska detta avgöras genom skiljedom enligt Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstituts regler för förenklat skiljedomsförfarande.

Om samtliga inlösenberättigade parter, vid annan parts kontraktsbrott, väljer att avstå från inlösen har de lösenberättigade parterna var för sig rätt att begära att bolaget ska likvideras i enlighet med aktiebolagslagens regler.

§14 Fördelning av kostnader för regionnätet om bolaget upphör
De ca 100 mil fibernät som särskilt har byggts eller hyrts för att skapa regionnätet har fram till år 2025 en fast avtalsbunden och ej uppsägningsbar kostnad på cirka en (1) miljon kronor per år. Dessa kostnader avser i princip årsavgifter till Song Networks för drift och underhåll och årsavgifter till Vattenfall Eldistribution för stolpkanalisation av fiberkabel.

Om parterna beslutar att avveckla bolaget ska parterna gemensamt verka för att de förbindelser som har byggts eller hyrts enligt ovan ändå kommer till användning med bibehållna intäkter eller åtminstone delar av intäkterna säkrade.

Parterna är därutöver överens om att därefter dela de avtalsbundna kostnader som kvarstår efter det att intäkterna enligt ovan räknats bort och att detta ska ske i proportion till antalet ägda aktier.

Parterna är slutligen införstådda med att det i framtiden kan tillkomma ytterligare kostnader av samma art som ovan och att dessa även ingår i denna överenskommelse, förutsatt att parterna innan godkänt dessa på exempelvis ett ägarsamråd.

Protokoll till ägarsamråd
IT Norrbotten AB

Tid och plats: 22 april 2025, kl. 15.00-16.00, digitalt via Teams

Deltagare

Ägare

Johannes Sundelin, Region Norrbotten
Isak Utsi, Arjeplog
Marcus Lundberg, Arvidsjaur
Johan Lund, Boden
Stefan Kostenniemi, Gällivare
Robert Renling, Haparanda
Roland Boman, Jokkmokk
Susanne Andersson, Kalix
Anders Fors, Kiruna
Birgitta Rantatalo, Pajala
Niclas Hökfors, Överkalix
Tomas Mörtberg, Övertorneå

Övriga

Anders Lundqvist, styrelseordförande IT Norrbotten AB
Tomas Sundström, vd IT Norrbotten AB
Greta Isaksson, Region Norrbotten

För kännedom

Kommundirektörer, regiondirektör
Mathias Karvonen, Luleå
Patric Lundström, Piteå
Johan Dahlqvist, Älvsbyn

1 Ägarsamrådets öppnande

Ordförande Johannes Sundelin hälsade välkommen och förklarade samrådet öppnat.

2 Val av sekreterare och justerare

Till sekreterare valdes Greta Isaksson.
Till justerare valdes Niclas Hökfors.

Information från bolaget

3 Aktuell information från bolaget och möjlighet till frågor från ägarna

Regionen inledde med att klargöra att det nuvarande aktieägaravtalet fortsatt gäller så länge ägarna inte enats om ett nytt avtal. Enligt gällande avtal innebär detta att Kiruna, Gällivare och Kalix från och med

Assently: bda37717f48adaa2a32878524625c92f4ddfdbfc44c9799d3568307452703965249d74474c9e73865e23e173a566c6c1f7e6289a3484def0ea4ca6b0692f49aa

halvårsskiftet 2025 kommer att faktureras för hyran av de aktuella sträckorna.

Bolaget förtydligade att nuvarande hyresavtal upphör att gälla 30 juni 2025, och att nya avtal träder i kraft från och med 1 juli 2025. Detta gäller oavsett att dispositionsavtalen löper till 2029.

Bolaget påpekade också att det nuvarande aktieägaravtal tecknades för över 25 år sedan och speglar inte dagens förhållanden. Därför skapar avsaknaden av ett nytt aktieägaravtal en komplex situation för bolaget. Det förslagna aktieägaravtalet är resultatet av ett omfattande arbete och är anpassat till bolagets aktuella förutsättningar och behov.

Arjeplogs kommun framförde att den synpunkt som lämnades vid föregående ägarsamråd den 19 mars 2025, rörande behovet av samråd med ägarna innan större investeringar genomförs, inte noterades i föregående protokoll.

Bolaget instämde i Arjeplogs synpunkt är relevant och att det är bra om en sådan skrivning inkluderas i det nya aktieägaravtalet.

Beslut: Informationen godkändes och lades till handlingarna.

Ägarnas samråd

4 Ägartillskott och ägarbidrag
- Finansieringsmodell för regionnätet

Inför ägarsamrådet hade tre alternativ till fördelningsmodell av hyreskostnaden för ytterligare fiberväg skickats ut (bilaga 2):

- Alternativ 1: Fördelning utifrån ägarandel
- Alternativ 2: Fördelning utifrån invånarantal
- Alternativ 3: Fördelning 50 % utifrån ägarandel och 50 % utifrån invånarantal

Under mötet fördes diskussion kring de olika modellerna. Arjeplog lyfte ett fjärde alternativ – fördelning med 1/3 utifrån ägarandel och 2/3 utifrån invånarantal. Då detta alternativ inte inkommit i tid till utskicket inför samrådet, gick samrådet inte vidare med det.

Det konstaterades att både alternativ 1 och 3 medför relativt hög kostnad per invånare för kommuner med lågt invånarantal. Närvarande kommuner förordade därför **alternativ 2**, det vill säga fördelning baserad på invånarantal.

Vidare diskuterades om denna modell endast ska gälla vid detta specifika tillfälle eller om den även ska skrivas in i aktieägaravtalet som modell vid liknande situationer. Majoriteten av ägarna stödde att modellen även ska skrivas in i avtalet under de särskilda omständigheter som regleras där.

Assently: bda37717f48adaa2a32878524625c92f4ddfdbfc44c9799d3568307452703965249d74474c9e73865e23e173a566c6c1f7e6289a3484def0ea4ca6b0692f49aa

Beslut:

- Ägarsamrådet beslutade att föreslå ägarna att finansiera kostnaden för ersättning av hyra för nätkapacitet till regionnätet, i enlighet med fördelningsmodellen där kommunernas andel fördelas i enlighet med respektive ägares invånarantal (bilaga 5).
- Respektive ägare ansvarar själv för att förankra beslutet om finansiering i sin egen organisation, på det sätt som anses lämpligt.

  (I bilaga 5:Information om fakturering, finns bakgrundsmaterial som kan användas vid exempelvis ärendeskrivning.)
- Ägarsamrådet beslutade att bolaget får fakturera respektive ägare.

  (Obs! Viktig information om faktureringen finns i bilaga 5.)
- Ägarsamrådet beslutade att en skrivning om tillämpningen av denna fördelningsmodell vid liknande situationer ska införas i aktieägaravtalet. Se punkt 5.

5 Nytt aktieägaravtal - omformulering av punkt 4.4.3

Förslag till omformulering i aktieägaravtalet 4.4.3 enlighet med fördelning efter invånarantal samt tidigare förslag från Arjeplog. Röd kursiv text är ny skrivning:

4.4.3 Varje kommunal Part ska upplåta minst två separata fibervägar inom den egna kommunen till Bolaget för att säkerställa redundans i det fiberbaserade höghastighetsnätet.

4.4.3.1 I de fall en kommunal Part inte kan upplåta de två separata fibervägarna, ska Parten istället erlägga ersättning till Bolaget. Ersättningen ska motsvara en skälig marknadsmässig ersättning för förhyrning av motsvarande fibervägar.

4.4.3.2 Om Bolaget bedömer att fler än två fibervägar behövs för att tillgodose andra kommuners behov, för att förstärka redundansen eller av andra skäl som Bolaget anser nödvändiga, ska Bolaget ansvara för att anskaffa dessa ytterligare fibervägar.

Kostnaderna för dessa extra fibervägar ska bäras av Bolaget och fördelas solidariskt mellan samtliga ägare, ~~i proportion till deras aktieinnehav~~ *där Regionen bär 47 procent av kostnaden och kommunala ägare 53 procent fördelat i proportion till respektive kommunal ägares invånarantal. Bolaget ska dock alltid samråda med ägarna innan beslut fattas om större investeringar som förutsätter finansiering från ägarna enligt denna paragraf*.

Assently: bda37717f48adaa2a32878524625c92f4ddfdbfc44c9799d3568307452703965249d74474c9e73865e23e173a566c6c1f7e6289a3484def0ea4ca6b0692f49aa

Beslut:

- Ägarsamrådet godkände förslaget till aktieägaravtal med de ovan föreslagna ändringarna. Ägarsamrådet medgav även att redaktionella justeringar får göras utan ytterligare beslut. (Bilaga 6)

Viktigt: Aktieägaravtalet ska inte antas av bolagsstämman. Varje ägare ansvarar för att i enlighet med sina interna rutiner fatta beslut om godkännande av aktieägaravtalet. När beslut är fattat ska respektive ägare meddela Region Norrbotten vem som är behörig att underteckna avtalet, så att Region Norrbotten kan samordna undertecknandet. Mer information finns i bilaga 8: Bakgrundsinformation till nytt aktieägaravtal.

6 Övriga frågor

Regionen kommer att erbjuda de ägare som inte kunde närvara på dagens samråd ett avstämningsmöte för att gå igenom besluten.

Ägarna ska verkställa besluten så snart som möjligt.

7 Ägarsamrådets avslutande

Ordförande tackade deltagarna och förklarade mötet avslutat.

Bilagor distribuerade inför mötet

1. Finansieringsmodell för regionnätet- 3 fördelningsnycklar
2. IT Norrbottens presentation vid ägarsamrådet 2025-03-19
3. Förslag omformulering 4.4.3 i nya aktieägaravtalet
4. Förslag till nytt aktieägaravtal IT Norrbotten, 2024-12-11

Bilagor bifogade protokollet

5. Information om fakturering
6. Förslag till nytt aktieägaravtal IT Norrbotten, 2025-04-24
7. Gällande aktieägaravtal för IT Norrbotten, 2009
8. Bakgrundsinformation till nytt aktieägaravtal

Johannes Sundelin	**Greta Isaksson**
Ordförande	Sekreterare

Niclas Hökfors
Justerare

Assently: bda37717f48adaa2a32878524625c92f4ddfdbfc44c9799d3568307452703965249d74474c9e73865e23e173a566c6c1f7e6289a3484def0ea4ca6b0692f49aa

Följande handlingar har undertecknats den 7 maj 2025

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025-04-22_för signering.docx
(34347 byte)
SHA-512: af39be6f23e57b27071425af9ddb382b9d0cf67a7bccd9184e1217746720d70f20f2b80c9b2b8c58587dde75c7687c23e250fdd4f23e0201d1ddbbf09d1cc1e9

Underskrifter

2025-05-07 09:10:34 (CET)

Greta Isaksson

Undertecknat med SMS

2025-05-07 14:51:23 (CET)

Johannes Sundelin

Undertecknat med Touch

2025-05-07 09:14:44 (CET)

Niclas Hökfors

Undertecknat med SMS

Undertecknandet intygas av Assently

Protokoll till ägarsamråd IT Norrbotten AB 2025 04 22 för signering

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster.
Du kan också göra det genom att besöka https://app.assently.com/case/verify
SHA-512:
bda37717f48adaa2a32878524625c92f4ddfdbfc44c9799d3568307452703965249d74474c9e73865e23e173a566c6c1f7e6289a3484def0ea4ca6b0692f49aa

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskriven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Sverige.

Samråd mellan ägarna för IT Norrbotten

Information från bolaget

Allmänt

- Påminnelse om stämma 6/5
- Antagning av ny bolagsordning och nya ägardirektiv

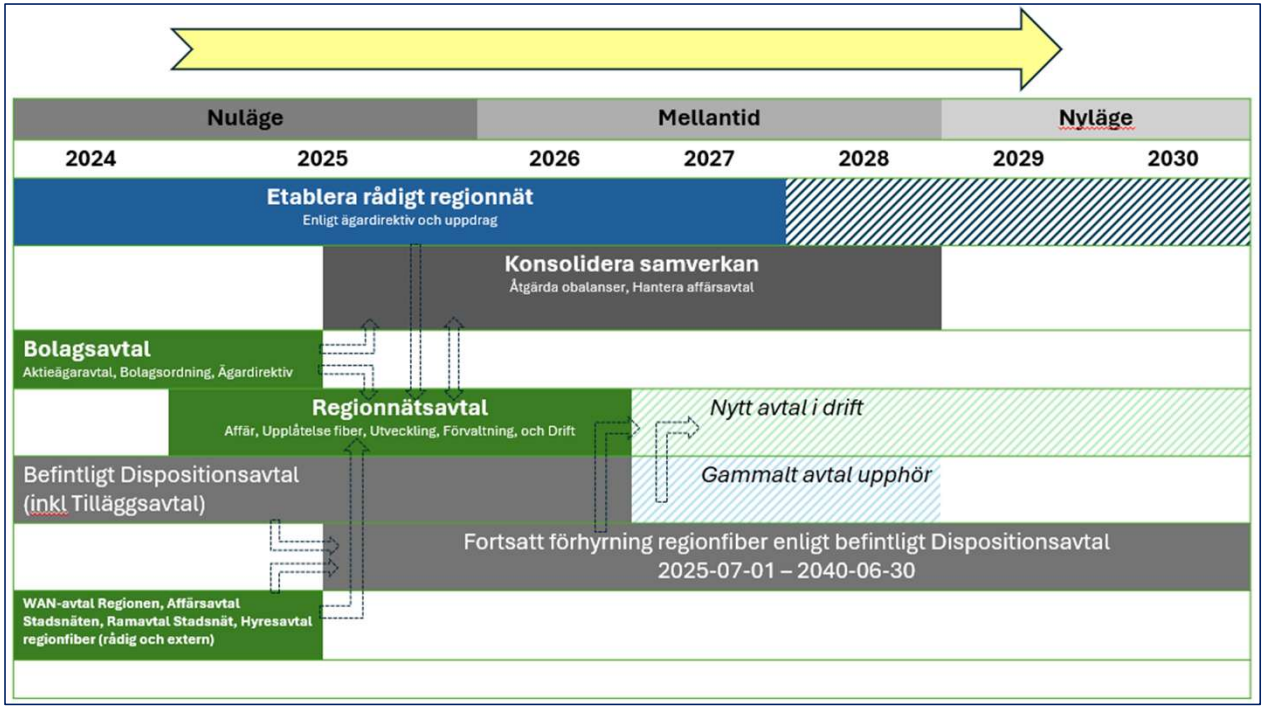
  Hur går godkännandeprocessen i respektive fullmäktigen?
  Vi har fått från några kommuner att beslut fattats.

- Allmänt om bolagets verksamhet

Status bolagsdokument

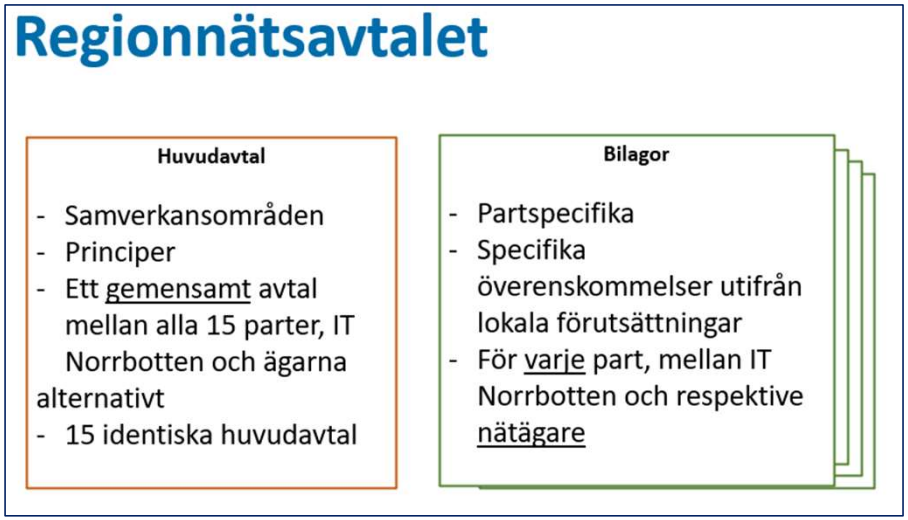
- Bolagsordning
- Ägardirektiv
- Aktieägaravtal
- Regionnätsavtal

Regionnätsavtalet

Tidskrävande men viktigt arbete med bäring 20 år framåt

- Återvinning av grundläggande principer från Dispositionsavtalet
- Nya principer för framtiden:
  - Förvaltningsmodell för regionnätet
  - Drift- och Underhållskostnader
  - Kostnader för reinvestering
  - Upplåtelse fiber
  - Samverkansprinciper
- Skapa arbets-/referensgrupp för förankring
- Målsättning att ha utkast förankrat bland intressenter till ägarsamråd hösten 2025

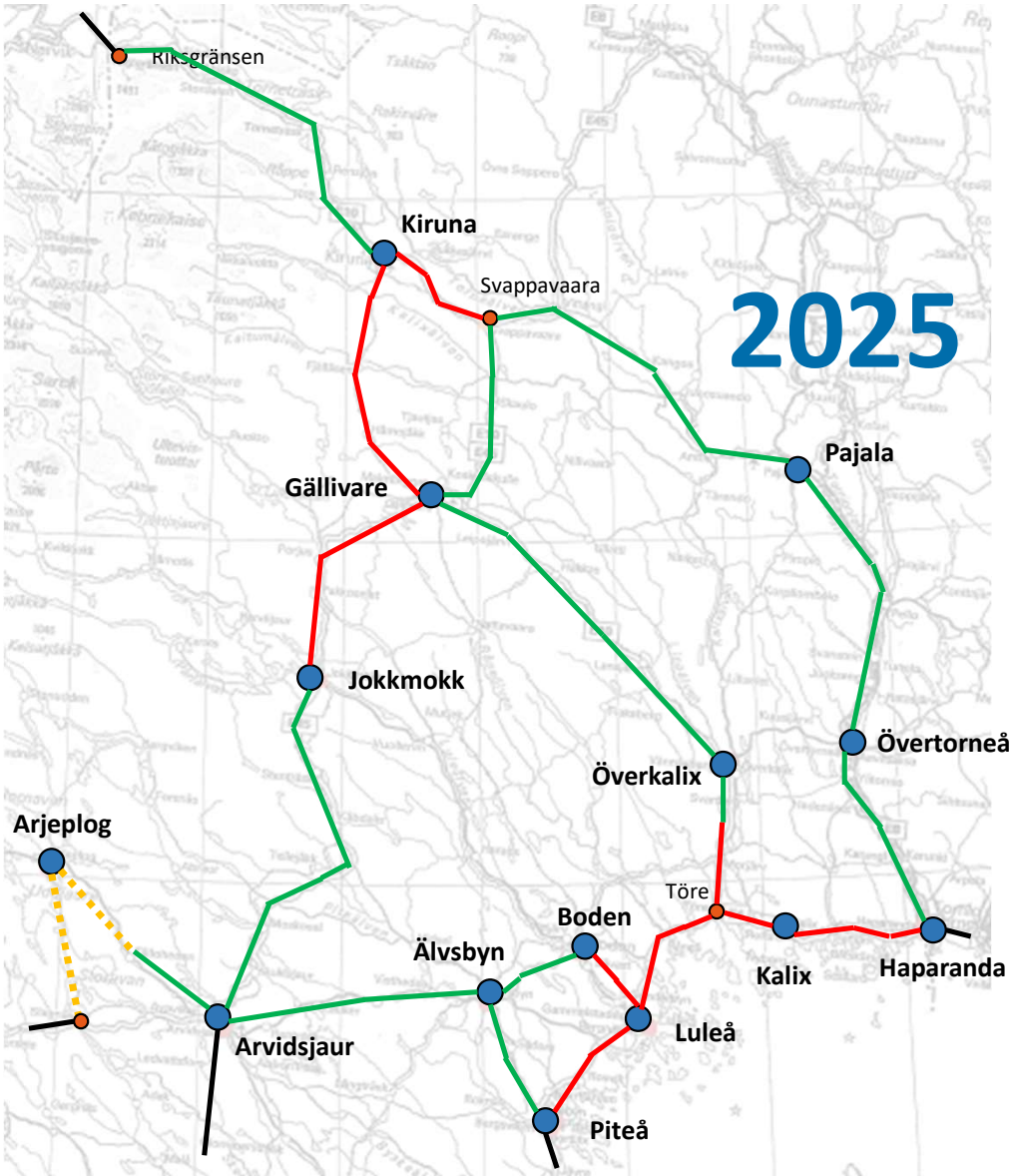
Regionnätet efter 2025, vilka kommuner berörs av åtgärder?

Kommuner med 100% rådighet

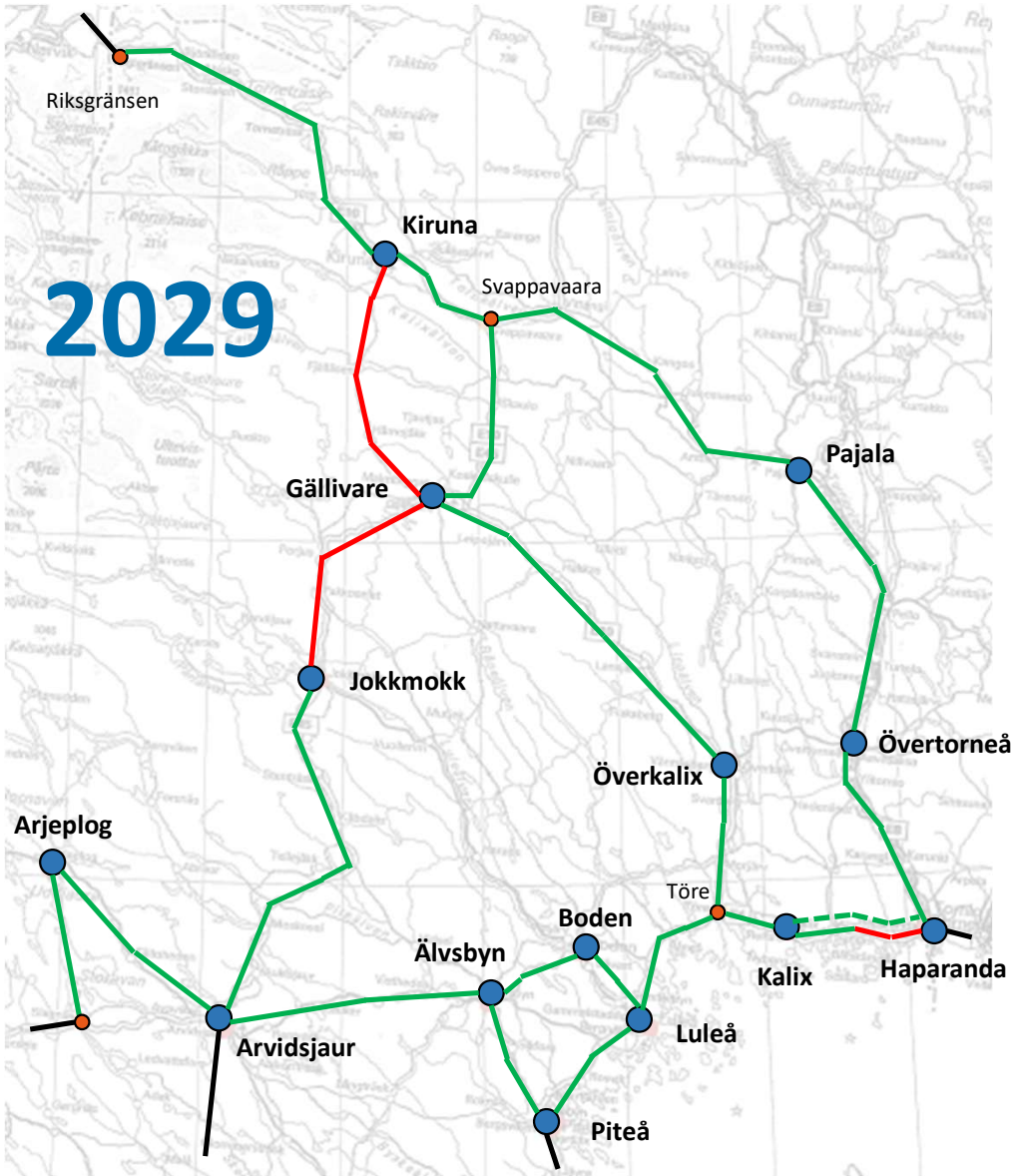
- Arvidsjaur
- Älvsbyn
- Pajala
- Övertorneå

Kommuner som berörs av åtgärder

- Arjeplog
- Jokkmokk
- Gällivare
- Kiruna
- Överkalix
- Haparanda
- Kalix
- Luleå
- Piteå
- Boden

Riksgränsen
Kiruna
Svappavaara
Pajala
Gällivare
Jokkmokk
Övertorneå
Överkalix
Arjeplog
Töre
Boden
Älvsbyn
Kalix
Haparanda
Luleå
Arvidsjaur
Piteå

2025 → 2029

Riksgränsen
Kiruna
Svappavaara
Pajala
Gällivare
Jokkmokk
Övertorneå
Överkalix
Arjeplog
Töre
Boden
Älvsbyn
Kalix
Haparanda
Luleå
Arvidsjaur
Piteå

Modell för gemensamma regionnätskostnader

Utmaningen med redundans och rådighet i en stor geografi

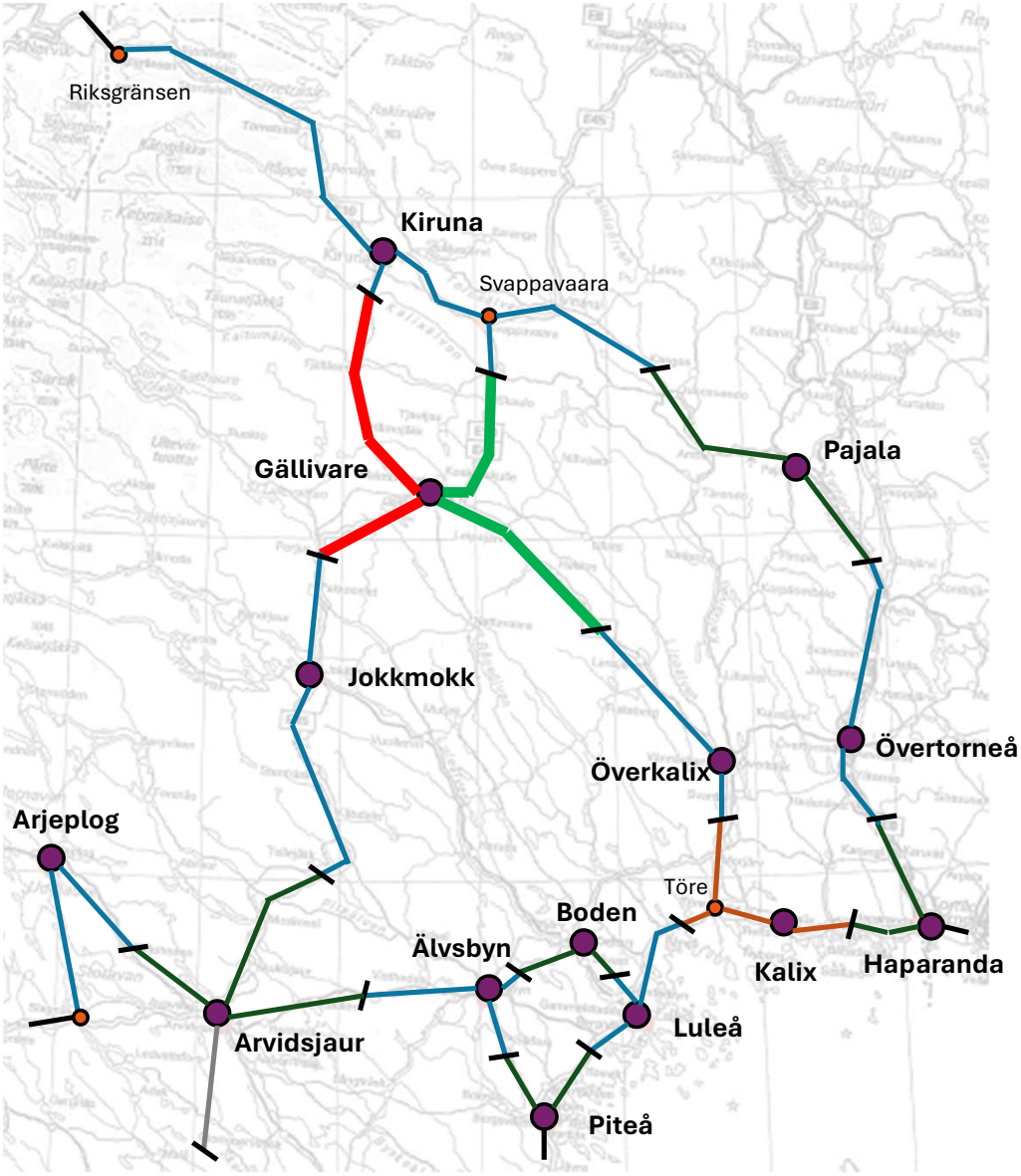
- Regionnätet är bestämt till att vara redundant och med diversitet (2 vägar) för högsta säkerhet och tillgänglighet. Varje kommun ska ha minst en rådigt ägt fiberväg.
- Norrbotten är stort med långa avstånd och där kommunerna är geografiskt belägna på sånt sätt att det i vissa fall fordras fler än 2 fibervägar till/från en enskild kommun för att lösa kommungrannars redundans, och redundansen för nätet som helhet
- För att lösa 2 vägar och redundans till varje kommun har det sedan 2005 förhyrts extern fiber. Så måste fortsatt ske efter 2025 då rådigt nät i dessa fall inte finns tillgängligt och är för kostsamt att bygga

➢ Berörda kommuner med fler än 2 fibervägar där extern förhyrning måste ske: **Gällivare, Kiruna, Kalix**

Beskrivning Gällivare

- Gällivare behöver försörja Regionnätet med fiber 4 vägar:

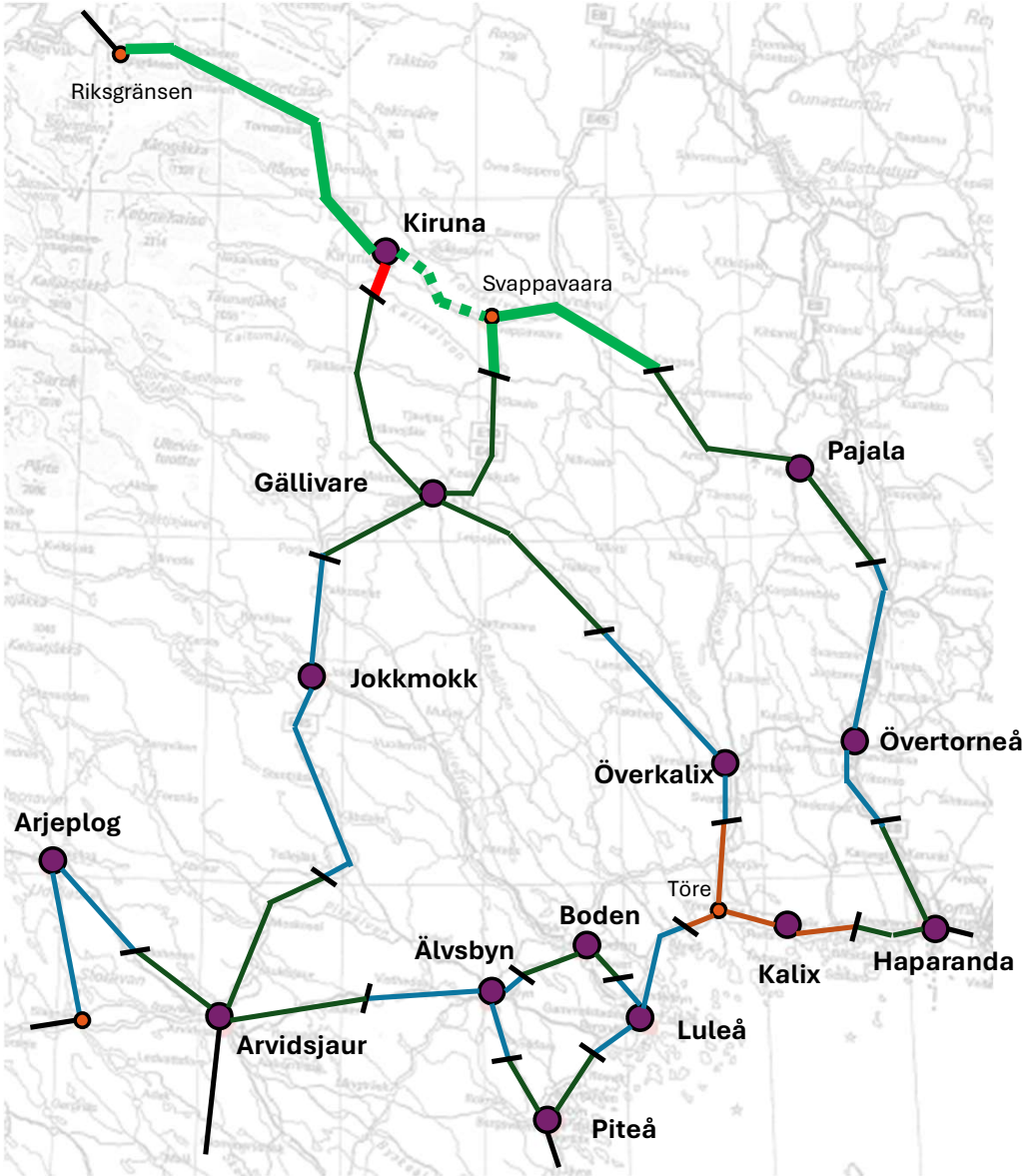
- mot Överkalix	96 100m
- mot Pajala/Kiruna	64 900m
- mot Jokkmokk	49 700m
- mot Kiruna	94 300m
Summa	**305 000m**
Att hyra externt	**144 000m**

Beskrivning Kiruna

- Kiruna behöver försörja Regionnätet med fiber 4 vägar:

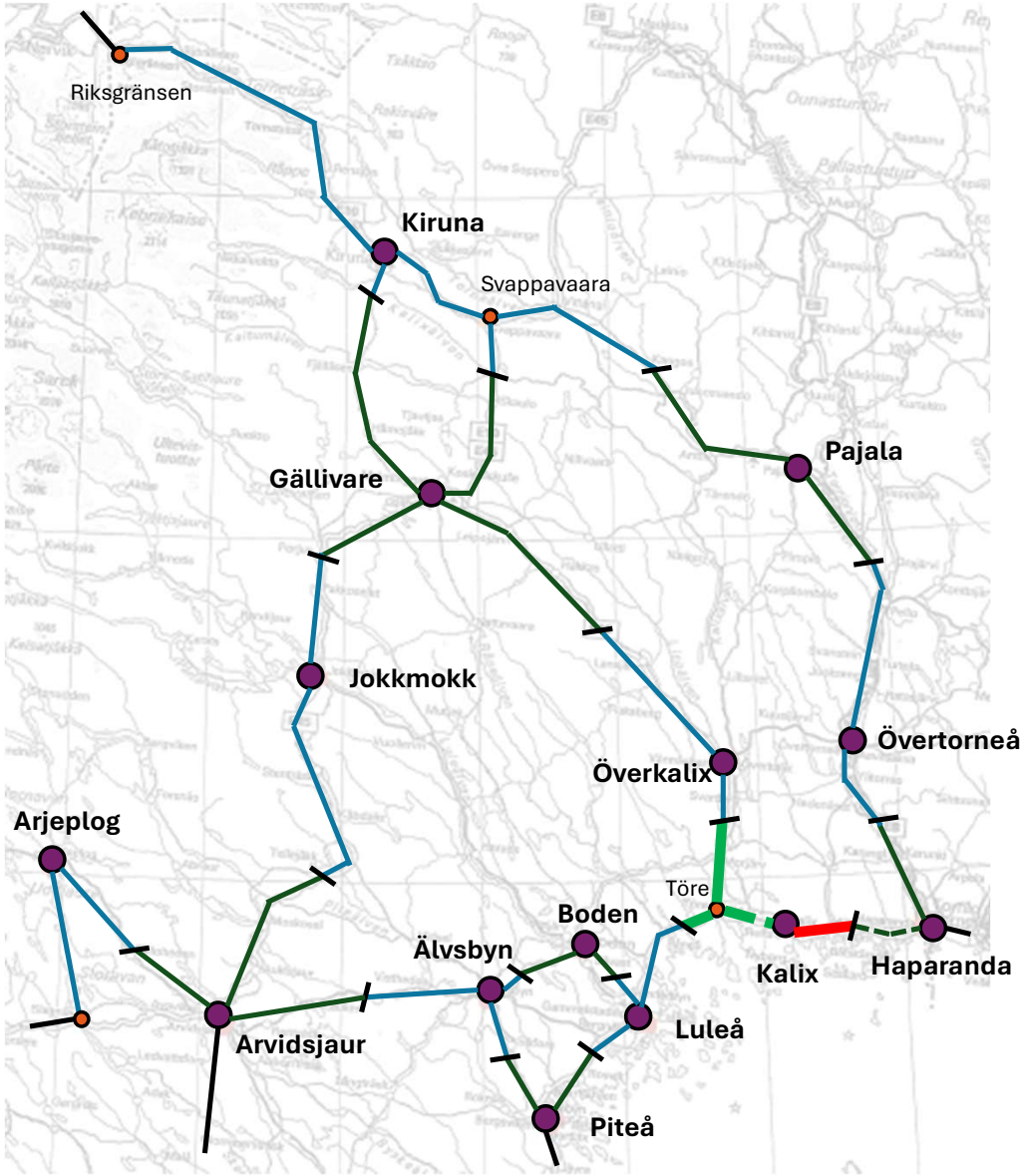
- mot Pajala (via Sv.v.)	111 400m
- mot Riksgränsen	137 200m
- mot Gällivare (fjället)	17 500m
- mot Gällivare (via Sv.v.)	71 200m
- avgår delad väg Svappa	-48 500m
Summa	**288 800m**
Att hyra externt	**17 500m**

Beskrivning Kalix

- Kalix behöver försörja Regionnätet med fiber 3 vägar:

- mot Luleå (via Töre)	30 600m
- mot Haparanda	25 500m
- mot Överkalix (via Töre)	62 400m
- varav delsträcka Töre	26 400m
Summa	**92 100m**
Att hyra externt	**25 500m**

Kommuner med mer än 2 sträckor och behov av extern förhyrning

Kommun	Antal sträckor	Varav hyra	Kapitalbehov * Förhyrning	Annan kostnad/Anmärkning
Gällivare	4	2	6 130 000	Mot Kiruna och Jokkmokk
Kalix	3	1	1 480 000	Mot Haparanda och Töre
Kiruna	4	1	812 000	Mot Gällivare Efter 2026 nödvändigt bygga Kiruna-Svappavaara för Kirunas rådighet - 12 500 000
			** avser 15 år*	

Analys

Som grundläggande ansats gäller att respektive kommun tillhandahåller eget nät alla sträckor man äger, 2 eller fler. Själva eller indirekt via bolag.

Frågan gäller hantering av kostnader för **extern förhyrning av nödvändiga sträckor** i regionnätet, där detta överstiger grundbehovet om 2 sträckor.

Om dessa kostnader ska hanteras kollektivt och alla intressenter i regionnätet (15 st) delar på kostnad efter ägarandel i bolaget IT Norrbotten, dvs Region Norrbotten (47%) och kommunerna 3,79% vardera, så fördelas kostnaden som:

Finansiering för förhyrning av externa sträckor över 2 per kommun

Nätsträckor	Kostnad	Finansiering totalt	Finansiering per år
Gällivare 2 st	6 130 000		
Kalix 1 st	1 480 000		
Kiruna 1 st	812 000		
Summa	**8 422 000**	**318 800 per kommun för 14 kommuner**	**21 253 per år per kommun för 14 kommuner**
		3 958 300 för Regionen	**263 887 per år för Regionen**

Totala kostnadsnivån avser förhyrning i 15 år med engångsbetalning. Förslagsvis står IT Norrbotten för hyra och avtal med nätleverantör och överenskommer med respektive kommun inom ramen för nya Regionnätsavtalet. Tillkommande årlig kostnad för DoU regleras inom ramen för Regionnätsavtalet rörande förvaltningskostnad för regionnätet som helhet.

Ägartillskott

- Skulle det beslutas om en lösning där bolaget axlar finansieringsrollen å ägarnas vägnar rörande förhyrning av extra fibersträckor, kommer ägartillskott att behövas. Då i samma proportion som förhyrningskostnaderna.

Ytterligare information

IT Norrbottens roll

- Förvaltning av regionnätet
- Förutsättningar för länets digitalisering
- Datacenterkommunikation till kommunerna (DCBD)
- Kommunikation för länets hälso -och sjukvård (Region WAN)
- Koordinering av länsgemensam beredskap (Motståndskraft och Uthållighet)
- Nationell och regional försäljning för lokala intäkter (Wholesale)
- Kommunikationsoperatör (6 nät) för utökat tjänsteutbud (”öppet nät”) till privathushåll (Stadsnät i Samverkan)

Affärsrelation för lokala intäkter till stadsnäten

Intäkter till stadsnäten som ett resultat av den affärsmässiga samverkan mellan IT Norrbotten och respektive stadsnät.

Återförsäljning av accesser eller som en del av regionnätsaffären.

Nätavgift för lokalnät avseende samverkan för öppet nät till konsumentmarknaden

Stadsnät	Wholesale ersättning för lokala fiberaccesser	Stadsnät i Samverkan ersättning för nätavgift
Arvidsjaur Kommun	136 200	2 528 014
Bodens Stadsnät	677 340	
Gironet (Kiruna kommun)	648 300	
Gällivare Kommun	387 216	
Haparanda kommun	87 600	
Jokkmokk Kommun	103 200	2 702 058
Kalix Kommun	80 376	904 933
LUNET	1 036 324	
Pajala kommun	124 620	2 695 803
Piteå Energi	557 802	
Älvsby Kommun	150 816	1 956 754
Överkalix kommun	71 520	583 108
Övertorneå Kommun	121 200	
Summa per år	**4 182 514**	**11 370 670**

Därför har vi ett gemensamt regionnät!

Överbrygga avstånd i ett stort och glest befolkat län

Digital konnektivitet för ägarna och marknaden.

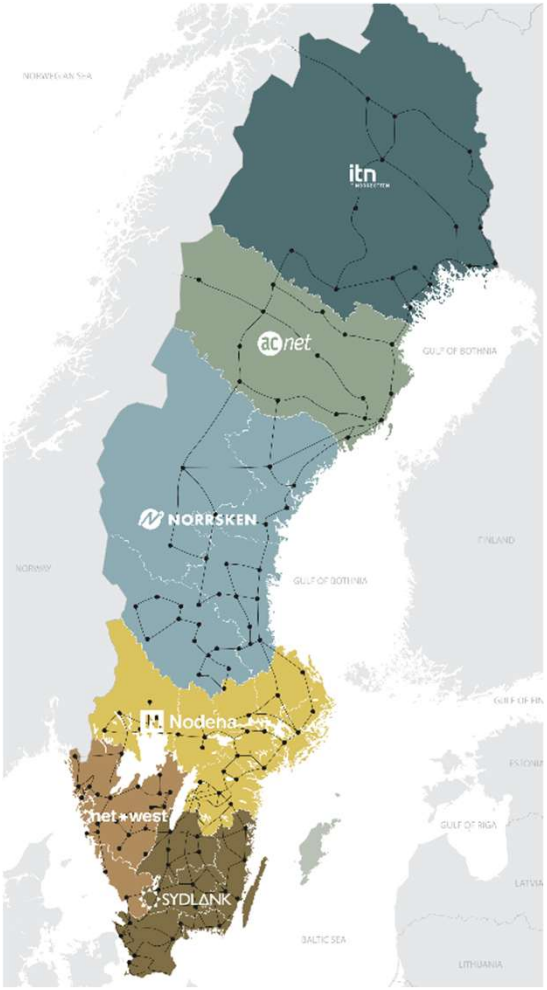
Ett nät som täcker hela länet. Alla 14 kommuner och länets sjukhus är anslutna.

Robusthet, uthållighet och tillgänglighet 24/7.

Regional beredskapssamordning

Länet är en viktig del av Sverige och Nordkalotten

Stadsnäten är avgörande grundpelare

”Meningen med föreningen” = Regionnätets Vad och Hur

Ett sammanhängande regionnät, rådigt, redundant med diversitet.

Ägarna ansvarar gemensamt för infrastrukturförutsättningar till nätet

IT Norrbotten har uppdraget att förvalta nätet och upprätthålla funktion i den sammantagna strukturen

Fiber i nätet upplåts genom en dispositionsrätt

Ägarnas ansvar för Regionnätet

- Ansvaret att tillhandhålla och finansiera fiber till Regionnätet vilar på ägarna av ”föreningen” (regionnätet)
- Regionnätet som sammantagen funktion ska vara rådigt
- I praktisk mening ska varje kommun ha dubbla redundanta fibervägar till/från sig, med diversitet. Minst en fiberväg ska vara rådig (ägd eller hyrd av rådig aktör)

Utmaningar

- Hantering av kostnader som kan anses vara gemensamma för regionnätet/helheten? Kostnader som inte faller på enskilt nät enligt ägaransvaret om två vägar

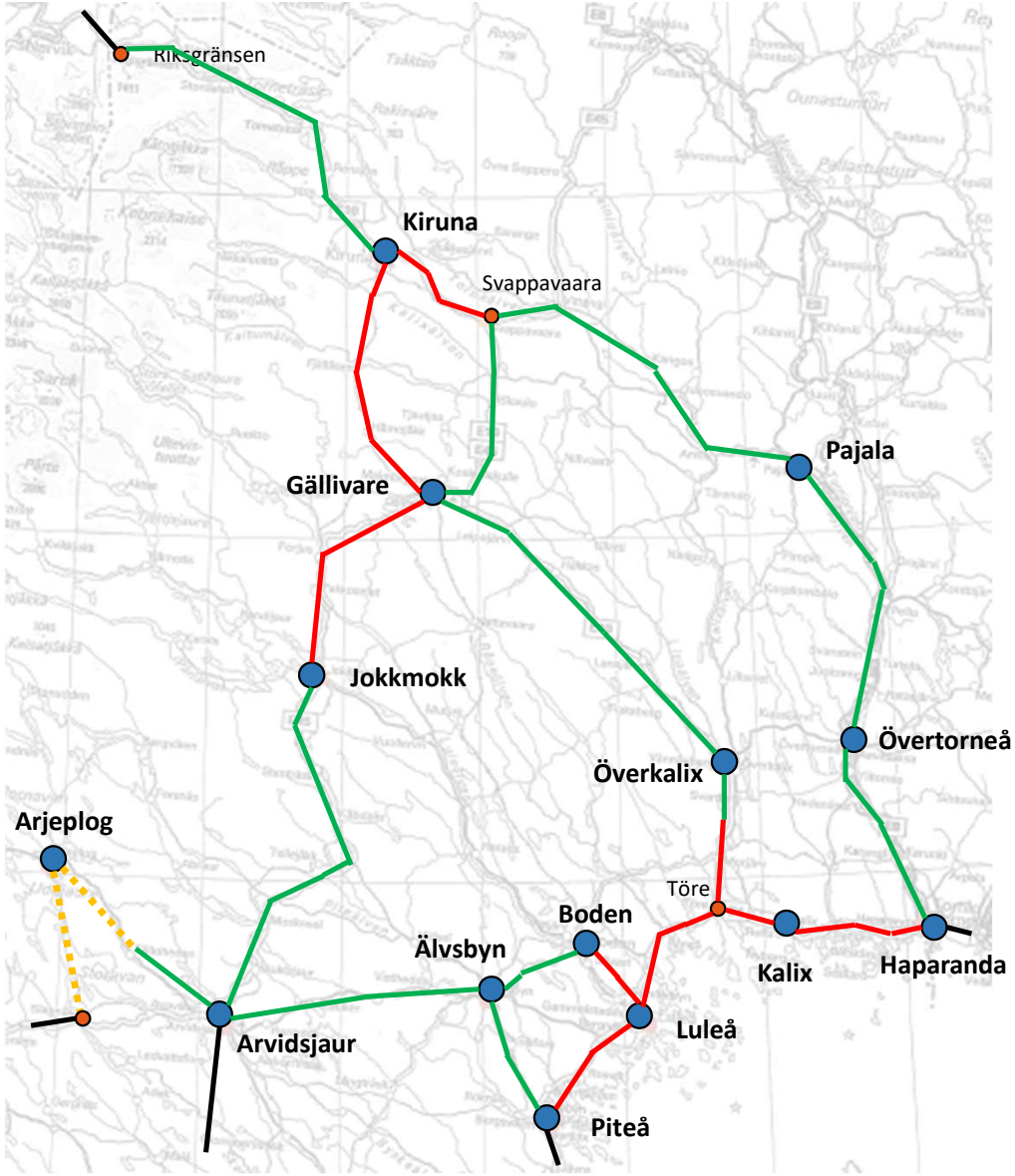
    Exempelvis för Gällivares del avseende Gällivare-Kiruna och Gällivare-Jokkmokk

- Hur ska kostnader för en gemensam beredskapsfunktion (MoU) fördelas, dvs kostnader för uppdraget Motståndskraft och Uthållighet, avseende de delar som hålls för de lokala stadsnäten/kommunerna.

Regionnätet
→ 2025-06-30

Rådig fiber
Offentligt ägd av
kommun/kommunbolag

Icke rådig fiber
Hyrd från privata aktörer
Tele2, Vattenfall

Regionnätet efter 2025

Vad

En sammanhängande fiberstruktur

Ägt av det offentliga Norrbotten

12-48 fiber

Varje kommun ansvarar för 2 anslutningar till sin kommun, varav minst en rådig väg

Anslutningar till respektive kommun ska vara redundanta och med diversitet

Varför

Rådighet, Uthållighet, Tillgänglighet

Leverans av kommunikation till ägarna

Digitalisering av länet

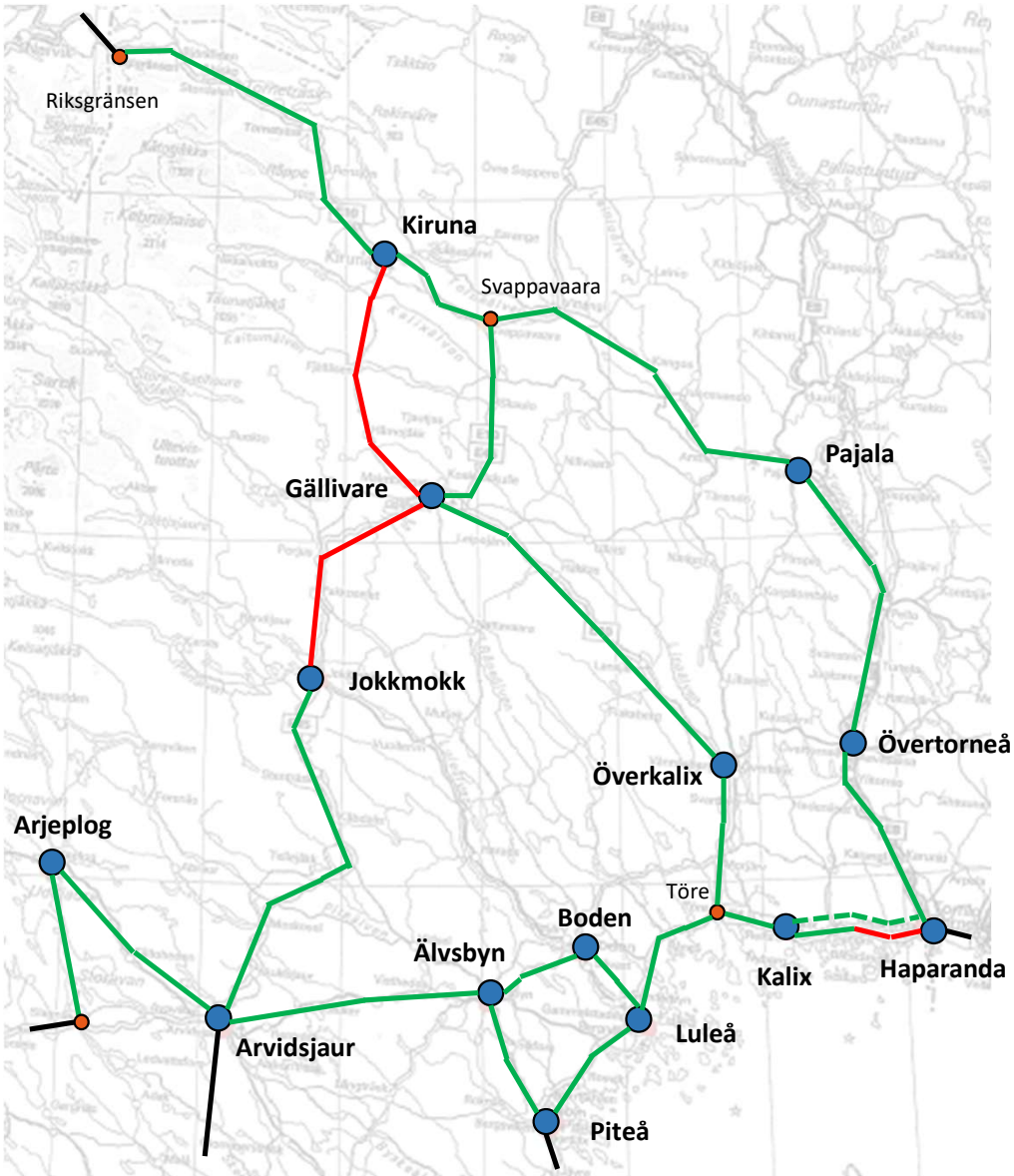
Leveranser till marknaden
- finansiering av Drift och Underhåll
- finansiering av ombyggnationer
- för kundbehov
- för länets utveckling

Regionnätet målbild 2029 →

Rådig fiber
Offentligt ägd av kommun, kommunbolag

Rådig fiber
Hyrd externt, offentligt ägd (SvK)

Icke rådig fiber
Hyrd från privata aktörer

Tack!

§ 149

Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget IT-Norrbotten AB

Ärendenr 2025/1378-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 6 kap. § 9 i kommunallagen ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje delägt kommunalt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bedömningen har gjorts utifrån dokument för styrning, uppföljning och uppsikt över de kommunala bolagen såsom aktieägaravtal, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument.

Bolagets rapportering i form av årsredovisning, uppföljning av ägardirektiv per hel- och halvår samt lekmannarevisorns granskningsrapport
har gett underlag för bedömningen.

Luleå kommun äger 3,78 procent av Informationsteknik i Norrbotten AB (IT Norrbotten AB). Bolaget har 2024 inga aktieägartillskott utan bolaget finansieras enligt självkostnadsprincip.

Bolaget ska enligt bolagsordningen erbjuda ett länsgemensamt fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service, för ett utökat digitalt tjänsteutbud, som bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling i regionen. Bolaget ska:

- förvalta och utveckla det länsgemensamma fiberbaserade höghastighetsnätet. Bolaget ska också, enligt ägardirektiv, erbjuda länets kommuner tjänsten att förvalta och utveckla deras stadsnät genom rollen som stadsnätsoperatör.

- verka för att nätet kommer till praktisk användning för lokalt näringsliv och offentlig service så att en mångfald av tjänster skapas. Regionalt datacenter.
- vara ett projektkontor, där IT Norrbotten är ägarnas förlängda arm gällande samordning och beställarkompetens.
- verka som katalysator för den regionala utvecklingen och tillväxten inom bolagets verksamhetsområde.

Bolaget hade ett nollresultat 2024 efter finansiella poster vilket är samma *resultat* som tidigare år.

Soliditeten är 13 procent jämfört med 12,5 procent år 2023.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning inklusive revisionsberättelse IT Norrbotten AB, KLF Hid: 2025.10359
- Helårsrapport IT Norrbotten AB, KLF Hid: 2025.10350
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget IT-Norrbotten AB, KLF Hid: 2025.10358

InformationsTeknik i Norrbotten AB
Org nr 556537-6877

Årsredovisning för räkenskapsåret 2024

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning.

Innehåll Sida

- förvaltningsberättelse 2
- resultaträkning 7
- balansräkning 8
- noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer 10

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

IT Norrbottens affärsidé
Via det regionala fibernätet och med de lokala stadsnäten, i rollen som nätgrossist och kommunikationsoperatör, möter vi marknadens behov av digitala kommunikationslösningar och samhällets behov för digital utveckling.

Verksamhetens uppdrag
Bolaget ska erbjuda ett länsgemensamt fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service, för ett utökat tjänsteutbud, som bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling i regionen.

Verksamhetens inriktning
Bolaget ska förvalta och utveckla det länsgemensamma fiberbaserade höghastighetsnätet, samt erbjuda länets kommuner tjänsten att förvalta och utveckla deras stadsnät genom rollen som stadsnätsoperatör. Bolaget ska verka för att nätet kommer till praktisk användning för lokalt näringsliv och offentlig service så att en mångfald av tjänster skapas.

Bolaget ska vara ett projektkontor, där IT Norrbotten är ägarnas förlängda arm gällande samordning och beställarkompetens.

Bolaget ska verka som katalysator för den regionala utvecklingen och tillväxten inom bolagets verksamhetsområde.

Bolaget ska utveckla och medverka i strategiska allianser såväl nationellt som internationellt. Ägarna ser positivt på att samverkan utvecklas med andra aktörer som tillsammans med bolaget kan stärka länets utveckling och ge andra synergier på både lokal och regional nivå.

Bolaget ska löpande arbeta med omvärldsanalys inom sitt verksamhetsområde.

Bolagets arbete ska bedrivas i linje med Regional utvecklingsstrategi och andra relevanta regionala strategier.

Bolaget tjänster ska bidra till att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom sitt verksamhetsområde.

Särskilda strategiska uppdrag från ägarna

Utöver bolagets allmänna uppdrag innehåller ägardirektiven tre specifika och strategiskt viktiga uppdrag:

1) I samarbete med digitaliseringskoordinator och bredbandskoordinator hos Region Norrbotten genomföra kommunikationsinsatser för ökad anslutningsgrad fiber för hushåll. Målsättningen med insatserna ska vara att uppnå statens och regionens bredbandsmål.

2) Utföra beredskapsarbete inom sektorn telekom. Etablera en samordnad operativ övervakning och drift (NOC) av länets gemensamma samhällskritiska digitala infrastrukturer.

3) Etablera ett rådigt ägt regionalt fibernät med norrbottnisk fiber som basresurs och ta fram ett nytt ramverk till upplåtelse och förvaltning av regionnätet.

Samtliga uppdrag pågår. Huvudfokus har legat på beredskapsarbete och realiserandet av ett rådigt regionnät. Uppdragen är viktiga för att skapa grund för en framgångsrik digital utveckling för Norrbotten. Viktigast är dock länets rådighet över regionnätet och kommunernas rådighet över de lokala stadsnäten. Det är den avgörande viktiga grunden för digital suveränitet, trygghet och säkerhet.

Ägare
Bolaget ägs av Norrbottens 14 kommuner samt Region Norrbotten. Norrbottens kommuner äger tillsammans 53 procent av bolagets aktier och Region Norrbotten 47 procent.

Styrelsen
Styrelsen har sitt säte i Bodens kommun, och består av fem ledamöter. Under året har sex styrelsemöten genomförts, varav ett konstituerande möte.

Personal och organisation
Bolaget har kontor på Boden Business Park i Sävast. Bolagets affärer bedrivs i två affärsområden - Wholesale och Stadsnät i Samverkan. Därutöver har bolaget funktioner för marknad, nät & infrastruktur, projekt samt ekonomi. Bolaget har 7 anställda inklusive VD.

Beskrivning av verksamhetsåret

Ett försämrat säkerhetspolitiskt tillstånd i världen
Konsekvenserna av Ukraina-kriget präglar fortsatt verksamheten planeringsmässigt ur ett beredskapsperspektiv. Den digitala infrastrukturen är en livsviktig tillgång såväl i freds- som i orostider. Sveriges digitala beredskapsförmåga håller på att rustas upp. I det hänseendet har bolaget en nyckelroll i egenskap av regional beredskapssamordnare för norra Sverige.

Styrdokument för framtiden
Under året har ett intensivt arbete bedrivits, enligt uppdrag från ägarna, att ta fram nya och uppdaterade styrdokument för bolaget. Det handlar om Aktieägaravtal, Bolagsordning och Ägardirektiv. Dokumenten behöver förnyas för att bättre spegla den roll som bolaget kommit att få och vara hållbara i framtiden. Därutöver har arbetet med ett nytt Upplåtelse- och Förvaltningsavtal inletts. Det senare är det avtal som reglerar bolagets samarbete med stadsnäten (ägarna) rörande det regionala fibernätet.

Marknad
Bolaget har genomfört marknadsaktiviteter för att öka försäljningen av sina tjänster till både befintliga och nya kunder, men också i syfte att stärka varumärket IT Norrbotten.

Bolaget har vidareutvecklat sitt samarbete med både nationella och internationella partners bland annat inom samarbetet Easy fiber, en samverkan för att tillsammans nå en större marknad och via digitala lösningar öka Norrbottens tillväxt.

Bolaget har utökat sin samverkan inom Norrland och över Sverige som helhet. Telekommarknaden har i allt högre grad blivit rikstäckande, med regional klusterindelning för samordning av det lokala. Det gör bolagets roll som klusteransvarig för Norrbotten tydlig och mycket viktig.

Informationsspridning
En del i bolagets arbete har varit att sprida information om verksamheten, lokalt, regionalt och nationellt. För affärer, för att lyfta fram bolagets arbete kopplat till ägardirektiven och för opinionsbildning.

Wholesale
Bolagets försäljningsverksamhet har kommit till nytta både för kommunernas stadsnät samt det regionala nätet. Den grundläggande principen är att vi har ett gemensamt nät i Norrbotten. Bolagets försäljning har bidragit till ökade nätaffärer och intäkter och därmed även ökade intäkter för kommunernas stadsnät.

Huvudinriktningen för försäljningen inom Wholesale, har varit nätgrossistprodukter till kundkategorierna tjänsteleverantörer, operatörer, offentliga organisationer samt privata företag. Året har motsvarat tidigare år avseende marknadens intresse för affärer.

Genom affärsverksamheten erhåller bolaget intäkter som kommer ägarna till godo genom reinvesteringar i regionnätet (kommunernas nättillgångar) och genom utvecklingsprojekt som IT Norrbotten driver åt ägarna.

Nät & Infrastruktur
En viktig del i bolagets uppdrag är att förvalta det regionala bredbandsnätet åt Norrbottens 14 kommuner, och att i nätet producera och leverera tjänster för både interna och externa kunder. I det regionala bredbandsnätet levereras produkterna fiber, kapacitet, våglängd och nodplats, med redundans för högsta tillgänglighet.
Under året har bolaget fortsatt ny- och reinvesterat i utrustning för kapacitet och våglängder, för att möta högre kvalitets- och kapacitetskrav samt marknadens behov av nya affärer.

Stadsnät i samverkan - SIS
Genom att arbeta tillsammans blir vi större, vi skapar volymfördelar, blir effektivare och intressanta för fler tjänsteleverantörer. Affärsområdet stadsnät i samverkan har därför utvecklats vidare. Ett större tjänsteutbud ger ökad konkurrens och bättre priser. Samordnad drift ger högre tillgänglighet och driftsäkerhet.
Under året har vi kunnat öka antalet stadsnät i vår samverkan, från fem till sex, genom att Överkalix stadsnät anslutit sig till SiS. Det visar att vår affärsmodell är viktig för att mindre stadsnät genom samverkan ska kunna erbjuda sina innevånare likvärdiga digitala möjligheter, som i en större stad.

Utbyggnad
Under året har bolaget koordinerat kommunernas/stadsnätens praktiska utbyggnad av fiberinfrastruktur via hjälp till enskilda kommuner i deras respektive utbyggnadsprojekt. Bolaget har även bistått den regionala bredbandskoordinatorn i arbetet med underlag för bredbandsstöd. Vidare har bolaget tagit på sig rollen att koordinera stöd inom ERUF 2021-2027, i ett så kallat ” Projekt med flera parter”.

Samverkan Norrbotten
Stadsnätsforum är en samlingsplats för länets samtliga stadsnät. Syftet med forumet är att informera om och koordinera gemensamma bredbandsaktiviteter samt stödja arbetet och utvecklingen av Norrbotten inom bredband och digitalisering.

Tillsammans med Norrbottens e-nämnd har bolaget fortsatt arbetet att med regionnätet som grund leverera lösningar för Norrbottens 14 kommuner, för deras syfte att uppnå effektivitet, säkerhet och samordning avseende digital kommunikation för offentliga verksamheter och system.

Bolaget samverkar med Region Norrbotten avseende bredbands- och digitaliseringskoordinering.

Utveckling
Bolaget har fortsatt utvecklingen av så kallade sensornät för Internet of Things. IT Norrbotten har för kommunernas räkning agerat som koordinerande part i en rikstäckande allians. Via samverkan når vi bästa möjliga utfall.

Svenska Stadsnätsföreningen, SSNf
Bolaget är engagerade i stadsnätens egen intresseförening Svenska Stadsnätsföreningen, SSNf, i styrelsen och i olika utvecklingsprojekt för branschens bästa. SSNf har en viktig opinionsbildande roll i förhållande till myndigheter, departement och Post- och telestyrelsen, samt bidrar starkt till stadsnätsutvecklingen i Sverige i sin helhet.

Sammanfattning
Bolaget har tillsammans med andra nätpartners som stöder öppet nät principen utvecklat både den lokala och den globala kommunikationsnärvaron för Norrbotten. Norrbotten har en viktig position på Nordkalotten. Genom bolagets nät och tjänster har nya företag kunnat etablera sig samt utvidgat sin verksamhet i Norrbotten, vilket i sin tur skapat nya arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt. I enlighet med lagar och förordningar har bolaget fortsatt jobba med att, utifrån regionnätets säkerhet och funktioner, stärka förutsättningarna för länets digitala resiliens och uthållighet. Det säkerhetspolitiska läget i Europa och världen gör ett intensifierat beredskapsarbete avgörande viktigt.

Bolaget har jobbat med antagna kärnvärdena ”Tillgängligt, Möjligt, Rådigt” samt devisen ”Make Progress Possible”, under mottot ”Vi ska vara en kompetent partner med ett driftsäkert och modernt nät, för affärsmässig digital samhällsnytta i Norrbotten”.

Bolagets verksamhet följer angiven verksamhetsplan. Ekonomin är god med ett helårsresultat bättre än budget, då finansiering av projekt i form av extraordinärt underhåll av regionnätet inte har utfallit i aviserad omfattning. Bolaget är självfinansierat och erhåller inga ägartillskott.

Förväntningar på den framtida utvecklingen
Att komma i mål med realiserandet av ett rådigt ägt regionalt fibernät är fortsatt kritiskt viktigt. Likaså att ta fram de nödvändiga samverkansavtal för regionnätet som är avgörande för att vi tillsammans med ägarna och stadsnäten ska kunna driva den gemensamma tillgången regionnätet.

Vi förväntar oss att den generella positiva utveckling som Norrbotten som län upplever fortsätter spegla av sig på bolagets roll i att leverera högkvalitativ digital kommunikation till marknadens telekomoperatörer och företag.

Bolaget kommer utveckla funktionen Stadsnät i Samverkan ytterligare, i form av samverkan med stadsnät kring funktionslösningar för system. Genom att samarbeta inom Norrbotten med andra parter rörande systemplattformar uppnår vi inte bara en ökad samverkan, utan också en ökad hållbarhet. Vi tillvaratar och bygger upp länets kompetens inom området på ett bättre sätt. HD

RH

En samhällsägd kritisk infrastruktur, med redundans och diversitet, är avgörande för ett digitalt uthålligt Norrbotten. Genom att länet rår över (äger) de lokala fibernäten och en heltäckande digital motorväg som angör samtliga kommuner kan vi uppnå digital autonomi (ödrift) för den händelse kris eller ofred skulle uppstå. IT Norrbotten kommer fortsätta vara en nyckel i det arbetet.

Flerårsöversikt

		2024	2023	2022	2021
Nettoomsättning	tkr	52 358	50 738	47 829	42 626
Resultat efter finansiella poster	tkr	0	0	-82	82
Soliditet	%	13,0	12,5	11,4	12,4

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång enligt fastställd balansräkning	450 000	450 000	5 454 890	0	6 354 890
Resultatdisposition enligt årsstämman					
Balanseras i ny räkning					0
Årets resultat				0	0
Belopp vid årets utgång	450 000	450 000	5 454 890	0	6 354 890

Aktiekapitalet består av 450 st aktier.

Resultatdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	5 454 890
Årets resultat	0
Totalt	5 454 890

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras enligt följande

Balanseras i ny räkning	5 454 890
Totalt	5 454 890

HD

JH

Resultaträkning	**Not**	**2024-01-01 -2024-12-31**	**2023-01-01 -2023-12-31**
Rörelseintäkter			
Nettoomsättning		52 357 924	50 737 615
Erhållna bidrag och övriga rörelseintäkter	2	4 057 907	3 008 219
Summa rörelseintäkter		56 415 831	53 745 834
Rörelsekostnader			
Material och underentreprenörer		-39 424 869	-36 477 415
Övriga externa kostnader		-5 826 955	-6 941 008
Personalkostnader	3	-9 541 282	-8 899 259
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-2 364 061	-2 102 984
Övriga rörelsekostnader		-2 152	-9 980
Summa rörelsekostnader		-57 159 319	-54 430 646
Rörelseresultat		-743 488	-684 812
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		746 973	683 161
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar		0	1 651
Räntekostnader och liknande resultatposter		-3 485	0
Summa finansiella poster		743 488	684 812
Resultat efter finansiella poster		0	0
Resultat före skatt		0	0
Årets resultat		0	0

HB

RH

Balansräkning	**Not**	**2024-12-31**	**2023-12-31**
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	4	5 892 353	6 170 424
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	5	5 040 653	0
Summa materiella anläggningstillgångar		10 933 006	6 170 424
Summa anläggningstillgångar		10 933 006	6 170 424
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		3 984 753	5 229 634
Övriga fordringar		1 669 289	1 352 401
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6	8 662 291	7 187 956
Summa kortfristiga fordringar		14 316 333	13 769 991
Kortfristiga placeringar			
Övriga kortfristiga placeringar		9 684 670	9 653 643
Summa kortfristiga placeringar		9 684 670	9 653 643
Kassa och bank			
Kassa och Bank		13 824 256	21 386 494
Summa kassa och bank		13 824 256	21 386 494
Summa omsättningstillgångar		37 825 259	44 810 128
Summa tillgångar		48 758 265	50 980 552

Balansräkning	**Not**	**2024-12-31**	**2023-12-31**
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		450 000	450 000
Reservfond		450 000	450 000
Summa bundet eget kapital		900 000	900 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		5 454 890	5 454 890
Summa fritt eget kapital		5 454 890	5 454 890
Summa eget kapital		6 354 890	6 354 890
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		5 227 287	6 925 017
Övriga skulder		408 442	396 033
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7	36 767 646	37 304 612
Summa kortfristiga skulder		42 403 375	44 625 662
Summa eget kapital och skulder		48 758 265	50 980 552

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

Avskrivningar
Tillämpade avskrivningstider:
Inventarier, verktyg och installationer 5 år

Nyckeltalsdefinitioner
Soliditet
Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen.

Upplysningar till resultaträkningen

Not 2 Erhållna bidrag och övriga rörelseintäkter

	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Erhållna bidrag	3 991 195	2 946 432
Övriga rörelseintäkter	66 712	61 787
Summa	4 057 907	3 008 219

Av erhållna bidrag under året avser 1 877 tkr (2 853 tkr) bidrag från Post- och telestyrelsen, 2 102 tkr (93 tkr) bidrag från Tillväxtverket och 12 tkr bidrag från Region Norrbotten. Bidragen avser statligt stöd för åtgärd för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer.

Not 3 Medelantalet anställda

	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Medelantalet anställda under räkenskapsåret har varit	7,0	7,0

HD

Upplysningar till balansräkningen

Not 4 Inventarier, verktyg och installationer

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	13 404 208	13 811 386
- Inköp	2 085 990	33 000
- Försäljningar/utrangeringar	0	-440 178
Utgående anskaffningsvärden	15 490 198	13 404 208
Ingående avskrivningar	-7 233 784	-5 561 777
- Återförda avskrivningar på försäljningar resp utrangeringar	0	430 977
- Årets avskrivningar	-2 364 062	-2 102 984
Utgående avskrivningar	-9 597 846	-7 233 784
Redovisat värde	5 892 352	6 170 424

Not 5 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	0	0
- Inköp	5 040 653	0
Utgående anskaffningsvärden	5 040 653	0
Redovisat värde	5 040 653	0
Erhållna offentliga stöd har reducerat det ackumulerade anskaffningsvärdet med	407 740	0

Not 6 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Upplupna projektintäkter	2 106 368	92 770
Förutbetalda kapacitet- och fiberkostnader	4 851 220	5 632 040
Upplupen ränteintäkt	283 364	246 694
Förubetald hyra	124 239	122 104
Övriga interima fordringar	1 297 100	1 094 348
Summa	8 662 291	7 187 956

Not 7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Förutbetalda försäljningsintäkter	27 464 430	30 649 408
Upplupna semesterlöner	1 138 054	961 469
Upplupna sociala avgifter	357 577	302 094
Övriga interima skulder	7 807 586	5 391 641
Summa	36 767 647	37 304 612

Boden 2025-02-07

Anders Lundkvist
Ordförande

Inger Eriksson

Daniel Ström

Ulrica Hammarström

Mikael Andreasson

Tomas Sundström
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats 2025-02-07

Hans Öystilä
Auktoriserad Revisor

Ready

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i InformationsTeknik i Norrbotten AB, org.nr 556537-6877

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för InformationsTeknik i Norrbotten AB för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av InformationsTeknik i Norrbotten ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till InformationsTeknik i Norrbotten AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll. HD

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för InformationsTeknik i Norrbotten AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktörer ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till InformationsTeknik i Norrbotten AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktör i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

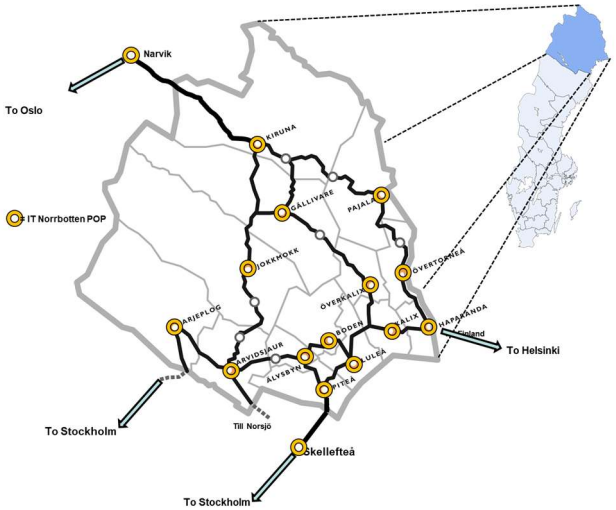
Luleå den 7 februari 2025

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Uppföljning ägardirektiv
Verksamhetsberättelse IT Norrbotten AB

Tidsperiod: 20240101–20241231

Ägare
Arjeplogs kommun
Arvidsjaurs kommun
Bodens kommun
Gällivare kommun
Haparanda stad
Jokkmokks kommun
Kalix kommun
Kiruna kommun
Luleå kommun
Pajala kommun
Piteå kommun
Älvsbyns kommun
Överkalix kommun
Övertorneå kommun
Region Norrbotten

Säkerhet och beredskap i en samhällskritisk infrastruktur

24 februari 2022 startade Ryssland krig mot Ukraina. Det säkerhetspolitiska läget skärptes flera steg. Med ens blev det tydligt att krig också i högsta grad handlar om information och förmågan att kommunicera via digital infrastruktur, militärt och civilt. Sedan hösten 2022 så pågår ett omfattande beredskapsarbete i vår bransch, i Stadsnätsföreningens regi på uppdrag av Post- & telestyrelsen. Det handlar om att bygga upp kompetens, säkerställa upprätthållandet av fiberinfrastrukturen genom att arbeta fram specifikationer och upphandla lämpligt beredskapsmaterial som reservdelar, verktyg, mätutrustning, reserv-el och bränsledepåer.

IT Norrbotten har, via uppdrag från ägarna och staten, fått en ledande roll i att forma vår framtida beredskap för att tillsammans med stadsnäten i länet upprätthålla god funktion i de digitala kommunikationsnäten.

En bärande del av bolagets arbete nu och framöver därför om säkerhet, beredskap och rådighet.

Uppföljning av bolagets uppdrag enligt ägardirektiv – Verksamhetens inriktning

Bolaget ska förvalta och utveckla det länsgemensamma fiberbaserade höghastighetsnätet, samt erbjuda länets kommuner tjänsten att förvalta och utveckla deras stadsnät genom rollen som stadsnätsoperatör. Bolaget ska verka för att nätet kommer till praktisk användning för lokalt näringsliv och offentlig service så att en mångfald av tjänster skapas.

Ombyggnationer av det länsgemensamma regionala fibernätet fortgår löpande. Uppgraderingar av både våglängds- och kapacitetsnäten med mer kapacitet fortsätter.

Kommunikationsoperatörsrollen fortsätter förvaltas och utvecklas. Under 2024 med tillskott av Överkalix som tillsammans med tidigare stadsnät Arvidsjaur, Kalix, Älvsbyn, Pajala och Jokkmokk utgör Stadsnät i samverkan

Bolaget ska vara ett projektkontor, där IT Norrbotten är ägarnas förlängda arm gällande samordning och beställarkompetens.

Vi jobbar konkret med koordinering och ansvar för pågående programperiod för bredbandsstöd inom ERUF 2021–2027.

Bolaget ska verka som katalysator för den regionala utvecklingen och tillväxten inom bolagets verksamhetsområde.

Bolaget anordnar regelbundna nätverksträffar, Stadsnätsforum, där vi ser till att stadsnäten och näraliggande partners träffas och utbyter erfarenheter, kunskap, idéer och synkroniserar arbetet för länets digitala framtid. Vårmötet var Överkalix och höstmötet i Luleå.

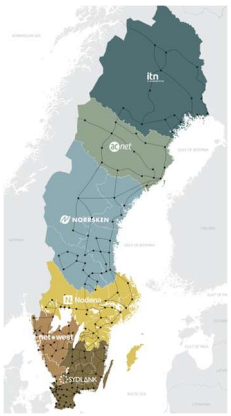
Bolaget ska utveckla och medverka i strategiska allianser såväl nationellt som internationellt. Ägarna ser positivt på att samverkan utvecklas med andra aktörer som tillsammans med bolaget kan stärka länets utveckling och ge andra synergier på både lokal och regional nivå.

Vi har fortsatt engagemang inom den så kallade Stadshubsalliansen inom området IoT (sensorteknik, LoRa-nät). ITN är medlem för 12 Norrbottenskommuners räkning. Samarbetet med våra nordiska kollegor inom Easy Fibre fortsätter.

Vi har äntligen nått milstolpen att hela stadsnätssverige samverkar för att kunna tillhandahålla **ETT rikstäckande fibernät i Sverige**.

Klusterbildningen ger oss affärer, ger oss en arena till kompetensutbyte och är en god förutsättning för att kunna tillhandahålla beredskap och säkerhet. Klusterbildningen följer den nya civilförsvarsindelningen av Sverige.

Bolaget ska löpande arbeta med omvärldsanalys inom sitt verksamhetsområde.

Vi deltar i flertalet digitala och fysiska konferenser.

Bolagets VD är styrelsemedlem i branschorganet Svenska Stadsnätsföreningen.
Vi har deltagit med teknisk kompetens i olika projektgrupper inom branschen rörande mobilt, trådlösa tekniker, reservnoder, standardisering, EU-direktiv, regleringsarbete mm.

Vi besvarar remisser inom området

Bolagets arbete ska bedrivas i linje med Regional utvecklingsstrategi och andra relevanta regionala strategier.

IT Norrbotten har deltagit i utbildningar och informationstillfällen som Regionen anordnat för sina delägda bolag. Viktiga tillfällen att samordna utvecklingsarbetet med ägaren, för länet.

Bolaget tjänster ska bidra till att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom sitt verksamhetsområde och leda till resultat genom att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet integreras i verksamheten. Med social hållbarhet avses jämställdhet, integration och mångfald samt andra sociala dimensioner. Med miljömässig hållbarhet avses miljö och klimat.

Miljö: Vi återanvänder nätmaterial. Den digitala tekniken med distansmöten minskar miljöpåverkande resande. Ny installerad nätverksutrustning ger fler Gbit/s per kWh.

Socialt: Vi deltar i olika sammanhang för fortsatt bredbandsutbyggnad, med fokus på uppfyllande av statens, regionens och kommunernas bredbandsmål. En fortsatt bredbandsutbyggnad minimerar det digitala utanförskapet. Ett utanförskap som slår negativt mot flera minoriteter i samhället – äldre, invandrare, hushåll med lägre utbildning och sämre ekonomi.

Ekonomi: Bolaget är idag självfinansierade via de affärer som görs. Ett långsiktigt, strategiskt hållbart arbete där vi kontinuerligt värderar våra intäkter, kostnader och investeringar i nätet. Genom vår modell ”affärsmässig samhällsnytta” bidrar marknaden indirekt; via bolaget och stadsnäten; till Norrbottens utveckling.

Särskilda uppdrag för verksamheten

Utöver generella direktiv från ägarna fastslogs vid stämman i april, fortsatt tre stycken särskilda uppdrag:

I samarbete med digitaliseringskoordinator och bredbandskoordinator hos Region Norrbotten genomföra kommunikationsinsatser för ökad anslutningsgrad fiber för hushåll. Målsättningen med insatserna ska vara att uppnå statens och regionens bredbandsmål.

Status: Vi bistår i arbetet med underlag för bredbandsstöd via PTS. Dialog och kommunikation omkring detta med stadsnäten. IT Norrbotten har rollen att agera sökare/koordinator för stadsnätens stödansökningar/projekt inom ERUF 2021–2027.

Utföra beredskapsarbete inom sektorn telekom. Etablera en samordnad operativ övervakning och drift (NOC) av länets gemensamma samhällskritiska digitala infrastrukturer.

Status: Vi har en stor roll för länet i den beredskapshöjande satsningen kallad Motståndskraft och Uthållighet (MoU). Det är MSB som via PTS och vår branschförening SSNf satsar på ökad beredskap inom telekomsektorn.

IT Norrbotten har rollen RBS, en av åtta Regionala Beredskapssamordnare i Sverige. Rollen finansieras av PTS via SSNf.

Vi har etablerat ett förråd för att koordinera en regional förvaring och hantering av gemensamt bereskapsmaterial för IT Norrbotten och stadsnäten, inkl tidigare mobila robusta reservnoder inkl. reservkraft.

Arbetet med hur en gemensam NOC för Regionen, Norrbottens stadsnät och regionnätet är fortsatt pausad i väntan på behov.

Vi är delaktiga och ansvariga inom SISG för norra delen av Sverige (motsvarande norra civilförsvarsområdet). Huvudsyftet är samverkan i händelse av krig eller kris.

Etablera ett rådigt ägt regionalt fibernät med norrbottnisk fiber som basresurs och ta fram ett nytt ramverk till upplåtelse och förvaltning av regionnätet.

Status: Vikten av att äga rådighet över en samhällskritisk infrastruktur kan inte nog understrykas. Målet med uppdraget ”Rådighet” är att reinvestera för ett rådigt ägt regionnät i stället för långtidsförhyrning från externa aktörer. Med rådigt ägt avses ägt av kommun, region eller kommunalt/regionalt bolag. I uppdraget ingår ett gemensamt arbete med Region Norrbotten att modernisera och anpassa aktieägaravtalen. Därpå följer att omforma befintligt Dispositionsavtal inkl. förlängningsavtal till ett reviderat och moderniserat ”Regionnätsavtal”.

För att uppnå full rådighet för de sträckor som idag är förhyrda externt krävs att dessa över tid ersätts med fiber ägd av kommun, kommunbolag eller annat offentligt ägt organ.

1. Ny förhyrning av rådig fiber från kommunägda stadsnät.
2. Nyproduktion av fiberstråk där kommun- eller regionägd fiber saknas.
3. Förhyrning av extern fiber för redundans där nyproduktion är svår

Arbetet pågår i form av planering, projektering, upphandling och byggande av rådig fiber. Dialog pågår med ägare om refinansiering enligt befintliga ägaröverenskommelser. Ägardialogen om pengar är svår i en tid då det är en bristvara hos flertalet kommuner.

Bolaget har i samverkan med regionen varit verksamt i att ta fram nytt Aktieägaravtal, ny Bolagsordning och nya Ägardirektiv. I det senaste samrådet mellan ägarna i december godtogs bolagsordning och ägardirektiv. Förslag till nytt aktieägaravtal godtogs inte av 2 kommuner. Då det är allt eller inget som gäller så fortsätter processen, främst med framtagande av ett nytt Regionnätsavtal, det som ska ersätta befintligt dispositionsavtal.

EKONOMI & NYCKELTAL
(jan-dec)

	2024	2023	2022	2021	2020
Nettoomsättning (exkl. stöd)	52,3 MKr	50,7 Mkr	47,8 Mkr	42,6 Mkr	42,5 Mkr
Resultat före skatt	0 Mkr	0 Mkr	0 Mkr	0 Mkr	0 Mkr
Antal anställda	7	7	7	7	8

MÅLUPPFYLLELSE

Nedan representerar de strategiska mål som används i verksamheten.

Område		Mål 2024	Bokslut 2024	Klardatum
	Nätägande	Rådig ägarmodell för rådigt regionnät framtagen		2024-12-31
	Stadsnätssamverkan	Översyn avtal DoU		2024-06-30
	Wholesale	Norrbottens stadsnät använder Cesar		2024-12-31
	Ekonomi	Lösning klar för finansiering rådigt nät	Ägardialog pågår	2024-02-28
	SIS	Överkalix är igång som aktiv del av SIS-plattformen		2024-06-30
	Regionnätet	Etapp 2 kapacitetsuppgradering aktivt o våglängd (Arvidsjaur, Jokkmokk, Gällivare, Överkalix, Kalix)		2024-12-31
Ägaruppdrag				
1	**Kommunikationsinsats för ökad anslutningsgrad fiber med sikte på bredbandsmålen för Sverige**	PTS-stödområden		2024-08-30
2	**Ökad säkerhet och tillgänglighet**	Översyn avtal NOC		2024-12-31
		All personal utbildad i grundläggande beredskap		2024-06-30
3	**Rådighet över samhällskritisk infrastruktur**	Byggande av rådiga fibersträckor startat		2024-06-30
		Beslut fattade om alla nödvändiga Rådiga sträckor	Ägardialog pågår	2024-06-30
		Upplåtelse- och Förvaltningsavtal framtaget (moderniserat Dispositionsavtal	Påbörjat. Prio övriga ägaravtal	2024-12-31

Boden 2025-02-14

Tomas Sundström
VD, IT Norrbotten AB

§ 150

Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Arctic Business Incubator AB

Ärendenr 2025/1373-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 6 kap. § 9 i kommunallagen ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje delägt kommunalt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bedömningen har gjorts utifrån dokumentation i aktieägaravtal, bolagsordning och ägardirektiv samt bolagets rapportering i form av årsredovisning och styrelsens uttalande rörande verksamhetens överensstämmelse med ägardirektiv och bolagsordning. Även lekmannarevisorernas granskningsrapport utgör underlag för beslutet.

Bolagsordningen anger att bolaget ska bistå entreprenörer och potentiella tillväxtföretag med aktiv och anpassad managementsupport, finansiella, tekniska och kommersiella nätverk, en kreativ tillväxtmiljö ävensom idka därmed förenlig verksamhet. Projekten kan ha uppkommit vid eller i samverkan med Luleå tekniska universitet eller ha koppling till forskning och utbildning inom universitetet eller avse projekt med påtaglig innovativ höjd.

Luleå kommun äger 16 procent av bolaget Arctic Business Incubator AB. Aktieägaravtalet som beslutades under år 2023 anger aktieägarnas grundfinansiering. Luleå kommun finansierade bolaget med 1 500 000 kronor under 2024 vilket innebär 18 procent av ägarbidragen till bolaget och 18,8 kronor per invånare.

Årsredovisningen för år 2024 beskriver bolaget att drygt 40 entreprenörer och team har fått stöd med att under 6 till 9 månader utvärdera och förbättra sin

idé för att sedan kunna göra en kvalificerad bedömning om att starta bolag utifrån sin affärsidé eller inte. Utöver det har Arctic Business stöttat 24 bolag som valts ut mot kriterier som skalbarhet, innovation, bidrag till hållbarhet, team med mera. Dessa bolag har under 2024 attraherat 40 mkr i extern finansiering till sina respektive verksamheter. Detta utfall är något bättre än 2023.

Luleå kommunfullmäktige har beslutat om en Policy för ägarstyrning av aktiebolag i december 2023 som bland annat förtydligar kommunens arbete så att kommunstyrelsen utser stämmoombud för kommunens aktier i intressebolag/delägda bolag som finns direkt under kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen utser också ombud till ägarsamråd samt lämnar instruktion till hur ombuden ska rösta på stämman. I de fall stämman ska besluta om principiella frågor ska instruktionen beslutas av fullmäktige.

Bolaget hade ett negativt resultat efter finansiella poster -176 tkr, jämfört med positivt resultat på 64 tkr år 2023. Resultaten över tid har varit mycket varierande. Soliditeten är 21,8 procent jämfört med 21,4 procent föregående år.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Årsredovisning Arctic Business Incubator AB 2024, KLF Hid: 2025.10362
- Styrelsens uttalande rörande verksamhetens överensstämmelse med ägardirektiv och bolagsordning, KLF Hid: 2025.10363
- Revisionsberättelse 2024 Arctic Business Incubator AB, KLF Hid: 2025.10364
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Arctic Business Incubator AB, KLF Hid: 2025.10361

Årsredovisning

för

Arctic Business Incubator AB

556668-3198

Räkenskapsåret

2024

Styrelsen och verkställande direktören för Arctic Business Incubator AB avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Arctic Business Incubator AB är Sveriges nordligaste inkubator och verkar från Skellefteå i söder till Kiruna i norr. Bolagets uppgift är att utveckla entreprenörer och deras affärsidéer till lönsamma, långsiktiga, internationella och hållbara tillväxtbolag som i sin tur genererar exportintäkter och arbetstillfällen till regionen. Bolaget verkar även för att öka attraktionskraften i vår region genom att skapa kvalificerade arbetstillfällen och stärka viljan att etablera bolag här.

Under 2024 har Arctic Business mött runt 140 innovatörer och entreprenörer från Norr- och Västerbotten men även en ökande andel av nationella och internationella entreprenörer. Det osäkra omvärldsläget, den svaga ekonomiska utvecklingen och minskad tillgång på riskvilligt kapital i Sverige gör att det tar längre tid än tidigare år för idéer att utvecklas och skapa nya bolag.

Drygt 40 entreprenörer och team har fått stöd med att under 6 till 9 månader utvärdera och förbättra sin idé och för att sedan kunna göra en kvalificerad bedömning om att starta bolag utifrån sin affärsidé eller inte. Utöver det har Arctic Business stöttat 24 bolag som valts ut mot kriterier som skalbarhet, innovation, bidrag till hållbarhet, team med mera. Dessa bolag har under 2024 attraherat 40 MSEK i extern finansiering till sina respektive verksamheter.

Under året har Arctic Business även jobbat i ett antal projekt och sektorsatsningar som kompletterat och stärkt verksamheten och uppdraget. Till exempel ESA BIC Sweden, som är ett uppdrag åt ESA (Europeiska Rymdorganisationen och Svenska Rymdstyrelsen), Collab Composites (attrahera startups & SMF till att komma till Piteå Science Park för att lösa industriutmaningar) och Swedish Space Innovation Cooperation som är ett projekt som startade under 2024 och pågår till 2028 (finansierat av Tillväxtverket, Svenska Rymdstyrelsen, Region Norrbotten och Region Västragötaland).

Arctic Business förvaltar tre affärsängelbolag; Arctic Ventures Ett AB som är fullinvesterat och där nu innehav har börjat avvecklas, Arctic Ventures Två AB som även det är fullinvesterat och sen Arctic Ventures Tre AB som startades under 2024 och börjat investera under året i inkubatorbolag.

Hållbarhetsarbete

Arctic Business hållbarhetsarbete genomförs på två nivåer, först inom den egna verksamheten och sen genom de innovatörer och bolag som Arctic Business stöttar. På båda nivåerna prioriteras social- och ekonomisk hållbarhet genom att mäta och sätta mål på olika nyckeltal som bidrar till utveckling både ekonomiskt och socialt. Självklart betonas även vikten av ekologisk hållbarhet och både Arctic Business och dess bolag, som alla är väldigt små och i olika branscher, ska följa gällande lagstiftning inom detta, och genom sin verksamhet och erbjudande undvika att påverka miljön negativt. Hållbarhetsarbete och arbete med målsättning är en löpande del i rådgivning och uppföljning mot alla startups.

Ekonomisk hållbarhet

Genom Arctic Business grunduppdrag bidrar vi till ekonomisk hållbarhet för samhället. Grunduppdraget är att stötta innovativa och långsiktigt hållbara startups genom att utveckla och stötta hållbara affärsmodeller, attrahera finansiering till bolagen och påvisa konkurrensfördelar. För att mäta effekt och sätta mål använder Arctic Business nyckeltal för bransch, antal anställda, antal sysselsatta samt statliga och kommunala intäkter som bolagen genererar.

Social hållbarhet

Arctic Business är öppet och stöttande för idéer och innovatörer i tidiga skeenden med ett brett och inkluderande bemötande och sökande. För de bolag som sedan blir utvalda till inkubatorn så sätts stora resurser in på att bygga kompletta och diversifierade team. För att mäta och säkerställa effekt använder Arctic Business nyckeltal för att följa upp ursprung till affärsidén, sammansättningen avseende kön och nationalitet, i både grundarteam, ledningsgrupp och styrelse i alla bolag.

Ekologisk hållbarhet

Runt ekologisk hållbarhet har Arctic Business en relevant intern policy runt resande och förhållningssätt till detta. Till våra bolag så informerar vi och jobbar med att de kan förstå och följa gällande regler och lagstiftning som i Sverige är mycket bra och omfattande inom detta område.

Planer framåt

Under 2025 kommer Arctic Business att jobba fokuserat med att fortsätta öka inflödet av innovatörer och entreprenörer, då främst ut LTU men även ur de riktade projekt och sektorsatsningar som vi driver under året (främst då rymd och Collab och både nationellt och internationellt). Under året kommer Peter Ericson att träda in under feb-nov som tf. VD under den period som ordinarie VD Jens Lundström är tjänstledig för att verka från Nordic Innovation House i Palo Alto.

Företaget har sitt säte i Luleå.

Flerårsöversikt (Tkr)	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Summa övriga rörelseintäkter	17 246	18 552	17 938	17 510	15 962
Resultat efter finansiella poster	-176	67	-56	2 321	482
Soliditet (%)	21,8	21,4	24,3	32,2	18,1
Nettoomsättning	1 872	1 520	1 319	1 148	623

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	100 000	3 061 981	28 796	**3 190 777**
Disposition enligt beslut av årsstämman:				
Balanseras i ny räkning		28 796	-28 796	**0**
Årets resultat			3 766	**3 766**
Belopp vid årets utgång	**100 000**	**3 090 777**	**3 766**	**3 194 543**

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	3 090 777
årets vinst	3 766
	3 094 543
disponeras så att	
i ny räkning överföres	3 094 543
	3 094 543

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m. m.			
Nettoomsättning		1 871 706	1 520 456
Övriga rörelseintäkter	2	17 246 311	18 552 263
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		**19 118 017**	**20 072 719**
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-7 881 801	-9 294 489
Personalkostnader	3	-11 541 163	-10 588 522
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-31 267	-155 301
Övriga rörelsekostnader		-24 728	-41 599
Summa rörelsekostnader		**-19 478 959**	**-20 079 911**
Rörelseresultat		**-360 942**	**-7 192**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		205 246	95 574
Nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar		-20 406	-19 540
Räntekostnader och liknande resultatposter		-236	-2 132
Summa finansiella poster		**184 604**	**73 902**
Resultat efter finansiella poster		**-176 338**	**66 710**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		300 000	0
Summa bokslutsdispositioner		**300 000**	**0**
Resultat före skatt		**123 662**	**66 710**
Skatter			
Skatt på årets resultat		-119 896	-37 914
Årets resultat		**3 766**	**28 796**

Balansräkning

	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	4	72 958	104 225
Summa materiella anläggningstillgångar		**72 958**	**104 225**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	5	244 769	65 175
Summa finansiella anläggningstillgångar		**244 769**	**65 175**
Summa anläggningstillgångar		**317 727**	**169 400**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		442 504	437 564
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag		183 454	112 170
Övriga fordringar		721 061	784 345
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 979 813	3 651 006
Summa kortfristiga fordringar		**3 326 832**	**4 985 085**
Kassa och bank			
Kassa och bank		11 931 284	11 580 055
Summa kassa och bank		**11 931 284**	**11 580 055**
Summa omsättningstillgångar		**15 258 116**	**16 565 140**
SUMMA TILLGÅNGAR		**15 575 843**	**16 734 540**

Balansräkning

	Not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		100 000	100 000
Summa bundet eget kapital		**100 000**	**100 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		3 090 777	3 061 982
Årets resultat		3 766	28 796
Summa fritt eget kapital		**3 094 543**	**3 090 778**
Summa eget kapital		**3 194 543**	**3 190 778**
Obeskattade reserver	6		
Periodiseringsfonder	6	190 000	490 000
Summa obeskattade reserver		**190 000**	**490 000**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 985 040	1 742 696
Övriga skulder		6 290 819	8 351 190
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7	3 915 441	2 959 876
Summa kortfristiga skulder		**12 191 300**	**13 053 762**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**15 575 843**	**16 734 540**

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Avskrivning
Inventarier kopplade till projekt har skrivits av på ett år.
Materiella anläggningstillgångar

Inventarier, verktyg och installationer	20%	5år

Nyckeltalsdefinitioner
Soliditet = Justerat eget kapital / Totalt kapital
Kommentar: Justerat eget kapital beräknas som eget kapital plus 79,4 % av obeskattade reserver.

Not 2 Övriga rörelseintäkter

	2024	**2023**
Driftsbidrag	13 300 000	13 100 000
Projektintäkter	2 474 468	3 877 142
Övriga ersättningar och intäkter	1 471 843	1 575 121
	17 246 311	**18 552 263**

Not 3 Medelantalet anställda

	2024	**2023**
Medelantalet anställda	11	10

Not 4 Inventarier, verktyg och installationer

	2024-12-31	**2023-12-31**
Ingående anskaffningsvärden	410 584	624 690
Inköp	0	27 996
Försäljningar/utrangeringar	0	-242 102
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**410 584**	**410 584**
Ingående avskrivningar	-306 359	-393 160
Försäljningar/utrangeringar	0	242 102
Årets avskrivningar	-31 267	-155 301
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-337 626**	**-306 359**
Utgående redovisat värde	**72 958**	**104 225**

Not 5 Andelar i koncernföretag

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	150 000	100 000
Aktieägartillskott	200 000	50 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**350 000**	**150 000**
Ingående nedskrivningar	-84 825	-65 285
Årets nedskrivningar	-20 406	-19 540
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-105 231**	**-84 825**
Utgående redovisat värde	**244 769**	**65 175**

Not 6 Periodiseringsfonder

Specifikation av periodiseringsfonder

	2024-12-31	2023-12-31
Beskattningsår 2021	490 000	490 000
Återföring periodiseringsfond	-300 000	0
	190 000	**490 000**
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	2 645	1 958

Not 7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna arvoden och löner	1 431 312	1 168 398
Upplupna sociala avgifter på arvoden och löner	432 637	367 110
Förutbetalda intäkter	2 011 492	1 360 011
Upplupna kostnader	40 000	64 357
	3 915 441	**2 959 876**

Not 8 Ställda säkerheter

Ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventualförpliktelser	Inga	Inga

Den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Lars-Olov Söderström
Ordförande

Gry Holmgren Hafskjold

Linda Lyckman

Helena Eriksson

Per Gustafsson

Peter Ericson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Deltagare

ARCTIC BUSINESS 556668-3198 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-25 17:55:39 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Curt Peter Ericson
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196212120098

Peter Ericson
VD
peter.ericson@abi.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 104.28.148.53

LARS-OLOV SÖDERSTRÖM Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-25 17:45:03 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Lars-Olov Söderström
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 195203217871

Lars-Olov Söderström
larsolov.soderstrom@gmail.com

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 188.149.223.46

HELENA ERIKSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-25 16:42:34 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Laina Helena Eriksson
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196903228945

Helena Eriksson
helena.eriksson@vinter.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 81.237.109.134

PER GUSTAFSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-25 17:48:56 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: PER GUSTAFSSON
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196305198654

Per Gustafsson
per.gustafsson.soderbodan@gmail.com

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 98.128.146.16

LINDA LYCKMAN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-28 07:33:38 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: LINDA LYCKMAN
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197312040384

Linda Lyckman
lyckman@gmail.com

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 95.194.110.154

GRY HOLMGREN HAFSKJOLD Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-25 17:12:48 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Gry Holmgren Hafskjold
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196205242842

Gry Holmgren Hafskjold
gry.holmgren@ltubusiness.se
+46706151152
6205242842

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 217.213.151.190

HANS ÖYSTILÄ Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-28 08:25:49 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Hans Göran Öystilä
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196203159071

Hans Öystilä
hans@readyab.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 85.238.192.45

Luleå 2025-05-22

Styrelsen i Arctic Business Incubator AB har gått igenom Bolagsordning och Ägardirektiv i sken av bolagets verksamhet och resultat under 2024 fram tills idag och ger följande utlåtande om dessa.

Styrelsen finner att bolaget verksamhet överensstämmer väl med bolagsordningen

Styrelsen finner att bolaget verksamhet överensstämmer väl med ägardirektivet.

Lars-Olov Söderström
Styrelseordförande i Arctic Business Incubator AB

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Arctic Business Incubator AB, org.nr 556668-3198

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden
Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Arctic Business Incubator AB för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Arctic Business Incubator ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Arctic Business Incubator AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar
Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Arctic Business Incubator AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Arctic Business Incubator AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Luleå den

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Deltagare

HANS ÖYSTILÄ Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-02-28 08:26:52 UTC

Datum

Undertecknare

Namn returnerat från Svenskt BankID: Hans Göran Öystilä
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196203159071

Hans Öystilä
hans@readyab.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 85.238.192.45

§ 151

Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget BD Pop AB

Ärendenr 2025/1374-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 6 kap. § 9 i kommunallagen ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje delägt kommunalt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bedömningen har gjorts utifrån dokument för styrning, uppföljning och uppsikt över de kommunala bolagen såsom aktieägaravtal, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument.

Bolagets rapportering i form av årsredovisning, uppföljning av ägardirektiv per hel- och halvår samt lekmannarevisionens rapport har gett underlag för bedömningen.

Luleå kommun äger 20 procent av BD Pop AB. Aktieägaravtalet anger att kommunerna ska ge aktieägartillskott med minst 6 kronor per invånare. Luleå kommun finansierade bolaget år 2024 med totalt 879 645 kr (800 tkr plus 1 kr per invånare, vilket ger 11 kr/invånare). År 2023 var bidraget 879 244 kronor, med samma beräkning.

Bolagsordningen anger att:

- bolaget ska vara ett regionalt resurs- och produktionscentrum för populärmusik i syfte att stödja talanger och stärka den regionala musikbranschen och stimulera tillväxt av kreativa näringar.
- bolagets huvudsakliga verksamhetsområden ska vara artistutveckling, branschutveckling, inspelning, distribution, marknadsföring, kompe-

tens- och affärsutveckling samt arrangemang i samarbete med lokala arrangörer.
- bolaget medverkar till regionala musikproduktioner med kunskaper, kontakter och insatser som samproducent.

Bolaget hade ett negativt resultat efter finansiella poster på -358 tkr (614 tkr 2023) vilket är ett sämre resultat än tidigare år och även identifierat i granskningen av revisorer.

Soliditeten 2024 är 58 procent jämfört med 61 procent år 2023.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning 2024 - BD Pop AB, KLF Hid: 2025.10366
- Revisionsberättelse 2024 - BD Pop AB, KLF Hid: 2025.10367
- Lekmannarevisorns granskningsrapport - BD Pop AB, KLF Hid: 2025.10368
- Grundläggande granskning BD Pop AB 2024, KLF Hid: 2025.10369
- Uttalande från företagsledningen 2024, KLF Hid: 2025.10370
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget BD Pop AB, KLF Hid: 2025.10365

Årsredovisning för

BD Pop AB

556841-3438

Räkenskapsåret
2024-01-01 - 2024-12-31

Innehållsförteckning:	**Sida**
Förvaltningsberättelse	1-2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4-5
Noter	6-7
Underskrifter	8

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktör för BD Pop AB, 556841-3438 får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

BD Pop AB, med säte i Luleå kommun, är ett utvecklingsbolag för populärmusik i syfte att stödja talanger, stärka den regionala musikbranschen och stimulera tillväxten av kreativa näringar.

Bolaget styrs genom ägardirektiv till styrelsen och finansieras i huvudsak med ägartillskott (driftbidrag). 2024 var bolagets fjortonde verksamhetsår. Verksamheten har bedrivits med fyra anställda samt köpta tjänster för ekonomi/administration och projektledning.

Bolaget ägs av Region Norrbotten och åtta av länets kommuner, Boden, Jokkmokk, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Överkalix, Övertorneå.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Det största albumsläppet har varit Zackes album "Noir", vilket är en samproduktion med BD Pop. Det har uppmärksammats av bland annat SVT och Dagens Nyheter..

Vi har ansökt och fått beviljat två nya projekt. "Equalizer Music Network" och "Gamifying the way to explore music from the North". EQ-projektet är ett projekt som vänder sig till kvinnor och icke-binära i Norrbotten. Målet är att musikbranschen i Norrbotten ska bli mer jämställd.
Spelmusikprojektet syftar till att föra samman spelbranschen och musikbranschen genom ett praktiskt samarbetsprojekt.

Tyvärr har Tillväxtverket inte godkänt kostnader i projektet Let´s Create Music på grund av en bristfällig konsultupphandling. Detta ledde till pausade aktiviteter och stor ekonomisk påfrestning för bolaget. BD Pop har nu i stället anställt projektledaren och aktiviteterna är i gång med full kraft igen.

Under året har BD Pop utökat sin kommunikation genom bland annat ett nytt nyhetsbrev och två nya Spotify-listor. Bolagets studio har nyttjats i mycket hög utsträckning, 345 dagar under året. VD har tyvärr varit fortsatt sjukskriven under hela året. En ny interims VD har rekryterats internt och tillträder 1/1 2025.

Flerårsöversikt

	2024	*2023*	*2022*	*Belopp i kr 2021*
Nettoomsättning	145 215	273 779	415 954	311 626
Resultat efter finansiella poster	-357 781	614 189	207 157	357 281
Soliditet, %	58	61	59	52

Eget kapital

	Aktie-kapital	*Reserv-fond*	*Fritt eget kapital*
Vid årets början	400 000		1 156 992
Årets resultat			-120 212
Vid årets slut	**400 000**		**1 036 780**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Resultatdisposition

	Belopp i kr
Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel:	
balanserat resultat	1 156 992
årets resultat	-120 212
Totalt	1 036 780
disponeras för	
balanseras i ny räkning	1 036 780
Summa	1 036 780

Bolagets resultat och ställning framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar med tilläggsupplysningar.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-01-01-2024-12-31*	*2023-01-01-2023-12-31*
Rörelseintäkter			
Nettoomsättning		145 215	273 779
Övriga rörelseintäkter	*2*	5 173 415	6 272 882
Summa rörelseintäkter		5 318 630	6 546 661
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-3 513 815	-3 569 159
Personalkostnader	*3*	-2 161 985	-2 334 460
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-40 152	-51 297
Summa rörelsekostnader		-5 715 952	-5 954 916
Rörelseresultat		-397 322	591 745
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		39 630	22 576
Räntekostnader och liknande resultatposter		-89	-132
Summa finansiella poster		39 541	22 444
Resultat efter finansiella poster		-357 781	614 189
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		226 625	-115 277
Förändring av överavskrivningar		10 944	16 603
Summa bokslutsdispositioner		237 569	-98 674
Resultat före skatt		-120 212	515 515
Skatter			
Skatt på årets resultat		-	-111 219
Årets resultat		**-120 212**	**404 296**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	*4*	160 206	189 414
Inventarier, verktyg och installationer	*5*	-	10 944
Summa materiella anläggningstillgångar		160 206	200 358
Summa anläggningstillgångar		160 206	200 358
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Övriga fordringar		172 943	229 167
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		294 644	792 109
Summa kortfristiga fordringar		467 587	1 021 276
Kassa och bank			
Kassa och bank		2 091 450	1 852 865
Summa kassa och bank		2 091 450	1 852 865
Summa omsättningstillgångar		2 559 037	2 874 141
SUMMA TILLGÅNGAR		2 719 243	3 074 499

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER	*6*		
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital			
		400 000	400 000
Summa bundet eget kapital		400 000	400 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		1 156 993	752 696
Årets resultat		-120 212	404 296
Summa fritt eget kapital		1 036 781	1 156 992
Summa eget kapital		1 436 781	1 556 992
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		179 968	406 593
Ackumulerade överavskrivningar		-	10 944
Summa obeskattade reserver		179 968	417 537
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		285 386	461 831
Skatteskulder		58 020	46 703
Övriga skulder		137 435	51 731
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		621 653	539 705
Summa kortfristiga skulder		1 102 494	1 099 970
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		2 719 243	3 074 499

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre aktiebolag.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar	*År*
Materiella anläggningstillgångar:	
-Förbättringsutgifter i annans fastighet	20
-Inventarier, verktyg och installationer	5

Not 2 Övriga rörelseintäkter

	2024-01-01-2024-12-31	*2023-01-01-2023-12-31*
Kommunala bidrag	-1 551 425	-1 553 586
Bidrag från Region Norrbotten	-3 618 500	-3 618 500
Övriga bidrag	-2 361	-1 100 796
Övrigt	-1 129	
Summa	**-5 173 415**	**-6 272 882**

Not 3 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2024-01-01-2024-12-31	*2023-01-01-2023-12-31*
Medeltal anställda:		
Kvinnor	1	1
Män	3	3
Totalt	**4**	**4**

Not 4 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2024-12-31	*2023-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	584 165	584 165
	584 165	584 165
Ackumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-394 751	-365 543
-Årets avskrivning enligt plan	-29 208	-29 208
	-423 959	-394 751
Redovisat värde vid årets slut	**160 206**	**189 414**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Not 5 Inventarier, verktyg och installationer

	2024-12-31	*2023-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	937 032	937 033
Vid årets slut	937 032	937 033
Ackumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-926 089	-904 000
-Årets avskrivning anskaffningsvärden	-10 943	-22 089
Vid årets slut	-937 032	-926 089
Redovisat värde vid årets slut	**-**	**10 944**

Not 6 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	2024-12-31	*2023-12-31*
Företagsinteckningar	1 000 000	1 000 000
Eventualförpliktelser	Inga	Inga

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Underskrifter

Luleå den februari 2025

Lenita Ericson
Styrelseordförande

Elin Fagerlund Grunditz
Vd

Lars Nylin

Anna-Karin Gullberg

John Rosén

Pontus Sillrén

Min revisionsberättelse har lämnats den februari 2025

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/2b686cdc-36ae-4c23-93ba-31a5f40f7b10

visma sign
www.vismasign.com

Lars Anders Nylin
bfd3f0af-bfef-438b-a7ba-37eb8f4acc43 - 2025-03-03 12:50:53 UTC +02:00
BankID / Freja eID - cd90dd7d-b0c7-49d4-bac1-287687bb0ffb - SE

Inga Lenita Ericson
BD Pop AB, SE556841343801, Stationsgatan 36, 97232, Luleå
0f055787-d2a8-4f85-9fba-806addc421de - 2025-03-03 12:53:42 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 1420e72a-70f4-43be-b474-7a056995d3ae - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

JOHN ROSÉN
ed0ed165-3f6a-4858-87ac-fedf60312c5f - 2025-03-03 13:51:14 UTC +02:00
BankID / Freja eID - b4c39638-4cb0-4b89-b4a5-ba99048d3cb4 - SE

ELIN FAGERLUND GRUNDITZ
BD Pop AB, SE556841343801, Stationsgatan 36, 97232, Luleå
efef8367-5cf4-4817-befb-c992f34de298 - 2025-03-04 07:22:42 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 8e17dd53-f164-4581-8b6c-7ef4b6595d52 - SE
Representative - Nimenkirjoitusoikeus - Firmateckningsrätt - Representant - Repræsentant

PONTUS OLOF SILLRÉN
02da303f-9856-46e6-8774-e5557cc98f26 - 2025-03-04 09:25:32 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 93c93843-f384-49da-b747-adcf8dd5b3b4 - SE

ANNA-KARIN GULLBERG
dcce08e5-84bf-4c85-a2ad-1106497e747f - 2025-03-04 15:59:06 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 0e855e52-a42a-420f-bfab-241a7a7cbba6 - SE

Hans Göran Öystilä
53b8ef2e-c1a8-4b6f-987f-cf5a0e54c118 - 2025-03-04 17:02:50 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 1a2bed31-c94b-430d-98f1-fee3ee921d31 - SE

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i BD Pop AB, org.nr 556841-3438

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden
Jag har utfört en revision av årsredovisningen för BD Pop AB för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av BD Pop ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till BD Pop AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar
Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/35f6cc0b-6012-41b7-90bf-1010e0223e2f

visma sign
www.vismasign.com

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för BD Pop AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktör ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till BD Pop AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/35f6cc0b-6012-41b7-90bf-1010e0223e2f

visma sign
www.vismasign.com

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Luleå den

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/35f6cc0b-6012-41b7-90bf-1010e0223e2f

visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Hans Göran Öystilä
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Ready AB
3836744c-7d33-46e0-a6ca-40515888141a - 2025-03-04 17:02:50 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 1a2bed31-c94b-430d-98f1-fee3ee921d31 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Lekmannarevisorn i BD Pop AB

För kännedom och beaktande
Bolagsstyrelsen i BD Pop AB

Till årsstämman i
BD Pop AB
Org nr 556841-3438

För kännedom
Respektive ägares fullmäktige

Granskningsrapport för år 2024

Jag, av fullmäktige i Region Norrbotten utsedda lekmannarevisor, har granskat BD Pop AB:s verksamhet för 2024. Granskningen har utförts av sakkunniga från PwC som biträder lekmannarevisorn.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorn ska granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet samt utifrån bolagsordning och fastställda ägardirektiv.

Samplanering har skett med bolagets auktoriserade revisor. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning. Årets granskning har framför allt fokuserat på följande områden:

- Styrning, kontroll och åtgärder.
- Måluppfyllelse för verksamheten.
- Måluppfyllelse för ekonomi.

Därutöver har jag i min grundläggande granskning, utifrån en värdering av väsentlighet och risk, även inriktat särskilt fokus inom följande område:

- Bolagets följsamhet till mål i ägardirektiv.
- Dialog med verkställande organ där särskilt fokus ligger på bolagets processer för inköp och upphandling.

Jag anser att de revisionsbevis jag inhämtat är tillräckliga som grund för mitt uttalanden nedan. Utifrån genomförd granskning gör jag följande bedömningar avseende revisionsåret 2024:

Att bolagets verksamhet sammantaget har skötts på ett **i allt väsentligt** ändamålsenligt sätt.

Att bolagets verksamhet har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt **inte helt** tillfredsställande sätt.

Att bolagets interna kontroll inom granskade områden **i allt väsentligt** har varit tillräcklig.

Underlag för revisionell bedömning samt förslag till utvecklingsområden redovisas i bifogade dokument.

Dag som framgår av digital signering.

_____
Robert Edin
Lekmannarevisor

Bilaga: *“Grundläggande granskning, BD Pop AB 2024”, mars 2025*

Signerat 2025-03-18 14:21:34 UTC

Oneflow ID 10198483 Sida 1 / 2

Deltagare

ROBERT EDIN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-18 14:21:34 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: JAN ROBERT EDIN

Robert Edin

Leveranskanal: E-post

Granskningsredogörelse

Grundläggande granskning 2024

BD Pop AB

Mars 2025

Erik Jansen - certifierad kommunal revisor
Jonathan Melkko - revisionskonsult

Sammanfattning

Övergripande revisionsfrågor	**Revisionell bedömning**	**Kommentar**
Utövar och vidtar styrelsen en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden? *Baseras på delfrågor i avsnitt 1-4*	Grön	Styrelsens styrning, kontroll och åtgärder har i huvudsak varit tillräcklig under år 2024.
Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5a, 5c*	Grön	Redovisat verksamhetsresultat är i allt väsentligt förenligt med beslutade mål för år 2024. Samtliga verksamhetsmål har uppnåtts.
Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål? *Baseras på delfråga 5b, 5d*	Gul	Har delvis uppnått ekonomiska mål. Årets resultat efter fin. poster: ● - 357 781 kr (budgeterat nollresultat)

Inledning

Bakgrund

Av lagstiftning och god revisionssed följer att kommunens revisorer årligen ska granska alla verkställande organ som bedriver kommunal verksamhet. Bolagsstyrelsen ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med ägarens uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste styrelsen bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge lekmannarevisorerna ett underlag till uttalande i granskningsrapport. I dess uppdrag ingår att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Utövar och vidtar styrelsen en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder inom sina ansvarsområden?
2. Är redovisat resultat för verksamheten förenligt med beslutade mål?
3. Är redovisat resultat för ekonomin förenligt med beslutade mål?

Därutöver sker även en kompletterande granskning inom följande områden:

1. Följsamhet till mål i ägardirektiv
2. Dialog med verkställande organ där särskilt fokus ligger på bolagets processer för inköp och upphandling.

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av aktiebolagslagen 8:4 och följsamhet till mål och budget 2024.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2024. I övrigt se “syfte och revisionsfrågor”. Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gul (delvis), röd (otillräckligt) eller grå (går ej att bedöma).

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har styrelsen antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Styrelsen har, 2024-12-16, fastställt verksamhetsplan 2025.
2. Budget	a) Har styrelsen antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Styrelsen har, 2024-12-16, godkänt budget 2025.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för bolagets verksamhet?	Grön	Av verksamhetsplanen framgår 4 st verksamhetsmål.
	b) Finns mål formulerade för bolagets ekonomi?	Grön	Följsamhet av budget är att anse som ekonomiskt mål.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	Målen är formulerade så att de går att följa upp.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har styrelsen upprättat instruktion för rapportering till styrelsen?	Grön	Från styrelsens arbetsordning samt VD-instruktion framgår direktiv för rapportering av ekonomi och verksamhetens utveckling.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet?	Grön	Verksamhetsmål har följts upp genom halv- och helårsrapport där måluppfyllelse framgår.
	c) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för ekonomi?	Grön	Följsamhet till budget följs upp löpande.
	d) Vidtar styrelsen tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	Föreligger inte uppenbara behov av åtgärder, se 5a & 5c.
	e) Vidtar styrelsen tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	Föreligger inte uppenbara behov av åtgärder, se 5b & 5d.

Granskningsiakttagelser

Delfrågor		Bedömning	Noteringar
5. Måluppfyllelse	a) Når bolaget uppsatta mål för verksamheten? (bolagsinterna mål)	Grön	Av helårsrapport framgår att samtliga mål har uppnåtts. ● 39 utgivningar via vår label DigiNorth samt via tredje part (mål: 35 utgivningar) ● 27 supportinsatser (mål: 25 supportinsatser) ● Studion har nyttjats 345 dagar (mål: 240 dagar) ● 6 beslut om nya samproduktioner (mål: 6 nya samproduktioner)
	b) Når bolaget uppsatta mål för ekonomin? (bolagsinterna mål)	Gul	Årets resultat efter fin. poster: ● - 357 781 kr (budgeterat nollresultat) Årets resultat: ● - 120 212 kr
	c) Når bolaget verksamhetsmål i ägardirektiv?	Grön	Av ägardirektivet framgår inte särskilda hänvisningar till verksamhetsmål. Av helårsrapport 2024 (uppföljning av ägardirektiv) redovisas att bolaget sammantaget uppfyller ägardirektivet väl.
	d) Når bolaget ekonomiska mål i ägardirektiv?	Grön	Enligt ägardirektivet ska bolaget ha en god finansiell stabilitet samt att ägarnas tillskott till bolaget kan användas som medfinansiering i projekt inom ramen för bolagets kärnverksamhet och på så sätt växlas upp med annan finansiering. Vi har *inte* gjort några iakttagelser som tyder på att bolaget *inte* efterlevt målen i ägardirektivet. Som nämndes i 5c redovisar helårsrapporten att bolaget sammantaget uppfyller ägardirektivet väl.

2025-03-18

Kristian Damlin

Uppdragsledare

Jonathan Melkko

Projektledare

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av lekmannarevisorn i bolaget enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2024-12-16. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Hans Öystilä
Ready AB
Midgårdsvägen 9A
973 34 Luleå

Luleå den

Detta uttalande lämnas i anslutning till er revision av företagets årsredovisning för det räkenskapsår som slutade 31 december 2024 och syftar till att ni ska ge uttryck för er uppfattning om huruvida årsredovisningen i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen.

Vi bekräftar utifrån vår bästa kunskap och övertygelse, efter att ha gjort sådana förfrågningar som vi ansett nödvändiga för att på ett lämpligt sätt informera oss, följande:

Årsredovisningen

1. Vi har tagit vårt ansvar för upprättandet av årsredovisningen i enlighet med vad som framgår av uppdragsbrevet daterat den 3 april 2019 och då i synnerhet att årsredovisningen ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen.

2. De metoder som vi använt för att göra bedömningar och betydelsefulla antaganden avseende uppskattningar i redovisningen, däribland sådana som bygger på verkligt värde, är rimliga.

3. Alla händelser efter räkenskapsårets utgång som enligt årsredovisningslagen kräver justeringar eller att upplysningar lämnas har beaktats på ett korrekt sätt i årsredovisningen.

Lämnad information

4. Vi har försett er med;

   - tillgång till all information som vi har kännedom om och som är relevant för upprättandet av årsredovisningen, t ex bokföring, dokumentation och annat;

   - ytterligare information som ni har begärt av oss för revisionens syfte; och

   - obegränsad tillgång till personer inom företaget som ni har bedömt att det är nödvändigt att inhämta revisionsbevis ifrån.

5. Alla transaktioner har bokförts i räkenskapsmaterialet och avspeglas i årsredovisningen.

6. Vi bekräftar vårt ansvar för en sådan intern kontroll som vi bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vi bekräftar särskilt vårt ansvar för utformning, införande och upprätthållande av interna kontroller i syfte att förhindra och upptäcka oegentligheter och fel.

   Vi har upplyst er om utfallet av vår bedömning av risken för att årsredovisningen kan innehålla väsentliga felaktigheter som beror på oegentligheter.

7. Vi bekräftar att:

   (a) Det inte har förekommit oegentligheter eller misstänkta oegentligheter som vi är medvetna om och som påverkar företaget vilket innefattar:

   - företagsledningen
   - medarbetare som har väsentliga roller vid utövandet eller övervakningen av den interna kontrollen, eller
   - andra där oegentligheter kan ha väsentlig betydelse för årsredovisningen

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/1377bcc8-f74c-48d1-ab71-a6aaf6ee9a8c
558
visma sign
www.vismasign.com

(b) Det inte har förekommit några anklagelser om oegentligheter, eller misstänkta oegentligheter, som påverkar företagets årsredovisning som vi har fått kännedom om genom anställda, tidigare anställda, eventuella analytiker som följer företaget, tillsynsmyndigheter eller andra.

8. Vi har upplyst er om alla kända eller misstänkta fall av överträdelser av lagar och andra författningar vars effekter ska beaktas när årsredovisningen upprättas. Upplysningar ska i förekommande fall även lämnas om överträdelser av Aktiebolagslagen (ABL) där ni som revisorer har granskningsplikt enligt samma lag; exempelvis s k förbjudna lån enligt kapitel 21 i ABL och otillåtna värdeöverföringar enligt definitionen i Aktiebolagslagens 17 kapitel.

   Vidare har vi upplyst er om och korrekt bokfört och/eller lämnat upplysning i årsredovisningen om alla förhandlingar, tvister och skadestånd vars effekter ska övervägas vid upprättandet av årsredovisningen. Bokföringen/upplysningen har skett i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

9. Vi har upplyst er om vilka företagets närstående är och om alla närståenderelationer och närståendetransaktioner som vi känner till. Alla närståenderelationer och närståendetransaktioner har blivit bokförda och upplysta om i enlighet med årsredovisningslagen.

Med vänlig hälsning

BD Pop AB

Elin Fagerlund Grunditz
Verkställande direktör

Anneli Enbuska Lind
Ekonomiansvarig

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/1377bcc8-f74c-48d1-ab71-a6aaf6ee9a8c

visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Leena Anneli Lind
BD Pop AB, SE556841343801, Stationsgatan 36, 97232, Luleå
f798e366-220f-40c4-8eff-5e7f046820e2 - 2025-03-06 09:46:00 UTC +02:00
BankID / Freja eID - cfa6f56c-f71e-4beb-8f4e-53815d205eb2 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

ELIN FAGERLUND GRUNDITZ
BD Pop AB, SE556841343801, Stationsgatan 36, 97232, Luleå
8902cef6-532d-4136-896f-538c29853565 - 2025-03-06 09:51:10 UTC +02:00
BankID / Freja eID - d0e18e11-db5f-40bb-8aa9-d2e24522a56c - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

§ 152

Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Energikontor Norr AB

Ärendenr 2025/1375-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 6 kap. § 9 i kommunallagen ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje delägt kommunalt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bedömningen har gjorts utifrån dokument för styrning, uppföljning och uppsikt över de kommunala bolagen såsom aktieägaravtal, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument.

Bolagets rapportering i form av årsredovisning samt uppföljning av ägardirektiv per hel- och halvår samt lekmannarevisionens rapport har gett underlag för bedömningen.

Luleå kommun äger 3,57 % av Energikontor Norr AB. Aktieägaravtalet anger att kommunerna ska ge aktieägartillskott med 2 kronor per invånare. Luleå kommun har finansierat bolaget med 2 kr per invånare under 2024, samma som för 2023.

Föremålet för bolagets verksamhet är att driva energi- och klimatfrågor på lokal och regional nivå i ett internationellt perspektiv. Bolagets ändamål är att med iakttagande av kommunal likställighets-, självkostnads- och lokaliseringsprincip:

- arbeta för en ökad andel av förnybar energi
- arbeta för energieffektivisering
- bidra till utvecklingen av samarbete inom energi- och klimatområdet
- stödja och utveckla regionsamverkan i ett internationellt perspektiv.

Bolaget hade ett resultat efter finansiella poster på 419 tkr 2024, markant förbättring jämfört med 2023 (-2 mkr) då en momskostnad av engångskaraktär belastade 2023 års resultat.

Soliditeten 2024 är 57 procent jämfört med 38 procent år 2023.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning med revisionsberättelse Energikontor Norr AB 2024, KLF Hid: 2025.10372
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Energikontor Norr AB, KLF Hid: 2025.10371

Årsredovisning

för

Energikontor Norr AB

556595-9151

Räkenskapsåret

2024

Styrelsen och verkställande direktören för Energikontor Norr AB avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten
Bolaget ägs av Region Norrbotten och de 14 kommunerna i Norrbotten och har sitt säte i Luleå. Bolaget ska driva energi- och klimatomställningen på lokal och regional nivå i ett nationellt och internationellt perspektiv. Bolagets mål är att verka for en ökad andel förnybar energi i regionen, arbeta för en effektivare användning av energi och resurser, bidra till utvecklingen av samarbete inom energi- och klimatområdet och att stödja och utveckla samverkan mellan regioner, nationellt och internationellt.

Mycket av arbetet drivs i form av projekt där målgruppen oftast är offentliga aktörer och små och medelstora företag.

Energi har under året fått ett större fokus i samhället än på många år pga. ökande kostnader, etableringarna här i norr, beredskap och klimatmålen varför intresset för energi och klimatfrågorna har ökat. Ett antal nya projekt har startats för att fortsätta driva arbetet och utvecklingen bland länets kommuner, Länsstyrelsen och SME-företagen för ett konkurrenskraftigare, mer hållbart och attraktivt Norrbotten.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
I den löpande verksamheten fortsätter arbetet kring energiomställningen i norra Sverige både kring Norrbottens energisystem med ett antal projekt och rapporter som släppts.

Arbetet med att minska de fossila utsläppen från fordon och transporter är viktigt då de står för en stor del av våra utsläpp varför det arbetet löper vidare. Detta knyter även an till den ökade elektrifieringen och den omställningen som sker i norra Sverige.

Arbetet med att stötta kommunerna i deras strategiska energi- och klimatarbete intensifieras och innefattar allt från energiplanering till resan för att uppnå energi- och klimatmålen.

En ökad insats kring projektintag har också ingått i satsningarna. Ett stort projekt togs också hem efter ett gediget ansökansarbete, och det handlar om att stötta Norrbottens SME-företag med fokus mot livsmedelsbranschen i energiomställningen för att öka konkurrenskraften och självförsörjningsgraden i Norrbotten. Ett annat projekt som tagits hem är DISCO som kretsar kring lågtempererad fjärrvärme som ses som en viktig pusselbit i Norrbottens värmeförsörjning i kölvattnet av industri- och vätgassatsningar.

Bolaget ser med stor tillförsikt på framtiden där behoven av bolagets bidrag inom energiområdet och omställningen fortsatt kommer att vara mycket stort i Norrbotten.

Flerårsöversikt (Tkr)	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**
Nettoomsättning	14 322	14 243	14 217	15 014
Resultat efter finansiella poster	419	-2 042	-365	193
Soliditet (%)	57	38	55	54

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	**Reserv-fond**	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	280 000	26 000	5 183 478	-2 042 026	**3 447 452**
Disposition enligt beslut av årsstämman:					
Balanseras i ny räkning			-2 042 026	2 042 026	**0**
Årets resultat				567 685	**567 685**
Belopp vid årets utgång	**280 000**	**26 000**	**3 141 452**	**567 685**	**4 015 137**

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	3 141 452
årets vinst	567 685
	3 709 137
disponeras så att	
i ny räkning överföres	3 709 137
	3 709 137

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Rörelseintäkter			
Nettoomsättning		8 953 244	9 040 846
Övriga rörelseintäkter		5 369 018	5 202 922
Summa rörelseintäkter		**14 322 262**	**14 243 768**
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-3 858 512	-6 713 680
Personalkostnader	2	-9 993 881	-9 608 168
Summa rörelsekostnader		**-13 852 393**	**-16 321 848**
Rörelseresultat		**469 869**	**-2 078 080**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		43 186	62 149
Räntekostnader och liknande resultatposter		-94 370	-26 095
Summa finansiella poster		**-51 184**	**36 054**
Resultat efter finansiella poster		**418 685**	**-2 042 026**
Bokslutsdispositioner			
Förändringar av periodiseringsfonder		149 000	0
Summa bokslutsdispositioner		**149 000**	**0**
Resultat före skatt		**567 685**	**-2 042 026**
Årets resultat		**567 685**	**-2 042 026**

Balansräkning

	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och andra tekniska anläggningar	3	0	0
Inventarier, verktyg och installationer	4	0	0
Summa materiella anläggningstillgångar		**0**	**0**
Summa anläggningstillgångar		**0**	**0**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		612 715	384 565
Övriga fordringar		360 121	113 548
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		3 993 786	3 156 498
Summa kortfristiga fordringar		**4 966 622**	**3 654 611**
Kassa och bank			
Bank		2 132 061	5 788 824
Summa kassa och bank		**2 132 061**	**5 788 824**
Summa omsättningstillgångar		**7 098 683**	**9 443 435**
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 098 683**	**9 443 435**

Balansräkning

	Not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		280 000	280 000
Reservfond		26 000	26 000
Summa bundet eget kapital		**306 000**	**306 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		3 141 452	5 183 478
Årets resultat		567 685	-2 042 026
Summa fritt eget kapital		**3 709 137**	**3 141 452**
Summa eget kapital		**4 015 137**	**3 447 452**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		0	149 000
Summa obeskattade reserver		**0**	**149 000**
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		0	49 706
Leverantörsskulder		373 967	599 638
Övriga skulder		573 382	3 023 541
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		2 136 197	2 174 098
Summa kortfristiga skulder		**3 083 546**	**5 846 983**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**7 098 683**	**9 443 435**

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Avskrivning
Tillämpade avskrivningstider:

Materiella anläggningstillgångar	
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5 år
Inventarier, verktyg och installationer	5 år

Not 2 Medelantalet anställda

	2024	2023
Medelantalet anställda	11	10

Not 3 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	77 710	77 710
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**77 710**	**77 710**
Ingående avskrivningar	-77 710	-77 710
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-77 710**	**-77 710**
Utgående redovisat värde	**0**	**0**

Not 4 Inventarier, verktyg och installationer

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	138 498	138 498
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**138 498**	**138 498**
Ingående avskrivningar	-138 498	-138 498
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-138 498**	**-138 498**
Utgående redovisat värde	**0**	**0**

Not 5 Checkräkningskredit

	2024-12-31	2023-12-31
Beviljat belopp på checkräkningskredit uppgår till	500 000	500 000
Utnyttjad kredit uppgår till	0	0

Not 6 Ställda säkerheter

	2024-12-31	2023-12-31
Företagsinteckning	500 000	500 000
	500 000	**500 000**

Resultat- och balansräkningen kommer att föreläggas på årsstämma för fastställelse.

Den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Tomas Lejon
Ordförande

Stefan Lundmark

Ulf Westerberg

Sara Thorgren

Charlotte Reinholdt

Jörgen Nilsson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Thomas Taavo
Auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-12 11:48:55 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Ulf Thomas Taavo

Thomas Taavo
Partner

Leveranskanal: E-post

JÖRGEN NILSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-12 09:34:39 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: JÖRGEN NILSSON

Jörgen Nilsson

Leveranskanal: E-post

TOMAS LEJON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-04 14:19:53 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: TOMAS LEJON

Tomas Lejon

Leveranskanal: E-post

ULF WESTERBERG Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-06 10:00:33 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Ulf Ove Emanuel Westerberg

Ulf Westerberg

Leveranskanal: E-post

STEFAN LUNDMARK Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-04 15:50:36 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: STEFAN LUNDMARK

Stefan Lundmark

Leveranskanal: E-post

SARA THORGREN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-10 16:28:47 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Sara Lena Kristina Thorgren

Sara Thorgren

Leveranskanal: E-post

CHARLOTTE REINHOLDT Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-10 19:57:08 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Eva Maria Charlotte Reinholdt

Charlotte Reinholdt

Leveranskanal: E-post

EMMA NYSTRÖM Sverige

Granskare

Emma Nyström

Leveranskanal: E-post

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Energikontor Norr AB, org.nr 556595-9151

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Energikontor Norr AB för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Energikontor Norr ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för Energikontor Norr AB.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till Energikontor Norr AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av mitt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Energikontor Norr AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till Energikontor Norr AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av mitt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Luleå den dag som framgår av min elektroniska signatur

Thomas Taavo
Auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-03-12 11:41:50 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Ulf Thomas Taavo

Thomas Taavo
Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

§ 153

Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Filmpool Nord AB

Ärendenr 2025/1376-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 6 kap. § 9 i kommunallagen ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje delägt kommunalt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bedömningen har gjorts utifrån dokument för styrning, uppföljning och uppsikt över de kommunala bolagen såsom aktieägaravtal, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument.

Bolagets rapportering i form av årsredovisning samt uppföljning av ägardirektiv per hel- och halvår samt lekmannarevisionens rapport har gett underlag för bedömningen.

Luleå kommun äger 16 procent av Filmpool Nord AB. Aktieägaravtalet anger att kommunerna ska ge aktieägartillskott med minst 17 kronor per invånare men Luleå kommun har finansierat bolaget med 4 mkr plus 1 krona per invånare under 2024 vilket innebär totalt 4 079 352 kr, 51,20 kronor per invånare. Denna modell som avviker från aktieägaravtalet har använts sedan 15 år tillbaka efter överenskommelse mellan ägarna vid den tiden.

Av bolagsordningen framgår att bolaget ska utveckla den regionala filmbranschen och intresset för film och audiovisuell produktion, som en viktig kulturnäring som bidrar till hela Norrbottens utveckling. Satsningarna ska ge direkta och indirekta intäkter till länets näringsliv.

Bolagets två huvuduppdrag är att vara ett produktionscentrum för långfilm, audiovisuella verk och TV-drama samt vara ett regionalt resurscentrum innefattande bland annat filmpedagogik, barn- och ungdomsverksamhet, talangutveckling, digitalutveckling, visning och spridning av film, filmkulturella frågor och biograffrågor.

Bolaget ska som samproducent tillhandahålla riskkapital, ekonomiska och tekniska resurser i kort-, dokumentär- och långfilm, audiovisuella verk samt TV-drama. Bolaget ska ge information och bidra med kompetens till länets filmarbetare och till de bolag som planerar och genomför produktioner i länet.

Bolaget hade ett resultat efter finansiella poster på 1122 tkr 2024 (2741 tkr 2023.) vilket är en betydande försämring mot 2023 men bättre än åren innan dess.

Soliditeten 2024 är 59 procent jämfört med 54 procent år 2023.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning 2024 Filmpool Nord AB, KLF Hid: 2025.10374
- Revisionsberättelse 2024 Filmpool Nord AB, KLF Hid: 2025.10375
- Helårsrapport bilaga Verksamhetsmål 2024 Filmpool Nord AB, KLF Hid: 2025.10376
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Filmpool Nord AB, KLF Hid: 2025.10373

Årsredovisning för

Filmpool Nord AB

556529-8790

Räkenskapsåret
2024-01-01 - 2024-12-31

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1-2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4-5
Noter	6-7
Underskrifter	8

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Filmpool Nord AB, 556529-8790, med säte i Luleå, får härmed avge årsredovisning för 2024, bolagets 29:e räkenskapsår.

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Filmpool Nord är en regional filmorganisation vars uppdrag täcker film/tv/rörlig bild som bransch, näring, kulturellt uttryck och pedagogiskt verktyg. Bolaget investerar i film- och tv-produktion samt ger personellt och tekniskt stöd till professionella, semiprofessionella, talanger, föreningar, pedagoger, barn och unga. Bolaget grundades 1996 och ägs av Region Norrbotten och tretton av länets kommuner, Arjeplog, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Överkalix och Övertorneå.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Filmpool Nord har under året investerat ca 17,8 miljoner sek i tv-dramatik, långfilm, dokumentärer och kortfiktion. De största satsningarna var *Bert kärlek på prao, Weird Elliot, The Dance Club, Jag for ner till bro*r och *Förbannelsen*.

Filmåret 2024 var framgångsrikt för flera av våra samproduktioner. Filmpool Nords samproduktioner vann tre Guldbaggar under årets gala. Filmen *Leila* vann en för bästa kortfilm, Långfilmen *Avgrunden* fick en Guldbagge för bästa visuella effekter och långfilmen *Motståndaren* för bästa kvinnliga skådespelerska i en huvudroll. Filmpool Nord hade rekordmånga Guldbaggenomineringar - hela 13 stycken. Filmen *Leila* visades på många filmfestivaler i världen. Långfilmen *Avgrunden* blev en global tittarsuccé på Netflix med över 30 miljoner strömningar i 47 länder. Årets Julkalender som utspelades sig i en samisk miljö, *Snödrömma*r, blev både en kritikersuccé och en publiksuccé med i snitt två miljoner som såg varje avsnitt linjärt och på play. Flera långfilmer spelades in under året, *Bert, The Dance Club, Weird Elliot och Rörelse*r. Den sistnämnda är Sveriges första långfilm på meänkieli och handlar om Korpelarörelsen. Under året premiärvisades tv-serierna: Julkalendern *Snödrömmar* på SVT och storsatsningen på TV4- *Vargasommar*.

Den så kallade guldfebern är över och beställningar av tv-serier och filmer är färre och produktioner svårare att fullfinansiera - något som märks av i hela landet. Filmpool Nord saknar indexuppräkning och har behov av större finansiering framöver då kostnaderna för att göra film/tv-serier har stigit.

Filmpool Nords samarbete med UR minoritetsspråk har varit lyckat, två dokumentärserier visades som sågs av många: *Uppfostrade bärare och Alias Tornedalen*. Flera av våra kort-och dokumentärfilmer visades på olika filmfestivaler i Sverige och utomlands och Hilde van Amelsvoorts dansfilm *Otillgänglighetspunkten* vann priset som bästa experimentell kortfilm på Los Angeles Internationell Film Festival.

För att möta den framtida arbetsmarknaden inom filmbranschen i Norrbotten planerar vi, i samarbete med Luleå Tekniska Universitet, att göra en förstudie med medel från Region Norrbotten. En förstudie som vi sedan vill gå vidare och göra ett EU-projekt kring.

Filmpool Nords mest genomgripande filmpedagogiska insats på nationell och regional nivå är vårt fortsatta arbete med Filmriket play. Nya långsiktiga avtal med distributörer har slutits, vi har tekniskt förbättrat Filmrikets digitala plattform och tagit fram nya handledningar inom vår playtjänst. Vidare har vi erhållit ekonomiskt stöd från Kulturrådet ytterligare ett år för att vidareutveckla Filmriket som filmpedagogisk plattform.

Vi samarbetar med film-och tv-industrins parter och centrala aktörer via Yrkesnämnden. Föreningen ska verka för branschens kompetensförsörjning genom att främja yrkesutbildning, kompetensutveckling och rekrytering inom film och tv. Vi erbjuder produktionsbolagen ett digitalt planeringsverktyg, Greentime, för att underlätta arbetet utifrån FN:s globala hållbarnhetsmål.

Under året genomfördes även flera satsningar på talanger. Både en kortfilmssatsning, kurs i regi, *Ung hjärta film* för de yngre, produktionsledare/producentkurs samt fortsättning för etablerade författare via

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Söndagsklubben. En av de talanger vi jobbat med länge tog steget över till långfilm och kommer att göra sin långfilmsdebut till sommaren. Vi fortsatte talangarbetet gällande kortfilm och dokumentärer även för oetablerade filmare och samarbetet med Film i Västerbotten gällande talangfilmer över länsgränserna.

Filmpool Nord på turné, där vi visar lokalproducerad film i Norrbotten, fortsatte med både fysiska och digitala visningar för att nå ut till hela Norrbotten.

Flerårsöversikt

	2024	*2023*	*2022*	*Belopp i kr* *2021*
Nettoomsättning	28 636 045	28 990 325	29 518 145	28 023 485
Resultat efter finansiella poster	1 122 380	2 741 481	716 111	530 849
Soliditet, %	59	54	58	58

Eget kapital

	Aktie-kapital	*Reserv-fond*	*Fritt eget kapital*
Vid årets början	3 000 000	220 000	3 812 221
Årets resultat			601 422
Vid årets slut	**3 000 000**	**220 000**	**4 413 643**

Resultatdisposition

	Belopp i kr
Styrelsen föreslår att till förfogande stående medel:	
balanserat resultat	3 812 221
årets resultat	601 422
Totalt	4 413 643
disponeras för,	
balanseras i ny räkning	4 413 643
Summa	4 413 643

Bolagets resultat och ställning framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar med tilläggsupplysningar.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-01-01-2024-12-31*	*2023-01-01-2023-12-31*
Rörelseintäkter			
Nettoomsättning		28 636 045	28 990 325
Övriga rörelseintäkter		-	2 204
Summa rörelseintäkter		28 636 045	28 992 529
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-21 102 047	-19 941 227
Personalkostnader	*2*	-6 603 670	-6 231 221
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-48 086	-72 489
Övriga rörelsekostnader		-3 006	-7 013
Summa rörelsekostnader		-27 756 809	-26 251 950
Rörelseresultat		879 236	2 740 579
Finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		247 634	902
Räntekostnader och liknande resultatposter		-4 490	-
Summa finansiella poster		243 144	902
Resultat efter finansiella poster		1 122 380	2 741 481
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		-323 104	-616 107
Summa bokslutsdispositioner		-323 104	-616 107
Resultat före skatt		799 276	2 125 374
Skatter			
Skatt på årets resultat		-197 853	-380 753
Årets resultat		**601 423**	**1 744 621**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	*3*	117 472	129 764
Summa materiella anläggningstillgångar		117 472	129 764
Summa anläggningstillgångar		117 472	129 764
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 208 598	503 750
Övriga fordringar		565 982	650 054
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		560 761	581 388
Summa kortfristiga fordringar		2 335 341	1 735 192
Kassa och bank			
Kassa och bank		12 946 434	13 479 364
Summa kassa och bank		12 946 434	13 479 364
Summa omsättningstillgångar		15 281 775	15 214 556
SUMMA TILLGÅNGAR		15 399 247	15 344 320

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		3 000 000	3 000 000
Reservfond		220 000	220 000
Summa bundet eget kapital		3 220 000	3 220 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		3 812 221	2 067 600
Årets resultat		601 423	1 744 621
Summa fritt eget kapital		4 413 644	3 812 221
Summa eget kapital		7 633 644	7 032 221
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		1 804 931	1 481 827
Summa obeskattade reserver		1 804 931	1 481 827
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		4 474 679	5 250 579
Skatteskulder		326 052	414 292
Övriga skulder		203 513	194 943
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		956 428	970 458
Summa kortfristiga skulder		5 960 672	6 830 272
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		15 399 247	15 344 320

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden och beräknad nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider tillämpas:

Anläggningstillgångar	*År*
Materiella anläggningstillgångar:	
-Inventarier	5
-Datorer	3

Definition av nyckeltal

Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära intäkter och kostnader.

Soliditet
Eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt (20,6 %) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Anställda och personalkostnader

Personal

	2024-01-01-2024-12-31	*2023-01-01-2023-12-31*
Medelantalet anställda	7	7
Summa	**7**	**7**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Not 3 Inventarier, verktyg och installationer

	2024-12-31	*2023-12-31*
Ackumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	973 279	938 046
-Nyanskaffningar	38 800	65 663
-Avyttringar och utrangeringar	-182 974	-30 430
Vid årets slut	829 105	973 279
Ackumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-843 515	-794 443
-Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	179 968	23 417
-Årets avskrivning anskaffningsvärden	-48 086	-72 489
Vid årets slut	-711 633	-843 515
Redovisat värde vid årets slut	**117 472**	**129 764**

Not 4 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Ställda säkerheter

	2024-12-31	*2023-12-31*
Panter och därmed jämförliga säkerheter som har ställts för egna skulder och avsättningar		
Företagsinteckningar	1 000 000	1 000 000
Övriga ställda panter och därmed jämförliga säkerheter	-	-
Summa ställda säkerheter	**1 000 000**	**1 000 000**

Eventualförpliktelser

Eventualförpliktelser	*Inga*	*Inga*

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

Underskrifter

Luleå den februari 2025

Lennart Håkansson
Styrelseordförande

Sandra Warg
Verkställande direktör

Helena Åkerman

Pär Jonsson

Sonja Harr-Lundqvist

Stefan Baron

Min revisionsberättelse har lämnats den februari 2025

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/d1b829b6-a2e5-4bfa-b049-be13c6faa14a

visma sign
www.vismasign.com

SANDRA WARG
Filmpool Nord AB, SE556529879001, Västra Varvsgatan 3, 97236, Luleå
3a565ee1-b7fc-4568-abbd-2748cde16e79 - 2025-02-17 15:50:06 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 3653ce61-d13e-4437-b81d-19bbaba1efe2 - SE
Representative - Nimenkirjoitusoikeus - Firmateckningsrätt - Representant - Repræsentant

Stig Lennart Håkansson
7f803d0c-47d6-417e-a3d6-323fea46eb0c - 2025-02-17 16:23:00 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 834c9e7f-41b9-4cb8-b343-d53782a9e72d - SE

HELENA ÅKERMAN
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Filmpool Nord
2b7041a0-bce1-499f-917f-5958efa3b188 - 2025-02-17 20:10:47 UTC +02:00
BankID / Freja eID - d3ee4973-5322-4492-b81f-6ced0fc8ad8b - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Pär Stefan Jonsson
cd5d2b32-922a-4834-9f5b-c441c18eddcf - 2025-02-17 22:48:59 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 19bef52e-6aaa-471f-9ace-4bd1f2fdcd80 - SE

SONJA MARIE HARR-LUNDQVIST
52de09db-1b0a-492c-8a64-c59b133f9145 - 2025-02-18 08:27:19 UTC +02:00
BankID / Freja eID - ad2d06e1-343e-453c-974c-55e003b71430 - SE

STEFAN BARON
c31a7f34-870f-4378-9f89-927ca600ac08 - 2025-02-18 10:29:45 UTC +02:00
BankID / Freja eID - fb8cb294-faf9-4650-a537-0416f9ed2f7a - SE

Hans Göran Öystilä
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Ready AB
6ab8c8a2-624c-4b3a-8ecd-3b295259ba6b - 2025-02-18 11:18:56 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 8264c32e-1319-4de6-be80-cda468552c3b - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Filmpool Nord AB, org.nr 556529-8790

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden
Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Filmpool Nord AB för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Filmpool Nord ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Filmpool Nord AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar
Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/3f52aaa6-be18-4bb4-b04b-ef1eb3e12959

visma sign
www.vismasign.com

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Filmpool Nord AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Filmpool Nord AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/3f52aaa6-be18-4bb4-b04b-ef1eb3e12959

visma sign
www.vismasign.com

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Luleå den

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/3f52aaa6-be18-4bb4-b04b-ef1eb3e12959

visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Hans Göran Öystilä
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Ready AB
5ef9037e-9585-48f2-a57c-957cb8c45d24 - 2025-02-18 11:18:56 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 8264c32e-1319-4de6-be80-cda468552c3b - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Verksamhetsmål Filmpool Nord 2024

Styrelsemöte	1	2	3	4
Produktion:				
Filmpool Nord ska samproducera mellan 3-5 långfilmer/tv-serier i år	1	2	4	5
Filmpool Nord ska samproducera/utveckla 15 dokumentärer och kortfilmer	9	18	20	24
Barn/ungdomsverksamhet:				
Filmpool Nord ska utbilda och utveckla arbetet för barn och unga genom att nå ut till minst 5 kommuner i Norrbotten med erbjudande om att använda filmriket.play och filmriket.com	3	5	7	8
Filmpool Nord ska erbjuda skolor minst 100 filmer på filmriket.play under året	120	120	120	120
Filmpool Nord ska under året låna ut kameror/teknik och bistå med filmkunskap/support vid minst 10 tillfällen	3	6	9	11
Branschverksamhet:				
Filmpool Nord ska medverka till ökad film-och tv-produktion i Norrbotten genom att bistå med minst 200 rådgivningar under året	70	160	190	280
Filmpool Nord ska delta i regionala, nationella och internationella konferenser/branschträffar/arenor för att marknadsföra Norrbotten som inspelningslän och vår verksamhet och arbeta för fler samproduktioner. Vi ska delta vid minst 10 olika arenor	3	3	7	13
Talangutveckling:				
Filmpool Nord ska arbeta främjande för att säkerställa att minst 15 personer genomgår olika filmkurser i Norrbotten. Här ska både nya talanger och mer erfarna filmarbetare involveras	0	36	44	44
Visning/spridning:				
Filmpool Nord ska arrangera eller samarrangera minst 5 filmvisningar producerade i Norrbotten -antingen digitalt eller fysiskt	2	5	7	9
Filmpool Nord ska stötta minst 5 filmfestivaler under året	2	2	4	6

Uppfyllt målen

Påbörjat uppfylla målen

Ej påbörjat

§ 154

Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Investeringar i Norrbotten AB (Invest i Norrbotten AB)

Ärendenr 2025/1377-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 6 kap. § 9 i kommunallagen ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje delägt kommunalt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bedömningen har gjorts utifrån dokument för styrning, uppföljning och uppsikt över de kommunala bolagen såsom aktieägaravtal, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument.

Bolagets rapportering i form av årsredovisning samt uppföljning av ägardirektiv per hel- och halvår samt lekmannarevisionens granskningsrapport har gett underlag för bedömningen.

Luleå kommun äger 3,4 procent av Investeringar i Norrbotten AB (Invest in Norrbotten). Enligt aktieägaravtalet ska ägarna tillföra bolaget ett årligt ägartillskott i form av driftsbidrag. Minimibelopp att tillföra bolaget årligen är 1,60 kr per invånare i respektive kommun.

Luleå kommun tillförde år 2024 300 000 kr. Enligt aktieägaravtalet ska 1,60 kronor per invånare ges i driftsbidrag år 2023, 125 000 kr. Under 2024 har Luleå Kommun utbetalat 300 tkr för arbete för två separata projekt: Demo North Summit och Hållbara investeringar men det har inte identifierats ett ägartillskott för 2024.

Enligt bolagsordningen exporterar bolaget kunskap och kännedom om Norrbottens affärsmöjligheter, och importerar etablerare och investerare till länet.

Bolaget som är partner till Business Sweden ska verka för landsting och kommuner i Norrbotten inom bland annat marknadsföring och försäljning, faktahantering, mässor, kompetensutveckling och stöd i offertarbete samt ägna sig åt uppsökande verksamhet mot internationella investerare och etablerare, marknadsföra Norrbotten samt därmed förenlig verksamhet.

2024 års resultat efter finansiella poster var 325 tkr (311 tkr 2023).
Soliditeten 2024 är 78 procent jämfört med 72 procent år 2023.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning 2024 Investeringar i Norrbotten AB, KLF Hid: 2025.10378
- Revisionsberättelse 2024 Investeringar i Norrbotten AB, KLF Hid: 2025.10379
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Investeringar i Norrbotten AB (Invest i Norrbotten AB), KLF Hid: 2025.10377

Årsredovisning

för

Investeringar i Norrbotten AB

556903-8119

Räkenskapsåret

2024

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Styrelsen och verkställande direktören för Investeringar i Norrbotten AB avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

***Bolagets vision**:* Norrbotten den mest självklara platsen för långsiktigt hållbara investeringar
***Bolagets mission**:* I global konkurrens attrahera internationella företag som bidrar till hållbar tillväxt i Norrbotten
Genom att agera utifrån denna vision och mission bidrar vi till tillväxt i Norrbottens kommuner genom att stärka deras internationalisering. För att lyckas utvecklar vi unika affärsmöjligheter som lockar internationella investerare och etablerare.
Norrbotten har en stark internationell attraktionskraft, tack vare sina naturresurser, rymdindustrin och besöksnäringen. Regionens energitillgångar och omfattande landområden erbjuder dessutom möjligheter till investeringar inom hållbar industriproduktion och framtidens energisystem. Andra framstående investeringsområden inkluderar demo- och testverksamheter, där forskning och utbildning av världsklass utgör en viktig del av ekosystemet. Dessa förutsättningar stärker Norrbottens position både nationellt och internationellt, samt skapar konkreta möjligheter att främja investeringar i ett globalt sammanhang.

Företaget har sitt säte i Luleå.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
Under 2024 driver bolaget projektet *"Hållbara investeringar för konkurrenskraft, diversifiering och grön omställning"*, som genomförs tillsammans med Region Norrbotten, flera av regionens kommuner och Sparbanken Nord. Projektet kommer att avslutas 2025, detta projekt möjliggör ett proaktivt arbete med att attrahera investeringar och etableringar, och förberedelser för att ansöka om framtida projekt pågår redan.

På personalområdet har bolaget under året anställt Balasz Barna som Inward Investment Manager. I november avslutade Lena Segerlund sin tjänst som VD, och Mikael Aamisepp kommer att tillträda som ny VD den 1 februari 2025.

Ekonomiskt sett har bolagets omsättning ökat från föregående år. Denna tillväxt beror framför allt på det framgångsrika genomförandet av Demo North Summit och att organisationen har varit fullbemannad till största delen.

Bolagets ambition inför 2025 är att fortsätta driva och utveckla investeringsfrämjande aktiviteter med målet att attrahera fler internationella etableringar och partnerskap. Dessa insatser är viktiga för att möjliggöra och komplettera den gröna industriella omställningen som pågår i norra Sverige. Genom samverkan med regionens aktörer och internationella partners ser Invest in Norrbotten stora möjligheter att ytterligare befästa regionens position som en ledande plats för hållbara investeringar och långsiktig tillväxt.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Flerårsöversikt (Tkr)	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Nettoomsättning	14 586	10 238	4 692	3 438	5 084
Resultat efter finansiella poster	325	311	700	835	1 032
Soliditet (%)	78	72	73	75	72

För definitioner av nyckeltal, se Not 1 Redovisningsprinciper.

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	200 000	3 532 807	267 900	**4 000 707**
Disposition enligt beslut av årsstämman:				
Balanseras i ny räkning		267 900	-267 900	**0**
Årets resultat			295 475	**295 475**
Belopp vid årets utgång	**200 000**	**3 800 707**	**295 475**	**4 296 182**

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	3 800 707
årets vinst	295 475
	4 096 182
disponeras så att	
i ny räkning överföres	4 096 182
	4 096 182

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Resultaträkning

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m. m.			
Nettoomsättning	2	14 586 329	10 238 255
Övriga rörelseintäkter		4 399	0
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		**14 590 728**	**10 238 255**
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-9 095 313	-5 689 170
Personalkostnader	3	-5 332 654	-4 390 399
Övriga rörelsekostnader		-11 228	-11 517
Summa rörelsekostnader		**-14 439 195**	**-10 091 086**
Rörelseresultat		**151 533**	**147 169**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		173 024	164 092
Räntekostnader och liknande resultatposter		0	-116
Summa finansiella poster		**173 024**	**163 976**
Resultat efter finansiella poster		**324 557**	**311 145**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		73 312	43 169
Summa bokslutsdispositioner		**73 312**	**43 169**
Resultat före skatt		**397 869**	**354 314**
Skatter			
Skatt på årets resultat		-102 394	-86 414
Årets resultat		**295 475**	**267 900**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		62 155	232 912
Övriga fordringar	4	2 468 288	1 470 582
Summa kortfristiga fordringar		**2 530 443**	**1 703 494**
Kassa och bank			
Kassa och bank		4 244 096	5 291 900
Summa kassa och bank		**4 244 096**	**5 291 900**
Summa omsättningstillgångar		**6 774 539**	**6 995 394**
SUMMA TILLGÅNGAR		**6 774 539**	**6 995 394**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

	Not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		200 000	200 000
Summa bundet eget kapital		**200 000**	**200 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		3 800 707	3 532 807
Årets resultat		295 475	267 900
Summa fritt eget kapital		**4 096 182**	**3 800 707**
Summa eget kapital		**4 296 182**	**4 000 707**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		1 233 108	1 306 420
Summa obeskattade reserver		**1 233 108**	**1 306 420**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		823 584	1 331 086
Övriga skulder		76 106	85 376
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		345 558	271 805
Summa kortfristiga skulder		**1 245 248**	**1 688 267**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**6 774 538**	**6 995 394**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Nyckeltalsdefinitioner
Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Not 2 Nettoomsättning

	2024	**2023**
Fakturerade intäkter	7 771 931	5 843 894
Periodiseringar	992 496	-3 187 912
Region Norrbotten	2 443 344	3 901 963
Tillväxtveket	2 428 558	3 181 000
Region Västerbotten	0	24 311
Luleå Kommun	300 000	125 000
Sparbanken Nord	350 000	350 000
Längmanska Företagarfonden	300 000	0
	14 586 329	**10 238 256**

Not 3 Medelantalet anställda

	2024	**2023**
Medelantalet anställda	4,5	4,5

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Not 4 Övriga fordringar

	2024-12-31	2023-12-31
Upparbetade intäkter	1 891 667	1 107 334
Skatteverket	572 385	361 011
Fordran hos leverantörer	4 236	2 237
	2 468 288	**1 470 582**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Resultat- och balansräkningen kommer att föreläggas på årsstämma för fastställelse.

Luleå 2025-

Britta Flinkfeldt Ordförande	Mats Brännström
Jonas Söderberg	Eva Nordmark
Raine Vasanoja	Mikael Aamisepp Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats 2025-

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ebaa1519-bc85-4b32-a3ed-3a703578113e

visma sign
www.vismasign.com

Mats Gunnar Brännström
09e9e217-9d31-4e5a-8051-6cc0dd27daf0 - 2025-03-18 15:28:40 UTC +02:00
BankID / Freja eID - e466c76f-74c8-49a7-9a88-38f2a3b6d322 - SE

Karl Mikael Fredrik Aamisepp
Investeringar i Norrbotten AB, SE556903811901, Kyrkogatan 13, 97232, Luleå
6a3b9ae4-8923-4465-a911-80174924f2af - 2025-03-18 15:42:56 UTC +02:00
BankID / Freja eID - b3bca24f-820a-4f41-8465-74d95be77c6a - SE
Representative - Nimenkirjoitusoikeus - Firmateckningsrätt - Representant - Repræsentant

BRITTA FLINKFELDT
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Invest in Norrbotten
7145788c-6284-4b6e-9685-36c2587dc9ca - 2025-03-18 15:50:50 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 07f66dd9-0bc8-454e-988b-5550d8d92115 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Eva Marie Nordmark
01b95d9c-3d65-48aa-a0e8-207b08ee75ec - 2025-03-19 09:14:48 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 85086a60-4679-46ac-8fb1-83899eed59bb - SE

Raine Olavi Vasanoja
cf7f2ce5-d6a7-4c79-8622-8c7d235ca83e - 2025-03-19 10:18:12 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 82de82bf-57b4-4f98-bfac-e6eea9c7046f - SE

JONAS SÖDERBERG
7fd8a049-d3a1-4351-a496-175aaeb3d911 - 2025-03-19 12:07:30 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 9b395547-13cd-4910-a3fd-b08824bba8db - SE

Hans Göran Öystilä
52127306-4062-4841-b000-f0b343970cfd - 2025-03-19 17:43:37 UTC +02:00
BankID / Freja eID - d68e86f0-fe61-4d20-b232-f70cd43df286 - SE

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Investeringar i Norrbotten AB, org.nr 556903-8119

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden
Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Investeringar i Norrbotten AB för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Investeringar i Norrbotten ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Investeringar i Norrbotten AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar
Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/de6afde1-3bd6-4b9c-ae23-a3af804b0be2

visma sign
www.vismasign.com

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Investeringar i Norrbotten AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till Investeringar i Norrbotten AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/de6afde1-3bd6-4b9c-ae23-a3af804b0be2

visma sign
www.vismasign.com

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Luleå den

Hans Öystilä
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/de6afde1-3bd6-4b9c-ae23-a3af804b0be2

visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Hans Göran Öystilä
0f0903d3-f841-48f5-afcb-fc08daa04637 - 2025-03-19 17:43:37 UTC +02:00
BankID / Freja eID - d68e86f0-fe61-4d20-b232-f70cd43df286 - SE

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

§ 155

Uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Shorelink AB

Ärendenr 2025/1379-1.4.1.1

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt 6 kap. § 9 i kommunallagen ska kommunstyrelsen i årliga beslut för varje delägt kommunalt bolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Bedömningen har gjorts utifrån dokument för styrning, uppföljning och uppsikt över de kommunala bolagen såsom aktieägaravtal, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument. Bolagets rapportering i form av årsredovisning har gett underlag för bedömningen.

Shorelink AB varav Luleå kommun äger 7,31 procent. Andra ägare är Sveaskog Förvaltnings AB, SCA Logistics AB, SSAB EMEA AB, Skellefteå kommun, Piteå kommun och Boliden Mineral AB. Bolaget har inga aktieägartillskott utan bedrivs som kommersiellt bolag och utdelning från bolaget på 876 923 kronor mottogs för 2024.

Bolagets verksamhet är, enligt bolagsordningen som beslutades 2021, att idka stuveri-, terminal- och transportrörelse samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget har, enligt aktieägaravtalet som beslutades 2021, som huvudsaklig uppgift att bedriva terminal- och stuveriverksamhet företrädesvis i Piteå, Luleå, Skellefteå och Kalix hamnar. Genom en effektiv, rationell och kostnadsbesparande godshantering ska bolaget bidra till att främja industrins etablering och fortlevnad i regionen till gagn för såväl kommuner som näringsliv.

Ägandet i bolaget syftar, enligt ägardirektivet som beslutades 2021, till att säkerställa en effektiv logistik och bra villkor för de som nyttjar sjöfarten som transportslag och därigenom bidra till en positiv utveckling av regionen.

Ökade volymer av massaved samt minskning av sågade trävaror 2024 jämfört mot 2023. Shorelink AB hanterade 5,19 (4,86) miljoner ton gods i de fyra hamnarna under verksamhetsåret, vilket är en ökning med 7 %. Containervolymen under året blev 8 906 (10 630) TEUs, vilket innebär en minskning med 16 %. Antalet fartygsanlöp under året blev 993 (1 058), en minskning med 6 %. Inför 2025 förväntas omfattning av projektlaster öka och prognosen för de närmaste fem åren ser gynnsamma ut.

2024 års resultat efter finansiella poster för koncernen var 43 568 tkr (23 597 tkr för 2023), ett markant förbättrat resultat och utdelning till ägarna ökade från 8 mkr 2023 till 12 mkr 2024.

Soliditeten 2024 var 69,6 % vilket är en mindre sänkning från 2023 som var 72,4 %.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att uttala att bolaget har bedrivit sin verksamhet under 2024 på ett sätt som har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts inom kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Årsredovisning ShoreLink AB 2024 inklusive revisionsberättelse, KLF Hid: 2025.10381
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande uppsikt över verksamheten 2024 i delägda bolaget Shorelink AB, KLF Hid: 2025.10380

Årsredovisning

och

Koncernredovisning

för

ShoreLink AB

556053-7168

Räkenskapsåret

2024

Styrelsen och verkställande direktören för ShoreLink AB avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2024.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusentals kronor (Tkr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten
ShoreLink ABs huvudsakliga verksamhetsområden är stuveri-, terminal- och transportverksamhet. ShoreLink AB bedriver lastnings-, lossnings- och lagringstjänster vid hamnarna i Skellefteå, Piteå, Luleå och Kalix. I Piteå bedrivs även åkeriverksamhet som bygger på transportvolymer skapade av godsflöden till och från hamnen.
Företaget har sitt säte i PITEÅ.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret
Ökade volymer av massaved samt minskning av sågade trävaror 2024 jämfört mot 2023. Shorelink AB hanterade 5,19 (4,86) miljoner ton gods i de fyra hamnarna under verksamhetsåret, vilket är en ökning med 7 %. Containervolymen under året blev 8 906 (10 630) TEUs, vilket innebär en minskning med 16 %. Antalet fartygsanlöp under året blev 993 (1 058), en minskning med 6 %.

Miljöpåverkan
ShoreLink AB är kvalitetscertifierat enligt ISO 9001:2015 samt miljöcertifierat enligt ISO 14001:2015. Målsättningen är att hela tiden minska miljöbelastningen i produktionsprocessen, främst genom effektiviseringar och investeringar i miljövänliga fordon, där bland annat eldrivna mobila vikarmskranar ingår i fordonsparken.

Ägarförhållanden
ShoreLink AB är Sveriges största i huvudsak privatägda stuveriföretag, 63% ägs av basindustrin genom Sveaskog Förvaltning AB (24,1%), Boliden Mineral AB (8,6%), SCA Logistics AB (15,0%) samt SSAB EMEA AB (15,0%), övriga 37% ägs av Luleå Kommun (7,3%), Piteå Kommun (15,0%) och Skellefteå Kommun (15,0%).

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Flerårsöversikt (tkr)

Koncernen	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Nettoomsättning	381 573	338 430	356 899	288 129	311 164
Resultat efter finansiella poster	43 268	23 597	55 273	12 314	30 266
Rörelsemarginal (%)	11,0	6,6	15,4	4,2	9,7
Avkastning på eget kap. (%)	16,8	9,5	23,6	6,5	15,2
Avkastning på totalt kap. (%)	11,7	7,2	17,1	5,3	11,2
Avkast. på sysselsatt kap. (%)	16,8	10,0	24,0	7,7	15,2
Balansomslutning	378 573	327 194	318 983	270 403	270 751
Soliditet (%)	69,6	72,4	72,0	69,6	73,6
Antal anställda	227	222	213	210	210

Moderbolaget	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Nettoomsättning	335 000	293 824	318 504	251 666	274 059
Resultat efter finansiella poster*	43 885	25 721	52 755	13 970	25 464
Rörelsemarginal (%)	11,2	5,6	16,4	4,7	9,3
Avkastning på eget kap. (%)	19,9	13,4	28,9	9,9	16,7
Avkastning på totalt kap. (%)	13,8	9,6	21,0	7,2	12,5
Avkast. på sysselsatt kap. (%)	20,0	13,3	28,9	9,9	16,1
Balansomslutning	318 863	265 766	251 668	193 960	203 760
Soliditet (%)	69,0	72,4	72,6	72,7	74,9
Antal anställda	205	200	191	186	187
* Varav aktieutdelning från dotterbolag	4 500	7 900	0	2 000	0

Justering av nyckeltal har skett vilket innebär att differenser finns jämfört med årsredovisningen för 2020.

Förändringar i eget kapital

Koncernen	**Aktie-kapital**	**Övrigt tillskjutet kapital**	**Annat eget kapital inkl. årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	7 800	210 679	18 530	**237 009**
Disposition enligt beslut av årsstämman:				
Utdelning		-8 000		**-8 000**
Överföring resultat fg år		18 530	-18 530	**0**
Årets resultat			34 617	**34 617**
Belopp vid årets utgång	**7 800**	**221 209**	**34 617**	**263 625**

Moderbolaget	**Aktie-kapital**	**Reserv-fond**	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	7 800	1 560	116 977	14 721	**141 058**
Disposition enligt beslut av årets årsstämma:					
Utdelning					
Utdelning			-8 000		**-8 000**
Överföring resultat fg år			14 721	-14 721	**0**
Årets resultat				26 504	**26 504**
Belopp vid årets utgång	**7 800**	**1 560**	**123 698**	**26 504**	**159 563**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	123 698 412
årets vinst	26 504 282
	150 202 694
disponeras så att	
till aktieägare utdelas (153,846 kr per aktie)	12 000 000
i ny räkning överföres	138 202 694
	150 202 694

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelningen skall betalas.

Styrelsen anser att förslaget är förenligt med försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen enligt följande redogörelse: Utifrån prognoserna för de kommande åren och kassaflödet för det senaste året beslutade styrelsen att föreslå årstämman en aktieutdelning om 12 000 000 kr.

Koncernens och moderbolagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar samt kassaflödesanalyser med noter.

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Koncernens Resultaträkning

Tkr

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Nettoomsättning	2	382 152	338 495
		382 152	**338 495**
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3, 4	-130 561	-119 758
Personalkostnader	5	-177 173	-167 904
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-32 325	-28 656
		-340 059	**-316 319**
Rörelseresultat		**42 093**	**22 176**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i intresseföretag	6	0	19
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		2 228	1 468
Räntekostnader och liknande resultatposter		-474	-66
		1 754	**1 421**
Resultat efter finansiella poster		**43 847**	**23 597**
Resultat före skatt		**43 847**	**23 597**
Skatt på årets resultat	8	-6 887	-2 441
Uppskjuten skatt	8	-2 343	-2 627
Årets resultat		34 617	18 530

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Koncernens Balansräkning

Tkr

	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	9	33 228	33 793
Maskiner och andra tekniska anläggningar	10	127 843	143 526
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar		30 619	10 262
		191 690	**187 580**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	11	0	0
Andra långfristiga värdepappersinnehav	12	186	186
		186	**186**
Summa anläggningstillgångar		**191 876**	**187 766**
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Färdiga varor och handelsvaror		4 886	5 264
		4 886	**5 264**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		56 301	57 259
Aktuella skattefordringar		4 208	8 579
Övriga fordringar		12 808	17 440
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	8 776	6 022
		82 093	**89 300**
Kassa och bank		99 718	44 864
		99 718	**44 864**
Summa omsättningstillgångar		**186 697**	**139 428**
SUMMA TILLGÅNGAR		**378 573**	**327 194**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Koncernens Balansräkning

Tkr

	Not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Aktiekapital		7 800	7 800
Bundna reserver		76 566	67 745
Fria reserver		144 642	142 934
Årets resultat		34 617	18 530
Summa eget kapital		**263 625**	**237 009**
Avsättningar	14		
Avsättningar för uppskjuten skatt		19 121	16 778
		19 121	**16 778**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		53 517	35 399
Aktuella skatteskulder		2 996	2 486
Övriga skulder		4 526	2 748
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15	34 788	32 775
		95 827	**73 407**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**378 573**	**327 194**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Koncernens Kassaflödesanalys

Tkr

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		43 847	23 597
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m	16	29 970	27 741
Betald skatt		-1 719	-9 043
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		**72 098**	**42 296**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager och pågående arbeten		378	389
Förändring kundfordringar		958	-8 682
Förändring av kortfristiga fordringar		-21 871	9 944
Förändring leverantörsskulder		18 211	-1 167
Förändring av kortfristiga skulder		6 803	-3 232
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**76 577**	**39 548**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-16 364	-76 327
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2 640	914
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-13 724**	**-75 413**
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-8 000	-12 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-8 000**	**-12 000**
Årets kassaflöde		**54 854**	**-47 865**
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		44 864	92 729
Likvida medel vid årets slut		**99 718**	**44 864**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Moderbolagets Resultaträkning

Tkr

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Nettoomsättning	2	335 000	293 824
		335 000	**293 824**
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3, 4	-113 070	-104 253
Personalkostnader	5	-162 130	-152 903
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-22 384	-20 342
		-297 584	**-277 498**
Rörelseresultat	17	**37 417**	**16 326**
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag	6	4 500	7 900
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		2 153	1 342
Räntekostnader och liknande resultatposter		-185	153
		6 469	**9 395**
Resultat efter finansiella poster		**43 885**	**25 721**
Bokslutsdispositioner	7	-11 429	-8 945
Resultat före skatt		**32 456**	**16 776**
Skatt på årets resultat	8	-5 952	-2 055
Årets resultat		**26 504**	**14 721**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Moderbolagets Balansräkning

Tkr

	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	9	23 597	23 919
Maskiner och andra tekniska anläggningar	10	98 790	107 787
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar		30 619	10 262
		153 006	**141 967**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	11	1 593	1 593
		1 593	**1 593**
Summa anläggningstillgångar		**154 599**	**143 560**
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Färdiga varor och handelsvaror		4 218	4 582
		4 218	**4 582**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		43 874	44 223
Fordringar hos koncernföretag	18	6 289	3 195
Aktuella skattefordringar		3 588	7 485
Övriga fordringar		5 704	7 499
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	7 399	5 480
		66 854	**67 883**
Kassa och bank		93 193	49 740
Summa omsättningstillgångar		**164 264**	**122 205**
SUMMA TILLGÅNGAR		**318 863**	**265 766**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Moderbolagets Balansräkning

Tkr

	Not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	19, 20		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		7 800	7 800
Reservfond		1 560	1 560
		9 360	**9 360**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		123 698	116 978
Årets resultat		26 504	14 721
		150 203	**131 698**
Summa eget kapital		**159 563**	**141 058**
Obeskattade reserver	21	76 157	64 728
Avsättningar			
Övriga avsättningar	14	138	135
Summa avsättningar		**138**	**135**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		45 860	25 329
Skulder till koncernföretag	22	52	41
Aktuella skatteskulder		2 705	2 296
Övriga skulder		2 729	2 488
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15	31 659	29 690
Summa kortfristiga skulder		**83 005**	**59 843**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**318 863**	**265 766**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Moderbolagets Kassaflödesanalys

Tkr

	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		43 885	25 721
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	16	20 884	20 266
Betald skatt		-2 500	-7 443
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**62 270**	**38 544**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager och pågående arbete		365	121
Förändring av kundfordringar		349	-14 703
Förändring av kortfristiga fordringar		-22 718	10 685
Förändring av leverantörsskulder		20 531	1 838
Förändring av kortfristiga skulder		2 222	547
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**63 019**	**37 032**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-13 351	-57 862
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1 785	76
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-11 566**	**-57 786**
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-8 000	-12 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-8 000**	**-12 000**
Årets kassaflöde		**43 453**	**-32 755**
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		49 740	82 495
Likvida medel vid årets slut		**93 193**	**49 740**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Noter
Tkr

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen och koncernredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Samt BFNAR 2020:1 om vissa redovisningsfrågor med anledning av Covid-19.

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Kursvinster och kursförluster på rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i rörelseresultatet medan kursvinster och kursförluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

Redovisningsprinciperna är förändrade jämfört med föregående år.

Moderföretaget och koncernen tillämpar samma redovisningsprinciper om inte annat framgår nedan.

Intäktsredovisning
Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Vid försäljning av varor redovisas normalt inkomsten som intäkt när de väsentliga förmåner och risker som är förknippade med ägandet av varan har överförts från företaget till köparen.

Ersättning i form av ränta, royalty eller utdelning redovisas som intäkt när det är sannolikt att företaget kommer att få de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen och när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt den så kallade effektivräntemetoden. Royalty periodiseras i enlighet med den aktuella överenskommelsens ekonomiska innebörd. Utdelning redovisas som intäkt när företagets rätt till betalning är säkerställd.

Koncernredovisning
Koncernredovisningen omfattar moderbolag samt dess dotterbolag. Med dotterbolag avses de företag i vilka moderbolaget, direkt eller indirekt, har ett bestämmande inflytande.

I koncernredovisningen faller koncernbolagens bokslutsdispositioner bort och ingår i det redovisade resultatet efter avdrag för uppskjuten skatt. Detta innebär att koncernbolagens obeskattade reserver i koncernens balansräkning fördelas mellan uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Utöver vad som framgår om bokslutsdispositioner och obeskattade reserver så överensstämmer samtliga i koncernredovisningen tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper med de som beskrivs och tillämpas av moderbolaget.

Konsolideringsmetod
Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Detta innebär att förvärvade verksamheters identifierbara tillgångar och skulder redovisas till marknadsvärde enligt upprättad förvärvsanalys. Överstiger verksamhetens anskaffningsvärde det beräknade marknadsvärdet av de förväntade nettotillgångarna enligt förvärvsanalysen redovisas skillnaden som goodwill.

Anläggningstillgångar
Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Byggnader	30-80 år
Hamnkranar och kranaläggningar på kaj	10-30 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5-10 år
Inventarier, verktyg och installationer	3-7 år

Finansiella anläggningstillgångar
Finansiella anläggningstillgångar värderas utifrån anskaffningsvärdet.

Leasingavtal
Företaget redovisar samtliga leasingavtal, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Varulager
Varulager har värderats till 97 % av det samlade anskaffningsvärdet för både moderbolaget och i koncernredovisningen vilket understiger varulagrets nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärde avses varornas beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att eventuell inkurans i varulagret har beaktats.

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning
Utgifter för avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad under den period de anställda utför de tjänster som ligger till grund för förpliktelsen.

Moderbolaget och koncernen har förmånsbestämda pensionsplaner som finansieras via Alecta, vilka redovisas som avgiftsbestämda planer då det inte finns tillräcklig information för att redovisa planen som förmånsbestämd.

Fordringar, skulder och avsättningar
Om inget annat anges ovan värderas kortfristiga fordringar till det lägsta av dess anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Långfristiga fordringar och långfristiga skulder värderas efter det första värderingstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Övriga skulder och avsättningar värderas till de belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar redovisas till anskaffningsvärde om inget annat anges ovan.

Nyckeltalsdefinitioner
Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster*
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Rörelsemarginal (%)
Rörelseresultat i procent av omsättningen.

Avkastning på eget kap. (%)
Resultat efter finansiella poster i procent av justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt).

Avkastning på totalt kap. (%)
Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av balansomslutningen.

Avkast. på sysselsatt kap. (%)
Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av sysselsatt kapital.

Balansomslutning
Företagets samlade tillgångar.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Antal anställda
Medelantal anställda under räkenskapsåret.

Not Bokslutsdispositioner

Not 2 Nettoomsättningens fördelning

Koncernen

	2024	2023
Nettoomsättningen per rörelsegren		
ShoreLink AB (stuveri-, terminal- & transportverksamhet)	335 000	293 824
ShoreLink Transport AB (Uthyrning maskiner, dagmaskiner via BDX)	49 120	45 912
ShoreLink Shipping AB (Skeppsklarering)	8 042	7 321
Koncerneliminering	-10 010	-8 561
Öresutj	0	0
	382 152	**338 495**
Rörelseresultat per rörelsegren		
ShoreLink AB (stuveri-, terminal- & transportverksamhet)	37 417	16 326
ShoreLink Transport AB (Uthyrning maskiner, dagmaskiner via BDX)	4 566	4 145
ShoreLink Shipping AB (Skeppsklarering)	111	1 705
	42 093	**22 176**

Moderbolaget

	2024	2023
Nettoomsättningen per rörelsegren		
ShoreLink AB (stuveri-, terminal- & transportverksamhet)	335 000	293 824
	335 000	**293 824**
Rörelseresultat per rörelsegren		
ShoreLink AB (stuveri-, terminal- & transportverksamhet)	37 417	16 326
	37 417	**16 326**

Not 3 Arvode till revisorer

Koncernen

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2024	2023
Revisionsuppdrag	283	260
	283	**260**

Moderbolaget

	2024	2023
Revisionsuppdrag	186	166
	186	**166**

Not 4 Leasing

Koncernen

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 1 549 (1 164).
Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2024	2023
Inom ett år	535	424
Senare än ett år men inom fem år	700	754
	1 234	**1 178**

Moderbolaget

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 1 549 (1 164).

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2024	2023
Inom ett år	535	424
Senare än ett år men inom fem år	700	754
	1 235	**1 178**

Not 5 Anställda och personalkostnader

Koncernen

	2024	2023
Medelantalet anställda		
Kvinnor	35	32
Män	192	190
	227	**222**
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör	2 534	2 290
Övriga anställda	120 480	112 995
	123 014	**115 284**

Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	736	611
Pensionskostnader för övriga anställda	10 443	10 332
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	39 911	38 135
Återbetalning AGS åren 2004-2008	-157	-54
	50 933	**49 024**
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	**173 947**	**164 308**

Avtal om avgångsvederlag
I villkoren för VDs anställning i moderbolaget ingår sex månaders uppsägningstid och avgångsvederlag uppgående till 1 årslön.

Moderbolaget

	2024	**2023**
Medelantalet anställda		
Kvinnor	34	31
Män	171	169
	205	**200**
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör	2 534	2 290
Övriga anställda	109 772	102 368
	112 306	**104 658**
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	736	611
Pensionskostnader för övriga anställda	9 691	9 562
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	36 416	34 575
Återbetalning AGS åren 2004-2008	-157	-54
	46 686	**44 694**
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	**158 992**	**149 352**
Könsfördelning bland ledande befattningshavare		
Andel kvinnor i styrelsen	55 %	50 %
Andel män i styrelsen	45 %	50 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	34 %	34 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	66 %	66 %

Avtal om avgångsvederlag
I villkoren för VDs anställning i moderbolaget ingår sex månaders uppsägningstid och avgångsvederlag uppgående till 1 årslön.

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Not 6 Resultat från andelar i dotterföretag och intresseföretag

Koncernen

	2024	2023
Erhållna utdelningar	0	19
	0	**19**

Moderbolaget

	2024	2023
Erhållna utdelningar	4 500	7 900
	4 500	**7 900**

Not 7 Bokslutsdispositioner

Koncernen
Moderbolaget

	2024	2023
Avsättning till periodiseringsfond	9 627	3 320
Förändring av överavskrivningar	1 802	5 625
	11 429	**8 945**

Not 8 Aktuell och uppskjuten skatt

Koncernen

	2024	2023
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	6 887	2 441
Förändring av uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	2 343	2 627
Totalt redovisad skatt	**9 230**	**5 068**

Avstämning av effektiv skatt

	2024		2023	
	Procent	**Belopp**	**Procent**	**Belopp**
Redovisat resultat före skatt		43 847		23 597
Skatt enligt gällande skattesats	20,6	-9 033	20,6	-4 861
Ej avdragsgilla kostnader	0,3	-141	0,8	-193
Ej skattepliktiga intäkter	-0,1	38	-0,2	40
Schablonintäkt periodiseringsfonder	0,2	-94	0,2	-54
Redovisad effektiv skatt	**21,0**	**-9 230**	**21,5**	**-5 068**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Moderbolaget

	2024	2023
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	5 949	2 052
Förändring av uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	3	3
Totalt redovisad skatt	**5 952**	**2 055**

Avstämning av effektiv skatt

	2024		2023	
	Procent	**Belopp**	**Procent**	**Belopp**
Redovisat resultat före skatt		32 456		16 776
Skatt enligt gällande skattesats	20,6	-6 686	20,6	-3 456
Ej avdragsgilla kostnader	0,4	-131	1,1	-186
Ej skattepliktiga intäkter	-2,9	955	-9,8	1 640
Schablonintäkt periodiseringsfonder	0,3	-90	0,3	-54
Redovisad effektiv skatt	**18,3**	**-5 952**	**12,2**	**-2 055**

Upplysning om uppskjuten skattefordran och skatteskuld:
Vad avser förändringen av uppskjuten skatteskuld, se not Avsättningar.

Not 9 Byggnader och mark

Koncernen

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	67 055	67 055
Inköp	598	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**67 653**	**67 055**
Ingående avskrivningar	-33 263	-32 106
Årets avskrivningar	-1 161	-1 157
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-34 424**	**-33 263**
Utgående redovisat värde	**33 228**	**33 792**

Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	52 539	52 539
Inköp	598	
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**53 137**	**52 539**
Ingående avskrivningar	-28 620	-27 705
Årets avskrivningar	-919	-915
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-29 539**	**-28 620**
Utgående redovisat värde	**23 598**	**23 919**

Not 10 Maskiner och andra tekniska anläggningar

Koncernen

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	445 288	385 308
Inköp	15 766	66 065
Försäljningar/utrangeringar	-22 308	-6 086
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**438 747**	**445 288**
Ingående avskrivningar	-301 762	-280 349
Försäljningar/utrangeringar	22 023	6 086
Årets avskrivningar	-31 164	-27 500
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-310 903**	**-301 762**
Utgående redovisat värde	**127 843**	**143 526**

Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	339 640	293 240
Inköp	12 753	47 600
Försäljningar/utrangeringar	-12 569	-1 200
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**339 824**	**339 640**
Ingående avskrivningar	-231 853	-213 626
Försäljningar/utrangeringar	12 284	1 200
Årets avskrivningar	-21 465	-19 427
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-241 034**	**-231 853**
Utgående redovisat värde	**98 790**	**107 787**

Not 11 Specifikation andelar i koncernföretag (utan marknadsvärde)

Koncernen

Namn	Kapital-andel	Rösträtts-andel	Antal andelar	Bokfört värde
ShoreLink Transport AB	100%	100%	30 000	650
ShoreLink Shipping AB	100%	100%	9 800	943
				1 593

	Org.nr	Säte	Eget kapital	Resultat
ShoreLink Transport AB	556117-8533	Piteå	27 153	3 677
ShoreLink Shipping AB	556045-5676	Piteå	6 211	87

Moderbolaget

Namn	Kapital-andel	Rösträtts-andel	Antal andelar	Bokfört värde
ShoreLink Transport AB	100%	100%	30 000	650
ShoreLink Shipping AB	100%	100%	9 800	943
				1 593

	Org.nr	Säte	Eget kapital	Resultat
ShoreLink Transport AB	556117-8533	Piteå	27 153	3 677
ShoreLink Shipping AB	556045-5676	Piteå	6 211	87

Not 12 Andra långfristiga värdepappersinnehav
Koncernen

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärden	186	186
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**186**	**186**
Utgående redovisat värde	**186**	**186**

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
Koncernen

	2024-12-31	2023-12-31
Periodisering	3 012	2 789
Upplupna intäkter	1 377	495
Förutbetalda leasingavgifter	19	0
Arrendeavgift Piteå Kommun	0	18
Förutbetalda IT licenser	0	74
Förutbetalda Portside pension	2 061	1 485
Förutbetalda försäkringspremier	713	620
Övriga förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	217	0
Självfaktura BDX	521	0
Periodiseringar inkl försäkringar	161	124
Upplupna arvoden	695	418
	8 776	**6 022**

Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Periodisering	3 012	2 789
Upplupna intäkter	1 377	495
Förutbetalda leasingavgifter	19	
Arrendeavgift Piteå Kommun	0	18
Förutbetalda IT licenser	0	74
Förutbetalda Portside pension	2 061	1 485
Förutbetalda försäkringspremier	713	620
Övriga förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	217	0
	7 399	**5 481**

Not 14 Avsättningar

Koncernen

	2024-12-31	2023-12-31
Uppskjuten skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	16 778	14 341
Årets avsättning	2 343	2 437
	19 121	**16 778**

Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Uppskjuten skatteskuld		
Belopp vid årets ingång	135	132
Årets avsättning	3	3
	138	**135**

Not 15 Upplupna kostnader

Koncernen

	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna löner	5 802	5 797
Upplupna semesterlöner	14 294	13 675
Upplupna sociala avgifter	9 477	9 047
Övriga upplupna kostnader	5 215	4 256
	34 788	**32 775**

Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna löner	5 437	5 358
Upplupna semesterlöner	12 699	12 232
Upplupna sociala avgifter	8 599	8 185
Övriga upplupna kostnader	4 924	3 915
	31 659	**29 690**

Not 16 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

Koncernen

	2024-12-31	2023-12-31
Avskrivningar	32 325	28 656
Vinst vid försäljning av anläggningstillgångar	-2 391	-914
Förlust vid försäljning av anläggningstillgångar	37	0
	29 970	**27 742**

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Avskrivningar	22 384	20 342
Vinst vid försäljning av anläggningstillgångar	-1 536	-76
Förlust vid försäljning av anläggningstillgångar	37	0
	20 885	**20 266**

Not 17 Inköp och försäljning mellan koncernföretag
Moderbolaget

	2024	2023
Andel av årets totala inköp som skett från andra företag i koncernen	0,2 %	0,2 %
Andel av årets totala försäljningar som skett till andra företag i koncernen	2,9 %	2,8 %

Not 18 Fordringar hos koncernföretag
Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Kundfordringar ShoreLink Transport	2 129	1 328
Kundfordringar ShoreLink Shipping	1 160	1 867
Outtagen vinst ShoreLink Transport	3 000	0
	6 289	**3 195**

Not 19 Disposition av vinst eller förlust
Moderbolaget

	2024-12-31
Förslag till vinstdisposition	
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:	
balanserad vinst	123 698
årets vinst	26 504
	150 203
disponeras så att	
till aktieägare utdelas (153,846 kr per aktie)	12 000
i ny räkning överföres	138 203
	150 203

Not 20 Förändringar i eget kapital

Koncernen

Antal aktier: 78 000

	Aktie-kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	7 800	210 679	18 530	**237 009**
Disposition enligt beslut av årsstämman:				
Utdelning		-8 000		**-8 000**
Överföring resultat fg år		18 530	-18 530	**0**
Årets resultat			34 617	**34 617**
Belopp vid årets utgång	**7 800**	**221 209**	**34 617**	**263 625**

Kvotvärde uppgår till 100 kr per aktie.

Moderbolaget

Antal aktier: 78 000

	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	7 800	1 560	116 977	14 721	**141 058**
Disposition enligt beslut av årets årsstämma:					
Utdelning					
Utdelning			-8 000		**-8 000**
Överföring resultat fg år			14 721	-14 721	**0**
Årets resultat				26 504	**26 504**
Belopp vid årets utgång	**7 800**	**1 560**	**123 698**	**26 504**	**159 563**

Kvotvärde uppgår till 100 kr per aktie.

Not 21 Obeskattade reserver

Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Ackumulerade överavskrivningar	49 807	48 004
Periodiseringsfond 2023	3 320	3 320
Periodiseringsfond 2024	9 627	0
Periodiseringsfond avsatt 2022	13 404	13 404
	76 158	**64 728**
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	90	54

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Not 22 Skulder hos koncernföretag
Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Leverantörsskuld ShoreLink Transport AB	0	19
Leverantörsskuld ShoreLink Shipping AB	52	22
	52	**41**

Not 23 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut
Moderbolaget

En övervägande del av det gods som ShoreLink AB hanterar går med sjöfrakt. ShoreLink ABs arbete med att länka ihop olika transportslag är en viktig del för att skapa nya affärer. Vindkraftsetableringen och projektlaster till vårt närområde är betydelsefulla för ShoreLink AB. Uppdragens omfattning är emellertid beroende av ett flertal externa faktorer och kan variera över tid. Inför 2025 förväntas omfattning av projektlaster öka och prognosen för de närmaste fem åren ser gynnsamma ut.

Not 24 Ställda säkerheter
Moderbolaget

	2024-12-31	2023-12-31
Företagsinteckningar	16 300	16 300
Fastighetsinteckningar	3 550	3 550
	19 850	**19 850**

Not 25 Eventualförpliktelser
Moderbolaget

Inga eventualförpliktelser under 2024 och 2023.

Transaktion 09222115557543420983 Signerat PB, LA, KEC, AJ, SK, CL, PL, ER, MS, AdJ, PM, YH

Piteå

Patrik Bäckström
Ordförande

Patric Lundström

Magnus Svensson

Anja Johansson

Linn Andersson

Kristina Elg Christoffersson

Sara Keisu-Lundh

Annica de Jong

Cecilia Lundh
Arbetstagarrepresentant

Erik Renström
Arbetstagarrepresentant

Peter Mörtlund
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats

Yvonne Hendler
Auktoriserad revisor

Verifikat

Transaktion 09222115557543420983

Dokument

Årsredovisning ShoreLink AB 2024
Huvuddokument
26 sidor
Startades 2025-04-04 12:54:21 CEST (+0200) av Kristina Viklund (KV)
Färdigställt 2025-04-22 15:58:03 CEST (+0200)

Initierare

Kristina Viklund (KV)
ShoreLink AB
Org. nr 556053-7168
kristina.viklund@shorelink.se

Signerare

Patrik Bäckström (PB)
patrick.backstrom@sveaskog.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "PATRIK BÄCKSTRÖM"
Signerade 2025-04-17 10:40:16 CEST (+0200)

Linn Andersson (LA)
linn.andersson@boliden.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Sofie Linn Karolina Andersson"
Signerade 2025-04-04 13:21:58 CEST (+0200)

Kristina Elg Christoffersson (KEC)
kristina.elg.christoffersson@ssab.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "KRISTINA E ELG CHRISTOFFERSSON"
Signerade 2025-04-04 16:08:31 CEST (+0200)

Anja Johansson (AJ)
anja.ragnhild.johansson@skol.lulea.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "ANJA JOHANSSON"
Signerade 2025-04-04 16:02:15 CEST (+0200)

Verifikat

Transaktion 09222115557543420983

Sara Keisu-Lundh (SK)
sara.keisu-lundh@skelleftea.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Sara Maria Keisu-Lundh"
Signerade 2025-04-07 13:01:38 CEST (+0200)

Cecilia Lundh (CL)
cecilia.lundh@shorelink.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "CECILIA LUND"
Signerade 2025-04-17 10:34:34 CEST (+0200)

Patric Lundström (PL)
patric.lundstrom@pitea.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "ROLF PATRIC LUNDSTRÖM"
Signerade 2025-04-04 13:51:36 CEST (+0200)

Erik Renström (ER)
erik.renstrom@hamn.nu

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "ERIK RENSTRÖM"
Signerade 2025-04-09 11:52:30 CEST (+0200)

Magnus Svensson (MS)
magnus.svensson@sca.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Björn Otto Magnus Svensson"
Signerade 2025-04-17 21:40:37 CEST (+0200)

Annica de Jong (AdJ)
annica.de-jong@sveaskog.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "ANNICA DE JONG"
Signerade 2025-04-07 08:16:12 CEST (+0200)

Verifikat

Transaktion 09222115557543420983

Peter Mörtlund (PM) *peter.mortlund@shorelink.se* *Namnet som returnerades från svenskt BankID var "PETER MÖRTLUND"* *Signerade 2025-04-18 07:41:11 CEST (+0200)*	Yvonne Hendler (YH) *yvonne.hendler@moneysverige.se* *Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Yvonne Elisabet Hendler"* *Signerade 2025-04-22 15:58:03 CEST (+0200)*

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Information i kursiv stil är säkert verifierad av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i ShoreLink AB
Org.nr 556053-7168

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden
Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för ShoreLink AB för räkenskapsåret 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 2024-12-31 och av dessas finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar
Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas

Penneo dokumentnyckel: SMGB8-ZEO2C-VP5A7-EZO5D-OO1K7-TO7TP

påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensam ansvarig för mina uttalanden.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för ShoreLink AB för räkenskapsåret 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar

Penneo dokumentnyckel: SMGB8-ZEO2C-VP5A7-EZO5D-OO1K7-TO7TP

styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller

- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Penneo dokumentnyckel: SMGB8-ZEO2C-VP5A7-EZO5D-OO1K7-TO7TP

Luleå 2025-

_____

Yvonne Hendler
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: SMGB8-ZEO2C-VP5A7-EZO5D-OO1K7-TO7TP

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Yvonne Elisabet Hendler
Undertecknare
Serienummer: b92147d578f001[…]34366b0168666
IP: 31.208.xxx.xxx
2025-04-22 13:57:37 UTC

Penneo dokumentnyckel: SMGB8-ZEO2C-VP5A7-EZO5D-OO1K7-TO7TP

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

§ 67

Försäljning av fastighet Björsbyn 1:497

Ärendenr 2025/1575-3.1.2.2

Samhällsbyggnadsutskottets förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att genomföra försäljning av fastigheten Björsbyn 1:497 i enlighet med bifogat köpeavtal.
2. Mark- och exploateringschef får i uppdrag att underteckna köpehandlingar med Daltallen Projekt AB.

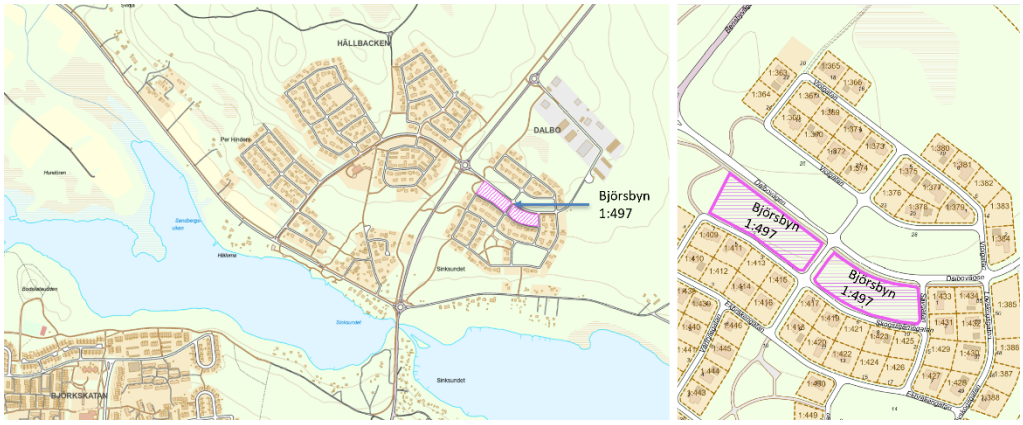
Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har under början av 2022 bjudit in till intresseanmälan för markanvisning av ett område för bebyggelse av rad-, par- eller kedjehus på Dalbo. Området är planlagt (PL457) och beläget på södra sidan av Dalbovägen. Inbjudan betonade områdets närhet till naturen och behovet av anpassning till omgivning och den sluttande terrängen.

Daltallen Projekt AB erhöll markanvisning fastigheten Björsbyn 1:497 genom beslut i kommunstyrelsen 2022-06-07 § 165 för uppförande av ca 26 st par- och radhus efter ett jämförelseförfarande inom Dalbo. Markområdet omfattar ca 9500 kvm av fastigheten Björsbyn 1:12 och markanvisningen sträckte sig fram till 2024-06-30.

Därefter har ett beslut om förlängning tagits av kommunstyrelsen 2024-08-12 § 181. Förlängningen gällde till 2025-06-30. Aktören har aktivt drivit projektet framåt under markanvisningstiden, haft en kontinuerlig kontakt med kommunen och gjort anpassningar av projektet för att få en bättre anpassning till marknadsförutsättningarna.

Bolaget har fullföljt markanvisningen och önskar nu förvärva fastigheten. Bolaget har erhållit bygglov genom miljö- och byggnadsnämndens beslut 2025-01-29 § 7 och avser att påbörja byggnation under 2026.

Kartbild på området.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunstyrelsen besluta att genomföra försäljning av fastigheten Björsbyn 1:497 i enlighet med bifogat köpeavtal, och att mark- och exploateringschef får i uppdrag att underteckna köpehandlingar med Daltallen Projekt AB.

Sammanträdet
Kommunstyrelseförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång
Ordföranden ställer kommunstyrelseförvaltningens förslag under proposition och finner att samhällsbyggnadsutskottet bifaller förslaget.

Dialog
Dialog har förts mellan Bolaget Daltallen projekt AB och kommunstyrelseförvaltningen.

Beslutsunderlag
- Överlåtelseavtal, KLF Hid: 2025.10817
- Markanvisningsavtal Dalbo Ekeblad underskrivet 2022-05-09, KLF Hid: 2025.10818
- Kommunstyrelsens beslut 2022-06-07 § 165, KLF Hid: 2022.4072
- Kommunstyrelsens beslut 2024-08-12 § 181, KLF Hid: 2024.6726
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande försäljning av fastighet Björsbyn 1:497, KLF Hid: 2025.10816

LULEÅ KOMMUN

ÖVERLÅTELSE- OCH GENOMFÖRANDEAVTAL

Överlåtelse- och genomförandeavtal har träffats mellan:

Luleå kommun, org. nr 212000-2742
971 85 Luleå (Kommunen)

och

Daltallen Projekt AB, org. nr: 559373-0483
c/o Ekeblad Bostad
Datavägen 14A
436 32 Askim (Köparen)

Detta avtal reglerar villkoren för överlåtelse av fastigheten Björsbyn 1:497 (Fastigheten) samt genomförandet av exploateringen av Fastigheten.

§ 1 Bakgrund

Bolaget erhöll markanvisning till fastigheten Björsbyn 1:497 genom beslut i kommunstyrelsen KS 2024-08-12 § 181. Till grund för beslutet fanns ett markanvisningsavtal tecknat mellan parterna 2022-06-20/2022-05-18 (KS 2022-06-07 § 165) som reglerade villkor och förutsättningar för planering och byggande av det markanvisade området. Detta ursprungliga markanvisningsavtal har löpt ut 2024-06-30, och därefter har ett nytt avtal upprättats med samma villkor i ovan nämnda beslut, KS 2024-08-12 § 181. Markanvisningen gäller således till 2025-06-30.

Bygglov har erhållits genom beslut 2025-02-04 i ärende L-2024-949.

§ 2 Fastighetsöverlåtelse och tillträde

Kommunen överlåter och försäljer Fastigheten till Köparen. Tillträde till Fastigheten ska ske 2026-04-30 (Tillträdesdagen). Tillträdesdagen kan ändras med ett tilläggsavtal.

§ 3 Köpeskilling

I köpeskilling ska Köparen betala ÅTTAMILJONERETTHUNDRATJUGOFEMTUSEN (8 125 000:-) kronor. Köpeskillingen ska betalas senast på Tillträdesdagen. Köpeskillingen ska betalas mot faktura som skickas till Köparen (Daltallen Projekt AB), Datavägen 14A, 436 32 Askim (faktura@ekebladbostad.se), av Kommunen.

Köpeskillingen utgår ifrån nu gällande taxa för radhus om 325 000 kr/enhet och baseras på det antal enheter som redovisas i bygglovshandlingarna.

§ 4 Fastighetens skick

Fastigheten överlåts i befintligt skick och fri från penninginteckningar och inskrivna rättigheter.

En markundersökning är utförd i samband med detaljplanearbetet. Resultatet från undersökningen finns att läsa i den markmiljötekniska utredningen som Köparen tagit del av.

Kommunen svarar för kostnader hänförliga till eventuella markföroreningar och förekomst av arkeologiska lämningar inom markanvisningsområdet och svarar för att hantera dessa så skyndsamt som möjligt.

§ 5 Utgifter och inkomster

Räntor, skatter och andra utgifter som belöper på Fastigheten och som avser tiden fram till Tillträdesdagen ska betalas av Kommunen och för tiden därefter av Köparen. Inkomster från Fastigheten fördelas på samma sätt som utgifterna.

§ 6 Anslutningsavgifter

Köparen ska betala samtliga anläggnings- och anslutningsavgifter för vatten, avlopp, dagvatten, el, fjärrvärme, tele/opto m.m. avseende Fastigheten. Samtliga avgifter ska erläggas direkt till respektive leverantör.

Någon särskild ersättning för gatukostnadsersättning ska inte betalas. Gatukostnadsersättning för eventuella förbättringsåtgärder i framtiden

kan dock komma att krävas.

§ 7 Lagfart

Köparen betalar kostnader för lagfart. Köparen är medveten om att avtalet är villkorat på ett sätt som innebär att endast vilande lagfart kan erhållas.

När Köparen visat för Kommunen att villkoret enligt § 11 är uppfyllt kan full lagfart erhållas. Kommunen ska omedelbart upprätta ett skriftligt intyg som skickas till Köparen.

§ 8 Vatten, avlopp och dagvatten

Köparen ska ansluta Fastighetens båda områden till det kommunala vatten-, avlopps- och dagvattennätet.

Samtliga lösningar för vatten, avlopp och dagvatten ska projekteras och anläggas i enlighet med Luleå miljöresurs AB (Lumire) projekteringsanvisningar.

§ 9 Genomförande under byggtiden

För exploateringens genomförande och med syfte att åstadkomma bästa möjliga anpassning mellan bebyggelsen i området ska Kommunens, Köparens och eventuella övriga byggaktörers arbeten samordnas. Samordning ska bland annat ske för frågor kring logistik, leveranser, tidplaner, besiktningsfrågor, kommunikation, information, avfallshämtning m.m.

Köparen svarar själv för att samarbeta med berörda inom exploateringsområdet. Samordningen ska ske så att entreprenadarbeten inom och utanför området fungerar. Köparen ska till kommunens representant i god tid redovisa sin översiktliga tidplan för samtliga arbeten i området.

Etablering av bodar, parkeringsplatser, upplag och dylikt ska i första hand ske inom Köparens fastighet. Vid ev. behov av nyttjande av annan mark ska detta regleras genom skriftligt avtal.

Kommunen svarar för att hålla befintliga gator i nuvarande skick för att

möjliggöra byggtrafik och övrig trafik under byggtiden. Om Köparen bedriver transporter på befintlig gata på sådant sätt och med sådan omfattning att gatans skick väsentligt försämras, åligger det Köparen att återställa gatan till ursprungligt skick.

Kommunen och Köparen ansvarar för återställande av skador på den andra partens egendom. Innan skada åtgärdas ska godkännande inhämtas från drabbad part. Drabbad part har rätt att på bekostnad av den som orsakat skada själv reparera skadan.

Innan byggstart ska Kommunen och Köparen gemensamt genomföra en syn av markanläggningar, träd och annan vegetation inom och invid Fastigheten. Köparen kallar till synen. Vid denna syn ska status och eventuella skyddsåtgärder säkerställas.

§ 10 Övrigt

Köparen ska skapa förutsättningar för att avfallshanteringen under byggtiden och under anläggningarnas drift anpassas till långtgående källsortering och återvinning där avfallet ska kunna tas om hand via källsortering och kompostering. Köparen ska följa Lumires anvisningar för ny- eller ombyggnationer av avfallsutrymmen. Köparen ansvarar för tillgängligheten till avfallsutrymmen.

§ 11 Villkor för avtalets giltighet och bestånd

Detta avtal är för sin giltighet är villkorat av att:

Köparen har påbörjat byggnation i väsentlig omfattning senast 2 år efter att detta avtal undertecknats av båda parter. Med väsentlig omfattning avses utförd gjutning av grunder för 50% av bostäderna.

Köparen ska även ha tecknat förhandsavtal på 50% av bostäderna. Ytterligare ska köparen uppvisa bindande kontrakt med byggaktör som omfattar hela entreprenaden.

Villkoret i punkt ovan innebär att Köparen enbart kan erhålla vilande lagfart till dess att villkoret är uppfyllt. När villkoret är uppfyllt ska Kommunen omedelbart utfärda intyg om detta så att Köparen kan erhålla full lagfart.

Om villkoret ovan inte uppfylls är detta avtal ogiltigt. Köparen är skyldig att återställa marken till på avtalsdagen ursprungligt skick efter vidtagna undersökningar om kommunen så begär. Kommunen ska återbetala erlagd köpeskilling utan ränta till Köparen. I övrigt har ingen part rätt till någon ersättning av den andra parten i anledning av att avtalet förfaller.

§ 12 Ändring och tillägg

Ändring av eller tillägg till detta avtal ska upprättas och undertecknas av båda parterna.

§ 13 Överlåtelse

Detta avtal får inte överlåtas till annan part än Bostadsrättsföreningen Bergtallen (org. nr 769641-2241) utan Kommunens skriftliga medgivande.

§ 14 Avtalsexemplar

Detta avtal har upprättats i två exemplar varav parterna tagit var sitt.

Luleå 2025- Ort: 2025-

För Luleå kommun För Daltallen Projekt AB

…….. ……

Roger Tuomas Ann Westman
Mark- och exploateringschef

Roger Tuomas namnteckning bevittnas:

…….. ……

LULEÅ KOMMUN

MARKANVISNINGSAVTAL

LULEÅ KOMMUN

Detta markanvisningsavtal har träffats mellan:

Luleå kommun, org nr 212000-2742
971 85 Luleå, ("Kommunen"); och

Daltallen Projekt AB, org nr: 559373-0483
c/o Ekeblad Bostad
Datavägen 14A
436 32 Askim ("Byggherren")

§ 1 Bakgrund

Luleå kommun har under början av 2022 bjudit in till intresseanmälan för markanvisning av ett område för bebyggelse av rad-, par- eller kedjehus på Dalbo. Området är planlagt (PL457) och infrastrukturen är i huvudsak utbyggd på området. Vid utvärdering beslutades att det bland de inkomna förslagen fanns tillräcklig nivå och kvalitet för att vid sidan om den aktuella markanvisningen föreslå en aktör för markanvisning för ett område söder om vägen. Byggherrens förslag bedömdes väl uppfylla kommunens intentioner och ambitioner för området varför de föreslogs tilldelning av detta område.

Detta avtal ska ligga till grund för beslut om markanvisning till Byggherren inom den aktuella platsen. Markanvisningsavtalet syftar till att reglera de villkor och förutsättningar som gäller för planering och utbyggnad av det markanvisade området.

§ 2 Markanvisning

Byggherren erhåller markanvisning till två områden om totalt ca 9500 kvm av fastigheten Björsbyn 1:12 (hädanefter benämnt markanvisningsområdet) för uppförande av ca 26 st par- och radhus. Markanvisningsområdet har markerats på bifogad karta, se bilaga 1.

Markanvisningen ger Byggherren rätt att förvärva markanvisningsområdet med äganderätt förutsatt att villkoren i detta avtal är uppfyllda.

Markanvisningen gäller från och med kommunstyrelsens godkännande av detta avtal och fram till överlåtelseavtal tecknats, dock senast 2024-06-30.

LULEÅ KOMMUN

§ 3 Byggherrens förslag och markens bebyggande
Byggherren ska bebygga markanvisningsområdet med ca 26 st rad- och parhusbostäder. Bostäderna ska upplåtas med bostadsrätt.

Byggherres förslag till utformning och gestaltning framgår av bilaga 2.

§ 4 Marköverlåtelse
När Byggherren erhållit bygglov, presenterat tidplan för projektet och i övrigt visat på hur projektet kommer att genomföras i enlighet med förslaget kommer kommunen att upprätta avtal om marköverlåtelse och genomförande.

Avtalet kommer att villkoras med en byggnadsskyldighet som innebär att Byggherren måste påbörja byggnation i väsentlig omfattning inom viss tid efter avtalets undertecknande. Detta innebär att Byggherren enbart erhåller vilande lagfart till dess att villkoret är uppfyllt.

Markpriset är 325 000 kr per rad-/parhus förutsatt att köpeavtal tecknas under 2023. I annat fall är markpriset den vid försäljning gällande kommunala markpristaxan.

Köpeskillingen ska erläggas på tillträdesdagen.

§ 5 Markens skick
Marken kommer att överlåtas i befintligt skick och fri från penninginteckningar.

§ 6 Markföroreningar och Arkeologi
Kommunen svarar för kostnader hänförliga till eventuella markföroreningar och förekomst av arkeologiska lämningar inom markanvisningsområdet och svarar för att hantera dessa så skyndsamt som möjligt.

§ 7 Kostnader
Byggherren svarar för kostnader för bygglov samt planavgift, va-anläggningsavgift, elanslutning, lagfart m.m. i enlighet med gällande taxor.

Byggherren svarar för kostnader för anläggande av VA-nät inom markanvisningsområdet från förbindelsepunkt enligt § 9.

Kommunen ansöker om och bekostar avstyckning av markanvisningsområdet i enlighet med gällande detaljplan snarast möjligt efter att beslut om markanvisning enligt detta avtal fattats.

LULEÅ KOMMUN

I priset för den kommande marköverlåtelsen ingår den på den blivande fastigheten belöpande gatukostnadsersättningen. Någon särskild ersättning ska därmed inte erläggas. Detta gäller dock inte gatubyggnadskostnader för eventuella förbättringsåtgärder som kan komma att krävas i framtiden.

§ 8 Tillträde
Tillträde till markanvisningsområdet regleras vid kommande marköverlåtelse. Byggherren äger rätt att under markanvisningstiden beträda området för erforderliga förberedande undersökningar, mätningar, osv. Sker inte förvärv av markanvisningsområdet ska Byggherren på egen bekostnad återställa markanvisningsområdet efter vidtagna undersökningar om kommunen så begär.

§ 9 Vatten, avlopp och dagvatten
Det markanvisade området ligger inom verksamhetsområde för vatten och avlopp samt dagvatten. Förbindelsepunkt med mätarbrunn kommer att upprättas för respektive av de två områden som ingår i markanvisningsområdet. Byggherren bygger sedan internt nät från förbindelsepunkterna.

Byggherren ansvarar för servisansökan inför VA-anslutning enligt e-tjänst på kommunens hemsida.

Dagvatten får anslutas på kommunens nät.

§ 10 Upplåtelse till tomtkön
Minst 15 st (60%) av bostäderna (bostadsrätterna) ska erbjudas den kommunala tomtkön under en månads tid från att försäljningsmaterial har överlämnats till kommunen. Byggherren ska tillhandahålla försäljningsmaterial som underlag för erbjudande till tomtkön.

§ 11 Upphörande av markanvisning
Parterna är överens om att Kommunen äger rätt att häva avtalet och omedelbart återta markanvisningen om det är uppenbart att Byggherren inte avser eller förmår att genomföra projektet i den takt eller på det sätt som framgår av detta avtal.

Byggherren är införstådd med att en hävning av avtalet och återtagen markanvisning inte ger Byggherren någon rätt till ersättning för nedlagda kostnader eller kompensation på annat sätt.

LULEÅ KOMMUN

§ 12 Ändringar och tillägg
Ändringar och tillägg till detta avtal ska upprättas skriftligen och undertecknas av båda parter.

§ 13 Vidareöverlåtelse
Detta avtal får inte överlåtas till annan part utan kommunens skriftliga medgivande.

§ 14 Avtalsexemplar
Detta avtal har upprättats i två exemplar varav parterna tagit var sitt.

§ 15 Kommunens godkännande
Avtalet gäller under förutsättning av kommunstyrelsens godkännande.

Luleå 2022-06-20

För Luleå Kommun

.....

AnneLie Granljung
Samhällsutvecklingschef

Luleå 2022-05-18

För Byggherren

.....

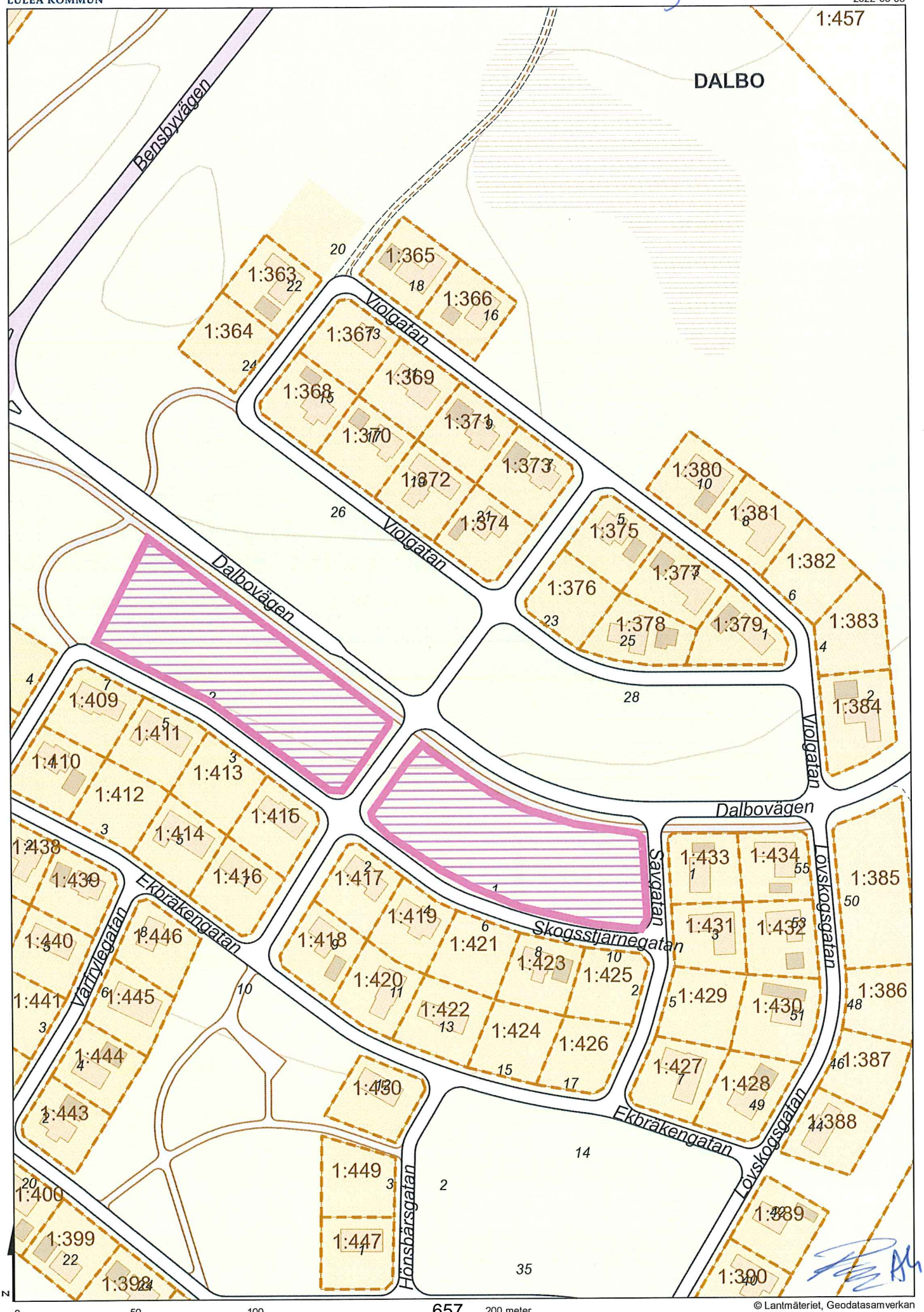
Peter Martti

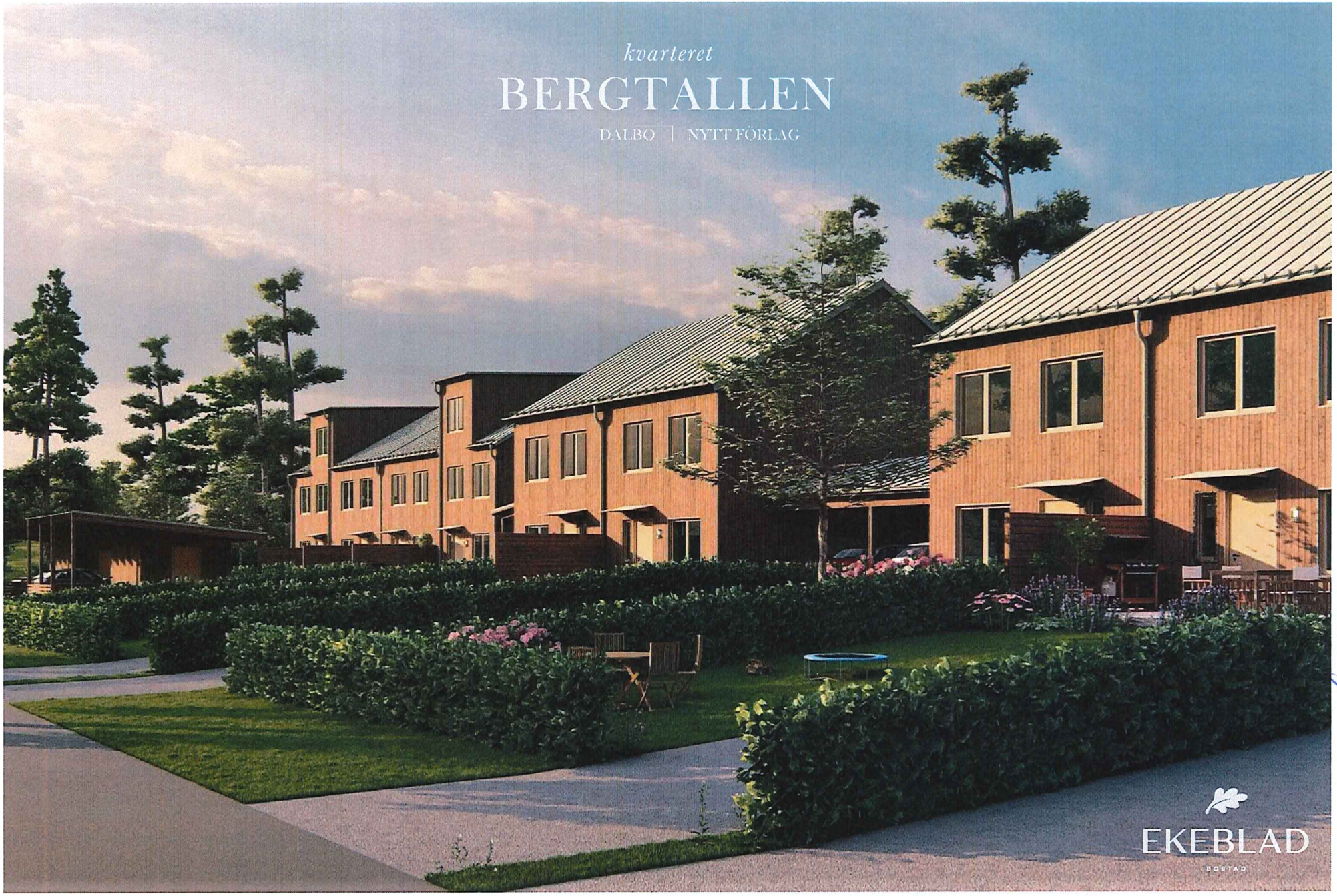
Bilaga 1: Karta markanvisningsområde
Bilaga 2: Byggherrens förslag

LULEÅ KOMMUN

Bilaga 1

2022-05-06

659

Bilaga 2

Vision

26 bostäder • 115 - 150 m²

Ekeblad Bostad erbjuder ett unikt koncept för radhusbebyggelse baserat på lång erfarenhet och en vilja att skapa områden med god gemenskap och bostäder till en rimlig kostnad. I denna presentation vill vi visa hur området kan utvecklas med attraktiva, prisvärda och klimatsmarta bostäder.

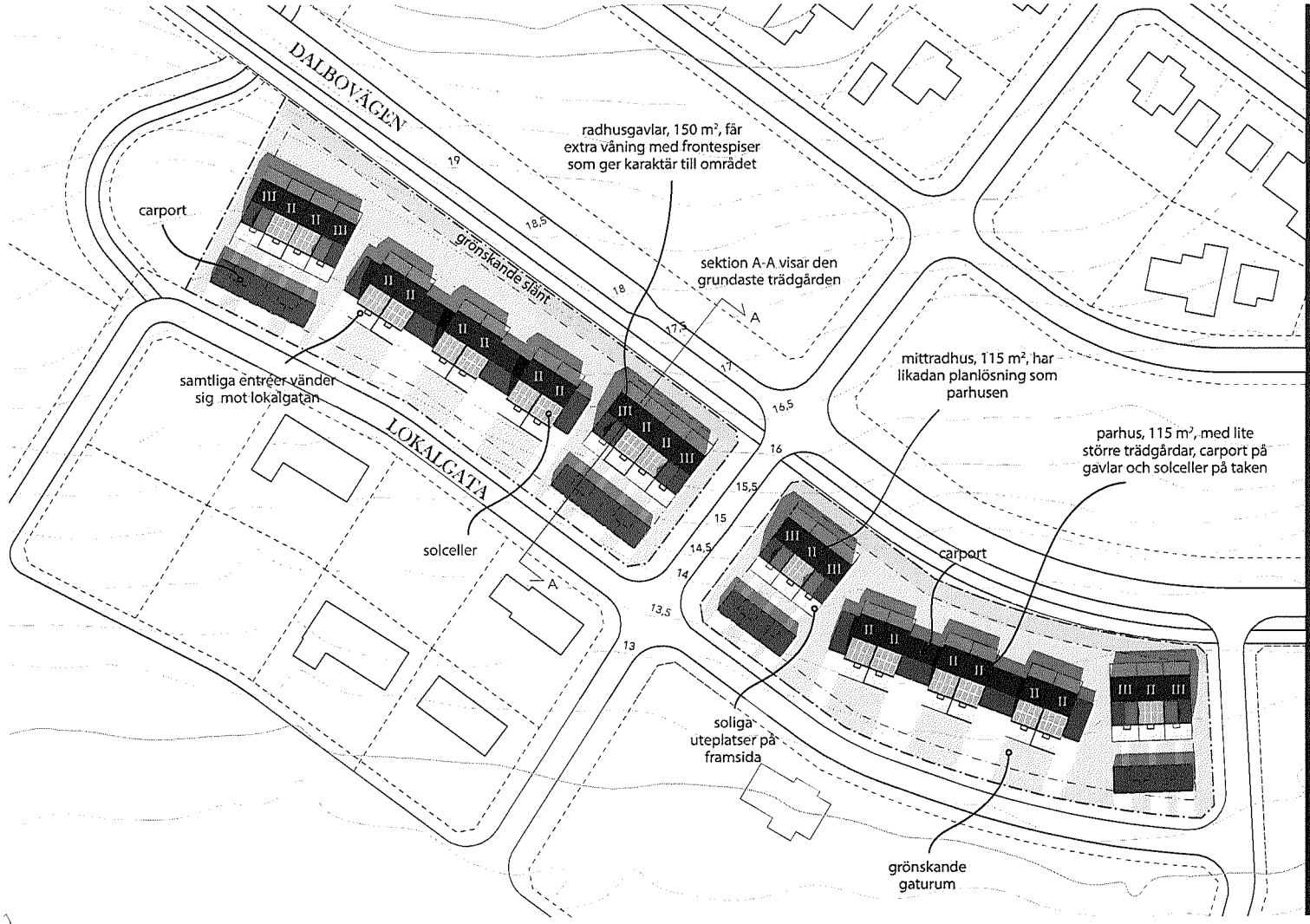
Med en naturnära arkitektur och en genomtänkt växtlighet med koppling till området, skapas en harmonisk och samtidigt intresseväckande gestaltning.

Vår ambition är att hålla en hög hållbarhetsnivå genom att erbjuda prisvärda och kvalitativa bostäder och skapa ett levande bostadsområde. Vi erbjuder bland annat medfinansiering via konceptet BoStart för att bredda möjligheter för en ekonomiskt svagare målgrupp att köpa sin första bostad. Solceller sätts på alla tak i gynsamma sollägen.

EKEBLAD

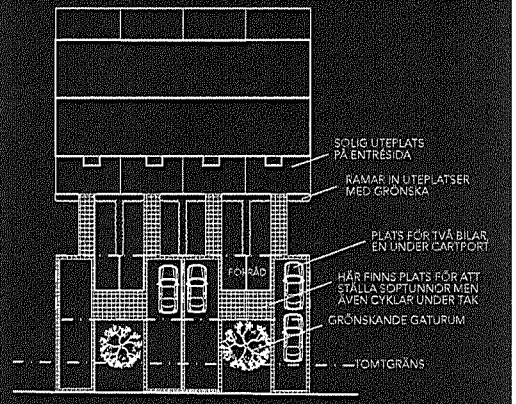
BOSTAD

Illustrationsplan

26 BOSTADSRÄTTER

- 12 parhus 2 vån, 115 m²
- 6 radhus 2 vån, 115 m²
- 8 radhus 2.5 vån, 150 m²

Vi föreslår att placera radhus och parhus på ett följsamt vis längs lokalgatan, men inskjutna en bit för att tillskapa en solig uteplats på framsidan mot söder. Carportar placeras längs gatan intill radhusen, men gestaltas på ett medvetet vis för att inte skapa en tråkig barriär längs gaturummet. Blandningen av parhus och radhus ger en variation och ett mer öppet och grönskande gaturum.

Gestaltningsstrategier

Hållbarhet och arkitektoniska kvalitéer

När vi utformar bostadsområden utgår vi från lokala förutsättningar och vill att husens utformning på bästa sätt ska komplettera, utveckla och förstärka närmiljön. När känsla för arkitektur blandas med intresse för hållbarhet, byggteknik, ekonomi, innovation och ett genuint intresse för samhället vi verkar i, blir vårt bidrag till samhällsbyggandet klokare och våra idéer får större möjlighet att bli till verklighet.

MEDFINANSIERING - BOSTART

vi erbjuder medfinansiering genom vårt koncept "Bostart" för att bredda möjligheter för en ekonomiskt svagare målgrupp att köpa sin första bostad

PRISVÄRDA BOSTÄDER

vi försöker hålla nere insatsnivåer och samtidigt erbjuda attraktiva bostäder genom smarta val och balans i gestaltning för att ge fler möjlighet att ta sig in på bostadsmarknaden

GENOMFÖRBART PROJEKT

vi har gedigen erfarenhet kring bostadstyperna i Bergtallen med effektiva byggprocesser, hållbar projektplan och väl inarbetade system som höjer kvalitetsnivån

VI LOVAR OCH LEVERERAR

ni kan räkna med att vi är en ansvarsfull och trygg projektutvecklare som håller vad vi lovar

EKONOMISKT STABILT BOLAG

Ekeblad Bostad har just nu 540 mkr i eget kapital

ANKNYTNING TILL PLATSEN

närhet till naturen tillvaratas och synliggörs i fasadgestaltning och koncept för växtlighet

KVALITATIVA BOSTÄDER

generösa fönsterstorlekar, intresseväckande fasadgestaltning, öppen planlösning på entréplan, upp till fyra sovrum, hög nivå på standardutförande men även flera interiöra val som ger möjlighet för köpare att sätta sin egen prägel på bostaden

MAXIMERA SOLLÄGEN

Bostädernas sollägen optimeras utifrån fastighetens förutsättningar.

BIOLOGISK MÅNGFALD

Slänter med växtlighet med fokus på att skapa goda livsmiljöer för insekter

SOLCELLER

tak med gynsamma sollägen utrustas med solceller, Ekeblad Bostad investerar även i solcellspark

HÅLLBARA MATERIAL

i samtliga lösningar och materialval beaktas hela kejdan, från tillverkning, byggprocess, underhållskede till vad som blir kvar efter rivning/återvinning

DAGVATTENHANTERING

så stor del som möjligt av dagvatten tas hand om inom fatigheten

---

OLIKA LÄGENHETSSTORLEKAR

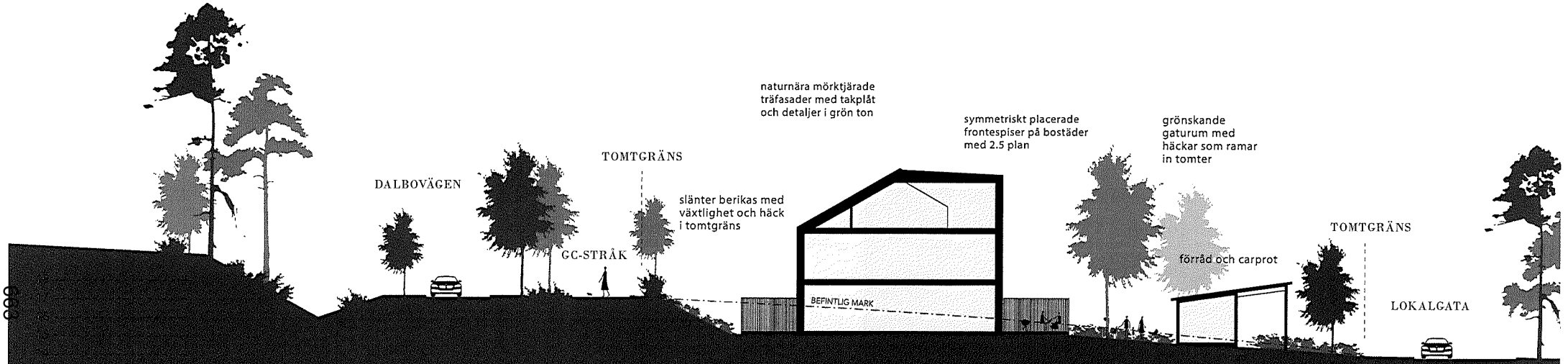
rad- och parhus i två storlekar, 115-150 m²

Sektion

Sektionen visar den grundaste trädgårdssituationen som är representativ för 10 av 26 bostäder (se illustrationsplan).

A-A SKALA 1:200

0 2 4 6 8 10m

NATURNÄRA MATERIALPALETT

Områdets närhet till naturen tillvaratas och synliggörs i gestaltningen och dess materialitet. Vi föreslår enkla volymer med sadeltak i plåt, fasader i mörktjärat trä eller lasyr, plåtdetaljer i samma naturnära gröna ton som taket och generösa fönsteröppningar. Bostäder med 2.5 plan får symetriskt placerade frontespiser. Med denna naturnära arkitektur och en genomtänkt växtlighet med koppling till området, skapas en harmonisk och samtidigt intresseväckande gestaltning.

UPPFART I SÖDER - SOLIGA UTEPLATSER

Med lokalgata och infarter i söder blir utmaningen att skapa ett attraktivt gaturum samtidigt som vi vill erbjuda alla bostäder carportar och soliga uteplatser. Därför har vi skjutit bak husvolymerna för att ge plats åt en uteplats på bostädernas framsida med mycket grönska i form av väl tilltagna gräsmattor inramade av häckplantering. Vi ser fördelen i att skapa generösa trädgårdstomter istället för en gemensam yta då de boende kommer ha nära till lekplats och naturområden.

GRÖNSKANDE SLÄNTER

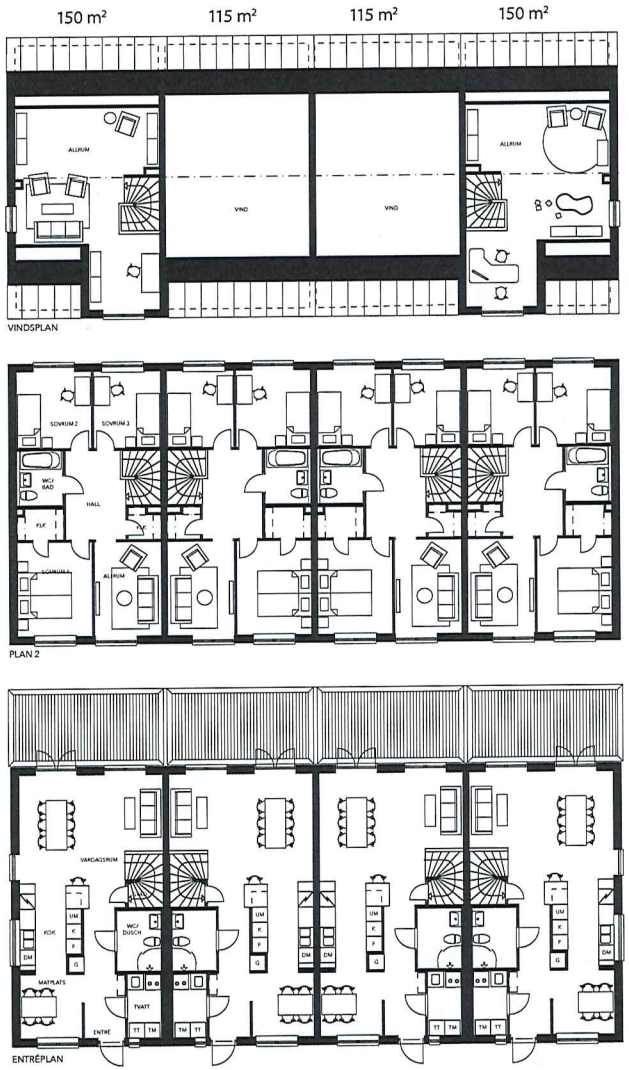
Parhusen har större trädgårdar även på baksidan där de med fördel ställer studsmattan eller sparkar boll. På trädgårdssidan får de boende alltså både en plan trädgårdsdel samt en slänt upp till Dalbovägen. Vi vill utveckla slänterna genom att tillföra underhållsfri och sluttningspassad växtlighet som även minskar risk för erosion då växtligheten binder upp underlaget och håller det på plats. Exempelvis Bergtall, Pinus mugo, marktäckande perenner och natursten tror vi kan bli fina inslag i slänterna. Slänten skulle även kunna terrasseras och användas till odling.

Blandade bostäder

2-2.5 plan • 115-150 m²

RADHUS • 2-2.5 plan • 115 -150m²

PARHUS • 2 plan • 115 m²

RAD- OCH PARHUS

Gavelradhusen blir lite större än resterande bostäder med ett extra vindsplan som passar perfekt för den som planerar att fortsättningsvis arbeta hemma även efter pandemin. Det extra planet kan också exempelvis användas för att ge barnen ett eget lekrum med gott om plats för förvaring eller varför inte en egen ateljé?

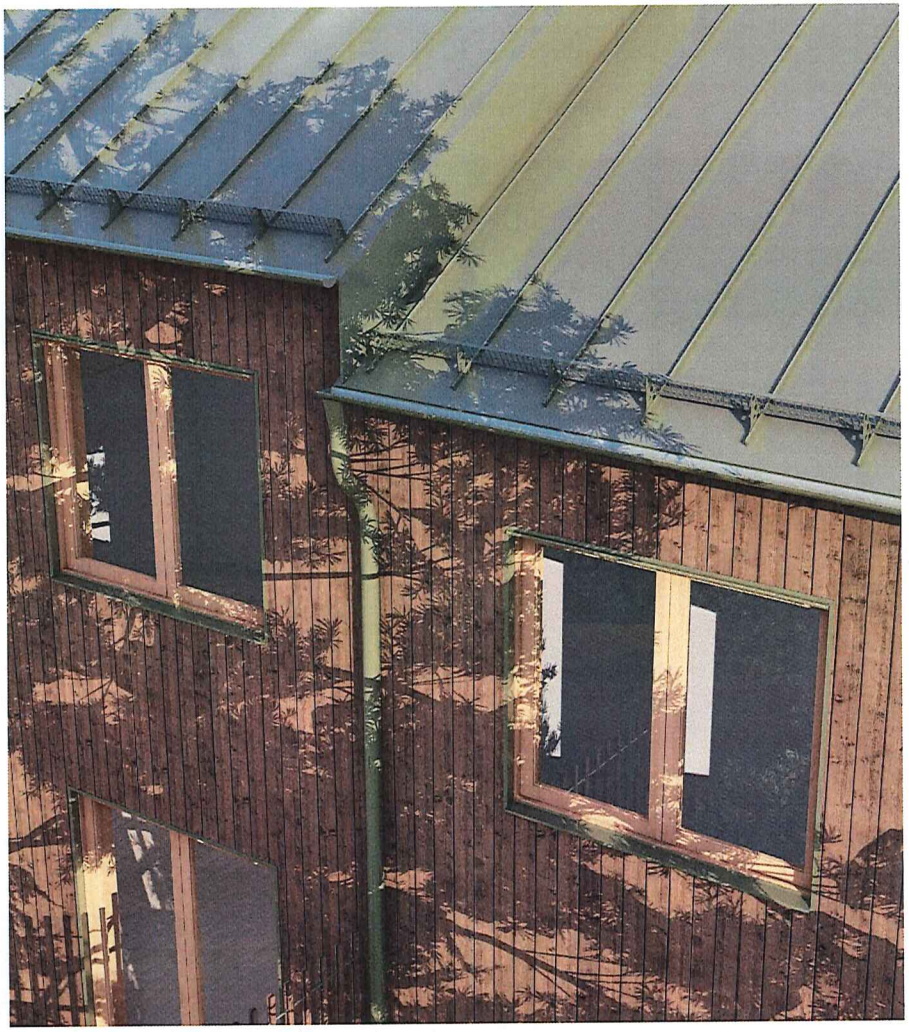
Variationen av bostäder breddar målgruppen något samtidigt som det ger karaktär till området med en intressant fasadgestaltning.

SÅLT 1300 BOSTÄDER

Vi har sålt 1300 rad- och parhus av denna typ. Genom att arbeta med effektiva byggprocesser där vi nyttjar skalfördelar och med väl inarbetade system för att upptäcka och förebygga fel kan vi höja kvalitetsnivån på våra bostäder och tidigt säkerställa en hållbar projektplan.

BOSTART

En tuff bostadsmarknad med stigande fastighetspriser, amorteringskrav och allt svårare att få bolån innebär att många människor har svårt att köpa en egen bostad. För att stötta människor i behov av en prisvärd bostad erbjuder Ekeblad Bostad via konceptet BoStart, en medfinansiering av bostadsköp. Konceptet innebär att Ekeblad BoStart tillsammans med köparen som vill flytta in i bostaden köper och äger 50 % vardera, men Ekeblad BoStart avstår sin rätt att bo i bostaden.

Ekeblad Bostad

OM OSS

Ekeblad Bostad grundades 2010 med en tydlig idé – att ge fler möjligheten att ta ett kliv in på bostadsmarknaden och få tillgång till en bostad som passar den aktuella livssituationen. Genom att arbeta med bostadskoncept där bra lösningar återanvänds i kombination med tydliga processer och ett stort fokus på lärande och förbättring har vi visat att det går.

Idag, drygt 10 år senare, har vi sålt över 1300 bostäder runt om i Sverige – från Ystad i söder till Luleå i norr. Med förståelse och engagemang för såväl människor som bostäder skapar vi hem i en verksamhet som präglas av ansvar, innovation och långsiktig lönsamhet.

Vår huvudsakliga verksamhet består av bostadsutveckling från tidigt markförvärv, detaljplaneprosesser och projektering till uppförande av inflyttningsklara hus.

Vi finns idag på fyra orter, med huvudkontor i Göteborg och satelitkontor i Örnsköldsvik, Karlstad och Skåne.

ETT STARKT TEAM

Hos oss arbetar arkitekter, projektledare och affärsutvecklare tätt tillsammans i projektets alla skeden. Vi har den gemensamma drivkraften att vi alla känner engagemang för att skapa trivsamma och hållbara bostadsområden, även om det är ur olika infallsvinklar. När känsla för arkitektur blandas med ett intresse för byggteknik, ekonomi, innovation och ett genuint intresse för samhället vi verkar i, blir vårt bidrag till samhällsbyggandet klokare och våra idéer får större möjlighet att bli till verklighet.

Att kunna genomföra de projekt vi tar oss an är viktigt för oss. Genom att arbeta med effektiva byggprocesser där vi nyttjar skalfördelar och väl inarbetade system för att upptäcka och förebygga fel kan vi höja kvalitetsnivån på våra bostäder och säkerställa ett hållbart genomförande. Vi anlitar stora och medelstora entreprenörer, ofta med en lokal förankring. Genom kostnadskontroll och ett fokus på effektivitet har vi en historik av stabila finanser. Det är en trygghet för våra bostadsköpare, samarbetspartners och medarbetare.

TIDPLAN

FEB 2022	INLÄMNING
MAR 2022	UTVÄRDERING
APR 2022	
MAJ 2022	TILLDELNINGSBESLUT
JUN 2022	MARKANVISNINGSAVTAL
DEC 2022	BYGGLOV
JAN 2023	FÖRSÄLJNING
FEB 2023	
MAR 2023	AVROP ENTREPENAD
APR 2023	
MAJ 2023	BYGGSTART
MAJ 2024	FÖRSTA INFLYTTNING

17 medarbetare på 4 orter

ca 560 MSEK i eget kapital

38 färdigställda projekt

bostäder på över 20 orter

över 1300 sålda bostäder

JESSICA PLEIJEL

Arkitekt SAR/MSA
0734 247188

PETER MARTTI

Kontaktperson
Projektledare, Partner
0703 861276

JOSEFINE TIIUNMARKER

Projektledare
0737 514923

peter.martti@ekebladbostad.se

Ekeblad Bostad AB

556792-5838

Datavägen 14A

436 32 Askim

www.ekebladbostad.se

Referensprojekt

Projekturval utförda av Ekeblad Bostad

ZICK ZACK

27 lägenheter i radhus • *Status: Inflyttad*

Vikingstad 2020 •

Vi är glada att kunna presentera Brf Zickzack som vårt första Svanenmärkta projekt! Vår ambition är att alltid ta ytterligare steg mot ett mer hållbart byggande i varje projekt.

Bostadsrättsföreningen Zickzack är utformat som ett attraktivt radhusområde med egna trädgårdstomter intill en gemensam innergård där grannskapet kan mötas. Solceller finns på samtliga bostäder vilket bidrar till en hållbar energiproduktion samtidigt som de sänker elkostnader. Den centrala grönskande innergården med gemensamt växthus samt tre odlingslådor till varje bostad, bidrar till ekologisk hållbarhet och skapar även rumsliga och sociala sammanhang. Arkitekturen är spännande och ger individuell karaktär till de enskilda bostäderna samtidigt som området hålls samman.

TALLKOTTEN

Luleå 2022 • *28 lägenheter i parhus* • *Status: Under produktion*

Ett stenkast från Dalbo håller vi just nu på att uppföra 28 välplanerade parhus om 115 kvadratmeter i två plan. Det var stort intresse redan från start och alla bostäder var slutsålda på 2 månader. Vi får fortfarande in många nya intresseanmälningar från folk som hoppas på att vi ska kunna bygga fler liknande bostäder i området. Projektet har gått från första idé till byggstart inom loppet av ett år och beräknad inflytt är i slutet av 2022.

Bostadsrättsföreningen Tallkotten kännetecknas av medvetna val, både för den inre och yttre miljön. Projektet har haft stora utmaningar med höjdskillnader i två riktningar där vi hittat en bra metod för att anpassa husen till den omgivande miljön för att få en naturlig anslutning mellan husen och tallskogen utan stödmurar.

Vi är tacksamma för förtroendet för att utveckla bostäder i Luleå och hoppas detta är startskottet för att få utveckla fler bostadsprojekt i staden.

§ 165

Markanvisning del av Björsbyn 1:12 till Daltallen Projekt AB

Ärendenr 2022/674-3.1.2.2

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att Daltallen Projekt AB erhåller markanvisning till del av fastigheten Björsbyn 1:12 i enlighet med bifogat markanvisningsavtal.
2. Markanvisningen ska gälla till 2024-06-30.
3. Minst 15 av bostäderna ska i första hand erbjudas den kommunala tomtkön
4. Markpriset utgör 325 000 kr per hus förutsatt att förvärv sker under 2023. I annat fall utgörs priset av den vid förvärvstidpunkten gällande taxan.
5. Samhällsutvecklingschefen får rätt att underteckna markanvisningsavtalet inklusive eventuella ändringar och tillägg samt efterföljande överlåtelsehandlingar.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har under början av 2022 bjudit in till intresseanmälan för markanvisning av ett område för bebyggelse av rad-, par- eller kedjehus på Dalbo. Området är planlagt (PL457) och beläget på norra sidan av Dalbovägen. Inbjudan betonade bla områdets närhet till naturen och behovet av anpassning till omgivning och den sluttande terrängen. I inbjudan framgick även att förslag som kommunen fann intressanta kunde bli aktuella för markanvisning på området söder om Dalbovägen.

Kommunen mottog 6 st intresseanmälningar från olika aktörer. Bedömningsgruppen gjorde bedömningen att det bland de inkomna förslagen fanns tillräcklig nivå och kvalitet för att vid sidan om den aktuella markanvisningen föreslå en aktör för markanvisning på området söder om vägen.

Bland de inkomna förslagen var ett förslag från Ekeblad Bostad som höll en hög kvalitet vad gäller gestaltning, social hållbarhet, anpassning till omgivning och genomförandeförmåga. Ekeblad Bostad erbjöds därför att omarbeta sitt förslag för att anpassas till förutsättningarna på det södra radhusområdet med bland annat andra angöringsriktningar.

Det omarbetade förslaget innebär uppförande av 26 st par- och kedjehus i bostadsrättsform. Bostäderna varieras i storlek och lösning och ger förutom en varierad och inbjudande karaktär till gaturummet även ett bredare utbud av bostäder. Ekeblad Bostad erbjuder också genom sitt koncept BoStart möjligheter för en ekonomiskt svagare målgrupp att köpa sin första bostad. Områdets närhet till naturen har tillvaratagits och synliggjorts i gestaltningen och trädgårdarna har utformats för ett trivsamt uteliv och ett grönskande gaturum. Solceller kommer att sättas på alla tak i gynnsamma sollägen.

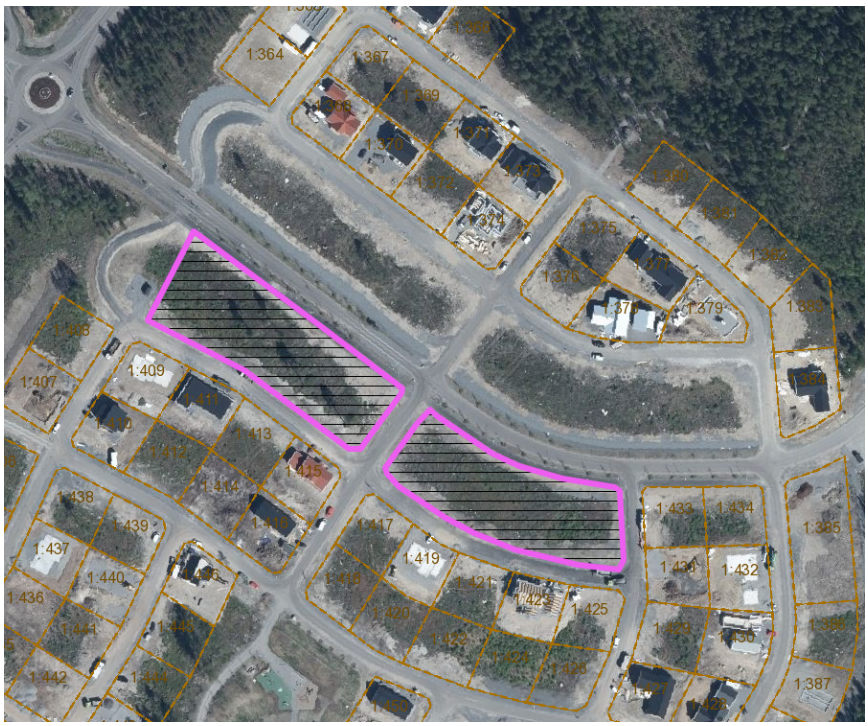
Byggherrens förslag

Ett förslag till markanvisningsavtal har tagits fram. Markanvisningsavtalet innehåller bla nedanstående villkor. Ekeblad Bostad genom sitt projektbolag Daltallen Projekt AB äger rätt att förvärva två områden av Björsbyn 1:12 om ca 9500 kvm. Markpriset utgör 325 000 kr per hus förutsatt att förvärv sker under 2023. I annat fall utgörs priset av den vid förvärvstidpunkten gällande taxan.

När byggherren presenterat tidplan för projektet och erhållit bygglov upprättar kommunen köpeavtal för överlåtelse av marken. Köpeavtalet kommer att villkoras att gälla under förutsättning av att byggnationen påbörjas i väsentlig omfattning inom viss tid efter överlåtelsen.

Byggherren betalar alla kostnader för bygglov inkl planavgift, VA-anslutning, el mm enligt gällande taxor. Byggherren ansvarar för utbyggnad av VA-nät inom området efter anvisning om två förbindelsepunkter. Kommunen svarar för kostnad för fastighetsbildning.

Eftersom området bebyggs med småhus ska, i enlighet med praxis, 15 av parhusen (60%) i första hand erbjudas den kommunala tomtkön. Markanvisningen ska gälla fram till 2024-06-30.

Område för markanvisning

Kommunstaben föreslår i samråd med stadsbyggnadsförvaltningen att Daltallen Projekt AB erhåller markanvisning till del av fastigheten Björsbyn 1:12, i enlighet med upprättat förslag till markanvisningsavtal. Markanvisningen föreslås gälla till 2024-06-30 och minst 15 av bostäderna ska erbjudas den kommunala tomtkön. Markpriset utgör 325 000 kr per hus förutsatt att förvärv sker under 2023. I annat fall utgörs priset av den vid förvärvstidpunkten gällande taxan. Vidare att samhällsutvecklingschefen får rätt att underteckna markanvisningsavtalet inklusive eventuella ändringar och tillägg samt efterföljande överlåtelsehandlingar.

Kommunstyrelens arbetsutskott har 2022-05-23 § 106 föreslagit kommunstyrelsen beslutar att Daltallen Projekt AB erhåller markanvisning till del av fastigheten Björsbyn 1:12 i enlighet med bifogat markanvisningsavtal och att markanvisningen ska gälla till 2024-06-30 samt att minst 15 av bostäderna ska i första hand erbjudas den kommunala tomtkön. Markpriset utgör 325 000 kr per hus förutsatt att förvärv sker under 2023 och i annat fall utgörs priset av den vid förvärvstidpunkten gällande taxan. Samhällsutvecklingschefen får rätt att underteckna markanvisningsavtalet inklusive eventuella ändringar och tillägg samt efterföljande överlåtelsehandlingar.

Sammanträdet

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Dialog:

Dialog har förts mellan bedömningsgruppen för markanvisning, stadsbyggnadsförvaltningen och byggaktören om projektet. Internt har dialog förts mellan kommunstaben och Stadsbyggnadsförvaltningen.

Bedömning utvecklingsområde: Ökad jämlikhet

Beslutet leder till en större blandning av bostäder både vad gäller hustyper, upplåtelseformer och husstorlekar vilket kan attrahera olika boendegrupper.

Bedömning utvecklingsområde: Mer jämställd fördelning av makt och resurser

Beslutet leder till ett bredare utbud av olika boendeformer i olika prisklasser.

Bedömning utvecklingsområde: Minskad klimatpåverkan

All nybyggnation innebär en påverkan på klimatet.

Bedömning utvecklingsområde: Starkare ekonomi för tillväxt

Beslutet bidrar till ökat utbud av bostäder.

Beslutsunderlag

- Inbjudan till markanvisning, KLF Hid: 2022.3269
- Protokoll urvalsprocess, KLF Hid: 2022.3270
- Förslag till markanvisningsavtal med bilagor, KLF Hid: 2022.3271
- Kommunstabens förslag gällande markanvisning på del av Björsbyn 1:12, Dalbo, till Daltallen Projekt AB, KLF Hid: 2022.3268
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2022-05-23 § 106, KLF Hid: 2022.3585

Beslutet skickas till

Daltallen Projekt AB
Kommunstaben, samhällsutvecklingsenheten
Stadsbyggnadsförvaltningen

§ 181

Markanvisning del av Björsbyn 1:12 till Daltallen Projekt AB

Ärendenr 2022/674-3.1.2.2

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ny markanvisning ska ges till Daltallen Projekt AB inom del av Björsbyn 1:12 på samma villkor som ursprungligt avtal. Markanvisningen ska gälla fram till 2025-06-30.

Sammanfattning av ärendet

Daltallen Projekt AB (Ekeblad Bostad) erhöll markanvisning till ett område utmed Dalbovägen för uppförande av radhus efter ett jämförelseförfarande under 2022. Markanvisningen gäller fram till och med 2024-06-30. Med anledning av svaga marknadsförutsättningar kommer inte projektet att påbörjas inom befintlig markanvisningstid. Aktören föreslås ges ny markanvisning med ytterligare ett år på samma villkor.

Samhällsbyggnadsutskottet har 2024-06-17 § 55 föreslagit kommunstyrelsen besluta att ny markanvisning ska ges till Daltallen Projekt AB inom del av Björsbyn 1:12 på samma villkor som ursprungligt avtal. Markanvisningen ska gälla fram till 2025-06-30.

Sammanträdet

Ordföranden ställer samhällsbyggnadsutskottets förslag under proposition och finner att kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Daltallen Projekt AB erhöll markanvisning inom Dalbo för uppförande av ca 26 st par- och radhus efter ett jämförelseförfarande inom Dalbo. Markområdet omfattar ca 9500 kvm av fastigheten Björsbyn 1:12 och markanvisningen sträckte sig fram till 2024-06-30. Aktören har aktivt drivit projektet framåt under markanvisningstiden, haft en kontinuerlig kontakt med kommunen och gjort anpassningar av projektet för att få en bättre anpassning till marknadsförutsättningarna. Aktören avser att gå ut med försäljning efter sommaren för att i början av 2025 söka bygglov och därefter fullfölja markanvisning med ett förvärv och påbörjad byggnation. Aktören föreslås ges ny markanvisning på samma villkor som ursprungligt avtal med en markanvisningstid fram till 2025-06-30.

Det pris som anges i avtalet, 325 000 kr/radhus baseras på den av Kommunfullmäktige beslutade och gällande prissättningen för småhus (KF 2016-10-24). Avtalet anger att ny beslutad prissättning kan inträda efter 2023 vilket då också blir den gällande prissättningen vid försäljningstidpunkten. Om inget nytt beslut om småhus fattats inom markanvisningstiden gäller således fortsatt 325 000 kr/radhus.

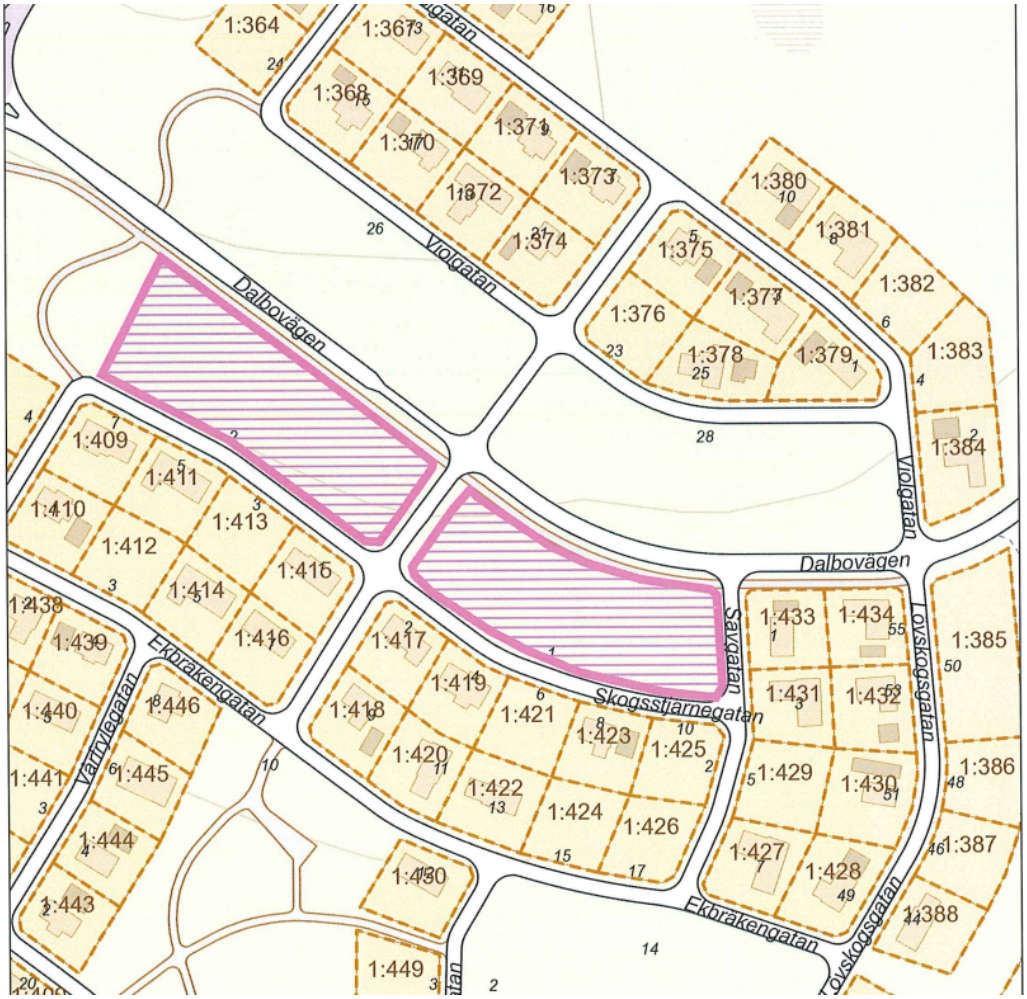

Bild över det markanvisade området

Dialog:

Dialog har förts mellan kommunstyrelseförvaltningen och aktören.

Beslutsunderlag

- Markanvisningsavtal, beslutat av Kommunstyrelsen 2022-06-07, KLF Hid: 2022.4493
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande ny markanvisning Daltallen Projekt AB, Dalbo, KLF Hid: 2024.5053
- Samhällsbyggnadsutskottets beslut 2024-06-17 § 55, KLF Hid: 2024.5302

Beslutet skickas till

Mark- och exploateringskontoret
Ekeblad Bostad

Kommundirektörens rapport 2025-11-03

Ärendenr 2025/1722-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen delges information om kommundirektörens rapport 2025-11-03.

Kristina Larsson
Kommunsekreterare

Finansrapport oktober 2025

Ärendenr 2025/1723-2.1.0.1

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen delges information om finansrapport oktober 2025.

Kristina Larsson
Kommunsekreterare